

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A MAGYAR LABDARÚGÁS TÖRTÉNETE III.

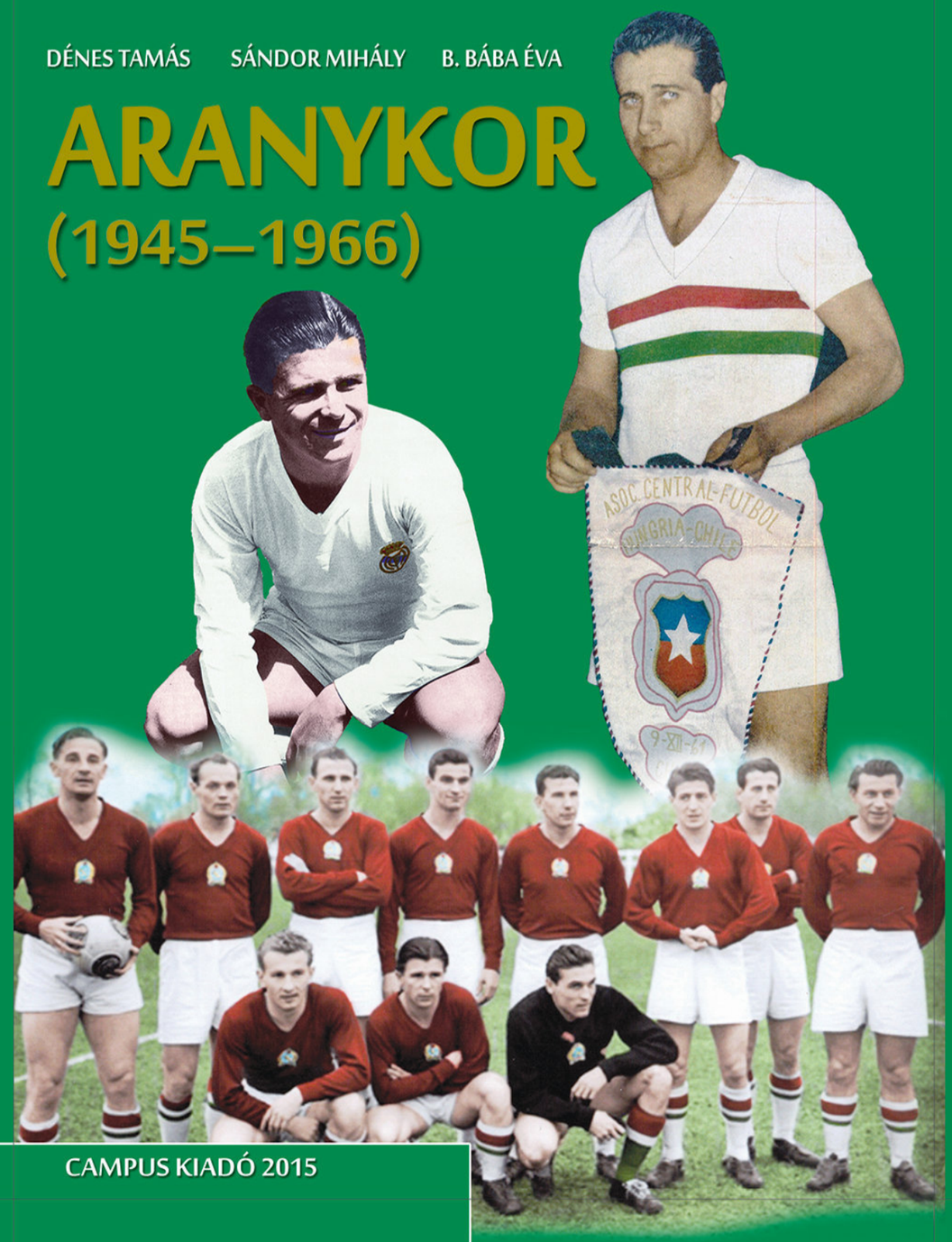
DÉNES TAMÁS SÁNDOR MIHÁLY B. BÁBA ÉVA

ARANYKOR (1945–1966)

A MAGYAR LABDARÚGÁS TÖRTÉNETE III.

DÉNES TAMÁS SÁNDOR MIHÁLY B. BÁBA ÉVA

ARANYKOR (1945–1966)

CAMPUS KIADÓ 2015

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

A magyar labdarúgás története III.

Aranykor
(1945–1966)

A MAGYAR LABDARÚGÁS TÖRTÉNETE

A MAGYAR LABDARÚGÁS TÖRTÉNETE III.

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

Aranykor
(1945–1966)

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

A magyar labdarúgás története III.

Aranykor
(1945–1966)

Szerző: Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva
A hatalom félt a Fradi szurkolóitól című fejezet Sándorné Győr Melinda munkája.
Szerkesztő: Dr. Bács Zoltán
Lektor: Dr. Forisek Péter

Képdigitalizálás: Rápolthy Bálint, Sándor Mihály
Címerrekonstrukció: Komáromi Gábor

Borítóterv és nyomdai előkészítés: Barna Ildikó
A borítón Puskás Ferenc, Bozsik József és az Aranycsapat fotója látható.
A hátsó borítón.....

© Minden jog fenntartva
© Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva
© Debreceni Egyetem

ISBN 978-963-9822-22-1ö A magyar labdarúgás története Campus Kiadó
ISBN 978-963-9822-13-9 A magyar labdarúgás története III. Campus Kiadó

Kiadó: CAMPUS KIADÓ
(Debreceni Campus Nonprofit Közhasznú Kft.)
Felelős kiadó: Miklósvölgyi Péter

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt.
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

In memoriam Buzánszky Jenő

Aranyba öltöztetett szocreál

A harmadik kötetünk nemzeti történelmünk és sporttörténelmünk fura paraboláját tárja az olvasók elé. Mert akárhogy is nézzük, méricskéljük a dolgokat, már-már a paradoxon kategóriáját súrolja, hogy miközben a társadalmi szabadság a minimálisra csökkent, a hatalmi kontroll teljes ellenőrzése alá vonta a magánéletet, a tervgazdálkodásos modell lényegében gúzsba kötötte a gazdaságot, a sportban, azon belül a labdarúgásban soha nem látott-remélt sikereket értünk el. Érdemes eljátszani a gondolattal, mi lett volna, ha az akkori állami és sportvezetés kiengedi a futballválogatottat az 1948-as és 1956-os olimpiára, valamint az 1950-es világbajnokságra. Talán nem vádolnak meg, ha veszem a bátorságot és azt állítom: három biztos éremtől fosztották meg a sportágat, annak milliós rajongótáborát. Meglehet, három aranytól. Ráadásul semmi sem indokolta a letiltásokat, és ez a felismerés ma is frusztráló. Ennek dacára képzeletbeli kalapunkat levéve illik tisztelegnünk a hősök előtt, akik ámulatba ejtették a világot tudásukkal, teljesítményükkel, végigverték a földkerekség összes számottevő válogatottját, hazahozták Helsinkiből az olimpiai aranyérmet, és matematikailag megnyerték az 1954-es svájci futballvébét. Sajnos, csupán matematikailag, ugyanis a két meccs összeredménye (8:3 meg 2:3 az 10:5), aztán a mutatott játék alapján még a nyugatnémetek sem vitatták az Aranycsapat primátusát.

Ők az évszázad csodájaként emlegetik a berni győzelmüket, míg mi az évszázad kudarcaként éltük-éljük meg Fritz Walterék világbajnoki címét. És tépelődhetünk a soha meg nem oldható, idegesítően sorjázó rébuszainkon, mert mi mást tehetnénk? Vajon mi történik akkor, ha Werner Liebrich nem rúgja szét vérlázító módon Puskás Ferencet az első német–magyar párharcon, hogy a kispesti varázslót úgy kelljen az orvosoknak összedrótozniuk a végső összecsapásra? Ha a mieink normálisan pihenni tudnak Solothurnban, a finálé előtti éjszakán, s nem fújják fülrepesztő módon dudáikat az alpesiek? Ha nem esik az eső a mérkőzés előtt, és nem csúszik Wankdorf gyepszőnyege? Ha Sebes Gusztáv szövetségi kapitány benevezi a tornára az általa nem kedvelt Sándor Károlyt, s a népszerű, villámgyors, káprázatos technikájú Csikar játszhat az utolsó 90 percen? Ha Hans Schäfer nem akadályozza nyilvánvalóan szabálytalanul Grosicsot a riválisok második találata előtt? Ha a kis vörös walesi, Mervyn Griffiths sporttárs nem emeli föl némi késéssel a zászlaját Puskás második (teljesen szabályos) gólja után? Buzánszky Jenő mondta egykor e sorok írójának és asztaltársaságának: „Bárcsak ők vezettek volna a 9. percben kettővel, mert akkor a végére agyonverjük őket!"

Az Aranycsapatból mégsem lett Ezüstcsapat, a legenda nem foszlott köddé, és nem is fog már soha. Metaforaként részévé vált a mitológiánknak: úgy nyert, hogy a legfontosabb találkozóján veszített. Ahogyan a történelmünkben is történt, mert hisz számunkra II. Rákóczi Ferenc talpasai, Kossuth Lajos honvédseregei és Nagy Imre felkelői is győztesek, írjanak bármi mást a historikusok!

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk az aranykor egyéb aranyérmeit sem. 1964-ben Lakat Károly doktor fiai elhozták Tokióból az olimpiai bajnokoknak járó medálokat. 1965-ben a Ferencváros Torinóban verte meg a házigazda Juventust 1:0-ra a Vásárvárosok Kupájáért,

és röpítette Piemontból Budapestre a serleget. Az ifjúsági válogatott 1953-ban Belgiumban, 1960-ban Ausztriában lett a vén kontinens legjobbja az UEFA-tornán, 1955-ben és 1956-ban pedig csoportgyőzelmet szerzett. (Az utóbbi két esztendő kiírása értelmében a csoportgyőzelem jelentette a maximumot, tovább nem folytatták a küzdelmeket.) A Közép-európai Kupa a magyar klubok vadászterületéül szolgált: 1955-ben és 1963-ban az MTK (az elsőt Vörös Lobogóként), 1956-ban, 1957-ben, 1962-ben és 1965-ben a Vasas, 1959-ben a Budapesti Honvéd, 1960-ban Magyarország (az induló csapatok összesített pontszáma alapján) hódította el a patinás veretet.

Némi magyarázattal tartozom azoknak, akik a portréink közül hiányolják a korszak pár zseniális futballistájának arcképét. Nos, a terjedelem véges, és mint tapasztalják az olvasók, ez a kötet így is jóval vaskosabbra sikeredett az előző kettőnél, holott azokat sem mondanám vékonykának. Megnyugtatok tehát mindenkit, hogy Albert Flórián, Bene Ferenc, Mészöly Kálmán, Varga Zoltán, Dunai II Antal, Novák Dezső és a többiek bemutatására a következő kiadványunkban sort kerítünk.

Végezetül szomorú kötelességemnek teszek eleget, amikor bevezetőm befejező szakaszában mindnyájunk nevében búcsút veszek Buzánszky Jenőtől, az Aranycsapat mitikus jobbhátvédjétől, a Debrecenhez és egyeteméhez ezer szállal kötődő, csodálatos embertől. Amikor e kötet anyaga összeállt, és a portréja megszületett, az általunk mélyen tisztelt és szeretett Jenő bácsi még közöttünk volt. Aztán a fátum múlt időbe tette a jelen időt.

Nyugodjon békében, sohasem fogjuk elfelejteni őt!

Debrecen, 2015. január 30.

Tisztelettel:

Dr. Bács Zoltán
(szerkesztő)

A magyar futball a világ legjobbjai között

ide jön egy kép még

Bajnokság a semmiből

1945 áprilisában az utolsó német egység is elhagyta Magyarország területét – hazánkban véget ért a második világháború. Budapesten akkor már több mint 50 napja elültek a harcok, a túlélés eufóriájában megkezdődött a futballcsapatok verbuválása. Akadtak olyan korábbi nagy klubok, amelyekben – annak ellenére, hogy a pályájuk, a stadionjuk megrongálódott – már nagyon korán összeállt a régi csapat, ilyen volt az első edzőmérkőzéseken kiemelkedő eredményeket elérő Újpest, vagy éppen a Kispest. A baloldaliságát már a háború előtt is nyíltan vállaló Vasas biztos hátországot remélhetett, s tudhatott maga mögött. Az MTK-t azokban a napokban szervezték újra régi hívei, a Ferencvárosba is lassan visszaszállingóztak a játékosok, igaz, az egyesület körül nagy volt a bizonytalanság. Az új hatalom fasisztának bélyegezte a Fradit, hívei és erős emberei közül többen is „meg akarták büntetni" a legnépszerűbb futballklubot.

A *Népsport* (a paritásos alapon létrejött szerkesztőbizottság tagjai a kisgazda Barcs Sándor, a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetséget képviselő Gallowich Tibor, a kommunista Hidas Ferenc és a szociáldemokrata Solti Lajos voltak; a lap ára 1 pengőt kóstált) első, 1945. április 28-án megjelent számában olvasható mondatok szerint még nem volt tiszta a jövő. „Az a klub, amely Jaross Andort választotta elnökül, nem működhet tovább" olvasható – az „illetékesekre" hivatkozva.

A lap egyébként közölte azt a – zöld-fehér szimpatizánsokat talán még ma is érdeklő – kérdést, ki szabadította a klubra 1944 augusztusában a Sztójay-kormány belügyminiszterét: „A hírhedt Magyarság még hírhedtebb szerkesztője, Mattyasovszky Kornél, a Fradi nagy híve kereste fel a felvidéki gengsztert (Jaross titulusa a korabeli sajtóban – *a szerzők*), amikor a galád németbérenc Imrédy Béla lett a Nagyváradi AC elnöke".

Az 1945-ben vívott Ferencváros–MTK örökrangadó főszereplői. (Csíkos mezben a Fradi.) Állnak (balról): Neu János, Fuchs Géza, Hámori, Polgár, Kaposi, Markos, Sebes, Bíró, Kovács I, Rudas, Kubala, Gyetvai, Onódy, Csikós, Kéri és a játékvezetői trió. Elöl: Füstös, Bosánszky, Újhelyi, Palatinus, Sárosi dr., Mike, Sárosi III, Sipos, Lakat

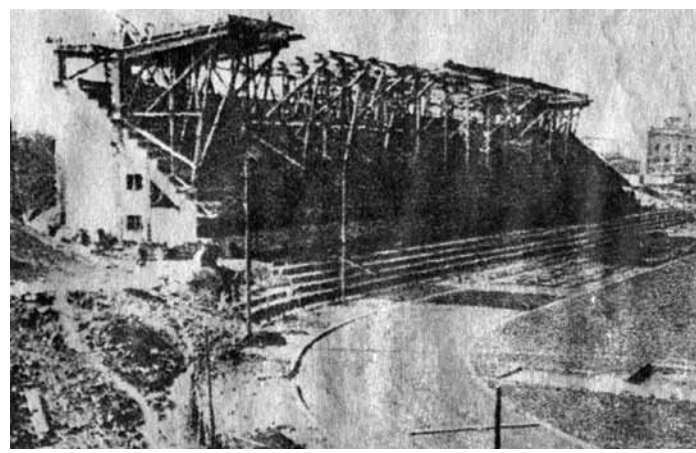
A Ferencváros április 22-én játszotta le az első edzőmérkőzését az akkor már hetek óta pályán lévő Kispest ellen (2:2), bombaerős tizeneggyel: Csikós – Rudas, Onódy – Kéri, Sárosi III, Szőke – Sipos, Gyulai, Sárosi dr., Fritsch, Gyetvai. Csak az akkor még Győrben otthonrekedt Lakat Károly, és a debütálásra váró, szikrázóan tehetséges Kubala László hiányzott a szezon majdani alapcsapatából! Ugyanakkor nem volt mindenki jó állapotban: Sárosi doktor arról panaszkodott a találkozó előtt, hogy alig van ereje, hét kilóval kevesebb az ideális versenysúlyánál. Így „csak" két gólt lőtt…

Hamarosan négytagú testület vette kézbe a Ferencváros újjászervezését, ennek tagja volt Ábray Zsigmond, Korein Sándor és Molnár Béla mellett Becskő József, az MLSZ néhány héttel korábban megválasztott elnöke is. (Akkor kapott szövetségi kapitányi és országos szakfelügyelői kinevezést Gallowich Tibor, s lett az MLSZ háznagya Sebes Gusztáv. Az új vezérkar egyetlen „régi" embert tartott meg: Kenyeres Árpád főtitkárt.)

Becskő hatalomra jutása már jelezte, erőteljes volt a kommunisták (MKP) szerepvállalása a labdarúgás feltámasztásában, ami azért is megjegyzésre érdemes, mert az induláskor a sport országos irányításában a Szociáldemokrata Párt befolyása lényegesen nagyobb volt. Az 1945. február 20-án megalakult Nemzeti Sport Bizottság hat hónapra létrehozott 15-ös grémiumában 13 tag szocdem volt. Néhány hónap alatt megváltoztak azonban az erőviszonyok: a kezdetben háromfős Legfelsőbb Sport Tanács ötfősre bővült, ebben már két kommunista (a *Népsport* szerkesztőbizottságában is szereplő, egyébként a pártban a tömegszervezeti osztály élére került, s közvetlenül Gerő Ernő irányítása alatt dolgozó Hidas Ferenc, valamint Jámbor Alajos) is helyet kapott – a kisgazda Barcs Sándor, valamint a két szociáldemokrata, dr. Ries István elnök és Bechtler Péter mellett. Huszonöt tagúra bővítették a Nemzeti Sport Bizottságot, a személycserékkel együtt 12 új tag közül már nyolc MKP-s volt. Köztük a magyar futballban és általában a magyar sportban később évtizedeken át meghatározó szerepet játszó egykori „vasasos szaki", Hegyi Gyula, s a már többször emlegetett Becskő József.

Az MKP sport- és futballpolitikájával sok tekintetben egyet lehet érteni, sok tekintetben lehet azzal vitatkozni, ám két tényt illetően felesleges a polémia. Döntő szerepe volt abban, hogy az áprilisban még létező, Budapest kisgazda polgármestere, Csorba János által jegyzett, a labdarúgó-mérkőzésekre kirótt 50 százalékos vigalmi adó befizetésének kötelezettségét előíró rendeletet visszavonták, s hogy Budapesten felgyorsult a létesítmények rendbetétele.

A háború rendkívüli károkat okozott a legnagyobb budapesti pályákban. Az MTK-nak visszaadott Hungária úti stadion eleinte alkalmatlan volt a futballra, a kék-fehérek ezért ideiglenesen átköltöztek az Előre, a korábbi BSZKRT tényleg csak egy kőhajításnyira lévő, Sport utcai pályájára, de játszottak az

Így festett az MTK pályája az ostrom után

A Zuglói MADISZ csapata. Állnak, balról: Papp szakosztályvezető, Moór Ede, a későbbi edző, szövetségi kapitány, Koltai, Zurián II, Molnár, Hoffer József, a későbbi újságíró, szövetségi kapitány, Zurián I, Csiszár, Pintye, Kutas István, a későbbi sportvezér, újságíró, MLSZ-elnök, Faragó. Elöl: Németh Gyula kapus, a Népsport későbbi kiváló szakírója, Fekecs III, Jakab, Harangozó, Nagy

Elektromos Latorca utcai fellegvárában is. Az Újpest a Megyeri úton lévő stadionját óriási erőfeszítéssel sikerült júliusra rendbe hozni. (Addig az UTE játszott „hazai" bajnokit Újpesten a Wolfner-pályán, az Attila utcában, és a Phöbus pályáján is.) Jól megúszta ellenben az ostromot az Üllői úti pálya. „A Springer szobor ép, csak a mögötte álló óra mutatója csonkult meg. Az A-tribünön alig vannak külsérelmi nyomok, pedig hét belövést kapott. A B-tribün majdnem teljesen ép, csak az állóhelyeken szedték ki néhol a deszkákat" – számolt be az állapotokról egy szemtanú a *Népsportban*.

Mindazonáltal volt hol futballozni. Lassan játékosok is kerültek a játékhoz: a lapok gyakorta felhívásokat közöltek arra vonatkozóan, hogy minden érdeklődő jelentkezzen, a klubok várják a futballistákat. Az MLSZ április 29-ig engedélyezte az egyesületeknek a bajnokság előtt az igazolást, mindenki oda szerződött, ahova akart, függetlenül attól, hogy korábban hol játszott. A legjobb csapatok, persze, igyekeztek egyben tartani korábbi keretüket, függetlenül attól, hogy a sztárjaik körül intézők és önkéntes vagy félhivatalos ügynökök legyeskedtek. Az Újpest megoldotta a problémát, az utolsó napokra levitte a csapatát Zsengellér Gyula szűkebb pátriájába, Ceglédre. Hivatalos edzőmérkőzéssel egybekötött hízókúrára, valójában – noha előző kettő is hasznos volt – azért, hogy elrejtse labdarúgóit a csábítók elől. Jól sikerült manőver volt: a hamarosan a kisgazdák támogatását élvező lila-fehér legénység valóban együtt maradt, s aztán megnyerte a csak fővárosi csapatok részvételével rendezett, 1945. május 6-tól augusztusig tartó Budapest I. osztályú bajnokságot. (Meg még utána a következő kettőt, az 1945–1946-ost és az 1946–1947-est is.)

Az újjáélesztett MTK új csapattal állt fel, soraiban a 39 éves Sebes Gusztávval és a 34. évében járó Bíró Sándorral, az 1940 nyarán véget ért Hungária-korszak hírmondóival. A kék-fe-

Az 1945-ös bajnok Újpest. Állnak (balról): Balogh I (civilben), Takács I Géza edző, ismeretlen (takarva), Laborcz, Szusza, Zsengellér, Várnai, Suhai, Balogh II, Nyers, Sárdi, Tóth Gy., Kirádi, Szűcs, Tamás (civilben). Elöl: Arányi Árpád, dr. Pesta László, dr. Ofner Alfréd, Dicker Mihály

hérek védőkettőse azonos volt az 1938-as vb-döntő magyar hátvédsorával: Bíró Sándor mellett ugyanis a Ferencváros helyett az MTK-t választó Polgár Gyula játszott. De oda igazolt a már 37 éves Markos Imre is.

Hadas Miklós és *Karády Viktor* híres tanulmányában, a *Futball és társadalmi identitás* című-ben olvasható magyarázat arra, miért éppen az Újpest (első) és a Csepel (harmadik) volt a két legerősebb gárda a Ferencváros mellett: „(…) a háborús időszak kedvezményezett csapatainak a koalíciós időszakra még sikerült átmenteniük előnyös helyzetüket. Az Újpest és a Csepel kiemelkedő szereplése bizonyára nem függetleníthető attól, hogy e csapatok játékosai többnyire nem kaptak katonai behívót, vagy ha igen, rövid szolgálatukat betegápolóként tölthették le."

Hasonlóan fontos volt az akkor nagyon erős Kisgazdapárt támogatása is. Ez utóbbinak köszönhetően a vérontást követő években a lila-fehéreké volt a legjobb anyagi helyzetben lévő magyar gárda. Más kérdés, hogy az inflációs idők egyik fintoraként 1945 júliusában a nagy vetélytárs Csepel elleni 10:1-es győzelemért prémiumként fejenként 36 liter étolajat kaptak a labdarúgók…

Az új élet első bajnoksága már a hajrájában tartott, amikor Gallowich Tibor úgynevezett triálokon (próbamérkőzéseken, próbajátékokon) feltérképezte a második vonalat, valamint az akkor még az utazási és az információáramlással kapcsolatos nehézségek miatt a bajnokságba be nem vont vidéki csapatok futballistáit. Az élvonal játékosait nem kellett tesztelnie: szinte háromnaponta bajnoki meccset vívtak.

A *Népsport* (amelynek ára időközben egy pengőről háromra, majd hamarosan négyre inflálódott, s amelynek tulajdonosa lett az időközben megalakult Munkás Sport Központ) áradozott a lila-fehérekről. Volt miért. Jellemző volt az idényre a temérdek gól, s a ők élen jártak a termelésben. A csapat a kicsik többsége ellen gólfesztivált rendezett (a Nemzeti SC májusban 23, a Ganz júniusban 22, a MÁVAG augusztusban 19 gólt kapott tőle két egymást követő napon, de a végül bronzérmes Csepel is kapott tizenhármat), és kiválóan szerepelt a rangadókon is, egyet kivéve, a Ferencvárostól ugyanis kikapott 1:0-ra az Üllői úton. Az volt az egyetlen meccse, amelyen nem szerzett gólt. A „visszavágón" aztán a zöld-fehéreket is megverte 3:2-re.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

„A sport hivatott áthidalni a szakadékokat”

A nyár derekán kezdtek éledezni a nemzetközi kapcsolatok.

A *Népsport 1945. július 22-i* számában megszólaltatta a háború előtti Magyarország futballügyeinek reaktivált „külügyminiszterét”, az óriási nemzetközi tekintélynek örvendő Fischer Mórt, aki a következőket mondta a bimbózó nemzetközi kapcsolatokról: „Most kellett volna éppen az oroszok engedélyével Bukarestbe utaznom. Innen szálltak felénk először baráti hangok. Azután az osztrákok jelentkeztek önként, hogy ismét fel akarják velünk venni az évtizedes sportkapcsolatokat. Biztosra veszem azt is, hogy a baráti viszonyban álló Jugoszláviával a régi összeköttetések felújítása nem ütközik majd akadályokba. Mondhatom, teljesen felhőtlen volt a viszonyunk a csehszlovák labdarúgással is. Itt a sport hivatott áthidalni a szakadékokat, amelyeket a politika ás a két ország közé.”

Az osztrák futballszövetség emblémája

Júliusban a Legfelsőbb Sport Tanács, a Munkás Sport Központ és a Nemzeti Sport Bizottság felvette a kapcsolatot a szovjet sportvezetéssel. Hamarosan küldöttség utazott Jugoszláviába, s jelentkeztek a még a magyarokhoz képest is sokszorosan mindent elölről kezdő osztrákok. Mi több, utóbbiakkal meg is állapodott az MLSZ abban, hogy Budapestre jönnek, s válogatott mérkőzést játszanak a Szent István ünnepe előtti hétvége, s augusztus 20. idejére tervezett Országos Sport Napok részeként. Eleinte egy hivatalos A-válogatott meccs szerepelt a tervben, az osztrákok elleni. De közben ajánlkoztak a jugoszlávok, hogy augusztus 20-án szívesen játszanának Budapesten. Amikor váratlanul visszaléptek, az MLSZ az osztrákokhoz fordult. A kapcsolatfelvételben eltökélt bécsiek azonnal jelezték, hajlandóak kétszer is pályára lépni. Így is történt.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Vendégségbe jöttek a sógorok

Az A-válogatott az 1945-ös nyári bajnokság zárása után, de még a következő nyitánya előtt játszotta a II. világháború utáni első két mérkőzését. Mindkettőt Budapesten, az osztrákok ellen.

A magyar legénység 1943. november 7., több mint 21 hónapos szünet után, az osztrák csapat viszont több mint hét esztendő elteltével játszott ismét hivatalos, országok közötti válogatott mérkőzést. Szent István ünnepének hétvégéjére az osztrák válogatott teherautón érkezett Budapestre. A két nagy múltú gárda nyolc évvel korábban, 1937-ben játszott azt megelőzően utoljára egymással. Érdekes, hogy négy játékos, Bíró Sándor és Zsengellér Gyula, illetve Karl Sesta és Camillo Jerusalem azon a találkozón is szerepelt! A bécsiek veteránja, Sesta csak kölcsöncipőben tudott pályára lépni, mivel az övét valaki ellopta a meccs előtt. Ettől függetlenül idilli volt a hangulat, mindenki örült, hogy vége a háborúnak. Gallowich Ti-

1945. augusztus 19-én a magyar válogatott 2:0-ra legyőzte az osztrákokat az Üllői úton. Balról: Szűcs, Sárosi III, Rudas, Csikós, Mike, Szusza, Bíró, Zsengellér, Illovszky, Lakat, Egresi

bor szövetségi kapitány és segítői (Jávor Pál, Sebes Gusztáv és Molnár Ignác) úgy döntöttek, ezen a mérkőzésen három újoncot is avatnak, Lakat Károly, Illovszky Rudolf és Mike István először játszott a válogatottban. A vendégek csapata az Anschluss miatti hosszú kényszerszünet előtt, 1937. október 24-én szerepelt ezt megelőzően legutóbb. A csehszlovákok elleni találkozó résztvevői közül Karl Sesta, Karl Zischek és Camillo Jerusalem újra pályára lépett. A bécsiek újoncai között olyan, későbbi meghatározó, túlzás nélkül a világklasszis jelzőt kiérdemlő futballista is volt, mint Ernst Ocwirk.

A magyar válogatott a Csikós Gyula – Rudas Ferenc, Szűcs Sándor, Bíró Sándor – Sárosi III Béla, Lakat Károly – Illovszky Rudolf, Szusza Ferenc, Mike István, Zsengellér Gyula, Egresi Béla összeállításban játszott. Érdekes, hogy Gallowich kapitány Illovszkyt játszatta a jobb-, Egresit pedig a balszélen, holott mindketten inkább a másik oldalon szerepeltek gyakrabban. Az Üllői út több mint 40 000 nézőjének – s még milyen sokan rekedtek a pályán kívül jegy hiányában! – a 18. percig kellett várnia az első gólra. Illovszky beadása után Sesta, a bécsiek akkor már a 40. évében járó veterán védője kézzel ütött a labdába. Szigeti György játékvezető azonnal büntetőt ítélt, amelyből Rudas Ferenc, a Ferencváros jobbhátvédje a kapu bal alsó sarkába lőtte a labdát. (A bíró

A két kapitány, Bíró Sándor (sötét mezben) és Karl Sesta a játékvezetőkkel

két perccel korábban nem volt ilyen szigorú, amikor a másik oldalon Szűcs Sándor a büntetőterületen belül felrúgta Karl Deckert.)

A 32. percben Illovszky újabb jó beadása és Sesta újabb bizonytalansága után Zsengellér Gyula elé került a labda, aki öt méterről belőtte válogatottbeli pályafutása 29. gólját. A folytatásban a közönség hiába várt újabb találatokat, a mieink nem tudták többször bevenni Stefan Ploc kapuját. A második játékrészben feljöttek a vendégek, de ahogy a másik kapuban Ploc, a magyarban Csikós Gyula is kitűnően védett.

A magyar és az osztrák válogatott 1902 óta íródó 43 éves közös történetében csak egyszer fordult elő, hogy két egymást követő napon is játszottak egymás ellen: 1945 augusztusában. Huszadikán Gallowich Tibor szövetségi kapitány négy újabb újoncot avatott, az újpesti Kirádi, a szombathelyi Szabó és a salgótarjáni Vincze II mellett debütált a mindössze 18 éves Puskás Öcsi, azaz Puskás Ferenc is. Nem is akárhogyan: ő lőtte Zsengellér passzából a mérkőzés első gólját! A magyar válogatott a 15. percben már 3:0-ra vezetett, a félidőben 4:2 volt az állás, Puskás, Szusza, Zsengellér és Vincze II, illetve Kominek és Decker egy-egy góljával. A második félidőre már csak egy Szusza-gól maradt. A győztesek összeállítása: Csikós – Balogh II, Szűcs, Bíró – Kirádi, Lakat – Szabó, Szusza, Zsengellér, Puskás, Vincze II.

Érdekes, hogy augusztus 19-én Bécsben pályára lépett a B-válogatott is. Mandik Béla edző a fiatal, nagy jövő előtt álló tehetségeket állította be, az ismét támadó középfedezetet játszó Sárosi György doktorral megerősítve (Tóth Gy. – Pósa, Onódy – Horváth K., Sárosi dr., Zakariás – Sipos, Hidegkuti, Deák, Keszthelyi, Nyers). Nyertek is a „B-sek" 6:3-ra! Egy nappal később, immáron Budapest néven a Tihanyi – Pázmándy, Onódy – Horváth K., Sárosi dr., Lázár – Sipos, Hidegkuti, Keszthelyi, Kubala, Nyers tizenegy Keszthelyi Mihály három és Nyers István két találatával 5:0-ra verte az osztrák főváros együttesét. Két nap alatt két fővárosban négy mérkőzésből négy győzelem született!

1945. aug. 19.	Bp., Üllői út	AUSZTRIA	2:0 (2:0)	Rudas, Zsengellér
1945. aug. 20.	Bp., Üllői út	AUSZTRIA	5:2 (4:2)	Puskás, Szusza 2, Zsengellér, Vincze II

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

2 mérkőzésen: Bíró Sándor (MTK), Csikós Gyula (Ferencváros), Lakat Károly (Ferencváros), Szusza Ferenc (UTE), Szűcs Sándor (UTE), Zsengellér Gyula (UTE)

1 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE), Egresi Béla (Kispest), Illovszky Rudolf (Vasas), Kirádi Ervin (UTE), **Mike István** (Ferencváros), Puskás Ferenc (Kispest), Rudas Ferenc (Ferencváros), Sárosi III Béla (Ferencváros), Szabó Imre (Haladás), Vincze II Gyula (Salgótarjáni BTC)

A MAGYAR LÉGIÓ

Czeizler északon, Biri délen nyert bajnokságot

Az Európa közepén 1945 tavaszára is áthúzódó háború kevés országban tette lehetővé a futballbajnokság lejátszását. A semleges Svédország természetesen kivételnek számított, ott 1944 őszén és 1945 tavaszán is tudtak játszani. A bajnokságot Czeizler Lajos együttese, az IFK Norrköping nyerte meg, két évvel 1943-as elsősége után visszaült a trónra. Nagy József negyedik lett az IFK Göteborggal. Vampetics (Wampetits) István is jól szerepelt, hetedik lett a fővárosi AIK Solna gárdájával. Konrád Kálmán feljutott az elitbe az Åtvidabergs FF-fel.

Franciaországban játszottak az országos kupáért, a döntőben a Racing Paris 3:0-ra verte a Lille Olympique-ot. Máthé Gyula, a párizsiak magyar származású, de addigra már francia állampolgárságot kapott csatára nem játszott egy percet sem a sorozatban, a nácik bevonulása után elhagyta a fővárost, s csak 1945 nyarán tért oda vissza.

Portugáliában nem volt akadálya a bajnokság megrendezésének. Az erőviszonyok nem változtak, s tovább tartott a magyar edzők diadalmenete is. Ezúttal a Biri János által irányított SL Benfica lett az első, a Szabó József (és Joaquim Ferreira) pallérozta Sporting CP a második. Negyedik helyen zárt Hertzka Lipót FC Portója.

Dél-Amerikában Platkó Ferenc 1945-ben zárta le első kapitányi korszakát a chilei válogatott élén. Orth György Argentínában dolgozott, a Rosario Central trénere volt.

Platkó Ferenc (áll balról a negyedik) a chilei válogatott mestere

Az élvonal újoncai

Budai Barátság

Alapítási ideje: 1945 (jogelőd: Gamma FC)
Megszűnt: 1950 (egyesült az Előre SE-vel)
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 5 (1945–1946, 1947–1950, MATEOSZ SE, majd Teherfuvar néven)
Sikerei: –

Erzsébeti Munkás Testedző Kör

Alapítási ideje: 1909
Színe: piros-kék
Idényei száma a magyar élvonalban: 3 (1945–1946, 1947–1948)
Sikerei: –

Névsorolvasás

BUDAI BARÁTSÁG:

Nádori Pál 22 – Nótás (Nohava) Jenő 21/1, Barcs Miklós 12 – Papp Jenő 11/4, Siklósi Ferenc 22/1, Zakariás József 21 – Kósa Lajos 22/10, Fodor Géza 13/2, Zsolnai János 21/10, Fürjes Imre 21/4, Gáli Imre 16/12. A többiek: Gazdag István 9, Ihász Lajos 8, Kemény Tibor 8/1, Dvoracsek Árpád 6, Horváth Károly 6/2, Tamási László 3/1

CSEPEL:

Tihanyi (Trenka) László 20 – Rédei József 20, Szabadkai (Szukob, Szuhai) Lajos 20/12 – Füzesi László 18/4, Csurgó Mihály 22, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 21 – Szentesi Károly 21/7, Gáti Károly18/2, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 22/35, Marosvári (Marksteiner) Béla 21/9, Surányi László 11/6. A többiek: Kaczor János 10/10, Jankovics Sándor 5, Devecseri Sándor 3/3, Bakonyi László 2/1, Fenyvesi György 2/1, Kállói Béla 2, Oláh Géza (k) 2, Lencs Jenő 1, Terleth István 1

ERZSÉBETI MTK:

Tóth István 20 – Palotai (Piszmann) József 12, Csizmadia Mihály 14 –Lovas Károly 15/2, Temes János 22/1, Dávid Ferenc 20/3 – Horváth István 22/10, Szépföldi József 17, Bihari Károly 11/2, Hrotkó II Károly 22/12, Kisuczky József 19/13. A többiek: Budai I László 10/8, Kovács István 7/4, Rehák István 7, Talán József 7, Szabó III László 5, Bakonyi László 4, Dömök János 1, Jolics Elemér 1, Nagy Jenő 1, Oravecz István (k) 1, Papp György 1, Sticz Mátyás (k) 1, Wéber György 1

FERENCVÁROSI TC:

Csikós Gyula 22 – Rudas (Ruck) Ferenc 22/3, Onódy I Andor 22 – Kéri Károly 20, Sárosi (Stefancsics) III Béla 22/4, Lakat Károly 22/1 – Sipos Vilmos 20/5, Kubala László 22/19, Mike (Mayer) István 17/28, Sárosi (Stefancsics) I György dr. 18/16, Gyetvai László 16/3. A többiek: Gyulai László 9/3, Hernádi (Herneck) Pál 5/2, Nagy IV Károly 5/3

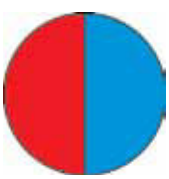
GANZ VTSE:

Gyuris Mihály 19 – Szekeres János 20, Sidó II Ferenc 22 – Pál István 22/2, Ladányi László 19/5, Török Antal 18 – Varasdi Árpád 12/1, Komáromi Ferenc 21/3, Fehér Ferenc 22/4, Várszegi Lajos 15/2, Szabó II István 22/7. A többiek: Reiter II Győző 10, Radics Oszkár 5, Rutnai János 4, Ferenczi Ernő 3/1, Mészáros Pál (k) 3, Szabó II György 3, Bartalos József 1, Kriesch József 1

KISPESTI AC:

Mindszenti (Minich) Pál 22 – Olajkár I Károly 18, Szalay István 12 – Bozsik II József 20/2, Olajkár II Sándor 12/5, Simonyi (Semadovits) István 19 – Egresi (Englerth) Béla 16/11, Nemes (Nehadoma) József 22/14, Mészáros József 22/23, Puskás (Purczeld) Ferenc 20/10, Herédi Ernő 14/5. A többiek: Kincses (Kirnbauer) Mihály 10/4, Lóth Ernő 7/1, Nyers István 7/1, Patyi Mihály 6/3, Dózsa László 4, Bányai (Breier) Nándor 3, Lovász Ferenc 3, Váraljai Miklós 3, Boócz Károly 1, Mészáros Lajos 1

Ganz VTSE

Alapítási ideje: 1903
Színe: piros-kék
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945)
Sikerei: –

Zuglói MADISZ

Alapítási ideje: 1932
Megszűnt: 1946 (beolvadt a MOGÜRT-be)
Színe: szürke-barna (szerelés: vörös)
Idényei száma a magyar élvonalban: 2 (1945–1946)
Sikerei: –

MÁVAG:
Bánki Tibor 12 – Varga László 16, Adorján János 20/3 – Konarik József 21/1, Kemény András 22, Kontha Károly 8/1 – Ruff György 20/2, Muszka Emil 15/7, Kürti Ferenc 12/1, Kapu József 12/1, Straka Ferenc 13/1. A többiek: Sziklai (Szift) Ferenc (k) 10, Gál Sándor 7/4, Hochstein Márton 7, Kántor György 7, Bujáki Kornél 6/1, Fáczán Endre 6, Kontrohr István 6/2, Füredi Győző 5, Sztancsik (Szatmári) József 4, Závodi (Zavadszky) II Sándor 4/3, Bakó István 2/1, Manalovics Tibor 2, Pilcsik Tibor 2, Puchner Győző 1, Györkös László 1, Móré János 1

MTK:
Csintalan János 14 – Polgár (Pignitzky) Gyula 22/1, Bíró (Bier) Sándor 20 – Úrhegyi János 18, Kovács I Imre 21, Megyeri Géza 10/1 – Markos Imre 20/6, Bosánszky Jenő 21/14, Palatinus Károly 14/11, Füstös János 10/10, Lukács Károly 9/1. A többiek: Hrotkó Miklós 9/2, Kaposi (Kotroba) Sándor (k) 8, Kapta László 8, Harmat József 7/4, Sebes (Scharenpeck) Gusztáv 7/1, Hámori (Hoffmann) László Frigyes 6, Sörös Szilveszter 5/1, Schulz Tibor 4, Szóbel István 3, Várszegi Vilmos 3, Magda Béla 1, Szendrődi (Szoják) Lajos 1

NEMZETI SC:
Ábrahám József 13 – Jergler István 18/1, Ádám II Zoltán 16 – Jäger II István 15, Steiner Gyula 15, Bertók Miklós 9/1 – Palágyi János 18/2, Wellisch Andor 17, Pálya László 19/7, Jäger Lajos 12/4, Wendl Frigyes 13/1. A többiek: Varga János 9, Kárpáti László (k) 7, Leipnik István 6, Ádám Sándor 5/1, Bene József 5, Geiger Andor 5, Kojsza István 5, Flóra Gyula 4, Forró Mihály 4, Kárpáti Ernő 4/1, Sági Gyula 4, Hircsák (Csák) István 3, Földes Péter 2, Király István 2, Kriván Mihály 2, Szenes II László 2, Cser László 1, Halmos Sándor (k) 1, Havas Géza 1, Irsik János (k) 1, Szász Tibor 1, Víg Béla 1

ÚJPESTI TE:
Tóth György 22 – Balogh II Sándor 22/3, Szűcs Sándor 21/3, Laborcz (Langa) Lajos 18/8 – Kirádi Ervin 20/2, Balogh I István 19 – Suhai István 14/6, Szusza Ferenc 21/34, Zsengellér Gyula 21/36, Sárdi (Spányik) Imre 13/8, Várnai (Vnuk) Lajos 22/17. A többiek: Tamás István 14/3, Jakab László 10, Nyers István 3/3, Nagy Ferenc 1, Siklós Gyula 1

VASAS:
Aknavölgyi (Antos) József 22 – Nádas (Neumann) Gábor 22, Pósa (Posch) Béla 22/3 – Nagy I István 21/3, Tóth Lajos 20/1, Pápai (Procenko) Ferenc 21 – Illovszky Rudolf 22/19, Berzi Sándor 19/13, Halasi (Hradszky) Béla 17/13, Kertész István 11, Junász Géza 20/9. A többiek: Bankó Zsigmond 9/1, Győrvári Mihály 9/1, Gazsó László 3/3, Szentandrási Gyula 3, Tóth IV István 1

ZUGLÓI MADISZ:
Németh Gyula 22 – Zurián II Ede 13, Zurián I Sándor 22 – Koltai László 20/1, Moór Ede 17/3, Hoffer József 16 – Nagy Gyula 20/13, Csiszár Pál 14/5, Jakab László 19/13, Faragó Vince 18/6, Fekecs III Mihály 19/10. A többiek: Fekecs II Gábor 10, Németh Imre 7/1, Toldi (Tunikold) Géza 7/1, Gendur József 5, Molnár József 5, Pintye János 3, Keszler Mátyás 2, Orstein Béla 1, Papp Vencel 1, Winkler János 1

A fehér mezes Sipos, az FTC csatára a mezőny egyik legprímább jobbszélsője volt

Az 1945. évi bajnokság végeredménye

1. Újpesti TE	*22*	*18*	*1*	*3*	*125:27*	*37*
2. Ferencvárosi TC	*22*	*16*	*2*	*4*	*87:18*	*34*
3. Csepel SC	*22*	*15*	*2*	*5*	*91:41*	*32*
4. Kispesti AC	*22*	*14*	*2*	*6*	*74:55*	*30*
5. Vasas SC	*22*	*10*	*7*	*5*	*69:38*	*27*
6. MTK	*22*	*11*	*3*	*8*	*53:51*	*25*
7. EMTK	*22*	*10*	*1*	*11*	*54:48*	*21*
8. Budai Barátság	*22*	*9*	*2*	*11*	*47:58*	*20*
9. Zuglói MADISZ	*22*	*7*	*4*	*11*	*55:64*	*18*
10. Bp. MÁVAG	*22*	*4*	*1*	*17*	*29:82*	*9*
11. Ganz VTSE	*22*	*2*	*2*	*18*	*26:123*	*6*
12. Nemzeti SC	*22*	*2*	*1*	*19*	*16:121*	*5*

Osztályozók az 1945–1946-os országos bajnokság első osztályába jutásért

Budapesten a másodosztály mezőnyét nyolc csoportba osztották. A győztesek közül hét (Elektromos MTE, Törekvés SC, Dózsa MADISZ, Herminamezei AC, Budafoki MTE, Újpesti MTE, Szentlőrinci AC) „simán" bekerült a következő bajnokság legmagasabb osztályába. A nyolcadik csoport első két helyezettje, a Soroksári MADISZ és az Erzsébeti MADISZ egyesült, és Erzsébet-Soroksár MADISZ néven került az országos bajnokság I. osztályába. A Kőbányai Barátság osztályozón vívta ki az élvonalbeli tagságot. A vidéki csapatok területi alapon játszottak 1945 szeptemberéig, az élvonalba az 1944–1945-ös Nemzeti Bajnokság szereplői kerültek, természetesen a nagyváradiak, az ungváriak, az újvidékiek és a kolozsváriak kivételével. Ellenben lehetőséget kapott az élvonalbeli szereplésre a Haladás VSE, valamint – történetében először – a Békéscsabai Törekvés MTE, a Dorogi AC és a Pécsi VSK.

A Magyar Kupát nem írták ki.

Gólkirály:
Zsengellér Gyula (UTE)
36 góllal

Nyers István

(Illusztrációk az UTE diadalát ünneplő Bajnokok közelről *című, 1945-ös kiadványból)*

Az 1945-ös tavaszi-nyári bajnokság eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*
1. UTE	*X*	*3:2*	*10:1*	*1:3*	*3:2*	*4:0*	*1:0*	*1:2*	*7:1*	*12:3*	*13:2*	*16:0*
2. FTC	*1:0*	*X*	*2:1*	*1:3*	*2:2*	*4:0*	*2:0*	*5:1*	*8:1*	*3:0*	*11:0*	*9:0*
3. Csepel	*2:3*	*2:2*	*X*	*1:5*	*3:1*	*0:2*	*6:2*	*4:2*	*6:2*	*8:0*	*3:1*	*2:0*
4. Kispest	*0:8*	*0:7*	*0:13*	*X*	*2:3*	*6:0*	*2:0*	*3:3*	*5:4*	*5:0*	*3:0*	*2:2*
5. Vasas	*1:1*	*2:1*	*2:2*	*2:4*	*X*	*3:3*	*3:1*	*0:1*	*2:2*	*1:1*	*9:0*	*6:0*
6. MTK	*1:3*	*1:0*	*2:3*	*1:3*	*2:5*	*X*	*3:1*	*2:4*	*1:1*	*4:3*	*1:1*	*2:1*
7. EMTK	*0:7*	*0:2*	*3:6*	*m. n.*	*4:2*	*2:7*	*X*	*5:1*	*3:0*	*3:0*	*4:2*	*3:0*
8. B. Barátság	*3:4*	*0:1*	*0:4*	*2:6*	*2:4*	*3:4*	*0:7*	*X*	*1:3*	*5:0*	*2:2*	*m. n.*
9. Z. MADISZ	*3:5*	*2:6*	*1:2*	*5:2*	*2:2*	*3:4*	*0:0*	*1:4*	*X*	*3:1*	*6:0*	*4:0*
10. MÁVAG	*0:7*	*0:5*	*0:2*	*1:4*	*1:8*	*0:5*	*2:1*	*0:1*	*2:1*	*X*	*0:1*	*1:2*
11. Ganz	*0:9*	*0:3*	*1:10*	*0:9*	*1:7*	*1:3*	*1:6*	*2:5*	*1:5*	*1:7*	*X*	*3:5*
12. NSC	*0:7*	*0:10*	*0:10*	*1:7*	*0:2*	*0:5*	*1:9*	*0:5*	*2:5*	*0:7*	*2:6*	*X*

m. n.: Az EMTK–Kispest és a Budai Barátság–NSC mérkőzést a két pályaválasztó mérkőzés nélkül megnyerte.

Csak az infláció léptéke vetekedhetett a gólok számával

Nagy vita előzte meg, hogy milyen formában bonyolítsák le az 1945–1946-os bajnokságot, s főleg, hogy mely csapatok vegyenek részt rajta. Érthető volt a vidékiek igénye a legmagasabb osztályban való szereplésre, ugyanakkor több fővárosi klubnál is úgy látták, hogy a helyzet (értsd: elsősorban az utazási körülmények) még nem normalizálódott annyira, hogy akárcsak az 1944 tavaszi állapotok szintjét elérje.

Vágó Zoltán – korábbi élvonalbeli játékos, majd Franciaországban és Németországban is dolgozó edző, a holokauszt áldozatává lett válogatott fedezet, Vágó Antal öccse – az MTK futballszakosztályának egyik kulcsfigurája volt az újrakezdés éveiben. Unokájától, Rudas Györgytől tudjuk, hogy az 1945-ös tavaszi-nyári bajnokságban még az intézői-edzői feladatokat ellátó, majd augusztus végén utóbbiakat Csapkay Károlynak átadó szakember a szeptemberi ligaülésen így foglalt állást:„Az MTK szívesen venné a bajnokságban a vidéki csapatok részvételét, de a mai idő nem felel meg ennek a tervnek. Elsősorban az utazás, ellátás a problematikus, csak három vidéki vasutas csapat vállalja ennek biztosítását, ezek is biztosíték nélkül. Gond a kieső munkabér megtérítésének kérdése is. Ezért az egy év múlva történő bevezetést javasolja."

A kék-fehérek tervével ellentétben a Liga mégis az országos bajnokság kiírása mellett döntött – méghozzá minden korábbinál több, 28 élvonalbeli gárda szerepeltetésével. Az új bajnoki rendszerben két 14-es csoportba osztották be a csapatokat, a keleti és a nyugati divízióban is lejátszottak egy kétfordulós, tulajdonképpeni teljes bajnokságot. Utána a csoportok legjobb öt-öt alakulata bekerült a felsőházba, a következő öt-öt pedig az alsóházba. (A „maradék" 4-4 kiesett.) A felső- és az alsóházba a csapatok hozták magukkal az eredményeiket, így már csak a korábban másik csoportban szerepeltek ellen játszottak, ugyancsak két fordulót. A létszámbővítésnek tulajdoníthatóan kilenc (Nagy-Budapesten kívüli) vidéki nagyváros és a Debrecenhez, Miskolchoz, Szegedhez, Pécshez képest kis településnek számító, körülbelül 8-9000 lakosú nagyközség, Dorog csapata is indulhatott az élvonalban.

Nádori, a Budai Barátság kapusa hárít a HAC elleni találkozón

A hagyományos nagy-budapesti klubok mellett bekerült az élvonalba a Kőbányai Barátság, a IX. kerületi Dózsa MADISZ és a Herminamezei AC is. Nyilván maga a mindennapi élet is túlontúl átpolitizált volt akkoriban, miért csodálkoznánk azon, hogy a labdarúgás sem maradt ki ebből. De talán ke-

vésbé ismert, hogy néhány egyesületet kifejezetten támogattak a politikai pártok, bizonyos mértékben még a legjobb tizenegyet, a bajnok Újpesti TE-t is. (A lila-fehérek egyik legfontosabb vezetője, későbbi elnöke, Ofner Alfréd 1945 novemberében nemzetgyűlési képviselői is lett az FKGP színeiben, miközben egyre nagyobb potentáttá nőtte ki magát a kisgazdáknál is, sőt a pártban lezajlott baloldali fordulat csak még tovább erősítette a pozícióit. 1947 őszén már ő irányította a párt gazdasági ügyeit.) De a vezetőség egy másik fontos tagja, Dr. Pesta László – aki a háborús években mint az újpesti légoltalmi és egészségügyi mentőszolgálat főnöke csaknem az egész futballcsapatot „elrejtette" a légoltalmisok között, megmentve a frontszolgálattól őket – 1945 őszétől az újpesti kisgazdaszervezet vezetője volt, egyszersmind ugyancsak a Nemzetgyűlés tagja, annak jegyzője. Egyébként meglehetősen nehéz ma már dokumentummal alátámasztani a lilák és a kisgazdák kapcsolatát, fura módon *Kutassi László A Magyar Kommunista Párt sportpolitikája (1944–1948)* című munkájában leltünk egyre, amelyben a szerző éppen azt nehezményezi, hogy a MADISZ nem tudott megerősödni a Budapesttel szinte egybeépült iparvárosban: „Újpesten a kisgazdapárti vezetés alá került Újpesti Torna Egylet elszívó hatása miatt a MADISZ lendületes sportmunkája visszaesett."

Rendeződött a Ferencvárosi Torna Club helyzete is az idénykezdet előtt. Az egyesület szeptember 29-én tartotta a háború utáni első közgyűlését, miután négy héttel korábban – amikor lejárt a két kiküldött kormánybiztos, dr. Ábray Zsigmond és Becskő József megbízatása – visszanyerte önállóságát. Az új ügyvezető elnök Nádas Adolf (Dalnoki Jenő későbbi terminológiája szerint a „derék zoknigyáros") lett, akit aztán november elején a labdarúgó-szakosztály elnökének is megválasztottak. Érdekes, hogy a szakosztály titkára az akkor mindössze 25 éves válogatott játékos, Lakat Károly lett. De vissza az anyaklub elnökségéhez, mert a névsort böngészve ott is elcsíphetünk kisgazdakötődést: a társelnökök sorában szerepelt dr. Csornoky Viktor neve. A jobbfedezetnél csak egy évvel idősebb jogi doktor Tildy Zoltán köztársasági elnök veje volt, akinek ugyan rengeteg társadalmi tisztsége akadt, ám aligha tudott érdemben sokat foglalkozni velük. Nemzetgyűlési képviselő, az FKGP főtitkára, a washingtoni magyar nagykövetség első titkára, később újra itthon lapszerkesztő, majd 1947 őszétől hazarendeléséig egyiptomi nagykövet is volt. 1948 nyarán kémkedés vádjával koncepciós perbe keverték – apósát erre hivatkozással mondatták le az államfői posztról –, majd az év végén halálra ítélték és kivégezték. *(Magyarország történeti kronológiája IV.)* 1992-ben rehabilitálták.

A Ferencváros együttese. Balról: Henni, Lakat, Hegyes, Sinka, Rudas, Hernádi, Mike, Szabó, Kéri, Csanádi, Sárosi dr.

Ugyancsak a kisgazdák támogatottja volt (sőt mindegyiknél erőteljesebben) a Herminamezei AC, amelynek vezetője, Kovács Mátyás még 1945 májusában, amikor a csapat a tavaszi-nyári

bajnokságban a második vonalba kapott beosztást, azt mondta: „(…) ha – remélem – megnyerjük a bajnokságot, komoly képességű gárda fogja képviselni a HAC-ot és a Független Kisgazdapártot, amelynek reprezentatív egyesülete a HAC." A zuglói klub a kivételezett helyzetben jó játékosokat tudott igazolni. 1945 tavaszán egy ideig úgy volt, hogy ha a Ganz TE és a Ferencváros nem tud megállapodni, akkor Kubala László is a HAC-hoz megy, de az ő útja aztán az Üllői útra vezetett. Lázár Gyula, Pázmándy Sándor és az ifjú (23 éves) *Hidegkuti Nándor* ellenben a zuglói lila-fehéreknél játszott. Az Aranycsapat középcsatára így emlékezett meg a klubválasztásról a hatvanas években kiadott, *Óbudától Firenzéig* című könyvében: „Nehéz volt a háború után az élelmezés is. Otthon szinte kiürült a szekrényünk, mert a ruhaneműt cukorra, zsírra cserélte ki a feleségem. Erősen lefogytam. Az Elektromos játékosai közül néhányan az egyik zuglói csapatba mentek. Velük tartottam én is, a Herminamezei AC-be, itt a prémiumot burgonyában, cukorban és babban kaptuk."

Bár horribilis a névérték, ezért a bankóért szinte semmit sem adtak a piacon

Természetesen a szociáldemokraták és a kommunisták sem maradtak ki a futball támogatásából. A Vasas és a Csepel is megerősödött, az angyalföldi klubnak a vezetői közül Hegyi Gyula vagy (és akkor még elsősorban) Hidas Ferenc az egész magyar sport irányításában kulcsszerepet vállalt. A Vasast támogatta a szakszervezet, s nem kis mértékben a Magyar Kommunista Párt. Ahogyan *Kutassi László* írta idézett művében: „(…) a Vasas működési feltételeit csak az MKP külön segítségével, 1946-ban sikerült megnyugtatóan rendezni."

Az élvonalbeli klubok neveit olvasva feltűnő a Zuglói MADISZ, a IX. kerületi Dózsa MADISZ és az Er-So MADISZ neve. A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség – amelynek 1945. április 23-án alakult országos vezetőségébe beválasztották Gallowich Tibort, a népszerű újságírót, szövetségi kapitányt is – az eredeti tervek szerint a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült koalíciós pártok közös ifjúsági szervezete lett volna, ám gyakorlatilag az MKP ifjúsági szervezeteként működött. Zuglóban, Pesterzsébeten és Soroksáron erős volt a szervezet, s erős a támogatott futballcsapat. (Az erzsébetiek és a soroksáriak egyesültek 1945-ben.) Kevésbé nyilvánvaló, hogy a Budafoki MTE is az MKP támogatását élvezte, *Kutassi László* szerint a klubban „erős volt a MADISZ aktivitása, és a munkáspártok paritásos elve érvényesült." Az egyesületi nevekben szereplő barátság szó a szociáldemokrata kapcsolatra utalt: a kőbányai, a szentlőrinci és a Gamma romjaira épült budai együttes élvezte ennek előnyeit.

A bajnokság első számú esélyesének az Újpesti Torna Egylet számított, amely szinte változatlan játékosgárdával folytatta az idényt. Az edzői poszton ellenben történt változás: a szeptember 23-i első fordulóban már nem Takács Géza, hanem a lila-fehérek korábbi játékosa, a negyvenes években (1942, 1943) a csepeli WMFC-vel két bajnoki címet is nyert Jávor (Jakube) Pál irányította a csapatot. Az UTE, amelybe november közepén már beszállhatott a romániai hadifogságból hazatért Nagymarosi (Cziszler) Mihály is, mind a 26 mérkőzését megnyerte az

alapszakaszban, méghozzá szenzációs, 147:29-es gólaránnyal. (5,6-os mérkőzésenként átlagnak felel meg a szerzett gólok száma!) A Keleti csoportban a nagyon masszív Vasas zárt az újpestiek mögött, a piros-kékek vezetősége akkor még nem sejtette, hogy hamarosan kénytelenek lesznek több, külföldre távozó játékosukról is lemondani. Az Illovszky Rudolf, Berzi Sándor, Szilágyi I Gyula, Nagy István és Vincze Gyula alkotta ötös fogat 86 gólig jutott az alapszakaszban. Meglepetést keltett a piros-fekete Szegedi AK, amely „régi", a háború első éveiben nagy sikerrel szerepelt remek tizenegyének néhány kulcsemberére építkezett. A SZAK a Millenáris pályán győzelemmel kezdett a Herminamezei AC ellen, majd különösen idegenben remekelt. A csapat intézője, Kertes Mihály magyarázatképpen megjegyezte, hogy a csapat egykori pazar füves pályája szinte teljesen tönkrement a háborúban, így a gárda kénytelen a rossz talajú Vasutas-pályán fogadni az ellenfeleit. Ez azonban nem fekszik neki – ezért ér el jobb eredményeket a kiváló talajú, füves pályákon vendégként. Jó példa volt erre a Budai Barátság (7:4) és a Törekvés (9:1) elleni budapesti győzelem. Tavaszra azért megszokta a Vasutas-pályát is a Plissinger József által dirigált szegedi alakulat: 5:0-ra kiütötte a Vasast! Ebben a csoportban óriási harc alakult ki a legjobb tízbe, azaz a felsőházba jutást jelentő helyekért. A százszázalékos UTE, a többiek közül kiemelkedő Vasas és a Szegedi AK mögött szinte fordulónként változott a helyzet. Végül négy (!) csapat, a Kispesti AC, a Debreceni VSC, a Diósgyőri VTK és az Er-So MADISZ is 29 ponttal zárt, csak a gólarány döntött köztük.

A Nyugati csoportban a Ferencváros fölényesen nyert, megelőzve a Csepelt, az egyre inkább magára találó MTK-t, a Deák Bamba gólerejére építő Szentlőrinci AC-t és nem utolsósorban a még éppen a felsőházba besurranó Szombathelyi Haladást. Ha nem is volt annyira tömör a mezőny, mint a Keleti csoportban, itt is sok volt a hasonló játékerejű egység. A SZAC csupán egy ponttal körözte le a Haladást, amely azonos pontszámmal zárt a Győrrel, de eggyel megelőzte a Pécsi VSK-t. (A vasi legénység játékjogát vesztegetési vád miatt a rájátszás utolsó hét fordulójára felfüggesztették.)

Mindkét csoportban kilógott egy-egy csapat a mezőnyből: a Keletiben a Törekvés, a Nyugatiban a Dózsa MADISZ. Előbbi 12:104-es, utóbbi 30:134-es gólaránnyal zárt. A Mária Valéria telepi legénység két mérkőzésen 25 gólt kapott a Pécsi VSK-tól... (Egyébként abból a szempontból is feltehetően örökös rekordot hozott ez az idény, hogy kilenc mérkőzésen ért el az egyik fél legalább tíz gólt. A korábbi csúcs az 1945-ös tavaszi-nyári idény nyolca volt, a „harmadik helyezett" az 1938–1939-es évad lett – hat találkozóval.)

Nyilván nem kell különösebben hangsúlyozni, hogy a háború után még csak éledező országban rengeteg nehézséggel kellett mindnekinek megküzdeni, s ez igaz volt a futballklubokra is. A vidékiek megpróbáltak a fővárosból, illetve Nagy-Budapestről a jobb élelmezéssel kecsegtetve játékosokat elcsábítani. A története során először az élvonalban szereplő Békéscsabai Törekvés egy mezőkovácsházi edzőmérkőzésen Szűcs Györgyöt, az akkor már 38 éves Korányi Lajost, a SZAC-os Ráfis Gusztávot, sőt a kispesti Bozsik Józsefet, a majdani 101-szeres válogatottat is lila mezbe bujtatta. Végül egyikük sem igazolt a Viharsarokba. *(Machalek István: Békéscsabai Előre, 75 év krónikája)* Csabán egyébként sok furcsaság megesett akkoriban – még az is, hogy Guszti bácsi cigányzenekara muzsikált a szünetben a Csányi utcai pálya tribünje előtt. Már inkább „kortünet", hogy az egyesület a *Viharsarok* december 22-i számában felhívást tett közzé, kérve a szurkolókat, vigyenek benzint a klubházhoz, mert különben nem tud elutazni a csapat Debrecenbe, a bajnoki mérkőzésre. Az idézett klubtörténeti könyv szerint a szurkolók vittek

elégséges naftát, így a ponyvás teherautó, platóján a futballistákkal nekivághatott a debreceni kirándulásnak. A történetet másik szála már *Sándor Mihály A debreceni futball képes kalauza (1899-)* című munkájából gombolyítható fel. A csabaiak ugyanis nem tudtak az eredetileg tervezett időpontban elindulni, így a cívisvárosban hasztalan tisztították meg a pályát a hótól, s hiába várták a vendégeket. A Töri csak három nappal később, december 26-án utazott el Debrecenbe – ahol aztán kikapott 6:1-re. Ugyanígy járt a Budai Barátság is, amely ugyancsak rákényszerült elhalasztani a debreceni bajnokiját a benzinhiány miatt.

Különleges viszonyok uralkodtak a pályákon és az utakon egyaránt. Békéscsabán, a Zuglói MADISZ elleni találkozón a közönség soraiból 30-40-en berohantak a pályára, s ütlegelni kezdték a budapesti játékosokat. A szövetség két mérkőzésre betiltotta a sporttelepet, s kötelezte a Törekvést, hogy a további találkozóin az 50 rendező mellett 30 fegyveres rendőr is vigyázza a rendet. Utóbbiak elkeltek volna az utakra, vagy a vonatszerelvényekre is. Októberben a Herminamezei AC Debrecenből hazafelé tartó legénységét kirabolták a vonaton, odalettek a bőröndök, bennük a csapat teljes szerelése is. A Debrecen Budapestről, az Er-So MADISZ elleni meccsről hazatérő csapatát Szolnoknál fegyveresek könnyítették meg értékeitől, az utasok közül szaladt mindenki, amerre csak látott.

Tulajdonképpen tényleg magával a játékkal támadt a legkevesebb gond, noha a lapok többsége szakmai válságról írt. De hát mitől is csattantak volna ki az erőtől a futballisták?

Mike (fehérben), a Fradi csatára a Vasas kapuját veszélyezteti

Az Újpesti TE a rájátszásban már kevésbé volt meggyőző, mint az alapszakaszban, a júniusban edzőt váltott Ferencvárost (az első találkozón még Urbancsik Gábor, a másodikon Nagy László irányította a zöld-fehéreket) például egyszer sem tudta legyőzni. Pedig a Fradiból a második mérkőzésen már hiányzott az Olaszországba távozott, Sipos Vilikát követő Sárosi III Béla és a Pozsonyba költözött Kubala László is. A lilák mindössze egy bajnoki vereséggel zárták 35 mérkőzésüket, Szentlőrincen kaptak ki 1:0-ra a SZAC-tól. Egyébként ők is elveszítettek egy kiváló játékost a rájátszásra: Nyers István, akit aztán illegális távozása (és a pletykák szerint egyéb viselt dolgai) miatt az UTE kizárt tagjai sorából, májustól a prágai Viktoria Žižkovban futballozott. (Nem is játszott többet magyar klubban.)

Akkoriban már régen nem volt hivatalos profizmus, 1945-től hosszú éveken át gyakori témája volt a sportsajtónak, hogy a legjobb labdarúgók milyen pompásan megállják a helyüket a termelőmunkában is. A *Képes Sportlap*-ban Ofner Alfréd szakosztályelnök fontosnak tartotta hangsúlyozni: „Aki azt hiszi, hogy a bajnokcsapat tagjai semmittevésből élnek, alaposan téved. A csapat minden egyes tagja komoly újjáépítési munkát végez. Balogh II, Szusza, Sárdi, Várnai, Jakab és Balogh I. például az Egyesült Izzóban, Tóth és Szűcs a Lázár-Ofner gyárban dolgozik, a többiek részben tisztviselők másutt, részben önállók. A Suhai gyerek, például, már »hatlóerős« fuvarozó, Tamásnak üzlete van, Zsengellér »főnök úr« a klubvendéglőt vezeti."

Kompóti-Kléber Gábor, a korábbi válogatott fedezetből lett jeles újságíró így értékelte a lila-fehérek bajnoki teljesítményét a 250 000 adópengőért piacra dobott, majd a következő héten már egymillió adópengőért kapható *Képes Sportlap* második számában: „A mélyponton lévő labdarúgásunkban oázis a lila-fehér csapat. Lenyűgöző fölénnyel nyerte a bajnokságot, és ezen az sem változtat, hogy itt-ott gyengébb teljesítmény is kicsúszott. Kétségtelenül a legjobb magyar csapat jelenleg, amit annak köszönhet elsősorban, hogy a legtöbb klasszisjátékossal rendelkezik. Tóth, Balogh II, Szűcs, Nagymarosi, Kirádi, Szusza és Zsengellér személyében hét válogatott játékos játszik az újpestieknél. Suhai, Laborcz, Várnai és Tamás is első vonalbeli labdarúgó."

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Hetet számoltak a románokra

Mindössze két mérkőzést játszott a magyar A-válogatott az 1945–1946-os idényben. Az Üllői úton nagyon megverte a magyar bajnokságban is sikerrel szerepelt játékosokra épített román csapatot, majd az augusztusi budapesti mérkőzések „visszavágóján", Bécsben kikapott az osztrákoktól.

Többfrontos küzdelmet vívott a magyar labdarúgás a románnal 1945. szeptember 30-án. A fő mérkőzést, az A-válogatottak találkozóját kiütéssel, 7:2-re nyerte meg Gallowich Tibor együttese. A magyar futball akkoriban Ausztriával, Jugoszláviával és Romániával vette fel a kapcsolatot, így nem meglepő, hogy az augusztusi, osztrákok elleni többfrontos csata után a következő erőpróbát a románokkal tartotta a magyar labdarúgás.

Szeptember 30-án az Üllői úton játszott a két A-válogatott, aznap és a következőn Temesváron, illetve Aradon a Budapest-válogatott. A három találkozó három magyar győzelmet és

A fehér mezes magyarok nagyon megverték a románokat

14:5-ös gólarányt hozott. A főváros reprezentánsai (akik között pályára lépett, például Tóth György, Sárosi György doktor, Lázár Gyula, Kubala László és Deák Ferenc, azaz Bamba is) előbb 4:1-re, majd 3:2-re nyertek. De a Gallowich Tibor irányította A-válogatott még ezen is túltett. Az osztrákok ellen szerepelt A- és B-válogatott legjobb erőiből mixelt, a Csikós – Rudas, Szűcs, Bíró – Sárosi III, Lakat – Sipos, Hidegkuti, Zsengellér, Puskás, Nyers összeállítású, az utókor ítélete szerint bombaerős tizenegy pazar játékkal rukkolt ki, s már a szünetben 5:2-re vezetett. A vége 7:2 lett, az újonc Hidegkuti Nándor, valamint a második meccsét játszó, 18 éves Puskás Öcsi két-két, valamint Zsengellér Gyula, Rudas Ferenc, s az ugyancsak újonc, újpesti (s később a milánói Inter színeiben Olaszország legjobb csatárai közé emelkedő) Nyers István egy-egy találatával. A románoknál játszott a korábbi magyar válogatott Sárvári-Spielmann és Perényi-Pecsovszky, valamint a NAC-cal magyar bajnoki címet nyert, s később a Barcelonában is szereplő Szegedi-Simatoc Miklós is.

A második világháborút követő első idegenbeli mérkőzését éppen úgy Bécsben játszotta a magyar csapat, mint históriája első találkozóját. A történelmi helyzetet jellemzi, hogy a meccs előtt Leopold Figl osztrák kancellár és a szovjet városparancsnok lementek a pályára és kezet fogtak a játékosokkal. A bécsi Práterben 60 000 néző látta, ahogyan Karl Decker szinte egymaga megveri az „újrakezdés" óta még veretlen magyar csapatot. A jobbösszekötő két gólt is szerzett, a harmadiknál Balogh II-ről került a labda a kapunkba. A magyar együttes (Csikós – Balogh II, Szűcs, Bíró – Nagymarosi, Lakat – Sipos, Szusza, Zsengellér, Puskás, majd Keszthelyi, Nyers) előbb a második válogatott mérkőzésén is gólt szerző Nyers István, majd Zsengellér Gyula egy-egy találatával kétszer is vezetett, ám végül 3:2-re kikapott. A győztes gólt a 86. percben megszerző Deckert a nézők a vállukon vitték le a pályáról.

Aznap parádés szereposztásban játszott a két ország B-válogatottja az Üllői úton. A Tóth György – Olajkár II, Onódy – Sárosi III, Sárosi dr., Horváth István – Suhai, Hidegkuti, Deák, Schubert, Várnai tizenegy (amelybe csereként beállt Nagy II, a Dózsa MADISZ játékosa) 1:1-re végzett a vendégekkel, nem bírt a „sógorok" nagy formában védő, mindössze 18 éves kapusával, a későbbi világválogatott Walter Zemannal. A magyar gólt Deák Bamba lőtte.

A magyar válogatott „majdnem" pályára lépett június elején Bukarestben is. A küldöttség már meg is érkezett a román fővárosba, amikor a vendéglátók közölték: minden költséget állnak, ám legnagyobb sajnálatukra, felsőbb utasításra, nem játszhatnak. A delegáció másnap vonatra ült és hazatért. Többet senki sem tudott annál, mint hogy a mérkőzés lemondásának belpolitikai okai voltak.

1945. szeptember 30.	Bp., Üllői út	ROMÁNIA	7:2 (5:2)	Hidegkuti 2, Puskás 2, Zsengellér, Rudas, Nyers
1946. április 14.	Bécs	AUSZTRIA	2:3 (2:1)	Nyers, Zsengellér

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

2 mérkőzésen: Bíró Sándor (MTK), Csikós Gyula (Ferencváros), Lakat Károly (Ferencváros), Nyers István (UTE), Puskás Ferenc (Kispest), Sipos Vilmos (Ferencváros), Szűcs Sándor (UTE), Zsengellér Gyula (UTE)

1 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE), Hidegkuti Nándor (Herminamezei AC), Keszthelyi Mihály (Csepel), Nagymarosi Mihály (UTE), Rudas Ferenc (Ferencváros), Sárosi III Béla (Ferencváros), Szusza Ferenc (UTE)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Fradi: a karácsony szép volt, a húsvétot elrontották

Meglehetősen gyérek voltak a háborút követő első teljes bajnoki évben a nemzetközi kontaktusok. Elsősorban az osztrákokkal tartottak kapcsolatot a magyar klubok, illetve járt Budapesten a pozsonyi élgárda, az ŠK Bratislava is – fura hallani a korabeli filmhíradó jelzős szerkezetét: „a pozsonyi Bratislava".

Karácsony táján a bécsi Admira jött el az Üllői útra, az úgynevezett Karácsonyi serlegért játszott előbb a Vasassal, majd a Ferencvárossal. Nem nagy sikerrel, a piros-kékek 4:2-re, a zöld-fehérek 6:1-re verték a szeptemberben újrakezdődött osztrák bajnokság élvonalában a játékereje alapján a gyengébbek közé tartozó alakulatot. (1938 márciusa óta ekkor rendeztek először osztrák, valójában bécsi bajnokságot. A német megszállás alatt is futballoztak a csapatok, a német birodalmi bajnokságba integrált területi liga neve 1938–1939-ben Gauliga Ostmark, 1939 és 1941 között Bereichsklasse Ostmark, 1941–1942-ben Bereichsklasse Donau Alpenland, 1942 és 1945 között Gauliga Donau Alpenland volt. Utóbbiban 1945. április 2-án rendezték az utolsó bajnoki mérkőzést, a Wiener AC 600 néző előtt 6:0-ra verte az FK Austriát.)

A Karácsonyi serleg volt az első nemzetközi, klubok számára rendezett futballtorna a második világháború után, ezért is érdemes kiemelni. Noha a bajnokságban nem volt a Vasas és a Fradi között jelentős erőkülönbség (sőt, 1946 tavaszán az angyalföldi gárda mindkét bajnokiját megnyerte a zöld-fehérek ellen), a bécsi vendégek legyőzése után egymás ellen vívott kupadöntőben az FTC nagyon simán, 4:1-re nyert. Jellemző, hogy a győztesek közül Lakat Károlyt, míg a Vasasból a kapust, Aknavölgyi Józsefet találták a mezőny legjobbjának.

A Fradi március végén a háború befejeződése óta először külföldön szereplő ŠK Bratislavát látta vendégül, s győzte le 1:0-ra a két nappal korábban, 24-én az egyesület közgyűlésén az örökös bajnok címmel kitüntetett Sárosi György dr. góljával. A csapat aztán ápolta a hagyományokat: kilenc év után ismét Húsvéti Tornát rendezett az addigi idők legeredményesebb két budapesti és bécsi klubja. A ferencvárosiak április harmadik hetében a Práterben előbb döntetlent játszottak a Rapiddal (1:1), majd legyőzték 3:1-re az Austriát.

Az MTK megnyerte ugyan 3:2-re az első mérkőzését a lila-fehérek ellen, de aztán kikapott a császárváros zöld-fehéreitől 3:1-re. Illetve 3:0-ra. Ez utóbbi találkozó félbeszakadt, miután a botrányosan elfogult játékvezetés ellen tiltakozó kék-fehérek 1:3-nál levonultak a pályáról. A bécsiek aztán – valljuk be, a maguk szempontjából jogosan – a mérkőzést 3:0-val igazolták, amivel a Rapid megnyerte a serleget. A fradisták nagyon felháborodtak ezen, nem voltak hajlandóak átvenni az ezüstérmeket.

A Ferencváros Bécsből hazafelé megállt Pozsonyban, visszavágót vívott az ŠK Bratislavával. Szoros mérkőzésen (20 000 néző előtt!) veszített 2:1-re. A csapat ifjú csillaga, Kubala László is játszott a találkozón, Ferdinand Daučik, a pozsonyiak edzője szinte beleszeretett a játékába. Kuksi aztán már csak hat mérkőzést játszott a Fradiban, majd átszökött Pozsonyba.

Érdemes kiemelni, hogy a karácsonykor Budapesten szerepelő Admira utóbb ellátogatott az ország keleti felébe is. Az 1945-ös esztendő utolsó napján 3:2-re legyőzte Debrecenben a Deb-

A Kolozsvári Vasutas 2:1-re nyert a DVSC (csíkosban) ellen

receni MÁV Bocskai Testgyakorlók Köre nevű alakulatot. (Amelynek semmi köze sem volt a hajdani Bocskaihoz, az egykori DMTK-t nevezték akkoriban így.) Az osztrákok visszafelé megálltak játszani Szolnokon is, 2:1-re kikaptak a helyi MÁV-tól.

A DVSC, az akkor (is) legjobb debreceni gárda már 1945 nyarán eljutott Kolozsvárra, ahol előbb a helyi CFR-től (a vasutas csapattól) kikapott 2:1-re, majd vereséget szenvedett a Kolozsvári Munkás Sport Egyesülettől is, 8000 néző előtt 6:2-re. A DVSC elutazott még Marosvásárhelyre (2:8), és hazafelé megmérkőzött a kolozsvári Dermatával (2:3), viszont a bukaresti meghívását lemondta. Nem ez volt az első kapcsolatfelvétel, a temesváriak már 1945 májusában pályára léptek Szegeden. Maradva a Debreceni Vasutasnál: 1946. február 2-án a kor csillagaival (Karl Decker és a két világbajnokságra nevezett Willibald Schmaus) érkező First Vienna, a német megszállás utolsó éveinek legerősebb bécsi tizenegye ellen lépett pályára, és botrányos, verekedések miatt egy időre megszakított mérkőzésen kikapott 3:2-re. Komlóssy Imre és Dobos Sándor vette be a vendég kék-sárgák hálóját. *(Sándor Mihály: A debreceni futball képes kalauza (1899–)*

Kádár János: „Az a baj, hogy nincs jobbszárnyunk!”

Különleges mérkőzésre került sor 1946. június 19-én a Ferencváros Üllői úti stadionjában (mintegy 2000 érdeklődő előtt): a Nemzeti Parasztpárt labdarúgócsapata játszott a Magyar Kommunista Párt együttese ellen, és meglehetősen könnyedén nyert 3:0-ra. (Nemzeti Sport 1946. június 21.)

Ami azt illeti, a vesztesek álltak ki nevesebb politikusokkal. A kapujukat Gallowich Tibor szövetségi kapitány, a volt élvonalbeli kapus őrizte, előtte

A MAGYAR LÉGIÓ

A Felvidék várta a magyarokat

Romániában könnyebb volt az élet 1945–1946-ban, mint nálunk. A háború sem tette annyira tönkre, mint Magyarországot, ezért a gazdasági élete is hamarabb lábra kapott, mint a nyugati szomszédjáé – így aztán a futballklubok is jobb lehetőségeket tudtak kínálni. Ezzel (is) magyarázható, hogy 1945-ben több kiváló magyar játékos is román egyesületbe szerződött. Az 1944 őszéig a magyar élvonalban szereplő erdélyi gárdák csillagai közül többen is visszatértek Nagyváradra vagy éppen Kolozsvárra. De nemcsak ők, hanem remek magyar ligajátékosok is. Lóránt Gyula, Lukács Ede, Samu József, Saroveczky Gyula, Sárvári-Spielmann Ferenc, sőt egy idő után a Pécsről érkezett Vécsey Adolf a nagyváradi Libertatea, Bodola Gyula, Boldizsár Géza, Bonyhádi Lajos, Szaniszló II Zoltán, Mészáros Ferenc, Börzsey János, Kovács IV István (az Ajax majdani világhírű edzője) a Ferar Cluj mezét viselte. A később Mexikóban sikereket elért Fekete Árpád a kolozsvári Dermatához került, majd a következő idényre átlépett a bukaresti Carmenhez. Utóbbiban, az 1945–1946-os idényben olyan kiváló játékosok játszottak, mint Fábián II József, Szegedi-Simatoc Miklós, Győrvári Miklós. Fuszek (Scherz) Kamill, aki a negyvenes évek első felében a csepeli WMFC-vel magyar bajnok is volt, a bukaresti zsidóság által támogatott Ciocanul (magyarul Kalapács) játékosa lett, oda nyerte meg edzőnek Kaufmann István, a bukaresti Makkabi elnöke Guttmann Bélát. (Fuszek később a kolozsvári Hakoahba, az ottani cionisták klubjába került.) Egy másik hajdani remek MTK-s is átköltözött Romániába: Opata Zoltánt bízta meg Neumann Ferenc báró az új aradi nagycsapat, az ITA felépítésével.

A kezdeti nagy egymásra borulás után a magyar és a román szövetség kapcsolata ismét meglehetősen hűvös lett a játékosszipkázás miatt. De akkor még a szövetség adott (edzőknek) engedélyt arra, hogy legálisan Romániába szerződhessenek: Markos Imre, a korábbi válogatott jobbszélső például a CFR, a vasutas klub edzéseit vette át, igaz, nem túl hosszú ideig.

A (cseh)szlovákokkal sem volt sokkal bensőségesebb a viszony. Kivált azt követően, hogy Budapest lett a központja a csehszlovák játékosexportnak is, ami elsősorban a felvidéki klu-

Szirmai István és Kádár János alkotta a védelmet. A középpályán Apró Antal és Sebes I Gusztáv szorgoskodott. A csatársorba is jutott két ismertebb személyiség, Köböl István, valamint Sebes II Sándor, az Aranycsapat későbbi összekovácsolójának a fivére. A „földművesek seregével" már nem ez volt a helyzet, Horváth János és Nánási László neve ugyan jól csengett a párton belül, ám kevésbé jól, mint mondjuk Kádáré, Apróé vagy Szirmaié odaát. Igaz, közkívánatra beállt Erdei Ferenc a balszélre (éppen Nánásit váltotta), de megnyugtató jelenléte sem tudta lecsillapítani a kommunisták dühét, akik azért háborogtak, amiért a riválisaik számos fiatal és futballozni tudó legényt küldtek a csatába. A Szabadság *című lapjuk* 1946. június 22-én *szószegéssel vádolta meg az NPP-t, míg az ellenlábas* Szabad Nép *ironikusan azt fejtegette, hogy a munkás-paraszt szövetség körül „nincs baj".*

Kádár János (a fotón balról a hatodik) nem fogta föl tragikusan a kudarcot. A későbbi pártfőtitkár megkockáztatott egy poént, szerinte azért kaptak ki, mert nem volt jobbszárnyuk…

bok megerősítését célozta. A csábításokból részben büntetőügyek lettek a bíróságokon, ott derült ki, hogy például a Mokka néven ismert ügynököt valójában Lefkovits Lászlónak hívják, Kassán hentesként dolgozik, de a nagy pénzeket a kelet-magyarországi futballisták Szlovákiába csábításával keresi. Társa bizonyos Friedmann volt. 1946 elejétől egyre több kiváló magyar játékos szökött át az északi határon – a helyzet egy idő után odáig fajult, hogy a határrendészet minden korábbinál szigorúbban ügyelte a Dunát a komáromi szakaszon. A célállomások elsősorban Pozsony, Eperjes és Kassa voltak. 1946 nyarán – már az új szezonra gondolva – azt jelentette a *Képes Sportlap*, hogy „csupa magyar származású fiúval fog kiállni a Bratislava támadósora: Illovszky, Kubala, Tegelhoff, Schubert, Turbéky". Majdnem igaznak bizonyult a prognózis, Turbéky maradt aztán inkább Kassán, Tegelhoff Viktor pedig egyébként felvidéki magyar volt. A pozsonyi klubban szerepelt ellenben Pápai (Procenkó) Ferenc, a Vasas korábbi játékosa.

Czeizler Lajos (áll, balra az első) és sikercsapata, az IFK Norrköping

Eperjesen (PTS Prešov) futballozott Ádám Sándor, Bosánszky Jenő, Nagy Gyula és Kornél József, Kassán (Jednota Košice) Andó Tamás, Kertész József, Kliment András, Klimcsók János, Marik György, Rákóczi Ferenc, Simon László, a NAC-cal egykoron bajnok Barna János, Turbéky István – és ők még csak a következő idény kirajzásának amolyan előfutárai voltak. Bosánszky augusztusban hazatért, s elmondta a kálváriáját. Beszélt arról, hogy becsapják a játékosokat az ügynökök, ő például, noha először Nagyszombatban játszott négy mérkőzést, átment Eperjesre. De ott sem volt jobb dolga. Szedlacsek (Szedlacsik) Ferenc, a Sparta edzője, a Ferencváros korábbi magyar válogatottja leszerződtette volna a csapatába. Akkoriban Ádámnak is volt ajánlata a Viktoria Žižkovtól, és el is fogadta. Ám a másik háromnak, amikor meghallotta, hogy hazajöhetne, elege lett a légiós életből. Miután a klubjaik figyeltették a határt, Sátoraljaújhely felé próbálkoztak átszökni. Bosánszkynak és Kornélnak sikerült, de Nagyot elkapták. (Csak novemberben tért haza. Akkor is rövid időre, 1947 februárjában kivándorolt Franciaországba.)

Békéscsaba környékének jelentős szlovák kisebbsége temérdek felvidéki ismerőst és kapcsolatot is jelentett egyben. Ezt tudva már kevésbé meglepő, hogy éppen a Békéscsabai Törekvés MTE szenvedte el a legnagyobb veszteségeket: Andó, Marik, Kliment, Krajcsó (és barátjuk, a Csabai AK játékosa, Simon László) is távozott. Tulajdonképpen követték klubtársaikat, mert Csicsely András, Kincses András, Gyucha János és Novák Tibor már korábban nekivágott a szlovák határnak. Nyers István májustól a prágai Viktoria Žižkovban futballozott.

Svédországban a bajnok és kupagyőztes csapat, az IFK Norrköping edzője Czeizler Lajos volt. A kék-fehérek 1945 augusztusában a Malmö FF ellen megnyerték az országos kupát (miután

az elődöntőben 7:2-re legázolták a Nagy József által irányított IFK Göteborgot), majd 1946 tavaszán megvédték a bajnoki címüket. Czeizler együttese nemzetközi viszonylatban is erősnek számított, sikerrel túrázott 1946 nyarán Angliában. A bajnokságban Nagy József IFK Göteborgja lett a harmadik, **Vampetics István** együttese, az AIK a hatodik. Konrád Kálmán a második liga vizein kormányozta az Åtvidaberg hajóját.

Portugáliában rossz éve volt a magyar kolóniának, hosszú évek óta először nem honfitársunk vezette a bajnokcsapatot. (Meglepetésre az Augusto Silva által irányított Belenenses megelőzte a Benficát, a Sportingot és a hatodik helyre visszaesett Portót is.) A lisszaboni „sasokat" Biri János, a portói „sárkányokat" Szabó József dirigálta.

Franciaországban a Lille OSC duplázott, a kupadöntőben a párizsi Red Start legyőzve. A vesztes oldalon játszott Simonyi András, a szezon egyik legjobb magyarja. Weiskopf-Virág Ödön ugyancsak a Red Star keretéhez tartozott, de a finálében nem szerepelt. Schmidt-Sikló László, az RC Lens csatára 1945-ben négy mérkőzésen játszott a francia válogatottban.

Nem lehetett panasz Korányi Dezsőre sem, aki 20 találatot elérve ötödik lett a góllövőlistán. Csapata, az FC Sète éppen csak megmenekült az osztályozótól. Máthé Gyula kupaelődöntős, illetve bajnoki nyolcadik volt a Racinggal. Az egykori szegedi, Berecz István a Cannes (10.) gárdáját erősítette, ez volt az utolsó szezonja az élvonalban. Néhányan játszottak a második vonalban is, így Szegő Ferenc (Nancy), Vastag Gyula (Troyes) és Zavadszky István (Antibes).

Olaszországban Vanicsek János a 7. és a 26. forduló között az Andrea Doriát, Nehadoma János az első hat fordulóban az Atalantát, az utolsóban a Barit, Viola József a 21. fordulóig a Genoát dirigálta, különösebb siker nélkül. (A harmadik vonalban tevékenykedett Bánás József, Ging József, Hirzer Ferenc, dr. Kovács Lajos és Politzer Lajos.) A magyar mesterek szempontjából a harmincas és az ötvenes évek sikerkorszakai között ez a periódus jelentette a mélypontot.

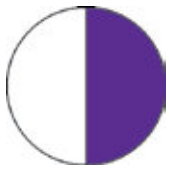
Svájcban két magyar edző tevékenykedett az első divízióban: Weisz (Lulu) Leó a Cantonal Neuchâtellel a nyolcadik, Volentik Béla a Young Boysszal a tizenkettedik helyen végzett. A második vonalban Winkler (Csibi) József az SC Brühl gárdájával ugyancsak nyolcadikként zárt.

Bukovi Márton a régi klubok (köztük a Gradjanski) feloszlatása után a korábbi egyesülete bázisán létrehozott FD Dinamo (Fiskulturno društvo Dinamo) Zagreb edzője lett. Az 1945–1946-os idényben még nem írtak ki hivatalos jugoszláv bajnokságot. Spitz Illés az utolsó szezonját töltötte a Makedonija Szkopje együttesénél, majd az SR Makedonijánál. Platkó Ferenc Spanyolországban a Real Valladolidot kormányozta.

Mexikóban dolgozott Orth György, aki az argentin San Lorenzót elhagyva a CD Guadalajara szakvezetője lett.

Az élvonal újoncai

Békéscsabai Törekvés Munkás Testedző Egyesület

Alapítási ideje: 1912
Színe: lila-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 26 (1945–1946, 1974–1983, 1984–1991, 1992–1998, 2002–2005)
Sikerei: Magyar Népköztársasági Kupa-győztes (1988)

Budafoki Működvelő Testedző Egyesület

Alapítási ideje: 1912.
Színe: piros-fehér (később: piros-fekete)
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945–1946)
Sikerei: –

Dorogi Athlétikai Club

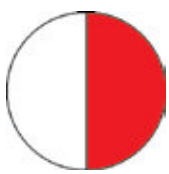
Alapítási ideje: 1914.
Színe: zöld-fehér (1950-től piros-fekete)
Idényei száma a magyar élvonalban: 22 (1945–1947, 1949–1966, 1973–1974, 1976–1977)
Sikerei: Magyar Népköztársasági Kupa-döntős (1952)

Herminamezei Atlétikai Club

Alapítási ideje: 1920
Színe: lila-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945–1946)
Sikerei: –

IX. kerületi Dózsa MADISZ

Alapítási ideje: 1945
Megszűnt: 1946
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945–1946)
Sikerei: –

Kőbányai Barátság

Alapítási ideje: 1945
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945–1946)
Sikerei: –

Pécsi Vasutas Sport Klub

Alapítási ideje: 1919
Színe: fekete-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 3 (1945–1946, 1952, 1979–1980)
Sikerei: –

A Pécsi VSK 1945–1946-os együttese

Szentlőrinci Atlétikai Club Barátság SE

Alapítási ideje: 1908
Megszűnt: 1949 (újból létezett: 1956–1959)
Színe: kék-fekete (a SZAC Barátság időszakában piros-fehér)
Idényei száma a magyar élvonalban: 4 (1945–1949)
Sikerei: –

Újpesti Munkásképző és Testedző Egyesület

Alapítási ideje: 1890 (labdarúgók: 1912)
Megszűnt: 1949
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1945–1946)
Sikerei: –

Névsorolvasás

BÉKÉSCSABAI TÖREKVÉS MTE:
Andó Tamás 20 – Sági (Svarch) István 17, Krajcsó István 14 – Weiner Pál 11/1, Fülöp László 18, Marik György 23 – Urda György 22/3, Donát László 21/2, Kliment András 19/9, Feith János 23/15, Szilasi Vilmos 25/7. A többiek: Durst János 10, Szák András 9, Vozár György 9, Karaba János 8/1, Kovács Endre 8, Csicsely András 7/1, Vandlik János (k) 3, Dévényi Pál 2, Karádi József (k) 2, Molnár Ödön 1, Rácz István 1/1, Schultz Kálmán 1, Terják Gyula 1

BUDAFOKI MTE:
Bánki Tibor 9 – Hegyi Antal 23/2, Palaga Ernő 18 – Dudás János 18/4, Farkasvölgyi Antal 19, Varga József 22/1 – Hegyes Lőrinc 19/9, Kolozsvári Gyula 15/1, Hortobágyi István 13/8, Bérczes István 13/2, Fellegi László 15/1. A többiek: Csanádi Árpád 11, Mátrai Győző 9/3, Mérges Sándor 9/5, Füredi Győző 8/1, Hidasi Imre 7, Vági Gyula (k) 7, Garamvölgyi (Glass) Ágoston (k) 6, Jávor II László 6, Turán István 6, Zakariás István 6/2, Kardos János 4/1, Konrád Ferenc 4, Batka János 3, Hollósi Lajos 3, Jánosi György 3, Kékesi Antal 3/1, Várhegyi István (k) 3, Weisz Rudolf 2, Miklós Frigyes 1, Orgoványi János (k) 1

BUDAI BARÁTSÁG:
Nádori Pál 25 – Barcs Miklós 16, Nótás (Nohava) Jenő 22/1 – Horváth Károly 22/2, Siklósi Ferenc 19, Zakariás József 21 – Kósa Lajos 17/3, Zsolnai János 25/7, Gál Imre 16/4, Fürjes Imre 22/5, Rigó Ferenc 17/1. A többiek: Nyers III Ferenc 13/7, Gazdag István 11, Kemény Tibor 11/1, Fodor Géza 9/3, Papp Jenő 7/4, Dallos Nándor 2

CSEPEL:
Tihanyi (Trenka) László 23 – Rédei József 31, Keszthelyi I Jenő 27 – Füzesi László 21, Gáti Károly 30/3, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 36/3 – Surányi László 26/17, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 34/30, Marosvári (Marksteiner) Béla 36/29, Szabadkai (Szukob, Szuhai) Lajos 24/12, Pintér József 28/9. A többiek: Csurgó I Mihály 20, Szentesi Károly 18/2, Szabó (Steinbach) Antal (k) 13, Kaczor János 10/8, Bakonyi László 5/1, Gere (Geiger) József 5, Fenyvesi György 2/1, Jankovics Sándor 2, Mácsay László 2, Devecseri Sándor 1, Egresi László 1, Kállói Béla 1

DEBRECENI VSC:
Nagy Mihály 32 – Szilágyi II Sándor 26/1, Szabó II Sándor 22 – Tisza András 18/2, Zilahi László 31/4, Kádas István 32/2 – Komlóssy Imre 28/20, Nagy III Imre 25/2, Szabó I Endre 34/18, Dobos Sándor 32/12, Sidlik István 34/13. A többiek: Balla Gyula 17/11, Szűcs Sándor 13, Csokai Imre 12/2, Osztroveczky Andor 9, Orosz Mihály 6, Tímár József (k) 2, Szilárd Elek 1/1

DIÓSGYŐRI VTK:
Károlyi József 36 – Solt (Stolcz) Sándor 34/2, Felföldi Sándor 33 – Keszthelyi Vilmos 16, Bohus (Bonyhai) Lajos 35/3, Krucsai József 33/1 – Dobai (Durbák) György 36/13, Pribelszky Gyula 32/10, Pesti (Petz) György 34/9, Móravárosi György 21, Íjász (Ihring) Gusztáv 29/4. A többiek: Doma László 13/5, Németh Gyula 12/2, Kispataki Aladár 10, Rózsavölgyi István 9/4, Mészáros István 6, Schuller (Szepesi) Ödön 5/1, Barna Sándor 2

DOROGI ATHLÉTIKAI CLUB:
Grosits Gyula 31 – Dunai János 30, Csermák János 27 – Farkas Imre 31, Pfluger Dezső 33/5, Horváth István 27/1 – Hevesi Sándor 23/1, Garai József 20/1, Lampert Mátyás 32/23, Csizmadia István 24/12, Klausz József 36/23. A többiek: Turai Lajos 19/3, Kinczel László 17/2, Rozgonyi Miklós 15/1, Meszes Lajos 10/4, Aubéli József 8/2, Barak József (k) 5, Kertész László 2, Bánfalvi György 1, Janetka József 1, Marosi Ottó 1, Sági Gyula 1, Uitz József 1, Vázsonyi János 1

DÓZSA MADISZ:
Kamarás Mihály 24 – Répa József 18/2, Németh I István 15 – Nagy II István 18/1, Stöckler Lajos 14, Miklósi István 14 – Tomecskó Mihály 18, Aspirány Gusztáv 23/9, Csepregi Béla 15/4, Pásztor Zoltán 17/5, Tarján Béla 16/4. A többiek: Kalmár II József 13, Pálinger József 11/1, Nagy Antal 10, Sasgáti Károly 7/4, Pataki István 6, Szirta István 5, Tapfer Károly 5, Iván Béla 4, Kiss II László 4, Lugosi Gyula 3, Vida Károly 3, Bátai János 2, Trepka László 2, Vindics Sándor 2, Becker Károly 1, Gyöngyösi Márton 1, Meggyesi István 1, Mihályfi István 1, Nagy I István (k) 1, Schizella Tibor 1

ELEKTROMOS:
Mezőlaki Nándor 32 – Pálinkás Lajos 35/3, Kucsera István 24 – Gajdos Sándor 35, Marosi (Müller) Károly 34, Török Sándor 35 – Fényi Sándor 33/16, Rózsa (Rózner) Győző 33/8, Kertesi Ignác 29/18, Barna (Stibinger) János 18/4, Tőrös (Tercs, Tritz) Imre 32/6. A többiek: Mező (Málnási) Nándor 15/4, Majtényi Béla 13/3, Buzássy Sándor 7/5, Deszke Sándor 5, Bakon József (k) 3, Csepregi Árpád 3/1, Kapocsi Sándor 3, Szőke István 3, Blaska Ernő 1, Petyánszky Péter (k) 1, Pozsonyi Béla 1, Siroki Gyula 1

ERZSÉBETI MTK:
Tóth István 23 – Dávid Ferenc 23, Lovas Károly 25/2 – Szépföldi József 26/4, Temes János 18/1, Bihari Károly 25/8 – Kovács István 19/8, Csizmadia Mihály 16/1, Budai (Balázsovits) I László 23/10, Kisuczky József 23/11, Bakonyi László 14. A többiek: Palotai József 11, Pálya László 8/1, Dömök János 6, Fekete József 5/1, Rehák István 4, Talán I József 4/1, Horváth István 3, Jolics Elemér 3/1, Nagy Miklós (k) 3, Hrotkó II Károly 1, Mating István 1, Szabó III László 1, Talán II György 1

ERZSÉBET-SOROKSÁR MADISZ:
Derda Vilmos 36 – Szamosi Mihály 35, Kontha Károly 29 – Solti Ferenc 34/6, Siklósi István 32/4, Zimonyi András 21 – Borbély II Sándor 33/17, Pákozdi Imre 28/10, Antoni János 25/16, Hontvári Ferenc 34/9, Pusztai János 36/6. A többiek: Pataki József 20/4, Karácsonyi Mihály 10, Lugosi János 9, Pálmai László 7/3, Takács József 5, Borbély Károly 2

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Csikós Gyula 31 – Rudas (Ruck) Ferenc 33/4, Onódy I Andor 34/2 – Kéri Károly 35, Sárosi (Stefancsics) III Béla 32/4, Lakat Károly 34/1 – Kubala László 28/14, Hernádi (Herneck) Pál 20/7, Mike (Mayer) István 32/43, Sárosi (Stefancsics) I György dr. 31/31, Sipos Vilmos 25/4. A többiek: Gyetvai László 15/5, Nagy IV Károly 12/1, Bíró István 7/2, Kapitány György 7, Henni Géza (k) 5, Kocsis Sándor 5, Csiszár István 2, Gyulai László 2, Szőke János 2, Anda László 1, Berta László 1, Földes Péter 1, Kertész Tibor 1

GYŐRI ETO:
Pécsi Béla 24 – Farkas Béla 32, Bányik István 35/3 – Selmeczi Béla 31/1, Kovács Imre 31/2, Neiger Róbert 26/5 – Nyíregyházki Pál 26/9, Kiss I István 26/14, Preiner Kálmán 29/11, Gőcze Sándor 34/6, Kovács II István 19/2. A többiek: Horváth Imre (k) 11, Hrabovszky Albert 10, Tisza Vilmos 9/3, Burghart Ferenc 8, Szotyori László 7, Váczi György 7/1, Hannich József 4, Józsa Zoltán 4/3, Sipter Imre 4, Nehéz Ferenc 3/1, Vörös Miklós 3, Kiss II László 2

HALADÁS:
Büki József 29 – Németh II István 13, Tölgyesi (Leitgeb) József 29/2 – Kulcsár Ferenc 28, Kovács III Ferenc 24, Kalotai (Kopfer) Károly 25 – Szabó Imre 29/25, Varga I Ferenc 29/24, Fejes László 21/8, Gazdag Gyula 14/2, Koroknai Géza 22/5. A többiek: Gróf József 9, Orbán

László 9, Lovász Lajos 8/6, Szép János 6, Tóth Kálmán 6/1, Mórocz Tibor 4/1, Újvári József 3, Tóth II István 2/1, Völgyi Imre 2, Bogáth Lajos 1, Fényes Béla 1, Rábavölgyi Lajos 1, Subits Lajos 1, Zöldi Árpád Ferenc 1

HERMINAMEZEI AC:
Horváth Pál 19 – Lukács Károly 21/1, Bozsur Vilmos 26 – Pázmándy Sándor 26/7, Kovács Lajos 23/1, Lázár Gyula 19/1 – Verebes József 20/8, Hidegkuti Nándor 26/16, Kassai József 19/10, Rákóczi Ferenc 15, Kalmár Tibor 15/4. A többiek: Rozsáli Ödön 13, Forgács Gyula 10/1, Fekete László 5, Cserna Nándor 7, Boldizsár Géza (k) 6, Sutka Gyula 5, Kopfer Mátyás 4/1, Jergler István 2, Csutorás Mihály 1, Gerda János 1, Kovács Gábor 1, Molnár Károly 1, Országh Mihály (k) 1

KISPEST:
Mindszenti (Minich) Pál 25 – Olajkár I Károly 18, Szalay István 25 – Bozsik II József 31/3, Simonyi (Semadovits) István 33, Patyi Mihály 26/3 – Nemes (Nehadoma) József 28/11, Olajkár II Sándor 32/8, Mészáros József 30/19, Puskás (Purczeld) Ferenc 24/36, Herédi Ernő 31/2. A többiek: Kincses (Kirnbauer) Mihály 21/4, Cserjés (Csernák) István 12/3, Lóth Ernő 9, Váraljai Miklós 8/2, Gergő (Gengeliczky) Károly (k) 7, Bányai (Breier) Nándor 5, Serényi Imre 3, Víg János (k) 3, Nyers Gyula 2, Béres András 1

KŐBÁNYAI BARÁTSÁG:
Polócz Ferenc 22 – Kónya József 33/4, Kónya II István 36 – Petrovai József 34, Zörgő János 24/1, Tagányi Árpád 33/3 – Deák II Ferenc 32/8, Kiss II János 34/24, Schubert Gyula 32/34, Gráf István 34/17, Kiss V József 20. A többiek: Molnár Lajos 15/5, Sütő József 14, Huber Jenő 12, Nemesi Zoltán (k) 10, Imri István 7/3, Bakos László (k) 4

MTK:
Csintalan János 17 – Kovács II József 36/6, Bíró (Bier) Sándor 28 – Polgár (Pignitzky) Gyula 36, Kovács I Imre 33/2, Hrotkó Miklós 21/1 – Mészáros Miklós 17/10, Füstös János 26/24, Füzér János 31/15, Ádám II Zoltán 30/8, Hárai Pál 24/6. A többiek: Turbéky István 16/7, Bosánszky Jenő 13/8, Vinyei Jenő 10, Úrhegyi János 9, Nemes György 8/5, Palatinus Károly 8/7, Solymosi (Schlosser) Norbert (k) 8, Klimcsók János (k), 7, Finta Károly 3/3, Szóbel István 3, Andaházi Béla 2/2, Hevesi János (k) 2, Kaposi (Kotroba) Sándor (k) 2, Neubart József 2, Démusz Károly 1, Hámori (Hoffmann) László Frigyes 1, Megyeri Géza 1, Mérei Vilmos 1

PÉCSI VASUTAS SK:
Vécsey (Wéber) Adolf 25 – Tamási László 36, Szabó László 31/1 – Horváth József 36/6, Radnai János 33/1, Onódi II Béla 21 – Meggyes Lajos 33/8, Molnár József 21/11, Soós György 29/23, Zombori (Talián) Sándor 30/12, Vezér Antal 35/15. A többiek: Gajcsi József 19/8, Balassa Lajos 13/2, Hirczy Ferenc 10/7, Lendvai Miklós 9/3, Pozsgai Sándor (k) 8, Kuchta Tibor (k) 3, Stiller Károly 2, Kelenfi Károly 1, Pangrazio Károly 1

SALGÓTARJÁNI BTC:
Heves Sándor 23 – Kiss Gyula 34, Puskás Kálmán 28/15 – Marosi (Menyasz) Sándor 21, Hámori László 26/4, Bognár László 23/1 – Kanyó József 26/8, Kovács János 30/16, Szabó III Albin 18/6, Laczkó Sándor 33/8, Bencsók (Bártfai) Vilmos 25/6. A többiek: Bányik Sándor 18/2, Szabó István 17, Blaskovics (Budai) József 14/1, Csák Attila 12/2, Gáspár István 10, Bernáth Imre 8/1, Szabó Ferenc (k) 8, Balázs Pál 7/2, Oláh I Géza (k) 4, Szalontai Mihály 3, Simonyi VI Sándor 2, Trenka Gyula 2, Vass Ferenc 2, Géczy Pál (k) 1, Pintér István 1

SZEGEDI AK:
Bakó Béla 13 – Szabó Lajos 27/3, Gyuris János 31 – Baróti (Kratochfill) Lajos 23, Kolozsy Kálmán 28/4, Kakuszi Ferenc 33 – Báló István 28/9, Szőcs Ferenc 26/5, Vörös Mihály 35/36, Hernádi János 34/18, Nagy Antal 31/14. A többiek: Ladányi László 16/4, Galgóczy Károly 15/1, Harangozó (Korecz, Konrád) Sándor 15/3, Alberti István (k) 13, Ludas I János (k) 9, Szokoli Antal 4, Bitó János 2, Polyák Gyula 1, Szilágyi István 1

SZENTLŐRINCI AC:
Szabó I László 17 – Kovács II Antal 31, Horváth János 22 – Rumos József 32/1, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 21/1, Markusovszky Győző 35/6 – Kováts József 18, Bircsák Gusztáv 34/19, Deák Ferenc (1 mérkőzésen k) 34/65, Ulicska Jenő 33/11, Streliczky Antal 35/11. A többiek: Végh Bertalan 13, Mártha János 12/2, Ging József (k) 11, Csomor János 9/1, Renge Károly (k) 7, Szabó II Lajos 7/2, Kapcsos Sándor 5, Terbe Béla 5, Bakk József 4, Csabai János 3, Szabados Gyula 3, Dani László 2, Haraszti Lajos 1, Kiss Ferenc 1, Muszka Emil 1

SZOLNOKI MÁV:
Horváth Ferenc 33 – Balla Gyula 22, Bozóki István 30 – Varga János 36/5, Dobos László 36/3, Selmeczi János 31 – Szántó József 35/7, Nagy Béla 27, Kolláth II Ferenc 31/21, Pintér I Ferenc 25/4, Korom Pál 27/9. A többiek: Csősz László 15/7, Hamar István 11/3, Gulyás István 8/3, Bársony Ferenc 5, Deme Antal 5/1, Ecseki István 5, Vörös László 4/1, Almási János (k) 3, Fazekas László 3, Agócs János 1, Kovács István 1, Rátfai (Reznák) József 1, Tass András 1/1

TÖREKVÉS:
Kiss I Mihály 21 – Böjthy Kálmán 18/1, Roják Gyula 14 – Halász Béla 14/1, Juhász Károly 14, Sirály Ferenc 15 – Kristóf Bálint 18/1, Kovács Antal 13/1, Kertész István 20/1, Déri (Deutsch) Károly 15/1, Hegedűs András 24/3. A többiek: Bóné Lajos 11, Hilkó Gyula 10, Sipos László 10, Tóth Gyula 9, Újvári Ferenc 8, Demeter György 7/1, Garas Árpád 6, Klinka László 5/2, Szabó II István 5, Újhelyi Miklós (k) 5, Császár Elek 4, Dallos Ferenc 3, Gezsi Áron 3, Lőrincz Emil 3, Mártha András 3, Tömör József 3, Márkus Ottó 2, Balla Károly 1, Magyar György 1, Perjési Ferenc 1

ÚJPESTI MUNKÁSKÉPZŐ TE:
Verseczi (Wimmer) Vencel (Miklós) 22 – Tóth Miklós 23, Dóra Imre 21 – Czinkota András 26/3, Híres (Hirth) Alajos 24/1, Vass Ferenc 17/2 – Németh Antal 24/6, Liszkai József 25/7, Dankó Imre 24/6, Mezei Károly 20/4, Polgár János 26/3. A többiek: Réti (Róth) István 9/2, Tuson László 6/1, Varga László 5, Kármán József 4, Prazsák László (k) 4, Herbert Lajos 3, Barna Károly 2/1, Tánczos Sándor 1

ÚJPESTI TE:
Tóth György 33 – Balogh II Sándor 31/4, Szűcs Sándor 32/11, Laborcz (Langa) Lajos 35/5 – Nagymarosi (Cziszler) Mihály 26/2, Kirádi Ervin 28/1 – Suhai István 24/14, Szusza Ferenc 33/46, Zsengellér Gyula 35/51, Várnai (Vnuk) Lajos 34/17, Nyers István 19/17. A többiek: Sárdi (Spányik) Imre 14/4, Nagy Ferenc 13/10, Balogh I István 12, Tamás István 9, Siklós Gyula 3, Zentai Gábor (k) 2, Palotás II János 1, Penderi György 1

VASAS:
Aknavölgyi (Antos) József 18 – Nádas (Neumann) Gábor 31, Pósa (Posch) Béla 32 – Kertész István 22/3, Tóth Lajos 33/7, Pápai (Procenkó) Ferenc 31 – Illovszky Rudolf 29/11, Berzi Sándor 29/21, Szilágyi I Gyula 31/44, Nagy I István 26/2, Vincze II Gyula 33/19. A többiek: Ruzsa Sándor (k) 16, Lóránt (Lipovics) Gyula 9/1, Halasi (Hradszky) Béla 6/1, Junász Géza 6/1, Kalocsay Aba 5, Nagy II Ferenc 5, Bankó Zsigmond 4, Csonka László 3, Lami Kálmán 3, Szentandrási Gyula 2

ZUGLÓI MADISZ:
Magyar József 13 – Koltai László 34, Zurián I Sándor 35 – Hoffer József 26/1, Pintye János 25, Molnár József 31 – Nagy Gyula 24/8, Jakab László 32/17, Moór Ede 33/30, Toldi (Tunikold) Géza 25/10, Németh Imre 23/4. A többiek: Faragó Vince 21/4, Csiszár Pál 16/1, Németh Gyula (k) 12, Mezőfi Tibor (k) 11, Marosi István 9, Zurián II Ede 8/3, Fekecs III Mihály 7, Horváth Elemér 7, Gendur Vilmos 3, Ludwig Ferenc 1

Az 1945–1946. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

Az alapszakasz eredményei

Keleti csoport

1. Újpesti TE	*26*	*26*	*–*	*–*	*147:29*	*52*
2. Vasas SC	*26*	*18*	*2*	*6*	*86:49*	*38*
3. Szegedi AK	*26*	*16*	*5*	*5*	*69:46*	*37*
4. Kispesti AC	*26*	*12*	*5*	*9*	*66:44*	*29*
5. Debreceni VSC	*26*	*12*	*5*	*9*	*62:48*	*29*
6. Diósgyőri VTK	*26*	*9*	*11*	*6*	*43:50*	*29*
7. Er-So MADISZ	*26*	*13*	*3*	*10*	*59:69*	*29*
8. Salgótarjáni BTC	*26*	*9*	*5*	*12*	*56:64*	*23*
9. Elektromos MSE	*26*	*9*	*4*	*13*	*54:62*	*22*
10. Zuglói MADISZ	*26*	*8*	*5*	*13*	*59:63*	*21*
11. Herminamezei AC	*26*	*9*	*3*	*14*	*53:66*	*21*
12. Békéscsabai TMTE	*26*	*5*	*5*	*16*	*41:80*	*15*
13. Budai Barátság	*26*	*5*	*4*	*17*	*39:72*	*14*
14. Törekvés SE	*26*	*1*	*3*	*22*	*12:104*	*5*

Nyugati csoport

1. Ferencvárosi TC	*26*	*22*	*1*	*3*	*99:31*	*45*
2. Csepeli MTK	*26*	*16*	*5*	*5*	*82:43*	*37*
3. MTK	*26*	*14*	*6*	*6*	*74:47*	*34*
4. SZAC Barátság	*26*	*13*	*4*	*9*	*96:72*	*30*
5. Sz. Haladás VSE	*26*	*12*	*5*	*9*	*67:42*	*29*
6. Győri ETO	*26*	*12*	*5*	*9*	*55:47*	*29*
7. Pécsi VSK	*26*	*12*	*4*	*10*	*75:55*	*28*
8. Kőbányai Barátság	*26*	*11*	*3*	*12*	*73:75*	*25*
9. Dorogi AC	*26*	*10*	*5*	*11*	*66:79*	*25*
10. Szolnoki MÁV	*26*	*7*	*10*	*9*	*49:46*	*24*
11. Újpesti MTE	*26*	*8*	*4*	*14*	*36:52*	*20*
12. Erzsébeti MTK	*26*	*8*	*4*	*14*	*48:71*	*20*
13. Budafoki MTE	*26*	*5*	*5*	*16*	*41:97*	*15*
14. Dózsa MADISZ	*26*	*1*	*1*	*24*	*30:134*	*3*

A felsőház végeredménye

1. Újpesti TE	*18*	*14*	*3*	*1*	*71:23*	*31*
2. Vasas SC	*18*	*11*	*2*	*5*	*41:37*	*24*
3. Csepel SC	*18*	*9*	*2*	*7*	*60:59*	*20*
4. Szegedi AK	*18*	*8*	*1*	*9*	*47:47*	*17*
5. Ferencvárosi TC	*18*	*6*	*4*	*18*	*39:41*	*16*
6. MTK	*18*	*6*	*3*	*9*	*45:46*	*15*
7. Debreceni VSC	*18*	*7*	*1*	*10*	*39:55*	*15*
8. Szentlőrinci AC	*18*	*6*	*3*	*9*	*50:75*	*15*
9. Kispesti AC	*18*	*6*	*2*	*10*	*39:50*	*14*
10. Haladás VSE	*18*	*6*	*1*	*11*	*29:27*	*13*

Az alsóház végeredménye

11. Er-So MADISZ	*18*	*10*	*2*	*6*	*42:29*	*22*
12. Dorogi AC	*18*	*8*	*5*	*5*	*36:38*	*21*
13. Szolnoki MÁV	*18*	*6*	*8*	*4*	*34:27*	*20*
14. Győri ETO	*18*	*9*	*2*	*7*	*32:27*	*20*
15. Pécsi VSK	*18*	*8*	*4*	*6*	*41:41*	*20*
16. Zuglói MADISZ	*18*	*7*	*5*	*6*	*40:39*	*19*
17. Salgótarjáni BTC	*18*	*7*	*4*	*7*	*41:36*	*18*
18. Diósgyőri VTK	*18*	*6*	*6*	*6*	*26:33*	*18*
19. Kőbányai Barátság	*18*	*5*	*3*	*10*	*45:53*	*13*
20. Elektromos MSE	*18*	*2*	*5*	*11*	*24:38*	*9*

Gólkirály:
Deák Ferenc (középen) **(SZAC Barátság)**
66 góllal

A II. osztályú csoportok győztesei

BLASZ I. osztály. 1. csoport: Testvériség SE, 2. csoport: Kistext SE, 3. csoport: Kőbányai Polgári Sörfőzde. 4. csoport: III. ker. TVE MADISZ. Osztályozó: 1. Testvériség 9, 2. Kőbányai PSSE 7, 3. Kistext 4, 4. III. ker. MADISZ 4

Déli LASZ, I. osztály, Kecskeméti alosztály: Kecskeméti MTE. Szegedi alosztály: Tisza VSE. Alosztálydöntő: Kecskeméti MTE–Tisza VSE 1:1, 1:5

Délkeleti LASZ, I. osztály: Gyulai TE

Délnyugati LASZ, I. osztály, Kaposvári alosztály: Kaposvári MTE. Pécsi alosztály: Dinamó Villamostelepi AC. Alosztálydöntő: KMTE–DVAC 3:1, 3:4

Északi LASZ, I. osztály, Mátravidéki csoport: Salgótarjáni SE. Miskolci csoport: Perecesi TK. Alosztálydöntő: Salgótarjáni SE–Perecesi TK 1:0, 0:4

Keleti LASZ, I. osztály: Nyíregyházi MADISZ

Középmagyarországi LASZ, I. osztály, Ceglédvidéki csoport: Ceglédi Vasutas SE. Dunai csoport: Váci SE. Dunántúli csoport: Érdi PLE. Szolnokvidéki csoport: Szolnoki Rendőr és Munkás TE. Alosztálydöntő: Váci SE–Ceglédi VSE 2:1, 0:2 (3. Szolnoki RMTE, 4. Érdi PLE)

Nyugati LASZ, I. osztály, Déli csoport: MÁV Előre. Északi csoport: Soproni Vasutas SE. Alosztálydöntő: MÁV Előre–Soproni VSE 3:2, 1:7

A vidéki alosztálygyőztesek tornája az élvonalba jutásért

Negyeddöntő: Kaposvári MTE–Ceglédi VSE 2:2, 0:0, 4:0, Nyíregyházi MADISZ–Gyulai TE 2:1, 2:2, Perecesi TK–Tisza VSE 4:2, 2:3. A Soproni Vasutas SE ellenfél nélkül.

Elődöntő: Kaposvári MTE–Nyíregyházi MADISZ 7:2, 2:2, Perecesi TK–Soproni VSE 1:0, 5:1

Döntő: Kaposvári MTE–Perecesi TK 0:5, 2:1

Az I. osztályú mérkőzések eredményei
Keleti csoport

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. UTE	X	3:1	5:0	2:0	4:3	4:0	9:2	9:1	10:0	3:2	3:2	5:0	10:0	5:0
2. Vasas	2:7	X	0:5	3:0	3:3	5:0	6:1	0:2	0:3	6:1	4:2	3:1	1:0	2:0
3. Szeged	2:4	1:3	X	2:0	4:1	1:1	3:1	2:2	2:1	2:1	2:5	2:1	0:0	3:1
4. KAC	1:5	3:3	6:0	X	1:2	1:1	3:2	0:1	4:0	2:3	4:0	5:1	2:2	7:0
5. DVSC	1:4	1:2	1:4	0:1	X	4:0	2:3	0:0	2:1	1:0	1:0	6:1	2:1	0:0
6. DVTK	3:4	3:2	1:1	1:1	3:2	X	0:5	1:0	1:1	2:2	3:2	1:1	3:1	3:0
7. Er-So	0:6	3:8	0:1	5:3	2:1	1:5	X	4:2	1:0	4:5	2:1	3:1	1:0	4:1
8. SBTC	2:3	2:6	1:1	2:3	2:4	4:0	2:2	X	4:1	5:4	6:1	3:2	2:3	1:
9. Elektromos	2:4	0:1	1:4	4:3	2:3	3:4	1:6	0:0	X	0:0	3:2	1:1	4:2	4:0
10. Zugló	2:4	2:5	0:3	3:3	1:1	2:2	0:1	4:5	3:2	X	2:0	3:1	3:1	11:0
11. HAC	1:9	2:5	2:4	2:3	4:4	0:0	4:0	4:3	2:3	2:0	X	4:1	3:2	2:0
12. Békéscsaba	0:11	2:6	2:4	0:2	3:6	1:1	2:2	6:2	1:1	4:0	1:1	X	m. n.	5:1
13. Budai B.	2:7	2:3	4:7	0:3	1:3	1:3	2:2	2:1	2:4	3:2	1:3	3:2	X	1:1
14. Törekvés	0:7	0:6	2:9	0:5	1:8	1:1	1:2	2:1	0:8	0:11	0:2	0:1	0:3	X

m. n.: Mérkőzés nélkül, a két pontot a Békéscsaba kapta.

Nyugati csoport

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. FTC	X	2:4	3:0	3:7	2:2	2:0	4:1	6:1	8:2	2:1	1:0	m. n.	6:2	6:0
2. Csepel	1:0	X	3:2	4:4	5:0	4:4	1:2	2:3	2:0	0:0	4:0	5:1	5:1	4:0
3. MTK	0:1	2:2	X	2:2	6:4	1:5	3:0	5:2	0:0	4:4	4:0	1:1	5:1	3:2
4. SZAC	2:7	2:4	4:2	X	3:7	1:3	6:2	3:4	5:3	6:4	5:2	1:2	5:0	3:1
5. Haladás	1:2	2:1	2:0	2:3	X	0:2	3:1	2:0	3:1	1:1	0:0	4:1	6:0	4:1
6. Győr	0:6	4:1	1:3	1:2	2:1	X	5:2	2:4	1:2	4:1	0:3	1:1	4:0	m. n.
7. PVSK	0:3	0:3	2:5	4:2	2:1	4:1	X	1:3	0:2	1:1	2:0	0:0	5:2	13:2
8. Kőbánya	1:2	1:2	m. n.	0:13	2:1	0:6	2:5	X	4:5	1:1	8:1	5:1	3:3	7:0
9. Dorog	1:3	5:8	0:5	4:4	3:3	3:1	1:3	3:7	X	4:2	1:0	1:4	2:2	4:2
10. Szolnok	0:2	2:2	0:1	2:2	1:1	1:2	2:2	3:3	6:1	X	1:0	3:4	1:2	2:0
11. UMTE	1:5	1:0	0:7	2:0	4:1	2:3	0:0	3:0	2:2	0:1	X	0:1	2:0	3:0
12. EMTK	2:7	1:3	4:5	1:4	0:6	0:0	0:5	3:4	2:4	0:3	2:0	X	2:1	7:4
13. Budafok	2:5	3:10	3:3	4:2	0:5	2:2	1:6	m. n.	2:3	0:4	3:3	3:2	X	3:1
14. Dózsa M.	0:11	1:2	1:5	2:6	0:5	1:1	2:12	2:8	0:9	1:2	1:7	1:6	5:1	X

m. n.: Az FTC–EMTK, a Győri ETO–Dózsa MADISZ és a Budafoki MTE–Kőbányai Barátság mérkőzés pontjait a pályaválasztó, a Kőbányai Barátság–MTK meccsét a vendégcsapat kapta.

A Magyar Kupát nem írták ki.

A Dózsa MADISZ 1945–1946-os csapata

A felsőház eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1. UTE	X	h. e.	9:2	h. e.	2:2	4:4	h. e.	9:0	h. e.	5:1
2. Vasas	h. e.	X	3:4	h. e.	3:1	2:1	h. e.	3:1	h. e.	m. n.
3. Csepel	1:4	1:4	X	6:4	h. e.	h. e.	5:7	h. e.	4:5	h. e.
4. Szeged	h. e.	h. e.	5:2	X	6:3	1:2	h. e.	6:3	h. e.	1:4
5. FTC	1:1	2:4	h. e.	2:3	X	h. e.	1:2	h. e.	2:2	h. e.
6. MTK	1:3	3:1	h. e.	3:1	h. e.	X	6:1	h. e.	2:1	h. e.
7. DVSC	h. e.	h. e.	1:4	h. e.	0:1	5:4	X	5:9	h. e.	m. n.
8. SZAC	1:0	1:4	h. e.	2:2	h. e.	h. e.	2:6	X	2:7	h. e.
9. KAC	h. e.	h. e.	3:7	h. e.	1:4	6:5	h. e.	2:3	X	m.n.
10. Haladás	m. n.	m. n.	h. e.	m. n.	h. e.	h. e.	m. n.	h. e.	m. n.	X

h. e.: az alapszakaszból hozott eredmény. m. n.: a két pontot a Haladás ellenfele kapta.

Az alsóház eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1. Er-So	X	1:0	1:3	3:1	1:2	h. e.	h. e.	h. e.	4:0	h. e.
2. Dorog	2:2	X	h. e.	h. e.	h. e.	0:2	3:2	1:1	h. e.	2:1
3. Szolnok	1:1	h. e.	X	h. e.	h. e.	2:2	1:1	1:0	h. e.	1:0
4. Győri ETO	1:0	h. e.	h. e.	X	h. e.	0:2	1:0	3:1	h. e.	2:1
5. PVSK	1:1	h. e.	h. e.	h. e.	X	4:1	1:7	0:3	h. e.	4:3
6. Zugló	h. e.	1:2	2:5	0:0	3:2	X	h. e.	h. e.	3:0	h. e.
7. SBTC	h. e.	2:1	0:2	0:0	3:4	h. e.	X	h. e.	0:5	h. e.
8. DVTK	h. e.	1:1	1:0	1:2	1:1	h. e.	h. e.	X	2:1	h. e.
9. Kőbánya	3:4	h. e.	h. e.	h. e.	h. e.	3:4	2:4	5:0	X	1:4
10. Elektromos	h. e.	1:3	1:1	2:0	1:4	h. e.	h. e.	h. e.	2:2	X

h. e.: az alapszakaszból hozott eredmény.

Az Erzsébeti MTK együttese 1945 őszén

Mindkettő az első osztályban rajtolt, de csak edzőmérkőzésen találkoztak egymással 1945–46-ban. A Kőbányai Barátság és a „szomszédvár”, a Törekvés játékosai

Dicker Diki megehette a túrós csuszát, Perecesen eltörött a kapufa

Az Újpesti TE – beleértve az 1945-ös „villámbajnokságot” – sorozatban harmadszor is megszerezte a bajnoki címet. Triplázni akkor már közel húsz esztendeje, a Fradi az amatőrkorszak utolsó és a profi éra első két idényében nyert titulusai óta senki sem tudott. A lila-fehérek hatpontos előnnyel végeztek az élen, 29 góllal többet elérve, mint az ebben a tekintetben holtversenyben második Kispest és Vasas.

Mégis rengeteg kritikát kapott az Újpest, a média szélsőségesebb része egyenesen már arról írt, hogy kiégett, kiöregedett a csapat. A fentiek alapján aligha hinné bárki, de igaz: könnyen megvédte bajnoki címét, mindazonáltal a teljesítménye nem volt makulátlan.

Ősszel gondot jelentett a kapuskérdés, miután a Haladás és az újonc Dorog ellen a Megyeri úton összesen hét gólt kapott az UTE. Jávor Pál edző talán már akkor váltott volna, de közvetlenül utána a csapat elutazott a törökországi portyára. A hazatérés után a tréner – sérülés miatt – nélkülözni volt kénytelen két válogatott játékosát, Balogh II Sándort és Tóth Györgyöt. Ám a következő fordulóban az új, Zentai dr. – Tamás, Laborcz összetételű védelem nem bírt a négy gólt szerző Deák Bambával, aki egymaga meccsben tartotta a Szentlőrinci AC-t. (Másképpen: mindenki láthatta, miért szeretné az UTE centernek megszerezni a mezőny leggólerősebb játékosát.) A SZAC elleni 4:4 után a Megyeri úton – ismét Zentaival, de megint új jobbhátvéddel, a balfedezetből átvezényelt Horváth Károllyal – sorozatban már harmadszor is döntetlent játszott csapat, ezúttal a Ferencvárossal. Ha aratott is néhány fölényes győzelmet, a rangadókon elmaradt korábbi teljesítményétől. Nem tudta legyőzni sema Vasast, sem a meglepően jó Kispestet.

A Szentlőrinci AC csapata

Alátámasztja a fentieket az a tény is, hogy a *Képes Sportlap 1946. december 31*-i számában megjelent összeállításban a szerkesztőség mindössze három újpesti játékost jelölt az ősz csapatába. Közülük Szűcs Sándor és Zsengellér learatta a babérokat, de Szusza több bírálatot kapott, mint dicséretet. („Az őszi idényben megállt a fejlődésben. Még így is ő a legjobb jobbösszekötőnk. Mostanában a második félidőben eltűnik, nem bírja az iramot. Mindig igen jól kezd, de szünet után szinte befejezi a szerepét. Mintha a lelkesedése csökkent volna. Kár lenne érte, mert kitűnő lövéseivel, nagy játékintelligenciájával, pompás labdaadásával, cselezé-

seivel labdarúgásunk nélkülözhetetlen és kiemelkedő értéke.") Különösen azt tudva érdekes Szusza kritikája, hogy szinte alig múlt el úgy hét az idényből, hogy ne röppent volna fel a hír: az újpesti összekötő a játékosügynökök első számú célpontja. Az olaszok akkor világviszonylatban is kiemelkedőnek mondható 10 000 dollárt is megadtak volna érte. Az Év csapatában, amelybe Henni Géza (FTC) – Rudas Ferenc (FTC), Bíró Sándor (MTK) – Bozsik József (Kispest), Szűcs Sándor (UTE), Lakat Károly (FTC) – **Komlóssy Imre** (DVSC), Szusza Ferenc (UTE), Deák Ferenc (SZAC), Zsengellér Gyula (UTE) és Pintér József (Csepel) került be, tehát hat klub is képviseltette magát. Jól mutatta, menynyire kiegyensúlyozott volt a bajnokság. Az elsősorban remek védelméből és Mike István gólképességéből „élő" Ferencváros mindössze kétpontnyi hátránnyal követte a lilákat. Gallowich Tibor szövetségi kapitány akkor azt jövendölte, hogy ezt a szériát még megnyeri az UTE, de a következő szezon már a ferencvárosiaké lehet. (Mint tudjuk, az 1946 őszén berobbant Henni Géza azóta is sokat vitatott hibája gátolta csak meg, hogy valóra váljon a kapitányi jóslat. 1947–1948-ban ellenben felült a Fradi a trónra. Igaz, csak egyetlen szezonra.)

Nem mindenki bízott ennyire a lila-fehérekben, a *Képes Sportlap* az idényt beharangozó számában a sportvezető (Korbasits Pál, a Vasas főtitkára), a játékos (Mészáros Miklós, az MTK csatára) és a „sportpapa" (idősebb Rudas Ferenc) egyaránt a Ferencváros bajnoki címét valószínűsítette.

Érezve a veszélyt, Dicker Mihály, az újpestiek legendás Duci bácsija, aki Langfelder Patyi örökét vette át a Megyeri úton, a téli szünetben trénert váltott. Jávor Pállal szerződést bontott a klub – érdemes hozzátenni: 1945 szeptembere és 1946 decembere között az edző kereken ötven bajnoki meccsből mindössze egyet veszített el, ilyen mérlegbe azért kevesen buktak eddig bele –, s a hazatért Guttmann Béla vette át a csapatot. (Jávor nyilatkozata a szakítás után: „Elégedetlenek voltak velem, én pedig levontam a konzekvenciát.") Mivel akkoriban az MTK-nak sem volt edzője, sokan azt gondolták, a Bukarestből hazatért világvándor játékos kora legfontosabb klubjához szerződik majd. Guttmann ellenben az UTE vezetőivel állapodott meg, méghozzá azzal a különös feltétellel, hogy az első hónap végén mindkét fél következmények nél-

Nem jöttek a bécsiek

Bármennyire is meglepőnek tűnik, 1946 nyarán, a következő idény előtt a legkomolyabb formában felvetődött, hogy bécsi játékosok igazolnak a magyar élvonalba. Az első számú kiszemelt ***Karl Decker****, a kor egyik leggólerősebb osztrák csatára, a First Vienna játékosa volt, akit az MTK szeretett volna a soraiban tudni. Akkoriban létezett még a 3+1-es átigazolási szabály, azaz korlátozták, hogy „villámmal" hány új játékost igazolhat egy klub – de mert azt a magyar piacra fogalmazták, Deckerrel ezt kijátszották volna a kék-fehérek.*

Decker csak az első fecske lett volna, tárgyalt az MTK a kapus Stefan Ploccal is, sőt állítólag más klubok is elkezdtek érdeklődni a „sógorok" labdarúgói iránt. Ma már tudjuk, nem lett semmi a szerződtetésük ötletéből.

kül felmondhatja a kontraktust. A mester az ismeretlenbe érkezett: nyolc esztendővel azelőtt (1938–1939) ugyan nagy sikerrel működött a lila-fehéreknél, bajnoki címet és KK-t is nyert, ám abból a csapatból már csak Zsengellér Gyula maradt hírmondónak.

Noha a tavaszi idényben az újpesti kulcsemberek szinte mindegyike a külföldi jövőjét tervezte, az FTC elleni vereséget leszámítva május 18-ig minden bajnoki mérkőzését megnyerte Guttmann-nal az UTE. (Nagymarosinak a Stade Français-tól volt nagyon konkrét ajánlata, Szuszát a legjobb olasz klubok bombázták ígéreteikkel, Zsengellér már a tavaszi szezon elején azt mondta, bírja a klub áldását a távozásra, s beszélt Gallowich Tiborral is, aki szintén „elengedi". Hozzátette: Franciaországból, Olaszországból és Törökországból is van ajánlata, Isztambulba a Galatasaray játékos-edzőnek várta volna, hogy „észjátékosokat neveljen".)

A lila-fehérek májusra – részben azért is, mert a bajnoki mérkőzések mellett állandóan játszott szinte minden krekkjük valamelyik válogatottban is – összezuhantak. Kikaptak az MTK-tól, a Csepeltől, majd, noha hat kapufát is lőttek 90 perc alatt, a szárnyaló Kispesttől is. Három mérkőzésen egyetlen pontot sem szereztek, négy fordulóval a zárás előtt a Puskás Öcsi két, illetve Béres egy góljával a bajnokot szinte kiütő piros-feketék hárompontnyira megközelítették őket.

A következő vasárnapon a kiesés elől menekülő Dorogi AC, miután három nappal korábban 4:0-ra megverte az MTK-t, ugyancsak 4:0-ra elintézte a Kispestet is. Három fordulóval a zárás után már a Vasas állt a második helyen.

A piros-kékek június 15-én az Üllői úti „albérletükben" fogadták az Újpestet. Abban a reményben, hogy ha nyernek, két pontra zsugorodik a hátrányuk. Két nappal később a *Képes Sportlap* szokásos, a címlap jobb felső sarkában elhelyezett „A hét hőse" fotójáról Szusza Ferenc mosolygott az olvasókra. Okkal. A korábban kritizált csatár mesterhármasával szinte egymaga nyerte meg a mérkőzést. Guttmann Bélának volt szeme a játékhoz, amikor az első találat előtt Zsengellér odaadta a labdát legkedvesebb játszótársának, az edző a kispadon megszólalt: „Csengettek a Vasasnak, ez már gól."

A 3:0-s győzelem után Szusza az öltözőben bevallotta, a szokottnál is idegesebb volt ő és a csapat is a mérkőzés előtt. Azt hallgatták, hogy az egész év munkája ezen a meccsen múlik. Hozzátette: örül, hogy vége az idegölő bizonytalanságnak. Persze, rögtön megkérdezték tőle, megy-e külföldre. Így felelt: „Kérem, én már évek óta hangoztatom, hogy csak tanulmányútra akarok külföldre menni. Az már más lapra tartozik, hogy ezen az utamon esetleg pénzt is tudnék keresni, ha elfogadnék valami olasz ajánlatot. Már csak a banklevelet várom, amit olaszok majd átutalnak nekem." (Az ajánlat megérkezett, de az MLSZ nem adott engedélyt a távozásra. Annak hiányában pedig Szusza nem vágott neki a kalandnak.)

Az újpesti diadal eldöntötte a bajnokság sorsát. **Dicker Mihály** tudta előre, mit jelent a Vasas legyőzése, tettetett izgalommal mondta: „Kimegyünk a Megyeri csárdába, és elfogyasztjuk a kissé könnyelműen előre megrendelt bajnoki vacsorát. Hej, csak azért szurkoltam 90 percen át, hogy le ne kelljen mondanunk a túrós csuszáról…"

A szezon mindmáig legtöbbet emlegetett eseménye a perecesi kapufatörés volt. A Ferencvárost, amely a második tavaszi

forduló után mindössze egypontos hátránnyal állt az UTE mögött, a következő fordulókban érte néhány meglepetés. Március 30. és április 27. között egyetlen bajnoki mérkőzést sem nyert meg, s ezzel minden reményét elveszítette a bajnoki címre. A legkülönlegesebb a perecesi találkozó volt, amelyet azóta is gyakran emlegetnek. Borsodban óriási várakozás fogadta április 20-án az FTC fellépését. A Miskolccal szinte egybeépült bányásztelepülés csapata története egyetlen szezonját töltötte az élvonalban. Különleges helyszínre ment a Fradi: akkoriban ez a vörös salakos (!) pálya volt az ország legmagasabban fekvő pályája. Csanádi Árpád, a zöld-fehérek középfedezete, a későbbi jeles sportdiplomata kevés lelkesedéssel a hangjában mondta: „Poros, salakos, a fűnek nyoma sincs. Amellett a levegő is szokatlan. Hiába, a közel ezerméteres magasságot meg kell szokni! Én egy negyedóra után már nyomást éreztem a mellemben." Noha utóbbi mondatában akadhatott némi túlzás, tény, hogy az akkor még bajnokesélyes Fradi „kikészült" a meccsen. Kertesi Ignác, a hazaiak első számú csatára az első félidőben két gólt is berámolt Henni Gézának. A második félidőből még csak öt percet játszottak le, amikor… (s innen idézzük a *Népsport* másnapi tudósítását): „Futó II lendületesen elfut, beadására Kertesi óriási lendülettel fut rá, és tíz méterről, élesen a jobb sarokba fejel. 3:0. A nagy lendületben lévő Kertesi azonban nem tud megállni, befut a ferencvárosi kapuba, a hálót elkapva fékezi meg magát. A nagy rántástól a háló leszakad, és magával rántja a felső lécet is. A játékvezető erre lefújja a mérkőzést. Czeizler Sándor, az ÉLASZ elnökének vezetésével a perece-

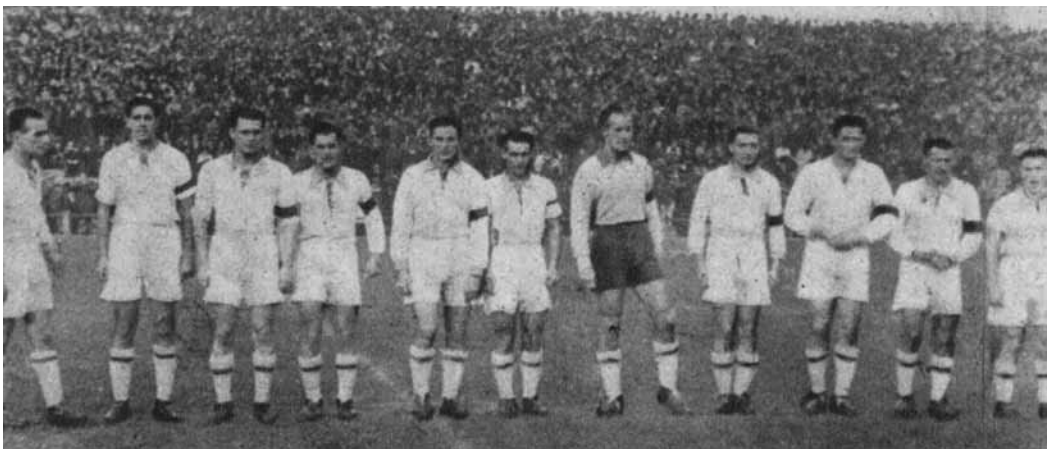
Repül a…, repül a … Vasas!

Méghozzá Szombathelyre, bajnoki mérkőzésre. December elején, egy napsütéses vasárnap reggel a piros-kékek küldöttsége a budaörsi repülőtéren beszállt a gépbe, s ötven perc után megérkezett a célállomásra. A csapattal tartó Kornis Miklós, a Képes Sportlap *főszerkesztője megjegyezte: amikor azt megelőzően legutóbb Szombathelyen járt (még 1945 tavaszán) péntek délután indult és kedden érkezett a hétvégi tudósításból. Hozzátette, ez volt az első alkalom, hogy egy futballcsapat repülőgéppel utazott a hazai bajnoki mérkőzésre. (De nem az utolsó, a hatvanas évek elejéig többször volt rá példa.)*

A Képes Sportlap *egyébként az egyik hirdetésében tudatta, hogy október 15-én megindult Szombathelyre és Debrecenbe a polgári légiközlekedés, november 4-től Szeged, majd december 16-tól Győr is fogadta a Maszovlet, a Magyar-Szovjet Polgári Légiforgalmi Rt. belföldi járatait. Április végén a cég már úgy hirdette az utazásait, hogy a „repülőgépen utazó klubcsapat még nem szenvedett vereséget". S fel is sorolta a Vasas, a KAC, az UTE és az MTK szombathelyi, valamint az újpestiek szegedi eredményét. Nem volt rossz reklámfogás.*

Az Újpest együttese. Állnak (balról:) Zsengellér, Laborcz, Szusza, Kirádi, Nagymarosi, Patkoló, Zentai dr., Várnai, Szűcs, Horváth, Egresi

siek a játékvezetőhöz sietnek, és az új szabálykönyv 29. paragrafusa alapján kérik, hogy a mérkőzést folytassák."

Az MLSZ akkori szabálykönyvének 29. paragrafusa ezt mondta: „Ha a játék valamilyen okból félbeszakad (például a kapufa eltörik), akkor a játékvezető a játékot félbeszakítja. A félbeszakítás után meg kell tenni minden intézkedést, hogy a játékot folytatni lehessen."

Lakat T. Károly az MLSZ által kiadott *Az otthon zöld füvén* című könyvben folytatta a történetet: „Semmi sem úgy történt a folytatásban, ahogy annak történnie kellett volna. A perecesiek alig több mint negyedóra leforgása alatt »tökéletesen« helyreállították a kaput, Várszegi játékvezető is készen állt a folytatásra, de... az ellenfél, azaz a Ferencváros ekkor már messze járt!

Egyes emlékezők szerint Sárosi György dr., az FTC legendás belsőcsatára a kapufa eltörése után azonnal, úgy, ahogy volt, mezben, futballnadrágban, stoplis cipőben kiment a stadionból, beült egy autóba és elindult Budapest felé.

Nagyon nehéz ma már a teljes igazságot felderíteni, hiszen Rudas Ferenc (aki nem volt ugyan a helyszínen, mert sérülése miatt a mérkőzés kihagyására kényszerült) például eskü alatt vallja: az egyszerűen kizárt, hogy Sárosi autóval távozott volna, mert arra nem volt példa, hogy a csapat bármelyik vidéki meccsére is ne együtt és vonattal utazott volna. Alkalmasint most is így volt, lehet, hogy Sárosi doktor sem így tervezte, de hát a körülmények...

Szoros kivételként tehát mégsem zárható ki az a verzió, hogy igaz az autós távozás története, az viszont történelmi tény: a Fradi-játékosok az eset után már a kapu reparálása ellenére sem voltak hajlandók folytatni a játékot. Őszintén szólva nem volt sportszerű tett a részükről, no, de nyilván ki akarták hozni a helyzetből, ami abból egyáltalán kihozhatónak látszott (vagy a rendezési hibából kimondott félbeszakadás miatt nekik járó két pont megszerzését, vagy a találkozó újrajátszását), s mint később kiderült: majdnem nekik lett igazuk..."

A szövetség május 21-én újrajátszatta a mérkőzést, azon nem esett gól. De a perecesiek fellebbezésének hatására végül mégis csak az eredeti, tehát a 3:0-s hazai győzelemmel véget ért csonka találkozó eredményét számította be a bajnokságba. Más kérdés, hogy a Perecesi TK végül így is, úgy is kiesett az első osztályból.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Leszakadt a tribün az Üllői úton

Nagyszerű idényt zárt a válogatott 1947 nyarán. A Gallowich Tibor által irányított legénység az öt mérkőzéséből négyet megnyert, s csak a mumusnak számító olaszoktól kapott ki. Ráadásul tőlük is csak balszerencsével.

Október 6-án az Üllői úton, szinte a teljes politikai elit szeme előtt a magyar válogatott az újonc Deák Ferenc, azaz Bamba duplájával 2:0-ra legyűrte az osztrák csapatot. Gallowich kapitány három újoncot avatott (a szolnoki Horváth Ferenc és a győri Kovács Imre, azaz Murok is akkor játszott először), a Horváth – Rudas, Kovács I, Bíró – Nagymarosi, Lakat – Mike, Szusza, Deák, Zsengellér, Puskás tizenegy az első félidőben szerezte a gólokat, de a másodikban játszott jobban. A németek elleni, hat évvel korábban ugyanazon a napon játszott mérkőzésen is szerepelt Hahnemann immár az osztrákok csapatkapitánya volt.

A hónap végén Luxemburgban lépett pályára együttesünk. „Futballtörténeti" meccs volt ez: először vívott a magyar válogatott villanyfény mellett hivatalos találkozót. Nem volt igazán jó a fény, s még rosszabb a talaj, de ez nem gátolta meg futballistáinkat a fölényes győzelemben. Eschben a Horváth – Rudas, Tóth, Onódy – Nagymarosi, Lakat – Mike, Zsengellér, Deák, Puskás, Egresi tizenegy győzött 3:1-es félidő után 7:2-re. Ferenc nap volt október végén: Puskás és Deák is három-három gólt szerzett. Rudas Ferenc „helyett" azonban Nagymarosi Mihály lőtte a hetedik (sorrendben a harmadik) magyar gólt.

A győzelem után a küldöttség nem haza, hanem a francia fővárosba indult, november 3-án az 1938-as vb-döntő helyszínén mérkőzött Párizs válogatottjával. Fura módon erősebb tizenegygyel állt ki, mint az A-válogatott találkozóra Luxemburgban: Henni – Rudas, Szűcs, Bíró – Nagymarosi, Lakat – Mike, Szusza, Deák, Zsengellér, Puskás. A 2:2-re végződött összecsapáson Deák Bamba lőtte mindkét magyar gólt. Jellemző, hogy a franciák egyik találatával kapcsolatban még

A sötét mezes magyar válogatott 2:0-ra legyőzte osztrák ellenfelét. Áll (balról): Horváth kapus (kicsit takarva), Szusza, Lakat, Nagymarosi, Rudas, Mike, Kovács I, Deák, Bíró. Elöl (középen) Puskás, a kép jobb szélén Zsengellér

a helyi újságírók is kijelentették, hogy nem haladt át a labda a magyar gólvonalon. Nem szólva arról, hogy a helyi bíró nem adott meg egy nyilvánvaló büntetőt Puskás fellökése után.

November 24-én is Budapest néven szerepelt a legerősebb magyar tizenegy. Ugyanaz a tíz mezőnyjátékos játszott, mint a Colombes Stadionban, ellenben a kapuban Tóth György kezdett, aztán a második félidőre beállt a helyére Henni Géza. Érdekes, hogy a kapitány nem akart a szünetben cserélni, de az újpesti kapus sérülést színlelt, miután megállapodott ferencvárosi kollégájával, hogy mindketten védenek egy-egy félidőt. Deák szerezte az 1:1-re végződött meccs egyetlen magyar gólját. Gallowich Tibor elégedett volt az eredménnyel, s azt fejtegette: „Most Belgrád van olyan helyzetben, mint valamikor Budapest volt. Minden klasszis játékost Belgrád szippant fel. Ezek ott kizárólag a futballnak élnek. Minden nap van edzésük. Úgy tudom, fix fizetést kapnak, mint állami tisztviselők. Így aztán lehet is szó jó erőnlétről, labdabiztosságról és mindenről, ami a futballhoz kell. Hol vannak ezekhez életkörülmények tekintetében a mi dolgozó játékosaink, akik hetente csak kétszer edzenek?" *(Képes Sportlap 1946. november 26.)*

Májusban játszott legközelebb az A-válogatott – ünnepinek tervezett, de kis híján tragédiába fordult mérkőzésen. Az osztrákok elleni meccs előtt a magyar labdarúgás születésének 50. évfordulóját ünnepelték, a kezdőrúgást Hajós Alfréd, korábbi bajnok, válogatott labdarúgó, egykori játékvezető, szövetségi kapitány, sportvezető (nem mellékesen kétszeres olimpiai bajnok úszó) végezte el. A szinte az Aranycsapat játékerejével vetekedő Horváth – Rudas, Szűcs S., Balogh II – Nagymarosi, Lakat – Egresi, Szusza, Zsengellér, Puskás, Patkoló tizenegy különösen a második félidőben játszott jól, a Puskás és Egresi, illetve a duplázó osztrák Epp góljaival kialakult 2:2 után 5:2-re nyert. Az újpesti Szusza Ferenc két gólt lőtt, majd az osztrák Bortoliról a saját kapujába került a labda. A második magyar találatot követően, azaz a 12. percben a B lelátó és a Springer szobor közötti állóhelyen lévők egy része rázuhant az alattuk lévő korzóülés tömegére. A második félidő hatodik percében leszakadt az állóhelyi lelátó a teniszpálya felőli része. Közel kétszázan sebesültek meg, a pályán azonban mindössze két percig állt a játék – igaz, a hangosbemondón keresztül állandóan hívták az orvosokat a sérültekhez. „Egyszer csak megmozdult a hatalmas embererdő az állóhely a teniszpálya felőli sarkában és lefelé zuhant" – írta a *Népsport*, helyszíni tudósítóját idézve. – „Mintegy nyolc méter szélességben szakadt be a magas betonoszlopokra helyezett padlózat. Véres ruhában jajgatva másztak elő azok, akik járni tud-

Lindbergh, az amcsi röpülős és az öreg Purczeld

Komlóssy Imre, Puskás jó barátja mesélte e sorok íróinak 2007-ben: „Valamikor 1947 tavaszán összetartáson voltunk az olimpiai kerettel. Akkor írták az újságok, hogy Charles Lindbergh éppen húsz éve röpülte át az Atlanti-óceánt. Öcsi csak kuncogott, legyintett, majd a zuhanyozás után, amikor a haját fésülte a tükör előtt, egyszer csak azt mondta nekem: »Hát, igen, a Lindbergh. Pár hetes voltam, Komikám, amikor az egész világ róla beszélt. A fater ideges lett, kivitt a szomszédok közé, akik a ház előtt zsugáztak, rám mutatott, és közölte velük, hogy ebből a kölyökből híresebb ember lesz, mint az amcsi röpülősből.« Azt már én teszem hozzá, hogy sokat nem tévedett az öreg Purczeld…"

tak. Legalább 200 ember zuhant a mélybe, másfél emelet magasból. A romok alól kimenekítetteket a teniszpálya szélén a gyepre fektették le."

Szinte hihetetlen: a magyar futball történetének legsúlyosabb stadionbalesete idején sem a játékvezető, sem a rendezők, sem a rendőrség nem állította meg a játékot. Pedig a játékosokat nagyon megrendítette a látvány, a mezőny legjobbja, Szusza később azt mondta: „Megzavart bennünket a két baleset, mindannyiunknak voltak családtagjai, barátai, ismerősei a pálya körül, különböző részeken. Az osztrákok védője, Pavuza, szegény, annyira megijedt, elsírta magát mellettem." A fennmaradt képek közül az egyik leghíresebben egy fiatal srác csimpaszkodik a leszakadt lelátó még ép traverzébe, csodával határos módon nem zuhant a mélybe. Később kiderült róla, hogy Nika Lászlónak hívják, 16 éves műszerésztanonc. Szerencsére halálos áldozatot nem követelt a tragédia, a legsúlyosabb sebesült, bizonyos Varga Pál megnyomorodott. A Ferencváros a klubházban szállást, s munkát is adott neki, szegény jó negyedszázadon át pénztárosként dolgozott az Üllői úton. A *Népsport* különben – meglehetősen szokatlan módon, persze szerencsére nem is gyakran lett volna hasonlóra szükség – név és cím szerint közölte a kórházba szállítottak nevét a másnapi számában.

Az előmeccset – még a legteljesebb nyugalomban – a két ország ifjúsági válogatottja vívta. A magyarok 2:1-re győztek, soraikban a következő évtized öt világhírű játékosával, az akkor még eredeti nevén szereplő Lendenmayer (Lantos) Mihállyal és Bednarik (Budai) Lászlóval, Kocsis Sándorral és Sándor Károllyal, illetve az ötvenes években Franciaországban nagy karriert befutó Újlaki Józseffel.

Aznap Bécsben ugyancsak 2:1-re győzött a Budapest néven szereplő tulajdonképpeni B-válogatott. Mandik Béla a Tóth – Pósa, Laborcz – Bozsik, Polgár, Zakariás – Illovszky, Béres, Deák, Zsolnai, Fürjes tizenegyet játszatta. Nem meglepő: mindkét gólt Deák Bamba szerezte.

Egy héttel később nagyon erős együttes utazott Itáliába, abban a reményben, hogy megtörik az átok, véget ér az 1925 óta tartó nyeretlenségi széria. Gallowich Tibor a Tóth – Rudas, Szűcs, Balogh II – Kirádi, Nagymarosi – Egresi, Szusza, Zsengellér, Puskás, Patkoló tizeneggyel kez-

A magyar válogatott teljes kerete felsorakozott a torinói mérkőzés előtt

A válogatott Belgrádban. Állnak (balról): Szűcs, Rudas, Nagymarosi, Lakat, Mike, Zsengellér, Puskás, Szusza. Guggolnak: Bíró, Tóth Gy., Deák

dett, a ferencvárosi Rudas Ferenc és a kispesti Puskás Ferenc mellett kilenc újpesti alkotta a csapatot. Vittorio Pozzo (még mindig ő volt a szövetségi kapitány!) még ezen is túltett: a Juventus kapusa, Sentimenti IV elé a Grande Torino tíz játékosát vezényelte. A Squadra Azzurra kétszer vezetett, ám előbb Szusza Ferenc, majd tizenegyesből Puskás Ferenc egyenlítette ki Gabetto gólját. Úgy festett, sikerül döntetlennel zárni a küzdelmet, de a 89. percben Loik szerencsés találatával mégis nyertek a házigazdák.

Június első napján újfent a Budapest-válogatott játszott Belgrád ellen. A 3:2-es győzelem fő részese a duplázó Puskás Öcsi, illetve az újra a kapuba találó Deák voltak. Az összeállítás a következőképpen alakult: Tóth (Csikós) – Rudas, Laborcz – Kirádi, Szűcs, Lakat – Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Zsengellér.

Az idény legszebb győzelmét a nyár derekán, a záró mérkőzésén aratta a válogatott: Belgrádban, a Balkán Kupa keretein belül rendezett találkozón 3:2-re verte a jugoszlávokat. Gallowich ismét az Újpest bajnokcsapatának játékosaira építette együttesét. Tóth György kapus és Nagymarosi Mihály, azaz Misa, a kor egyik legjobb játékosa azonban nem tudta vállalni a játékot, így a helyükön a diósgyőri Károlyi József és a csepeli Rákosi Ferenc lépett pályára. Kettejükön kívül a pécsi Vezér II Antal és a lila-fehér kontingensből Laborcz Lajos is először játszott a nemzeti tizenegyben. Az összeállítás: Károlyi – Balogh II, Szűcs, Laborcz – Kirádi, Rákosi – Egresi, Szusza, Szilágyi, Puskás, Vezér.

Szilágyi I Gyula, a Vasas Debrecenből a fővárosba került, mindössze másodszor válogatott csatára szerezte meg a vezetést a 33. percben, három perccel később a zágrábi Zvonimir Cimermančić kiegyenlített. A második félidő elején a húszéves Puskás Ferenc megint előnyt szerzett, aztán néhány perccel később az öt és felesen védekezve beleért Željko Čajkovski lövésébe – öngól. A csata a 84. percben dőlt el: a pécsi balszélső helyére a 68. percben beállt Mike Ist-

ván, a Ferencváros csatára átvette Szusza Ferenc labdáját, s már hallhatta is a „feladó” hangját: „Mike, menj egyedül!” Ment, de csak öt métert, aztán húsz méterről akkora gólt rúgott a jobb felső sarokba, hogy a labda kiszakította a hálót.

1946. okt. 6.	Bp., Üllői út	AUSZTRIA	2:0 (2:0)		Deák 2
1946. okt. 31.	Esch	LUXEMB.	7:2 (3:1)		Puskás 3, Deák 3, Nagymarosi
1947. máj. 4.	Bp., Üllői út	AUSZTRIA	5:2 (2:2)		Puskás, Egresi, Szusza 2, öngól (Bortoli)
1947. máj. 11.	Torino	OLASZO.	2:3 (0:1)		Szusza, Puskás
1947. jún. 29.	Belgrád	JUGOSZL.	3:2 (1:1)	Balkán Kupa	Szilágyi, Puskás, Mike

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

5 mérkőzésen: Puskás Ferenc (Kispest)

4 mérkőzésen: Egresi Béla (UTE), Nagymarosi Mihály (UTE), Rudas Ferenc (Ferencváros), Szusza Ferenc (UTE), Zsengellér Gyula (UTE)

3 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE), Horváth Ferenc (Szolnoki MÁV), Lakat Károly (Ferencváros), Mike István (Ferencváros), Szűcs Sándor (UTE)

2 mérkőzésen: Deák Ferenc (SZAC), Kirádi Ervin (UTE), Patkoló Rezső (UTE)

1 mérkőzésen: Bíró Sándor (MTK), Károlyi József (Diósgyőr), Kovács Imre (Győr), Laborcz Lajos (UTE), Onódy Andor (Ferencváros), Rákosi Ferenc (Csepel), Szilágyi I Gyula (Vasas), Tóth György (UTE), Tóth Lajos (Vasas), Vezér Antal (PVSK)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Az UTE Törökországig, az MTK Palesztináig is eljutott

Az utolsó békeévhez hasonlóan gazdag nemzetközi programot bonyolítottak le a legjobb klubcsapataink az 1946–1947-es idényben. Emeljük ki a legfontosabb nemzetközi találkozókat!

A bajnok UTE szeptemberben – Arad, Temesvár, Bukarest és Szófia érintésével – Isztambulban járt, majd az esztendő végén Olaszországba utazott. Az Intert – részben Szusza bombagóljának köszönhetően – 2:1-re legyőzte, az AS Roma ellen értékes 2:2-t játszott. A küldöttség utána ismét Törökország felé indult, Budapest néven Isztambul válogatottját 5:4-re megverte, aztán döntetlent (1:1) játszott Ankara válogatottjával, majd klubnéven pályára lépve legyőzött egy katonai válogatottat 5:3-ra és remizett a Beşiktaşsal. Az UTE az idény vége felé, pünkösdkor is aratott egy értékes győzelmet: a Megyeri úton 3:0-ra megverte a háború utáni első jugoszláv bajnokságot nagy fölénnyel megnyerő belgrádi Partizant.

Az MTK 15 játékossal (köztük két kölcsönfiúval, Deák Bambával és Markusovszky Győzővel) Palesztinában járt. Konstancáig vonattal, onnan hajóval utazott a társaság, viszontagságos körülmények között. Edző nélkül, mert a menesztett Titkos Pál már nem, Bukovi Márton még nem utazott a fiúkkal. (Bukovi csak húsvét után vette át a csapatot, addig Mándi Gyula „ugrott

be”.) Nem jelentett gondot a túrán az edző hiánya, ugyanis Vágó Zoltán, a korábbi tréner és akkori intéző elkísérte a társulatot, amely egyébként Bodola Gyula és Polgár Gyula, azaz két rutinos, korábbi válogatott „játékos-edző” gondjaira volt bízva. Nyolc mérkőzésből csak egyet veszített el a kék-fehér alakulat, de akkor sem Tel-Aviv válogatottja, hanem inkább a bíró nyerte meg a meccset. A legyőzöttek között volt a Beitar, a Makkabi, valamint a legnagyobb három város egy-egy kombináltja is. Hazafelé megállt a csapat Törökországban, ahol a Vefa nevű, akkor a legjobbak közé tartozó alakulatot 8:1-re megverte, kikapott ellenben a Galatasaraytól, a Beşiktaştól és a Fenerbahçétól is. A legsúlyosabb vereség Szófiában, a túrát záró mérkőzésen érte a csapatot, a Levszki elleni 1:6-ba belejátszott, hogy már nagyon elcsigázott volt a sok utazástól a brigád.

A Ferencváros karácsony másnapján 2:2-t játszott a Wackerrel, majd három nappal később Bécsben rögtön a „visszavágóra” is kiállt. Nádas Adolf ügyvezető a mérkőzés (0:3) után többszázezer Fradi-szurkoló nevében mondhatta: „Nem számítottunk ilyen súlyos vereségre”. A küldöttség Bécsből Svájcba vonatozott az Arlberg-expresszel. A négy ottani ellenfélből csak az utolsót, a Bellinzona (2:2), az Aarau (3:3) és az FC Basel elleni döntetlent követően a Locarno ellenit tudta megverni 2:1-re. Merőben más volt a helyzet a Húsvéti Tornán: az Üllői úton az Austriát 3:2-re, a Rapidot 5:2-re verte meg a zöld-fehér alakulat. (Az első meccsen a másik magyar résztvevő, az MTK is kitett magáért, 6:2-re győzött a Rapid ellen, de a lila-fehérektől 2:1-re kikapott.) Április 7-8-án nemcsak Budapesten, hanem Bécsben is játszottak Húsvéti Tornát, kint a Kispest és a Csepel képviselte a magyar színeket. A KAC 6:4-re verte a Viennát és 2:1-re a Wackert, a szigetváros alakulata előbb 3:2-re kikapott a Wackertől, de aztán 3:1-re megverte a Viennát. (Abban az esztendőben a Wacker lett az osztrák bajnok, a Rapid és a Vienna előtt. Az FK Austria csak a hatodik helyen végzett.)

1947 tavaszára szoliddá vált a viszony – a szipkázások ellenére is – a magyar és a szlovák élklubok között. Május 27-én az ŠK Bratislava (Aknavölgyivel, Kubalával, Schuberttel a soraiban) a ferencvárosi pályán játszott, ahol gól nélküli első félidő után kikapott a Fraditól 6:2-re. A visszavágóról hiányzott a Fradiból Rudas és Lakat – nyertek is a pozsonyiak 2:0-ra.

A fehér mezes Ferencváros és az ŠK Bratislava együttese

A szezon végén két vegyes csapat, régebbi nevén kombinált is pályára lépett külföldi ellenféllel szemben. Az Üllői úti kettős meccsen előbb a román bajnok ITA nyert 3:1-re az UTE-MTK vegyes ellen (Tóth Gy. – Kovács II, Börzsey, Horváth – Nagymarosi, Bosánszky – Suhai, Zsengellér, Hidegkuti, Bodola, Patkoló), utóbb az FTC, két csepeli futballistával megerősítve (Henni – Csiszár, Kónya, – Hernádi, Kéri, Lakat – Hlavács, Szabó, Sárosi dr. Keszthelyi II, Frenák, cseréként beállt balösszekötőnek Gyulai) a csehszlovák bajnokság 11. helyezettje, az SK Židenice ellen győzött 3:2-re. A magyar együttesek nélkülözték az éppen Belgrádban szereplő válogatott játékosaikat.

Sipos (fehérben) utoléri a szlovák Chodákot

1947 nyarán a két csepelivel, Marosvárival és Keszthelyi II-vel megerősített Kispest emlékezetes luxemburgi-franciaországi túrán vett részt. Az Olympique Marseille, a Red Star és a Le Havre ellen is kitűnően helyt állt a csapat, amelynek a korabeli beszámoló szerint még ara is jutott ideje, hogy a fény fővárosában megnézze az Eiffel-tornyot, a Notre Dame székesegyházat, a Louvre-t, és hogy kiránduljon If várába is. A végig remekül játszó Bozsik Cucuért a Nancy egy vagyont fizetett volna – de nem mehetett. A magyar futball szerencséjére.

A MAGYAR LÉGIÓ

Magyarok a román és a csehszlovák válogatottban

Aki a szezon magyar légiós futballistáinak történetét akarja megismerni, három országra irányítsa a távcsövét: Csehszlovákiára, Romániára és Olaszországra.

Az északi szomszédnál továbbra is tárt karokkal várták a magyar játékosokat. Elsősorban a szlovák klubokban bukkantak fel honfitársaink. A három cseh alakulat, a Slavia, a Sparta és a Kladno mögött negyedik helyen záró zsolnai együttesben (SK Žilina) Mally Antal vezette az edzéseket, s három magyar játszott soraiban, Rákóczi Ferenc, Németh II és a pozsonyiaktól egy időre kölcsönkapott Zörgő János. Az ŠK Bratislavában egy ideig a maga bevallása szerint hazai eltiltása miatt kiszökött, majd hazatért Illovszky Rudolf, valamint Pápai Ferenc, Antos-Aknavölgyi József, Schubert Gyula és az első számú csillag, Kubala László is játszott. Kassán, a Jednotában szerepelt a korábbi salgótarjáni kapus, Tanyai, aki itthon nem kellett, a Felvidéken a liga legjobbjai közé emelkedett. Nagyszerűen ment a játék klubtársának, Vinyei Jenőnek is, a Jednota vezetői annyira hálásak voltak nekik, hogy kaptak egy hathelyiséges vendéglőt! A novemberben a csehszlovák élvonalban bemutatkozott (kint egyébként Eugen Prošovský néven játszó) Vinyei régi jó cimborája, Turbéky István is nagy kedvenc lett. A Turek néven futballozó csatár egy asztalosműhelyt kapott szolgálataiért a kassaiaktól. Klubtársa, az 1942–1943-as idényben Kassai Miklós néven a DiMÁVAG-ban játszott, a sajtóban és hivatalos okmányaiban immár Miloš Klimekként szereplő gólerős csatár bekerült a csehszlovák válogatottba is.

Nem egyedüliként játszott ott a magyar élvonal korábbi játékosai közül, a svájciak ellen szeptember 14-én góllal, győztes meccsen debütáló kassai balösszekötőt október 27-én követte

a „pozsonyi” Kubala László is. Aznap, amikor az A-válogatott a svájciakat fogadta, a szlovákiai klubokra épített B-válogatott Brnóban a lengyelekkel meccselt. A „kassai” Andó Tamás, Marik György és a Kubala egyaránt játszottak a 4:0-ra nyerő csapatban.

De vissza a kassai csapat magyarjaihoz! A Jednotában szerepelt Fazekas és Kertész József is. Egy ideig Marik Pötyi is, ám ő hazatért Andó Tamással és Kliment Andrással Békéscsabára.

Romániában a Blum Zoltán, az egykori FTC-legenda által dirigált ITA nyerte meg a bajnokságot. (Érdekes az Întreprinderile Textile Arad, a textilgyári klub alapításának legendája. Neumann Ferenc báró a város akkor még első számú csapatának, az AMEFA nevű alakulatnak volt lelkes híve, ám a háború után a vezetőségbe bekerült kommunisták nem nézték, hogy egy „burzsuj” is a vezetők között legyen. Hecckampányuk eredményeként a báró távozott, és a textilgyárára, igazi munkásbázisra építve – összevásárolva más városokból is remek futballistákat – néhány hónap alatt Románia legerősebb csapatává emelte az ITA-t. Az egykori angliai egyetemista rajongott az Arsenalért, Londonból hozatott az 1946–1947-es idény elején átadott új stadionba fűmagot, s persze piros-fehér színekbe öltöztette játékosait. Futballistáit a textilgyárban alkalmazta, onnan kapták hivatalosan a fizetésüket, a szakszervezet pedig folyósított némi prémiumot – érdem szerint.) Először Opata Zoltánt nyerte meg edzőnek meg az 1945–1946-os idényben, őt követte Blum. A csapat egyik legjobbja Tóth III Mátyás volt, akit az idény végén Gallowich Tibor „légiósként” is be akart hívni a válogatottba, viszont a románok ezt megvétózták! Tagja volt még az ITA-nak Lóránt Gyula, az Aranycsapat későbbi középhátvédje, valamint Bonyhádi Lajos a Szeged és a Kolozsvári AC, Páll Béla és Vass Mózes a Kolozsvári AC, Perényi József a NAC, Mészáros Ferenc a Tokod, az Újpest és a NAC, Szilvási-Slivăț József a Gamma, Barna-Stibinger János az Elektromos és a NAC korábbi futballistája. A nagyváradi Libertatea (Szabadság) nevű alakulatban játszott Saroveczky Gyula, Juhász Gusztáv, a szezon közben odaigazolt **Vécsey Adolf** (balra) és **Zilahi László**, valamint játékos-edzőként Barátky Gyula. A bajnoki ezüstérmes bukaresti Carment erősítette Szegedi-Simatoc Miklós és (ősszel) Fábián II József, aki a Tisza VSE, a Szegedi AK, majd a MÁVAG színeiben játszott Magyarországon, s szívesen szerződött volna vissza a Tisza-partra, mivel a menyasszonya a városból származott. Nem kellett, elment hát Olaszországba, s 1948 tavaszán bajnok lett a Torinóval. Guttmann Béla csapatát, a Ciocanult szolgálta a besszarábiai származású Höfling Norbert. A bajnoki góllövőlista első hét helyezettjéből (Bonyhádi, a temesvári Kovács József, aztán Höfling, Bazil Marian, Pálfi János a Dermagant Târgu-Muresből, Váczi György a Ferar Clujból és Zsizsik Mihály az UDR Resițából) csak egy nem tudott egy szót sem magyarul. Guttmann Béla (Ciocanul), Nagy János (Prahova Ploieşti) és Markos Imre (Dermagant) ősszel a román élvonalban edzősködtek, előbbi kettő tavaszra hazatért, utóbbi Dicsőszentmártonba szerződött. A világbajnoki ezüstérmes Szalay Antal Aradról az FC Craiovához tette át a székhelyét. A második vonalban játszott Samu József, az egykori Hakoah Aradból lett Sparta Aradban. A román válogatott 1946 októberében a Balkán Kupáért vívott három mérkőzést Tiranában a jugoszlávokkal, a bolgárokkal és az albánokkal. (Meglepetésre utóbbiak nyerték meg.) Soraiban hat olyan futballista játszott,

aki a háborús években a magyar élvonalban szerepelt: Tóth III Mátyás, Perényi József, Mészáros Ferenc, Sárvári-Spielmann Ferenc, Fábián II József és Szegedi-Simatoc Miklós. Az első négy 1943-ban még a magyar válogatottat erősítette.

Olaszországban Sárosi III Béla és Sipos Vilmos a Bolognában, a nagy formában futballozó, a házi góllövőlistán második Kincses Mihály és Olajkár II Sándor az Atalantában, Hrotkó II János a Bariban játszott. A legjobb helyezést a Bologna érte el, ötödik lett, egyébként Viola József irányításával. (Segítője Lelovich Gyula volt.) Ha már az edzőknél tartunk: Nemes Kovács Lajos az Alessandriánál, Nehadoma János és Kutik András a Barinál, Bánás József a Bresciánál, Senkey Imre a Fiorentinánál tevékenykedett. Kovácsot és Bánást a hetedik forduló után menesztették, a többiek idény közben kerültek a csapatukhoz. Egri-Erbstein Ernő sportigazgatóként nagyfőnöknek számított a bajnok Torino Calcióban.

Franciaországban Korányi Dezső és Nemes-Neufeld György az FC Sète, Simonyi András (őszszel) a Rennes, Schmidt-Sikló László a Lens, Máthé Gyula a párizsi Racing együttesében zárt kiugrónak nem nevezhető idényt. Korányi volt a kivétel: 24 gólja egyéni csúcs élvonalbeli pályafutása során. Nyers István a Stade Français együttesét szolgálta, és Párizsban Helenio Herrera volt az edzője. A második divízióban szerepelt Berecz István (Béziers), Simonyi (Angers, tavaszszal), Szabó János (Troyes) és a búcsúidényét töltő Zavadszky István (Montpellier).

Svájcban Volentik Béla 1946 őszén az első ligás Young Boyst vezette. Az 1946–1947-es szezonban a helvét második vonalban Winkler (Csibi) József az SC Brühlt, míg Weisz (Lulu) Leó az Etoîle La Chaux-de-Fonds gárdáját dirigálta.

Portugáliában Biri János második lett a Benficával, Szabó József negyedik a Portóval, Hertzka Lipót pedig ötödik az Estoril Praiával.

Jugoszláviában Spitz Illés gárdája, a fővárosi Partizan lett a bajnok, a vajdasági Pálfi Béla (hajdanán a magyar bajnokságban az Újvidéki AC játékosa) volt a harmadik legtöbbet játszó futballistája. A belgrádi fekete-fehér csíkosak mögött az idényt még Bukovi Mártonnal kezdő Dinamo Zagreb végzett a második helyen.

Svédországban ismét Czeizler Lajos és az IFK Norrköping nyerte el a bajnoki címet, Vampetics István és az AIK lett a második. Nagy József és az IFK Göteborg sem zárt rossz idényt, ötödikként végezve. Konrád Kálmán ugyan „csak” a második ligában szerepelt az Åtvidaberggel, de 1946 augusztusában, miután legyőzte Vampetics AIK-ját, kupadöntőt játszhatott a Malmö FF ellen. (Veszített 3:0-ra.)

Czeizler Lajos (bal szélen áll) az IFK Norrköping edzője volt

Közép-Amerikában Orth György érte el a legnagyobb sikert: a mexikói válogatottal megnyerte Kubában a régió háromcsapatos (Mexikó, Egyesült Államok, Kuba) bajnokságát.

De jelest érdemelt Grósz II Lajos, a VAC egykori játékosa is, aki edzőként mexikói bajnoki aranyat nyert az Atlante csapatával.

VASUTAS EB

A jugoszlávok elvonatoztak a serleggel

Óriási közönség és színvonalas mezőny jellemezte a Budapesten 1947. július 17. és július 27. között megrendezett labdarúgó Vasutas Európa-bajnokság küzdelmeit. Az A-csoportba a rendező magyarokon kívül az osztrák, a román, a francia és a bolgár, a B-be a jugoszláv, az olasz, a csehszlovák, az egyiptomi és a lengyel legénységet sorolták.

Funyik András vezetésével a magyar együttes két éven keresztül készült a tornára. A szisztematikus előkészítő munka során 17 gyakorló mérkőzést vívott a gárda, és mindössze egyet veszített el, Zágrábban (0:2). Elsősorban a felkészülés során is sokat szerepelt játékosokra épített, s – ellentétben a következő évek néhány főiskolás válogatottjával – valóban vasutas klubokban szereplő futballistákat tervezett meghívni. Horváth Ferenc (Szolnok) és Gellér II Sándor (Püspökladány) – az Aranycsapat majdani második számú „hálóőre" – volt a két kapus, Szántó József (Szolnok), Tölgyesi József (Haladás) és Bozóki István (Szolnok) a három hátvéd, Selmeczi János (Szolnok), Dobos László (Szolnok), Kádas István (DVSC), Kulcsár Ferenc (Haladás) a meghívott négy fedezet, míg Komlóssy Imre (DVSC), Kolláth II Ferenc (Szolnok), B. Nagy László (DVSC), Kiss III (Dunakeszi), Vezér Antal (PVSK), Fejes László (Haladás) és Szabó Imre (Haladás) alkotta a csatárkontingenst. Tervbe vette ugyanakkor, hogy úgynevezett társadalmi egyesületben szereplő játékosokat is válogasson, korábban azonban ők is vasutas klubokban szerepeltek. Laborcz (UTE), Kispéter (Debreceni MÁV Bocskai), a későbbi ferencvárosi játékos, valamint Moór Ede (Zuglói MADISZ) voltak a kiszemeltjei. Végül a külföldiek nem járultak hozzá a „bővítéshez".

A Vasutas Európa-bajnokság plakátja

A mieink július 15-én vettek startot, és 26 000 tomboló honfitársuk előtt tönkreverték Franciaországot (12:1). Kuriózum, hogy a gallok szerezték meg a vezetést, miként az is, hogy a Debrecenben gyakorta hátvédet alakító B. Nagy hat gólt rúgott. A bolgárok ellen 3:1-re, a románok ellen 1:1-re, az osztrákok ellen 2:0-ra végzett a magyar csapat, amely 7 ponttal és 18:3-as gólaránnyal zárt a csoportja élén.

Július 27-én a Ferencváros stadionja ünnepi díszbe öltözött, 28 ezren várták a piros-fehér-zöldek diadalát. Jellemző a felfokozott érdeklődésre, hogy a Hajdúság fővárosából hét különvonat szállította a fináléra a reménykedő drukkereket. A hazaiak a Horváth Ferenc – Szántó József, Tölgyesi József (Bozóki István) – Selmeczi János, Dobos László, Kulcsár Ferenc – Komlóssy Imre, Kolláth II Ferenc, B. Nagy László, Fejes László, Szabó Imre formációval

A döntőbe jutott jugoszláv (sötét mezben) és magyar vasutasok

vették fel a harcot Jugoszlávia vasutasai ellen. Komlóssy Imre 2007-ben úgy emlékezett vissza az előzményekre, hogy tartottak a vendégektől, hiszen Zágrábban elég könnyedén megrakták magyar „kollégáikat". És a rossz szériánk folytatódott, mert déli szomszédságunk jutott előnyhöz – Cincsevszki révén. Vad küzdelem dúlt a pályán, de a szünetig nem változott az eredmény. A második félidőben az olasz bíró, Galeatti nagyvonalúan büntetőt ítélt a javunkra, hiába tiltakoztak ingerülten a kék-fehérek. A püspökladányi származású B. Nagy állt a labda mögé, hogy hidegvérrel a hálóba küldje. (Ez volt a sorozaton a 10. találata, övé lett a gólkirályi cím.) Sajnos, a bajnoki aranyérem a délszlávok nyakába került, miután Kopilovics túljárt a szolnoki, s egyébként addigra már A-válogatott, Horváth kapus eszén (1:2). (A teljesség kedvéért: a bronzért a románok 6:2-re elverték a lengyeleket.)

Érdekes, hogy több magyar is segédkezett a külföldi csapatoknál, Bukovi Márton, aki egy évtizeden keresztül élt Zágrábban, valamint Spitz Illés, a belgrádi Partizan edzője a jugoszlávoknak, a Bolognából hazalátogatott Lelovich Gyula az olaszoknak. (Bukovi és Spitz a döntő előtt „visszavonultak", nem akarták az ellenfelet támogatni a magyarok ellen.) A lengyelek egyik vezetője és egyben tolmácsa a hajdanán a válogatottjuk bő keretébe is meghívott magyar kapus, Marek László volt.

A díjakat Gerő Ernő és Kossa István, a nemzetgyűlés elnöke adták át. „Gerő keze reszketett – mondta e sorok íróinak Komlóssy Imre a már idézett beszélgetéskor -, és látszódott rajta, egyáltalán nem az örömtől. Az arca, mintha citromba harapott volna. Az igazság az, hogy jobbak voltak a jugoszlávok, megérdemelten győztek. Nincs mit szépíteni, nekem sem ment a játék azon a napon. Sebaj, gondoltam balgán, jövőre a londoni olimpiáról aranyat hozok haza. Naivan elhittem, kiengednek bennünket a játékokra. A politikusok másként döntöttek." *(Sándor Mihály: A debreceni futball képes kalauza (1899-)*

Névsorolvasás

CSEPEL:
Tihanyi (Trenka) László 12 – Rédei József 23, Kónya József 28 – Híres (Hirth) Alajos 26/3, Nagy II István 17, Csurgó I Mihály 20 – Szentesi Károly 17/1, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 25/10, Marosvári (Marksteiner) Béla 30/18, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 27/1, Pintér József 28/7. A többiek: Surányi László 11/4, Szekeres András (k) 11, Keszthelyi I Jenő 10, Négyesi (Niederkirchner) IV Róbert 10/6, Fenyvesi György 7/2, Szabadkai (Szukob, Szuhai) Lajos 7/1, Szabó (Steinbach) Antal (k) 6/0, Gáti Károly 5, Füzesi László 4, Kaczor János 3, Faludi István 2/2, Bakos László (k) 1

DEBRECENI VSC:
Nagy Mihály 28 – Szilágyi II Sándor 25, B. Nagy László 29/5 – Tisza András 21, Zilahi László 14/2, Kádas István 29/1 – Komlóssy Imre 28/9, Teleki (Tiegelmann) Gyula 20/4, Szabó I Endre 23/9, Dobos Sándor 21/7, Sidlik István 25/11. A többiek: Balla Gyula 14/5, Csokai Imre 13, Csárdás József 12, Lázár Vilmos 8/3, Szabó II Sándor 5, Soós György 3, Móré Mihály (k) 1

DOROG:
Grosits Gyula 30 – Rozgonyi Miklós 23/2, Csermák János 27 – Laczkó István 29, Pfluger Dezső 23, Horváth István 17/1 – Aubéli József 17/3, Buzánszky Jenő 15/9, Molnár József 30/17, Kántor György 28/12, Klausz József 21/5. A többiek: Kinczel László 15/4, Farkas Imre 14, Lampert Mátyás 14/3, Turai Lajos 14, Dunai János 6, Kertész László 3/1, Bankó Zsigmond 1, Csizmadia István 1, Garai József 1, Hevesi Sándor 1

ERZSÉBET-SOROKSÁR MADISZ:
Zsikla László 20 – Szamosi Mihály 30, Kontha Károly 28 – Solti (Stark) Ferenc 29/1, Siklósi István 29, Lugosi János 24/2 – Zimonyi András 26/1, Pákozdi Imre 30/7, Antoni János 25/6, Hontvári Ferenc 30/7, Pusztai János 30/7. A többiek: Derda Vilmos (k) 10, Hódi Márton 5/1, Török László 5, Takács József 4, Gazsó László 3/1, Pataki József 2

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Henni Géza 22 – Rudas (Ruck) Ferenc 27/1, Kispéter Mihály 15, Onódy I Andor 17/1 – Kéri Károly 28, Csanádi Árpád 19, Lakat Károly 29 – Hernádi (Herneck) Pál 15, Mike (Mayer) István 28/22, Sárosi (Stefancsics) I György dr. 29/15, Szabó Ferenc 26/12. A többiek: Sinka György 14/6, Gyulai László 13/4, Gyetvai László 9/1, Csikós Gyula (k) 8, Hegyes Lőrinc 8, Hlavács Győző 8, Frenák György 3/1, Kocsis Sándor 3/2, Káldi Gyula 2, Korányi József 2, Lukács Ede 2, Szőke János 2, Illy Antal 1

GYŐRI ETO:
Horváth Imre 30 – Farkas Béla 21/1, Bányik István 26 – Baróti (Kratochfill) Lajos 30, Kovács Imre 30, Józsa Zoltán 26/3 – Deák II Ferenc 26/5, Szilvási József 22/10, Hárs Ferenc 20/8, Gőcze Sándor 25/7, Kovács II István 28/6. A többiek: Vörös Miklós 16, Nyíregyházki Pál 14/7, Kiss I István 6/3, Neiger Róbert 3, Hannich József 2/1, Tisza Vilmos 2/1, Kiss II László 1, Selmeczi Béla 1, Szotyori László 1/1

HALADÁS VSE:
Büki József 30 – Kovács III Ferenc 29/1, Tölgyesi (Leitgeb) József 28/5 – Szalai János 26, Németh II István 21, Kulcsár Ferenc 28/1 – Szabó Imre 30/8, Hegedűs Miklós 16/8, Varga Ferenc 27/15, Fejes László 28/7, Koroknai Géza 27/2. A többiek: Lovász Lajos 15/2, Gazdag Gyula 8, Kalotai Károly 8, Rábavölgyi Lajos 4, Tóth Kálmán 4, Rábai János 1

KISPEST:
Kiss Mihály 29 – Szalay István 27, Herédi Ernő 29/1 – Bozsik József 29/1, Patyi Mihály 29, Bányai (Breier) Nándor 22/2 – Béres András 29/12, Budai (Balázsovits) I László 26/8, Mészáros József 27/11, Puskás (Purczeld) Ferenc 29/32, Babolcsay György 18/2. A többiek: Simonyi István 9/1, Cserjés (Csernák) István 7/3, Váraljai Miklós 5, Lóth Ernő 2, Olajkár II Sándor 2

MTK:
Solymosi (Schlosser) Norbert 28 – Kovács II József 28/2, Bíró (Bier) Sándor 22 – Polgár (Pignitzky) Gyula 25, Börzsey János 12, Bircsák Gusztáv 25/4 – Mészáros Miklós 25/8, Hidegkuti Nándor 28/13, Bosánszky Jenő 29/6, Palatinus Károly 13/4, Bodola Gyula 21/7. A többiek: Hegedűs András 11/1, Kovács I Imre 11, Ádám II Zoltán 9/2, Bogdán János 7, Hrotkó Miklós 7, Hárai Pál 5/1, Finta Károly 4, Nemes György 4/1, Sas József 4/1, Szamosi Nándor 3, Füzér János 2, Klimcsók János (k) 2, Magvasi Kálmán 2, Szóbel István 2/1, Vinyei Jenő 1

PERECESI TK:
Kalmár László 14 – Zentai II András 21, Felföldi Sándor 25 – Polcz II Jenő 29, Pió (Pálfi) Rudolf 27, Halmos Béla 22/1 – Futó (Foczkó) II Jenő 30/13, Futó (Foczkó) I Sándor 27/2, Salamon I Zoltán 28/7, Kertesi Ignác 24/19, Cseh József 22/2. A többiek: Zentai I István 14, Forgács Gyula 11, Salamon II András (k) 10, Hubai (Hubicska) József (k) 5, Nagy István 5/1, Várhidi Gyula 5, Simkó László 3, Czerva (Czeglédi) Zoltán 2, Zsigmond László 2, Feszner Jakab 1, Futó (Foczkó) III Ferenc 1, Krajnyák István (k) 1, Pachinger János 1.

SZENTLŐRINCI AC:
Szabó László 25 – Kovács II Antal 28, Kapcsos Sándor 27 – Rumos József 29, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 28, Markusovszky Győző 29/2 – Szabó III László 30/5, Terbe Béla 17/3, Deák Ferenc 30/49, Ulicska Jenő 29/5, Streliczky Antal 26/5. A többiek: Csurgó Károly 7/1, Horváth János 5, Bakk József 4, Lévai István 4, Végh Bertalan 4, Szabó II Lajos 3, Kalocsay Aba 1, Magyar József (k) 1, Miskó Lajos 1, Polócz Ferenc (k) 1, Tatai János 1

SZEGEDI AK:
Bakó Béla 19 – Szabó Lajos 30, Gyuris János 30 – Ladányi László 26/7, Kakuszi Ferenc 30, Galgóczy Károly 21/2 – Báló István 23/6, Vörös Mihály 29/14, Hernádi János 16/10, Harangozó (Korecz, Konrád) Sándor 28/5, Nagy Antal 27/6. A többiek: Ludas I János (k) 11, Kolozsy Kálmán 9/1, Szőcs Ferenc 7, Ludas II Károly 4/0, Magyar Vilmos 3/1, Fábián II József 2/1, Halász János 2, Heitzig Imre 2/1, Szilágyi István 2/1, Bacsó Károly 1

SZOLNOKI MÁV:
Horváth Ferenc 30 – Szántó József 28/4, Bozóki István 30 – Varga János 30/4, Dobos László 30/3, Selmeczi János 30 – Csősz László 22/9, Kolláth II Ferenc 25/14, Hamar István 14/1, Pintér I Ferenc 29/4, Bíró István 20/2. A többiek: Ecseki

István 11, Kovács István 10/2, Nagy Béla 8/1, Deme Antal 7/1, Ozsváth Zoltán 3, Balla Gyula 2, Búza Imre 1

TESTVÉRISÉG SE:

Borsai Endre 18 – Juhász Béla 20, Hadrévi (Héjjas, Hauer) József 30 – Forró Imre 26, Kupi Ferenc 30, Gyömbér Emil 18/2 – Tass András 30/5, Jávor II László 21/3, Tarr József 17/3, Nagy Ferenc 17/3, Tinelli István 20/4. A többiek: Hidvégi László 17, Hidas László 16, Hargitai Lajos (k) 10, Mórocz Tibor 9/1, Körmöczi Vilmos 8/1, Toll Sándor 6, Nagy III István 5/3, Csongrádi Béla 3, Lenkefi Zoltán 3, Tordai Sándor 2, Véber György 2, Kaposi (Kotroba) Sándor (k) 1, Pál István (k) 1, Tábori József 1

ÚJPESTI TE:

Tóth György 25 – Balogh II Sándor 28/3, Szűcs Sándor 28/1, Laborcz (Langa) Lajos 26 – Kirádi Ervin 26, Horváth Károly 20/2 – Egresi (Englerth) Béla 30/21, Szusza Ferenc 28/19, Zsengellér Gyula 28/18, Várnai (Vnuk) Lajos 26/22, Patkoló Rezső (Rudolf) 19/9. A többiek: Nagymarosi (Cziszler) Mihály 14/2, Tamás István 10, Berzi Sándor 10/5, dr. Zentai Gábor (k) 3, Nagy József 2/3, Óvári (Oberfrank) Ferenc 2, Tímár József (k) 2, Suhai István 1, Molnár Lajos 1, Sárdi (Spányik) Imre 1

VASAS:

Ruzsa Sándor 30 – Lőrincz Emil 26, Pósa (Posch) Béla 29/1 – Nagy István 24/2, Moór Ede 29/3, Pápai Ferenc 15 – Illovszky Rudolf 21/9, Tóth Lajos 20/2, Szilágyi I Gyula 30/27, Szilágyi II János 24/10, Vincze II Gyula 27/12. A többiek: Nagy Gyula 13/2, Devecseri Sándor 12/4, Junász Géza 9/1, Nádas (Neumann) Gábor 8, Kertész István 4, Dobó Zoltán 3/1, Szentandrási Gyula 3, Csonka László 2/1, Tóth Gyula 1

Az Újpesti TE bajnokcsapata egy izzadságos mérkőzés után

Az élvonal újoncai

Perecesi Testgyakorlók Köre

Alapítási ideje: 1923
Megszűnt: 1975
Színe: zöld-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1946–1947)
Sikerei: –

Testvériség Sport Egyesület

Alapítási ideje: 1909
Megszűnt: 1975
Színe: fehér-zöld
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1946–1947)
Sikerei: –

Az 1946–1947. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Újpesti TE	30	21	5	4	106:43	47
2. Kispesti AC	30	17	7	6	77:37	41
3. Vasas SC	30	16	7	7	77:43	39
4. Ferencvárosi TC	30	16	6	8	70:39	38
5. MTK	30	14	3	13	52:43	31
6. Csepeli MTK	30	13	5	12	57:48	31
7. SZAC Barátság	30	11	8	11	70:64	30
8. Debreceni VSC	30	13	4	13	57:70	30
9. Szegedi AK	30	12	5	13	57:64	29
10. Szolnoki MÁV	30	12	5	13	46:55	29
11. Haladás VSE	30	11	6	13	49:47	28
12. Győri ETO	30	11	5	14	54:49	27
13. Dorogi AC	30	11	5	14	58:60	27
14. Er-So MADISZ	30	11	5	14	35:56	27
15. Perecesi TK	30	11	1	18	47:75	23
16. Testvériség SE	30	1	1	28	26:145	3

NB II, Déli csoport

1. Elektromos MSE	26	22	1	3	105:26	45
2. Békéscsabai EMTE	26	21	3	2	81:23	45
3. Wolfner SE	26	13	3	10	48:38	29
4. Makói VSE	26	13	3	10	47:39	29
5. Postás SE	26	12	5	9	49:44	29
6. Tisza VSE	26	12	4	10	50:33	28
7. Ganz TE	26	13	2	11	54:48	28
8. Gyulai TE	26	11	3	12	43:55	25
9. Szegedi MTE	26	11	1	14	47:58	23
10. Kecskeméti AC	26	7	7	12	50:64	21
11. Kecskeméti MTE	26	9	3	14	48:64	21
12. Kőbányai P.Serfőzde	26	7	4	15	38:66	18
13. Békéscsabai MÁV	26	5	3	18	28:64	13
14. Kondorosi TE	26	4	2	20	29:95	10

NB II, Keleti csoport

1. MATEOSZ Munkás	26	22	2	2	113:20	46
2. Diósgyőri VTK	26	20	4	2	88:23	44
3. Ózdi VTK	26	15	3	8	50:34	33
4. Miskolci MTE	26	13	5	8	44:39	31
5. Magyar Textil SE	26	12	4	10	47:43	28
6. Goldberger SE	26	12	4	10	50:54	28
7. Előre SC	26	11	5	10	38:49	27
8. Vasutas Előre	26	12	2	12	37:44	26
9. Nyíregyházi MADISZ	26	9	8	9	30:48	26
10. Törekvés SE	26	11	3	12	54:42	25
11. Nyíregyházi MÁV SE	26	10	3	13	37:64	23
12. Kisterenyei BSE	26	9	2	15	34:84	20
13. Debreceni MTE	26	1	1	24	1:23	3
14. Debr. MÁV Bocskai	26	–	2	24	10:66	2

A két debreceni csapat az idény közben visszalépett.

NB II, Közép csoport

1. Erzsébeti MTK	26	20	5	1	112:28	45
2. Salgótarjáni BTC	26	21	3	2	90:24	45
3. Salgótarjáni SE	26	17	4	5	76:27	38
4. Budafoki MTE	26	14	4	8	68:45	32
5. Ceglédi VSE	26	13	5	8	48:46	31
6. III. ker. TVE	26	12	3	11	46: 51	27
7. Szolnoki MTE	26	11	4	11	44:60	26
8. Újpesti MTE	26	9	7	10	54:43	25
9. Váci SE	26	11	2	13	51:64	24
10. Zugló-HAC	26	8	6	12	53:61	22
11. Ferencvárosi SE	26	8	2	16	46:71	18
12. Salgóbányai FC	26	6	3	17	28:72	15
13. Kőbányai Barátság	26	2	5	19	25:56	9

A Kőbányai Barátság, miután áprilisban beolvadt a SZAC Barátságba, visszalépett, hátralévő mérkőzései pontjait ellenfelei kapták. Az Érdi MÁV az idény előtt visszalépett.

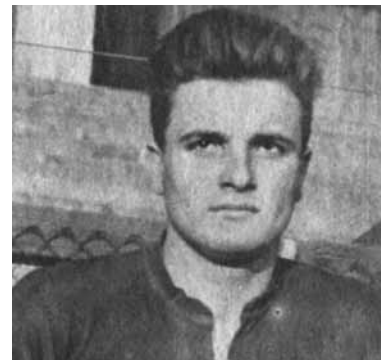
Dupla vesztes mérkőzés

A figyelmes szemlélő szembesülhet azzal, hogy az NB II Keleti csoportjában több a vereségek száma, mint a győzelmeké. Lehetséges ilyen? Szilágyi Tibor, a Mikepércsen élő futballstatisztikus gyűjtéséből tudtuk meg, hogy azért van két vereséggel több, mint győzelem, mert egy elmaradt mérkőzés lejátszásában a két fél nem tudott megegyezni. Mivel a találkozó az utolsó forduló után eltelt néhány hétben sem került lejátszásra, az MLSZ Fegyelmi Bizottsága úgy döntött, hogy mindkét csapatot vesztesnek nyilvánítja. A „dupla vesztes mérkőzéses szabály" alkalmazása egyébként az MLSZ részéről nem volt egyedi, még az 1960-as években is előfordult, ha hosszabb ideig nem tudtak az érintettek megegyezni egy elmaradt vagy újrajátszásra kijelölt mérkőzés lebonyolításában.

NB II, Nyugati csoport

1. MOGÜRT SC	*26*	*19*	*4*	*3*	*81:29*	*42*
2. Pécsi DVAC	*26*	*16*	*5*	*5*	*85:41*	*37*
3. Kaposvári MTE	*26*	*15*	*3*	*8*	*53:46*	*33*
4. MÁV DAC	*26*	*14*	*4*	*8*	*68:37*	*32*
5. Pécsi VSK	*26*	*13*	*5*	*8*	*70:41*	*31*
6. Kistext SE	*26*	*13*	*4*	*9*	*49:31*	*30*
7. Soproni VSE	*26*	*11*	*6*	*9*	*45:51*	*28*
8. Tatabányai SC	*26*	*9*	*6*	*11*	*48:42*	*24*
9. Szomb. AK Barátság	*26*	*9*	*4*	*13*	*39:57*	*22*
10. Sz.f. MÁV Előre	*26*	*9*	*3*	*14*	*46:64*	*21*
11. Nagykanizsai VTE	*26*	*7*	*6*	*13*	*47:53*	*20*
12. Dombóvári VSE	*26*	*7*	*3*	*16*	*33:60*	*17*
13. Bp. Partizán SC	*26*	*6*	*2*	*18*	*29:85*	*14*
14. Székesfehérvári TC	*26*	*5*	*3*	*18*	*40:96*	*13*

A Magyar Kupát nem írták ki.

Gólkirály:
Deák Ferenc (Szentlőrinci AC Barátság)
48 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*	*15.*	*16.*
1. UTE	*X*	*3:3*	*1:1*	*1:1*	*2:1*	*3:2*	*4:4*	*3:3*	*5:1*	*10:1*	*4:3*	*5:1*	*5:2*	*4:1*	*1:0*	*8:1*
2. KAC	*3:0*	*X*	*3:4*	*2:1*	*1:2*	*2:2*	*1:1*	*4:0*	*1:0*	*6:1*	*4:2*	*2:2*	*5:0*	*2:0*	*3:0*	*10:0*
3. Vasas	*0:3*	*1:3*	*X*	*2:2*	*2:1*	*1:2*	*2:2*	*1:1*	*5:2*	*2:0*	*1:1*	*3:1*	*4:1*	*3:0*	*2:3*	*5:0*
4. FTC	*1:0*	*0:3*	*0:4*	*X*	*1:2*	*1:0*	*10:0*	*2:0*	*5:0*	*4:1*	*0:0*	*2:1*	*6:1*	*3:0*	*3:1*	*2:0*
5. MTK	*2:1*	*2:3*	*2:2*	*3:3*	*X*	*1:2*	*2:1*	*3:1*	*m. n.*	*1:0*	*0:2*	*1:2*	*0:1*	*4:1*	*2:1*	*2:0*
6. Csepel	*2:1*	*1:1*	*1:4*	*1:1*	*2:2*	*X*	*3:1*	*2:0*	*1:2*	*0:1*	*0:3*	*1:2*	*6:1*	*3:0*	*6:1*	*3:2*
7. SZAC	*1:3*	*2:1*	*2:1*	*1:5*	*1:3*	*5:2*	*X*	*5:0*	*2:3*	*1:3*	*6:0*	*2:2*	*1:3*	*2:2*	*5:1*	*3:1*
8. DVSC	*1:7*	*m. n.*	*2:3*	*1:0*	*3:2*	*1:3*	*X*	*3:5*	*3:1*	*3:2*	*2:1*	*3:2*	*3:3*	*0:3*	*3:1*	
9. Szeged	*1:2*	*1:3*	*1:5*	*2:2*	*0:2*	*2:3*	*0:6*	*1:3*	*X*	*2:1*	*1:1*	*0:5*	*3:1*	*7:0*	*5:0*	*7:2*
10. Szolnok	*1:3*	*2:2*	*3:1*	*1:0*	*1:3*	*1:1*	*1:1*	*1:1*	*1:0*	*X*	*0:2*	*0:0*	*1:0*	*1:3*	*4:1*	*7:1*
11. Haladás	*1:2*	*2:2*	*1:5*	*1:0*	*1:4*	*1:0*	*5:1*	*1:2*	*1:1*	*0:1*	*X*	*1:1*	*1:0*	*0:1*	*2:3*	*4:1*
12. Győr	*1:3*	*0:3*	*0:2*	*3:0*	*2:0*	*1:4*	*2:2*	*2:0*	*2:3*	*1:2*	*0:2*	*X*	*2:1*	*3:0*	*3:1*	*4:0*
13. Dorog	*0:5*	*4:0*	*2:1*	*1:2*	*4:0*	*4:1*	*1:1*	*1:1*	*1:1*	*3:1*	*2:1*	*2:1*	*X*	*1:2*	*5:0*	*2:2*
14. Er-So	*0:2*	*0:1*	*0:0*	*1:5*	*2:0*	*0:3*	*2:0*	*0:2*	*0:0*	*0:0*	*2:0*	*2:1*	*1:0*	*X*	*3:1*	*6:0*
15. Perecesi TK	*2:3*	*3:0*	*1:8*	*3:0*	*2:1*	*1:0*	*0:1*	*4:7*	*0:2*	*2:1*	*0:1*	*3:0*	*3:3*	*3:0*	*X*	*0:3*
16. Testvériség	*2:12*	*1:3*	*0:1*	*2:5*	*1:6*	*0:1*	*0:7*	*0:4*	*1:4*	*2:5*	*0:7*	*0:8*	*0:9*	*2:3*	*1:4*	*X*

m. n.: mérkőzés nélkül. A DVSC–Kispesti AC találkozó két pontját a debreceni, az MTK–Szegedi AK mérkőzését a vendégcsapat kapta. (Ősszel a Lengyelországban túrázó KAC nem ért vissza idejében a DVSC elleni bajnoki mérkőzésre, ezért nem állt ki.)

A Dorog (betétes mezben) és a Csepel futballistái. Különlegesség, hogy a két kapus védett világbajnoki döntőben: Szabó (áll balról az első) az 1938-as, Grosics (guggol balról az ötödik) az 1954-es finálében

Henni dobta a labdát – és a bajnokságot?

Érdekes, de talán az összeesküvés-elméleteket a kelleténél szívesebben citálók számára valós egybeesés, hogy a háború utáni években erős kisgazdák által támogatott Újpesti TE trónfosztása egybeesett a párt (mármint az FKGP) hatalmának megsemmisülésével. Az 1947. augusztusi, úgynevezett kékcédulás választásokon már csak 15,34 százalékot kapott a két évvel korábbi választást 57 százalékkal megnyerő párt. Ugyanakkor fontos tudni, nem veszítette el társadalmi bázisát, nem lett népszerűtlenebb, „mindössze" áldozatául esett az egyre erősebb kommunisták szalámitaktikájának. A szétesett kisgazdák az „utódpártokkal" (értsd, a kivált tagokból alakult új pártokkal) együtt 52 százalékot kaptak, így többséget szereztek, de súlytalanná váltak. 1947 volt a kisgazdák fekete éve: Kovács Béla főtitkárt februárban letartóztatták és a Szovjetunióba hurcolták, Nagy Ferenc miniszterelnök nem mert hazatérni svájci szabadságáról, Varga Béla, a Nemzetgyűlés elnöke pedig – ugyancsak esetleges letartóztatásától félve – külföldre utazott. Tildy Zoltán köztársasági elnök volt leginkább hajlandó a kommunistákkal való együttműködésre, ő írta ki az augusztusi választásokat, ám egy évvel később, amikor már nem volt rá szükség, az ő sorsa is megpecsételődött: veje, az egy ideig az FTC vezetőségében is tevékenykedő Csornoky Viktor koncepciós perét felhasználva lemondatták, s házi őrizetre ítélték.

Az 1947–1948-as idény előtt született jóslások többségéből kiolvasható: nagyon kevesen gondolták, hogy az UTE folytatni tudja a nagy sorozatát. Problémák támadtak a játékosok egy részével, akik nyilván és érthetően nehezen viselték, hogy nem kaptak engedélyt a kül-

A csepeli bajnokok. Állnak (balról): Pintér, Keszthelyi, Fenyvesi, Szentesi, Rédei, Kónya, Marosvári. Elöl: Nagy II, Rákosi, Szekeres, Híres

földi szerződésre, noha a többségük az ígért olaszországi fizetésből egész életére megalapozhatta volna a jövőjét. Elsősorban a „10 000 dolláros" Szusza volt csalódott, de szívesen ment volna Nagymarosi és Tóth György is. Ritkaság a futballban, hogy egy játékos minden erejével azt bizonygatja, hogy a vetélytársa milyen jó – de a Csinosnak becézett Kirádi például többször is kifejtette, hogy a szentlőrinciektől igazolt Markusovszky milyen príma futballista, aki gond nélkül a helyére tudna állni, nem szenvedne hátrányt az UTE. A fedezet, aki Várnai-Vnuk Lajoson kívül az egyetlen tősgyökeres újpesti volt a lila-fehér keretben, mindenképpen távozni akart, igaz, azt állította, hogy nem külföldre. Nehezményezte, hogy kért egy bizonyos összeget a korábban kirabolt üzlete újbóli felfuttatásához – mint „amatőr", persze –, de miután nem kapta meg, nagyon megbántódott.

Más gond támadt a kiváló középhátvéddel, Szűcs Sándorral, akinek állandóan a súlyproblémáiról cikkeztek.

Három újpesti kiválóság: Szusza, Laborcz, Nagymarosi

Az első szovjet futballcsapat Magyarországon

Politikai jelentősége volt az első szovjet futballcsapat magyarországi látogatásának. A Dinamo Moszkva – túlzás nélkül világszenzációt jelentő – 1945-ös angliai útja óta kíváncsi volt a magyar elit is, mit tudnak valójában a szovjetek. Ám a másik fél elzárkózása egészen 1947 nyaráig meghiúsította a kapcsolatok felvételét.

Hidas Ferenc, a Legfelső Sporttanács tagja, Frankó Mihály, a Nemzeti Sport Bizottság elnöke és Hollós Ervin, a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség főtitkárhelyettese (évekkel később az 1956 utáni megtorlás rettegett és hírhedt alakja) 1947 júliusában Moszkvába utaztak, a szovjet-magyar sportkapcsolatok felvétele céljából. (Valójában erről már áprilisban tárgyaltak a felek, különösebb eredmény nélkül. Akkor még úgy tűnt, a szovjeteknek ez nem sürgős.) A magyar delegáció kiutazásának a Szovjetunió története addigi legnagyobb, közel 20 000 sportoló részvételével megrendezett sportünnepélye adott különleges apropót. Hidas tárgyalt Nyikolaj Romanovval, a szovjet sportfőhatóság akkori első emberével, aki 1948-ra tett neki ígéretet a sportkapcsolatok tényleges felvételére. Ám a hazai politika ezzel nem elégedett meg. Az akkor már a legerősebb politikusnak számító Rákosi Mátyás maga vette kézbe az ügyet. Úgy gondolta, a választások előtt rendkívül jó hatása lenne egy szovjet labdarúgócsapat Magyarországra érkezésének. A másik fél megértette az ügy propagandisztikus jelentőségét, és akceptálta Rákosi kérését. Augusztus 10-én már azt jelenthette a Népsport, *hogy bár rengeteg külföldi meghívása van, de egy hét múlva Budapestre érkezik a Torpedo Moszkva csapata.*

Mátyásföldön, a két ország himnuszának hangjai mellett szálltak ki a szovjet küldöttség tagjai a gépből. Közöttük volt Agustín Gomez is, aki 1937-ben közel másfélezer baszk menekült gyerek egyikeként érkezett a Szovjetunióba. A Népsport *egyébként a portya teljes időtartama alatt rendkívüli módon lelkesedett a Torpedóért, s annak játékosaiért. A Vasas, amelynek tagjai megkapták az ukázt a mérkőzés előtt az öltözőben, hogy ne durvuljanak, aztán csodálkoztak, hogy ez a „szabály" az oroszokra nem vonatkozik, 4:2-re kikapott. A jól játszó Torpedo elsősorban azzal keltett feltűnést (már azon túl, hogy tagjai addig itthon nem látott, óriási, térdet verdeső sportnadrágokat viseltek), hogy csatárai távolról, 30-35 méterről is roppant erősen és nagyon pontosan lőttek.*

Az UTE különben az említett, s a tervezettnél kisebb szerepet kapó Markusovszkyval, valamint a kiváló diósgyőri kapussal, a Jocónak becézett Károlyi Józseffel erősített, legalábbis, ami az alapcsapatot illeti. Az idény során aztán sokat játszott Bódis Károly is, neki Zsengellér távozása csinált helyet a csapatban.

A vetélytársaknak gondolt-tippelt alakulatok jobban erősítettek. Az UTE hívei (sőt, még a vezetői is) sokáig remélték, hogy Deák Bamba lila-fehérbe öltözik, ám a center végül a Ferencvárost választotta. Mint elmondta, élete vágyát beteljesítve, egyben klubja, a Szentlőrinci AC érdekeit is maximálisan figyelembe véve. Érkezése után, igaz, csak októberben, a vezérkar már könnyebb szívvel lemondott Mike Istvánról is. A másik erősítés házon belülről érkezett: ebben az idényben vetette meg a lábát az első csapatban a még tizenéves Kocsis Sándor. Az MTK az idényre megszerezte a korábbi vasutas-válogatott Gellér Sándort (testvérei később a DVSC-ben futballoztak az első osztályban), a Fradi által túlságosan pénzéhesnek tartott Sándor Károlyt, valamint az előző idényben Perecesen remekelő Kertesi Ignácot. (A tavaszra aztán a kék-fehérekhez került Lantos és Höfling, mindkettő kiváló vételnek bizonyult. Más kérdés, hogy utóbbi nem túl hosszú időre.)

Kétségtelen, hogy a Vasas erősödött meg leginkább, Berzi Sándor, Marik György, Kántor

Gallowich Tibor szövetségi kapitány másnap közölte is a sajtóval, hogy „felkérjük Maszlovot, a Torpedo edzőjét, hogy tartson előadást az Edzők Testületében a lövő képességről".

A Népsport *eleinte hat mérkőzésből álló túráról írt. A budapesti klubok még az autógyári alakulat érkezése előtt megállapodtak abban, hogy először a Vasas, másodszor az UTE, harmadszor pedig a Kispest és a Ferencváros vegyes csapata játszik majd a szovjetek ellen. A másik három találkozót vidéki városokba, Győrbe, Szegedre és Debrecenbe tervezték. Végül a moszkvai klub csupán három meccset játszott, ám abból is csak egyet Budapesten, noha az Újpest ellenire már a jegyeket is árulták. Viszont – a jelek szerint – a moszkvaiak erről nem tudtak. Ellenben, mint emlegették, nem tehették meg a vidéki munkáscsapatokkal, hogy rövid túrájuk során csak a fővárosban játsszanak, ezért előbb 24-én, 8000 néző előtt 6:2-re nyertek Debrecenben a DVSC ellen, majd négy nappal később Diósgyőrben, 10 000 néző előtt 3:0-ra verték az Északi válogatottat. Mind a két kelet-magyarországi városban táblás ház előtt léptek pályára.*

Versenyfutás a Vasas–Torpedo mérkőzésen

Vasas–Torpedo Moszkva 2:4 (0:1)

Barátságos mérkőzés, 1947. augusztus 19., Megyeri út, 47 000 néző. Jv.: Latisev (szovjet)

Vasas: Ruzsa – Lőrincz, Lóránt – Pósa, Moór, Nagy I István – Illovszky, Berzi, Szilágyi I Gyula, Szilágyi II János (Vincze, 46.), Kántor

Torpedo: Akimov – Iljin, Gómez – Morozov, Kocsetkov, Csajko – Panfilov, Georgij Zsarkov, Ponomarjov, Gyementyev, Jakovlev

Gól: Jakovljev (19.), Szilágyi I (47.), Ponomarjov (48. és 78.), Panfilov (57.), Berzi (84.)

György, Siklósi István, Saroveczky Gyula, Lóránt Gyula, Tóth Mátyás érkezése a bajnokesélyesek közé emelte a saját pályával még mindig nem rendelkező piros-kékeket. S mellettük ott volt a Kispest, az előző idény ezüstérmese, amely (akkor még) meg tudta tartani minden kulcsjátékosát. Még senki sem beszélt a csepeliekről, holott aztán ősszel éppen a szigetváros legénysége szerepelt a legjobban a rangadókon…

Kétségtelen, hogy akadtak nagyszerű futballistái Kalmár Jenőnek (Keszthelyi Mihály és Marosvári Béla elsősorban), de az egyéni képességek dolgában a gyáriak nem vetélkedhettek a vetélytársakkal. Mégis megnyerték a bajnokságot.

Pedig néhány gárda szebben játszott. Kivált a Kispest, a Béres, Budai I, Mészáros, Puskás, Babolcsay csatársorral, amelybe tavasszal többször is beszállt a román Ciocanultól hazatért Horváth is. „Puskás papa", aki a futball mellett akkor már 20 éve a városháza tisztviselőjeként a kispesti vágóhídon dolgozott, s közben egy évtizede a csapatot is dirigálta, jó együttest rakott össze, amelyben öt saját nevelésű fiatal (Bozsik, Puskás, Herédi, ritkábban Loth és Váraljai) is játszott. Ebben a szezonban már – noha Mészáros és Béres is jól futballozott, mindkettőjükért jelentkeztek kérők – elsősorban a két elválaszthatatlan jó barát, Cucu és Öcsi, azaz Bozsik és az ifjabb Puskás vitte hátán a csapatot. Az akkori sajtóforrások szerint Öcsi nem volt könnyen kezelhető – de mindig mindenki mindent megbocsátott neki, mert aranyszíve volt, s mert úgy futballozott, ahogyan csak nagyon-nagyon kevesen. Őt is vitték volna külföldre, edző-édesapja nagyon őszintén felelt az ezzel kapcsolatos kérdésre: „Mint edző, foggal-körömmel tiltakozom az ellen, hogy elvigyék tőlünk. Mint apa, nem tehetek mást, ha menni akar külföldre, menjen, nem akarok tíz vagy húsz év múlva lelkiismeret-furdalást érezni." (Szegény, nem tudhatta, nagyon rövid földi lét maradt már neki, 1952. június 12-én elhunyt.)

De látványosan futballozott a Vasas is, amelybe a tavasz derekán megérkezett Kubala László is. (Részben a Ferencváros nagyvonalúságának köszönhetően. A zöld-fehérek, noha elvileg a Pozsonyból hazatérő Kuksira ők formálhattak volna igényt, lemondtak a piros-kékek javára. Vélelmezzük, hogy ha Kubala a Fradihoz tér vissza, akkor is hamarosan vándorbotot vett volna

Az MLSZ bevallotta az álamatőrizmust, és nem engedte az olimpiára a válogatottat

A magyar válogatott éremesélyesként játszhatott volna a londoni olimpián – ha az MLSZ nem kap őszinteségi rohamot. Ám a szövetség az 1948. június 25-i ülésén úgy döntött, nem küld csapatot a háború utáni első ötkarikás játékokra. Noha korábban megvolt rá a szándéka, be is nevezett a selejtezőkbe, azt is tudni lehetett, hogy Olaszország csapata lesz az ellenfél. Már az olimpiai jelvényeket is kiosztották az edzőtáborozó keret tagjai számára! Ám az elnökség úgy vélte, az „élvonalbeli játékosaink nem felelnek meg a FIFA amatőr szabályainak és így nem tehetik le az olimpiai esküt." Az MLSZ visszaléptette a csapatot a selejtezőktől, noha ezzel burkoltan beismerte (amit egyébként mindenki tudott), hogy visszatért az álamatőrizmus. Miközben a lapokban egymás után jelentek meg a cikkek arról, hogy melyik futballista hol vesz részt a termelőmunkában, mit dolgozik. (Tegyük hozzá, ez néhányuk esetében igaz is volt.) De hogy hogyan kaphattak például a ferencvárosi vagy az újpesti játékosok hónapokra szabadságot a túrák alatt, arra nem akadt válasz.

a kezébe. Mégis tény: az FTC egy év alatt, habár mindkettőre lehetősége lett volna, elszalasztotta Sándor Csikar és Kubala László leigazolását is. Miközben elengedte Mikét, és távozott dr. Sárosi György is. Persze, a következő év azt sejtette, hogy senki sem kellene már abba a Fradiba. De ne szaladjunk ennyire előre az időben!)

Az angyalföldiek sokat nyertek a békéscsabai, addigra már Szlovákiát is megjárt Marik Pötyivel, aki tavasszal szinte egymaga nyerte meg az UTE elleni rangadót Szusza semlegesítésével. Elképesztő formában játszott Szilágyi I Gyula, aki a 31 bajnokin 41 gólt szerzett.

A bajnoki cím végül az utolsó fordulóban dőlt el, nem túlzás, nagyon kevés ennél izgalmasabb idényzárás volt a magyar futball történetében. Az 1948. június 27-i játéknap előtt még három gárda is pályázott az elsőségre. Az éllovas Csepel és a második helyen álló Ferencváros egymással játszott, bármelyik is nyert volna, ő a bajnok. Ám ha döntetlenre végeznek, és a Vasas megveri a Megyeri úton az MTK-t, a piros-kékek a nevető harmadikok – azaz dehogy harmadikok, elsők!

Szekeres, a csepeli kapus tisztáz a csatár elől

Az angyalföldi legénység megtette a magáét, 15 000 néző előtt 2:0-ra megverte az MTK-t. A csepeli pálya befogadóképessége 18 000 volt akkortájban, de majdnem kétszer annyian zsúfolódtak össze a Béke téri gyep körüli lelátókon. Örök életükre sajnálták volna, ha ezt a derbit kihagyják! Mint ahogy nem hagyták ki a meccset a politikai élet hatalmasságai sem. „A nagy mérkőzés kezdete előtt megérkezik Dinnyés Lajos miniszterelnök, Gerő Ernő közlekedésügyi miniszter, Vass Zoltán miniszter, Ortutay Gyula kultuszminiszter, Révai József nemzetgyűlési képviselő, Hegyi Gyula államtitkár, Farkas Mihály, a Teniszszövetség elnöke. Münnich Ferenc dr., a rendőrfőkapitány, Kádár János nemzetgyűlési képviselő, Donáth Ferenc államtitkár és Hidas Ferenc, az MLSZ helyettes elnöke” – számolt be a *Népsport*. Tudjuk: közülük többen valamelyik sportklub csúcsvezetőségében is tisztséget viseltek.

A harmadik percben már kettővel vezetett a Fradi, Deák Ferenc és a még csak 18 éves Kocsis Sándor egy-egy góljával. A zöld-fehér tábor tagjai már ünnepeltek, s azt kiabálták: „Bajnok-csapat!” Korai volt az örömük. A Csepel (Szekeres – Rédei, Nagy II, Kónya – Híres, Rákosi – Szentesi, Marosvári, Keszthelyi II, Fenyvesi II, Pintér) az első félidőben Marosvári Béla, Fenyvesi II György és a góljánál válltörést szenvedő Szentesi Károly révén fordított.

A második félidő 13. percében a ferencvárosiak Deák Bamba tizenegyesgóljával kiegyenlítettek, sőt, miután Kamarás Árpád bíró kiállította a büntetőt megelőző ítéletet igazságtalannak érző, s azt szóvá tevő Rédeit (csak közbevetőleg: az egykori válogatott játékos, Magda Béla unokaöccse volt) – rosszul állt a hazaiak szénája. Aztán pedig még rosszabbul, mivel a két szíklakemény hátvéd, Nagy II István és Kónya József összefejelt, s mindkettőt vérző fejjel, félájul-

tan vitték le a pályáról. A válltörött Szentesi szinte csak álldogált a jobb szélen, óriási fájdalmakkal küszködve. Arra még volt ereje, hogy kiprovokáljon Lakat Károllyal szemben egy kettős kiállítást, ha már segíteni nem tudott, „magával vitte" az öltözőbe az egyik legjobb vendégjátékost – hét csepeli maradt tíz fradistával szemben. Éppen csak folytatni lehetett a mérkőzést. A zöld-fehérek támadtak, úgy sejtették, gólra, s ezzel bajnoki aranyra válthatják a létszámfölényüket. Ám a 83. percben Marosvári, a vezér, a csapatkapitány nem tartotta a szavát. Alig egy perccel azt követően, hogy odaszólt Szekeres Bandinak, a kapusnak, hogy „Ne rúgd el a labdát, tartsuk magunknál, amíg visszatér Nagy II meg a Pepi!", ő maga rúgott bele egy hatalmasat. Észrevette, hogy a „kis" Fenyvesi üresen maradt, ki tud ugrani. Előreívelt labdájából Fenyvesi II kapura lőtt. A máskor mindig magabiztos Henni Géza ezúttal gyermeteg hibát követett el, kiejtette a labdát, Pintér József pedig a kapuba kotorta. 4:3 a Csepelnek! Kónya Pepi és Nagy II ezután beragasztott homlokkal visszatért, de utóbbi csak percekre, ráadásul aztán Fenyvesi II is megsérült, viszont a pályán maradt társak kihúzták az utolsó perceket.

A Csepel a negyvenes években immár harmadszor is bajnok lett. Azóta tartja magát az a nézet, hogy a Ferencváros kapusa szándékos hibájának is tulajdoníthatóan. Henni dobta a labdát – meg meccset. Állítólag nem akarta, hogy a kommunisták által támogatott Vasas legyen a bajnok. Így a Csepel lett…

Az 1956 után az Egyesült Államokban letelepedett edző a nyilvánosság előtt soha nem beszélt erről a találkozóról. 2014 áprilisában elhunyt, magával vitte a titkát. A Ferencváros 1965-ös New York-i túrájáról Mészáros József neve alatt jelent meg az úti beszámolókat tartalmazó könyv. Ebben az 1948 nyarán a zöld-fehérekhez igazolt Dodó bácsi megkérdezte egykori klubtársát, mi is történt valójában azon a mérkőzésen. Henni röviden, ám sokféleképp magyarázhatóan válaszolt: „Tudod, Dodókám, vannak olyan dolgok, amikről soha nem beszél az ember."

Megindult a totó!

Európában hetedikként – az úgynevezett béketáborban elsőként – 1947. október 19-én bevezették Magyarországon is a totót. A labdarúgó-mérkőzésekre való fogadások bevételéből az 1948-as londoni olimpiára való felkészüléshez remélt anyagi segítséget az állam. Az „A totó a magyar sport új alapja" jelmondat ennél fogva kettős értelmet nyert. A mintát az angol 12 főmérkőzésre való fogadásos rendszer adta. Három forint 30 fillérbe került a szelvény, az első fogadási eseménynap 1947. október 17. lett. A sportfogadást kezdetben Budapesten kívül hét városban vezették be: Debrecenben, Pécsen, Miskolcon, Győrben, Szegeden, Szolnokon és Szombathelyen. (Szerencsejáték Zrt.: Játéktörténet)

Az első tippszelvényen az alábbi találkozók szerepeltek: 1. Újpest–Ferencváros, 2. Kispest–Vasas, 3. EMTK–MTK, 4. Csepel–Szentlőrinc, 5. Elektromos–MATEOSZ, 6. Szolnok–Haladás (ez egyébként elmaradt), 7. Salgótarjáni BTC–Debrecen, 8. Hatvan–Er-So, 9. B. Előre–Orosháza, 10. Soproni Vasutas–Tatabánya, 11. Diósgyőr–Pereces, 12. Győri MÁV–Postás. Pótmérkőzések: 13. Cegléd–Magyar Acél, 14. Drasche–Előre, 15. Ózd–Wolfner, 16. Dorog–Nagykanizsa.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

A Balkán bajnokainak bukaresti bravúrja

Alaposan megszaporodott a válogatott találkozók száma, nem egyszer az A-válogatott mellett a B-csapat vagy éppen a Budapest-válogatott, esetleg az ifjúsági válogatott is pályára lépett. A legerősebb tizenegy kilenc mérkőzéséből nyolc tétmeccs volt, a Balkán Kupáért és a közép-európai válogatottak számára ismét kiírt Európa Kupáért vívott. Tekintve, hogy Tiranába tulajdonképpen a B-csapat utazott, a hibapontot az éves értékelőben a két bécsi vereség miatt kapta a gárda.

Augusztusban négy nap alatt két Balkán Kupa-mérkőzés szerepelt a programban – 12:0-s összgólaránnyal sikerült megnyerni őket. A bolgárok ellen a Gallowich Tibor által dirigált magyar legénység a legkisebb megerőltetés nélkül is 9:0-ra győzött. Különösen Deák Ferenc és

Hidegkuti Nándor tett ki magáért, előbbi négy, utóbbi három gólt szerzett. A további két találatot Zsolnai János és Nagymarosi Mihály lőtte. A magyar válogatottban Tóth György védett, Balogh Sándor, Szűcs Sándor, Laborcz Lajos, Bozsik József, Nagymarosi Mihály, Egresi Béla, Hidegkuti Nándor, Deák Ferenc, Zsolnai János és Szilágyi I Gyula játszott a mezőnyben, a Vasas ezúttal a bal szélre száműzött centerét az utolsó tíz percre **Illovszky Rudolf** váltotta. Ha bárki azt hinné, hogy a magyar sajtó örömódát zengett a Puskás Ferencet, Szusza Ferencet és a legjobb ferencvárosi játékosokat nélkülöző csapat kiütéses győzelme után, az jelentőset téved. A *Képes Sportlap*ból idézzük: „Azért ne ünnepeljünk!... Nem volt nagyvonalú a játék... Bozsik, miután leküzdötte a lámpalázát, egészen elfogadhatóan játszott... Csatáraink csak közelről lőttek kapura. A lövések tekintetében kell feltétlenül fejlődnünk... Örülhetünk a szép győzelemnek, de ne essünk abba a hibába, hogy ebből a játékból és ebből a győzelemből vérmes következtetéseket vonunk le... Deák ismét nagyon gólképesnek bizonyult. Pedig még nincs formában. Még hiányzik a gyorsasága, a labdabiztonsága."

Az augusztus 20-i ünnepnapon az albánokat vertük meg. A kapitány két MATEOSZ-játékost is beállított a válogatottba, Grosics Gyulát és Zakariás Józsefet, akik követték a bolgárok ellen debütált klubtársukat, Zsolnait. Az újoncok megállták a helyüket, törzstagok lettek aztán az olimpiai aranyérmet, Európa Kupát és vb-ezüstöt nyert Aranycsapatban. (Ellentétben a szintén újonc, MTK-s Hegedűs Andrással, akinek ez maradt egyetlen válogatottsága.) A kapitány a Grosics – Balogh II, Szűcs, Laborcz – Nagymarosi, Zakariás – Egresi, Hidegkuti, Deák, Zsolnai, Hegedűs tizeneggyel kezdett, majd miután Zsolnai megsérült, Zsengellér állt a helyére. De csak négy (!) percre, mert az albánok okkal tiltakoztak, mondván, a szabályok szerint kupamérkőzésen nem lehet cserélni. Nem osztott és nem szorzott, nagy különbség volt a két csapat között.

A szeptemberi bécsi mérkőzés eredményét így is fel lehetne írni: Ausztria–Szusza 4:3. Az idényben addig még bajnoki mérkőzésen nem is szerepelt újpesti gólzsák szerezte mind a három magyar gólt. Gallowich Tibor a Tóth – Pósa, Szűcs, Laborcz – Bozsik, Nagymarosi – Egresi, Szusza, Deák, Keszthelyi, Puskás tizenegyet választotta, azaz hat újpesti kezdett. A második félidőben Deák Ferenc helyén Szabó Imre játszott. A játékvezető kétszer is döntő szituációban az osztrákok javára tévedett, s ez alapvetően meghatározta a mérkőzés kimenetelét. A találkozó után a bécsiek nem a saját csapatukat, hanem az extraklasszis teljesítményt nyújtó Szu-

Varsóban a magyar válogatott. Állnak (balról): Tóth III, Szusza, Bozsik, Deák, Kispéter, Zakariás, Rudas, Börzsey, Bukovi Márton edző. Elöl: Hidegkuti, Grosics, Egresi, Henni

szát ünnepelték. Mellette még Bozsik játszott kiemelkedően. Az ifjúsági válogatott, ugyancsak Bécsben, 2:1-re kikapott a vendéglátóktól. Kocsis Sándor szerezte az egyetlen gólunkat, rajta kívül Lantos, Budai II és Palotás is játszott. Aznap Budapest válogatottja (soraiban Grosiccsal, Sándorral és Hidegkutival) 2:0-ra verte Bécs csapatát. A majdani Fekete Párducnak legalább akkora érdeme volt a sikerben, mint a két találatot szerző Hidegkutinak. Érdemes megjegyezni, hogy a háromfrontos magyar–osztrák csatában a majdani Aranycsapat alaptizenegyéből heten (Grosics, Lantos, Bozsik, Budai, Kocsis, Hidegkuti, Puskás) is pályára léptek.

Októberben idegenben kellett Balkán Kupa-mérkőzést játszani, Bukarestben. Puskás Ferenc két gólt is szerzett, egyet pedig a jobbszélső, Egresi Béla, azaz Csöpi lőtt. A 3:0-s eredmény ellenben nem mutatja hűen, milyen izgalmas volt a meccs: Grosics Gyula volt a mezőny legjobbja, különösen az első félidőben szenzációsan védett a két korábbi magyar válogatott játékost, Sárvári-Spielmann Ferencet és Perényi-Pecsovszky Józsefet is soraikban tudó románok ellen. A Grosics – Rudas, Nagymarosi, Kispéter – Bozsik, Marik – Egresi, Hidegkuti, Szusza, Puskás, Tóth III összeállítású magyar válogatott a győzelemmel elhódította a Balkán Kupát. Szusza Ferenc volt a csapatkapitány, a két gólt is szerző Öcsi (Puskás Ferenc) nem csupán a jó játékának örült, mert boldogan mondta az öltözőben mindenkinek: „Ha hazamentünk, végre megvehetem azt a kétszobás családi házat, amelyre olyan régen fáj a fogam.” Ezen a mérkőzésen játszott először a válogatottban Marik György, azaz Pötyi. Ez is háromfrontos találkozó volt, Bukarestben az ifik 5:1-re nyertek, ellenben a B-válogatott az Üllői úton nem bírt a végig nagyon „szigorúan” védekező románokkal (0:0).

Bő féléves szünet után az újrainduló Európa Kupáért játszott ismét az A-válogatott. Az el-

lenfél a svájci együttes volt, amely meglepte a magyarokat azzal, hogy négy gólt is berámolt a Károlyi – Rudas, Szűcs, Kónya védelemnek. A szünetben még 3:3 volt az állás, ám szerencsére a Bozsik, Marik fedezetsor magára talált, elöl meg a csatárok akkoriban általában ontották a gólokat. Mind az öten lőttek gólt, Puskás Ferenc és Deák Bamba kettőt-kettőt, Egresi Csöpi, Szusza Ferenc és az újonc győri balszélső, Gőcze Sándor egyet-egyet. A magyar együttes a 90 perc alatt 53 lövést küldött kapura.

Ebben a szezonban mintha el lett volna átkozva a magyar válogatott Bécsben. A Práterben egy tulajdonképpeni UTE-FTC-Kispest „vegyes" kapott ki 3:2-re, amelyet a Szentlőrinci AC fedezete, Tagányi Árpád, a helyére beállt, csepeli Rákosi Ferenc, s a Győr balszélsője, Gőcze Sándor egészített ki. Az osztrákok egy szerencsés góllal nyertek a hajrában, pedig a Gallowich Tibor által összeválogatott Henni – Rudas, Kispéter, Balogh II – Bozsik, Tagányi (Rákosi) – Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Gőcze alakulat nagyon erős volt. A magyar gólokat a két gólzsák, Szusza Ferenc és druszája, Deák szerezte. A győztes oldalra is jutottak azért ászok, elég csak Zeman, Happel, Ocwirk, Melchior I és a döntő gólt szerző Körner II nevét felidézni. Némi gyógyírt jelentett a Budapest-válogatott Üllői úti játéka. A Kocsis Sándor, Marosvári Béla, Keszthelyi Mihály belsőhármassal felálló csapat 9:2-re kiütötte az osztrákokat. Keszthelyi Misa öt, Kocsis Kocka három gólt is szerzett! Michl Schwarzot, az Austria legendás elnökét annyira lenyűgözte az ifjú középcsatár játéka, hogy megajándékozta klubja díszes jelvényével.

1948. május 23-án két A-válogatott meccset is vívott a magyar futballelit. A „valódi" A-csapat az Üllői úton 2:1-re megverte a csehszlovákokat, Európa Kupa-mérkőzésen. Nem jött könnyen a siker, a vendégek jól tartották magukat a Henni – **Rudas**, Nagy II, Balogh II – Kovács I (Kéri), Nagymarosi – Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Tóth III összeállítású legénység ellen. Egresi Csöpi a 16. percben szerzett gólja után az utolsó negyedóra kezdetéig nyílt volt az összecsapás, ám akkor a nyolcadik válogatott fellépésén a 14. (!) gólját szerző Deák Bamba eldöntötte a kupamérkőzés két pontjának a sorsát. A 81. percben szépítettek a csehszlovákok, méghozzá egy pesti fiú, a soraikban játszó Schubert Gyula, a Ganz TE, majd a Kőbányai Barátság korábbi remek csatára góljával.

Ameddig az egyik válogatott a csehszlovákokkal játszott, egy másik Tiranában lépett pályára, Balkán Kupa-mérkőzésen. Az albánok ellen a Tóth – Kovács II, Kispéter, Kónya – Horváth, Zakariás – Illovszky, Kubala, Keszthelyi, Szilágyi I, Pintér (Szabó) alakulat küzdött. Az eredmény nagy csalódást okozott, a 0:0 nem tükrözte a reális erőviszonyokat. A két mérkőzésen összesen hét újonc debütált (Pesten Nagy II, Kovács I, Kéri, Tiranában Kovács II, Horváth, Kubala és Pintér), ez már önmagában is nagyon érdekes. Hát még az, hogy ketten testvérek voltak: Kovács Imre az Üllői úton, Kovács József a Qemal Stafa-stadionban esett át a tűzkeresztségen. Alkalmasint ilyen nem volt sem addig, sem azóta a futballtörténelemben: egy testvérpár tagjai ugyanazon a napon, ám két különböző országban debütáltak hazájuk nemzeti tizenegyében. Aznap Prágában 1:1-es döntetlent játszott az így tulajdonképpen a harmadik sornak mondható B-válogatott. (Nekik legyen mondva, C-válogatott! Ekként festett a csatársor: Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Marosvári, Hradszky.) Budapestnek ifimeccs jutott: az Üllői úton a támadószekcióban három majdani vb-ezüstérmessel, Budai Lászlóval, Tóth II Józseffel és Czibor Zoltánnal felálló csapatunk 6:2-re legyőzte csehszlovákokat.

„Keretes szerkezetű" volt a válogatott idénye: a bolgárok elleni 9:0-val kezdődött és a románok elleni 9:0-val zárult. Mindmáig ez a román válogatott történetének legsúlyosabb veresége. A mérkőzés után leghíresebb játékosuk, a korábbi magyar válogatott Perényi nem akarta elhinni, hogy a kapusuk, Márki Sándor (korábban a magyar bajnokságban a Kolozsvári AC, akkoriban az aradi ITA hálóőre) kilenc gólt kapott. Ő csak hetet számolt. A Henni (Károlyi) – Rudas, Kispéter, Kónya – Bozsik, Zakariás – Egresi, Kocsis, Mészáros, Puskás, Tóth III összeállítású magyar csapatban Egresi három, Mészáros, valamint Puskás és Kocsis két-két gólt szerzett. A nagy formában lévő bombázó, Deák Ferenc betegsége miatt nem tudott játszani, ám Mészáros kiválóan pótolta. Két góllal mutatkozott be, de olyan erős volt a konkurencia, hogy soha többé nem játszhatott az A-válogatottban.Ő volt aznap a csapat egyik újonca, Kocsis Sándor a másik. Ketten négy gólt termeltek.

Az előmeccsen az ifik 4:1-re verték meg a román korosztályos csapatot, Lantos, Budai, Tóth II, Palotás és Czibor is játszott. A B-válogatott Hidegkuti mesterhármasával intézte el az ellenfelét. A három fronton három győzelem, 16:1-es gólarány volt az összesített mérleg!

A Budapest-válogatott a nyáron két mérkőzést játszott Jugoszláviában, Zágrábban és Splitben is nyert a városi kombinált ellen 2:1-re.

1947. aug. 17.	Bp., Üllői út	BULGÁRIA	9:0 (3:0)	Balkán Kupa	Deák 4, Zsolnai, Hidegkuti 3, Nagymarosi
1947. aug. 20.	Bp., Üllői út	ALBÁNIA	3:0 (2:0)	Balkán Kupa	Zsolnai, Egresi, Deák
1947. szept. 14.	Bécs	AUSZTRIA	3:4 (1:2)		Szusza 3
1947. okt. 12.	Bukarest	ROMÁNIA	3:0 (2:0)	Balkán Kupa	Egresi, Puskás 2

Rákosi és Gerő egyben a Vasas és az Újpest díszelnökei is voltak

Az 1947–1948-as idényben a politika minden korábbinál jobban rátelepedett a futballra, illetve a sportra. Ennek bizonyítására elég csak a legnagyobb klubok közgyűléseire visszapillantani.

A Ferencvárosi Torna Club 1948. március 20-án Budapest rendőrfőkapitányát, dr. Münnich Ferencet választotta elnökéül. Az egykori „spanyolos" politikus nem kertelt: „Aki azt mondja, hogy ne vigyünk politikát a sportba, az vagy tudatlan, vagy megbízhatatlan elem. A sportba csak azért nem kell politikát bevinni – mert benne van! Csak fel kell ismerni a sport politikai elemeit, s arra kell vigyázni, hogy ez a politika helyes legyen!"

Az Újpesti Torna Egylet rendes évi közgyűlésén, 1948. május 27-én Dinnyés Lajos miniszterelnököt és Rákosi Mátyás miniszterelnök-helyettest díszelnökké, Gerő Ernő közlekedésügyi minisztert elnökké emelte voksaival a lelkes tömeg. Gerő „székfoglalójában" kiemelte: „A sport hatalmas jelentőségű népnevelési eszköz, amely aszerint, hogy ki irányítja, szolgálhatja a nép ellenségeinek vagy a népnek az ügyét." (Nem sokkal később a kisgazda Ofner Alfréd helyett Földes László – a népszerű előadóművész, Hobo édesapja – lett a klub ügyvezető elnöke. Földes 1945 után az MKP újpesti párttitkára volt, legalább – a középiskoláit ott végzett Gerőhöz hasonlóan – volt kötődése a városhoz.)

1948. ápr. 22.	Bp., Üllői út	SVÁJC	7:4 (3:3)	Európa Kupa	Puskás 2, Deák 2, Gőcze, Egresi, Szusza
1948. máj. 2.	Bécs	AUSZTRIA	2:3 (1:1)	Európa Kupa	Szusza, Deák
1948. máj. 23.	Bp., Üllői út	CSEHSZL.	2:1 (1:0)	Európa Kupa	Egresi, Deák
1948. máj 23.	Tirana	ALBÁNIA	0:0	Balkán Kupa	
1948. jún. 6.	Bp., Megyeri út	ROMÁNIA	9:0 (2:0)	Balkán Kupa	Mészáros 2, Egresi 3, Puskás 2, Kocsis 2

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

8 mérkőzésen: Egresi Béla (UTE)

6 mérkőzésen: Bozsik József (Kispest), Deák Ferenc (FTC), Puskás Ferenc (Kispest)

5 mérkőzésen: Nagymarosi Mihály (UTE), Rudas Ferenc (FTC), Szusza Ferenc (UTE)

4 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE), Kispéter Mihály (FTC), Szűcs Sándor (UTE)

3 mérkőzésen: Henni Géza (FTC), Hidegkuti Nándor (MTK), Kónya József (Csepel), Laborcz Lajos (UTE), Tóth György (UTE), Tóth III Mátyás (Vasas), Zakariás József (MATEOSZ)

2 mérkőzésen: Gőcze Sándor (Győri ETO), Grosics Gyula (MATEOSZ), Illovszky Rudolf (Vasas), Károlyi József (UTE), Keszthelyi Mihály (Csepel), Marik György (Vasas), Szilágyi I Gyula (Vasas), Zsolnai János (MATEOSZ)

1 mérkőzésen: Hegedűs András (MTK), Horváth Károly (UTE), Kéri Károly (FTC), Kocsis Sándor (FTC), Kovács I Imre (MTK), Kovács II József (MTK), Kubala László (Vasas), Mészáros József (Kispest), Nagy II István (Csepel), Pintér József (Csepel), Pósa Béla (Vasas), Rákosi Ferenc (Csepel), Szabó Imre (MATEOSZ), Tagányi Árpád (SZAC), Zsengellér Gyula (UTE)

Az MTK élén már 1945 óta (1949-ig) Vass Zoltán, a Gazdasági Főtanács főtitkára, Budapest korábbi főpolgármestere elnökölt. Az egyesület díszelnökei Farkas Mihály és Marosán György voltak.

A legdíszesebb a Vasas grémiuma volt. Mindezt jól illusztrálja a Török Péter újságíró, futballtörténész gyűjtése alapján közreadott, az 1947 nyári állapotokat rögzítő névsorunk: Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Rajk László, Kossa István díszelnökök, Vass Zoltán, Farkas Mihály fővédnökök, Kádár János elnök, Hegyi Gyula ügyvezető elnök, Péter Gábor, Apró Antal, Hidas Ferenc, Szirmai István, Horváth Márton, Ratkó Anna társelnökök.

Talál-e valaki „hiányzót" a kor legszűkebb politikai elitjéből?

Rákosi Mátyás (öltönyben) és a Vasas-sportolók

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Kellemes húsvéti ünnepek

Mintha a portyázások aranykora tért volna vissza a magyar futballba, egy, a nemzetközi kapcsolatok szempontjából cudar időszakban.

A Ferencváros július közepétől története egyik legemlékezetesebb túráján járt Mexikóban, illetve az Egyesült Államokban. Az volt az első alkalom, hogy egy magyar futballcsapat átrepülte az óceánt. Érdekes, hogy eleinte az MTK tárgyalt egy lehetséges utazásról, Fodor Henrik dr. hosszú és részletes levelezésben állt a mexikói szövetség alkalmazásában álló Orth Györggyel (aligha kell hangsúlyozni, évtizedes ismeretség fűzte össze az egykori futballvezért és klubja hajdani első számú csillagát), de miután Fodor doktor megvált a kék-fehéreknél betöltött tisztségétől, az ügy elaludt. A Fradi ellenben – a Mexikóban kiváló kapcsolatokkal rendelkező dr. Berke József révén – megszervezte a maga nagy utazását. Deák Bambát még nem tudta magával vinni a csapat a tengerentúlra – már lassan hazafelé készült a társaság, amikor a középcsatár elkötelezte magát a Ferencvároshoz –, ellenben három kiváló kölcsöncsatár, az újpesti Szusza Ferenc, valamint a kispesti Puskás Ferenc és Mészáros József utazott. Berke doktor mellett Nagy László szakosztályi elnök és Opata Zoltán edző alkotta a „vezérkart", a három kölcsönfiú mellett 14 fradista (Csikós, Henni, Rudas, Kispéter, Onódy, Csanádi, Kéri, Hernádi, Lakat, Gyulai, Szabó, Mike, Szőke és nem utolsósorban Sárosi dr.) Az eredménysor: Veracruz válogatottja ellen 2:3, Moctezuma ellen 5:1, az Atlas ellen 2:2, majd 6:4, a mexikói válogatott ellen 3:3, majd 3:4, a bajnokcsapat, az egykori VAC-játékos, Grósz Lajos által irányított Atlante ellen 3:2, a Guadalajara ellen 1:2. Szusza és Puskás lettek a házi gólkirályok, hét-hét góllal.

A hosszú túrán a zöld-fehérek a nyolc mexikói mérkőzés után egyet a New York-i magyar csapat, a Hungária ellen a Nagy Almában is játszottak. Utóbbi, egyébként 12:1-re megnyert találkozón még a korábbi válogatott játékos, Sternberg László is beszállt egy félidőre az ellenfélhez.

Nem sokkal a hazaérkezés után a Fradi 2:0-ra kikapott a prágai Spartától az Üllői úton. A cseh csapatokkal intenzívek voltak a kapcsolatok, az MTK például kétszer is legyőzte a Slaviát, Prágában Hidegkuti remeklésével 7:2-re, majd az Üllői úton, kétgólos hátrányból éledve 3:2-re. Az UTE ugyancsak zajos sikert ért el a csehszlovák fővárosban, miután 5:2-re megverte a Spartát. Vincze Jenőnek az volt az első nemzetközi mérkőzése a csapat élén. Néhány nappal később, már Belgrádban pályára lépve, 2:0-ra kikaptak a lila-fehérek a

Az FTC Mexikóban. Állnak (balról, csak a játékosok): Henni, Rudas, Mike, Onódy, Szőke, Kispéter, Mészáros, Kéri, Csikós. Elöl: Gyulai, Sárosi dr., Lakat, Puskás, Hernádi, Szabó

Crvena zvezdától. A meccs ténye azért is érdekes, mert jelzi, akkor még lehetett barátságos találkozókat vívni a jugoszlávokkal.

Az újpestiek egyébként a szezon előtt megnyerték az úgynevezett Béke Kupát, s ezt itt azért emlegetjük, mert a résztvevők között volt az ŠK Bratislava és a remekül szereplő ITA is. Az UTE az aradiakat verte a döntőben 3:1-re, a vendégek között nagy többségben voltak a korábban a magyar élvonalban is szerepelt játékosok. Novemberben az akkor még bajnoki címvédő újpestiek az Üllői úton 2:2-re végeztek az osztrák bajnoki címet védő Wackerrel. Decemberben hosszú, Törökországot, Palesztinát és Egyiptomot is érintő túrára mentek, annak csúcspontján 3:2-re megverték az egyiptomi válogatottat.

A Ferencváros és az MTK vegyes csapata december 8-án az Üllői úton 2:0-ra legyőzte Skandinávia legerősebb klubját, az Olaszországból érkező, Czeizler Lajos által irányított IFK Norrköpinget. A magyar kombinált nagyon simán nyert 2:0-ra a két legjobbja, Gunnar Nordahl és Nils Liedholm nélkül kiálló svédek ellen – akik pedig teljes csapattal előzőleg megverték a Juventust. Kevésbé ment a zöld-fehéreknek a kassai Jednota ellen. Februárban 0:0-ra végződött a két együttes budapesti találkozója, aztán a csehszlovák bajnokság hatodik helyezettje Kassán, a nyári szlovákiai túra utolsó állomásán 4:1-re kiütötte a Fradit.

Tamás (jobbra) és Suter párharca az Újpest–Basel meccsen

Érdemes megemlíteni még, micsoda gazdag futballprogramot hoztak a húsvéti ünnepek. Prágában – az első nap ötven-, a másodikon negyvenezres közönség előtt – a Csepel és az MTK is megnyerte mindkét mérkőzését a két ottani élcsapat, a Sparta és a Slavia ellen. Jobb gólarányával a Csepel lett a torna győztese. Kalmár Jenő edző szerint minden játékosa kitett magáért, de Keszthelyi II a jók közül is kiemelkedett. Bécsben, a néhány héttel korábban váratlanul meghalt szövetségi kapitány, Edi Bauer emlékére rendezett tornán a Kispest kikapott a Rapidtól, majd megverte az Austriát. Az Üllői úton a Ferencvárosi Torna Club új elnöke, dr. Münnich Ferenc, Budapest rendőrfőkapitánya által felajánlott serlegért a zöld-fehérek 3:2-re megverték az FC Baselt és a Viennát is. De ez nem volt elég a tornagyőzelemhez, mert az Újpest 3:1-re legyőzte az osztrákokat és a (túl korán) Zsengellér-utódnak kikiáltott Bódis Károly mesterhármasának is köszönhetően 5:0-ra a svájciakat.

A Vasas (amely különben februárban 4:2-re megverte itthon a bécsi Austriát) március közepétől hosszú máltai túrát bonyolított. Jellemző az erőviszonyokra, hogy az akkor még csak alakuló helyi válogatott ellen 12:2-re nyert. A hét mérkőzésen hét győzelmet aratott, 53:10-es gólaránnyal.

Májusban a pünkösdi tornán az Újpest 6:2-re kikapott Bécsben az Austriától, ellenben az MTK másnap 6:1-re kiütötte a lilákat. A kék-fehérek meg is nyerték a sorozatot, miután a Wackert is megverték 2:1-re. (Az Újpest 3:3-ra végzett a második mérkőzésén.) A Kispest ugyanakkor Belgiumban járt és nyert egy négyes tornán, két osztrák ellenfele közül az Admirát 2:1-re, a Rapidot 3:1-re verte meg.

Magyarok nevelték a svéd olimpiai bajnokokat

Központi kérdéssé vált az idény során, kiknek ad az MLSZ távozási engedélyt, s kiknek nem. 1947 őszén Zsengellér Gyula és Mike István mehetett ki utoljára legálisan, mindketten az október 19-i, UTE–FTC derbin (5:1) búcsúztak a magyar labdarúgástól. Polémiára adott okot, hogy a szentlőrinci Villányi miért kapott piros jelzést, ugyanakkor a ferencvárosi vezetők által kezelhetetlennek tartott Mike miért zöldet. Annak ellenére, hogy az akkoriban még remélt olimpiai részvétel kapcsán a szövetség úgy döntött, hogy a „válogatott közeli" futballistákat nem engedi külföldre. Mike ebbe a körbe tartozott, Villányi nem. Zsengellér Gyula, aki az idény elején még játszott néhány percet az A-válogatottban, korábbi érdemeire való tekintettel kiszerződhetett. Az AS Romához igazolt, mint ahogy Mike is Itáliába, a Bolognához került. A calcio jelentette a magyarok számára ismét a legvonzóbb célállomást, számos ügynök ingázott Budapest és Olaszország között, csábítgatva a játékosokat. A legismertebb közülük egy Alemanni nevű modenai kereskedő volt, akinek az itteni szállászcsinálói, az alvilági néven ismertté lett Rezes, Kockás és Szőke Gizi segítettek. (Utóbbit különben Freidenberg Oszkárnénak hívták.) Budapest volt a romániai játékosok olaszországi szerződtetésének gócpontja is, a Ciocanul akkor már Itália kék ege alatt élő korábbi elnöke, nomen est omen, Kaufmann mozgatta a szálakat.

A Bolognában élő operaénekest, Járay Józsefet gyakran vádolta a sajtó azzal, hogy segédkezik a futballisták itáliai karrierjének egyengetésében. Járay mindig tagadta, hogy szerepvállalása túlment volna a baráti segítségen. (A harmincas években maga is kiváló sportoló volt, az ország legjobb tízpróbázói közé tartozott. Kalandos életet élt, külföldre szerződéssel, hazaköltözéssel, üzérkedés miatti börtönbüntetéssel, s persze számos ragyogó színpadi alakítással.)

A Bari gárdája 3:3-t harcolt ki a Lazio ellen Rómában – két magyarral: Kutik András edzővel (a bal szélen áll) és Hrotkó Jánossal (áll balról ötödikként)

Egri-Erbstein Ernő sportigazgató csapata, a Torino – soraiban a keveset játszó, de gólerős Fábián II Józseffel (15/9) – megnyerte az olasz bajnokságot. Megjegyzendő, hogy Erbstein ugyanarra panaszkodott, mint egy fél évtizeddel korábban Kutik András: rosszban van az első számú olasz edzővel, Vittorio Pozzóval, aki féltékeny mindenkire, aki sikeres a Toróval. Doktor Nemes Kovács Lajos az Alessandriát (19.), Kutik András, majd Plemich Ferenc a Barit (11.), Lelovich Gyula a Bolognát (8.), az első hét fordulóban Hajós Árpád a Lucchesét (15.), a 26. fordulóig Senkey Imre az AS Romát (17.), míg a 10. és a 25. forduló között Berkessy Elemér a Vicenzát (20.) dirigálta. Régen volt annyi magyar futballista az első osztályban, mint az 1947–1948-as idényben: a már említett, torinói Fábiánon kívül Hrotkó János és Vörös Mihály a Barit, Mike István és Sárosi Béla a Bolognát, Füzér János a Genoát, Szegedi-Simatoc Miklós és mindösszesze két meccsen Garay Tibor az Intert, Kincses Mihály a Juventust, Tóth Gyula a Lucchesét, Zsengellér Gyula az AS Romát szolgálta. A magyar légióból a szezonban Kincses, Sárosi és Fábián nyújtotta a legjobb teljesítményt. Boldizsár Géza (Crema), a később Mexikóban nagy sikereket elért Fekete Árpád (Como), valamint Samu József (Novara, miután a Bologna átengedte), Szóbel István (Palermo), Polgár Gyula, Klimcsok János és Vadkerti Jenő (Magenta) és Zörgő János (Prato) a második vonalban játszott. A Bolognától botrányosan távozott Sipos Vilmos a negyedik vonalbeli Correggióban várt jobb idők beköszöntére.

A csehszlovák élvonalban az ŠK Bratislava harmadik, a Jednota Košice hatodik lett, mindkettőben több magyar is játszott. Aknavölgyi, Schubert, illetve egy ideig még Kubala a pozsonyiakat, Vinyei, Turbéky és Rákóczi a kassaiakat erősítette. Vinyei Jenő júniusban a franciák ellen szerepelt a csehszlovák válogatottban.

A román bajnoki címet az aradi ITA nyerte meg. Remek támadójátékkal, 126 gólt szerezve a 29 bajnoki mérkőzésén. Az alaptizenegy tagjai közül Márky Sándor, Páll Béla, Perényi József, Radnai János, a 49 gólig jutó Bonyhádi Lajos, Vass Mózes és Barna-Stibinger János is játszott az 1943–1944-es magyar bajnokságban a NAC vagy a Kolozsvári AC színeiben. Kovács Albert, a 19 gólig jutó belsőcsatár Kaposváron futballozott 1943 és 1945 között. Az ITA megnyerte a Román Kupát is, miután a döntőben legyőzte a bajnoki ezüstérmes CFR Timişoarát. A csapat edzője a korábbi nagyváradi játékos, Juhász Gusztáv volt.

Kezdtek szaporodni a magyar futballisták Franciaországban is. A régiek közül Schmidt-Sikló László kupadöntőt játszott a második ligás RC Lens színeiben, de ott veszített a Lille Olympique ellen. Korányi Dezső ötödik lett a góllövőlistán, pedig csapata éppen csak elkerülte a kiesést. A kis Króni 20 gólt szerzett az FC Sète 59 találatából. Máthé Gyula az utolsó idényét töltötte a párizsi Racingban. A (viszonylag) újak közül a legnagyobb sikert Nagy András, a Ferencváros korábbi válogatott játékosa aratta, aki, miután 1945-ben elhagyta az országot, megfordult rövid időre a Bayern Münchennél, majd az 1946–1947-es szezonban a Cannes második ligás gárdájában futballozott. Pályafutása talán legjobb idénye volt az 1947–1948-as, az OM-mel nyert bajnoki arannyal megkoronázva. Névrokona, Nagy Gyula a Roubaix-ben, Nemes György a Sète-ben, a még tizenéves Újlaki József és Nyers István a Stade Français-ben futballozott. A második osztályban játszott Berecz István (Béziers), Dankó Imre (Lyon), Simonyi András (Angers) és Szabó János (Nîmes).

Az UTE bajnokcsapatától Lengyelországba „igazolt” a korábbi válogatott Patkoló Rezső. A háború után Németországba került, ott ismerkedett meg későbbi feleségével, egy lengyel hölggyel. Őt követte 1948 elején Łódźba.

Jugoszláviában Spitz Illés edző bajnoki harmadik és kupadöntős volt a belgrádi Partizannal. Molnár Ignác Törökországban a Fenerbahçét irányította.

Svédország ismét Czeizler Lajos és az IFK Norrköping lett a bajnok, hat éven belül ötödször. Konrád Kálmán a második helyre vezette az FF Malmőt. De magyar volt a bronzérmes edző is, az AIK-t irányító Vampetics István. Nagy Józsefnek szinte szégyenkeznie kellett a társaságban, hogy csak ötödik lett az IFK Göteborggal. Az idény végén, a londoni olimpián aranyérmet nyert svéd válogatott 12 játékosából öt Czeizler Lajos, három Vampetics Pidi, kettő Nagy János egy pedig Konrád Csámi tanítványa volt az előző idényben. A „maradék" kettőből Bertil Nordahl, a három híres fivérből a legidősebb éveken át Vampetics keze alatt játszott a Degerforsban, Kalle Svensson kapus nem dolgozott egyik magyar trénerrel sem.

Ha már északnál tartunk: az idény végén négy magyar edző, Nagy János, Toldi Géza, Magyar Ferenc és Markos Imre indult Finnországba munkát vállalni. Közülük a Bocskai egykori kiváló jobbszélsője soha többé nem dolgozott itthon.

Platkó (jobbra) az argentin Morenóval

Portugáliában Hertzka Lipót az Estoril Praiától a Benficához szegődött, második lett a „sasokkal" a Sporting mögött. A helyére Biri János szerződött az Estorilhoz, és nagyon eredményes munkát végezve negyedik lett. Szabó József a tizenegyedik Olhanensét próbálta megállítani a lejtőn.

Svájcban Volentik Béla az élvonalban 11. helyezett Luganót, Winkler József a második vonalbeli SC Brühlt dirigálta.

Mexikóban Orth György a szövetség alkalmazásában állott, Grosz II Lajos az Atlantét irányította. Pákozdi László, az Elektromos korábbi válogatott játékosa Chilében, a Santiago Morning edzőjeként szerzett nevet magának, Platkó Ferenc a bajnok Colo-Colo mestere volt.

Az élvonal újonca

MOGÜRT SC

(Magyar Országos Gépkocsi Üzemi Részvénytársaság Sport Club)
Alapítási ideje: 1946
Megszűnt: 1948 (Autótaxi SE néven szerepelt az év őszétől)
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1947–48)
Sikerei: –

Névsorolvasás

CSEPEL MUNKÁS TESTEDZŐ KÖR:
Szekeres András 29 – Rédei József 31, Nagy II István 31, Kónya I József 31 – Híres (Hirth) Alajos 31/1, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 31/1 – Szentesi Károly 27/10, Marosvári (Marksteiner) Béla 31/21, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 29/12, Fenyvesi György 18/7, Pintér József 31/13. A többiek: Imri István 10/5, Preiner Kálmán 5/1, Négyesi (Niederkirchner) IV Róbert 4/2, Tihanyi (Trenka) László (k) 1, Bakó Béla (k) 1

DEBRECENI VSC:
Nagy Mihály 28 – Szilágyi II Sándor 29/1, B. Nagy László 32/3 – Tisza András 18, Csárdás József 32, Szabó II Sándor 22 – Komlóssy Imre 32/8, Teleki (Tiegelmann) Gyula 31/1, Szabó I Endre 31/10, Vihar (Vaszi) József 31/11, Sidlik István 20/1. A többiek: Kóczián I Antal 14/3, Szép Imre 9/2, Kádas István 5, Ludvig Ferenc 5, Marik Mátyás 5, Keskeny Károly (k) 2, Móré Mihály (k) 2, Bagoly Béla 1, Balla Gyula 1, Csiki László 1, Osztroveczky Andor 1

ELEKTROMOS:
Verseczi (Wimmer) Vencel (Miklós) 24 – Kapocsi Sándor 29, Légrádi Károly 26/3 – Gajdos Sándor 27, Nagy III István 16, Török Sándor 30/1 – Fényi Sándor 20/7, Majtényi Béla 28, Mező (Málnási) Nándor 26/4, Csepregi Árpád 31/9, Szőke II László 14/1. A többiek: Marosi (Müller) Károly 12/1, Pázmándy Sándor 12/3, Kassai József 12, Kuchta Tibor (k) 7, Jeszmás József 6, Zlonszky Miklós 5, Kósa Lajos 4, Pálinkás Lajos 3, Rózsa (Rózner) Győző 3, Sárvári Tibor 2/1, Andorka Márton 1, Deszke Sándor 1, Nagy Gyula 1, Oláh László 1

ERZSÉBETI MTK:
Tóth István 21 – Lovas Károly 30/3, Csizmadia Mihály 25 – Szépföldi József 31/1, Dávid Ferenc 31, Rehák István 32/2 – Hanold Mihály 17, Bihari Károly 27/15, Kisuczky József 26/4, Gáti Károly 25/1, Frenák István 19/1. A többiek: Kovács István 12/1, Bakon József (k) 10, Gazsó László 10/1, Ádám II Zoltán 9/1, Balogh Lajos 9/1, Jolics Elemér 9/1, Palotai (Piszman) József 7

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Henni Géza 27 – Rudas (Ruck) Ferenc 26/3, Kispéter Mihály 29, Onódy I Andor 20 – Kéri Károly 20, Lakat Károly 25 – Hernádi (Herneck) Pál 24/1, Kocsis Sándor 21/5, Deák I Ferenc 30/41, Sárosi (Stefancsics) I György dr. 18/5, Szabó Ferenc 27/5. A többiek: Deák II Ferenc 10, Horváth Ödön 9/5, Hlavács Győző 8, Surányi László 7/4, Csanádi Árpád 6, Gyetvai László 6/1, Korányi József 5/2, Csikós Gyula (k) 4, Csiszár István 4, Kiss Gyula 4/2, Tihanyi (Till) II Andor 4/1, Mike (Mayer) István 3, Hegyes Lőrinc 2, Sinka György 2

GYŐRI VASAS ETO:
Pécsi Béla 17 – Kiss I István 19/7, Bányik István 31 – Baróti (Kratochfill) Lajos 28/2, Kovács Imre 31, Józsa Zoltán 28/6 – Dombos Ágoston 31/4, Fehérvári (Grédinger) Alfréd 31/4, Nyíregyházki Pál 21/7, Gőcze Sándor 26/3, Kovács II István 18/10. A többiek: Cseh Imre (k) 11, Vörös Miklós 8, Kalmár Péter 3/3, Farkas Béla 3, Hárs Ferenc 3/1, Horváth Imre (k) 2, Balogh Gyula (k) 1, Győri II József 1, Horváth János 1

HALADÁS VSE:
Büki József 29 – Kovács III Ferenc 32, Pió Rudolf 32 – Szalai János 32/3, Tölgyesi (Leitgeb) József 30/3, Rábavölgyi Lajos 12/1 – Rábai János 18, Hegedűs Miklós 30/8, Varga Ferenc 32/12, Fejes László 32/13, Zámbó Emil 32/6. A többiek: Kulcsár Ferenc 10, Tóth Kálmán 8/2, Kalotai Károly 6, Kassai László (k) 3, Koroknai Géza 4, Bogáti Ferenc 3, Horváth Ferenc 3, Újvári József 2, Markovits Béla 1, Tóth III János 1

KISPEST:
Kiss Mihály 31 – Sipos László 20, Herédi Ernő 24 – Bozsik József 31/2, Patyi Mihály 31, Bányai (Breier) Nándor 25 – Béres András 30/7, Budai (Balázsovits) I László 27/4, Mészáros József 29/11, Puskás (Purczeld) Ferenc 31/50, Babolcsay György 21/2. A többiek: Rákóczi László 15, Horváth István 11/2, Cserjés (Csernák) István 8, Dósai István 7/2

MATEOSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 31 – Nótás (Nohava) Jenő 22, Doma László 27 – Úrhegyi János 23, Szabó II György 30, Zakariás József 31/2 – Szabó Imre 31/2, Borbély II Sándor 20/1, Szuh István 23/9, Zsolnai János 31/8, Fürjes (Fischer) Imre 30/3. A többiek: Nádas (Neumann) Gábor 12, Rigó (Reizer) Ferenc 11, Ónody Béla 7, Barcs Miklós 1

MOGÜRT:
Horváth Pál 20 – Molnár József 18, Lami Kálmán 17 – Hoffer József 15, Tóth Lajos 19/1, Kiss V József 17/1 – Verebes József 18/6, Forró Mihály 12/3, Füstös János 13/7, Varga II Ferenc 17/4, Halasi (Hradszky) Béla 14/6. A többiek: Kornél József 12, Csiszár Pál 11/1, Piller Sándor 6, Tóth Pál 6/1, Kócsa László 3, Tátrai (Thour) Sándor 2, Zurián Sándor 2, Balázs Árpád 1, Darázsi László 1, Faragó Vince 1, Hidasi Károly (k) 1, Koltai László 1, Kovács Béla 1, Péter Zoltán 1, Sebők István 1, Szabó Sándor 1

MTK:
Gellér Sándor 28 – Kovács II József 32/2, Bíró (Bier) Sándor 23 – Kovács I Imre 31, Börzsey János 23, Mészáros Miklós 31/2 – Sándor Károly 25/7, Hidegkuti Nándor 30/23, Kertesi Ignác 15/2, Bodola Gyula 32/24, Hegedűs András 31/6. A többiek: Höfling Norbert (Zsigmond) 13/14, Bircsák Gusztáv 13, Bosánszky Jenő 10, Lantos (Lendenmayer) Mihály 7/1, Solymosi (Schlosser) Norbert (k) 4, Hrotkó II Miklós 3, Szamosi Nándor 1

SALGÓTARJÁNI BTC:
Oláh I Géza 28 – Ujj János 19, Gáspár István 30 – Kanyó József 20, Debreczeni István 29, Laczkó Sándor 29 – Szász Tibor 19/4, Csák Attila 28/5, Csuberda Ferenc 30/10, Szabó István 18/2, Szabó III Albin 17/4. A többiek: Vincze II Gyula 16/1, Kiss Gyula 13/1, Kovács János 11/1, Vilezsál Oszkár 10/3, Bányik Sándor 6/1, Bognár László 6, Máté Ferenc 4, Nádasdi Ferenc (k) 3, Puskás Kálmán 3, Bernáth Imre 1, Para Zoltán 1

SZENTLŐRINCI AC:
Szabó László 11 – Horváth János 17, Kapcsos Sándor 30 – Rumos József 25, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 27/1, Tagányi Árpád 27 – Szabó III László 30/8, Magyar Aladár 25/5, Csepregi Béla 27/5, Ulicska Jenő 31/6, Streliczky Antal 14/7. A többiek: Kovács II Antal 15, Kiss Ferenc 11, Nádasdi (Nédly) Lajos (k)

11, Óvári (Oberfrank) Ferenc 10/2, Florian Radu 10/3, Polócz Ferenc (k) 9, Nagy Ferenc 4, Bakk József 3, Kováts József 2, Fazekas Károly 1/1, Járai (Jakubovics) Géza 1/1

SZEGEDI AK:

Bakó Béla 30 – Szabó Lajos 32, Gyuris János 32/2 – Zsótér Mihály 19/1, Kakuszi Ferenc 32, Galgóczy Károly 12 – Szokoli Antal 28/1, Vörös Mihály 15/4, Petrik Ferenc 22/7, Ladányi László 32/7, Nagy Antal 32/6. A többiek: Halász János 12/1, Gyurik László 11/1, Szőcs Ferenc 11/1, Báló István 9, Ludas II Károly 5/3, Boldis Sándor 4, Solti Jenő 4/1, Harangozó (Korecz, Konrád) Sándor 3, Hernádi János 3/1, Bernát László 2, Ludas János (k) 2/0

SZOLNOKI MÁV:

Horváth Ferenc 30 – Szántó József 28/3, Bozóki István 31/1 – Deme Antal 21, Dobos László 30/1, Selmeczi János 20 – Körmendi János 20/3, Varga János 29/5, Csősz László 22/12, Kolláth II Ferenc 21/3, Pintér I Ferenc 31. A többiek: Fazekas László 16/1, Ozsváth Zoltán 13, Nagy Béla 7, Pintér II Ferenc 5, Gulyás István 4, Horváth II János 3/1, Búza Imre 2, Hamar István 2, Kovács István 2, Agócs János 1/1, Almási János (k) 1, Ecseki István 1, Kádár Gyula 1

ÚJPESTI TE:

Károlyi József 23 – Balogh II Sándor 25/3, Szűcs Sándor 23/2, Laborcz (Langa) Lajos 23 – Kirádi Ervin 23/1, Nagymarosi (Cziszler) Mihály 26, Horváth Károly 19 – Egresi (Englerth) Béla 29/14, Szusza Ferenc 25/27, Bódis Károly 22/10, Várnai (Vnuk) Lajos 21/14. A többiek: Tamás István 16, Markusovszky Győző 12/1, Suhai Imre 12/3, Nagy József 9, Tóth György (k) 8, Zsengellér Gyula 7/4, Kliment (Csabai) András 6/2, Patkoló Rezső 6/1, Krasznai László 3, Istenes József 2, Sárdi (Spányik) Imre 1/1

VASAS:

Ruzsa Sándor 30 – Lóránt (Lipovics) Gyula 20, Siklósi István 30 – Pósa (Posch) Béla 21/7, Moór Ede 31/2, Marik György 28 – Illovszky Rudolf 30/7, Kántor György 15/7, Szilágyi I Gyula 31/41, Berzi Sándor 16/4, Tóth III Mátyás 20/3. A többiek: Lőrincz Emil 13, Szilágyi II János 13/2, Devecseri Sándor 11/2, Saroveczky Gyula 11/1, Nagy István 10/2, Kubala László 8/4, Pápai (Procenko) Ferenc 6, Turai (Till) István (k) 2

Az 1947–1948. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Csepel MTK	*32*	*24*	*4*	*4*	*73:32*	*52*
2. Vasas SC	*32*	*22*	*7*	*3*	*76:31*	*51*
3. Ferencvárosi TC	*32*	*23*	*4*	*5*	*82:42*	*50*
4. Kispesti AC	*32*	*21*	*6*	*5*	*82:42*	*48*
5. Újpesti TE	*32*	*18*	*8*	*6*	*83:43*	*44*
6. MTK	*32*	*19*	*4*	*9*	*75:36*	*42*
7. Sz. Haladás	*32*	*13*	*7*	*12*	*49:48*	*33*
8. MATEOSZ	*32*	*11*	*9*	*12*	*42:42*	*31*
9. Salgótarjáni BTC	*32*	*10*	*6*	*16*	*32:55*	*26*
10. Szentlőrinci AC	*32*	*8*	*9*	*15*	*38:63*	*25*
11. Győri ETO	*32*	*11*	*2*	*19*	*47:62*	*24*
12. Szegedi AK	*32*	*9*	*6*	*17*	*30:55*	*24*
13. Elektromos M.	*32*	*7*	*8*	*17*	*30:61*	*22*
14. EMTK	*32*	*9*	*4*	*19*	*33:72*	*22*
15. Szolnoki MÁV	*32*	*8*	*5*	*19*	*33:69*	*21*
16. Debreceni VSC	*32*	*8*	*3*	*21*	*37:76*	*19*
17. MOGÜRT SE	*32*	*4*	*2*	*26*	*23:34*	*10*

A MOGÜRT visszalépett, s a tavaszi fordulókban már nem szerepelt.

NB II, Déli csoport

1. Goldberger SE	*26*	*17*	*4*	*5*	*74:20*	*38*
2. Magyar Textil SE	*26*	*14*	*8*	*4*	*59:37*	*36*
3. Előre SE	*26*	*15*	*3*	*8*	*63:34*	*33*
4. Drasche	*26*	*14*	*5*	*7*	*53:45*	*33*
5. Kecskeméti MTE	*26*	*11*	*6*	*9*	*61:55*	*28*
6. Békécsabai EMTE	*26*	*12*	*4*	*10*	*41:51*	*28*
7. Tisza VSE	*26*	*10*	*7*	*9*	*48:32*	*27*
8. Szegedi MTE	*26*	*10*	*4*	*12*	*39:49*	*24*
9. Kecskeméti AC	*26*	*11*	*0*	*15*	*48:73*	*22*
10. Makói VSE	*26*	*8*	*5*	*13*	*42:49*	*21*
11. Orosházi MTK	*26*	*7*	*6*	*13*	*31:42*	*20*
12. Csongrádi MTK	*26*	*9*	*2*	*15*	*43:60*	*20*
13. Szolnoki MTE	*26*	*9*	*2*	*15*	*32:48*	*20*
14. Gyulai TE	*26*	*5*	*4*	*17*	*25:64*	*14*

NB II, Keleti csoport

1. Kistext SE	*24*	*19*	*–*	*5*	*71:27*	*38*
2. Perecesi TK	*24*	*14*	*5*	*5*	*73:33*	*33*
3. Wolfner SE	*24*	*13*	*4*	*7*	*41:34*	*30*
4. Ózdi TK	*24*	*12*	*3*	*9*	*56:40*	*27*
5. Miskolci MTE	*24*	*11*	*4*	*9*	*45:37*	*26*
6. Diósgyőri VTK	*24*	*10*	*5*	*9*	*53:47*	*25*
7. Miskolci VSC	*24*	*11*	*1*	*12*	*48:45*	*23*
8. Salgótarjáni SE	*24*	*9*	*4*	*11*	*43:47*	*22*
9. Ny.házi MADISZ	*24*	*8*	*3*	*13*	*32:38*	*19*
10. Törekvés SE	*24*	*7*	*5*	*12*	*37:51*	*19*
11. Nyíregyházi MÁV	*24*	*6*	*7*	*11*	*22:36*	*19*
12. Mátészalkai TK-VSE	*24*	*8*	*2*	*14*	*43:83*	*18*
13. Testvériség SE	*24*	*4*	*5*	*15*	*27:73*	*13*

NB II, Közép csoport

1. Er-So MADISZ	*26*	*19*	*4*	*3*	*71:22*	*42*
2. Újpesti MTE	*26*	*16*	*4*	*6*	*63:37*	*36*
3. Ganz TE	*26*	*16*	*4*	*6*	*51:31*	*36*
4. Gázgyár	*26*	*16*	*3*	*7*	*64:29*	*35*
5. Hatvani SE	*26*	*15*	*4*	*7*	*63:50*	*34*
6. Magyar Acél SE	*26*	*11*	*7*	*8*	*52:44*	*29*
7. Budafoki MTE	*26*	*12*	*4*	*10*	*64:47*	*28*
8. Ceglédi VSE	*26*	*13*	*2*	*11*	*51:53*	*28*
9. Dunakeszi M.	*26*	*12*	*3*	*11*	*73:65*	*27*
10. III. ker. TVE	*26*	*8*	*5*	*13*	*57:62*	*21*
11. Váci SE	*26*	*7*	*3*	*16*	*36:66*	*17*
12. Ferencvárosi SE	*26*	*7*	*1*	*18*	*39:78*	*15*
13. MÁV KV Előre	*26*	*3*	*6*	*17*	*37:73*	*12*
14. Zugló-HAC	*26*	*1*	*2*	*23*	*24:88*	*4*

NB II, Nyugati csoport

1. Tatabányai SC	*26*	*16*	*5*	*5*	*75:30*	*37*
2. Dorogi AC	*26*	*16*	*3*	*7*	*86:53*	*35*
3. MÁV DAC	*26*	*15*	*3*	*8*	*66:36*	*33*
4. Postás SE	*26*	*15*	*3*	*8*	*65:49*	*33*
5. Soproni VSE	*26*	*13*	*5*	*8*	*69:49*	*31*
6. Pécsi VSK	*26*	*13*	*3*	*10*	*47:45*	*29*
7. Pápai Perutz	*26*	*13*	*2*	*11*	*74:50*	*28*
8. MESZHART Dinamó	*26*	*12*	*1*	*13*	*62:62*	*25*
9. Pécsi Bőrgyári TC	*26*	*9*	*7*	*10*	*39:58*	*25*
10. Nagykanizsai VTE	*26*	*8*	*6*	*12*	*55:58*	*22*
11. Szombathelyi AK	*26*	*9*	*3*	*14*	*43:72*	*21*
12. Kaposvári MTE	*26*	*6*	*8*	*12*	*45:52*	*20*
13. Szf. MÁV Előre	*26*	*7*	*3*	*16*	*34:72*	*17*
14. Hungária SC	*26*	*1*	*6*	*19*	*25:99*	*8*

A Magyar Kupát nem írták ki

Fotó: fortepan.hu

Gólkirály:
Puskás Ferenc (Kispesti AC)
50 góllal

A Képes Sportlap bemutatta a Mateosz keretét

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*	*15.*	*16.*	*17.*
1. Csepel	*X*	*2:1*	*1:1*	*1:3*	*3:0*	*3:2*	*0:2*	*1:0*	*5:0*	*3:1*	*3:2*	*2:1*	*4:2*	*1:0*	*2:1*	*6:0*	*5:0*
2. Vasas	*2:2*	*X*	*1:1*	*1:1*	*3:3*	*0:0*	*3:0*	*2:1*	*2:0*	*2:0*	*4:2*	*3:0*	*4:1*	*1:1*	*1:0*	*2:1*	*3:2*
3. FTC	*3:4*	*2:0*	*X*	*4:1*	*1:5*	*1:0*	*1:1*	*1:0*	*1:0*	*5:1*	*1:3*	*0:3*	*2:0*	*5:3*	*3:1*	*4:2*	*4:1*
4. KAC	*0:0*	*3:3*	*1:3*	*X*	*0:1*	*3:2*	*4:2*	*1:2*	*3:0*	*4:0*	*2:1*	*3:1*	*3:3*	*3:3*	*2:1*	*3:0*	*4:3*
5. UTE	*1:1*	*0:2*	*0:2*	*1:2*	*X*	*2:0*	*0:0*	*0:0*	*4:1*	*4:2*	*6:1*	*2:2*	*4:0*	*7:1*	*6:3*	*1:2*	*2:2*
6. MTK	*1:0*	*0:2*	*2:1*	*2:0*	*2:2*	*X*	*2:1*	*2:2*	*0:2*	*1:1*	*3:1*	*8:0*	*5:0*	*1:0*	*1:0*	*3:1*	*3:2*
7. Haladás	*1:2*	*3:1*	*0:5*	*1:2*	*2:3*	*1:3*	*X*	*2:0*	*0:1*	*3:3*	*0:0*	*2:0*	*4:2*	*1:1*	*2:1*	*6:4*	*1:1*
8. MATEOSZ	*1:2*	*1:5*	*0:2*	*4:4*	*1:1*	*3:2*	*0:1*	*X*	*1:0*	*3:4*	*4:1*	*2:0*	*0:0*	*4:0*	*1:1*	*1:0*	*0:1*
9. SBTC	*2:0*	*0:1*	*1:2*	*0:4*	*1:3*	*1:6*	*3:1*	*0:2*	*X*	*1:1*	*1:4*	*1:1*	*1:1*	*2:6*	*1:0*	*2:2*	*2:1*
10. SZAC	*2:3*	*0:1*	*1:3*	*1:4*	*3:10*	*1:0*	*1:1*	*1:1*	*1.1*	*X*	*3:2*	*1:3*	*2:3*	*1:2*	*0:0*	*0:1*	*m. n.*
11. Győr	*0:1*	*2:2*	*1:4*	*0:4*	*1:2*	*0:2*	*0:1*	*3:1*	*1:2*	*1:2*	*X*	*6:1*	*0:3*	*1:0*	*1:2*	*2:1*	*3:0*
12. Szeged	*0:1*	*1:3*	*0:2*	*0:5*	*2:5*	*0:1*	*2:1*	*1:1*	*1:0*	*0:0*	*2:0*	*X*	*m. n.*	*2:1*	*1:1*	*0:1*	*m. n.*
13. Elektromos	*0:6*	*0:1*	*2:4*	*1:4*	*0:1*	*3:2*	*0:3*	*0:0*	*0:1*	*0:0*	*0:2*	*2:1*	*X*	*0:1*	*0:1*	*2:2*	*5:1*
14. EMTK	*0:1*	*0:9*	*2:2*	*0:2*	*2:1*	*1:6*	*1:0*	*2:1*	*0:5*	*0:3*	*0:2*	*0:3*	*0:0*	*X*	*0:2*	*3:0*	*0:2*
15. Szolnok	*2:6*	*1:5*	*1:5*	*1:3*	*0:2*	*0:9*	*2:5*	*1:2*	*1:0*	*1:0*	*1:4*	*1:1*	*0:0*	*1:2*	*X*	*2:3*	*1:0*
16. DVSC	*1:2*	*1:5*	*1:2*	*0:4*	*1:4*	*2:4*	*0:1*	*1:3*	*0:0*	*0:2*	*4:0*	*0:1*	*2:0*	*2:1*	*1:3*	*X*	*1:7*
17. MOGÜRT	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*m. n.*	*X*

m. n.: A Mogürt tavaszi mérkőzéseinek két pontját az ellenfelek kapták. Az őszi SZAC–Mogürt mérkőzés két pontját a szentlőrinciek kapták. A Szegedi AK az Elektromos és a Mogürt elleni őszi mérkőzésének két pontját az ellenfél kapta.

Csúcsformában játszott a hatalom által megfenyegetett Fradi

Egyetlen pillanatot is kár elfecsérelni életünkből azt vitatva, hogy az 1948–1949-es bajnoki év a Ferencvárosé volt a magyar labdarúgásban. A zöld-fehérek, miután (bizonyítékok hiányában kénytelenek vagyunk így fogalmazni: hallatlan balszerencsével) elveszítették az előző idény aranyát, a következőben minden szinten taroltak. Lakat T. Károly kollégánk gyűjtötte ki, hogy a Fradi, amellett hogy 11 pontos előnnyel, 140 gólt szerezve megnyerte a bajnoki címet, megszerezte a MATEOSZ jubileumi serlegét, 9:0-ra vert el egy francia élvonalbeli csapatot a SZOT kupájáért játszva, mind a két ellenfelét legyőzte a Húsvéti Tornán, s övé lett a Népszava kupája is. Csak az idény elején, még tartalékosan, a Centenáris Kupán gyengélkedett. (Leszámítva aztán az Újpest elleni, tavasszal 5:0-ra elveszített bajnokit. Annak azonban a szezon szempontjából semmi jelentősége nem volt, ha csak azt nem raktározzuk el róla, hogy Szusza Ferenc, még súlyos sérülése előtt, úgy futballozott, ahogyan csak nagyon kevesen tudtak az egész világon akkoriban.)

A változást a nyár hozta meg a csapat életében. Az előző idény utolsó mérkőzésén, a Csepel ellen elveszített bajnoki rangadón a Henni – Csiszár, Kispéter, Kéri – Lakat, Hernádi – Szabó F.,

A bajnok Fradi idősebb játékosait köszöntő tabló az utolsó ecsetvonásig Lakat Károly keze munkáját dicséri

Kéri Károly

Kocsis, Deák, Kiss Gy., Gyetvai összeállítású tizenegy játszott (tegyük hozzá: Rudas, Onódy és Sárosi dr. jóval többet szerepelt, mint az utolsó találkozón szóhoz jutó Csiszár, Kiss, Gyetvai trió), az ősszel már a Henni – Rudas, Kispéter vagy Csanádi, Szabó – Kéri, Lakat – Budai II, Kocsis, Deák, Mészáros, Czibor összetételű alakulat küzdött a leggyakrabban.

A megújított együttesből a csapatkapitány Rudas „csak" visszavette a helyét, de hárman a nyáron érkeztek: Budai László a Hutter Olajból, a Puskással szembeni harcot feladó, az Üllői úton az Olaszországba távozott Sárosi doktor posztjára kerülő Mészáros Dodó Kispestről, valamint Czibor Zoltán – akinek az éppen akkoriban visszavonult Gyetvai László pótlása lett a feladata – a Komáromi MÁV-ból. Mindannyian azonnal alapemberek lettek az első csapatban.

Talán még a tréner, Lyka Antal sem gondolta, hogy a változtatások mintegy varázsütésre „csodacsapattá" teszik az addig legfeljebb (nagyon) jónak mondható együttest. A Fradi-tábor által Totónak becézett edző a bajnokságot felvezető Centenáris Kupán még többször is felforgatta a kezdő tizenegyet. Volt oka rá, hiszen a IX. kerületiek a Vasastól 8:2-re, az MTK-tól 5:3-ra kaptak ki, s csak a külföldi vendégeket, a bécsi Wackert és a kassai Jednotát verték meg, illetve a Csepelnek vágtak vissza egy 5:4-es győzelemmel. Ezeken a mérkőzéseken még olyan, kevésbé ismert futballisták is játszottak, mint Mindszenti Pál, Csiszár István, Villányi Tibor, Horváth Ödön, Hernádi Pál, valamint a búcsúra készülő Onódy Andor. Lyka a bajnoki szezon kezdetével befejezettnek vélte a kísérletezgetést. Az első fordulóban már a Henni – Rudas, Kispéter, Szabó – Kéri, Lakat – Budai, Kocsis, Deák, Mészáros, Czibor gárda győzött Salgótarjánban 3:1-re. Persze, aligha a nógrádi győzelem jelentette a nagy meglepetést, önmagában azt nem lenne érdemes – több mint hat és fél évtized távlatából – citálni. Sokkal inkább az, hogy az első 21 fordulóban szinte az 1932-es, százszázalékos bajnokcsapat produkcióját másolták le. (A szinte módosítószó használatának oka egy döntetlen: 1948 decemberében – a Vasas elleni botrány miatti pályabezárás következményeként – a Megyeri úton játszva, az MTK elleni találkozón csak egy pontot szereztek.)

A tavaszi hajrában ki is engedhetett a társaság, amely kikapott az MTK-tól, az Újpesttől és a Csepeltől, viszont ennek már alig volt jelentősége. A Ferencváros díszlépésben lett bajnok, jelentős fejtörést okozva a „hivatásos" politikusoknak és a labdarúgó-szövetség korifeusainak egyaránt. Ne szépítsük: azt a klubot ünnepeltek tízezrek hétről hétre a lelátókon, amelyet a hatalom a legjobban utált.

Ahogyan már korábban idéztük: „Aki azt mondja, hogy ne vigyünk politikát a sportba, az vagy tudatlan, vagy megbízhatatlan elem. A sportba csak azért nem kell politikát bevinni – mert benne van! Csak fel kell ismerni a sport politikai elemeit, s arra kell vigyázni, hogy ez a politika helyes legyen!" – jelentette ki még 1948 elején Münnich Ferenc, a Ferencvárosi Torna Club új elnöke, Budapest rendőrfőkapitánya!

Az egykori „spanyolos" Münnich kategóriáit átvéve megállapíthatjuk, nyilvánvalóan sok „tudatlan és megbízhatatlan elem" volt a Fradi táborában. Az ugyanis nem szerette a rezsimet, s fordítva is igaz.

„A B oldalon álltak a legendás B-közép tagjai, akiket kommunista részről nem övezett rokonszenv. Ez a negatív viszonyulás – rögtön érezni lehetett – kölcsönös volt." *(Rónay László: Fradi-szívvel hegyen, völgyben)*

Miközben a csapat 1948 őszén 76 gólt szerzett (ez jobb volt a mérkőzésenkénti ötös átlagnál!), november 28-án, a Vasas elleni meccsen a közönség tüntetett, a korabeli megfogalmazás szerint „provokatív politikai megnyilvánulásokat tett".

A 4:2-re megnyert találkozó után az MLSZ először nemcsak hogy betiltotta az Üllői úti pályát, hanem – példátlan intézkedéssel – négy mérkőzésre meg is vonta a zöld-fehérek szereplési jogát. Ha ez a döntés érvényben marad, a következő négy ellenfél játék nélkül nyert volna a Fradi ellen. Érdemes megjegyezni, hogy a *Népsport*-ban e találkozó után ismét felbukkant a „fasiszta" minőségjelző a ferencvárosi szurkolók egy részével kapcsolatban. („Az Üllői úti pályán hétről hétre megismétlődött tüntetések kérdésével az MLSZ elnöksége is foglalkozott. Az elnökség leszögezte, hogy ezekben a tüntetésekben fasiszta provokátoroknak nagy szerepük van. Tűrhetetlen, hogy a magyar demokrácia ellenségei a sporton keresztül támadják népi demokráciánkat. A Ferencváros jóhiszemű, demokratikus felfogású közönségének már régen magának kellett volna kilöknie soraiból ezeket a fasiszta elemeket.") Az írás végén még a szerkesztőség – nyilván nem saját ötletre – meg is fenyegette az FTC-t. („Az elnökség reméli, hogy az intézkedések alkalmasak lesznek arra, hogy a Ferencváros soraiban rendet teremtsenek. Ha ez nem történnék meg, olyan intézkedések következhetnek, amelyek a Ferencváros létét is érintik")

A beszámoló egyébként kiemelte, hogy a játékjog felfüggesztése nemcsak a Fradi első, hanem a tartalék-, az ifi- és a kölyökcsapataira is vonatkozott.

A vezetőség, nyilvánvalóan Münnich Ferenc révén, „a politikai vezetéshez fordult, a büntetés enyhítése végett". Sikerrel: a játékjogot visszakapta a csapat, csak az ősz hátralévő részében idegenben kellett játszania.

Akkoriban volt a keret tagja Mindszenti Pál. Személye jó lehetőséget adott a Fradi-tábornak 1949 tavaszán arra, hogy – noha a tartalékkapus nem került pályára – „Éljen Mindszenti!" kiáltásokkal éltesse őt, nyilvánvalóan üzenve a hatalomnak, mit gondol Mindszenty József bíbo-

Negyvenkét nap Kistarcsán, avagy válogatott játékosok az internálótáborban

Noha az MLSZ 1947 ősze után nem engedélyezte egyetlen játékos „Nyugatra" szerződését sem – azért a kitétel, mert a szerelme után költöző újpesti balszélső, Patkoló Rezső például mehetett Lengyelországba –, a vágyat nem lehetett kiölni a futballistákból. A nyugat-európai túrák ilyen szempontból „veszélyforrást" jelentettek, de csak kevesen választották akkoriban ezt a módját a „dobbantásnak". (Ilyen kivétel volt Négyesi IV Róbert, a Csepel MTK 1948-as bajnokcsapatának tagja, aki egy ausztriai túrán maradt kint. Később válogatott játékos lett – a Saar-vidék színeiben.)

A többség kalandos utakat járva vágott neki a határnak. 1949 elején, néhány hét leforgása alatt Kubala László és Marik György (Vasas), majd az akkor NB II-es Elektromos Munkás SE négy tehetséges fiatalja, Majtényi Béla, Magay György, Török Sándor és Szőke László szökött Olaszországba. Mindkét társaság Innsbruckon keresztül jutott el Itáliába.

Közben itthon szerveződött egy nagyobb, akár egy tisztességes válogatottat is kitevő kompánia, amelynek tagjai az ország illegális elhagyására készültek. Az ÁVO tudomást szerzett a készülődésről, pontosan tisztában volt azzal, hogy kik szervezkednek. A Grosics Gyula vagy Henni Géza – Olajkár II Sándor, Szűcs Sándor, Lóránt

ros, a magyar katolikus egyház feje előző decemberi letartóztatásáról, illetve a februári, az életfogytiglani börtönbüntetést elrendelő ítéletéről. Talán éppen akkor dőlt el, hogy a „nagy átszervezések" vitathatatlan vesztese a Ferencváros lesz.

Pedig 1949 tavaszán még a (nem csak a hétről hétre mérkőzésre járókra gondolva) több százezres Fradi-tábor abban reménykedett, hogy a csapat éveken keresztül uralni fogja a magyar bajnokságot. A Henni Géza – Rudas Ferenc, Kispéter Mihály (Csanádi Árpád), Szabó Ferenc – Kéri Károly, Lakat Károly – Budai II László, Kocsis Sándor, Deák Ferenc, Mészáros József, Czibor Zoltán tizenegyhez fogható talán csak az 1932-ben csupa győzelemmel bajnoki címet nyert Háda József – Takács I Géza, Korányi I Lajos – Lyka Antal, Sárosi I György, Lázár Gyula – Táncos Mihály, Takács II József, Turay József, Toldi Géza, Kohut Vilmos alakulat, vagy később dr. Lakat Károly 1967-es bajnokcsapata, a Géczi István – Novák Dezső, Mátrai Sándor, Páncsics Miklós – Juhász István, Szűcs Lajos – Szőke István, Varga Zoltán, Albert Flórián, Rákosi Gyula, Katona Sándor alkotta gárda volt.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐVÁLASZTÁS
1949. május 15.
NAGYBUDAPESTI
választókerület
Szavazólap
NŐ
MAGYAR FÜGGETLENSÉGI NÉPFRONT

Korabeli szavazólap

De aztán minden másképpen alakult.

Írhatnánk ugyan, hogy akkor válhattak volna valóra a fradisták reményei, ha a május 15-i, tehát még a bajnoki év alatt zajló országgyűlési képviselőválasztáson nem győz elsöprő fölénnyel a Népfront (hivatalosan: a Magyar Függetlenségi Népfront), de ez felettébb történelmietlen lenne. Más induló ugyanis nem volt, csak a kommunisták által uralt, a Magyar Dolgozók Pártja, a Független Kisgazdapárt, a Nemzeti Parasztpárt, a Független Magyar Demokrata

Gyula – Kéri Károly, Fürjes Imre – Egresi Béla, Keszthelyi II Mihály, Deák Ferenc, Mészáros József vagy Zsolnai János, Czibor Zoltán vagy Illovszky Rudolf „keret" minden tagja legalább a B-válogatottságig vitte addigra. Sebes Gusztáv feladata volt annak kijelölése, kikre csapjon le a hatalom ökle. 1949. március 19-én Egresit, Kérit, Mészárost és Lórántot letartóztatták, majd a kistarcsai internálótáborba vitték. Igazából nem azt nem értették, miért tartóztatták le őket, hanem azt, hogy a többiek hogyan úszhatták meg. Máig tartja magát egyébként egy pletyka, hogy az egyik szökni vágyó játékos hölgyismerőse dobta fel a társaságot… Azonban ezt bizonyítani, 65 év távlatából, igencsak nehézkes lenne.

Az internáltaknak szerencséje volt. Sebes Gusztáv a válogatott prágai kudarca után úgy gondolta, szüksége van a középhátvéd posztján Lóránt Gyulára. Ha hamarabb rájött volna, talán nem verik ki Lóri egy fogát. (Amelyet eltett, később bearanyoztatta, éveken át a nyakláncán hordta.) Mindenesetre április 30-án mind a négyen szabadlábra kerültek. S májusban újra bajnoki mérkőzést játszhattak.

A kistarcsai gyűjtő főépülete

Párt és a Magyar Radikális Párt részvételével február 1-jén megalapított Népfront. *(Magyarország történeti kronológiája IV.)* Aki egyetértett a listával, annak semmit nem kellett csinálnia. Aki nem, az tehetett egy ikszet az aljára.

Fotó: fortepan.hu

„Éljen Rákosi Mátyás, a sportolók igaz barátja!" – hirdette az öles transzparens a Megyeri úti válogatott mérkőzésen (is). Meglehet, az olasz játékosok szurkolói drapériának vélték…

Noha a választás kimenetele nem lehetett kétséges, mégis folyt kampány. Az utolsó áprilisi forduló rangadója előtt, miközben a Megyeri úti stadionban a 60 éves MTK ünneplése zajlott (beszélt az egyesület egyetlen, akkor még élő alapító tagja, Konta Arnold is), a két kiválasztott játékos, a társai által széles karimájú kalapja után Abbénak elnevezett, egyébként akkoriban már a Testnevelési Főiskolán tanító Csanádi Árpád és Hidegkuti Nándor is szónokolt. Mindketten kinyilvánították, hogy egyesületük tagjai a Népfrontra fognak szavazni. Olyan dörgő taps fogadta a bejelentéseket, mintha lett volna más alternatíva is…

A mérkőzést egyébként az MTK nyerte 4:2-re, a Húsvéti Torna és a Centenáris Kupa elhódítása mellett talán ez volt az idényben a Fradi ellen veretlen maradt kék-fehérek legnagyobb sikere. Bukovi Márton rövid idő alatt nagyszerű csapatot épített, amely még azt is megengedhette magának, hogy a téli szünetben elengedje Olaszországba a román állampolgárságú Höflinget. A bajnoki tabellán az MTK lett a második, a Kispesti AC a harmadik, de vajon akadt-e olyan szurkoló az idény végén, aki tudta, hogy a következő évtizedet ez a két alakulat uralja majd a magyar labdarúgásban?

A kispesti Tóth III Ferenc belelép az újpesti Fejes László lövésébe

Az MTK-nál a fiatal Gellér már egyenértékű volt a csak erre a szezonra igazolt Tóth Györggyel, a mezőnyjátékosok közül pedig a gyakran változó balszárnyon kívül már csak Zakariás József hiányzott a következő éveket meghatározó tizenegyből. A Kovács II József, Börzsey János, Lantos Mihály, Kovács I Imre, Sándor Károly, Hidegkuti Nándor és Palotás Péter alkotta mag ebben a szezonban állt össze.

A Kispesté egy külön história, a következő idény történéseit felidézve részletesen cáfoljuk azt a tévhitet, hogy az egyesület, majdan Bp. Honvéd néven, csak a más kluboktól elszipkázott játékosoknak köszönhette a nagy felfutását! A piros-feketék erősödtek Ruzsa Sándorral, a Kistexttől érkezett Tóth III Ferenccel és a korábbi fradista Gyulai Lászlóval, beépült az együttesbe az 1948 elején Bukarestből, a Ciocanultól hazatért Horváth István, de a csapat sikere a Bozsik, Patyi, Bányai fedezetsoron, s az egy híján a gárda góljainak felét szerző Puskás Öcsin múlt.

A kispesti vezérkar legnagyobb érdeme az volt, hogy meg tudta tartani a két ifjú világklasszist, a két gyerekkori jó barátot, Cucut és Öcsit, azaz Bozsikot és Puskást. Pedig szegény volt az egyesület, ám az ötlet egy ideig segített. „Körülbelül 1947–48 táján üzletünk lett – mesélte Puskás Ferenc az *Egy legenda életre kel* című könyvben. – A Kispest nem volt gazdag klub és nem tudott minket értékünk szerint megfizetni. Viszont akkoriban már válogatottak voltunk, a tehetősebb hazai, sőt néhány külföldi klub is erősködött értünk. Ezért Cucunak és nekem felajánlottak egy vasáru- és edényboltot az Üllői úton. Hát azt látni kellett volna! Azt hittük, megütöttük a főnyereményt. Még csak pár hete működtettük, amikor a kormány államosította az összes kis üzletet. Kaptunk kevéske kárpótlást, de ezzel vége is lett az üzlettulajdonosi karrierünknek.”

Ám nem a kispesti éveknek. Öcsi a KAC számára mindenkinél fontosabb volt.

Munkára, Harcra Kész!

Április 3-án kezdődött a következő évek tömegsportéletét alapvetően meghatározó, de az élsportolókra, köztük a világklasszis futballistákra is feladatokat rovó MHK-mozgalom.

A nyitányról így számolt be a Filmhíradó 1949-es 16. száma: „Az Üllői úti Fradi-pályán közel 40 000 ember jelenlétében indult meg a Munkára, Harcra Kész sportmozgalom. Nők és férfiak, fiatalok és öregek lelkes tömege népesíti be a pályát. A mozgalom céljairól Marosán György, a Magyar Dolgozók Pártjának főtitkárhelyettese beszél: »Kis nép vagyunk ugyan, de ez nem zárja ki, hogy a termelés, a kultúra, a sport területén ne kerülhetnénk mások, a nagyok elé, miként ezt eddigi eredményeink is bizonyítják. A Munkára, Harcra Kész mozgalom a magyar sport területén eddigi eredményeinket nemcsak meg akarja tartani, hanem növelni, fokozni és gyarapítani akarja. Lebegjen szeme előtt pártunk nagy harcának és győzelmének eredménye és dolgozzanak, hogy pártunk célkitűzése a magyar nép boldogulására, felemelkedésére, hazánk nagy tanítómesterének vezetésével, Rákosi Mátyással célba jusson.« A Testnevelési Főiskola bemutatója után a 10 x 200 méteres női váltófutás csapatai mérik össze erejüket. Atlétáinknak ez az első tavaszi bemutatója. A mindvégig izgalmas versenyt a Postások csapata nyerte meg. A 15 x 400 méteres férfi váltóban mindjárt a Vasas tör előre. Az Újpest csapata erősen szorítja a vasasokat. A versenyt azonban Szilágyi befutásával a vasasok nyerték.” Dukált labdarúgó-mérkőzés is a nyitányhoz, ezen pedig Budapest csapata 2:1-re legyőzte a Vidék-válogatott legénységét.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Sebes Gusztáv átvette az uralmat

Jó évet zárt a válogatott, csak egy-egy vereség rontotta a mérleget ősszel és tavasszal is. Sebes Gusztáv átvette az uralmat a válogatott élén, a szezon első felében még egy hármas válogatóbizottság tagjaként (vagy inkább: fejeként), a másodikban szövetségi kapitányként. Ezért is érdekes: az idényben az A-csapatban legtöbbet játszók tizenegyéből (Henni, Rudas, Börzsey, Balogh II, Bozsik, Lakat, Zakariás, Egresi, Szusza, Deák, Puskás) mindössze hárman, Puskás Ferenc, Bozsik József és Zakariás József lettek a hamarosan megszülető Aranycsapat törzstagjai.

1948 őszén a Balkán Kupában játszott a magyar és a lengyel válogatott – ne kérdezze senki, mi köze e két országnak a Balkánhoz! (A bolgároknál legalább Balkán és Közép-európai Kupa néven futott a sorozat.) A magyar együttes kiemelkedett a mezőnyből, a tényleg baráti lengyeleket Varsóban is könnyen verte meg 6:2-re. Gallowich Tibor szövetségi kapitány betegsége miatt (e találkozón először, aztán még további három meccsen) válogatóbizottság tevékenykedett a nemzeti tizenegy élén, ennek tagjai Sebes Gusztáv, Kompóti-Kléber Gábor és Mandik Béla voltak. A Grosics – Rudas, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Egresi, Szusza, Deák, Hidegkuti, Tóth III összeállítású együttes góljait Hidegkuti Nándor (2), valamint Bozsik József, Szusza Ferenc, Deák Ferenc és Tóth III Mátyás szerezték. Ez a gárda játékerőben a majdani Aranycsapattal vetekedhetett volna, amelynek csatársztárjai közül Puskást éppen fegyelmi okokból mellőzték a válogatók, Kocsis a B-válogatottban, Czibor pedig az ifjúsági válogatottban szerepelt azon a napon. Kocka három góllal járult hozzá az egyik kedvenc pályáján, a Megyeri úton a B-válogatott (Tóth Gy. – Kovács II, Siklósi – Horváth K., Patyi, Nagymarosi – Sándor, Kocsis, Szilágyi I, Varga II, Horváth L.) 8:0-s győzelemhez. Az ifik ellenben, soraikban Cziboron kívül Palotással és Tóth II-vel, 1:0-ra kikaptak Łódźban.

Októberben, az osztrákok ellen Budapesten játszott az A- és Bécsben a B-válogatott. Az előző idénybeli rossz mérleg után ezúttal sikerült javítani, a Megyeri úton 2:1-re nyertünk, kint döntetlennel ért véget az összecsapás. A nagy sportbarát, Dinnyés Lajos miniszterelnök vezérletével kivonult a politikai elit is az újpesti mérkőzésre, **Gerő Ernő**, Farkas Mihály, Rajk László, Ortutay Gyula és Ries István igazságügy-miniszter is a díszpáholyban szurkolt. (Ries doktor volt akkoriban az MLSZ elnöke.) A Grosics – Rudas, Börzsey, Balogh II – Nagymarosi, Zakariás – Egresi, Szusza, Deák, Hidegkuti, Bodola tizenegy kezdett, Szűcs Sándor is beállt a 47. percben, de egy perccel később Rudas Ferenc visszajött a helyére. A magyar csapat felülmúlta ellenfelét, s megérdemelten nyert. A két nehézbombázó közül Deák Ferenc a 16. percben, Szusza Ferenc pedig a 31. percben vette be a nagyszerű bécsi kapus, Zeman hálóját. Melchior a 42. percben szépített, a második játékrészben pedig nem változott az állás, maradt a 2:1. A B-válogatott (Tóth Gy. – Kovács II, Kispéter – Horváth K., Patyi, Bosánszky – Sándor, Kocsis, Szilágyi I, **Keszthelyi II,** Mészáros J.) még a lengyelek elleninél is erősebb összetételben állt fel. A 3:3-hoz Keszthelyi II, Sándor és Kocsis járult góllal hozzá.

Október 23-án és 24-én háromfrontos mérkőzést vívott a magyar és a román labdarúgás elitje. A magyar ifik váratlanul súlyos, 5:0-s vereséget szenvedtek (a majdani nagyok közül Dékány, Palotás és Kotász volt szenvedő részese a vereségnek), ellenben az A- és a B-válogatott hasonlóan fölényesen győzött. A bukaresti Köztársasági Stadionban a magyarok könnyű mérkőzésre számítottak, júniusban a Megyeri úton 9:0-ra verték el a románokat. A vendéglátók soraiban a cseréként beállt Bodóval együtt hat magyar is játszott, a nagyváradi Bartha Károly és Fernbach-Ferenczi Antal, a temesvári Perényi József és Ritter József, a szilágysomlyói Farmati Zoltán és az alsóvivói Bodó György. Perényi, a NAC 1944-es bajnokcsapatának tagja lőtt ugyan egy szépítő gólt 0:4-nél, azzal együtt sem okoztak sok gondot a mieinknek. Nem úgy Puskás Ferenc Justin Apostol kapusnak: rúgott neki hármat! A magyar csapat a Grosics (Tóth Gy.) – Lóránt, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Egresi, Hidegkuti (Kubala), Deák, Puskás, Tóth III összeállításban játszott. A balösszekötő triplája mellett Deák Ferenc is két gólt szerzett. Lóránt Gyula, aki addigra már a NAC-cal magyar, az ITA mezében román bajnoki címet nyert, ezen a találkozón debütált a nemzeti tizenegyben. A B-válogatott (Henni – Kovács II, Lantos – Horváth K., Patyi, Bányai – Sándor, Kocsis, Szilágyi I, Mészáros, Babolcsay) 4:0-ra nyert. Mészáros József két, Babolcsay György és Szilágyi Gyula egy-egy gólt lőtt a vendégek kapusának, Szoboszlay Miklósnak.

Puskás kontra Guttmann, avagy ki az úr a házban?

1948 novemberében, a Győr elleni, idegenbeli mérkőzésen az idény előtt az Újpesttől érkezett edző, ***Guttmann Béla*** *nagyon izgatott lett a kispadon, látva az egyik kispesti védő, Patyi Mihály durva belépéseit. Az oldalvonalról beszólva figyelmeztette a játékost, hogy nyugodjon meg, de végül elvesztette a türelmét és le akarta hívni. Erre Puskás Öcsi, a csapat első számú játékosa rákiáltott Patyira, hogy maradjon a helyén. A hátvéd jobban tartott a csapatkapitánytól, mint az edzőtől, így aztán a pályán maradt. Guttmann a mérkőzés után azonnal lemondott, és még arra sem volt hajlandó, hogy a játékosokkal együtt vonatozzon vissza Budapestre. Puskás hamar megbánta tettét és bocsánatot kért, ám akkor már késő volt. A klub nem minősítette az esetet a sajtóban – viszont ismét idősebb Puskás Ferenc lett az edző. (Az esethez hozzátartozik, hogy Öcsi hosszú éveken keresztül szégyellte a történetet, kereste a békülés lehetőségét. 1956-ban, amikor az edző Nyugatra távozása után újra találkoztak, sikerült elsimítani az ellentéteket. Guttmannra jellemző egyébként, hogy emberileg nem volt túl jó véleménynyel a fiatal Puskásról, viszont ahányszor csak felkérték, hogy a valaha általa edzett világklasszisokból állítsa össze az álomcsapatát, Öcsit sohasem hagyta ki. Olyan sztárok elé sorolta, mint a brazil Zizinho, Zsengellér vagy éppen Eusébio.)*

Guttmann az idény végéig még Magyarországon maradt, segédkezett a válogatott csapatoknál is, noha – bár még magának is nehezen vallotta be – fájt neki, hogy nem ő, hanem Sebes Gusztáv kapott kinevezést a szövetségi kapitányi posztra. A „hatalom" nem szerette, de tűrte. 1949-ben az MLSZ már nem adott engedélyt játékosok vagy szakemberek Nyugatra szerződésére, Guttmann-nal azonban kivételt tett, elmehetett Padovába. Az olasz városban kezdődött második nemzetközi karrierje, amelyet már egyszer sem szakított meg hazai kitérő.

Nagy meglepetést keltett, hogy a magyar csapat november elején 1:0-ra kikapott a szerfölött szervezetten játszó bolgároktól Szófiában. A vereség lezárt egy rövid szakaszt, a bolgár fővárosban még a válogatóbizottság dirigált, a következő találkozón megkezdődött a Sebes Gusztáv-korszak. A magyar származású szövetségi kapitány, a játékosai által Hajdu bácsinak szólított Hajdu Andor által irányított bolgárok Milanovnak a 15. percben lőtt góljával nyertek. Pedig nagyon erős volt a válogatottunk: Henni – Lóránt, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Egresi, Kubala (Szilágyi I), Deák, Puskás, Tóth III.

Áprilisban vereséggel kezdődött az új éra, a nemzeti együttes 5:2-re kikapott Prágában a csehszlovákoktól. A Turai – Rudas, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Sándor, Szusza, Deák, Puskás, Szilágyi I összeállítású magyar tizenegy, ahogyan a kapitány fogalmazott, „kiábrándító játékkal" szenvedett vereséget. Sebes Gusztáv ezt írta még a mérkőzésről: „(...) hiába a finom, csillogó technika, ha hiányzik a szív és a lelkesedés. A csatársor nem értette meg egymást. Deák és Szilágyi nem értették meg Puskás és Szusza finom elgondolásait. Ez a vereség figyelmeztető volt. Összehívtam az edzőket, elemeztük a prágai mérkőzést, és azonnal hozzákezdtünk a csapat átszervezéséhez. Ekkor került a csapatba Lantos, Kocsis, Grosics, Budai és Czibor." *(Sebes Gusztáv: A magyar labdarúgás I-II.)*

Hozzátehetjük: Grosics és Kocsis már korábban bemutatkozott a válogatottban, esetükben helyesebb lett volna a „került vissza" kifejezést használni. Bár Sebes nem szeretett rá emlékezni, Lóránt Gyula sorsát is alapvetően befolyásolta ez a mérkőzés. A „tiltott csoportos határátlépési kísérletet" szervező Lóránt Gyula a mérkőzés után visszakapta a szabadságát és elfoglalta a helyét a védelem közepén. Aznap még három fronton találkozott a magyar és a csehszlovák futball, a B-válogatottak 1:1-re végeztek az Üllői úton (a magyar összeállítás: Zsikla – Kovács II, Szabó – Kovács I, Patyi, Lakat – Budai, Hidegkuti, Fenyvesi II, Gyulai, Babolcsay), míg az ifik meccsét Prágában 3:1-re a házigazdák nyerték. A legendás ifikapitány, Mézes Sándor által összeállított csapat névsorában felbukkant a Vasas ifistájának, Sárosi Lászlónak is a neve. Pozsonyban Budapest válogatottja 2:1-re nyert, a főváros tizenegyében helyet kapott a szombathelyi Büki és Tölgyesi, a győri Dombos és a debreceni B. Nagy is.

Fotó: fortepan.hu

A Megyeri úti UTE-pálya madártávlatból. Több mérkőzését itt vívta a negyvenes évek végén a magyar válogatott

Fotó: fortepan.hu

Az olaszok ellen 1:1-re végző magyar válogatott. Balról: a három játékvezető, Balogh II, Puskás, Lakat, Kocsis, Budai II, Szusza, Bozsik, Rudas, Börzsey, Deák, Henni

Nem kellett sokáig várni a vigaszra: május 8-án az A-válogatott 6:1-re megverte az osztrákokat. A Megyeri úton közel 50 000 néző várta az „új" válogatottat. Sebes öt helyen megváltoztatta a kezdőcsapatot, Turai István, Zakariás József, Sándor Károly, Szusza Ferenc és Szilágyi I Gyula helyére Henni Géza, Lakat Károly, Budai II László, Kocsis Sándor és Czibor Zoltán került. (Az összeállítás: Henni – Rudas, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Lakat – Budai II, Kocsis, Deák, Puskás, Czibor. A két szélső ekkor debütált a válogatottban. Velük együtt összesen heten képviselték a nagy formában lévő Ferencvárost.) Sokkal jobban játszott a válogatott, mint Prágában, kiütötte a Walter Zemant, Gerhard Hanappit, Ernst Ocwirkot, Ernst Melchiort és Alfred Körner II-t is a soraiban tudó osztrák legénységet! Az Európa Kupa-mérkőzés bő félóra alatt eldőlt, addigra már Deák Ferenc, Kocsis Sándor és Puskás Ferenc góljával 3:0-ra vezettek a mieink. Aztán a másodikban Deák lőtt még egyet, Puskás kettőt, 4:0-nál Melchior szépítése sem rontott a hangulaton.

A B-válogatott 5:3-ra kikapott Bécsben, igaz, noha a két összekötő Hidegkuti Nándor és Szusza Ferenc volt, az együttest (Ruzsa – Kovács II, Szabó – Kovács I, Patyi, Bányai – Besenyei-Beschóner, Hidegkuti, Mező, Szusza, Kovács IV, majd beállt a szentlőrinci Szabó) aligha lehetett második garnitúrának nevezni. Ketten, a pápai Besenyei és Mező, az Elektromos centere nem is első osztályú klubból kerültek a csapatba. Más kérdés, hogy mindhárom gólt Mező Nándor lőtte.

1949-ben már 24 éve és 15 mérkőzés óta tartott az olaszok elleni nyeretlenségi sorozat. A Megyeri úton 47 000 néző remélte, hogy a Henni – Rudas, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Lakat – Budai II, Kocsis, Deák, Szusza, Puskás összetételű kollektíva ezen az Európa Kupa-meccsen meg tudja törni a rossz szériát. Carapellese a 11. percben megszerezte a vezetést az olaszoknak, Deák Ferenc kiegyenlített még az első félóra letelte előtt. Utána is a magyar csapat támadott, de szabályos gólt nem tudott elérni. Puskás Öcsi ugyan bevette Moro kapuját, de az angol Evans bíró észrevette, hogy a kispesti csatár az öklével, s nem a fejével irányította a labdát. Pedig hol volt akkor még Maradona és Isten keze?

Egy héttel később Stockholmban játszott a magyar válogatott, az egy évvel korábban a londoni olimpián győztes svéd válogatott ellen. (Amely aztán egy évvel később, Brazíliában a leg-

Fotó: fortepan.hu

Debrecenben a magyar válogatott 8:2-re legázolta a lengyeleket. Balról: Balogh II, Puskás, Egresi, Lakat, Czibor, Bozsik, Lantos, Keszthelyi, Börzsey, Deák, Henni

jobb négy közé jutott a világbajnokságon.) A Megyeri úton az olaszok elleni döntetlent elért csapatot szinte teljesen megtartotta Sebes Gusztáv, „csak" Puskás Ferenc ezúttal nem kezdett, Czibor Zoltán került a helyére. A Henni – Rudas, Börzsey, Balogh II – Bozsik, Lakat – Budai II, Kocsis, Deák (Puskás) Szusza, Czibor tizenegy már 2:0-ra vezetett a Budai II és Kocsis Sándor alkotta ferencvárosi jobbszárny tagjainak egy-egy góljával, ám a svédek, akik néhány héttel korábban az angolokat is megverték, az utolsó tíz percben ki tudtak egyenlíteni Hasse Jeppson és Gunnar Gren révén. Olyan ászok játszottak náluk e két belsőcsatáron kívül, mint Kalle Svensson, Knut Nordahl és Nils Liedholm.

Június 30-án a MATEOSZ-ra (!) épülő Budapest-válogatott 4:0-ra kikapott Prágában, de szerencsére nem ezzel ért véget a szezon. Július 10-én háromfrontos magyar–lengyel találkozót tartottak Debrecenben. Ez volt az első alkalom, hogy az A-válogatott vidéki városban szerepelt hazai mérkőzésen.

Népünnepélyt jelentett a labdarúgó-válogatott debreceni vendégjátéka, Budapestről tíz különvonat vitte a legérdemesebb szurkolókat. Mindazonáltal kár lenne az utókornak izgulni: a cívisváros szurkolói önmagukban megtöltötték volna a Nagyerdő stadionjának lelátóit. Harmincezer néző zsúfolódott össze a tribünökön. Remek volt a felvezetés: az ifik a két gólt is szerző Kotász Antal vezérletével 6:2-re nyertek.

Az A-csapat a Henni – Balogh II, Börzsey, Lantos – Bozsik, Lakat – Egresi, Keszthelyi II, Deák, Puskás, Czibor összeállításban kezdett. Lantos Mihály, az Aranycsapat balhátvédje e találkozón debütált. A csepeli Keszthelyi eredetileg nem kezdett volna, de a találkozó előtti napon, az edzésen göröngyre lépő Szusza Ferenc súlyos, egész későbbi pályafutására kiható sérülést szenvedett. A zajos közönségsikert arató magyar legénység mindkét félidőben négy-négy gólt szerzett, az elsőben Deák, Egresi, Puskás, megint Deák, a másodikban Keszthelyi, Deák, újra a nagy formában játszó Deák, s végül Puskás talált a kapuba. A lengyelek 0:7 után, Kohut

és Mamon révén szépítettek. Aznap Gdańskban a nagyon erős B-válogatott (Grosics – Rudas, Szűcs, Szabó – Horváth K., Kirádi – Budai II, Kocsis, Szilágyi, Mészáros J., Babolcsay) 3:0-ra legyőzte a vendéglátók tizenegyét.

1948. szept. 19.	Varsó	LENGYELO.	6:2 (3:1)	Balkán Kupa	Bozsik, Hidegkuti 2, Szusza, Deák, Tóth III
1948. okt. 3.	Bp., Megyeri út	AUSZTRIA	2:1 (2:1)		Deák, Szusza
1948. okt. 24.	Bukarest	ROMÁNIA	5:1 (1:0)	Balkán Kupa	Puskás 3, Deák 2
1948. nov. 7.	Szófia	BULGÁRIA	0:1 (0:1)	Balkán Kupa	
1949. ápr. 10.	Prága	CSEHSZL.	2:5 (0:1)	Európa Kupa	Puskás, Szusza
1949. máj. 8.	Bp., Megyeri út	AUSZTRIA	6:1 (3:0)	Európa Kupa	Deák 2, Kocsis, Puskás 3
1949. jún. 12.	Bp., Megyeri út	OLASZO.	1:1 (1:1)	Európa Kupa	Deák
1949. jún. 19.	Stockholm	SVÉDO.	2:2 (0:1)		Budai II, Kocsis
1949. júl. 10.	Debrecen	LENGYELO.	8:2 (4:0)		Deák 4, Egresi, Puskás 2, Keszthelyi

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

9 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE), Börzsey János (MTK), Deák Ferenc (FTC)

8 mérkőzésen: Bozsik József (Kispest)

7 mérkőzésen: Puskás Ferenc (Kispest)

6 mérkőzésen: Rudas Ferenc (FTC)

5 mérkőzésen: Egresi Béla (UTE), Henni Géza (FTC), Szusza Ferenc (UTE), Zakariás József (MATEOSZ)

4 mérkőzésen: Lakat Károly (FTC)

3 mérkőzésen: Budai II László (FTC), Czibor Zoltán (FTC), Grosics Gyula (MATEOSZ), Hidegkuti Nándor (MTK), Kocsis Sándor (FTC), Tóth III Mátyás (Vasas)

2 mérkőzésen: Kubala László (Vasas), Lóránt Gyula (Vasas), Szilágyi I Gyula (Vasas)

1 mérkőzésen: Bodola Gyula (MTK), Keszthelyi II Mihály (Csepel), Lantos Mihály (MTK), Nagymarosi Mihály (UTE), Sándor Károly (MTK), Szűcs Sándor (UTE), Tóth György (MTK), Turai István (Vasas)

Névadók – szovjet mintára

Ebben az idényben kezdődött a sportegyesületek szovjet mintára történő átnevezése. A vasutas kluboknak jutott a nem feltétlenül örömteli elsőség, 1949. február 8-án Lokomotívok lettek mind. Bő két hónappal később, április 24-én a bányász klubok kapták meg a Tárna nevet.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Csehszlovák nyelvű feliratok az Üllői úton

Nagyon szerény nemzetközi programot bonyolítottak le a magyar élklubok az idényben. Különösen nagy volt a kontraszt az előző év látványos portyáival szemben.
Ősszel a bécsi Wacker – igaz, eleinte a londoni olimpián szerepelt játékosai nélkül – négy mérkőzésen négy vereséget szenvedett. A Centenáris Kupán kikapott a Csepeltől, a Vasastól, az MTK-tól, majd a Ferencvárostól. (A sorozat másik külföldi résztvevője a kassai Jednota volt.)

Az ősz derekán is járt egy nyugati csapat Budapesten, a Szakszervezeti Tanács 17. kongresszusa tiszteletére rendezett torna külföldi vendége a Miskolcról elszármazott francia válogatottal, a kölcsönjátékosként érkező Schmidt-Sikló Lászlóval felálló CO Roubaix-Tourcoing volt. (Személye egyben magyarázat arra, hogy a kor propagandisztikus híradójában a vendégjátékosok hogyan tudtak az utcán beszélgetni a magyar munkásokkal. A napi sajtóban egyébként Excelsior Roubaix néven emlegették a csapatot.) A gallok képviselte nívóról annyit, hogy a Ferencváros 9:0-ra megverte őket.

Néhány nappal később a Vasas a prágai Slaviát fogadta. A csehszlovák klubok voltak a legkedvesebb vendégek ebben az idényben. A piros-kékek Kubala és Szilágyi I góljával 2:1-re nyertek.

A nemzetközi program fénypontja a Húsvéti Torna volt, ám ezúttal nem osztrák, hanem csehszlovák együttesekkel. Az első nap a Ferencváros – kiváló játékkal – 8:3-ra kiütötte a Slaviát. A *Népsport* tudósításában szerepel egy veretes mondat a körítésről: „A pálya kerítésén csehszlovák nyelvű feliratok köszöntik vendégeinket”…

A mérkőzés hőse a nagy formában játszó Deák Bamba volt, aki az első negyedórában három gólt is szerzett. Aznap az MTK 2:1-re megverte a Spartát. Másnap a Fradi ismét kitett magáért, 4:0-ra elsöpörte az erősebb vendéget, de ez is kevés volt a torna megnyeréséhez. A kék-fehérek ugyanis 7:0-ra gázolták el az így két nap alatt 15 gólt kapó Slaviát, s jobb gólarányukkal elhódították a kupát. A Húsvéti Torna mind a négy meccse szerepelt a hét totószelvényén, a két további magyar mérkőzés és a hat angol bajnoki mellett.

Fotó: fortepan.hu

A Ferencváros (jobbról) a Húsvéti Torna keretében 8:3-ra megverte a Slavia Praha csapatát

Repülőgép-katasztrófa magyar áldozatokkal

A negyvenes évek végére az olasz és a francia élvonal vált a magyar légiósok Mekkájává.

A *Képes Sportlap 1948. szeptember 21*-i száma részletes beszámolót közölt a calcióban futballozó honfitársainkról, a rangsorolásnak a legegyszerűbb módját választva. Összeállította az akkor éppen Itáliában szereplő magyar játékosok álomtizenegyét: Boldizsár Géza – Mészáros Ferenc, Olajkár II Sándor – Sárosi III Béla, Polgár Gyula, Szegedi-Simatoc Miklós – Kincses Mihály, Mike István, Sárosi I György dr., Zsengellér Gyula, Nyers István.

Nem volt igazán képben a szerző, a felsoroltak nem mindegyike szerepelt az élvonalban, s nem mindenkinek ment jól a sora, akadtak, akik hamarosan tovább is álltak. Polgár Drumi, például kényszerből: hazatért szabadságra, s bár szeretett volna visszamenni, nem kapta vissza az útlevelét. Ugyanakkor érdekes, hogy több mint tíz évvel a franciaországi vb-döntő után az „ezüstcsapat" két további játékosa – kétségtelenül használhatunk kategorikus kijelentést –, a két legfényesebb csillaga, Zsengellér és Sárosi I dr. egyaránt a hajdani ellenfél országában szerepelt. Az egykori újpesti gólzsák, akinek a nevét alig tudták kimondani az olaszok, ezért többnyire Ábelnek szólították, az AS Roma keretéhez tartozott, míg a Doktor a cikk megjelenése előtt a Padova színeiben játszott edzőmeccset, s bár gólt is lőtt, végül nem szerződött le. Hamarosan a Bari alkalmazottja lett – de edzőként, Kutik András és Plemich Rudolf helyére kerülve. (Ezért aztán, tovább játszva, ajánlunk a gazdag kínálatból másik csatárt: Ádám Sándor, Zörgő János, Hrotkó János, Fábián II József és Vörös Mihály is kint volt.)

1949. január 6-án Bari–Bologna 3:0 - öt magyarral! Balról: Sárosi III (Bologna), Hrotkó, Kincses, Vörös és Mike (Bologna)

Ebben az idényben tizenhét magyar labdarúgó lépett pályára az olasz első vonalban, közülük kiemelkedett az Interben 26 bajnoki gólt szerző Nyers István. A milánói fekete-kékek tagja volt még Szegedi-Simatoc és rövid ideig a Csehszlovákiából, Pozsonyból érkezett, hajdanán itthon a Nemzeti SC-ben a pályafutását kezdő Wellisch Jenő is. Utóbbi a C-ligás GS Solvayhoz állt tovább.

A Bolognában futballozott Sárosi III és Mike, a Bariban Kincses, Vörös és Hrotkó. A Laziót erősítette az ifjabbik Nyers fivér, Ferenc, valamint a januárban az MTK-tól befutó Höfling Norbert. (Idehaza Zsigmond keresztnéven, sőt esetenként Holló Zsigmond néven játszott.) A Livorno fedezete volt a tragikus sorsú, 1949. szeptember 9-én közlekedési balesetben elhunyt, szegedi Pakó István. A Lucchesében, a majdan a nagy Milan alapjainak lerakásában elévülhetetlen érdemet szerzett Gipo Viani csapatában játszott a Tóth Gyula, Fábián II József, Uram Mihály trió. Utóbbi korábban ungvári csapatokban, majd az ŠK Bratislavában szerepelt. A Pro Patria mezét viselte Garay Tibor, az AS Romáét pedig Zsengellér Gyula.

A supergai Bazilikánál szerencsétlenül járt „nagy" Torino emlékére kiadott képeslap. Az alsó sor közepén Schubert Gyula

A télen érkezett Pozsonyból az AC Torino bajnokcsapatához a kőbányai születésű létére csehszlovák válogatott Schubert Gyula. Valentino Mazzola, a korszak első számú olasz csillaga volt a poszton a riválisa, így mindösszesze öt bajnoki mérkőzés jutott neki Itáliában. Elutazott (miként a sportigazgató Egri-Erbstein Ernő is) a csapat lisszaboni gálamérkőzésére, amelyről hazafelé tartva a repülőgépük nekiütközött Supergánál a Bazilika tornyának. A gép minden utasa, tizennyolc játékos, három vezető, három edző, három újságíró és a négyfőnyi személyzet szörnyethalt. Schubert Gyulát és Egri-Erbstein Ernőt is a torinói temetőben helyezték örök nyugalomra.

Néhány jó magyar futballista alacsonyabb osztályban kereste a kenyerét: Szóbel István és Samu József (Biellese), Fekete Árpád (Pro Sesto), Füzesi László és Sipos Vilmos (Grosseto) valamint Zörgő János (Prato).

Többen játszottak a francia elitben is. Korányi Dezső és Újlaki József az FC Sète, Nagy II András a bronzérmes Olympique Marseille, Nagy Gyula az újonc Colmar alkalmazottja volt. Sikló-Schmidt László a Lens (1.), Nemes-Neufeld György a Bordeaux (2.), Simonyi András a Rouen (3.), míg Pintye János a Le Havre (4.) mezét viselte a második vonalban.

Csehszlovákiában átálltak a szovjet rendszerű, naptári éves (tavaszi-őszi) bajnokságra, ezért 1948 őszén csak egy kört játszottak le. Megfogyatkozott a kinti magyarok száma, igaz, közülük többen nem haza, hanem Olaszországba indultak. Vinyei Jenő, Turbéky István és ősszel Schubert Gyula volt a három legjobb magyar, előbbi kettő kassai, utóbbi pozsonyi klubban játszott.

Romániában a nagyváradi ICO (Întreprinderea Comunală Orășenească Oradea) nyerte meg a bajnokságot, a Vécsey – Ion Vasile, Melan – Bodó, Zilahi, Serfőző – Kovács II, Sárvári-Spielmann, Váczi II, Tudose, Turcuș összetételű alaptizenegyből Vécsey Adolf, Kovács II János és Sárvári-Spielmann Ferenc a NAC 1944-es magyar bajnokcsapatának is tagja volt. (A Kopeknek becézett Kovács II 1944 tavaszát követően már nem játszott magyar bajnokit, miután egy katonatiszt inzultálása miatt hat hónapos börtönbüntetésre ítélték.) Zilahi László 1946 őszén a Debreceni VSC tagja volt a magyar élvonalban. Váczi II György, aki 1942 és 1944 között a Kolozsvári AC, majd a háború utáni első országos bajnokságban a Győri ETO színeiben szerepelt, elnyerte a román liga gólkirályi címét.

Lengyelországban a korábbi újpesti, Patkoló Rezső a Łódzki Klub Sportowy, az ŁKS balszárnyán száguldozott. Nem is teljesített rosszul, az ország legjobbjai között jegyezték a posztján. (1949 októberében aztán bekerült a lengyel válogatottba is.)

Az edzők közül Hajdu Andor a bolgár válogatottat, Somlai Rezső a szófiai belügyi klubot, a Levszkit irányította. Spitz Illés a Partizannal megnyerte a jugoszláv bajnokságot. Szendrődi Lajos, aki 1938 elején, egy válogatott mérkőzésen mesterhármast lőtt Luxemburgnak, tíz évvel később a FOLA d'Esch edzője lett, és csapatával második helyen végzett a hercegség bajnokságában.

Portugáliában Biri János az Estorilt, Szabó József a Portimonensét pallérozta. Finnországban 1948 végén Toldi Géza alakulata, a vaasai VPS nyerte a bajnokságot, Markos Imre ezüstérmes lett a TPS gárdájával. A „svédnek" elkeresztelt IFK Vasánál (5.) Magyar Ferenc, míg a Hämeenlinnánál Nagy János dolgozott. A svéd bajnokságot Konrád Kálmán nyerte meg a Malmö FF együttesével.

Svájcban is magyar volt a bajnokcsapat trénere, Volentik Béla vitte diadalra a Lugano színeit. Winkler József az FC Brühlt, az ifjabbik Volentik, Mihály, a Locarnót irányította a második vonalban.

Két gyermekkori barát, egykori válogatottbeli társ Chilében öregbítette labdarúgásunk hírnevét: Orth György a válogatottnál, Platkó Ferenc a Santiago Morningnál. Aztán Ferus kapott egy olyan hívást, amelyre régóta várt: a Boca Juniors invitálta 1949-ben. Nem sejthette, hogy hamarosan kitör a futballsztrájk.

A „másik" Hungaria

1948 nyarán elsősorban a vajdasági és az erdélyi klubokban szerepelt, a háború után Németországba került játékosokból alakult meg a mindössze három hónapon keresztül létező FC Hungaria. Legjobbjai közül az Ingolstadtban letelepedett, majd Ausztráliába kivándorolt Deményi-Demetrovits Rudolf, a NAC bajnokcsapatának tagja, korábbi nyolcszoros válogatott, valamint a Kolozsvári AC színeiben Magyar Kupa-döntős Csákány Jenő voltak. A csapat egyébként veretlen maradt rövid története alatt, miután az Eintracht Frankfurttal 1:1-re, az Union Niederraddal 5:1-re, az FC Hörsheimmel 1:0-ra, az FSV Frankfurttal 3:3-ra, majd augusztus 12-én a Rödelheimmel 3:2-re végzett.

A képen állnak, balról: Tremel, Deményi-Demetrovits, a marosvásárhelyi Medve Árpád, Csákány Jenő, a lengyel Iwan, Klupka, az újvidéki Polyvás, Dávid kapus, Lakatos, az osztrák Matthes, valamint Goldstein és Szabó. A társaságból Csákány Jenő vitte a legtöbbre Németországban, az SV Wiesbaden, az Eintracht Frankfurt, újra a wiesbadeni klub, majd ismét az Eintracht, 1948-ban az FSV Mainz, végül 1950 és 1960 között megint az SV Wiesbaden fedezete volt. 2006. november 9-én, 83 évesen hunyt el.

Névsorolvasás

CSEPEL MUNKÁS TESTEDZŐ KÖR:
Mészáros György 25 – Rédei József 26, Nagy II István 30, Kékesi János 19 – Preiner Kálmán 27/2, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 30/2 – Tóth II József 26/9, Marosvári (Marksteiner) Béla 26/8, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 28/18, Fenyvesi György 27/15, Pintér József 23/6. A többiek: Kónya I József 13/2, Szentesi Károly 10/1, Faludi István 5/1, Híres (Hirth) Alajos 3, Szekeres András (k) 3, Holcer Mátyás 2, Négyesi (Niederkirchner) IV Róbert 2/2, Tihanyi (Trenka) László (k) 2, Juhász Károly 1, Ráth Miklós 1, Zele Sándor 1/1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Henni Géza 28 – Rudas (Ruck) Ferenc 29/5, Szabó Ferenc 27/2 – Kéri Károly 21, Csanádi Árpád 21, Lakat Károly 27 – Budai (Bednarik) II László 30/15, Kocsis Sándor 30/33, Deák Ferenc 30/59, Mészáros József 24/4, Czibor Zoltán 30/18. A többiek: Kispéter Mihály 17/1, Hernádi (Herneck) Pál 6, Horváth Ödön 5, Mindszenti (Minich) Pál (k) 2, Anda László 1, Tihanyi (Till) II Andor (András) 1, Villányi (Wildmann) II Tibor 1

GOLDBERGER SPORT EGYESÜLET:
Kamarás Mihály 25 – Károlyi Ferenc 29, Jezsó István 17 – Palotás János 27/1, Csurgó I Mihály 28, Konrád Ferenc 30/3 – Kuts Ferenc 17, Csurgó II Miklós 19/2, Aspirány Gusztáv 29/3, Varga II Ferenc 27/4, Varga I József 24/6. A többiek: Dombóvári József 15, Győrvári Mihály 8/3, Sipos (Sipszky) István 8, Kósa Lajos 7/2, Rábai László 5, Gulyás Géza (k) 4, Moharos Gyula 4, Szenes II László 2, Kerekes Antal 1, Szabó Sándor 1, Tamási Lajos (k) 1

GYŐRI VASAS ETO:
Cseh Imre 20 – Kiss II László 23, Bányik István 26 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 29, Kovács Imre 28, Józsa Zoltán 23/3 – Dombos Ágoston 30/10, Kiss I István 12/3, Kertesi Ignác 30/16, Gőcze Sándor 24/8, Hiba II János 24/11. A többiek: Kárpáti Béla 12/1, Spaits József 8, Vörös Miklós 7, Györgyi Ernő (k) 6, Hárs Ferenc 6/1, Kalmár Péter 4/2, Nagy László (k) 4, Horváth János 3, Szalay József 3, Tulner Tibor 3, Kovács II István 2, Döbörhegyi Ernő 1, Szécsány László 1, Tóth Kálmán 1

HALADÁS VSE:
Büki József 25 – Kovács III Ferenc 17, Pió Rudolf 20 – Dombai Károly 30/1, Tölgyesi (Leitgeb) József 30, Kulcsár Ferenc 29 – Rábai János 28/1, Hegedűs Miklós 24/10, Varga Ferenc 29/12, Kovács IV István 27/17, Papp Lajos 29/12. A többiek: Zámbó Emil 11/1, Kassai Ferenc 8/1, Sarlós László 7, Kassai László (k) 5, Tóth III János 4/1, Tóth Kálmán 2, Bogáti Ferenc 1, Csákány Miklós 1, Kajtár József 1, Molnár István 1, Szabados László 1

KISPESTI ATHLÉTIKAI CLUB:
Ruzsa Sándor 26 – Rákóczi László 28, Tóth III Ferenc 29/2 – Bozsik József 29, Patyi Mihály 30, Bányai (Breier) Nándor 26 – Horváth István 27/9, Gyulai László 26/10, Budai (Balázsovits) I László 24/9, Puskás (Purczeld) Ferenc 28/46, Babolcsay György 28/4. A többiek: Cserjés (Csernák) István 14/5, Városi (Wustel) György 7/6, Kiss Mihály (k) 4, Bárfy Antal 2/2, Dósai István 1, Grolmusz Gyula 1

KISTEXT (KISPESTI TEXTILES):
Fogarasi Sándor 29 – Olajkár I Károly 17, Szalay István 23 – Cserna Nándor 17, Kiss II László 30/1, Papp Jenő 22/1 – Forgács Gyula 25/6, Méder Ferenc 24/5, Tóth II Lajos 24/12, Válik György 30/4, Sallai Gyula 21/6. A többiek: Szalay György 15, Steinhacker István 9, Schubert István 8, Tarján Béla 8/3, Molnár Károly 7, Stuglich Imre 5/1, Hámori László 4, Garas Árpád 3, Haraszti Lajos 2, Pongrátz Károly 2, Simon Jenő 2, Kiss Imre (k) 1, Olajkár II Sándor 1, Szelényi István 1

MATEOSZ SE:
Grosics (Grosits) Gyula 25 – Bagoly Bertalan 29, Doma László 14/4 – Rigó (Reizer) Ferenc 16, Szabó II György 30, Zakariás József 29/2 – Szabó Imre 18/5, Virág II István 29/13, Bártfai (Bencsok) Vilmos 26/10, Zsolnai János 28/17, Fürjes (Fischer) Imre 23/3. A többiek: Béres András 14/7, Nádas (Neumann) Gábor 14, Nótás (Nohava) Jenő 13, Szabó Elemér 11/9, Ónody Béla 7, Nádori Pál (k) 5

MTK:
Tóth György 18 – Kovács II József 30/4, Börzsey János 29, Lantos (Lendenmayer) Mihály 23/2 – Kovács I Imre 23/2, Bosánszky Jenő 26/6 – Sándor Károly 23/8, Hidegkuti Nándor 28/26, Palotás (Poteleczky) Péter 22/5, Bodola Gyula 29/14, Hegedűs András 16/4. A többiek: Mészáros Miklós 16/2, Gellér Sándor (k) 12, Horváth László 12/4, Höfling Norbert (Zsigmond) 12/12, Keszler Mátyás 11/1

SALGÓTARJÁNI BTC:
Oláh I Géza 28 – Kiss Gyula 22, Debreczeni István 24 – Kanyó József 23, Héthy László 27, Laczkó Sándor 27/1 – Szabó István 22/7, Csuberda Ferenc 23/9, Polgár Károly 23/5, Vilezsál Oszkár 29/9, Vincze II Gyula 23/16. A többiek: Csák Attila 15/5, Gáspár István 11, Ujj János 7, Kovács János 5, Szabó III Albin 5/1, Bányik Sándor 4/1, Miklós Frigyes 3/1, Balázs Pál 2, Nádasdi Ferenc (k) 2, Szász Tibor 2, Bablena László 1, Badics Imre 1/1, Para Zoltán 1

SOROKSÁRI EGYSÉG SE
Zsikla László 25 – Szamosi Mihály 20, Kontha Károly 30 – Solti (Stark) Ferenc 30/2, Kovács Sándor 23/2, Lugosi János 30 – Pákozdi Imre 22/3, Antoni János 19/5, Junász Géza 28/15, Hontvári Ferenc 29/7, Pusztai János 28/1. A többiek: Turai Róbert 16/3, Borbély II Sándor 8, Vígh Péter 7, Derda Vilmos (k) 5, Sárvári Ferenc 3, Sas Sándor 3, Rudas Jakab 2, Kecskeméti István 2

SZENTLŐRINCI AC:
Szabó László 30 – Horváth János 30/1, Kapcsos Sándor 29 – Kováts József 25/1, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 30, Tagányi Árpád 21 – Szabó III László 30/8, Bircsák Gusztáv 17/2, Ulicska Jenő 29/1, Bihari Károly 26/4, Óvári (Oberfrank) Ferenc 28/12. A többiek: Magyar Aladár 14/3, Terbe Béla 11/1, Fazekas Károly 4/1, Streliczky Antal 4/1, Bakk József 1, Kiss Ferenc 1

SZEGEDI AK:
Ludas János (2-szer m. j.) 17/1 – Szabó Lajos 29/1, Gyuris János 15 – Gyurik László 30/1, Szőcs Ferenc 28/3, Laczi I Ferenc 14/1 – Benák András 22/5, Törköly György 10/3, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 30/8, Ladányi László 26/4, Nagy Antal 21/5. A többiek: Veszelovszky (Vészi) László (k) 15, Solti Jenő 11, Hernádi János 9, Szokoli Antal 7, Galgóczy Károly 6, Petrik Ferenc 5/3, Bernáth László 3, Kakuszi Ferenc 3, Báló István 1, Czakó István 1

TATABÁNYAI SPORT CLUB:
Fertői Gyula 17 – Triff-Árkosi György 28, Szabó Jenő 30 – Kónya II István 26, Dóra Imre 19/2, Majtán József 27/2 – Nagy István 27/6, Zsédely Sándor 26/9, Balla Gyula 27/19, Berki György 25/9, Lázár Vilmos 20/3. A többiek: Gál András (k) 13, Láng József 12, Palotás Dezső 11/2, Szakács Sándor 8, Zárai Béla 5, Smudla István 3, Dobos Sándor 2, Rónaszéki József 2, Kiss István 1, Zsiros Miklós 1

ÚJPESTI TE:
Károlyi József 24 – Balogh II Sándor 27/2, Szűcs Sándor 26/3, Horváth Károly 29/2 – Kirádi Ervin 26, Nagymarosi (Cziszler) Mihály 20/1 – Egresi (Englerth) Béla 22/8, Szusza Ferenc 28/36, Fejes László 27/7, Halasi (Hradszky) Béla 17/14, Várnai (Vnuk) Lajos 19/8. A többiek: Laborcz (Langa) Lajos 17, Suhai Imre 14/3, Fábián Zoltán 13, Bódis Károly 6/4, Fehéri János (k) 6, Németh Gyula 5/0, Nagy József 2, Tamás István 2

VASAS:
Bakó Béla 15 – Lóránt (Lipovics) Gyula 23/1, Siklósi István 24 – Pósa (Posch) Béla 27/1, Moór Ede 17/3, Lőrincz Emil 18 – Illovszky Rudolf 22/9, Kántor György 16/4, Szilágyi I Gyula 27/28, Szilágyi II János 28, Tóth III Mátyás 24/6. A többiek: Turai (Till) István (k) 15, Berzi Sándor 14/5, Kotász (Gottlieb) Antal 14/1, Kubala László 12/6, Marik György 11/1, Saroveczky Gyula 11/1, Csiszár Pál 6, Borsodi Géza 3/1, Dobó Zoltán 2/1, Andorka Márton 1

Az élvonal újoncai

Goldberger Sport Egyesület

Alapítási ideje: 1926
Megszűnt: 1996
Színe: kék-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1948–1949)
Sikerei: –

Kispesti Textiles Sport Egyesület

Alapítási ideje: 1929
Megszűnt: 1986
Színe: piros-fekete
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1948–1949)
Sikerei: –

Tatabányai Sport Club

Alapítási ideje: 1910. február 6.
Színe: kék-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 44 (1948–1949, 1950 ősz, 1957 tavasz–1992, 1999–2001, 2005–2008)
Sikerei: 2-szeres KK-győztes (1973, 1974), Magyar (Népköztársasági) Kupa-döntős (1972, 1984, 1999)

Az 1948–1949-es Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Ferencvárosi TC	*30*	*26*	*1*	*3*	*140:36*	*53*
2. MTK	*30*	*18*	*6*	*6*	*91:38*	*42*
3. Kispesti AC	*30*	*19*	*3*	*8*	*94:46*	*41*
4. Újpesti TE	*30*	*18*	*5*	*7*	*89:47*	*41*
5. Csepel MTK	*30*	*15*	*5*	*10*	*67:66*	*35*
6. Szentlőrinci AC	*30*	*13*	*8*	*9*	*39:44*	*34*
7. Vasas SC	*30*	*15*	*2*	*13*	*68:51*	*32*
8. MATEOSZ	*30*	*12*	*5*	*13*	*67:53*	*29*
9. Győri ETO	*30*	*12*	*5*	*13*	*56:88*	*29*
10. Haladás VSE	*30*	*11*	*6*	*13*	*56:60*	*28*
11. Salgótarjáni BTC	*30*	*10*	*6*	*14*	*58:69*	*26*
12. Soroksár	*30*	*11*	*4*	*15*	*40:63*	*26*
13. Tatabányai SC	*30*	*9*	*3*	*18*	*53:87*	*21*
14. Szegedi AK	*30*	*7*	*5*	*18*	*38:80*	*19*
15. KISTEXT	*30*	*4*	*4*	*22*	*40-104*	*12*
16. Goldberger SE	*30*	*4*	*4*	*22*	*24:88*	*12*

NB II, Déli csoport

1. Előre SC	*30*	*23*	*3*	*4*	*100:27*	*49*
2. Szolnoki Lok.	*30*	*20*	*6*	*4*	*71:30*	*46*
3. MÉMOSZ Drasche	*30*	*15*	*6*	*9*	*76:47*	*36*
4. Kecskeméti MTE	*30*	*13*	*6*	*11*	*73:49*	*32*
5. Szolnoki MTE	*30*	*13*	*6*	*11*	*53:40*	*32*
6. Szegedi MTE	*30*	*14*	*4*	*12*	*76:65*	*32*
7. Békéscsabai SZSE	*30*	*13*	*6*	*11*	*76:68*	*32*
8. Phöbus SE	*30*	*14*	*3*	*13*	*58:46*	*31*
9. Makói VSE	*30*	*13*	*3*	*14*	*50:57*	*29*
10. Orosházi MTK	*30*	*11*	*6*	*13*	*45:45*	*28*
11. Kecskeméti AC	*30*	*13*	*2*	*15*	*51:59*	*28*
12. Magyar Textil SE	*30*	*10*	*7*	*13*	*60:67*	*27*
13. Újszegedi TC	*30*	*10*	*7*	*13*	*51:58*	*27*
14. Szegedi Lok.	*30*	*9*	*5*	*16*	*48:69*	*23*
15. Csongrádi MTK	*30*	*5*	*7*	*18*	*41:89*	*17*
16. Mezőtúri VSE	*30*	*5*	*1*	*24*	*41:154*	*11*

NB II, Közép csoport

1. Debreceni Lok.	*30*	*24*	*1*	*5*	*104:33*	*49*
2. Ózdi VTK	*30*	*19*	*6*	*5*	*62:39*	*44*
3. Pereces TK	*30*	*16*	*7*	*7*	*93:48*	*39*
4. Autótaxi SE	*30*	*16*	*6*	*8*	*62:54*	*38*
5. Diósgyőri VTK	*30*	*14*	*5*	*11*	*52:47*	*33*
6. Wolfner SE	*30*	*14*	*5*	*11*	*57:56*	*33*
7. Miskolci VSE	*30*	*14*	*4*	*12*	*87:70*	*32*
8. MÁVAG SK	*30*	*11*	*7*	*12*	*49:54*	*29*
9. Sátoraljaújhelyi TK	*30*	*11*	*5*	*14*	*63:76*	*27*
10. Mátészalkai DTK	*30*	*10*	*7*	*13*	*46:61*	*27*
11. Miskolci MNVTE	*30*	*11*	*2*	*17*	*63:76*	*24*
12. Nyíregyházi VSE	*30*	*9*	*5*	*16*	*47:62*	*23*
13. Salgótarjáni Vasas	*30*	*9*	*5*	*16*	*48:73*	*23*
14. Debreceni SZMTE	*30*	*9*	*3*	*18*	*59:81*	*21*
15. Nyíregyh. SZDSE	*30*	*6*	*8*	*16*	*38:69*	*20*
16. Törekvés SE	*30*	*6*	*6*	*18*	*44:75*	*18*

NB II, Közép csoport

1. Dorogi AC	*30*	*19*	*9*	*2*	*88:28*	*47*
2. Budafoki MTE	*30*	*21*	*3*	*6*	*99:42*	*45*
3. Gázgyár	*30*	*18*	*6*	*6*	*72:29*	*42*
4. Pécel	*30*	*16*	*4*	*10*	*61:53*	*36*
5. Viscosa SE	*30*	*15*	*4*	*11*	*62:54*	*34*
6. Újpesti MTE	*30*	*13*	*6*	*11*	*72:73*	*32*
7. Erzsébeti MTK	*30*	*12*	*6*	*12*	*55:56*	*30*
8. Hatvani VSE	*30*	*11*	*6*	*13*	*55:57*	*28*
9. Magyar Acél SE	*30*	*11*	*6*	*13*	*52:60*	*28*
10. Ganz TE	*30*	*10*	*7*	*13*	*53:62*	*27*
11. Váci DTK	*30*	*10*	*5*	*15*	*51:80*	*25*
12. III. ker. TVE	*30*	*10*	*4*	*16*	*50:63*	*24*
13. Fások SE	*30*	*8*	*7*	*15*	*47:59*	*23*
14. Ceglédi VSE	*30*	*8*	*5*	*17*	*37:59*	*21*
15. Erzsébeti TC	*30*	*7*	*6*	*17*	*45:83*	*20*
16. Dunakeszi VSE	*30*	*5*	*8*	*17*	*48:89*	*18*

NB II, Nyugati csoport

1. N.kanizsai MAORT	*30*	*20*	*3*	*7*	*79:51*	*43*
2. Bp. Lokomotív	*30*	*18*	*4*	*8*	*66:46*	*40*
3. Pécsi BTC	*30*	*16*	*7*	*7*	*70:42*	*39*
4. MESZHART Dinamó	*30*	*17*	*–*	*13*	*68:56*	*34*
5. Kaposvári MTE	*30*	*12*	*10*	*8*	*61:53*	*34*
6. Soproni VSE	*30*	*15*	*4*	*11*	*57:60*	*34*
7. Postás SE	*30*	*14*	*5*	*11*	*57:41*	*33*
8. Perutz SE	*30*	*13*	*4*	*13*	*59:46*	*30*
9. Pécsi Lok.	*30*	*13*	*3*	*14*	*50:56*	*29*
10. Győri VSE	*30*	*11*	*5*	*14*	*69:48*	*27*
11. Elektromos MSE	*30*	*10*	*7*	*13*	*50:58*	*27*
12. Nagykanizsai VSE	*30*	*10*	*6*	*14*	*56:69*	*26*
13. Kőbányai PSSE	*30*	*9*	*8*	*13*	*57:75*	*26*
14. Sz.fehérvári Lok.	*30*	*9*	*5*	*16*	*53:79*	*23*
15. Szombathelyi AK	*30*	*8*	*4*	*18*	*33:63*	*20*
16. Komáromi VSE	*30*	*6*	*3*	*21*	*48:90*	*15*

Az NB II bajnoka címért

Debreceni Lokomotív–Nagykanizsai MAORT 5:1,
Dorogi AC–Előre SC 2:1

A 3. helyért:

Előre SC–Nagykanizsai MAORT 3:2
Döntő: Dorogi AC–Debreceni Lokomotív 6:4

A Magyar Kupát nem írták ki.

Fotó: fortepan.hu

A Vasas ellen 7:2-re győztes FTC. Állnak (balról): Rudas, Kéri, Budai II, Czibor, Anda, Kocsis, Mészáros, Lakat. Elöl: Deák, Henni, Szabó I

Fotó: fortepan.hu

Gólkirály:
Deák Ferenc (FTC)
59 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*	*15.*	*16.*
1. FTC	*X*	*1:1*	*4:1*	*5:3*	*6:2*	*2:1*	*4:2*	*2:1*	*13:0*	*5:1*	*3:1*	*6:0*	*5:0*	*7:0*	*8:0*	*2:0*
2. MTK	*4:2*	*X*	*0:0*	*2:3*	*4:1*	*3:3*	*1:2*	*3:0*	*8:1*	*3:0*	*4:2*	*3:1*	*4:0*	*6:1*	*4:2*	*7:0*
3. KAC	*1:2*	*1:2*	*X*	*3:1*	*6:1*	*4:0*	*2:0*	*5:1*	*11:3*	*1:1*	*5:0*	*6:0*	*3:1*	*7:0*	*3:1*	*7:0*
4. UTE	*5:0*	*2:3*	*1:2*	*X*	*6:1*	*4:0*	*1:3*	*2:2*	*3:0*	*2:1*	*1:0*	*5:2*	*5:1*	*2:1*	*3:1*	*4:0*
5. Csepel	*3:1*	*1:0*	*3:2*	*2:5*	*X*	*1:1*	*2:4*	*2:1*	*7:2*	*1:1*	*4:1*	*2:0*	*7:4*	*2:0*	*3:1*	*3:2*
6. SZAC	*0:5*	*0:0*	*0:1*	*2:2*	*1:0*	*X*	*1:1*	*2:1*	*2:3*	*2:0*	*1:1*	*0:2*	*5:3*	*2:1*	*2:0*	*1:0*
7. Vasas	*2:7*	*2:1*	*1:2*	*2:1*	*3:1*	*0:1*	*X*	*4:3*	*5:0*	*0:2*	*1:2*	*1:2*	*5:2*	*3:2*	*4:0*	*2:1*
8. MATEOSZ	*1:5*	*1:3*	*2:3*	*2:2*	*2:0*	*0:1*	*2:0*	*X*	*3:0*	*6:1*	*1:1*	*3:1*	*4:2*	*2:1*	*2:3*	*3:0*
9. Győr	*0:4*	*0:0*	*4:0*	*3:3*	*3:5*	*5:0*	*2:1*	*4:2*	*X*	*3:2*	*1:0*	*1:4*	*1:3*	*2:1*	*1:1*	*0:1*
10. Haladás	*0:4*	*1:0*	*3:3*	*2:1*	*1:3*	*2:3*	*2:1*	*2:2*	*1:1*	*X*	*0:3*	*4:3*	*4:3*	*3:3*	*1:2*	*1:1*
11. Sal. BTC	*1:7*	*3:5*	*3:3*	*1:2*	*2:0*	*0:0*	*3:2*	*0:3*	*3:5*	*1:7*	*X*	*2:0*	*6:1*	*3:1*	*1:1*	*3:2*
12. Soroksár	*0:3*	*3:1*	*5:2*	*2:2*	*2:2*	*1:3*	*0:5*	*0:0*	*1:0*	*0:3*	*2:0*	*X*	*1:0*	*0:2*	*3:3*	*1:0*
13. Tatabánya	*2:6*	*2:5*	*2:1*	*1:2*	*2:2*	*0:3*	*2:1*	*3:1*	*3:4*	*1:2*	*2:1*	*1:0*	*X*	*1:2*	*3:2*	*0:0*
14. Szeged	*2:9*	*1:1*	*1:2*	*1:5*	*1:3*	*1:0*	*2:2*	*1:2*	*0:3*	*1:3*	*3:3*	*2:1*	*1:1*	*X*	*1:0*	*1:2*
15. KISTEXT	*1:5*	*2:10*	*2:6*	*1:9*	*1:1*	*1:2*	*0:2*	*0:6*	*0:3*	*1:3*	*2:8*	*0:1*	*2:4*	*1:2*	*X*	*3:2*
16. Goldberger	*1:7*	*0:3*	*2:1*	*1:2*	*1:2*	*0:0*	*0:7*	*0:7*	*1:1*	*0:5*	*0:2*	*3:2*	*2:3*	*1:2*	*1:6*	*X*

Átváltozások kora

Az úgynevezett szovjet blokkban az 1949–1950-es idényre esett a nagy átszervezés időszaka. Közismert tény, hogy ezekben a hónapokban alakult meg a Bp. Honvéd és a Bp. Dózsa, s vette át egy-egy szakszervezet az előző ötven év legsikeresebb két klubját, a Ferencvárost és az MTK-t. Új nevet kaptak a vasutas- és a bányászklubok, több vidéki városban egy egyesületbe terelték a különböző alakulatokat. Tegyük hozzá: nem magyar sajátosságról van szó, nem valamelyik magyar sport főfunkcionárius ötletéből pattant ki az addigi struktúra fenekestül felforgatásának igénye. Csehszlovákiában szinte alig akadt olyan egyesület, amely ne kapott volna 1947 és 1950 között új nevet, néhányan többet is. Csak a két leghíresebbet kiemelve: a Sparta 1948-ban AC Sparta Bubeneč, 1949-ben Sokol Bratrství Sparta lett, a Slavia előbb Sokol Slavia Praha, majd ZSJ Dynamo Slavia Praha. Romániában az 1950-es idény végéig az élvonal tizenkét csapatából tizenegy kapott új nevet – a Dinamo megtarthatta az addigit. Az új elnevezésekben a Vörös Lobogó, a Partizán, a Haladás és a Vasutas odavágó román névalakja szerepelt. Hasonlóra lehetünk figyelmesek a lengyel és a bolgár táblázatokat szemlélve is. Szembetűnő még, hogy a „béketábor" szinte mindegyik országában ezekben az években álltak át a szovjet mintájú, úgynevezett naptári éves bajnokságra.

Hoppe László a *Labdarúgó-bajnokságaink, 1901–1969* című munkájában, természetesen a kor alapvető téziseihez igazítva írását, de logikusan érvel a sportegyesületi rendszer átszervezése mellett: „A sportfőhatóság felismerte, hogy változtatni kell a sportegyesületek, sportkörök rendszerén. A régi alapon, mecénásokból (akik már nincsenek) és üzletelésekből (ami a szocialista sporterkölccsel össze nem egyeztethető) a klubokat fenntartani, fejleszteni, a cél, a tömegsportoltatás bázisaivá tenni – nem lehet. Társadalmi egyesület nem tudja fenntartani magát, s nem is érdemli meg, hogy szűk keresztmetszetű mivoltában fenntartsák. Legalábbis nálunk és az adott helyzetben csak a szakszervezetek apparátusa vagy esetleg más tömegszervezet, végső esetben városi, községi erő tudta ezt megvalósítani. A sportkörök közül a vasutasok sportszervezete amúgy is ilyen alapon épült fel. A többi sportkör előtt sem állott más út, ha fenn akart maradni."

Puskás Öcsi lassan húsz esztendeje így beszélt erről a kérdésről a szerzőknek: „Tulajdonképpen államosították a futballklubokat. A valós helyzet az volt, hogy a magánszektor már nem tudta fenntartani őket, mivel az már gyakorlatilag nem is létezett. Először pánikhangulat lett úrrá úgy a kis-, mint a nagy egyesületeken, mivel bizonytalan helyzetbe kerültek, és senki sem látta a további sorsukat. A szocialista táborban tipikus megoldás lett, hogy a klubokat különböző minisztériumok, szakszervezetek, üzemek, bányák vagy állami intézmények támogatták."

A nagy klubok közül elsőként a Kispesti AC szűnt meg, s lett belőle Honvéd SE. (Ahogyan *Hoppe* írta: „A szépséges szegény kis kispesti Hamupipőkének hatalmas kérője akadt. A Néphadsereg. A Kispest benősült." Hm. Hamupipőke benősül? Eléggé bizarr…)

Érdekes, hogy néhány kósza gondolat erejéig felvetődött, hogy a legsikeresebb és legnépszerűbb egyesület, a Ferencváros „részesülhet" a Honvédség (csak 1951. június elsejétől Nép-

hadsereg) kegyeiben. Elvetélt gondolat volt – s ezt a leghangosabban Sebes Gusztáv képviselte. „Nem értettem egyet a Ferencvárossal kapcsolatos elgondolással. Nagyon jól tudtam, hogy hatalmas szurkolótáborában politikai törekvéseinkkel szembenálló, ellenséges elemek rejtőznek, akik érzelmeiknek a mérkőzések közben és egyéb alkalmakkor gyakorta igyekeznek hangot adni. Ezért azonban sem a magyar sport egyik legrégebbi egyesületét, vagy éppen annak játékosait nem lehet felelőssé tenni. Akik azonban nem láttak a dolgok mélyére, minden ferencvárosi sikert a fasisztaság vádjával igyekeztek megfosztani értékétől. Azt javasoltam, a Honvédelmi Minisztérium vegye pártfogásába a Kispestet. És valóban, egyhangú határozattal úgy döntöttek, hogy az egyesület felveszi a Budapesti Honvéd SE nevet."

Már 1949 tavaszán megkezdődtek a tárgyalások a klub vezetői és a Honvédelmi Minisztérium illetékesei között. A kor szellemére jellemző volt a célkitűzés megfogalmazása: „Olyan központi, reprezentatív sportegyesületet teremteni, mely a minőségi sport szüntelen fejlesztése mellett lehetőséget fog biztosítani a fiatalok, a katonák családtagjai, egyszóval a tömegsport számára is."

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Titkársága 1949. november 23-i ülésén Hegyi Gyula előterjesztésében tárgyalta a sportmozgalom átszervezésének kérdését, majd határozatot adott ki, megteremtve a jogi alapját a változásoknak. A honvédelmi miniszter *52. 858/1949* számú rendelete ennek alapján és ezzel összefüggésben életre hívta a Honvéd Sportközpontot. 1949. december 18-án, vasárnap délelőtt az akkor még önálló településnek számító Kispest Városházáján tartották a KAC fennállásának 40. évfordulóját ünneplő közgyűlést, amelyen idősebb Nyers Rezső, Kispest polgármestere, a KAC elnöke, valamint Jánosi Ferenc ezre-

Világbajnokság – magyarok nélkül

1950-ben Brazíliában rendezték meg a világbajnokságot, a magyar csapat nem vett részt rajta. Ahogyan 1930-ban, két évtizeddel később – egy merőben más politikai klímában – sem ment el Dél-Amerikába, a Mundialra. A FIFA részéről nem lett volna akadálya az indulásnak, a világszervezet csak a japán és a (nyugat)német válogatott szereplését tiltotta meg. (A másik német állam, az NDK futballszövetsége meg sem alakult addig.)

Sebes Gusztáv A magyar labdarúgás *című könyvében nem kommentálta a távolmaradás okait, ám azt megjegyezte, hogy a magyar tizenegy képes lett volna felvenni a versenyt a világelittel. Arra gondolva, hogy a világbajnokságon a legjobb négy közé jutott két európai közül a svédeket az A-válogatott leckéztette meg, a spanyolokat pedig a jó játékosokból álló, de a nemzeti tizenegynél mégiscsak gyengébb Hungaria FbC hazai pályán is legyőzte, megállapíthatjuk, hogy nagyon szerényen fogalmazott. A világbajnokságra egyébként az úgynevezett nép demokratikus országok közül csak a jugoszláv küldött csapatot.*

des, a HM képviselője is beszélt. Az első elnöknek Tapolczai Jenőt választották. A díszközgyűlés fennmaradt jelenléti ívét aláírta dr. Ries István, az MLSZ elnöke, igazságügy-miniszter, valamint a magyar labdarúgás akkori és későbbi fontos szereplői közül Sebes Gusztáv, Kutas István, illetve a futballcsapat szinte minden tagja. Köztük ifjabb Puskás Ferenc. Szerepel a névsorban a KAC-os kézilabdázó, Hunyadvári Erzsébet neve is, akiből a következő esztendőben Puskás Ferencné lett. Az ünnepélyes egyesülési díszközgyűlés után a futballisták hamarosan három hónapos kiképzést kaptak, be is kellett költözniük a kijelölt laktanyába. A Honvéd SE még az alakulás napján lejátszotta az első mérkőzését, a Ruzsa – Rákóczi, Patyi, Tóth III – Bozsik, Bányai – Horváth, Gyulai, Városi, Puskás, Babolcsay tizenegy, idősebb Puskás Ferenc irányításával 2:1-re legyőzte a Salgótarjáni Tárnát. Az utolsó előtti őszi forduló után már ez virított a tabellán: 1. Honvéd SE.

Az MTK-ból lett Budapesti Textiles

A listavezetőt az MTK követte az őszi idény után. A kék-fehérek még eredeti nevükön szerepeltek a februári Szabadságharcos Kupán. (Fura rendszerű „torna" volt, a Bp. Honvéd az Újpesttel, az akkor már ÉDOSZ nevű Ferencváros az MTK-val játszott a Megyeri úton. Miután a „Fradi" 3:1-re, a Honvéd pedig csak 5:4-re nyert, előbbiek kapták Döbrentei Károlyné Némety Arankától, Újpest és egyben az ország első polgármesternőjétől a serleget.) Február 26-án a kék-fehérek is „elkeltek", az MTK felvette a Textiles nevet, az egyesület a Textilipari Dolgozók Szakszervezetének fennhatósága alá került. (Megint csak kortünet: nem egészen két hónappal korábban Marschall Lászlót, az 1949 elején tartott ünnepi közgyűlésen még hosszasan megtapsolt ügyvezető elnököt, az egykori spanyolos, antifasiszta ellenállót koholt vádak alapján felakasztották.)

Nem „úszta meg" a Ferencváros sem. Mészáros József, a Kispesttől 1948-ban igazolt csatár, a csapat későbbi legendás edzője mesélte *Nagy Bélának (FTC napló 1950–1954)* az alábbi történetet: „Úgy emlékszem, 1948-ban Nádas Adolf ügyvezető elnök összehívta a csapat idősebb játékosait, majd tájékoztatott bennünket a helyzetről. Elmondta, hogy a magyar sport vezetése új felépítésű egyesületeket kíván létrehozni. Az FTC-nek két lehetőség adott: a Légierő vagy az ÉDOSZ csapata lehet. Beszéljék meg a csapat tagjaival, mi, vezetők is fontolgatjuk a dolgot, azután majd együtt döntünk – mondta Nádas Adolf. Természetesen izgatottan tanácskoztunk, és mivel az egyenruha egyikünket sem csábította, valamint az élelmezésiek játékosának lenni biztos élelmet is jelent – ami abban az időben nem volt utolsó szempont –, úgy határoztunk, hogy mi, játékosok, az ÉDOSZ-t választjuk." Noha azért ennyire demokratikusan talán nem zajlottak az események, gombolyítsuk tovább a fonalat: 1948-ban megkezdődtek a tárgyalások. Az 1949-es Élelmezési Kongresszuson már határozatot is hoztak a fúzióról, amely aztán az 1950. február 16-i közgyűléssel be is teljesedett.

Az UTE sorsa is eldőlt már 1949 elején, az egyesület egyik elnökségi ülésén háromtagú bizottságot választottak, amely a Belügyminisztérium sportklubjával, a Bp. Rendőr Egyesülettel való fúzió előkészítését kapta feladatul. Köztük volt dr. Pesta László alelnök, ismert kisgazda vezető, aki gyakran tárgyalt Kádár Jánossal, az akkori belügyminiszterrel az egyesülésről. Pesta mesélte később, hogy maga Kádár javasolta a Dózsa nevet. 1950. március 31-én az Egyesült Izzó kultúrtermében „született meg" a Bp. Dózsa, helyben kihirdették az alapszabályt, amely-

ben szerepelt: az egyesület jelvénye lila körben ötágú vörös csillag, a körben felül arany betűkkel Dózsa, alul SE felirattal.

Igazságtalan kor volt az. Kádár az ünnepi beszédében képletesen tőrt döfött abba az emberbe, aki nélkül soha nem emelkedhetett volna az Újpest FC labdarúgócsapata Európa legjobbjai közé: „Az UTE annak idején egy nagytőkés kezében volt. Az övé volt az Egyesült Izzó is. Ez a nagytőkés az Egyesült Izzó dolgozóiról igen sok bőrt húzott le és egész Európára kiterjedő gyárhálózatot épített ki. Ezt összekötötte egy olyan megoldással, hogy miközben a dolgozók az UTE-nak drukkolnak, észre ne vegyék, hogy megalázott kizsákmányoltak." Az akkori belügyminiszter azt is elmondta, hogy az újpesti klub és a minisztérium kapcsolata valójában már jóval korábban elkezdődött: „Az UTE-val már másfél éve rokonságba kerültünk. Hiszen amikor az egyesület nehézségekbe jutott, különösen anyagiakban, akkor rendszeresen támogattuk a lila-fehéreket."

A Nagykanizsai Olajbányász együttese. Balról: Tamás, Pibyus, Károlyi, Pólinger, Sztraka, Markusovszky, Forgács, Németh, Molnár, Zalán, Kósa

Új nevet kapott a soroksári textilgyár égisze alá került Soroksári Egység SE, míg a Postással fuzionált a Szentlőrinci AC. Már korábban Lokomotív lett a vasutas klubokból, Tárna a bányászokból. Érdekes történet az újonc nagykanizsai csapaté. A gárda Nagykanizsai MAORT SE néven játszott a második vonalban. A negyvenes évek végén már az különlegesnek számított a magyar futballban, hogy egy csapatot magyar-amerikai vegyesvállalat, a Magyar-Amerikai Olajipari Rt. támogat. (Meg a magyar gazdaságban az, hogy létezett egy magyar-amerikai vegyesvállalat.) Miután az államosítási törekvések eleinte nem jártak sikerrel, koholt vádak alapján perbe fogták Papp Simon akadémikust, a cég első emberét. Először halálra ítélték, majd a büntetést életfogytig tartó büntetésre változtatták. (Papp 1955-ben szabadult. A MAORT-perről készült *Galgóczy Erzsébet* híres regénye, a *Vidravas*.) 1949 végén mégis államosították a céget, a csapat akkor éppen az első osztályban szerepelt. Az új neve Olajmunkás SE lett, az idény végén kiesett.

Ami a Kispestnek nem sikerült, a Bp. Honvédnak igen – bajnok lett. Érdemes hangsúlyozni, hogy ugyanazzal az alaptizeneggyel nyerte meg a bajnokságot, amellyel egy évvel korábban is szerepelt, játékosai közül Bozsik, Puskás és Patyi saját nevelésű volt, Bányai, Budai I és Babolcsay 1946-ban, Rákóczi és Horváth 1947-ben, Ruzsa, Tóth III és Gyulai 1948-ban került a klubhoz. A Honvéd tehát nem a „házasságnak", s főleg nem a Fradi megcsonkításának, az igazolásoknak köszönhette az első aranyát.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Az Aranycsapat nagy sorozatának kezdete

A Sebes Gusztáv irányította A-válogatott hat hivatalos mérkőzést játszott az idényben, ötöt megnyert, csak Bécsben, az osztrákoktól kapott ki. Minden mérkőzésén legalább három, a megnyerteken legalább négy gólt szerzett. Az ifjú Puskás Öcsi minden találkozón szerzett gólt, összesen tíz találatig jutott. A szezon utolsó mérkőzésén, Varsóban kezdődött az A-válogatott nemzeti válogatottak elleni, az 1954-es világbajnoki döntőig tartó veretlenségi sorozata.

Október 16-án Bécsben 4:3-ra nyert a Henni – Rudas, Lóránt, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Deák, Puskás, Zsédely összeállítású tizenegy, amelyből az újonc salgótarjáni balszélső neve a legkevésbé ismert az utókor számára. (A 73. perctől Budai II helyén Kesthelyi játszott.) A csapat megszakította az osztrákok 1945 óta tartó hazai veretlenségi szériáját. A gólokat sorrendben Decker, Puskás, Deák, Deák, Dienst, Decker, majd a 73. percben büntetőből Puskás szerezte.

A korabeli magyar lapok nem felejtették el megjegyezni, hogy ekkor játszott először a válogatott a Magyar Népköztársaság új címerével a mezén, valamint hogy a találkozó után a „mérkőzést végignéző szovjet katonák százával futnak be a pályára és ölelgetik, ünneplik a magyar fiúkat, majd örömükben egymás után dobálják a levegőbe a magyar játékosokat.”

Fotó: fortepan.hu

A magyar utánpótlás-válogatott 1950. június 10-én Prágában. Állnak (balról): Subits, Bundzsák, Csordás, Mednyánszky, Varga, Fábián, Teket II. Guggolnak: Peller, Rózsavölgyi, Garamvölgyi, Huber

Aznap a B-válogatottak az Üllői úton mérkőztek meg. A Gellér – Kovács II, Nagy II, Kónya – Kovács I, Bányai – Dombos, Aspirány, Hidegkuti, Zsolnai, Gramsch összeállítású, győri jobbszélsővel, valamint dorogi jobbösszekötővel és balszélsővel felálló magyar legénység a korabeli sajtó értékelése szerint „csalódást okozott, a vártnál gyengébben játszott”. Így „csak” 4:2-re nyert, Hidegkuti mesterhármasa mellett Zsolnai szerzett még gólt.

Két héttel később a Megyeri úton közel félszázezer ember zsúfolódott össze, hogy lássa a bolgárok elleni mérkőzést. Még mindig Hajdu Andor dirigálta a vendégeket, nagyon bízott abban, hogy az egy évvel korábbi, szófiai 1:0 után újra meglepetést szerezhet a csapatával. A bolgárok nem játszottak rosszul, s főleg nem játszottak alárendelt szerepet, de a hazaiak kiválóan használták ki az adódó helyzeteiket. A szünetben még csak 1:0-ra vezetett a Henni – Rudas (Kispéter), Lóránt, Balogh II – Bozsik, Zakariás (Józsa) – Budai II, Kocsis, Deák, Puskás, Tóth M. összeállítású csapat, a gólt Deák Bamba lőtte. A második játékrészben aztán Budai II László, Rudas Ferenc és kétszer Puskás Ferenc is a kapuba talált.

Szófiában tudott nyerni a B-válogatott, Dombos és Zsolnai egy-egy gólja mellett kellett a magabiztos sikerhez, hogy a csereként beállt Gellér látványos robinzonáddal hárított egy tizenegyest. Grosics – Kovács II, Nagy II, Kónya – Kovács I, Horváth K. – Dombos, Aspirány, Mező, Keszthelyi II és Illovszky kezdett, Gellér és Zsolnai álltak még be.

Deák (balra) csatája két svéddel

November végén az olimpiai bajnok svédek látogattak Újpestre. Világklasszis teljesítményt nyújtott a magyar csapat – a svéd tudósítók szerint. A skandinávok nagyon reménykedtek abban, hogy hasonlóan a két alakulat legutóbbi budapesti találkozójához (1943-ban 2:7), ismét nyerhetnek, ha nem is hasonló különbséggel. Ám ezúttal a mieink nyertek öttel! A gólok közül Kocsis Sándor hármat is szerzett, egyszer talált a kapuba Puskás Ferenc és Deák Ferenc. Ötvenezer néző előtt a Henni – Rudas, Lóránt, Balogh II – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Deák, Puskás, Hidegkuti összeállítású tizenegy játszott, az utolsó kilenc percben a Kispest újonc kapusa, Ruzsa Sándor védett. Deák Ferenc e találkozó után 20 mérkőzésen szerzett 29 góllal állt a válogatott listáján, mindössze 27 éves volt, mégis ekkor játszott utoljára a nemzeti tizenegyben. Érdemes megjegyezni: a magyar válogatott nem indult az 1950-es brazíliai világbajnokságon, az ízekre szedett svédek igen – s ott harmadikok lettek…

A diadalmas magyar játékosok kaptak egy extra jutalmat is: ők masírozhattak át az elsők között Gerő Ernő miniszter mögött az aznap átadott, újjáépített Lánchídon.

Április utolsó napján a története során először számozott mezekben pályára lépő magyar válogatott 47 000 néző előtt a Megyeri úton 5:0-ra kiütötte a gyengélkedő csehszlovákokat. Még

Motorral szállni élvezet

Az 1940-es évek végén és az 1950-es években idehaza a motorsport volt az egyetlen konkurense a futballnak. Óriási tömegek nézték meg a gyorsasági vagy a terepversenyeket, nem beszélve az úgynevezett háztömbversenyekről. Utóbbiakat rendre az egyházi ünnepeken bonyolították le, és előszeretettel a templomok körül, nehogy valami is kihallatsszon a bent zajló tilalmas szertartásokból. De motorberregés tartotta izgalomban a nézőket alkalomadtán a fővárosban a Népliget mellett, akár a Hősök terén vagy a Várban is.

Fotó: fortepan.hu

A szocializmusban az volt az alapelv, hogy az állam a legjobb gazda, és a rezsim honvédelmi okokból is támogatta a sportágat, tudniillik háború esetén a motorkerékpárokat katonai célokra is fel lehetett volna használni. (Kövce Kálmán, egykori békéscsabai és orosházi motorversenyző visszaemlékezése)

Henni Géza védett, a búcsújához közeledő, újpesti Balogh II Sándor szerepelt jobbhátvédként, Bozsik József kispesti párja, Bányai Nándor volt a balfedezet, s klubtársuk, Babolcsay György lépett pályára balszélsőként, egyébként a helyére az első félidő hajrájában Szilágyi I Gyula, a Vasas csatára állt. Utóbbi lőtt is egy gólt, de „a munka dandárját" ketten végezték el: Kocsis Sándor és Puskás Ferenc két-két gólt szerzett. A válogatott összeállítása a következő volt: Henni – Balogh II, Lóránt, Lantos – Bozsik, Bányai – Budai, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Babolcsay (Szilágyi I).

Nem sikerült ilyen jól a B-válogatott fellépése. Noha Grosics – Kovács II, Börzsey, Kónya – Kovács I, Zakariás – Egresi, Szusza, Budai I, Zsolnai, Sándor, majd Bosánszky és a szombathelyi Kovács IV is erősítette a csapatot, Prágában a csehszlovákok 1:0-ra nyertek.

A következő mérkőzésre a védelem és a fedezetsor maradt, ellenben új csatársor (Sándor, Keszthelyi II, Mező, Mészáros J., Tóth M.) kapott szerepet az Üllői úton, az osztrákok ellen. A változtatás sikeres volt, Keszthelyi, Mező és Mészáros is góllal járult a B-csapat 3:2-es győzelméhez.

Az A-válogatottnak már nem futott ilyen jól a szekere: a védelem öt gólt kapott Bécsben. A Práterben 65 000 néző előtt (sorrendben Kocsis Sándor, Puskás Ferenc és Szilágyi I Gyula révén) háromszor is egyenlített Sebes Gusztáv legénysége, de aztán a második félidő második felében kapott még két gólt és kikapott. Henni Géza védett, Balogh II Sándor, Lóránt Gyula és Lantos Mihály játszott a védelemben, a két gyerekkori barát, Bozsik József és Bányai Nándor a fedezetsorban, Budai II László, Kocsis Sándor, Szilágyi I Gyula, Puskás Ferenc és Hidegkuti Nándor elöl. A második félidőben Bányait Nagymarosi Mihály váltotta. Az akkor az ÉDOSZ-ból beválogatott kapus többször is hibázott, nem ment valami fényesen a védőknek sem, az öt kapott gól hatására talán ember nem akadt a mérkőzés után, aki lefogadta volna, hogy az 1954-es világbajnokság döntőjéig már egyetlen országos válogatott sem tudja legyőzni a magyarokat.

Puskás főiskolai világbajnok

1949 augusztusában az erősen túlpolitizált II. Világifjúsági Találkozóval párhuzamosan rendezték meg Budapesten a X. nyári főiskolai világbajnokságot. Szenzációsan szerepelt a nagy létszámú magyar csapat. A szinte minden akkori lényeges sportágat magába foglaló programban 42 arany-, 34 ezüst- és 20 bronzérmet szerzett.

A futballistákat A-válogatottakat (Henni, Horváth, Börzsey, Lantos, Lakat, Budai II, Kocsis, Szilágyi I, Puskás) felvonultató legénység képviselte. Nem csoda, hogy simán megnyerte a tornát… Mind a kilencen játszottak a döntőben, Gyulai és Magyar egészítette még ki a csapatot. Akadtak a keretben „valódi" főiskolások, Lakat Károly akkoriban már tanított is, de a többség legfeljebb a futballban képviselt egyetemi szintet.

A főiskolai világbajnokság győztesei: Henni Géza, Bakó Béla, Bessenyei Alajos, Bagoly Bertalan, Horváth Károly, Lakat Károly, Kocsis Sándor, Csanádi Ferenc, Lantos Mihály, Puskás Ferenc, Budai II László, Rédei József, Szilágyi I Gyula, Gyulai László, Magyar Aladár, Börzsey János, Kövér Sándor, Berki II., Mike.

Sándor Károly hamarosan kicselezi az osztrák balhátvédet

Június 4-én az A- és a B-válogatott is győzelemmel zárta az idényt a lengyelek ellen. A legjobbak a még mindig romos Varsóban – a mérkőzés utáni napot a magyar csapat azért töltötte a lengyel fővárosban, hogy részt vegyen a romeltakarításban, az akció természetesen kiemelt propagandát kapott a korabeli sajtóban – 60 ezer néző előtt Szilágyi I Gyula mesterhármasával, valamint Puskás Ferenc duplájával nyertek. A lengyelek az első félidőben még egészen jól tartották magukat (csak 2:1 volt a szünetben, ide), de aztán a másodikban kaptak egy hármast, Cieślik pedig már csak 1:5 után, a 80. percben szépített. Sebes Gusztáv még javában kísérletezett, Rákóczi László és Tóth III Ferenc először, Ruzsa Sándor és Babolcsay György, Józsa Zoltán és Sándor Károly másodszor játszott a válogatottban. A csapat a Grosics (Ruzsa) – Rákóczi, Börzsey, Lantos (Tóth III) – Bozsik, Józsa – Sándor, Kocsis, Szilágyi I, Puskás, Babolcsay összeállításban játszott.

A B-együttes Diósgyőrben 2:0-ra nyert, Gellér, Kovács II, Nagy II, Kónya, Kovács I, Zakariás, Dombos, Keszthelyi, Budai I és a dózsás Tóth mellett helyet kapott a gárdában az NB II Déli csoportjában szereplő Kiskunhalasi Vasutas 21 éves csatára, Bundzsák Dezső is. Mi több, ő szerezte meg Budai Tunya vezető gólja után a magyarok második találatát.

1949. okt. 16. Bécs	AUSZTRIA	4:3 (3:2)	Puskás 2, Deák 2
1949. okt. 30. Bp., Megyeri út	BULGÁRIA	5:1 (1:0)	Deák, Budai II, Rudas, Puskás 2
1949. nov. 20. Bp., Megyeri út	SVÉDORSZÁG	5:0 (2:0)	Kocsis 3, Puskás, Deák
1950. ápr. 30. Bp., Megyeri út	CSEHSZLOVÁKIA	5:0 (1:0)	Puskás 2, Kocsis 2, Szilágyi
1950. máj. 14. Bécs	AUSZTRIA	3:5 (2:2)	Kocsis, Puskás, Szilágyi
1950. jún. 04. Varsó	LENGYELORSZÁG	5:2 (2:1)	Puskás 2, Szilágyi 3

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

6 mérkőzésen: Bozsik József (KAC, Bp. Honvéd), Kocsis Sándor (FTC, ÉDOSZ), Puskás Ferenc (KAC, Bp. Honvéd)

5 mérkőzésen: Balogh II Sándor (UTE, Bp. Dózsa), Budai II László (FTC, ÉDOSZ), Henni Géza (FTC, ÉDOSZ), Lóránt Gyula (Vasas)

3 mérkőzésen: Deák Ferenc (FTC), Hidegkuti Nándor (MTK, Textiles), Lantos Mihály (Textiles), Rudas Ferenc (FTC), Szilágyi I Gyula (Vasas), Zakariás József (MATEOSZ, Teherfuvar)

2 mérkőzésen: Babolcsay György (Bp. Honvéd), Bányai Nándor (Bp. Honvéd), Józsa Zoltán (Győri Vasas), Ruzsa Sándor (KAC, Bp. Honvéd)

1 mérkőzésen: Börzsey János (Textiles), Grosics Gyula (Teherfuvar), Keszthelyi II Mihály (Csepel), Kispéter Mihály (FTC), Nagymarosi Mihály (Bp. Dózsa), Rákóczi László (Bp. Honvéd), Sándor Károly (Textiles), Tóth III Ferenc (Bp. Honvéd), Tóth Mihály (UTE), Zsédely Sándor (Salgótarján)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Vasas: sikeres „torpedózás”, de a Dinamo túl erős volt

A magyar sport- és egyben a politikai sajtóban is kiemelt terjedelmet kapott, hogy a Vasas 1949 nyarának végén, első magyar klubcsapatként a Szovjetunióba látogatott. A piros-kékek a Torpedo 1947-es budapesti vendégeskedését adták vissza.

A túra három mérkőzésből állt, az első találkozón, 1949. szeptember elsején a Dinamo Stadionban 70 000 néző bosszankodott azon, hogy a Torpedo megerősített védelme nem bír a két gólt is szerző Szilágyi I Gyulával. A vendéglátók nem akartak semmit a véletlenre bízni, az autógyári csapat egyébként is erős keretét megerősítették még (a korabeli szovjet sajtó terminológiáját átvéve) „a szovjet hadsereg tisztjeivel, Nyikanorovval, Csisztohvalovval, Grinyinnel, Gyominnal”, valamint a légierő csapatából, a VVSZ-ből átvezényelt Krizsevszkijjel, illetve a szpartakos Szokolovval és Gyementyevvel. A hét játékosból három végül csak tartaléknak kellett, Csisztohvalov, Grinyin, Gyomin és Gyementyev ellenben játszott, sőt utóbbi szerezte 0:1 után az egyenlítő gólt. A Vasas egyébként a Turai – Lőrincz, Lóránt, Ullmann – Szilágyi II, Kotász – Szabó III, Mező, Szilágyi I, Csepregi, Illovszky összeállításban játszott és nyert 2:1-re.

Három nappal később a legerősebb moszkvai alakulat, a bajnokságban vezető (majd az idény végén bajnoki címet nyerő) Dinamo 5:0-ra kiütötte a Vasast. A piros-kékek csak egy helyen változtattak az összeállításon, de az a legnagyobb érvágást jelentette: Szilágyi I Gyula nem játszhatott. Nélküle esélyese sem volt a Vasasnak arra, hogy bevegye a nagyhírű Tigris kapuját. Alekszej Homicson kívül olyan remek játékosok futballoztak a Dinamóban, mint Konsztantyin Beszkov és a mesterhármast szerző Vaszilij Karcev.

A túra harmadik állomásán, Leningrádban (a mai Szentpéterváron) 30 000 néző előtt Bakó Béla került a kapuba, visszatért Szilágyi I Gyula, míg a csapatkapitányt, Illovszkyt Kántor váltotta a második félidőre. Az első játékrészben jól tartotta magát a Vasas, a másodikban az erőszakosan játszó házigazdák Ivan Komarov révén két gólt is szereztek és 2:0-ra nyertek.

Szenzációsan futballozott a Ferencváros ősszel Prágában, a Spartát 9:1-re ütötte ki! Ez volt az ÉDOSZ-korszak előtti utolsó gálaelőadás, a csapat szétszedése előtti „díszbemutató”. A csehszlovák fővárosban a Henni – Rudas, Kispéter, Szabó – Dékány, Lakat – Budai II, Kocsis, Deák, Mészáros, Czibor tizenegy győzött, Kocka és Bamba három-három, valamint Czibor és Budai Púpos egy-egy góljával. (A kilencedik öngól volt.)

Forgács (jobbra) és egy Slavia-játékos sprintje a labdáért

Húsvétkor is találkozott az akkor már ÉDOSZ nevet viselő franzstadti legénység a prágai ellenféllel. Az ünnep tiszteletére rendezett budapesti négyes tornán előbb

5:3-ra megverte a Slaviát, majd (igaz, tartalékosan, a Horváth, Guba, Tihanyi balszárnnyal) 2:1-re kikapott az ősszel ízekre szedett Spartától. Nagy volt a körbeverés: a Textiles 3:0-ra kikapott a Slaviától, ellenben 2:1-re legyőzte a Spartát. A négy kétpontos csapat közül a „Fradi" és a Slavia 6:5-ös (a serleget a magyar csapat kapta), a másik kettő 3:4-es gólkülönbséggel zárt.

Mindössze egyetlen, nyugati klubbal vívott barátságos mérkőzésre bukkantunk az idényből: 1949 augusztusában a Csepel 5:1-re győzött Grazban a Sturm ellen.

A MAGYAR LÉGIÓ

Öt magyar házi gólkirály az olasz ligában

Remek évet zártak a magyar csatárok az olasz élvonalban! A Serie A húsz csapatából ötben magyar lett a házi gólkirály. A 30 gólig jutó Nyers Istvánt (Inter) csak a milanos Gunnar Nordahl előzte meg a góllövőlistán. A 19 találatos Kincses Mihály (Lucchese) is befért az első tízbe. Csapata mesterlövészeként zárt Mike-Mayer István (Bologna), a besszarábiai származású Höfling Norbert (Lazio) és a szegedi Vörös Mihály (Bari) is.

A fentebb említett öttel együtt tizenkét magyar futballozott a calcio legmagasabb osztályában. Bariban Vörös mellett **Fábián II József** és Sárosi III Béla, akinek a bátyja, Sárosi I György dr. volt az edzője. A Ferencváros egykori csillaga fura csapatot dirigált: a hazai eredményei alapján (27 szerzett pont) a középmezőnyben végzett volna a gárda, ám miután idegenben 19 találkozón csak kettőt szerzett, kiesett. Három klubban játszott még több honfitársunk is: a Lucchesében Kincses mellett Tóth Gyula, a Lazióban Höflingen kívül Nyers III Ferenc, míg a Pro Patriában a Kassáról érkezett Vinyei Jenő, Turbéky István páros. Őket azért nem tiltották el (szemben például az ugyancsak a városban, Busto Arsizióban edző Kubala Lászlóval), mert csehszlovák klubban játszottak előtte. Egy futballistát nem említettünk még: Nagy Gyula a Fiorentinát erősítette. Sárosi I György dr. mellett három magyar edző dolgozott a Serie A-ban: a Svédországból érkezett Czeizler Lajos a 118 szerzett gól ellenére „csak" második lett a Juve mögött a Milannal, Guttmann Béla, noha a 33. forduló után menesztették, megtartotta a középmezőnyben a Padovát, míg Szalay Pál, részben a két magyarnak is köszönhetően felvitte oda a Pro Patriát. (Az első két forduló után Szalay megkapta maga mellé, de alkalmasint inkább fölé sportigazgatónak Giuseppe Meazzát, aki aztán az utolsó fordulókban már egyedül dirigált. Szalay itthon nem volt ismert futballista, noha Itáliában azt állította magáról, hogy az MTK játékosa volt. Ugyanakkor kiváló sportoló volt a Monarchia utolsó éveiben, atlétaként három számban indult, sőt a 4×100 váltóval negyedik lett az 1912-es stockholmi olimpián.)

Franciaországban Dankó Imre, az egykori újpesti csatár az újonc Lens együttesében, Korányi Dezső egy fél szezont a Sète-ben futballozott, ott játszott Újlaki József is. Nagy II András marseille-i karrierjének végét töltötte ebben az idényben. Sikló-Schmidt László (Lens), Szabó János (Nîmes) és Pintye János (Monaco) a második osztályban kergette a labdát.

A lengyel bajnokságban, az ŁKS Łódz színeiben játszott Patkoló Rezső, méghozzá olyan jól, hogy bekerült a lengyel válogatottba.

Portugáliában Biri János a guimarãesi Vitória Sport Clube, Szabó József a második ligás Oriental edzője volt, különösebb siker nélkül. Ellenben Peics Sándor második lett a Sportinggal. Gencsy Dezső a coimbrai Académicával lett hetedik. Az élvonalban dolgozott az egykoron a miskolci Attila játékosaként indult Szabó János, aki 1940-től élt Portugáliában, előbb a Famalicão játékosa, majd játékos-edzője, utána 1947-től két éven a Sporting Covilhã játékos-edzője, és 1962-ig (!) edzője volt. Első, csak edzőként töltött évére áthívta erősítésnek a csatársorba Simonyi András, egykori miskolci klubtársát Franciaországból. Simonyi remekelt, a két portugál, Julinho (Benfica) és Mário Wilson (Sporting) mögött harmadik lett a góllövőlistán, 22 meccsen 21 gólt szerezve. (Simonyi 1954 tavaszán, túl a 41. születésnapján 13 szerzett góllal zárta búcsúidényét a portugál elitben.) Spanyolországban Lakatos József kerettag volt, de nem játszott a Málagában.

Svájcban Volentik Béla csak kilencedik lett a Luganóval. Winkler József a második ligás Brühlt irányította.

Svédországban Konrád Kálmán megvédte az előző évben szerzett bajnoki címet a Malmö FF legénységével. Vampetits István az Örgrytét, Nagy József az Åtvidabergs FF-t irányította a második vonalban. Toldi Géza átköltözött Finnországból Dániába, az Odenséhez. Markos Imre a nyomába lépett, megnyerte csapatával a finn ligát. Sőt, a második ligát is! A furaságról fia, Imi Markos, a 2013-ban elhunyt újságíró tett említést az édesapjáról szóló könyvben: „Apám 1948-ban került Finnországba. A TPS mellett elvállalt egy-egy második ligás klubot is. Az első évben ez a kék-sárga csíkos Turun Toverit (Turkui Barátság) volt, a második szezonban a zöld-fekete csíkos Turun Pyrkivä (Turkui Kivételes). A megemelt juttatás több időráfordítással, kivált pedig több munkával járt, viszont a két társulat állni tudta az öregem kialkudott bérét. 1949 végén a TPS megnyerte az első osztály küzdelmeit, a Pyrkivä pedig felkerült az élvonalba. Hogyan sikerült a dupla bravúr atyámnak? Egy új, számára ismeretlen világgal találkozott, mely elnyerte a tetszését. Az északi hozzáállás, mentalitás lepipálta a balkánit (Románia), vagy amit odahaza megszokott. Finnországban az öregek is hallgattak rá, senki sem áskálódott ellene. Amit mondott, kőtáblába vésett igazság volt.” *(Dénes Tamás-Sándor Mihály: Markos, a Bocskai büszkesége)*

Markos (jobbról a második) bajnok lett a Turun PS gárdájával

Argentínában Platkó Ferenc a Boca Juniorst irányította 1949 őszén, mindössze 13 mérkőzésen. Orth György ugyancsak a Bocánál, a „szegények csapatánál”, a korosztályos együtteseknél tevékenykedett.

REGÉNYBE ILLŐ TÖRTÉNET

A menekültválogatott, amely legyőzte a vb-negyediket

Az illegálisan külföldre szökött magyar futballistákat az MLSZ itthon örökre eltiltotta, illetve a FIFA – a magyar szövetség kezdeményezésére – egy- vagy kétéves szilenciumot rótt ki rájuk. Pedig szinte mindannyian kaptak volna szerződést Olaszországban, **Kubala László,** például a Pro Patriánál edzett, de a legnagyobb „bevétele" egy aranyóra volt, amelyet a klub elnökétől nyert fogadásban, miután váltott lábbal körbedekázta a futballpályát.

Egy másik tehetséges játékost, Majtényi Bélát a Novarába akarta szerződtetni a hajdani világklasszis Silvio Piola – nem tehette, mert az Elektromos egykori fedezete nem kapott játékengedélyt.

A menekültek (aki kérte, megkapta ezt a státust) aztán 1950 elején csapatba rendeződtek, és Berke József szervezésében mérkőzéseket tudtak lekötni. Segítségükre volt ebben az Itáliában (is) nagyon tekintélyes Zsengellér Gyula, aki időnként be is szállt játszani a honfitársai közé.

Majtényi Béla mesélte a kilencvenes évek közepén, itthon járva: „Megvertük a kor legjobb olasz csapatait, a Laziót, a Bolognát, a Romát. Zsengellér Gyuszinak szinte könyörgött Fulvio Bernardini, az AS Roma akkori edzője: »Giulio, ne hozz ide nekünk többet ilyen csapatot!« Azt kérdezte az elnök, hogyan dolgozunk mi itt, ha meg tudja verni a híres Romát egy ilyen réti csapat?"

A Hungaria, vagy később Spanyolországban Hungria FbC nevet viselő együttesnek Kubala sógora, Ferdinand Daučik volt az edzője, de felbukkant Kőszegi György, az akkor már a 60. születésnapján is túljáró, Olaszországban élő magyar tréner is. Szinte mindegyik játékos beszélt valamennyit a mi nyelvünkön, de nem csak magyarok játszottak a Hungariában – Zvonko Monsider horvát, Alekszandar Arandjelovics, Szlavoljub Szlavcse Sztefanovics és Andrija Secserov szerb, František Hinduliak szlovák, Jiří Hanke cseh volt.

A keretben korábbi magyar A-válogatottak, mint Zsengellér Gyula, Ádám Sándor, Mike István, Marik György, Mészáros Ferenc, Sárosi III Béla, Nagy II András, Füzér János, Szegedi-Simatoc Miklós és Kubala László szerepeltek. Vinyei Jenő, aki Kiss néven játszott, csehszlovák válogatott volt egykoron. Csatlakoztak hajdani ismert ligajátékosok, mint Füzesi László, Tóth Gyula, Majtényi Béla, Hrotkó János, Lami Kálmán, Turbéky István és Samu József. Kiegészítették a gárdát a nagyon tehetséges ifjak, mint Szőke László, Török Sándor vagy a Felvidéken, esetleg a Kárpátalján nevet szerzett futballisták, mint Uram Mihály, Rákóczi Gábor, illetve a fiatalon külföldre került játékosok, Nyers Ferenc, Dankó Imre, Magay György és Garay Tibor.

A Hungria FbC elsősorban a júniusi, spanyolországi túrán lett híressé, amelyre a két külföl-

di kapus (Monsider és Di Lorenzo) mellett Vinyei (Kiss), Szegedi-Simatoc, Lami, Török, Magay, Majtényi, Nagy II, Rákóczi, Hrotkó, Marik, Kubala, Turbéky, Otto, Arandjelovics (Aran) és Licker utazott el.

Az első ellenfél a Real Madrid volt, a magyarok Kubala két góljával gyorsan előnybe kerültek. Végül – nem csekély bírói segítséggel – a Madrid fordított, s nyert 4:2-re. Ám aztán az Hungria FbC a brazíliai vébére készülő spanyol válogatott ellen játszott, s nyert 2:1-re! Érdemes feljegyezni: a Monsider – Vinyei, Szegedi-Simatoc, Török – Rákóczi, Hrotkó – Turbéky, Kubala, Arandjelovics, Marik, Otto összeállítású tizenegy győzött. Ahogyan később Majtényi Béla mesélte: „Pedig a spanyolok nem voltak éppen kutyák, néhány héttel később negyedikek lettek a brazíliai világbajnokságon, megverték például az angolokat, s egyedül ők nem kaptak gólt a győztes uruguayiaktól. Ám mi megvertük őket, s ebből óriási botrány lett. Még az is felvetődött, hogy nem engedik ki a válogatottjukat a Mundialra. Úgy sincsen esélye, ha egy ilyen szedett-vedett csapat megveri. Kellett játszani egy visszavágót, amit – miért is tagadnám – megvettek. De a szünetben még ott is mi vezettünk, egyszerűen nem tudtunk rontani. Istenem, micsoda rohangálást rendeztek a félidőben. A nép meg közben megőrült a gyönyörűségtől, azt látva, hogy Marik Pötyi kicselezi az ellenfelét, aztán felugrik a labdára és szalutál."

Az említett visszavágó előtt a csapat kikapott még az Espanyoltól a barcelonai Sarria Stadionban 6:4-re, pedig Kubala ott is szédületesen futballozott. Rúgott egy gyönyörű gólt, amely teljesen elvarázsolta az FC Barcelona a tribünön ülő vezetőit. Kuksi öt nappal később aláírta élete legfontosabb szerződését a Barçához. Sietni kellett a katalánoknak, mert Santiago Bernabéu is megtette a maga ajánlatát a hontalan, klub nélküli csatárnak. Kubala tisztában volt azzal, hogy mit tud – feltételt szabott. Már a Real Madrid elleni két gólja után közölte Bernabéuval, leigazol a Madridhoz, de csak akkor, ha a Real szerződteti edzőnek Daučikot. A királyi klub első embere erre nem volt hajlandó, viszont a Barcelona igen. És ez döntött.

A június 14-i, Majtényi szavain keresztül már megidézett „visszavágó" után a Hungria FbC játszott még egy visszavágót, azt megnyerte az Espanyol ellen 4:2-re. Sőt a hónap végén, június 25-én győzött La Coruñában a Deportivo ellen is 2:1-re.

Az élvonal újonca

Olajmunkás Sport Egyesület (Nagykanizsa)

Alapítási ideje: 1945
Megszűnt: 2002
Színe: piros-kék
Idényei száma a magyar élvonalban: 4 (1949–1950, 1994–1995, 1999–2001)
Sikerei: –

Névsorolvasás

BP. DÓZSA (ÚJPESTI TE):
Károlyi József 21 – Balogh II Sándor 27/3, Szűcs Sándor 24/4, Horváth Károly 30/1 – Kirádi Ervin 24/3, Nagymarosi (Cziszler) Mihály 26/3 – Egresi (Englerth) Béla 27/10, Szusza Ferenc 18/12, Halasi (Hradszky) Béla 24/13, Várnai (Vnuk) Lajos 20/6, Tóth Mihály 27/9. A többiek: Fejes László 17/5, Tóth György (k) 9, Szigeti Ferenc 8/1, Farsang Endre 7, Laborcz (Langa) Lajos 5, Molnár Lajos 4, Sólyom János 4, Fábián Zoltán 2, Herédi Ernő 2, Nagy József 2, Suhai Imre 2

BP. HONVÉD (KISPESTI AC):
Ruzsa Sándor 30 – Rákóczi László 30, Patyi Mihály 29, Tóth III Ferenc 30 – Bozsik József 30/4, Bányai (Breier) Nándor 25/2 – Horváth István 25/6, Gyulay László 29/11, Budai (Balázsovits) I László 27/17, Puskás (Purczeld) Ferenc 30/31, Babolcsay György 28/5. A többiek: Városi (Wustel) György 8/4, Bessenyei (Beschoner) Alajos 5/1, Cserjés (Csernák) István 3/1, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 1/2

BP. POSTÁS SE (SZENTLŐRINCI AC):
Szabó László 28 – Solymosi József 20, Kapcsos Sándor 26 – Kováts József 30/2, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 30, Ulicska Jenő 28/2 – Magyar Aladár 29/5, Bihari Károly 24/4, Bircsák Gusztáv 30/6, Virágh Kálmán 29/9, Óvári (Óberfrank) Ferenc 29/11. A többiek: Kiss Ferenc 6/2, Tagányi Árpád 6/1, Kapitány György 5, Sas Sándor 5, Majercsik Tibor 2, Zentai Gábor dr. (k) 2, Fazekas Károly 1, Hajek Aladár 1

CSEPELI VASAS TK (CSEPEL MTK):
Mészáros György 30 – Kónya József 30, Nagy II István 30, Kékesi János 29 – Preiner Kálmán 30/1, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 29/3 – Tóth II József 22/7, Marosvári (Marksteiner) Béla 25/8, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 30/12, Fenyvesi György 19/12, Szentesi Károly 19/1. A többiek: Takács György 18/8, Lovász Béla 9/7, Sasgáti Károly 4/3, Faludi István 2, Udvaros (Ulrich) Pál 2, Kaczor János 1, Rédei József 1

DEBRECENI LOKOMOTÍV:
Nagy Mihály 14 – Szabó I Endre 29, Csárdás József 25, Szabó II Sándor 17 – Szalai János 25/2, Teleki (Tiegelmann) Gyula 21/4 – Komlóssy Imre 29/11, Tisza András 19, Kóczián I Antal 23/9, Szép Imre 21/1, Leányvári László 17/1. A többiek: Vihar (Vaszi) József 12/4, Polócz (Palócz) Ferenc (k) 11, Rácz János 10/3, Szilágyi II Sándor 10, Sidlik István 8/1, Molnár György 7, Moór Ede 6/2, Szilágyi III Zoltán 6/2, Komáromi Tibor (k) 5/0, Csiki László 4, Böszörményi Zoltán 3, Hídvégi László 3, Szegedi Gyula 2, Hangyási Géza 1, Kövér Sándor 1, Pozsonyi Gyula 1

DOROGI TÁRNA:
Magyar József 30 – Buzánszky Jenő 27, Káldy Gyula 27 – Kiss II Jenő 30/2, Pfluger Dezső 24, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 24/1 – Pozsonyi Ignác 27/13, Aspirány Gusztáv 25/16, Molnár József 28/15, Kinczel László 24/3, Klausz József 21/4. A többiek: Varga János 11/1, Bankó Zsigmond 8/1, Gramsch Jenő 8, Perjési Ferenc 6, Bakonyi István 5/1, Horváth István 2, Mészáros Lajos 2, Laczkó István 1

ÉDOSZ SE (FERENCVÁROS):
Henni Géza 30 – Rudas (Ruck) Ferenc 19, Kispéter Mihály 30/1, Szabó Ferenc 30 – Kéri Károly 25, Lakat Károly 21 – Budai (Bednarik) II László 30/10, Kocsis Sándor 30/30, Deák Ferenc 23/21, Mészáros József 26/6, Czibor Zoltán 25/11. A többiek: Dékány Ferenc 23, Guba Balázs 5/1, Horváth Ödön 5/3, Tihanyi (Till) II Andor (András) 4, Ombódi Imre 3, Teket II László 1

ELŐRE SPORT CLUB:
Szabadkai Pál 17 – Kelemen Gyula 16, Dávid Ferenc 29, Horváth János 19 – Lévai István 19, Hernádi (Herneck) Pál 29/2 – Molnár II László 21/4, Jéger József 30/11, Kerekes Antal 28/10, Krajcs Sándor 27/11, Tunyogi István 25/1. A többiek: Fischer István 17/2, Szekeres András (k) 12, Jakab László 9/1, Méder Ferenc 9/2, Németh Antal 7/3, Tiszai István 7/1, Sződi Mihály 5, Dobos László (k) 1, Miksovszki Zoltán 1, Reiter Lóránt 1, Szirtes Lajos 1

GYŐRI VASAS ETO:
Veszelovszky (Vészi) László 30 – Pió Rudolf 30, Kovács Imre 29/1, Tullner Tibor 27 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 29/1, Józsa Zoltán 25/2 – Dombos Ágoston 30/10, Kertesi Ignác 30/16, Pális Ferenc 15/12, Kapitány Ernő 27/6, Gőcze Sándor 29/8. A többiek: Kárpáti Béla 14/2, Hegedűs Miklós 10/5, Kiss I István 10, Szalai József 3, Szécsány László 1

OLAJMUNKÁS SE (NAGYKANIZSAI MAORT MUNKÁS SE):
Kovács Győző 26 – Németh I István 22, Kósa József 29, Tamás István 30/2 – Forgács József 29, Markusovszky Győző 22/2 – Szepesi (Sztraka) Ferenc 23/3, Károlyi József 25/10, Molnár Lajos 17/2, Imri István 27/3, Zsidó Domonkos 17. A többiek: Pólinger József 15/5, Kapornoki Pál 11/3, Andris György 8/1, Németh Gyula 8/2, Nagy Imre 6, Millei József 5, Zalán József (k) 4, Horváth Ferenc 3, Petrovai József 2, Gerics László 1

SALGÓTARJÁNI TÁRNA SC (SBTC):
Oláh I Géza 27 – Kiss Gyula 30, Debreczeni István 28 – Szabó István 26/1, Héthy László 17, Laczkó Sándor 29 – Bablena László 30/5, Csuberda Ferenc 29/8, Salamon Zoltán 25/14, Vilezsál Oszkár 18/7, Zsédely Sándor 27/12. A többiek: Para Zoltán 13, Polgár Károly 12/2, Kanyó József 7, Vincze II Gyula 4/2, Szabó III Albin 3, Nádasdi Ferenc (k) 3, Badics Imre 1, Gáspár István 1

SOROKSÁRI TEXTILES (SOROKSÁRI EGYSÉG SE):
Zsikla László 19 – Vígh Péter 30, Szamosi Mihály 22/1, Kontha Károly 28/1 – Palotás János 22, Hontvári Ferenc 29/8 – Pusztai János 19/2, Sárvári Ferenc 15/2, Kovács Sándor 23/1, Pákozdi Imre 16/3, Junász Géza 25/6. A többiek: Solti (Stark) Ferenc 15/1, Pintér József 14/1, Antoni János 13/1, Lugosi János 13, Borbély II Sándor 11/2, Pénzes Kálmán (k) 8, Turai Róbert 3/2, Derda Vilmos (k) 2, Kárpáti Ernő 2/1, Székely Pál (k) 1

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV (HALADÁS VSE):
Büki József 22 – Farsang Ferenc 30, Tölgyesi (Leitgeb) József 30, Dombai Károly 30 – Rábai János 25, Kulcsár Ferenc 23/1 – Papp Lajos 29/16, Kassai II Ferenc 19/1, Varga Ferenc 30/7, Hiba II János 23/10, Kovács IV István 30/15. A többiek: Tóth III János 11, Varga II János 8 (k), Zámbó Emil 7, Németh I István 5, Kajtár József 4, Sarlós László 2, Szabados László 2

TEHERFUVAR (MATEOSZ) SE:
Grosics (Grosits) Gyula 30 – Bagoly Bertalan 30, Szabó II György 30, Rigó (Reizer) Ferenc 29 – Fürjes (Fischer) Imre 27/1, Zakariás József 27/1 – Szabó Imre 18/2, Virág István 29/11, Béres András 18/5, Zsolnai János 28/15, Bártfai (Bencsok) Vilmos 28/9. A többiek: Borbély I Károly 18/11, Szuh István 9/3, Dobó Zoltán 2, Doma László 2, Magyar János 2, Búza Imre 1, Nótás (Nohava) Jenő 1, Szentmihályi János 1

TEXTILES SE (MTK):
Gellér Sándor 30 – Kovács II József 30, Börzsey János 30, Lantos (Lendenmayer) Mihály 26/2 – Kovács I Imre 30/3, Bosánszky Jenő 28/3 – Sándor Károly 28/18, Hidegkuti Nándor 30/23, Palotás (Poteleczky) Péter 27/6, Szolnok István 27/6, Horváth László 10/3. A többiek: Hegedűs András 9/7, Forgács Gyula 7/2, Bencsik Andor 6/4, Kárász Endre 6, Bod Gyula 3, Mészáros Miklós 2, Láng Károly 1/1

VASAS:
Bakó Béla 21 – Lőrincz Emil 29/1, Lóránt (Lipovics) Gyula 25, Ullmann István 20 – Szilágyi II János 22, Kotász (Gottlieb) Antal 22 – Szabó III László 24/11, Mező Nándor 23/9, Szilágyi I Gyula 29/22, Csepregi Árpád 18/4, Illovszky Rudolf 30/8. A többiek: Vadász Károly 17, Pósa (Posch) Béla 16, Sárosi László 15/5, Kántor György 10/1, Turai (Till) István (k) 7, Horváth György (k) 2

Becsületesen szerepelt az élvonalban a Dorogi Tárna együttese

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1. Bp. Honvéd	X	0:0	4:0	2:0	3:0	0:1	1:0	1:1	7:2	2:1	4:1	4:0	5:4	4:1	4:2	3:1
2. ÉDOSZ	0:2	X	1:6	5:1	8:1	5:1	1:0	3:1	2:1	2:1	3:0	2:2	3:1	2:2	5:0	7:1
3. Textiles	2:3	3:1	X	1:1	2:3	1:1	3:2	0:0	3:0	4:1	3:0	4:0	3:1	1:1	2:1	7:0
4. Csepel	2:0	0:1	2:2	X	2:2	3:2	3:1	2:2	1:2	5:1	5:1	2:0	3:3	2:0	4:0	4:2
5. Bp. Dózsa	1:4	1:4	1:2	2:2	X	1:0	3:5	6.1	1:0	2:2	4:1	2:0	6:2	6:0	5:1	m. n.
6. Vasas	4:2	1:2	0:2	3:2	1:4	X	2:3	0:3	2:1	1:0	7:1	2:0	5:0	3:2	3:1	5:1
7. Győr	0:4	3:1	1:1	4:2	1:1	0:0	X	2:1	2:2	3:1	1:1	5:0	0:1	2:2	2:0	3:0
8. Teherfuvar	1:1	1:3	1:1	1:2	2:1	0:0	3:2	X	2:2	1:1	2:3	1:1	4:2	5:0	1:0	0:3
9. Dorog	0:2	2:1	0:2	1:1	1:1	0:3	3:5	6:2	X	3:1	1:0	0:1	2:5	3:2	2:1	9:0
10. Salgótarján	1:2	2:2	2:1	1:1	3:3	0:3	2:0	1:1	2:2	X	2:0	4:2	1:3	5:1	1:0	4:2
11. Bp. Postás	1:1	1:3	1:2	0:3	1:1	2:1	1:1	2:2	1:1	0:0	X	1:1	3:2	1:0	6:0	4:1
12. Szombathely	0:4	2:7	2:3	2:4	1:2	2:4	1:0	3:2	0:2	5:1	1:1	X	4:1	5:1	3:1	4:1
13. Előre SC	1:4	0:2	0:0	1:2	0:5	3:2	4:2	0:6	2:8	1:3	3:4	1:5	X	1:2	2:3	1:0
14. Olajmunkás	1:3	1:4	1:6	0:2	2:2	2:2	0:7	0:2	2:1	1:3	2:2	1:3	1:1	X	0:0	2:1
15. Sortex	1:6	0:4	2:8	2:1	0:3	1:1	0:3	1:2	0:1	1:3	1:2	2:2	2:2	3:2	X	4:2
16. Debrecen	0:2	1:1	1:7	1:2	1:1	0:7	1:3	2:8	4:2	3:2	1:3	1:0	3:3	3:3	2:2	X

Az 1949–1950. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Honvéd	30	23	4	3	84:29	50
2. ÉDOSZ SE	30	21	4	5	86:38	46
3. Bp. Textiles	30	18	8	4	81:33	44
4. Csepeli Vasas	30	15	8	7	66:45	38
5. Bp. Dózsa	30	14	9	7	71:52	37
6. Bp. Vasas	30	15	5	10	67:44	35
7. Győri Vasas	30	13	7	10	63:45	33
8. Bp. Teherfuvar	30	10	11	9	59:51	31
9. Dorogi Tárna	30	11	6	13	60:58	28
10. S.tarjáni Tárna	30	10	8	12	51:56	28
11. Bp. Postás SE	30	9	10	11	45:59	28
12. Sz.helyi Lok.	30	10	4	16	52:67	24
13. Bp. Előre SC	30	6	5	19	51:93	17
14. Olajmunkás SE	30	3	9	18	35:85	15
15. Sortex	30	4	5	21	32:48	13
16. Debreceni Lok.	30	4	5	21	39:103	13

NB II, Déli csoport

1. Szegedi SZMTE	30	21	5	4	93:30	47
2. Szolnoki Lok.	30	19	8	3	78:29	46
3. Bp. Lokomotív	30	18	7	5	79:35	43
4. Békéscsabai SZSE	30	15	6	9	69:54	36
5. Kecskeméti SZSE	30	15	3	12	45:52	33
6. Közp. Lombik TK	30	11	9	10	42:47	31
7. Ceglédi SZSE	30	12	6	12	55:47	30
8. Szegedi Lokomotív	30	10	8	12	31:32	28
9. Szolnoki Sz. MTE	30	10	7	13	49:56	27
10. MÉMOSZ SE	30	11	4	15	47:61	26
11. Szegedi Textil	30	11	4	15	52:68	26
12. Kiskunhalasi VSK	30	10	4	16	52:81	24
13. Phöbus SE	30	8	7	15	32:53	23
14. Makói VSE	30	7	7	16	43:73	21
15. Magyar Textil SE	30	8	4	18	48:72	20
16. Orosházi SZMTK	30	7	5	18	38:63	19

A Magyar Kupát nem írták ki.

Gólkirály:
Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)
31 góllal

NB II, Keleti csoport

1. Diósgyőri Vasas	30	20	4	6	80:37	44
2. Kerámia SE	30	19	4	7	68:46	42
3. Ózdi Vasas	30	17	7	6	65:32	41
4. Miskolci MNVTE	30	17	7	6	82:54	41
5. Miskolci Lokomotív	30	17	5	8	77:41	39
6. S.szentpéteri Tárna	30	15	6	9	54:39	36
7. Kistext SE	30	16	3	11	61:36	35
8. Perecesi Tárna	30	14	6	10	64:50	34
9. Ny.házi Lokomotív	30	11	7	12	63:61	29
10. S.újhelyi MNVTK	30	11	4	15	80:65	26
11. Salgótarjáni Vasas	30	9	6	15	46:60	24
12. MÁVAG	30	8	7	15	45:77	23
13. Hatvani VSK	30	6	7	17	42:68	19
14. Mátészalkai DTK	30	6	5	19	47:84	17
15. Debreceni Honvéd	30	7	3	20	34:81	17
16. Kisvárdai Vasas	30	4	6	20	33:110	14

NB II, Közép csoport

1. Bőripari Dolgozók SE	30	24	1	5	86:34	49
2. Budafoki MTE	30	20	5	5	82:40	45
3. Pesterzsébeti Vasas	30	15	6	9	48:44	36
4. Péceli SZIT AC	30	14	7	9	66:50	35
5. Főv. Gázművek LSE	30	12	9	9	63:51	33
6. Goldberger SE	30	12	7	11	58:48	31
7. Ganz TE	30	12	7	11	48:48	31
8. III. ker. Textilmunkás	30	13	3	14	51:53	29
9. Magyar Viscosa	30	12	4	14	47:53	28
10. Elektromos MSE	30	11	6	13	61:70	28
11. Magyar Acél SE	30	9	8	13	47:62	26
12. Váci DTK	30	10	5	15	50:66	25
13. Fások SE	30	10	4	16	58:62	24
14. ÉDOSZ Húsos	30	7	7	16	43:61	21
15. Tokodi ÜMSE	30	8	4	18	46:74	20
16. Autótaxi MSC	30	7	5	18	55:93	19

NB II, Nyugati csoport

1. Tatabányai Tárna	30	23	2	5	87:30	48
2. Pécsi BTC	30	21	1	8	72:45	43
3. Pápai Perutz	30	19	4	7	67:36	42
4. Pécsi MESZHART D.	30	18	2	10	79:50	38
5. Bp. Lendület	30	15	3	12	63:63	33
6. Kaposvári DSK	30	13	6	11	62:55	32
7. Kőb. Sörgyári DSE	30	13	4	13	51:53	30
8. Győri Vasutas	30	12	5	13	48:53	29
9. Pécsi Lokomotív	30	13	2	15	67:63	28
10. Magyar Pamut SC	30	12	2	16	66:63	26
11. Soproni Lok.	30	7	10	13	52:64	24
12. Postás SE	30	9	5	16	42:62	23
13. Nagykanizsai VSK	30	10	3	17	46:82	23
14. Sz.f.vári Lok.	30	8	6	16	51:81	22
15. Várpalotai Tárna	30	8	5	17	48:67	21
16. Sz. Soproni FAC	30	7	4	19	54:88	18

Jézuska helyett katonatisztek adtak ajándékot karácsonyra

A labdarúgó-szövetség – nyilvánvalóan az országos sportfőhatóság, az Országos Sporthivatal nyomására, és a béketábor többi országának szovjet mintájú gyakorlatához igazodva – a július 23-i elnökségi ülésén a bajnokság átszervezése mellett döntött. Tavaszi-őszi rendszerű bajnokságot akart, ehhez pedig minden szinten ki kellett írnia egy csonka, úgynevezett félidényes bajnokságot 1950 őszére. Döntött emellett az élvonal létszámának csökkentéséről is.

Sebes Gusztáv is megemlékezett az ötvenes években kiadott, *A magyar labdarúgás* című könyvében a változásról. A döntés indokát magyarázta, a fentebb vázoltakhoz képest egy újabb érvet citálva: „Mivel az egész ország pénzügyi gazdálkodásában valamennyi intézmény éves költségvetéssel dolgozik, a sportéletben is ezt a formát kell alkalmazni."

Ugyanakkor a nyolcvanas években piacra került, *Örömök és csalódások* című könyvében a klubok átszervezéséről már nem volt utólag jó véleménnyel: „A társadalmi egyesületek gazdasági bázisának megteremtését és állandó biztosítását szakszervezetek, minisztériumok vállalták. Ezt a helyes intézkedést azonban olyan változások is követték, amelyek jobb esetben csak zavart okoztak, rosszabb esetben arra irányultak, hogy teljesen elszakítsák az egyesületet saját múltjától, amelyben pedig nem volt semmi kivetnivaló. Ezáltal nemcsak régi

Ilyen volt az ÉDOSZ-korszak szerelése a IX. kerületben. A fotó a ferencvárosi ifikről készült 1950. augusztus 3-án

sportegyesületek erkölcsi alapjait ingatták meg, hanem egy elkeserített intézkedéssel elkeserítették, de legalábbis erősen felbosszantották egy sor egyesület sportkedvelő híveit, szurkolóit. Vagyis több sportkörrel egyszerre megtették azt, amitől rövid idővel előbb megmentettem az FTC-t. (...) A játékosok körében is kialakult olyan vélemény, hogy a névváltozások nem lényegtelen formaságok, hanem valójában a régi egyesületek megszüntetését jelzik, s az újnak nincs köze a régihez."

A nagyhatalmú sportvezető, aki 1951-ben a Minisztertanács mellé rendelt Országos Testnevelési és Sport Bizottság elnökhelyettese lett (az elnöki posztra Hegyi Gyulát nevezték ki), alkalmasint belátta, rossz döntés volt az egyesületek nevének megváltoztatása, némelyek színének elvétele. Az idézett könyvben finoman úgy fogalmazott, hogy „egyszerre több válogatott játékos után is érdeklődni kezdtek olyanok, akiknek addig ilyesmi eszükbe sem jutott".

Fotó: fortepan.hu

Hozzátette: „különösen a zöld-fehérek lettek kapósak, Henni és Deák átment a Dózsához. Úgy láttam, ha nem lépek közbe, a válogatás szempontjából még rosszabb lesz a helyzet, mint volt. Tehát közbeléptem. Hamarosan a válogatottak jelentős része a Honvéd játékosa lett."

Ha helyesen értelmezzük a szavait, az derül ki belőle, hogy Grosics, Budai II és Kocsis, majd Lóránt bevonultatása, illetve a Bp. Honvédhoz igazolása mintegy válaszlépés volt, s megelőzte azt, hogy mások, például a Bp. Dózsa, elvigyék a legjobbakat. Ugyanakkor a kluboknak mindössze négy nap (!) állt a rendelkezésére az átigazolásokra, a Fradi, illetve akkor már az ÉDOSZ SE július 14. és 17. között veszítette el négy kulcsjátékosát. A Bp. Honvéd megszerezte a Teherfuvartól **Grosics Gyulát**.

Jól termeltek a bányászok

Különleges idényzárót jelentett 1950 karácsonyának két napján a Szakszervezetek Országos Tanácsa által felajánlott Népszava-serlegért vívott négyes torna.

Huszonötödikén a budapesti, a csepeli és a győri Vasas játékosaira épített Vasas-válogatott hosszabbítás után 2:1-re verte meg a soroksáriakra épített Textiles-legénységet. (Bukovi Márton mellőzte az egy nappal korábban bajnoki döntőt játszott „MTK-sokat". A másik párban a Tárna-alakulatokra épített Bányász-válogatott 4:3-ra győzte le az élelmezéseiket.

Másnap a Textiles-válogatott, immár legjobb összeállításában, 2:1-re megverte a harmadik helyért a dorogi Dacsevvel megerősített „Fradit", míg a bányászok, kétszer 10 perces hosszabbítás után, tehát 110 perces csatában nyertek 2:1-re a vasasok ellen.

A győztes csapat a Kamarás – Buzánszky, Kónya II, Bakonyi – Kiss I, Hargittai – Bablena, Aspirány (Varga), Molnár, Vilezsál, Zsédely összeállításban játszott, a góljait Bablena és a csereként beállt Varga lőtte. A piros-kékek Veszelovszky (Bakó) – Lőrincz, Nagy II, Kónya – Szilágyi II, Bundzsák – Dombos, Marosvári, Kóczián, Tóth (Hegedűs), Virágh alakulatának találatát Kóczián szerezte. A győztes társaságot ***Kalmár Jenő****, a vesztest Szabó Péter dirigálta.*

A kapus ügye érdekes volt, ugyanis pletykaszinten tavasszal elterjedt, hogy sorkatonaként, de a Teherfuvar tagjaként segíteni fogja a Honvédot a két csapat kispesti bajnokiján. A hazaiaknak nagyon kellett volna az ÉDOSZ elleni versenyfutásban a két pont, de Grosics kivédte a szemüket. Az 1:1-es döntetlen után katonai elöljárói a laktanyában nem dicsérték meg – persze, akár annak is vehetnénk, hogy két ívet elé tettek. Az egyikkel elkötelezhette volna magát a Bp. Honvédhoz (természetesen jóval a következő átigazolási időszak előtt), a másikkal tudatták (volna) vele, hogy a déli országrészbe, a jugoszláv határ közelébe, Lentibe vezényelik. Az előbbit választotta.

Kevésbé ismert, hogy a Bp. Vasas akkor erősödött a Debrecentől elszipkázott Teleki (Tiegelmann) Gyulával és a Budafokról érkezett Csordás Lajossal. A Salgótarjáni Tárna akkor szerezte meg a helyi Vasastól (ahogy az SSE-t éppen hívták) Szojka Ferencet.

Fontos változás volt az idény előtt, hogy az OSH (tehát nem a labdarúgó-szövetség, hanem felettese, a sporthivatal!) augusztus 16-i határozata alapján a bajnoki mérkőzéseken egy kapust és egy mezőnyjátékost bármely időpontban, minden indoklás nélkül cserélni lehetett.

A felkészülést nyolc csapat számára az esti időpontokban, a Latorca utcában villanyfénynél megrendezett Béke Kupa találkozói jelentették. A papírforma érvényesült, ha belekalkuláljuk, hogy az „új Honvéd" még nem állt össze. A katonacsapat legyőzte ugyan a Bp. Előrét 6:2-re – a két volt ferencvárosi csatár, Budai II és Kocsis összesen öt gólt szerzett –, de aztán húszezer néző előtt kikapott 3:2-re a nagy riválistól, Textilestől.

Az agyonvert MLSZ-elnök

1950. július 7-én koholt vádak alapján letartóztatták, majd tíz nappal később igazságügy-miniszteri tisztségéből is felmentették dr. Ries Istvánt. Az akkor a 65. évében járó szociáldemokrata politikus a két világháború között érdemeket szerzett a munkásmozgalomban.

Az első világháború alatt Oroszországban hadifogságba került, 1918-ban tért haza. A tanácshatalom alatt a Vörös Hadsereg katonája, a közoktatásügyi népbiztosság pártiskolájának előadója volt. A Kommün bukása után Bécsbe emigrált, de 1924-től ismét Magyarországon élt. A közéletben, miután a német megszállás alatt illegalitásba kényszerült, 1945 tavaszától vett ismét részt. Április 2-án beválasztották az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe, július 21-én igazságügy-miniszteri kinevezést kapott. Noha nem volt mindig felhőtlen a kapcsolata a legszűkebb, az országot valójában irányító politikai vezetőséggel, a miniszteri székét 1950 nyaráig megtarthatta, s tagja lett az MKP és az MSZDP egyesüléséből létrejött Magyar Dolgozók Pártja központi vezetőségének.

Letartóztatása után a Szakasits Árpád elleni perben szándékoztak őt is elítélni, de 1950. szeptember 15-én a verőlegények által elkövetett bántalmazások következtében elhunyt. Kínzásairól Faludy György *is írt a* Pokolbéli vígnapjaim *című könyvében.*

Dr. Ries István 1947 és 1950 között állt a Magyar Labdarúgó-szövetség élén.

Fotó: fortepan.hu

A Bukovi Márton által dirigált „MTK” (aligha beszélt akkor bárki a funkcionáriusokon kívül a csapatról úgy, hogy nem az eredeti nevét emlegette) aztán megnyerte a tornát, a döntőben 2:0-ra verve a Bp. Dózsát. Indult még a csepeli, a budapesti és a győri Vasas, valamint az ÉDOSZ. Utóbbi egyébként csak egy mérkőzést játszott, a lila-fehérek elleni vereséggel kiesett. A néhány hónappal korábban még a Budai II, Kocsis és Deák alkotta jobbszárny helyén Horváth Ödön, Guba és Tihanyi játszott.

A Dózsa játékosai különben már rendőrtisztekként játszottak ezen a tornán, miután július végén felavatták őket. A válogatott játékosok, mint Szusza Ferenc vagy a később kivégzett Szűcs Sándor főhadnagyi rendfokozatot kaptak. A Bp. Honvéd játékosai már márciusban megkapták a tiszti rendfokozatokat.

Az idény rajtjakor nyilvánvaló volt, hogy a bajnoki címért a Bp. Honvéd és a Textiles harcol majd a legnagyobb eséllyel. Az előző ezüstérmes, az ÉDOSZ számára a középmezőnyben való megkapaszkodás is sikert jelentett. A csapat rapszodikusan szerepelt, az első két fordulóban a szombathelyi vereséget a győri Vasas elleni hangos siker követte. Az előző mondat jelzője nem a játék minőségére vonatkozott: botrány tört ki a találkozó után. A Játékvezetői Testület a megítélése szerint a győriek terhére háromszor is súlyosan tévedő Palásti Ferencet örökre eltiltotta. (Utána megenyhült a szigor, Palásti 1953-ig bíráskodott. Még akkor is csak 39 éves volt.)

Zajlott az élet a pályán és a pályán kívül egyaránt. A futballisták a „kirakatban éltek”, ebből következően nem csak a gyepen kellett helyt állniuk. A *Népsport* például *szeptember 29*-én jelentette, hogy a Bp. Honvéd játékosai is az élen jártak a Békekölcsön jegyzésében, tizenkilencen 37 200 forintot jegyeztek.

MHK-igazolvány a jelzett korszakból

Októberben természetesen a játékosok is éltek állampolgári jogukkal, szavaztak a választásokon. Kocsis Sándor a sportlapban „megindokolta” voksolását a tanácsi választáson: „A békére, hazánk ragyogó jövőjére szavaztam, amikor a Népfrontra adtam a szavazatomat!” *(Népsport 1950. október 24.)* Alternatíva nem igazán volt, csak a népfrontbizottságok jelöltjeire lehetett szavazni. Ha már a voksolásoknál tartunk, ősszel tartottak időközi országgyűlési választásokat is. Ezeken képviselő lett Bozsik József is. A válogatott fedezet iskolai végzettségével kapcsolatban *Rózsaligeti László A nagy Honvéd – az elfogott piros ulti* című könyvében egy, a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény 808-as gyűjtőjében fellelhető, 1948-1949 körüli dokumentumot citált. Eszerint hat elemije volt, a csapatban a legalacsonyabb. A hadseregben századosi rangot kapott Bozsik egyébként *1950. november 2*-án boldogan nyilatkozott a *Népsportnak*: „Ha alkalmam lesz majd, hogy a békekongresszuson felszólaljak, beszélni fogok a Munkára, Harcra Kész mozgalom jelentőségéről, arról, hogy a sportnak milyen nagy szerepe van a békéért folyó harcban, s hogyan kell nekünk a sporton keresztül erősítenünk hazánk erejét és a béketábor egységének megbonthatatlan egységét. (sic!)”. *(Aranycsapat. A film születése – és ami a filmből kimaradt.)*

A bajnokságot – megvédve az 1949–1950-es idényben szerzett címét – a Bp. Honvéd nyerte meg. Sem addig, sem azóta nem volt példa arra a magyar labdarúgásban, hogy egy csapat azonos naptári évben két bajnoki címet is szerezzen. Ugyanakkor az elsőség csak kevésen múlott. Hol parádésan játszva (mint a Dorogi Tárna elleni 10:1-en), hol botrányos körülmények között (mint az ÉDOSZ elleni 4:2-kor, amelyen Bozsikot kiállította Sramkó játékvezető, s amely után a Fradi-szurkolók egy részét ismét „garázdálkodó fasiszta provokátornak" titulálta a *Népsport*), hol megbotolva (mint Győrben, ahol egyetlen vereségét elszenvedte a gárda), de listavezetőként érkezett a december 24-i (!) utolsó mérkőzéshez.

Fotó: fortepan.hu

Hidegkuti vezetésével az MHK-ban is élen jártak a Textiles futballistái

Az idényzáró rangadón a Textiles várt rá. A kispestieknek 25, az „MTK"-nak 24 pontja volt a találkozó előtt. Bajnoki döntőt játszottak 30 000 néző előtt a Megyeri úton. A félidőben 3:3-ra álltak a felek úgy, hogy a Honvéd 1:3-ról egyenlített. A Bp. Honvéd (Grosics – Rákóczi, **Patyi**, Bányai – Bozsik, Városi – Budai II, Kocsis, Horváth, Puskás, Babolcsay) találatait Puskás és Kocsis (2), a textilesekét (Gellér – Kovács II, Börzsey, Lantos – Kovács I., Bosánszky – Sándor, Hidegkuti, Palotás, Szolnok, Kovács IV) Hidegkuti, Palotás és Kovács IV szerezte. A második félidőre Bukovi Márton együttese már nem tudott újítani, a katonacsapat ellenben Puskás (2) és Kocsis révén további három gólt szerzett. Zakót adott a textileseknek karácsonyra.

AZ ÉV CSAPATA

Károlyi volt a legjobb kapus

Az 1950-es őszi szezon végén a Népsport *közölte a félév „álomcsapatát". Mindössze ketten kerültek be vidéki klubból, heten képviselték a nagy duót, a Honvédot és a Textilest.*

Az év tizenegye: Károlyi (Diósgyőri Vasas) – Buzánszky (Dorogi Tárna), ***Kispéter*** *(ÉDOSZ SE), Lantos (Textiles) – Bozsik (Bp. Honvéd), Zakariás (Előre) – Sándor (Textiles), Kocsis (Bp. Honvéd), Palotás (Textiles), Puskás (Bp. Honvéd), Babolcsay (Bp. Honvéd)*

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Még jó, hogy Lakat kiment meccset nézni!

Három A-válogatott mérkőzés fért bele az őszi programba, a két hazai remek eredményt hozott, viszont a harmadikon a bolgárok – alig több mint két éven belül immár másodszor – meglepték a válogatottunkat Szófiában. Kevesen gondolnák, de tény: az alakuló Aranycsapat egyszer sem tudott nyerni a bolgár fővárosban.

Az albánok elleni győzelem ellenben a magyar futballtörténelem legfölényesebb diadala az 1927-es, franciák elleni 13:1 mellett. A Grosics (Gellér) – Kovács II, Börzsey, Tóth III – Kovács I, Bozsik – Budai II, Kocsis, Palotás, Puskás, Babolcsay összetételű legénységben Gellér Sándor és Palotás Péter esett át a tűzkeresztségen. Palotás két góllal debütált, mégsem ő volt a nap hőse, hanem az egyaránt négyig jutó Puskás Ferenc és Budai II László. A további gólokat Kocsis Sándor érte el. A Megyeri út közönsége nagy elégedettséggel figyelte, hogy az első félóra vége után (akkor még csak 1:0 volt az eredmény) beindult a magyar henger. A csatárok elsősorban az ötletes lyukra futtatásokkal lepték meg a vendégeket. Érdekes, hogy eredetileg három héttel korábbra tervezték az albánok itteni fellépését, de – a korabeli sajtó szókészletéből merítve – Tito banditái nem adták meg az átutazási engedélyt az albán küldöttségnek, így aztán az kerülő úton érkezett Budapestre.

Palotás Péter átemeli a labdát a kapus fölött

Október végén az osztrákokat verte meg a nemzeti tizenegyünk. Puskás Ferenc élete egyik nagy meccse volt ez – akadt belőle szerencsére jó sok –, szinte egymaga intézte el a „sógorokat". A 4:3-ra megnyert találkozón három gólt is szerzett. A meccs egyik különlegessége, hogy Lakat Károly szurkolóként, nézni ment ki a találkozót, ám a hangosanbeszélőn át az öltözőbe hívták, mert Kovács I Imre mandulagyulladása miatt nem tudta vállalni a játékot. Az utolsó percben aztán ő fejelte Puskás elé a labdát, a csapatkapitány pedig félfordulattal, estében a kapuba kanalazta a labdát. Így győzött 4:3-ra a Grosics – Kovács II, Börzsey, Lantos – Bozsik, Lakat – Sándor, Kocsis (Hidegkuti), Palotás (Szilágyi I), Puskás, Czibor összeállítású együttes.

Novemberben Sebes Gusztáv nagyon erős csapattal ment Szófiába, és meglepetést keltett, hogy nem tudott nyerni. A Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik, Lakat (Zakariás) – Sándor, Hidegkuti (Kocsis), Szilágyi I, Puskás, Czibor összeállítású alakulatban az Aranycsapat későbbi alaptizenegyéből csak Lóránt Gyula és Budai II László nem játszott. Mindösszesse négy perc alatt kialakult a végeredmény, Dimitrov gólját Szilágyi I Gyula egyenlítette ki.

1950. szept. 24.	Bp., Megyeri út	ALBÁNIA	12:0 (5:0)	Puskás 4, Budai II 4, Kocsis 2, Palotás 2
1950. okt. 29.	Bp., Megyeri út	AUSZTRIA	4:3 (2:1)	Puskás 3, Szilágyi I
1950. nov. 12.	Szófia	BULGÁRIA	1:1 (1:1)	Szilágyi I

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

3 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Börzsey János (Textiles), Grosics Gyula (Bp. Honvéd), Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)

2 mérkőzésen: Czibor Zoltán (ÉDOSZ), Hidegkuti Nándor (Textiles), Kovács II József (Textiles), Lakat Károly (ÉDOSZ), Lantos Mihály (Textiles), Palotás Péter (Textiles), Sándor Károly (Textiles), Szilágyi I Gyula (Vasas)

1 mérkőzésen: Babolcsay György (Bp. Honvéd), Budai II László (Bp. Honvéd), Buzánszky Jenő (Dorogi Tárna), Gellér Sándor (Textiles), Kovács I Imre (Textiles), Tóth III Ferenc (Bp. Honvéd), Zakariás József (Bp. Előre)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

A baráti hadseregek legjobb futballistái

A sűrű program, s a nyitottnak éppen nem nevezhető nemzetközi légkör megritkította a külföldi szereplések lehetőséget. Kivételt jelentett a Bp. Dózsa bulgáriai útja, a lila-fehérek 1:1-re végeztek az akkor éppen Dinamónak nevezett Levszkivel. A Vasas a román–magyar barátság hetének keretében Bukarestben járt, s 3:1-re megverte az ottani vasutas-válogatottat.

A fél év legfontosabb nemzetközi programja a Bp. Honvéd fellépése volt a baráti hadseregek tornáján, Csehszlovákiában. A magyar katonacsapat Pozsonyban 4:1-re verte a bolgár CDNV (Centralen Dom na Narodnata Vojszka) Szófiát, Plzeňben 4:2-re a lengyel CWKS-t (Centralny Wojskowy Klub Sportowy Warszawa), majd a fővárosban 2:2-re végzett a bolgárok ellen is pontot veszítő, cseh ATK (Armádní tělovýchovný klub) Prahával. Kocsis Sándor a többi jól teljesítő társ közül is kiemelkedett, hat gólt szerzett a tízből. A további négyen Puskás (3) és Horváth osztozott. A tornát a magyarok nyerték meg.

A CWKS Warszawa együttese 1950 nyarán

Kubala bemutatkozott a Barcelonában

Augusztusban is folytatódott a Hungaria (vagy Hungria FbC) története. A csapat bemutató mérkőzésekből próbálta fenntartani magát, mivel csődöt mondott az a terv, hogy a játékosokat a spanyol klubok leigazolják. (A kivételt Kubala László jelentette, aki az eltiltás ellenére leszerződött a Barcelonához.)

A „menekültek válogatottja" emlékezetes találkozót vívott július elején a Gerona ellen, s főleg augusztus elején a San Martin ellen, utóbbin a Di Lorenzo – Lami, Marik, Magay – Majtényi, Rákóczi – Otto, Kubala (Hrotkó), Garamvölgyi, Licker, Turbéky összetételű csapat 6:4-re nyert Barcelonában. (Garamvölgyié az egyetlen új név, az *El Mundo Deportivo* Granvölgyiként emlegette. Kilétére nem sikerült rábukkannunk, nem volt korábban a magyar élvonalban ilyen nevű játékos.) Átruccant a társaság Olaszországba is, 13:3-ra verte például a San Lorenzót (Monsider – Lami, Mészáros, Török – Samu, Hrotkó – Ádám, Vinyei, Secserov, Arandjelovics, Sztefanovics), majd elutazott a Saar-vidékre, illetve az NSZK-ba. A csapat 1:0-ra legyőzte az 1. FC Saarbrücken együttesét, igaz, utána érdeklődés hiánya miatt a Phönix elleni meccsét lefújták Ludwigshafenben. A Saar-vidéken játszott Niederkirchner Róbert is, aki Négyesi néven a Csepel MTK 1948-as bajnokcsapatának a tagja volt.

Kubala László (guggol jobbról a második) a Barcelonában

A Hungaria csapata Szent Lázár ünnepén, vendégjátékosokkal. Állnak, balról: Magay, Majtényi, Obrador, Badía, Lami, Marik, Mezquida. Elöl: Licker, Pocovi, Ottó, Kubala

1950. október 12-én, az Osasuna ellen Kubala László bemutatkozott a Barcelona gárdájában! Még nem tétmérkőzésen, mivel nem volt játékengedélye, „csak" barátságoson. A sógora, „Fernando" Daučik akkor már a katalánok vezetőedzője volt. Kuksi góllal debütált, a 4:0-s sikerhez Escudero duplája és Aloy találata is hozzájárult. A katalánok „történelmi" összeállítása: Velasco – Torra, Corta – Pedrín, Brugués, Abella – Cánovas, Kubala, Escudero, Aloy, Nicolau.

Romániában 1950 végére visszakerült Aradra a bajnoki cím. A név változott (az ITA-ból 1950 elejére Flamura Roşie lett), a keret nagy része megmaradt, Márky Sándor, Vass Mózes, Farmati Zoltán, Páll Béla, Radnai-Reinhardt János és Perényi-Pecsovszky József újabb titulust nyert. A piros-fehérek bejutottak a kupadöntőbe is, de ott kikaptak a hadsereg klubjától, a CCA-tól.

Jugoszláviában Spitz Illés edző harmadik lett a belgrádi Partizannal a bajnokságban. Lengyelországban **Patkoló Rezső** balszélső a középmezőnyben zárt a Łódzki Klub Sportowy legénységével.

(A hagyományos, őszi-tavaszi rendszerű bajnokságokban szereplők 1950 őszi szereplésére a következő idénynél tekintünk vissza.)

Névsorolvasás

BŐRIPARI DOLGOZÓK SE:
Nádori Pál 14 – Bagoly Bertalan 14, Szibrov Lajos 15, Tóth Dénes 9 – Szalai György 15, Peller Béla 11/5 – Gondos Tibor 13/3, Nagy Pál 12/2, Vass Ferenc 14/5, Szabó Sándor 12/2, Verebes József 15/1. A többiek: Brada János 6/2, Gramsch Jenő 6, Boros János 5, Barátki Ernő 4, Kozma László (k) 3, Száva Flórián 3, Czinkota András 1, Halmos Miklós 1, Ormódi Jenő 1, Seres János (k) 1, Subits Lajos 1

BP. DÓZSA:
Henni Géza 15 – Szűcs Sándor 10, Nagymarosi (Cziszler) Mihály 13/1, Farsang Endre 8 – Fürjes (Fischer) Imre 15/1, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 9 – Egresi (Englerth) Béla 15/8, Virág István 13/5, Deák Ferenc 14/12, Várnai (Vnuk) Lajos 11/1, Tóth Mihály 13/3. A többiek: Fábián Zoltán 8, Szusza Ferenc 8/4, Balogh II Sándor 7, Horváth Károly 7, Fejes László 4/1, Halasi (Hradszky) Béla 2, Molnár Lajos 2, Szigeti Ferenc 2/1, Gulyás Géza (k) 1, Krasznai László 1

BP. ELŐRE SC:
Szabó László 9 – Hernádi (Herneck) Pál 15, Szabó II György 15, Rigó (Reizer) Ferenc 15 – Krajcs János 11/3, Zakariás József 15 – Tunyogi István 12/3, Béres András 11/2, Kerekes Antal 14/6, Jéger József 13/3, Bártfai (Bencsok) Vilmos 13/5. A többiek: Mészáros Miklós 9/2, Kelemen Gyula 7, Zugéber János (k) 7, Ughy Tibor 4, Dávid Ferenc 3, Molnár II László 3, Szabadkai Pál (k) 2, Szuh István 1

BP. HONVÉD:
Grosics (Grosits) Gyula 15 – Rákóczi László 15, Patyi Mihály 15, Városi (Wustel) György 10 – Bozsik József 14/1, Bányai (Breier) Nándor 15 – Budai (Bednarik) II László 15/8, Kocsis Sándor 15/24, Horváth István 11/3, Puskás (Purczeld) Ferenc 15/25, Babolcsay György 15/5. Játszottak még: Tóth III Ferenc 6, Budai (Balázsovits) I László 4, Cserjés (Csernák) István 2/1, Garamvölgyi (Glass) Ágoston (k) 1, Gyulai László 2, Vad István 2

BP. POSTÁS SE:
Zentai Gábor dr. 13 – Solymosi József 13, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 15, Kapcsos Sándor 13 – Ulicska Jenő 15/1 Markusovszky Győző 10 – Magyar Aladár 10/4, Borbély András 10/2, Bihari Károly 12/1, Bircsák Gusztáv 8/2, Óvári (Óberfrank) Ferenc 11/3. A többiek: Kováts József 9/2, Szabó III László 9, Kurucz Miklós 8/3, Huber Jenő 4, Tóth János 3, Komáromi Tibor (k) 2, Tarr István 2

CSEPELI VASAS TK:
Mészáros György 11 – Kónya József 14, Nagy II István 15, Kékesi János 15 – Faludi István 14/1, Fenyvesi György 9/1 – Tóth II József 15/3, Marosvári (Marksteiner) Béla 13/6, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 15/10, Lovász Béla 14/5, Takács György 13/2. A többiek: Preiner Kálmán 7/2, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 7, Tóth István (k) 7, Kaczor János 3, Sasgáti Károly 3/2, Szentesi Károly 3, Kóczián I Antal 1/1

DIÓSGYŐRI VASAS:
Károlyi József 14 – Palicskó II Tibor 15, Kakuszi Ferenc 15 – Gyuris János 13, Török Sándor 15/1, Pesti (Petz) György14/2 – Csorba János 14/4, Mixtai László 10/1, Pribelszky Gyula 15/5, Salamon Zoltán 13/5, Krucsai József 15. A többiek: Németh Gyula 9/2, Demény Béla 4/1, Futó (Foczkó) III Ferenc 4, Pocsai László 4, Penderi György 3, Krajnyák István (kapus) 1, Zentai András 1

DOROGI TÁRNA:
Magyar József 12 – Buzánszky Jenő 15, Bakonyi István 11 – Kiss II Jenő 15, Csepregi Árpád 10/4, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 11 – Pozsonyi Ignác 15/6, Varga János 12/6, Molnár József 15/12, Kinczel László 12, Klausz József 15/6. A többiek: Pfluger Dezső 10, Aspirány Gusztáv 8/1, Kántor György 8/1, Kamarás Mihály (k) 6, Káldy Gyula 3, Csermák János 1

ÉDOSZ SE:
Csikós Gyula 12 – Kéri Károly 15, Kispéter Mihály 13/2, Dalnoki Jenő 13 – Lakat Károly 15, Dékány Ferenc 14 – Horváth Ödön 15/3, Guba Balázs 12/5, Szabó Ferenc 14/2, Mészáros József 13/5, Czibor Zoltán 15/4. A többiek: Csordás József 8/2, Csoknyai Tibor 7/1, Pamuki Tibor (k) 5, Hári László 2, Anda László 1, Csanádi Árpád 1, Ombódi Imre 1, Tihanyi (Till) II Andor (András) 1

GYŐRI VASAS ETO:
Veszelovszky (Vészi) László 11 – Kalmár II György 15, Kovács Imre 11, Tullner Tibor 12 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 10/1, Kárpáti Béla 15/1 – Dombos Ágoston 15/6, Kertesi Ignác 10/6.

Hegedűs Miklós 13/5, Gőcze Sándor 12/2, Deák II Ferenc 10/1. A többiek: Józsa Zoltán 10, Budai László 8/2, Kapitány Ernő 8/4, Pális Ferenc 7, Pesti Zoltán (k) 4, Pió Rudolf 4, Csárdás József 1, Kiss II László 1, Raffai Ernő 1

SALGÓTARJÁNI TÁRNA SC:

Oláh I Géza 15 – Kiss Gyula 15, Para Zoltán 14, Debreczeni István 13 – Szojka Ferenc 15/1, Laczkó Sándor 15 – Bablena László 14/5, Csuberda Ferenc 14/5, Kovács Sándor 15/7, Vilezsál Oszkár 15/5, Zsédely Sándor 13/1. A többiek: Kiss II László 9/1, Herczeg László 3/1, Gáspár István 2, Polgár Károly 2, Kanyó József 1, Nádasdi Ferenc (k) 1, Szabó László 1

SZEGEDI SZAKSZERVEZETI MTE:

Verseczi (Wimmer) Vencel (Miklós) 10 – Szabó Lajos 14, Kerekes Imre 13, Benák András 15 – Hetesi István 15, Gyurik László 15 – Csáki Béla 15/5, Ladányi László 15/8, Bánáti János 12/3, Bitó János 13/1, Nyári III Tibor 9/1. A többiek: Cserhalmi Mihály (k) 7, Király Árpád 5/2, Szőcs Ferenc 5, Törköly György 5/1, Reiter Ferenc 4/1, Szokoli Antal 3, Gréczi János 2

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV:

Horváth György 14 – Farsang Ferenc 15, Tölgyesi (Leitgeb) József 14, Dombai Károly 14 – Rábai János 11, Kulcsár Ferenc 15 – Papp Lajos 15/3, Varga Ferenc 15/3, Kovács Sándor 10/1, Szabados László 15/3, Magyar János 15/2. A többiek: Bogáti Ferenc 7/2, Szabó Imre 8, Tóth III János 4/2, Varga II János (k) 3, Bausz János 1

TATABÁNYAI TÁRNA:

Gál András 13 – Triff-Árkosi György 12, Kónya II István 15, Szabó Jenő 15 – Berki György 11/2, Majtán József 14 – Dóra Imre 10/4, Balla Gyula 10/1, Nagy István 12/3, Szakács Sándor 11/1, Velő László 7/1. A többiek: Dobó Sándor 7, Károlyi József 7/1, Zárai Béla 6/1, Bödecs Sándor 5, Czibor II István 5/2, Lázár Vilmos 5/1, Machos Ferenc 4, Beslity Sándor 3, Csaszni József (k) 3, Molnár Pál 1

TEXTILES SE:

Gellér Sándor 15 – Kovács II József 15, Börzsey János 15/1, Lantos (Lendenmayer) Mihály 15/4 – Kovács I Imre 14/2, Bosánszky Jenő 15 – Sándor Károly 13/4, Hidegkuti Nándor 14/12, Palotás (Poteleczky) Péter 15/17, Kovács IV István 14/5, Hegedűs András 14/4. A többiek: Szolnoki István 9/1, Kárász Endre 5/2, Palotás János 1, Samu Imre 1

VASAS:

Ruzsa Sándor 11 – Lőrincz Emil 13/1, Kontha Károly 10, Kotász (Gottlieb) Antal 9 – Vadász Károly 12/1, Bundzsák Dezső 15 – Illovszky Rudolf 15/4, Csordás Lajos 12/3, Szilágyi I Gyula 14/5, Teleki (Tiegelmann) Gyula 13/2, Sárosi László 10/6. A többiek: Virágh Kálmán 9/4, Siklósi István 7, Bakó Béla (k) 5, Lóránt (Lipovics) Gyula 5, Mező Nándor 5, Zsolnai János 5/2, Szilágyi II János 4, Ullmann István 3

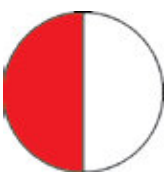

Fotó: fortepan.hu

Négyen a korszak kiválóságai közül (balról): Balogh II Sándor, Szilágyi I Gyula, Börzsey János és Bozsik József

Az élvonal újonca

Bőripari Dolgozók Sport Egyesülete

Alapítási ideje: 1949
Megszűnt: 1951
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1950 ősz)
Sikerei: –

Az 1950. év őszi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Honvéd	15	13	1	1	67:16	27
2. Bp. Textiles	15	11	2	2	54:25	24
3. Bp. Dózsa	15	9	3	3	37:23	21
4. Csepeli Vasas	15	8	2	5	33:21	18
5. Dorogi Tárna	15	8	2	5	36:32	18
6. Vasas SC	15	8	1	6	30:23	17
7. Salgótarjáni Tárna	15	6	4	5	27:26	16
8. Diósgyőri Vasas	15	5	6	4	21:23	16
9. Győri Vasas	15	6	1	8	28:28	13
10. ÉDOSZ	15	5	2	8	25:30	12
11. Sz.helyi Lokomotív	15	3	6	6	16:26	12
12. Szegedi SZMTE	15	4	4	7	22:44	12
13. Bp. Postás SE	15	4	3	8	18:28	11
14. Bp. Előre SE	15	4	2	9	26:41	10
15. Bőripari DSE	15	2	3	10	22:51	7
16. Tatabányai Tárna	15	1	4	10	17:42	6

Hatan a Honvéd bajnokcsapatából

Bányai Nándor

Budai I László

Tóth III Ferenc

Babolcsay György

Rákóczi László

Cserjés István

NB II, Déli csoport

1. Szegedi Honvéd	14	9	4	1	28:13	22
2. Szolnoki Lokomotív	14	9	3	2	25:12	21
3. Bp. Lokomotív	14	8	3	3	29:11	19
4. Kelenföldi Textil	14	7	4	3	24:16	18
5. Szolnoki SZMTE	14	6	4	4	21:17	16
6. Kecskeméti SZMTE	14	5	4	5	25:25	14
7. Békéscsabai SZSE	14	6	2	6	25:27	14
8. Ceglédi SZSE	14	6	1	7	30:22	13
9. Szegedi Lok.	14	5	3	6	19:20	13
10. Gyulai SZSE	14	4	5	5	17:18	13
11. MÁVAG	14	3	6	5	12:17	12
12. Központi Lombik	14	3	4	7	15:17	10
13. Kiskunhalasi VSK	14	3	3	8	18:41	9
14. Ceglédi VSK	14	2	4	8	20:26	8
15. Szegedi Textil	14	0	4	10	15:41	4

A benevezett Phöbus beolvadt az Elektromos MSE csapatába.

NB II Keleti csoport

1. Sajószentpéteri T.	15	11	3	1	44:17	25
2. Csillaghegyi Textil	15	9	3	3	39:21	21
3. Perecesi Tárna	15	10	1	4	37:20	21
4. Kerámia SE	15	8	1	6	39:20	17
5. Ózdi Vasas	15	7	3	5	33:22	17
6. Salgótarjáni Vasas	15	7	2	6	36:30	16
7. Debreceni Lokomotív	15	6	3	6	25:28	15
8. Nyíregyh. E.	15	6	3	6	19:27	15
9. Miskolci Építők	15	6	2	7	30:32	14
10. Miskolci Lok.	15	5	4	6	28:31	14
11. Hatvani VSK	15	5	4	6	32:36	14
12. Egri ESZTK	15	6	2	7	24:32	14
13. Kistext SE	15	5	2	8	29:36	12
14. Dunakeszi VSK	15	4	3	8	29:31	11
15. Nyíregyh. Lok.	15	3	1	11	17:39	7
16. S.újhelyi Építők	15	3	1	11	23:62	7

NB II, Közép csoport

1. Soroksári Textil	15	8	5	2	26:13	21
2. Építők KSE	15	10	1	4	31:22	21
3. Magyar Pamut	15	8	4	3	25:24	20
4. Bp. Gyárépítők	15	8	1	6	37:19	17
5. Ganz Vasas	15	7	3	5	32:33	17
6. III. ker. Textilmunkás	15	6	4	5	21:18	16
7. Elektromos MSE	15	7	2	6	34:30	16
8. Főv. Gázművek	15	5	5	5	25:25	15
9. Óbudai Építők	15	6	2	7	18:16	14
10. Csepeli Papírgyári L.	15	6	2	7	23:24	14
11. Vörös Meteor	15	5	4	6	22:24	14
12. Váci Dolgozók TK	15	5	3	7	33:32	13
13. Viscosa Ny.	15	5	3	7	21:23	13
14. Magyar Posztó	15	4	4	7	19:32	12
15. Magyar Acél SE	15	3	5	7	17:31	11
16. Pesterzsébeti Vasas	15	2	2	11	19:37	6

NB II, Nyugati csoport

1. Tatabányai Építők	15	10	3	2	26:12	23
2. Pécsi M. Dinamó	15	10	2	3	37:18	22
3. Pápai Textil	15	9	1	5	36:23	19
4. Olajmunkás SE	15	5	7	3	18:12	17
5. Sz.helyi SZMTE	15	6	4	5	18:27	16
6. X. ker. ÉDOSZ	15	6	3	6	24:20	15
7. Pécsi Bőripari DSE	15	5	5	5	25:28	15
8. Soproni Lokomotív	15	6	2	7	30:23	14
9. Pécsi Lokomotív	15	5	4	6	21:17	14
10. ÉDOSZ Lendület	15	7	–	8	25:23	14
11. Nagykanizsai VSK	15	5	4	6	30:31	14
12. Komlói SZSE	15	4	6	5	21:29	14
13. Sz.f.vári Építők	15	4	5	6	15:18	13
14. Győri VSK	15	4	5	6	25:35	13
15. Kaposvári ÉDOSZ	15	5	1	9	28:30	11
16. Fűzfői Lombik	15	1	4	10	14:47	6

Gólkirály:
Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)
25 góllal

Jelenet a Szegedi Honvéd és a Sajószentpéter osztályozóról. Érdemes figyelni a hirdetésekre! A Maszovlet és a Szabad Nép felirata között a felszólítás: Sört igyál!

A Magyar Kupát nem írták ki.

Osztályozó az NB I-be jutásért

1. Soroksári Textil 5 pont (5:2)
2. Szegedi Honvéd 5 pont (8:4)
3. Tatabányai Építők 2 pont (6:5)
4. Sajószentpéteri Tárna 0 pont (3:11)

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1. Bp. Honvéd	X	6:3	2:0	5:0	10:1	5:0	6.2	2:2	1:2	4:2	5:0	7:2	2:1	4:2	4:0	4:1
2. Bp. Textiles		X	2:3	4:2	4:2	1:0	1:1	4:2	3:1	3:1	0:0	6:1	2:1	5:0	6:4	10:1
3. Bp. Dózsa			X	1:4	3:3	4:0	2:0	0:1	2:2	1:0	5:3	2:2	2:1	4:1	5:1	3:1
4. Csepel				X	1:3	1:0	4:1	3:0	4:1	4:1	0:0	4:1	0:1	1:3	4:0	1:1
5. Dorog					X	1:2	0:3	1:1	1:2	3:0	3:0	5:0	2:1	5:2	4:2	2:1
6. Vasas						X	0:2	0:0	3:2	5:2	0:0	5:0	5:1	2:1	7:2	1:0
7. Salgótarján							X	4:4	3:0	1:3	0:0	0:2	3:1	1:0	6:1	2:2
8. Diósgyőr								X	1:0	0:3	0:0	3:1	1:1	4:2	1:0	1:2
9. Győri Vasas									X	1:2	1:0	1:3	4:0	4:2	1:2	6:1
10. ÉDOSZ										X	1:2	2:0	1:1	2:3	4:1	1:1
11. Szombathely											X	1:1	2:3	2:4	4:2	1:1
12. Szeged												X	3:2	2:2	3:3	2:1
13. Bp. Postás													X	2:0	0:0	2:1
14. Bp. Előre														X	1:1	3:2
15. Bőripari DSE															X	3:1
16. Tatabánya																X

Erős Bástya a várban

Átszervezésekben gazdag esztendő volt az 1951-es is. Január 13-án törvény jelent meg az új sportfőhatóság, az Országos Testnevelési és Sportbizottság létrehozásáról. Ez egyszersmind azzal járt, hogy megszűnt az 1901 óta önálló Magyar Labdarúgó-szövetség, az OTSB egyik osztályává degradálták.

Fontos változást jelentett a klubrendszer további „finomítása". Minden szakszervezeti ágazatnál létrehozták a központi sportegyesületet, amely irányította az alája tartozó sportköröket. A korabeli *Népsportban* ez olvasható: „A magyar sport gyökeres átszervezése során újabb nagy jelentőségű esemény történt. A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége határozatot hozott az egységes rendszerű szakszervezeti egyesületek felállításáról."

Megváltozott a magyar labdarúgás addigi legeredményesebb két klubjának a neve is. A Ferencváros levetette az ÉDOSZ nevet, s az új bajnoki szezont már Bp. Kinizsi néven kezdte el. A támogatói kör ezzel nem változott, hiszen továbbra is az élelmezésügyi szakszervezet égisze alá tartozott a klub. Ahogyan a Budapesti Kinizsi, úgy az ország minden Kinizsi egyesülete piros-fehér színbe öltözött, akár a modellként szolgáló szovjet klub, a Szpartak Moszkva.

Nagyobb léptékű volt a változás az MTK-nál, amely a textileseket elhagyva az Államvédelmi Hatóság égisze alá került. Márciusban – egy rövid tanfolyam sikeres elvégzése után – sporttisztekké avatták a csapat legjobb játékosait, köztük Kovács I Imrét, Börzsey Jánost és Hidegkuti Nándort. Talán a korszak kapcsán nem a legszerencsésebb megállapítás, de az utókor szemében logikusnak tetsző lépés volt a változtatás. A hadseregnek és a rendőrség-

A Szakszervezetek Országos Tanácsa döntése alapján végrehajtott átszervezés

Szakszervezet	**Elnevezés**	**Szín**
Vasas	*Vasas SE*	*piros-kék*
Bányász	*Bányász SE*	*piros-fekete, fehér alapon*
Textiles	*Vörös Lobogó SE*	*kék*
Építők	*Építők SE*	*kék-fehér*
Vasutas	*Lokomotív SE*	*piros-fekete*
Közlekedési	*Előre SE*	*kék-sárga*
Vegyipari	*Szikra SE*	*piros-sárga*
Közalkalmazottak	*Petőfi SE*	*piros-fekete (vagy fehér-fekete* – a szerzők*)*
Élelmezési	*Kinizsi SE*	*fehér-piros*
Kereskedelmi és pénzügyi	*Vörös Meteor SE*	*meggypiros*

(Forrás: Marosi Gergely/NSO: Mi köze a Man. Unitednek a Törekvéshez?)

nek volt már csapata, a rettegett és gyűlölt ÁVH-nak nem. Bizonnyal akadtak, akik azt gondolták, hogy a létrehozandó Bp. Bástya valamelyest szalonképesebbé teheti az ÁVH-t – legalább a szurkolók szemében. Ugyanakkor érdekes, hogy a Bp. Bástya nem kapta meg a Textiles minden szakosztályát, és főleg nem lett minden textiles klubból Bástya. (Sőt, éppen a Goldberger, a Magyar Posztó és a Magyar Pamut kapta meg a nem kellő szakosztályokat.)

A hatalom persze minden eszközt megragadott a Bp. Bástya (és az ÁVH) népszerűsítésére. A *Szabad Nép* például *A Bástya, az Államvédelmi Hatóság sportegyesülete* címmel terjedelmes cikkben tudatta a változásokat. Ugyancsak fontos téma volt a már említett tisztavatás. Az *Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának* honlapja felidézi, hogy nagy ünnepség keretében avatták fel az ÁVH sportszázadának első tisztjeit. „A különböző sportágakban összesen 52-en kaptak tiszti rendfokozatot, közöttük olyan nagy társadalmi elismertségnek örvendő sportolók is, mint Hidegkuti Nándor és Zakariás József." Citálja a *Szabad Nép* 1951-es beszámolóját: „Az új sporttisztek nevében Hidegkuti Nándor százados tett ígéretet arra, hogy mint az Államvédelmi Hatóság sportolói, minden erejükkel segítik továbbfejleszteni népi demokráciánk sportját".

Városi György (Bp. Honvéd)

Horváth István (Bp. Honvéd)

Kovács Imre (Bp. Bástya)

Gellér Sándor (Bp. Bástya)

Január 27-én labdarúgó-értekezletet tartottak, mintegy 600 résztvevővel. *Sebes Gusztáv* könyvében (*A magyar labdarúgás*) olvasható, hogy szinte minden aktuális kérdés felvetődött. A résztvevők szervezetlennek ítélték az akkori futballéletet. „A régi szervezeti felépítés, az MLSZ, az Edzők Testülete, a Játékvezetők Testülete és a vidéki alszövetségek egymástól való elszigeteltsége, vagy csak nagyon laza kapcsolata már nem felelt meg azoknak a követelményeknek, amelyek a legnagyobb tömegeket megmozgató sportág előtt álltak."

Sebes visszaemlékezése szerint az edzőképzés is megoldásra várt. (Noha aligha voltak rosszak a magyar edzők. Nemcsak az itthon dolgozók, de a külföldre szakadtak is kiváló eredményeket tudtak felmutatni. Mint a légiósokról szóló szokásos összeállításból kiderül, 1951 tavaszán az olasz és a svájci bajnokcsapatot is magyar szakember vezette, de Portugáliában, Svédországban és Dániában is sikerrel működtek honfitársaink.) Mindenesetre felhúzódik a szemöldök *Sebes* újabb megállapításához érve: „Az edzők szakmai és politikai képzettsége erősen alatta maradt a követelményeknek. Felvetődött a labdarúgók technikai és taktikai fogyatékossága, amely alól a válogatott játékosok sem voltak kivételek. Kimondotta az értekezlet, hogy a tapasztalati edzésmódszerről minél hamarabb át kell térni a tudományos edzésmódszerre." Anakronisztikus a további gondolatfűzés: „Ez a tudományosság nem lombikokat, műszereket jelent, hanem azt, hogy minden edző vezessen játékosairól kimutatást. Ebben szerepeljen, hogy kinek mi az erénye, a hibája, írja le az edző, hogy milyen módon igyekezett a hibákon az edzések folyamán segíteni. Az új módszer lényege: egyénileg kell foglalkozni a játékosokkal."

A rendszer megbecsülte a játékosokat. Bozsik József és Puskás Ferenc a Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozatát kapták meg, Börzsey Jánost a Sport Érdemérem arany fokozatával, Grosics Gyulát, Balogh II Sándort, Hidegkuti Nándort és Keszthelyi Mihályt a Sport Érdemérem ezüst fokozatával tüntették ki.

A bajnokság 1951. február 25-én ünnepélyes keretek között kezdődött, a Bp. Honvéd kivételesen a Megyeri úton fogadta a Győri Vasast. A meccs előtt az élvonal mind a 14 csapatának képviselői felvonultak, 17 000 néző előtt. A bajnokcsapat nem viccelt, 7:0-ra megverte a jobb sorsra érdemes kisalföldieket, Puskás Ferenc három góllal kezdte az idényt.

A Honvéd március végén torpant meg először, nem bírt Kispesten a kiváló rajtot vett Bp. Dózsával és a remeklő Vasassal, közben pedig a Megyeri úton (36 000 szurkoló előtt) kikapott a Bp. Bástyától. Akkor úgy festett, az előző két bajnokságot megnyert katonacsapatnak nem csupán a köznyelvben továbbra is MTK-ként emlegetett, de már piros-fehérben játszó Bástya lehet a vetélytársa.

Bukovi Márton keze alatt szinte alig változott az „államvédelmisek” összeállítása. Legfeljebb a balösszekötő helyére állított Gondos Tibor számított új fiúnak. Az együttes a második fordulóban szenvedte el egyetlen vereségét, a Megyeri úton (20 000 drukker előtt) kikapott a Bp. Dózsától. Szusza, a lila-fehérek legjobb csatára 1:1-nél, a 89. percben vette be Gellér Sándor kapuját. A Bástya e találkozón kívül csak egyen veszített még pontot: április 29-én, a kilencedik fordulóban 2:2-re játszott Dorogon. A Kalmár Jenő által irányított bányászcsapatról talán nem is gondolná az utókor, milyen remek volt! Az akkor már A-válogatott Buzánszky Jenő mellett az idény során a B-válogatottban szerepelt Kiss II Jenő és Aspirány Gusztáv, az ötvenes évek második felétől a Vasassal bajnoki címet, Magyar Népköztársasági Kupát és Közép-európai Kupát is nyert Kamarás Mihály, a háború előtt a Ferencvárost megjárt Hargittai Nándor és az Újpestben is szerepelt (hosszú oroszországi hadifogságból hazatért) Pozsonyi

FILMKOCKÁK

Civil a pályán

1951-ben mutatták be a mozikban a rendszer egyik propagandafilmjét, a Civil a pályánt, *a kor két ünnepelt csillagának, Ferrari Violettának és Soós Imrének a főszereplésével. Fontos szereplő volt Latabár Kálmán, Gózon Gyula és Peti Sándor is. Szempontunkból a legérdekesebb, hogy miután a történetet az MHK és a gyári dolgozók sportolása köré írták, a Vörös Traktor nevű labdarúgócsapat tagjaként a Bp. Dózsa játékosai, köztük a válogatott Henni Géza, Egresi Béla, sőt – Teleki Jóska, a futballsztár megformálójaként főszerepben – Szusza Ferenc is látható a filmben. A* Civil a pályán *alapötletét Szepesi György, Gulyás Gyula és Csillag István, azaz három sportriporter, illetve -újságíró dolgozta ki, Békeffy István és Nóti Károly öntötte végleges formába. Rendezte:* Keleti Márton.

Két egyáltalán nem civil a pályán: Henni Géza és Szusza Ferenc

Ignác is a csapatot erősítette. Nem szólva a helyi legendákról, Varga Jánosról, Molnár Józsefről vagy Kinczel Lászlóról. A dorogiak különben az előző fordulóban a Bp. Dózsát győzték le a Megyeri úton! Az idény végén a Dorog a legjobb vidéki csapatként végzett.

Elismerő titulus volt ez, de a mezőny első felébe csak fővárosi alakulatok kerültek. A Bp. Bástya és a Bp. Honvéd mögött – jelentős hátránnyal – az erőszakszerv égisze alá tartozó egyesület, a Dózsa SE-ből lett Bp. Dózsa végzett. A lila-fehérek megtartották az 1950-es őszi idényben elért eredményüket, sőt a szezon kezdetén úgy festett, merészebb álmokat is szőhetnek. Nem sikerült azonban minden nehézségen úrrá lenniük.

Az elegáns Bukovi Márton edző és a Bp. Bástya labdarúgói

Szűcs Sándor elvesztése, Nagymarosi Mihály hosszú betegeskedése, Deák Ferenc formahanyatlása mind-mind olyan nehézséget jelentett, amelyen nem volt könnyű túllépni. Szűcs – hogy csak egyiküket emeljük ki a háromból – nem futballozott már úgy, mint a negyvenes évek közepén, de a bevethető utódok közül senki sem tudta fizikai erejével, fejelő készségével felvenni a versenyt. A Dózsa még Opata Zoltánnal teljesítette az őszi mérkőzéseit, majd Jávor Pál került vissza a csapat élére.

A legnagyobb talány a Bp. Honvéd visszaesése volt. A Bástyát egyszer sem tudta legyőzni, a Dózsával egyszer döntetlent játszott (2:2), egyszer pedig majdnem kiengedte a kezéből 3:0 után a győzelmet (3:2). A Salgótarjáni Bányász elleni veresége az idény egyik nagy meglepetését jelentette. A nógrádi bányászcsapat a szeptember 2-án kezdődő őszi idény első fordulójában óriási lelkesedéssel ellensúlyozta a vendégek tudásbeli fölényét. A tavasszal sérülése miatt csak két mérkőzésen, azokon is cseréként szerepet kapott ifjú fedezete, Szojka Ferenc a mezőny legjobbjaként tündökölve kapcsolta ki Puskást a játékból. Öcsi egy életre megjegyezte a találkozót: attól kezdve nagyon respektálta később a két vb-n is járt Szojka képességeit.

Az is tény, hogy ha a Honvéd csatárai elkapták a fonalat, alig lehetett feltartóztatni őket. A Dorognak hatot, a Szombathelyi Lokomotívnak hetet, a Szegedi Petőfinek nyolcat lőttek.

Mondhatni, a Szegedi Petőfi volt az ötvenes évek futballjának első, központi akarattal „feljavított" alakulata. Az 1950 őszén az NB II-ben bajnok legénységben már ott volt Palotai János és a Bp. Honvédtól visszatért Rózsavölgyi Lajos. Röviddel később felbukkant a zalaegerszegi katonáskodásából átvezényelt, szintén egykori élvonalbeli futballista, Forgács Gyula. Sőt, a rajt előtt érkezett még Machos Ferenc, Kotász Antal, Sipos István és Teket László is. Nem csoda hát, hogy az együttes bent maradt a legmagasabb osztályban.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Kocka-matematika: 3×2

Mindössze három mérkőzést játszott 1951-ben az A-válogatott, ráadásul a csehszlovákokon kívül két nagyon könnyű ellenféllel. Ezért aztán inkább a sok szerzett gól, mint a hármas győzelmi sorozat a figyelemre méltó. Meg az, hogy az A-csapat mellett a B-válogatott is hibátlan maradt.

Május 27-én a lengyelekkel játszottak a legjobbjaink – a fél tucat gól nem keltett szenzációt. Sebes Gusztáv az alábbi együttest küldte a pályára: Grosics (Henni) – Kovács II, Börzsey, Lantos – Kovács I, Bozsik – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás (Szusza) Czibor. Ezúttal az MTK-sok, azaz a Bp. Bástya mezőnyjátékosai domináltak a csapatban, Bozsik József kivételével a teljes védő- és fedezetsor, valamint Sándor Károly és Hidegkuti Nándor is az akkor piros-fehérbe bújtatott kék-fehérek játékosa volt. A gólok kétharmadát mégis a Bp. Honvéd ászai szerezték: Puskás Ferenc és Kocsis Sándor kettőt-kettőt. Sándor Csikar és az akkor még csepeli Czibor Zoltán is lőtt egyet-egyet.

Aznap Katowicében, szoros meccsen bár, de győzött a B-válogatott is 2:1-re. Érdekes, hogy a Gellér – Lőrincz, Kispéter, Takács – Kiss II, Zakariás – Egresi, Virágh, Szilágyi I, Aspirány, Mészáros tizenegyben, amelybe aztán beállt a csepeli Nagy II is, két dorogi játékos, Aspirány Gusztáv és Kiss II Jenő is helyet kapott.

Júniusban a magyar utánpótlás-válogatott Pozsonyban 5:2-re kikapott a csehszlovákoktól. Nagyobb szerencsével járt az A-csapat, amely októberben a morvaországi Vitkovicében

A magyar válogatott 8:0-ra megverte Finnországot a Megyeri úton. Balról: Puskás, Gellér, Hidegkuti, Bozsik, Buzánszky, Czibor, Sándor, Zakariás, Lantos, Börzsey, Kocsis

2:1-re megverte az északi szomszéd gárdáját. Nagyszerű siker volt ez: 1932 óta először győzött a magyar A-válogatott Csehszlovákiában! Akkor Kocsis Sándor vitte a prímet, a lengyelek elleni találkozóhoz hasonlóan két gólt is szerezve. Az összecsapás egyébként a 87. percben még 1:1-re állt, amikor jött és döntött a Kockának is hívott Kocsis. Nem sokat változott az előző találkozóhoz képest a csapat: Palotás Péter váltotta Szusza Ferencet. A Mirelitnek becézett centeren kívül még hatan képviselték a Bp. Bástyát. Az alábbi gárda játszott: Henni – Kovács II, Börzsey, Lantos – Kovács I, Bozsik – Sándor, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor (Hidegkuti).

A szokásoknak megfelelően porondra lépett a B-válogatott is. A Bakó – Lőrincz, Kispéter, Buzánszky – Kiss II, Vadász – Csordás, Aspirány, Szusza, Szolnok, Kovács IV tizenegy 4:0-ra nyert az Üllői úton a csehszlovákok ellen. Az öt csatárból csak Szolnok nem szerzett gólt.

Novemberben a Megyeri úti, a finnek elleni mérkőzésen még mindig a Bástya játékosaira épült a nemzeti tizenegy, Gellér, Börzsey, Lantos, Zakariás, Sándor és Hidegkuti is szerepet kapott. (A további öt szereplő: Buzánszky, Bozsik, Kocsis, Puskás, Czibor volt.) Ettől a mérkőzéstől kezdve ragadt meg a dorogi klub jobbhátvédje, Buzánszky Jenő a nemzeti tizenegyben. A végig sziporkázó támadók közül Hidegkuti Nándor három, Kocsis Sándor és Puskás Ferenc kettő, Czibor Zoltán egy gólt jegyzett. A finn vendégeknek nagyon tetszett a győztesek játéka, Aatos Lehtonen szövetségi kapitány kijelentette: „A magyar válogatott az olimpia első számú esélyese."

Az A-válogatott a Főiskolai Világbajnokságon

A békéért és a barátságért – az atomfegyverek ellen. Ez volt az 1951 augusztusában megrendezett kelet-berlini Világifjúsági Találkozó jelmondata. Ha nem túl profán az átkötés: atomerős csapatot küldött a rendezvényt kísérő Főiskolai Világbajnokság labdarúgótornájára Magyarország. A Mándi Gyula edző által irányított 16 fős keretből csak a győri Kalmár György nem szerepelt pályafutása során a nemzeti tizenegyben, rajta kívül egyedül a csepeli Tóth József nem mondhatta magát addigra A-válogatottnak. Tízen egy évvel később olimpiai bajnoki címet nyertek Helsinkiben, tizenketten tagjai voltak az 1954-es vb-ezüstérmes keretnek. Talán nem kegyeletsértés a többségről megfogalmazni, ezzel inkább a korképet igyekszünk árnyalni, mintsem a játékosokat gúnyolni: néhányuknak csak a futballtudása volt egyetemi szintű.

Az eredmények önmagukért beszélnek: Magyarország–Csehszlovákia 5:0 (3:0), Magyarország–NDK 5:0 (2:0), Magyarország–Románia 6:0 (4:0)

A tizenhat játékos: Grosics Gyula, Gellér Sándor, Kovács II József, Börzsey János, Lantos Mihály, Kovács I Imre, Bozsik József, Sándor Károly, Kocsis Sándor, Palotás Péter, Puskás Ferenc, Hidegkuti Nándor, Czibor Zoltán, Kalmár György, Zakariás József, Tóth József. Edző: Mándi Gyula. Játékvezetők: Pósa János és Harangozó Sándor.

1951. 05. 27.	Bp., Megyeri út	LENGYELO.	6.0 (2:0)	Kocsis 2, Sándor, Puskás 2, Czibor
1951. 10. 14.	Vitkovice	CSEHSZL.	2:1 (1:1)	Kocsis 2
1951. 11. 18.	Bp., Megyeri út	FINNO.	8:0 (4:0)	Hidegkuti 3, Kocsis 2, Puskás 2, Czibor

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

3 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Börzsey János (Bp. Bástya), Czibor Zoltán (Csepeli Vasas), Hidegkuti Nándor (Bp. Bástya), Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Lantos Mihály (Bp. Bástya), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd), Sándor Károly (Bp. Bástya)

2 mérkőzésen: Henni Géza (Bp. Dózsa), Kovács I Imre (Bp. Bástya), Kovács II József (Bp. Bástya)

1 mérkőzésen: Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász), Gellér Sándor (Bp. Bástya), Grosics Gyula (Bp. Honvéd), Palotás Péter (Bp. Bástya), Szusza Ferenc (Bp. Dózsa), Zakariás József (Bp. Bástya)

SZERELMI DRÁMA

A törvénytelenül kivégzett válogatott középhátvéd

Az ötvenes évek magyar labdarúgásának egyik legrejtélyesebb ügye volt a korábbi válogatott hátvédé, Szűcs Sándoré. Még játékostársai is csak nagyon keveset tudtak tragikus sorsáról, legfeljebb az derült ki róla, hogy márciusban letartóztatták, majd május 19-én kötél általi halálra ítélték, az ítéletet pedig június 4-én végre is hajtották. Amikor Puskás Öcsi és Szusza Ferenc megpróbáltak közbenjárni az érdekében Farkas Mihálynál, a nagyhatalmú miniszternél, Szűcs sorsa már bevégeztetett.

1947-ben a Képes Sportlap ezt írta e kép fölé: Úgy látszik, mégiscsak lehet és érdemes Magyarországon futballistának lenni. Íme, bemutatjuk Szűcs Sanyi kocsiját, egy jóképű kis Ford-Eifelt. A Szűcs-csárda mellé már kocsi is akadt. Hát okosabb talán Olaszországban ügynökökkel veszekedni vagy Franciaországban koplalni?

A játékostársak persze tudták, hogy társuk szerelme Kovács Erzsi énekesnő, s hogy Sanyi, aki nem tudott elválni a feleségétől, szeretett volna új életet kezdeni – két kicsi gyermekét hátrahagyva – Olaszországban. Úgy hírlett, kitűnő ajánlatot kapott az Intertől. Az igazság kedvéért tegyük hozzá, hogy ha a korábbi válogatott játékos el is jutott volna Itáliába, mindenképpen hosszú eltiltás várt volna rá. A 30. évében járva pedig már túljárt pályafutása csúcsán.

Harmincnyolc évvel a történtek után, 1989-ben a Legfelsőbb Bíró-

ság újratárgyalta az ügyet. Az eredeti dokumentumokból kiderült, hogy az I. rendű vádlottként emlegetett Szűcs főhadnagy februárban határozta el szerelmével (II. rendű vádlott, asszonynevén Boros Lászlóné, lánykori nevén Kovács Erzsébet) a Nyugatra szökést, s ezért felvették a kapcsolatot a III. rendű vádlottal, bizonyos Kovács Józseffel, aki vállalta, hogy 15 000 forintért átcsempészi őket a határon. (Kovács csak az aktákban szerepelt vádlottként, valójában beépített AVH-ügynök volt.) Szűcs az összeget négyezerre alkudta. Úgy tervezték, március 6-án indulnak, a futballista játszott még a Vörös Lobogó Sortex elleni, negyedikei idénynyitón, az volt élete utolsó mérkőzése. Csatlakozott még hozzájuk Engel Erika kozmetikusnő (IV. rendű vádlott) és ifj. Fiatal József villanyszerelő is. Öten vágtak neki gépkocsival az útnak.

Szűcs Sándor a feleségével és két gyermekével

Nemrégiben a *Rubicon* című történelmi magazinban *Tabi Norbert* ismertette újra a Szűcs-ügy részleteit, megemlítve, hogy „az ügynek az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában külön dossziéja van, amelynek tanulmányozása során rekonstruálhatóvá vált a Rákosi-diktatúra Magyarországának egyik koncepciós eljárása". Az általa idézettekből derültek ki olyan új részletek az előkészületekről, hogy Szűcs hogyan kérkedett lehetőségeivel, eltökéltségével és nem utolsósorban szolgálati fegyverével Kovács József előtt. Idézi Kovács jelentését citálva, hogy Szűcs elmondta, Zsengellér Gyula intézi neki Olaszországban a szerződést, s csak Grazig kell eljutnia, onnan már repülővel viszik Olaszországba. Beszélt arról, hogy csak kényszerűségből lett rendőr (ez minden kétséget kizáróan így is volt – *a szerzők*), mint Dózsa-labdarúgó. Panaszkodott, hogy itthon csak 2500-3000 forintot tud keresni, ám kint 10 000 dolláros szerződés várja. Kovács ÁVH-ügynök a jelentésében többször is hangsúlyozta, hogy Szűcs utalt arra, hogy szükség esetén használja a fegyverét. („Szűcs elmondotta, hogy az utazáshoz pisztolyt visz magával, és ha lebukik, anélkül nem adja meg magát, hogy 2-3 embert el nem tesz láb alól.")

A csoportot március 6-án Nagytilajnál fogták el az ÁVH parancsa alapján lesben álló fegyveres katonák.

Szűcs Sándort az 1950. évi 26. törvényerejű rendelet alapján ítélték halálra. Egy olyan jogszabály alapján, amelyet sohasem hirdettek ki a Magyar Közlönyben, titkosították. Az első fokú ítélet után május 28-án a Katonai Főügyészség másodfokon is helyben hagyta az ítéletet. A kegyelmi kérvényt a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elutasította. Sírhelyének hollétét sokáig államtitokként kezelték. Holttestét 1991-ben Újpesten, a Megyeri Temető 67-es parcellájában helyezték örök nyugalomra. Szűcs Sándort a rendszerváltozás után rehabilitálták, 1991-ben posztumusz alezredessé léptették elő. Egy újpesti általános iskola viseli a nevét.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Debrecen is csodálta a magyar bakákat

Leginkább a szomszédos országokra korlátozódott a magyar klubcsapatok külföldre utazása az esztendőben.

A Vasas, például, a nyáron kilenc mérkőzésből álló romániai túrán járt, 5 győzelem, 2 döntetlen, 2 vereség volt a mérlege.

A Bp. Honvéd ősszel kétszer is megmérkőzött a „baráti hadseregek" katonacsapatainak színe-javával. Budapesten éppen úgy győzött, mint néhány héttel később a Csehszlovák Hadsereg Napján, Prágában. Érdekes, hogy a CDNV Szófiát például Debrecenben verték 3:1-re a magyar bakák, míg az ATK Prahát az Üllői úton ütötték ki 6:2-re. (Utóbbi találkozón Kocsis Sándor négy gólt szerzett.) A bolgárokkal játszott aztán a Honvéd október első hetében Prágában is (3:2), előtte már Vitkovicében 2:1-re verte a CWKS Warszawát és Gottwaldowban 4:0-ra a helyi – akkor éppen Svit nevet viselő – csapatot. (Gottwaldow mai neve Svit.) Ötből ötöt nyert a Honvéd.

Bizonyos szempontból a klubfutball háttérbe szorult a szakszervezeti találkozók mellett. Példa erre a magyar textiles-válogatott 4:2-es bukaresti győzelme a román kollégák ellen április 25-én. Vagy három további találkozó: Magyar Vasas szakszervezeti válogatott–Tirana válogatott 2:1, Magyar Bányászválogatott–Lengyel főiskolai válogatott 2:1, s egy meglepő hazai vereség: Román vasutas-válogatott–Magyar vasutas-válogatott 4:1.

A vasutas-válogatott egy korábban készült felvételen

Kubala első sikere a Barcelonával

Dél-Európában jól ment a magyaroknak az 1950–1951-es idényben. Olaszországban Czeizler Lajos bajnoki címet nyert az AC Milannal, amelyben főszerep a svéd sztárjainak, a Gunnar Gren, Gunnar Nordahl, Nils Liedholm triónak jutott. Egyébként is: a Serie A legtöbb csapata szerződtetett északról, Svédországból és Dániából játékost, ám nem mindegyikőjük vált annyira be, mint a varázslatos Gre-No-Li trió. A svédeken kívül magyar légiósból volt a legtöbb, közülük **Nyers István** (Inter) 31 gólt szerezve második lett a góllövőlistán Gunnar Nordahl mögött. Hozzá hasonlóan klubja házi gólkirálya lett Mike István (Lucchese), Höfling Norbert (Lazio) és Turbéky István (Pro Patria) is. Utóbbi hármasból Mikének és Turbékynak is magyar edzője volt, legalábbis egy ideig. Luccában Sárosi György dirigálta egykori ferencvárosi csatártársát, s persze a csapatot, benne Kincses Mihályt. A Sinyának becézett Kincsesnek is akadtak jó meccsei, különösen az Atalanta elleni bergamói fellépése volt az, amelyen négy gólt is vágott. Turbéky és Vinyei Jenő alakulatában, Busto Arsizióban Giuseppe Meazza kezdte edzőként a szezont, majd a 16. forduló előtt Berkessy Elemér lett a tréner, a játékosként kétszeres világbajnokelőd, akit Barillának becéztek pedig a sportigazgató. Ahogyan Czeizler Lajosnak, úgy Guttmann Bélának sem volt magyar a játékoskeretében, a mester a Triestinát tartotta benn az első osztályban. Még egy játékost nem említettünk a Serie A magyar szereplői közül: Nagy Gyula a Fiorentinát szolgálta.

A B-ligában Pollitzer Lajos a Catania, Senkey Imre a Modena, Ging József (a 13. és a 31. forduló között) a Pisa szakvezetője volt. Senkeynél játszott Tóth Gyula, Bariban Fábián József és Vörös Mihály, Speziában pedig, ameddig el nem hajózott Kolumbiába, Uram Mihály.

Spanyolországban 1951. április 2-án az országos kupasorozatban (Copa del Generalissimo) bemutatkozott a Barcelona csapatában tétmérkőzésen is **Kubala László**. Május 27-én tagja volt a kupadöntőben a Real Sociedad ellen 3:0-ra nyerő Barçának. Június elsején a spanyol állampolgárságot is megkapta. Egyetlen bajnoki mérkőzést (1950. szeptember 17-én, a Real Sociedad ellen) játszott a Real Madrid színeiben Nemes-Neufeld György. Magay (külföldön Mogoy) György a második ligás Mallorcában bukkant fel, mielőtt 1951 nyarán Svájcba nem került volna.

A Csepel 1948-as bajnokcsapatának egykori labdarúgója, az 1949-ben Ausztriában maradt Niederkirchner (itthon Négyesi) Róbert, miután egy szezont eltiltása miatt, kényszerből a Sturm második csapatában töltött, bemutatkozott a grazi klub színeiben az osztrák első ligában.

Portugáliában ismét felvirradt a magyar edzők napja. Gencsy Dezső (Porto, 2.), Szabó János (Covilhã, 6.), Szabó József (Braga, 7.), Peics Sándor (Belenenses, 9.) és Biri János (Vitoria Guimarães, 13.) is a tizennégy csapatos élvonalban dolgozott, tehát az elit több mint egy

harmadát honfitársunk irányította. Simonyi András továbbra is játszott, sőt jól játszott a Covilhában. Mészáros Ferenc, az egykori Barna Bombázó Kolumbiából Európába visszatérve a Sporting Bragában futballozott.

Franciaországban a Racing Strasbourg nyerte meg az országos kupát, Nagy II Andrással a soraiban. Bár a döntőben nem játszott, az idényben a keret tagja volt Tóth András János is. Újlaki József a Nîmes Olympique együttesében szerzett 28 mérkőzésen 13 gólt. Második idényét töltötte a Saint-Étienne-ben a későbbi francia válogatott, egyébként hollandiai születésű, de magát magyarnak valló Kocsur (vagy Koczur) Ferenc, azaz Ferry.

A Strasbourg nyerte 1951-ben a Francia Kupát. Az első sorban balról a második Nagy II András

Lengyelországban Patkoló Rezső 1951 elején átment a Polonia Bydgoszczba.

Svédországban Konrád Kálmán második lett egy mára szinte teljesen elfeledett helsingborgi klubbal, a Råå Idrottsföreninggel. Markos Imre a Degerfors IF alakulatát vette át, s remek tavaszi hajrával a harmadik helyen végezve – svéd szokások szerint – „kisezüst" érmet nyert. Vampetics István a második vonalbeli Örgrytével kezdte a szezont, majd 1951 elején átkerült a Kalmar FF-hez, amelyet nem tudott benn tartani az élvonalban. Nagy József a második ligás Åtvidaberg hajóját kormányozta. Dániában Toldi Géza a klub történetének első (élvonalban szerzett) bajnoki érméhez segítette a második helyen végző Odense BK-t.

Svájcban Volentik Béla bajnoki címet nyert a Lausanne-Sport együttesével. Halpern Vilmos 1951 elejétől az idény végén kieső Grenchent, Winkler József a második ligás FC Wilt készítette fel.

Argentínában Platkó Ferenc kezében volt a híres River Plate. Mexikóban Orth György az idény egy részében a Necaxát (14 mérkőzés), másikban az Américát (8 mérkőzés) vezethette. Chilében az egykori válogatott Pákozdi László (akiről nem említettük meg korábban, hogy a háború után Dél-Amerikába emigrálva játszott néhány mérkőzésen a brazil Botafogóban, majd 1948-ban a chilei Universidad de Católicában is), megkezdte edzői karrierjét. 1951 tavaszán az Audax Italianót bízták rá. Az itthon Pupunak becézett futballista második hazájára lelt Chilében, fia, Ladislao Mário Pákozdi a chilei teniszszövetség elnöke volt a kétezres évek első évtizedének közepén.

„Boldog lehet az az ország, amelyiknek két olyan futballistája van, mint Szőke és Di Stéfano”

A negyvenes évek végéig a kolumbiai futballt nem jegyezték a nagyvilágban. Az európai és a dél-amerikai futball közötti találkozások még nem voltak a maihoz hasonló gyakoriságúak, a közlekedés akkoriban sokkal nehézkesebb volt, mint most. Ám néhány különleges esemény összekapcsolódása ráirányította a figyelmet.

1946. június 18-án Alfonso Senior, a dúsgazdag üzletember megvásárolta az ország addigi legeredményesebb csapatát. A Municipal az új gazdával új nevet is kapott. A hatalmas tőkeinjekcióval minden korábbinál jobb feltételeket teremtő Senior a Los Millonarios, azaz a Milliomosok nevet adta a klubnak. Az üzletember csak az első lépésnek tekintette, hogy csapata a legjobb legyen Kolumbiában. Arról álmodott, hogy valódi világsztárokkal megerősítve klubja a glóbusz bármelyik együttesének méltó vetélytársa legyen.

De hogyan csábítsa a menőket a korábban nem túlságosan sokra tartott kolumbiai ligába? Nem tűnt egyszerű feladatnak. Viszont kapóra jött neki a „huelga”, az argentin futballisták sztrájkja. Az időközben bevezetett kolumbiai profizmus csábító lehetőséget kínált a déli szomszéd hazájukból elvágyó klasszisainak. (S nem csak nekik. A kolumbiaiak igyekeztek Európából is szerződtetni játékosokat, az egyik első fecske Neil Franklin, a Stoke City és az angol válogatott középfedezete lett. Az Independiente Santa Fé új tagja öt másik brittel együtt vágott bele a nagy kalandba.)

A DiMayornak nevezett (Division Mayor) profiliga egyedi lehetőséget kínált a kluboknak: miután hamar kivívta a FIFA ellenszenvét, s a nemzetközi szövetség által törvényen kívülinek nyilváníttatott – az egyesületeknek nem kellett igazolási díjat fizetni az új szerzeményeikért.

A Los Samarios csapata egy „sajátságos” minőségű pályán, öt magyarral. Állnak, balról: Hanke, Marik György, Kajml, Zsengellér Gyula, Sabeditch, Samu József, Ortíz, Lanao, Rocha. Elöl: Negrescu, Török Sándor, Granados, Pérez, Füzesi László, Barrios

Az Hungria FC 1951-ben, Kolumbiában. Állnak, balról: Monsider, Sárosi III, Rákóczi, Mészáros, Füzesi, Török, Hanke. Elöl: Uram, Szőke, Samu, Dankó, Di Lorenzo, Zsengellér, Nyers F.

Az elv, a módszer ugyanaz volt, mint közel fél évszázaddal később, a Bosman-szabály érvényesítése esetében: miután a klubok pénzt spóroltak azzal, hogy „ingyen" szerezték meg a játékosokat, horribilis fizetéseket biztosíthattak a vállalkozó kedvű futballistáknak. Az argentin futball színe-java átkelt a határon, s Kolumbiába szerződött. Nestor Pipo Rossi, Adolfo Pedernera, Alfredo Di Stéfano játéktudása az egekbe emelte a liga színvonalát.

Az 1948-ban új életet kezdett DiMayor csapataiban temérdek külföldi neve bukkant fel. Elsősorban dél-amerikaiak. Akadt olyan idény, amelyben több mint száz argentin játékos szerepelt a liga tizennégy csapatában. Európát eleinte öt brit, valamint néhány litván, orosz, olasz és spanyol „világvándor" képviselte. Magyarok azelőtt nem szerepeltek Kolumbiában. Egészen 1950 novemberéig: akkor megérkezett a menekültek csapatának, a Hungría Foot Ball Clubnak jó néhány játékosa.

A társaságot már megelőzte néhány honfitársa híre, ugyanis a bogotai *El Tiempo* már júniusban arról tudósított, hogy négy nagyszerű magyar játékos a DiMayor egyik alakulatához, a Club Atlético Bucaramangához szerződik: „Négy pazar magyar játékossal erősít a Club Atlético! A klub vezetőinek tájékoztatása szerint az elkövetkező napokban négy híres európai játékossal, s egy peruival bővül a gárda kerete. Közülük Boldizsár Géza kapus, 1946-ig Magyarországon, a Kispestben játszott. 194 centi magas, négyszeres válogatott. Szerepelt az olasz élvonalban, a Parma csapatában, jelenleg Parmában él. Huszonnyolc éves. Sárosi Béla 26 éves, 192 centi magas, 1946-ig a Ferencvárosban futballozott, majd Olaszországba került. Kétségtelenül napjaink egyik legjobb európai csatára. Fábián József 23 éves, 178 centi magas, ő is volt a Bari játékosa. Samu József 27 éves, 177 centi magas, 1944-ig Magyarországon, a Vasasban, majd 1947-ig Romániában, előbb a Nagyváradi AC, majd az Arad csapatában játszott. Jelenleg az olasz Cagliari tagja."

A cikk egyébként valóban közeli szerződéskötéseket sejtetett, ugyanis azt is közölte, hogy a klub elnöke, Don Alfonso Silva Silva személyesen utazik Rómába, hogy ott konzultáljon Ivo

Florentinivel, a kolumbiai futball Olaszországban élő tanácsadójával, s mihamarabb nyélbe üsse a kontraktusokat. Más kérdés – ebből semmi sem lett. Igaz, Samu József és Sárosi Béla mégis eljutott Kolumbiába. Novemberben, a Hungária-Hungríával.

A Hungría Foot Ball Club tizennyolc fős kerettel érkezett Kolumbiába. Az elnevezés ellenére nem csak magyarok alkották, de a többség az volt. Így például Török Sándor, az egykori Elektromos-hátvéd, valamint Szőke László és Majtényi Béla, akik itthon ugyancsak a Tromosban futballoztak. Vagy a hajdani kispesti, majd csepeli Füzesi, aztán a már említett Samu és Sárosi Béla, Nyers Ferenc (a híres Nyers István öccse), Mészáros, az erdélyiek Barna Bombázója, az egykori villámléptű újpesti szélső, Ádám Sándor, aztán Wellisch, Rákóczi Gábor és a csapat éke, a világbajnoki ezüstérmes **Zsengellér Gyula**. Magyar anyanyelvű volt a felvidéki Dankó Imre és a kárpátaljai Uram Mihály. „Csehszlováknak" említik a források Kajmlt, Hinduliakot és Hankét, olasznak az egyik kapust, Umberto Di Lorenzót és jugoszlávnak a másikat, a hajdanán hazájában hétszeres válogatott Zvonko Monsidert.

A csapat az első meccsén döntetlent játszott a Millonariosszal (nem festett rosszul az újságokban, 1:1, gólszerző Di Stéfano és Zsengellér), majd szoros meccseken bár, de kikapott az Independiente Santa Fétől (1:3), a Millonariostól (4:5), a Medellintől (2:5) és Caliban a Boca Juniorstól (2:3). Az edzéshiány és a klíma megviselte a játékosokat, akik így is közönségsikert arattak. Átruccant a társaság Ecuadorba is, meghívást kapott Bolíviába – de oda már nem jutott el. Menetközben ugyanis a FIFA (a magyar szövetség kérésére, sőt követelésére) megfenyegette a meghívót, megbünteti, ha fogadja a magyar menekültek válogatottját. Így aztán a túra hamarosan véget ért, viszont a kolumbiai klubok szinte szétkapkodták a játékosokat.

Az idős Majtényi Béla

Rákóczi Gábor hol balfedezetet, hol középfedezetet játszott a Medellinben, a liga egyik leggyengébb és legszegényebb csapatában. Ő volt ott az egyedüli külföldi.

Az egyik „nagy csoport" az Atlético Junior Barranquillába került, Uram (jobbfedezet), Majtényi (balfedezet), valamint a Szőke, Dankó, Nyers csatártrió hétről hétre nagyszerűen játszott a liga egyik legjobb csapatában. E klub tagja volt az akkoriban sokat sérült Sárosi Béla is.

A később Franciaországban is megfordult, majd Olaszországban letelepedett Szőke László így emlékezett évtizedekkel később a barranquillai időszakára: „Csodálatos hónapokat töltöttünk Kolumbiában. Az előző hónapok nélkülözései után fejedelmi dolgunk volt. S az az igazság, hogy a játék is remekül ment. Az Atlético Junior a menőknek is méltó vetélytársa volt. A mai napig a tárcámban hordok egy újságcikket, amely az után jelent meg, hogy a gólommal legyőztük az akkor méltán a világ legjobbjai közé sorolt Millonariost. Az írta a lap, hogy boldog lehet az az ország, amelyiknek két olyan futballistája van, mint Szőke és Di Stéfano. De azért titokban mindannyian arra vágytunk, előbb-utóbb szerződést kapjunk Európában. Nekem egy évig tartott a dél-amerikai kaland, aztán a Racing Paris-hoz kerültem. Jules Rimet, az egykori FIFA-elnök fia is egyengette az utamat."

A társaság másik fele Santa Martába, az El Deportivo Los Samarioshoz került. Zsengellér Gyulát nagyon tisztelték a kolumbiaiak, az egykori újpesti csillag ráadásul pazarul is játszott, s megnyerő modorával a lába elé térdeltette vendéglátóit. Hamarosan Julio Zsengellér lett a csapat technikai igazgatója, s egyben játékos-edzője!

Az Hungriából hat játékos szerződött Santa Martába, a cseh Hankén kívül Török, Samu, Marik, Füzesi és Zsengellér.

Samu József azok közé tartozik, akik nem csak szép emlékeket szereztek Kolumbiában: „Hamar meguntam, hogy akadozva fizettek. Időközben hívtak a mexikói Zacatepechez is, de elegem lett abból, hogy rimánkodni kell a pénzért. Azt mondtam, inkább Európa, mint Közép- vagy Dél-Amerika!"

A Los Samarios nem tartozott a liga legjobbjai közé – de azért voltak emlékezetes mérkőzései. Főleg akkor, ha Zsengellérnek jó napja volt. Az akkor már a 36. évében járó csatár beállította a kolumbiai élvonal gólrekordját! 1951-ben, az Universidad elleni bajnoki találkozón egymaga hat gólt lőtt. (A társrekorder az argentin Alfredo Castillo, a Millonarios tagja, aki 1948-ban a Medellinnek rúgott fél tucat gólt.)

A magyarok közül Majtényi Béla töltötte a leghosszabb időt Kolumbiában. 1950 novemberétől 1953-ig az Atlético Juniorban, majd 1953-tól 1956-ig a Millonariosban futballozott. Közel kétszáz mérkőzésen szerepelt a kolumbiai élvonalban.

„Barranquillában is erős csapatunk volt. Büszkék voltunk rá, úgy gondoltuk, ha jól játszunk, egy addig még szűz területnek tekinthető országban is megmutathatjuk, milyen a magyar futball. Gyakorlatilag csak külföldiek – rajtunk kívül brazilok, argentinok – alkották a keretet, emlékszem, harminckét profi játékosa volt a csapatnak. Egy kolumbiai volt – különben ügyes kapus –, bizonyos Efraim Sánchez, őt tették meg csapatkapitánynak. Sokra tartottak minket, pedig magasan volt a mérce: előttünk például két híres brazil, Helenio de Freitas és Tim is ott futballozott. Utóbbira talán sokan emlékeznek, az 1982-es világbajnokságon ő volt a perui válogatott szövetségi kapitánya. Egyébként ő és Helenio is szerepeltek az 1938-as világbajnokságon. Mindezt csak azért mondom, hogy érzékeltessem, milyen volt a színvonal. Ötvenháromban előnyös szerződést kínált a bogotai Millonarios. Addigra az argentin sztárok, Di Stéfano, Pedernera, Nestor Rossi, Cozzi már elhagyták Kolumbiát, de azért erős csapatot alkottunk. Úgy becézték a Millonariost kék meze és szép játéka után, hogy a Kék Balett."

Az élvonal újonca

Szegedi Honvéd SE

Alapítási ideje: 1945
Megszűnt: 1953 (második korszak: 1955–1972)
Színe: piros-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 3 (1951–1953)
Sikerei: –

Névsorolvasás

BP. BÁSTYA:
Gellér Sándor 25 – Kovács II József 25/1, Börzsey János 24, Lantos (Lendenmayer) Mihály 25/6 – Kovács I Imre 25/3, Zakariás József 25 – Sándor Károly 25/17, Hidegkuti Nándor 25/21, Palotás (Poteleczky) Péter 25/25, Szolnok István 25/5, Kovács IV István 21/8. A többiek: Kárász Endre 14/3, Gondos Tibor 5/4, Hegedűs András 3/1, Bosánszky Jenő 1, Peller Béla 1. (A Bp. Bástya csak 25 mérkőzést játszott.)

BP. DÓZSA:
Henni Géza 21 – Balogh II Sándor 24, Horváth Károly 24, Sólyom János 23 – Fürjes (Fischer) Imre 22/2, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 12 – Egresi (Englerth) Béla 26/11, Szusza Ferenc 26/22, Virág István 26/9, Deák Ferenc 14/5, Tóth Mihály 26/7. A többiek: Fejes László 13/4, Kirádi Ervin 10, Várnai (Vnuk) Lajos 9/1, Gulyás Géza (k) 7, Fábián Zoltán 6, Nagymarosi (Cziszler) Mihály 5, Samus Lajos 5/2, Halasi (Hradszky) Béla 3, Farsang Endre 2, Kajos András 1, Szűcs Sándor 1

BP. HONVÉD:
Grosics (Grosits) Gyula 25 – Rákóczi László 25, Patyi Mihály 21, Városi (Wustel) György 21 – Bozsik József 24/4, Bányai (Breier) Nándor 21/1 – Budai (Bednarik) II László 23/7, Kocsis Sándor 26/30, Horváth István 19/5, Puskás (Purczeld) Ferenc 21/21, Babolcsay György 22/2. Játszottak még: Budai (Balázsovits) I László 15/7, Tóth III Ferenc 11, Bárfy Antal 9/3, Lóránt (Lipovics) Gyula 9/1, Bártfai (Bencsok) Vilmos 4/2, Garamvölgyi (Glass) Ágoston (k) 2, Gyulai László 2, Herédi Ernő 1, Lennert Ferenc 1, Vad István 1

BP. KINIZSI:
Szabó II László 22 – Ombódi Imre 18, Kispéter Mihály 21, Dalnoki Jenő 25 – Kéri Károly 21, Lakat Károly 20 – Magyar Aladár 24/1, Horváth Ödön 22/5, Szabó Ferenc 19/4, Mészáros József 26/9, Dékány Ferenc 21. A többiek: Guba Balázs 16/3, Hári László 11/5, Koczó József 11/7, Óvári (Óberfrank) Ferenc 9/1, Csoknyai Tibor 8/5, Tóth István (k) 7, Anda László 4, Csordás József 2, Rudas (Ruck) Ferenc 1

CSEPELI VASAS TK:
Mészáros György 26 – Kónya József 18, Nagy II István 20, Takács György 21 – Faludi István 17/7, Kóczián I Antal 23/2 – Tóth II József 24/7, Béres András 17/3, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 26/4, Lovász Béla 23/8, Czibor Zoltán 25/8. A többiek: Preiner Kálmán 13/1, Kékesi János 10, Kóczián II János 7, Bakó László 6/1, Márkus Károly 6, Rákosi (Rottenbiller) Ferenc 5, Marosvári (Marksteiner) Béla 4, Sasgáti Károly 4/2, Zele Sándor 3, Fenyvesi György 1, Kaczor János 1, Kun (Krausz) Tibor (k) 1, Szentesi Károly 1

DIÓSGYŐRI VASAS:
Károlyi József 25 – Palicskó II Tibor 26, Kakuszi Ferenc 26 – Futó (Foczkó) I Sándor 25, Török Sándor 24, Pesti (Petz) György 21 – Csorba János 25/13, Nagy György 21/2, Pribelszky Gyula 18/1, Salamon Zoltán 17/6, Krucsai József 19. A többiek: Vékony László 17/5, Vezér Antal 11/1, Németh Gyula 11/2, Mixtai László 7/1, Pocsai László 4, Dudás Zoltán 2, Hubai (Hubicska) József (k) 2, Palicskó I Gyula 2, Tóth Károly 2

DOROGI BÁNYÁSZ:
Kamarás Mihály 23 – Buzánszky Jenő 26/1, Bakonyi István 25 – Kiss II Jenő 26/1, Csepregi Árpád 14/2, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 24 – Varga János 23/5, Aspirány Gusztáv 26/13, Molnár József 26/11, Kinczel László 15, Klausz József 20/2. A többiek: Dacsev Miklós 13, Kántor György 8/1, Magyar József (k) 4, Pozsonyi Ignác 4, Laczkó István 2, Pfluger Dezső 2, Horváth István 1

GYŐRI VASAS ETO:
Pesti Zoltán 15 – Kalmár II György 25, Pió Rudolf 23, Kárpáti Béla 24 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 19/1, Raffai Ernő 21/2 – Dombos Ágoston 21/4, Kertesi Ignác 25/12. Pális Ferenc 24/13, Hegedűs Miklós 15/5, Gőcze Sándor 20/4. A többiek: Veszelovszky (Vészi) László (k) 14, Budai László 13/2, Csárdás József 11, Deák II Ferenc 8, Józsa Zoltán 6/1, Kapitány Ernő 5, Pálfi Antal 4, Tullner Tibor 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 26 – Kiss Gyula 24/1, Para Zoltán 24, Debreczeni István 26 – Szojka Ferenc 15, Laczkó Sándor 23/1 – Bablena László 26/5, Csuberda Ferenc 26/14, Kovács Sándor 15/2, Vilezsál Oszkár 26/4, Zsédely Sándor 19. A többiek: Kanyó József 14, Szabó László 13, Kiss II László 8/2, Hegyi Ferenc 5/2, Miklós 4/2, Héthy László 3, Herczeg László 2, Nádasdi Ferenc (k) 2, Dávid Róbert 1, Gáspár István 1, Lahos László 1, László 1

SZEGEDI HONVÉD SE:
Palotai (Priskin) János 26 – Sipos (Sipszky) István 26, Mednyánszky Rudolf 20, Kovács János 22/1 – Rábay László 17, Korom Sándor 18/2 – Böjtös János 23/3, Baráth János 26, Cziráky A. József 24/9, Kotász (Gottlieb) Antal 20/4, Teket László 19/2. A többiek: Fodor János 17/1, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 14/2, Vincze Pál 12, Nyári Tibor 7/2, Bene András 5/1, Forgács Gyula 5, Kocziszky György 3, Orbán Gyula 3

SZEGEDI PETŐFI:
Cserhalmi Mihály 14 – Gyuris János 17, Szabó Lajos 24, Benák András 26 – Hetési István 17, Gyurik László 25 – Csáki Béla 24/6, Ladányi László 26/5, Bánáti János 22/2, Bencsik Andor 13/2, Király Árpád 18/7. A többiek: Nikolicza József (k) 13, Hődör József 12, Kassai Ferenc 10/2, Reiter Ferenc 10/1, Törköly György 8/1, Kerekes Imre 7, Kanász Gyula 6, Bitó János 5, Csanádi László 5, Gréczi János 4, Varga Dezső (k) 4, Sebők Pál 2

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV:
Horváth György 19 – Farsang Ferenc 14, Tölgyesi (Leitgeb) József 25/1, Szöllősi Emil 26/1 – Nyírő Lajos 25/5, Kulcsár Ferenc 23/1 – Papp Lajos 26/5, Varga Ferenc 23/5, Szalai János 19, Dombai Károly 21, Kolesánszky Zoltán 13/3. A többiek: Czigony István 12/4, Bogáti Ferenc 11, Bella József 10/2, Magyar János 8, Szabados László 7, Bogáti III Miklós 6, Kassai László (k) 5, Varga János (k) 5, Nagy Imre 4/1, Egres László 2, Rábai János 1

VASAS:
Ruzsa Sándor 19 – Lőrincz Emil 26/1, Kontha Károly 18, Ullmann István 21 – Vadász Károly 21/3, Bundzsák Dezső 24/9 – Csordás Lajos 20/5, Szilágyi I Gyula 24/18, Szilágyi II János 25, Mező Nándor 22/2, Sárosi László 17/2. A többiek: Teleki (Tiegelmann) Gyula 16/1, Virágh Kálmán 16, Illovszky Rudolf 15/5, Bakó Béla (k) 9, Gyulai László 1

VÖRÖS LOBOGÓ SORTEX:
Zsikla László 25 – Szamosi Mihály 26, Kovács Sándor 26, Lugosi János 24 – Solti (Stark) Ferenc 24, Hontvári Ferenc 26/4 – Samu Imre 20/1, Hegedűs Ferenc 25, Borbély II Sándor 21/3, Pákozdi Imre 18, Sárvári Ferenc 17/3. A többiek: Kárpáti Ernő 13/3, Siklósi István 12, Szirmai Rudolf 12, Turai Róbert 9/1, Pusztai János 2, Derda Vilmos (k) 1, Dibáczi Jenő 1, Rehák István 1, Székely Mihály 1, Székely Pál (k) 1

A Budapesti Honvéd 1951 őszén. Állnak (balról): Budai II, Bányai, Kocsis, Rákóczi, Patyi, Babolcsay, Bozsik, Budai I. Guggolnak: Garamvölgyi, Puskás, Tóth III, Grosics, Horváth

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Bástya	X	1:0	1:2	3:0	3:1	6:1	3:2	2:2	5:2	5:0	5:2	1:0	5:0	6:2
2. Honvéd	1:1	X	2:2	1:1	2:1	8:2	7:0	3:0	3:0	5:1	3:1	2:0	3:0	3:1
3. Dózsa	2:4	2:3	X	1:2	3:0	1:2	2:2	0:2	1:0	2:2	3:1	5:3	1:0	9:1
4. Vasas	2:3	1:4	2:2	X	1:0	0:0	1:1	2:1	1:1	0:1	1:2	6:0	8:2	2:1
5. Csepel	1:3	1:1	1:1	2:1	X	1:2	3:2	1:1	4:2	2:1	3:1	3:0	3:2	4:1
6. Kinizsi	1:4	1:2	1:1	0:2	1:0	X	1:1	4:1	0:3	1:2	1:0	0:1	2:0	2:1
7. Győr	m. n.	1:1	2:4	2:4	2:0	2:3	X	2:1	1:2	2:2	4:1	7:0	1:1	6:1
8. Dorog	1:4	3:6	3:2	2:1	3:1	1:0	2:2	X	1:1	1:0	1:4	4:0	0:1	3:3
9. Salgótarján	1:4	1:0	3:4	2:4	2:5	1:5	0:1	1:1	X	2:2	0:0	0:1	1:0	2:0
10. Szegedi H.	1:3	1:8	2:1	0:2	1:1	0:3	0:1	1:3	1:1	X	1:1	2:0	0:3	2:2
11. Diósgyőr	0:7	3:3	2:2	0:2	0:1	3:2	1:1	0:2	0:0	1:2	X	2:1	0:1	2:1
12. Szombathely	1:4	0:7	2:3	2:1	0:2	1:2	2:0	2:1	1:3	1:1	1:1	X	0:1	1:1
13. Sortex	0:6	0:1	1:2	0:0	1:1	0:4	0:2	1:0	1:0	2:3	0:1	0:3	X	1:0
14. Sz. Petőfi	2:7	1:4	0:6	0:0	1:3	0:2	1:0	1:4	1:2	2:0	2:2	0:4	1:1	X

m. n.: a mérkőzés elmaradt, miután a Bp. Bástya a havazás miatt nem tudott elutazni Győrbe. A két pontot a Győri Vasas kapta meg.

Az 1951. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Bástya	*26*	*22*	*2*	*2*	*96:27*	*46*
2. Bp. Honvéd	*26*	*18*	*6*	*2*	*83:26*	*42*
3. Bp. Dózsa	*26*	*12*	*7*	*7*	*64:44*	*31*
4. Bp. Vasas	*26*	*11*	*7*	*8*	*47:33*	*29*
5. Csepeli Vasas	*26*	*12*	*5*	*9*	*45:38*	*29*
6. Bp. Kinizsi SE	*26*	*13*	*3*	*10*	*43:42*	*29*
7. Győri Vasas	*26*	*9*	*8*	*9*	*47:43*	*26*
8. Dorogi Bányász	*26*	*10*	*6*	*10*	*44:45*	*26*
9. Salgótarjáni BTC	*26*	*7*	*7*	*12*	*33:47*	*21*
10. Szegedi Honvéd	*26*	*6*	*8*	*12*	*29:55*	*20*
11. Diósgyőri Vasas	*26*	*6*	*7*	*13*	*31:52*	*19*
12. Szombathelyi L.	*26*	*8*	*2*	*16*	*29:59*	*18*
13. VL Sortex	*26*	*7*	*4*	*15*	*19:48*	*18*
14. Szegedi Petőfi	*26*	*2*	*6*	*18*	*27:78*	*10*

Osztályozó az NB I-be jutásért: 1. Bp. Postás 5 (8:1), 2. Pécsi Lokomotív 5 (9:3), 3. VL Keltex 1 (1:6), 4. Bp. Gyárépítők 1 (1:9)

NB II, Déli csoport

1. VL Keltex	*26*	*18*	*4*	*4*	*53:29*	*40*
2. Bp. Előre	*26*	*15*	*6*	*5*	*79:37*	*36*
3. Bp. Szikra	*26*	*10*	*9*	*7*	*41:39*	*29*
4. Szolnoki Lokomotív	*26*	*10*	*8*	*8*	*42:31*	*28*
5. Békéscsabai Építők	*26*	*11*	*6*	*9*	*53:45*	*28*
6. Kinizsi Sörgyár	*26*	*11*	*4*	*11*	*45:43*	*26*
7. Gyulai Építők	*26*	*10*	*6*	*10*	*48:46*	*26*
8. Kecskeméti Kinizsi	*26*	*8*	*9*	*9*	*43:45*	*25*
9. Szolnoki Papírgy.	*26*	*10*	*5*	*11*	*34:40*	*25*
10. Szegedi Lokomotív	*26*	*8*	*7*	*11*	*30:46*	*23*
11. Ceglédi Lokomotív	*26*	*8*	*6*	*12*	*41:51*	*22*
12. K.félegyházi V.	*26*	*7*	*7*	*12*	*25:46*	*21*
13. Vasas Kerámia	*26*	*8*	*3*	*15*	*36:50*	*19*
14. Vasas MÁVAG	*26*	*6*	*4*	*16*	*29:51*	*16*

NB II, Keleti csoport

1. Bp. Postás	*26*	*18*	*5*	*3*	*86:32*	*41*
2. Ózdi Vasas	*26*	*17*	*2*	*7*	*54:31*	*36*
3. Miskolci Honvéd SE	*26*	*13*	*6*	*7*	*50:39*	*32*
4. Bp. Lokomotív	*26*	*9*	*13*	*4*	*37:20*	*31*
5. Debreceni Lokomotív	*26*	*13*	*3*	*10*	*53:37*	*29*
6. Salgótarjáni Vasas	*26*	*11*	*6*	*9*	*61:51*	*28*
7. Miskolci Lokomotív	*26*	*10*	*6*	*10*	*56:59*	*26*
8. Debreceni Honvéd SE	*26*	*9*	*6*	*11*	*53:52*	*24*
9. Hatvani Lokomotív	*26*	*8*	*7*	*11*	*44:53*	*23*
10. Sajószentpéteri B.	*26*	*7*	*7*	*12*	*41:45*	*21*
11. Egri Fáklya	*26*	*6*	*9*	*11*	*43:61*	*21*
12. Perecesi Bányász	*26*	*9*	*3*	*14*	*30:47*	*21*
13. Miskolci Építők	*26*	*7*	*7*	*12*	*31:55*	*21*
14. Nyíregyh. Vasas E.	*26*	*4*	*2*	*20*	*26:83*	*10*

NB II, Közép csoport

1. Bp. Gyárépítők	*26*	*18*	*5*	*3*	*59:31*	*41*
2. Váci Vörös Lobogó	*26*	*17*	*4*	*5*	*65:37*	*38*
3. Bp. Építők	*26*	*13*	*7*	*6*	*46:33*	*33*
4. IV. ker. Vörös Lobogó	*26*	*12*	*5*	*9*	*47:39*	*29*
5. Szikra Gázművek	*26*	*11*	*6*	*9*	*44:37*	*28*
6. Vasas Elektromos	*26*	*11*	*6*	*9*	*41:45*	*28*
7. Kinizsi Dohánygyár	*26*	*10*	*7*	*9*	*46:44*	*27*
8. Előre Autótaxi	*26*	*10*	*4*	*12*	*41:48*	*24*
9. Vasas Ganzvagon	*26*	*6*	*10*	*10*	*41:42*	*22*
10. Csepeli Szikra	*26*	*7*	*6*	*13*	*28:34*	*20*
11. III. ker. Vörös Lobogó	*26*	*6*	*8*	*12*	*33:46*	*20*
12. VM Nemzeti Bank	*26*	*7*	*6*	*13*	*34:50*	*20*
13. Óbudai Építők	*26*	*6*	*6*	*14*	*24:41*	*18*
14. VL Magyar Pamut	*26*	*7*	*2*	*17*	*40:62*	*16*

NB II, Nyugati csoport

1. Pécsi Lokomotív	*26*	*21*	*1*	*4*	*67:23*	*43*
2. Tatabányai Bányász	*26*	*18*	*6*	*2*	*58:25*	*42*
3. Csillaghegyi VL	*26*	*12*	*7*	*7*	*53:38*	*31*
4. Pápai VL	*26*	*9*	*10*	*7*	*55:37*	*28*
5. Pécsújhelyi Bányász	*26*	*8*	*11*	*7*	*50:43*	*27*
6. Pécsi Vörös Lobogó	*26*	*10*	*6*	*10*	*41:44*	*26*
7. Nagykanizsai Bányász	*26*	*8*	*8*	*10*	*37:38*	*24*
8. Komlói Bányász	*26*	*9*	*5*	*12*	*51:58*	*23*
9. Soproni Lokomotív	*26*	*8*	*7*	*11*	*51:65*	*23*
10. Tatabányai Építők	*26*	*7*	*7*	*12*	*30:44*	*21*
11. Nagykanizsai Lok.	*26*	*10*	*0*	*16*	*44:64*	*20*
12. Szombathelyi VL	*26*	*7*	*5*	*14*	*50:68*	*19*
13. Pécsbányatelepi B.	*26*	*6*	*7*	*13*	*35:53*	*19*
14. Győri Vörös Meteor	*26*	*6*	*6*	*14*	*41:63*	*18*

A Magyar Népköztársasági Kupát 1951 őszén ismét kiírták, a következő évnél tárgyaljuk.

Gólkirály:
Kocsis Sándor (Bp. Honvéd)
30 góllal

A katonák egyetlen csatát sem veszítettek el

Tizenhat év után nyerte meg ismét veretlenül egy csapat a Nemzeti Bajnokságot. A Hungária és a Bp. Honvéd sikerében ezen kívül semmi közös nem volt – ha csak az nem, hogy mind a kettő után két esztendővel világbajnoki ezüstérmet nyert a magyar válogatott. A katonacsapatot ebben az idényben már egy korábbi Hungária-játékos, Kalmár Jenő dirigálta, de a húszas-harmincas évek fordulójának fejelő királya korábban, 1929-ben szerzett bajnoki aranyat a kék-fehérekkel.

Érdekes, hogy az akkori magyar futball legsikeresebb két edzője, Sebes Gusztáv szövetségi kapitány és Kalmár Jenő, a bajnokcsapat mestere hazai pályafutása legszebb éveiben egyaránt a Hungária (vagyis az MTK) játékosa volt, de klubedzőként egyik sem vezette hajdani klubját. Persze, az éppen az Államvédelmi Hatóság „patronálásában" részesülő Bp. Bástyát is kiváló tréner dirigálta: Bukovi Márton.

Ha már az edzőknél tartunk (1951 óta ez kicsit pongyola megfogalmazásnak számított, akkor az OTSB négy minősítési csoportba sorolta őket, erősorrendben mester, szakoktató, oktató vagy segédoktató volt valaki), az élvonalban nagyon erős volt a mezőny. Túl azon,

A Budapesti Honvéd 1952-es bajnokcsapata. Állnak (balról): Budai II, Lóránt, Városi, Bányai, Babolcsay, Bozsik. Guggolnak: Kocsis, Puskás, Rákóczi, Budai I, Grosics

hogy ott mesterek és szakoktatók vezették a csapatokat, általánosságban is igaz, a hazai szakma krémje kapott kispadot.

Kalmár Jenő idősebb Puskás Ferenc betegsége miatt az év elején átvette a Honvédot (az „öreg" Purczeld 1952. június 12-én hunyt el), Bukovi Márton maradt a Bp. Bástya élén. A Bp. Dózsát a negyvenes évek legsikeresebb edzője, Jávor Pál, a Csepeli Vasast tavasszal Opata Zoltán, ősszel Lyka II Antal irányította. A Postásnál Baróti Lajos vezette a szakmai munkát, Dorogon a Salgótarjánból egy újabb bányászcsapathoz került Sós Károly dirigált. A Vasasban Jeny Rudolf, Pécsen Bodola Gyula ült a kispadon. Diósgyőrben a korábbi válogatott játékost, Tomecskó Józsefet, a szurkolók által kedvelt Tomi bácsit népszerűsége és korábbi sikerei ellenére a 11. forduló után menesztették, Szabó Pál foglalta el a megüresedett posztot. Hasonlóan járt Győrben a szintén korábbi válogatott Magyar Ferenc, akinek utódja a Muroknak becézett helyi legenda, Kovács Imre lett. A pécsi vasutasokat egy régi motoros, az Olaszországban is tapasztalatokat szerzett Csapkay Károly pallérozta. Néhány edző, mint Deák Ferenc (Kinizsi), Magyar József és Szemző Gyula (SBTC), vagy az egykori szegedi profi játékos, Polyák II Gyula (Szegedi Honvéd) neve immár az emlékezés homályába veszett.

Már a bajnokság „általános", február 24-i rajtja előtt lejátszották a Bp. Bástya és a Vasas találkozóját, amelyen a címvédő meglepő taktikai vereséget szenvedett. Különleges mérkő-

Öcsi a béke-világkongresszuson

„Pártunk és kormányunk rangos küldöttséget delegált az osztrák fővárosban szervezett nagyszabású béke-világkongresszusra. A »trojka«, Rákosi, Gerő és Farkas »válogatott csapatot« állíttat össze: egy katolikus és egy református püspök mellett helyet kap benne a magyar értelmiség színe-virága, Karinthy »Cini«, Aczél Tamás és Juhász Ferenc például az írókat, Méray Tibor, a Szabad Nép munkatársa a zsurnalisztákat képviseli. De tagja még a küldöttségnek Egri Albert sztahanovista gyalus, Jánossy Lajos Kossuth-díjas akadémikus, Rácz Erzsébet sztálinvárosi sztahanovista ifjúmunkás, Teknős Péterné, az MNDSZ titkárságának munkatársa, Tollas Sándorné, a debrecen-rákostelepi Dózsa tszcs küldötte, Szádeczky-Kardoss Elmér kétszeres Kossuth-díjas, Józsa Ferencné ceglédi tanítónő.

A küldöttség vezetői: Andics Erzsébet Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Békevilágtanács tagja és az Országos Béketanács elnöke, valamint Benke Valéria, 1951 és 1954 között az OBT titkára.

A meghívottak között márkás nevek: Louis Aragon, Elsa Triolet, Pablo Neruda, Anna Seghers, Konsztantyin Fedin, Paul Robeson, Kuo Mo Zso, Emil Zátopek, Frédéric Joliot-Curie, Jorge Amado, Ilja Ehrenburg, Jean-Paul Sartre. A magyar utazó keretben akad két valódi nagyágyú: Lukács György, a marxista filozófia élő klasszikusa és – Puskás Ferenc. (…) A magyar delegáció számára az okozza az első nagy meglepetést, hogy senki sem törődik velük. Annál inkább a helsinki olimpián győztes futballválogatott kapitányával. (…) Puskás élvezi a népszerűséget, elemében érzi magát, tudja, az első világraszóló diadal után többet engedhet meg magának a közönséges földi halandóknál." (Borsi-Kálmán Béla: Az Aranycsapat és a kapitánya)

Lukács György filozófus is a küldöttség tagja volt

zés volt, hiszen Bukovi mester fejében már nemhogy körvonalazódott, hanem ki is kristályosodott a hátravont középcsatár játéka, egyszersmind a védelem egy fedezettel való megerősítése. Erre Jeny Rudolf az eredetileg balösszekötőnek állított, rendkívül sokoldalú Bundzsák Dezsőt védekező feladattal bízta meg. A Bakó – Lőrincz, Teleki, Bundzsák, Kontha – Szilágyi II, Vadász – Illovszky, Csordás, Szilágyi I, Sárosi tizenegyből négyen próbálkoztak meg a támadásvezetéssel, közülük is a balszélsőből, Sárosi Lászlóból később az ország legjobb balhátvédje lett. A nagy húzás bevált, a Vasas 2:0-ra nyert – a Bástya pedig sokkal többet veszített két pontnál, attól kezdve már nem tudta utolérni a Bp. Honvédot.

Hárman a Honvéd bajnokai közül. Balról: Puskás, Kocsis és Grosics

A két csapat május 4-én találkozott egymással (23 ezer drukker szorongott a kispesti lelátókon, a stadionban ez jelentette az idény nézőrekordját, még a Fradi, vagyis a Kinizsi elleni meccsen is „csak" 22 ezren voltak), ezzel a 90 perccel zárták a csapatok a bajnokság csonka tavaszi idényét. Nagy csatában 1:1-re végeztek, az idényben akkor veszített a Honvéd először pontot. Az első tizenegy mérkőzésén ugyanis kivétel nélkül nyert. Puskás és Kocsis vezérletével a piros-fehérek négy gólt rúgtak a Győrnek, a Csepelnek, a Dorognak és a Vasasnak, ötöt a Salgótarjáni BTC-nek és a szegedi „testvércsapatnak", nyolcat pedig a Szombathelyi Lokomotívnak. A pécsi vasutasok és a Kinizsinek nevezett Fradi játékosai megúszták kettővel, a postások hárommal. Mindösszesze egy mérkőzésen kellett megszenvednie a sikerért a katonacsapatnak: Diósgyőrben csak a kínok kínjával győzött 1:0-ra. Úgy, hogy Nagy György – a 20 000 tomboló hazai szurkoló legnagyobb bánatára – Grosics Gyula kapuja mellé lőtte a labdát tizenegyesből.

Az olimpia miatt csak három és félhavi szünet után, augusztus végén folytatták a bajnokságot, közben különböző serleg- és éremmérkőzésekkel töltötték el a válogatottnál nem érdekeltek számára a szünetet. Játszottak a Béke Kupáért, vagy például a Kinizsi vívott éremmérkőzést a XI. kerület válogatottjával.

Augusztus végétől ismét a bajnokság került a klubfutball fókuszába, a Bp. Honvéd a Bp. Dózsának is rúgott egy négyest (30 000 néző előtt a Megyeri úton), majd a Salgótarján elleni laza 2:0 után következett az Üllői úti gálaelőadás: 9:1 a Kinizsi ellen. A korábbi fradisták lőtték a gólok több mint felét: Budai II mesterhármasig, Kocsis dupláig jutott.

A Honvéd nagyon megizzadt a Csepel ellen, kétgólos hátrányba került, de ami a vendégeknek balszerencsét jelentett (Kónya oktalan kiállítása, Kóczián I és Czibor sérülése), a katonáknak lehetőséget a fordításra. A szigetlakók a második félidőben nem bírtak a végül négy gólig jutó Kocsis Sándorral.

Az aranymedál sorsa november 2-án dőlt el, miután a Megyeri úton a Honvéd 3:3-ra végzett a Bástyával. Csekélység, 45 000 jegytulajdonos előtt. Az „MTK" kétszer is vezetett, a Honvéd kétszer egyenlített, sőt Puskás góljával megszerezte a vezetést is. A hajrában Lóránt öngólja alakította döntetlenre a végeredményt. Azt követően már azt is megengedhette magának Kalmár Jenő alakulata, hogy könnyedén elhullajtson néhány pontot. Két döntetlennel zárta az évet, mert gól nélküli meccset játszott Szombathelyen, majd kétgólos hátrányból egyenlített ki nagy nehezen – a végén már emberelőnyben játszva – a Bp. Dózsa elleni idényzárón.

Egyébként a lila-fehérek egyik játékosáé, a gólgyáros Deák Ferencé volt az idény sztorija! A szeptember 6-i mérkőzésen két góljával vezetést szerzett a csapatának, de a hazaiak büntetőt harcoltak ki. Henni Géza megsérült, nem tudott a kapuba állni, Bamba vállalta, hogy megkísérli kivédeni. Az élvonal egyik legbiztosabb ítélet-végrehajtója, Keszthelyi II Mihály állt a labda mögé. A sarokra célzott, ám Deák repült és vetődve kiütötte a labdát. Az utolsó percekben Fenyvesi lőtt ugyan egy gólt a tizenegyes után visszaállt Henninek, ám a Dózsa megnyerte 2:1-re a meccset Csepelen.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

A moszkvai vereség, amely nem számított

Minden, országos válogatott elleni mérkőzését megnyerte a magyar A-csapat 1952-ben is, mégsem hibátlan a mérlege. Május végén két mérkőzést játszott Moszkvában, az egyiken döntetlenre végzett, a másikon kikapott. Több szempontból is emlékezetesek voltak ezek a találkozók, akkoriban a szereplési számot beszámolták a játékosoknak, de a hivatalos statisztikákban nem sorszámozták a meccseket. Ezért nem tört meg az Aranycsapat veretlenségi sorozata. 2000-ben az MLSZ felülvizsgálta néhány találkozó minősítését, s ezeket is hivatalossá emelte. Így a mondat már úgy igaz: a magyar válogatott 1950-től az 1954-es vb döntőig nem szenvedett vereséget más ország válogatottja ellen. A szovjetek egyébként maguk sem számították hivatalos mérkőzéseknek e két találkozót, a Szbornaja az 1952-es olimpiával született újjá. (A harmincas években a törökök ellen játszott néhány mérkőzést már.)

Ugyancsak különleges a Német Demokratikus Köztársaság elleni, május 18-i meccs, ugyanis a keletnémet szövetség akkor még nem volt a FIFA tagja. Ezt a mérkőzést mi mindig is hivatalos, országok közötti mérkőzésként jegyeztük, de az NDK listáján nem szerepelt. Az ottani szövetség, a DFV az 1952. szeptember 21-i, lengyelek elleni 0:3-t tartotta a bemutatko-

Puskás Ferenc az NDK kapujára lő az Üllői úton

zó mérkőzésnek. Az Üllői úton nem volt egy súlycsoportban a két gárda, a Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik, Zakariás – Sándor, Hidegkuti, Szusza, Puskás, Czibor, majd Kocsis összetételű csapat 5:0-ra nyert. Hidegkuti Nándor két, Szusza Ferenc, Kocsis Sándor és Sándor Károly egy-egy gólt szerzett. Magyar részről egyetlen „vesztese" volt a meccsnek: Sándor Csikar súlyosan megsérült, s ezért nem is tudott két hónappal később a társaival tartani a helsinki olimpiára. 1952 tavaszán ez volt az egyetlen hazai válogatott mérkőzés, boldog lehetett, akinek jutott jegy. Aznap a B-válogatott (Gellér – Lőrincz, Kispéter, Kovács II – Fehérvári, Dékány – Csordás, Varga J., Palotás, Szolnok, Kolesánszky, csereként beállt Szojka) 3:0-ra verte a keletnémeteket.

Grosics ment a szovjet Bobrov elől, a földön Lantos

Május 24-én a moszkvai Dinamo-stadionban 60 000 néző előtt a Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Hidegkuti, Szusza (Palotás), Puskás, Kocsis összeállítású csapat újoncot avatott Csordás Lajos személyében. A mérkőzést a szovjet Nyikolaj Latisev vezette. A találkozón (1:1) két gól esett, az egyiket a moszkvai kapitány, Vszevolod Bobrov szerezte a 36. percben, a második félidő ötödik percében Palotás Péter egyenlített. Az első gólt szerző Bobrov a kor egyik legkiválóbb sportembere volt: a labdarúgó-válogatott kapitánya jégkorongozóként világ- és olimpiai bajnoki címet is nyert.

Három nappal később a Grosics – Buzánszky, Kispéter, Lantos – Bozsik, Kovács I – Hidegkuti (Csordás), Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor összetételű csapat 2:1-re kikapott az

A pezsgősüveg az ötödikről, Szusza a válogatottból repült

A szóbeszéd szerint a moszkvai mérkőzések napjaiban a magyar csapat néhány játékosának – Buzánszky Jenőnek és Szusza Ferencnek – meggyűlt a baja a szovjet hatóságokkal.

Az újpesti gólzsák felelevenítette a történetet Lázár Lajos *és* Lévay György: A gólkirály *című, az életútját végigkísérő könyvében: „Bozsik Cucuval laktam egy szobában, és a lefekvés előtt még többen bejöttek hozzánk, hogy pezsgőt igyunk. Amikor kiürült az üveg, Buzánszky Jenő gondolt egyet, és az ötödik emeletről kidobta az ablakon. Másnap reggel hivatott bennünket Sebes Gusztáv szövetségi kapitány, aki több csapatvezető társaságában várt bennünket. Akkor tudtuk meg, hogy a kidobott üveg egy szovjet rendőrtiszt lába előtt landolt. Ő ezt merényletnek tekintette, és azonnal nyomozni kezdett. Azt látta, hogy az ötödik emeleten melyik szobában ég a villany, így könnyen kiderítette, hogy kik laknak ott. Amikor megtudta, hogy magyar futballisták, már elállt attól, hogy merénylet készült ellene, de a mi csapatunk vezetése azért nem hagyta annyiban. Guszti bácsi megkérdezte, hogy ki dobta ki a pezsgősüveget az ablakon. Mindketten tagadtunk, s igazat is mondtunk, mert Cucu és én is ártatlanok voltunk. Sebes Gusztáv erre azt mondta, hogy Bozsik József országgyűlési képviselő, ő csakis igazat mondhat. A szobában vendégeskedő társakat nem akartuk bemártani, így magamra maradtam, Guszti bácsi elkönyvelte, hogy én voltam a tettes. Ettől kezdve a válogatottban*

erőteljesen játszó moszkvaiaktól. Nyikolajev és Iljin góljára Puskás Ferenc csak 0:2 után, az 56. percben válaszolt.

Május 25-én egy magyar együttes a Megyeri úton 1:1-re végzett a bolgárokkal. Sokáig az A-válogatott mérkőzések között szerepelt ez a találkozó is, ám aztán törölték. A teljesség kedvéért jegyezzük fel, hogy a Henni – Rákóczi, Nagy II, Ombódi – Fehérvári, Dékány – Budai, Varga, Szilágyi I, Szolnok, Sárosi tizenegy kezdett rajta, Palotai János, az újpesti Virág, valamint Dacsev és Berendy is beállt. Közülük hatan (Ombódi, Fehérvári, Dékány, Szolnok, Dacsev és a dorogi Varga) soha nem lettek aztán A-válogatottak. Aznap egyébként a hivatalosan B-, valójában C-, vagy a cseréket, tartalékokat is beleértve inkább D-válogatott (Ruzsa, Lőrincz, Kalmár, Dalnoki, Szojka, Gyurik, Bablena, Tóth II, Deák, Mészáros, Kolesánszky, majd cseréként Kesthelyi) 3:2-re kikapott Szófiában.

Június 15-én Varsóban játszott az olimpiára készülő keret. A nemzetközi barátságba még az is belefért, hogy hazai bíró dirigálja a mérkőzést. Már a félidőben ötgólos volt az előny, a második játékrészre lefékezett Sebes Gusztáv együttese. ÍEz magyarázza, hogy a második 45 percet a lengyelek 1:0-ra megnyerték. Persze, az nem sokat számított, ellenben a ténynyel, a duplázó Kocsis Sándor és Puskás Ferenc, valamint Hidegkuti Nándor révén a válogatott gyorsan eldöntötte a találkozó sorsát. Az 5:1-es diadalnak Grosics Gyula, Buzánszky Jenő, Lóránt Gyula, az újonc Dalnoki Jenő, Kovács I Imre, Bozsik József, Budai II László, Kocsis Sándor, Hidegkuti Nándor, Puskás Ferenc és Czibor Zoltán volt részese. Aznap az Üllői úton a B-válogatott (Gellér – Ombódi, Börzsey, Lantos – Szojka, Zakariás – Csordás, Berendy, Mező, Szolnok, Babolcsay, majd cseréként a dorogi Varga) 3:0-ra megverte a lengyel második garnitúrát.

Egy héttel később Helsinkiben ismerkedett Sebes Gusztáv csapata a hamarosan kezdődő olimpia körülményeivel. A játékkal nem volt gond: 6:1-re nyert a finnek ellen. Grosics Gyu-

kegyvesztett lettem. Persze lehet, hogy ez csak egy ürügy volt arra, hogy a válogatott hátravont középcsatárral játszhasson, hogy megvalósítsa a taktikai elképzelést."

A Vasutasból aranybányász *című életrajzi könyvben így emlékezett az esetre Buzánszky Jenő: „Pontosítanom kell, nem pezsgősüveg volt, hanem borospohár, és nem kivágtam, magától esett ki. Az ablakpárkányra tettem, véletlenül meglöktem, nagyot durrant a Vörös tér kövezetén, mert a magasról zuhant alá. Nos, erre a zajra jöttek fel az egyenruhások. Sebes hamar elrendezte az ügyet, nem vittek magukkal és nem tartottak vissza senkit."*

Fotó: fortepan.hu

Még teljes az összhang: Szusza, Sándor és Sebes sétája

Nyilván így történt. Ugyanakkor tény, hogy a bűnbaknak kikiáltott Szusza Sebes érájában soha többé nem játszott a válogatottban. Lemaradt még az olimpiáról is, amit a szabójától tudott meg. Amikor ugyanis ment a formaruhájáért, ezt kapta válaszként: „Szusza elvtárs, magának nem rendeltek ruhát."

la és Gellér Sándor is egy-egy félidőt védett, míg a Buzánszky Jenő, Lóránt Gyula és Lantos Mihály alkotta védelem előtt akkor két jobbfedezet játszott egymás mellett: Kovács I Imre és Bozsik József. A csatársorban a Budai II László, Kocsis Sándor, Hidegkuti Nándor, Puskás Ferenc, Czibor Zoltán ötös kezdett, a balszélsőt a második félidőre Palotás Péter váltotta. A gólok közül Puskás Ferenc és Bozsik József egy-egyet még az első játékrészben szerzett (a Cucunak becézett jobbfedezetnek ez mindössze a második gólja volt a nemzeti tizenegyben, az elsőt még 1948-ban a lengyeleknek rúgta), aztán a második félidő Kocsis Sándoré volt, aki nem klasszikus mesterhármast ért el három góljaval. A „hiányzó" (egyébként a sorban a negyedik) magyar találatot Palotás Péter, a finnek szépítő gólját 0:3-nál Kalevi Lehtovinta érte el.

A sorban aztán öt A-válogatottként besorolt olimpiai mérkőzés következett, majd szeptemberben már valódi Aranycsapatként utazott a gárda Bernbe. A Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor tizenegy nagyon rosszul kezdett a Wankdorf Stadionban rendezett Európa Kupa-mérkőzésen. A svájciak Josef Hügi II góljaval 1:0-ra vezettek. (Csak közbevetőleg: Hügi kiváló csatár volt. Az 1954-es vb-n hat gólt is szerzett, s ezzel Kocsis Sándor mögött holtversenyben második lett a góllövőlistán!) A legenda – s Hofi Géza tréfája szerint – Puskás akkor kiszólt Sebes szövetségi kapitánynak: „Guszti bácsi, lenne valami kismálnára való?" Mire a megszólított nemmel válaszolt. A fiúk nem törték magukat, sőt kaptak még egyet, Jacques Fatton vette be Grosics Gyula kapuját. Akkor Puskás megint kiszólt, s 0:2-nél már „Guszti bácsi" bólintott. Mire a fiúk – a „kismálnára valóra valót" a zsebükben érezve – nekidurálták magukat. A csapatkapitány két góljaval még a szünet előtt kiegyenlítettek, majd a második félidőben Kocsis és Hidegkuti is szerzett egy-egy gólt, 4:2 lett a vége. Nem oda, ide.

Ennyi a legenda, ami akár igaz is lehetne, hiszen magában hordoz egy nagyon fontos elemet: az Aranycsapat még egy Svájc „kaliberű" válogatott ellen is, idegenben is, könnyedén rúgta a gólokat, ha akarta. Történet azért nagy valószínűséggel nem így zajlott, de tagadhatatlanul bájos. Futballtörténeti, vagy ha úgy tetszik, futballszakmai szempontból sokkal fontosabb, hogy ez volt az a mérkőzés, amelyen Palotás Péter helyére a 31. percben, 0:2-nél beállt Hidegkuti Nándor, kifejezetten azzal a szándékkal, hogy a hátravont középcsatár pozíciójában futballozva zavart keltsen. Sikerült, Hidegkuti beállásának nagyobb része volt a fordításban, mint a „kismálnának".

Gyönyörűen zárta a válogatott az évet: a Megyeri úton 48 000 (!) néző előtt 5:0-ra verte a csehszlovákokat. Ez volt az első hazai meccs az olimpiai bajnoki cím megszerzése óta. Sebes Gusztáv újoncot avatott a szombathelyi kapus, Horváth György személyében. Nem vállalt vele nagy kockázatot, a vasi vasutas klub hálóőre egyrészt jó képességű volt, másrészt gyakorlatilag sem-

Buzánszky Jenő (fehérben) és a csehszlovák Vlk versenyfutása

milyen dolga nem akadt. A 37. percben már 4:0-ra vezetett a magyar válogatott, Hidegkuti Nándor és Egresi Béla egy-egy, valamint Kocsis Sándor két góljával. A folytatásban kicsit lefékezett a csapat, de azért a 78. percben Kocsis még egy gólt lőtt. Az Aranycsapat alaptizenegyéből kilencen játszottak, csak Grosics és Budai II hiányzott, Horváth és Egresi helyettesítette őket. A B-válogatott (Gellér – Kovács II, Börzsey, Bakonyi – Szojka, Bányai – Budai II, Tóth II, Deák, Aspirány, Pálfy, majd csereként Bundzsák és Csordás) Brünnben Deák Bamba góljával 1:1-re végzett a vendéglátók második garnitúrájával.

1952. 05. 18.	Bp., Üllői út	NDK	5:0 (2:0)		Hidegkuti 2, Szusza, Kocsis, Sándor
1952. 05. 24.	Moszkva	MOSZKVA VÁL.	1:1 (1:0)		Palotás
1952. 05. 27.	Moszkva	MOSZKVA VÁL.	1:2 (0:1)		Puskás
1952. 06. 15.	Varsó	LENGYELO.	5:1 (5:0)		Kocsis 2, Puskás 2, Hidegkuti
1952. 06. 22.	Helsinki	FINNORSZÁG	6:1 (2:0)		Puskás, Bozsik, Kocsis 3, Palotás
1952. 07. 15.	Turku	ROMÁNIA	2:1 (1:0)	olimpia	Czibor, Kocsis
1952. 07. 21.	Helsinki	OLASZORSZÁG	3:0 (2:0)	olimpia	Palotás 2, Kocsis
1952. 07. 24.	Kotka	TÖRÖKORSZÁG	7:1 (2:0)	olimpia	Palotás, Kocsis 2, Lantos, Puskás 2, Bozsik
1952. 07. 28.	Helsinki	SVÉDORSZÁG	6:0 (3:0)	olimpia	Puskás, Palotás, öngól (Lindh), Kocsis 2, Hidegkuti
1952. 08. 02.	Helsinki	JUGOSZLÁVIA	2:0 (0:0)	o.döntő	Puskás, Czibor
1952. 09. 20.	Bern	SVÁJC	4:2 (2:2)	Európa K.	Puskás 2, Kocsis, Hidegkuti
1952. 10. 19.	Bp., Megyeri út	CSEHSZLOV.	5:0 (4:0)		Hidegkuti, Egresi, Kocsis 3

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

12 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)

11 mérkőzésen: Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász), Grosics Gyula (Bp. Honvéd), Hidegkuti Nándor (Bp. Bástya), Lantos Mihály (Bp. Bástya)

10 mérkőzésen: Czibor Zoltán (Csepeli Vasas)

8 mérkőzésen: Lóránt Gyula (Bp. Honvéd), Palotás Péter (Bp. Bástya), Zakariás József (Bp. Bástya)

4 mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Csordás Lajos (Vasas), Kovács I Imre (Bp. Bástya)

3 mérkőzésen: Börzsey János (Bp. Bástya)

2 mérkőzésen: Dalnoki Jenő (Kinizsi), Szusza Ferenc (Bp. Dózsa)

1 mérkőzésen: Egresi Béla (Bp. Dózsa), Gellér Sándor (Bp. Bástya), Horváth György (Szombathelyi Lokomotív), Kispéter Mihály (Kinizsi), Sándor Károly (Bp. Bástya)

ÖTKARIKÁS DIADAL

A helsinki arannyal lett a csapatból Aranycsapat

Bármilyen fura, de a döntőig vezető úton a selejtezőben kapta a legnehezebb feladatot a magyar tizenegy az 1952-es olimpián. A románok – akik a mieinkhez, a jugoszlávokhoz, a lengyelekhez, a szovjetekhez és a bolgárokhoz, vagyis a „béketábor" többi tagjához hasonlóan – a teljes A-válogatottjukkal vettek részt a selejtezővel feldúsított, a kiesőket is beleszámolva 25 csapatos tornán.

Keleti szomszédaink több magyar futballistát (Perényi József, Serfőző Gábor, Kovács József, Farmati Zoltán) is szerepeltettek. A csapatkapitány, Perényi József régi ismerősként ölelte meg Lóránt Gyulát a kezdés előtt, a Nagyváradi AC színeiben együtt nyertek magyar bajnoki címet 1944-ben. A később sok bosszúságot okozó szovjet Nyikolaj Latisev által vezetett mérkőzésen a mieink a Grosics – Dalnoki, Lóránt, Lantos – Kovács, Bozsik – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor összeállításban játszottak. A gólokat Czibor Zoltán és Kocsis Sándor szerezték, a román Ioan Suru csak a 86. percben szépített (2:1).

A tulajdonképpeni első fordulóban egy 27 éves átkot tört meg Sebes Gusztáv együttese. Azt megelőzően ugyanis 1925. január 18-án sikerült legyőzni az olaszokat. Tizenhat, döntetlennel vagy vereséggel végződött találkozó után született végre diadal.

Az olimpiai karszalag

A magyar válogatott összeállítása mindössze két helyen tért el attól, amelyet az Aranycsapat klasszikus felállításaként jegyzünk: Csordás Lajos játszott a jobbszélső, Palotás Péter pedig a középcsatár posztján. A Vasas Csorija Budai II Lászlót váltotta, Palotás tulajdonképpen Czibor Zoltán helyére került a pályára, de nem ő, hanem a sokoldalú Öreg, azaz Hidegkuti Nándor húzódott ki a balszélre (Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Hidegkuti). Az olaszoknál a játékosként kétszeres világbajnok edző, Giuseppe Meazza fiatalokat küldött pályára, ők alkották az olimpiai gárdát. A legrutinosabbnak a csapatkapitányi tisztet is betöltő Egisto Pandolfini számított: az 1950-es világbajnokságot is megjárt jobbösszekötő hetedszer játszott a Squadra Azzurrában. Azzini újonc volt, további hat játékos (Bugatti, Rota, Corradi, Mariani, La Rosa és Fontanesi) az előző találkozón, Tamperében, az Egyesült Államok 8:0-s szétcincálásán debütált. Másképpen: az olaszoknál mindössze négyen játszottak már az olimpia előtt is a válogatottban, Pandolfini ötször, Neri kétszer, Venturi is kétszer, Gimona pedig egyszer.

Ismerjük el tárgyilagosan, nem a kor legerősebb olasz válogatottját kellett legyőzni, de tegyük gyorsan hozzá, maguk az olaszok is A-válogatott mérkőzésnek regisztrálták a találkozót, nem volt vitatható annak jellege. Ráadásul a magyar válogatott előbb a románok ellen, majd aztán a törökökkel, a svédekkel és a jugoszlávokkal szemben is megmutatta, erősebb csapatokkal is elbír. E találkozón Palotás Péter volt a mezőny legjobbja, a 11. és a 20. percben is lőtt egy-egy gólt. A végeredmény Kocsis Sándor állította be a 83. percben (3:0).

A negyeddöntőben a törökök következtek. Az olaszok elleni mérkőzéshez képest Sebes Gusztáv szövetségi kapitány – akinek a tornán edzőként Kalmár Jenő, a Bp. Honvéd mestere

Grosics lehúzza a labdát a jugoszlávok elől

segített – egyetlen helyen változtatott, Hidegkuti Nándor helyére az igazi balszélsőt, Czibor Zoltánt állította a csapatba. Középen Palotás Péter, a jobbszélen Csordás Lajos megőrizte a helyét. A tizenegy így festett: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor. A törököket valamelyest ismerte, feltérképezte a magyar csapat edzői stábja, elsősorban a kint, Törökországban dolgozó honfitársak segítésével. Molnár Ignác egykori magyar szövetségi tréner korábban, Székely László akkoriban is a Fenerbahçe edzője volt, s egyébként mindketten még később is több ízben dirigálták az isztambuli sárga-kékeket.

A mérkőzés lefolyása egyszerű volt: a magyarok futballoztak és gólokat rúgtak, a törökök keresték a labdát, s gyakorolták a középkezdést. Különösen a második félidőre vált nyomasztóvá a fölény, az elsőben még „csak" Palotás Péter (18. perc) és Kocsis Sándor (22. perc) szerzett egy-egy gólt. Utána ellenben Lantos Mihály (48. perc), Puskás Ferenc (64. perc), Bozsik József (70. perc), majd újra Kocsis (72. perc), és végül Puskás (90. perc) vette be Erdoğan Akin kapuját. A törökök a 67. percben Macit Gürdal révén szépítettek.

A török lapok ünnepelték a magyar válogatottat, s szánakoztak a sajátjukon a mérkőzés másnapján. A *Zafer* például így írt: „Azok a magyarok, akik 7:1-re legyőzték a csapatunkat, a világ legjobbjai közé tartoznak. A labdarúgás magas művészetét mutatták be. Sokat tanultunk a mérkőzésen. A magyarok az első számú esélyesei az olimpiai labdarúgó-tornának." A *Hürriyet* értékelése: „Igen sajnálatos, de ezen a mérkőzésen, amelyen kikaptunk a magyaroktól, megnevetettük a közönséget. A magyarok csak könnyű edzésjátékot folytattak velünk szemben. Macska-egér harc volt a mérkőzés, amelyen a közönség jókat derült."

A kotkai találkozón aratott győzelemmel a magyar válogatott bejutott az elődöntőbe, ahol a címvédő várt rá. A svédek 1948-ban olimpiai bajnoki címet nyertek, 1950-ben vb-bronzérmet szereztek Brazíliában – de az ötvenes évek elején Olaszországba szerződött profi játékosaikat nemhogy az amatőr sport seregszemléjén, az olimpián, hanem általában a válogatottjukban sem szerepeltették. Ettől még erős tizenegy várt a Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Hidegkuti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor összeállítású alakulatra. A kapus, Kalle Svensson például bő tíz év alatt, noha Londonban csak tartalék volt, olimpiai arany- és bronzérmet, valamint világbajnoki ezüst- és bronzérmet nyert. A balhátvéd Erik Nilsson (aki már az 1938-as vb-n is játszott, az 1950-es torna szereplői közül ezt csak a svájci Bickel mondhatta el magáról) olimpiai arany- és bronzérmesként, vb-bronzérmesként vonult vissza 1952 végén.

Fontos adalék a svéd futball sikereihez, hogy negyvenes években, amelyekben megalapozódott az 1948-tól 1958-ig tartó diadalmenet, a magyar edzők voltak a legsikeresebbek az országban. Czeizler Lajos hat év alatt négy bajnoki címet és két kupaelsőséget szerzett az IFK

Norrköpinggel, majd 1949-ben és 1950-ben Konrád Kálmán vezette bajnoki címig a Malmőt. De élcsapatnál, a stockholmi AIK-nál, majd a göteborgi Örgryténél dolgozott Vampetics István, az IFK Göteborgot, majd az Åtvidabergs FF-t Nagy József, az 1938-ban vb-elődöntős szövetségi kapitány vezette. A Degerfors edzője volt az ötvenes évek elején a korábbi hússzoros válogatott jobbszélső, Markos Imre. Így aztán nyugodtan megállapíthatjuk, némi túlzással két olyan válogatott találkozott a helsinki Olimpiai Stadionban, amelynek játékosait magyar mesterek nevelték. Az Aranycsapat a története egyik legjobb játékával rukkolt ki, és simán nyert. Puskás Ferenc az első bő negyedórában két gólt is szerzett, majd Lindh öngólja után 3:0-ra állt a mérkőzés a szünetben. A második félidőben Kocsis Sándor duplája, s közben Hidegkuti Nándor gólja alakította ki az olimpiai elődöntőben szokatlan, 6:0-s végeredményt.

Imi Markos – Markos Imre fia, az 1949-től haláláig Skandináviában élő kitűnő sportújságíró – kérésünkre összefoglalta a mérkőzéssel kapcsolatos svédországi emlékeket: „A svéd válogatott nagyfőnöke, Rudolf vagyis Putte Kock a magyarok harmadik gólja után már nem mérgelődött a csapata tehetetlenségén. Utóbb bevallotta, hogy a harmadik bekapott góltól végigtapsolta a meccset a magyarok játékát látva. Mert ilyen szép és egyben eredményes focit addig soha életében nem látott. »Sajnos, nem tanultunk semmit a 6:0-s vereségből. A szakértőink és a svéd edzőtestület nem akarta belátni, hogy a magyarok valami újat kezdeményeztek. A két előretolt középcsatárral megbabonázták az egyedül hagyott svéd középhátvédet. A mi kullancsunk csak szaladgált Kocsis és Puskás között. Nem akartuk belátni, hogy két ilyen előretolt centert csak két középhátvéddel lehet esetleg semlegesíteni« – ezt az analízist Putte Kock a svéd edzők egyik konferenciáján mondta nekem személyesen. Máskülönben csodálta Kocsist, Szerinte ő volt a világ legjobban fejelő csatára. Kock 1924 óta követte és tisztelte a magyar focit. Mint olimpia bronzérmes balszélső, reszketve készült a Fogl-gát elleni találkozókra.”

Az olimpiai döntő jegye

1952. augusztus 2-án szerezte meg első olimpiai bajnoki címét a magyar labdarúgó-válogatott. Ha úgy tetszik: akkor lett a csapatból Aranycsapat. A tornán diadalmenetben végigmasírozó gárda a döntőben a jugoszlávokat verte meg 2:0-ra.

A finálé előtt a magyar táborban szinte mindenki biztosra vette, hogy az addigra már 14 aranyéremnél járó küldöttség az Olimpiai Stadionban újabb elsőséggel gazdagodik majd. Nem ment könnyen: a 71. percig nem esett gól. Akkor Czibor felhozta a labdát a felezővonalon túlról, miközben Puskás a balösszekötő helyén vágtatott előre. Czibor magasan átívelte a labdát a jugoszláv védők fölött a balösszekötője elé. Ekkor Horvát keresztezni próbált, Beara kapus pedig kifutott a kapujából, rávetette magát a labdára, ami azonban kicsúszott a kezéből. Puskás elcsípte, elhúzta a kapus mellett és 7 méterről kényelmesen a hálóba lőtt. 1:0 – ide. A csapatkapitány jóvátette a korábbi hibáját: a 36. percben lőtt tizenegyesét Beara kivédte. A 88. percben dőlt el minden. Így írta le a gólt a *Népsport* tudósítása: „A 16-os vonal magasságában Zakariás dob partot. Puskás a 16-oson belül kapja a labdát, hátragurít a 16-os sarkán lévő

Puskás Ferenc tizenegyesét Beara hárítja az olimpiai döntőben

Czibornak. A kapu előtt egy tömegben vannak a játékosok, Czibor nem tudja kinek adni a labdát s hirtelen lövésre szánja el magát. A jól eltalált labda a lábak között félmagasan a jobb alsó sarokba vágódik, 2:0. Magyarország javára!"

A torna során Grosics Gyula, Buzánszky Jenő, Lóránt Gyula, Lantos Mihály, Bozsik József, Zakariás József, Hidegkuti Nándor, Kocsis Sándor, Palotás Péter, Puskás Ferenc, Czibor Zoltán és Csordás Lajos lépett pályára, a románok elleni, tulajdonképpeni selejtezőn játszott még Dalnoki Jenő, Kovács I Imre és Budai II László is.

„Az olimpián bebizonyosodott, hogy mind az öt csatárunk gólképes. Az ellenfelek szomorúan vették tudomásul, hogy nemcsak Puskásra és Kocsisra kell figyelniük. De miközben a nemzetközi sajtó a dicséretünktől volt hangos, itthon az újságok azt hangsúlyozták, hogy a világ legerősebb csapatai nem vettek részt a helsinki olimpián. Kétségtelen, hogy a NOB szabályai szerint a profik nem vehettek részt a tornán, de a magyar csapat ellenfelei közül csak az olaszok álltak ki az A-válogatottjukhoz képest gyengébb tizeneggyel" – emlékezett vissza később

Olimpiai bajnokok öröme (balról): Lantos, Bozsik, Czibor, Palotás, Lóránt, Zakariás, Grosics, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Buzánszky

Az elegáns olimpikonok diadalmenetét az aranyérmes labdarúgók vezetik

Sebes Gusztáv. A jugoszlávok különben elismerték a magyar futballisták tudását, sikerük jogosságát. „A jugoszláv követség hazaérkezésünk után fogadást adott, amelyre hivatalos volt az egész magyar vezetőség. De senki sem mert elmenni, egyedül én képviseltem a magyar sportot" – utalt később Sebes a furcsa politikai helyzetre. Ehhez egyébként a zseniális rádióriporter, Szepesi György is szolgált egy adalékkal: „1952-re már rendszeressé váltak az élő közvetítések a rádióban. Egy kivétellel. A helsinki olimpián a magyar–jugoszláv futballdöntőt felvételről adtuk. Hogy nem lehetett élőben, annak politikai okai voltak. Ha ugyanis kikaptunk volna Jugoszláviától, akkor alaposan megvágva megy le az anyag."

A közönség ettől még önfeledten ünnepelte a hősöket. Puskás Ferenc így emlékezett a fogadtatásra: „Gyönyörű volt az út hazafelé Helsinkiből. Vonattal utaztunk, együtt a többi sportolóval. Miután elhagytuk Prágát, a magyar határ felé közeledve, egyre gyakrabban állt meg a vonat. Ezrek és ezrek ünnepeltek minket, amerre csak haladtunk. A Keleti pályaudvaron hihetetlen látvány fogadott bennünket. Körülbelül százezer ember tolongott a környező utcákban és ünnepelt. A pártvezetők is ott vártak minket, a gyorsan elkészült emelvényekről beszédek hangzottak el, és zúgott a taps, amint csak feltűnt valamelyikünk arca a vonatablakban. Szinte önkívületi állapotban voltunk: élveztük az önfeledt ünneplést, magával ragadott bennünket a felszabadult boldogság! Ez volt az első nagy győzelmünk!"

Magyarország–Jugoszlávia 2:0 (0:0)

Olimpiai döntő, 1952. augusztus 2., Helsinki, 60 000 néző. Jv.: Ellis (angol).

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Hidegkuti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor

Jugoszlávia: Beara – Sztankovics, Horvat, Crnkovics – Csajkovszki, Boskov – Ognjanov, Mitics, Bobek, Vukas, Zebec

Gólszerző: Puskás (71.), Czibor (88.)

Katonadolgok

Az esztendő első felében a magyar sport (így a hazai labdarúgás is) mindent az olimpiai felkészülésnek rendelt alá. A futballunk esetében ez egyben azt is jelentette, hogy alig-alig volt nemzetközi klubtalálkozó. Ugyanakkor érdekes változást jelentett, hogy ismét bekerültek a programba az osztrák csapatok elleni randevúk.

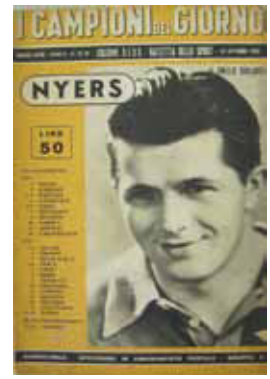
1952. július 20-án ATK Praha - Budapesti Honvéd B 2:2. Balról: Rákóczi, Városi, Budai I, Bányai, Tóth III, Dombai, Bártfai, Faragó, Babolcsay, Horváth, Komlóssy

A Bp. Honvéd május utolsó napján (45 000 néző előtt) a bécsi Práterben 3:1-re győzött a Wacker ellen, majd június másodikán az Üllői úton (38 000 néző előtt) 4:2-re megnyerte a „visszavágót" is. A nagy formában lévő Kocsis Sándor négy gólt szerzett a két találkozón. A katonacsapat tagjai júliusban Csehszlovákiában jártak. Előbb Prágában 2:2-re végeztek a helyi ATK-val, majd ugyancsak döntetlent (1:1) játszottak Plzeňben az ottani katonák (ÚDA) legénységével. Ez utóbbi túrán nem vettek részt a Honvéd olimpikonjai, így fiatalokkal és más klubok játékosaival, például a Prágában gólt is szerző debreceni, éppen katonáskodó Komlóssy Imrével töltötték fel a keretet. „Kaptunk gyönyörű egyenruhákat a művészegyüttestől, aztán elmentünk játszani Csehszlovákiába. Előbb játszottam nemzetközi meccset, mint bajnokit, s előbb voltam egyenruhában, mint ahogy bevonultam. De aztán tényleg katona lettem" – emlékezett vissza a portyára a kiváló kapus, Faragó Lajos.

Augusztusban, még mindig a válogatottak nélkül, ismét Prágában játszott a Honvéd az időközben ÚDA-ra (Ústřední dům armády) átnevezett fővárosi katonacsapattal. Az 50 000 néző előtt az 1:1 kifejezetten jó eredmények számított. A csehszlovákiai túrákon különben nem Kalmár Jenő, hanem Kiss Gábor irányította a gárdát. Novemberben a Vienna ellen is játszott kétszer a Honvéd, Újpesten 7:3-ra, Bécsben, a Wacker pályán 4:3-ra győzött. (A Vienna nyáron is járt a Megyeri úton, június 29-én 5:3-ra kikapott az A-válogatott erősségű, Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Kovács I, Bozsik – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor összetételű Budapest-válogatottól. Az olimpiára készülő keret július 2-án is megmérkőzött a bécsiekkel Újpesten, s Gellér – Dalnoki, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Hidegkuti, Palotás, Puskás, Czibor, majd cseréként Kocsis összeállításban 4:0-ra nyert.)

A Bp. Dózsa a lengyel B-válogatott ellen vívott két mérkőzést Varsóban, és kétszer is (előbb 3:2-re, majd 4:3-ra) kikapott.

Kubala és a „Cinco Copas”

Nyers (Inter) a címlapon

1951 után ismét magyar edző dirigálta az olasz bajnokcsapatot, Czeizler Lajos nyomába Sárosi György doktor lépett. A Juventus Luigi Bertolinivel és sportigazgatóként Virginio Rosettával kezdte az idényt, miután az angol Jesse Carver helyére szerződtetett magyar csak decemberben tért vissza az Egyesült Államokból. Doktor Gyurka a 10. forduló után került 1934 két világbajnoka helyére. Eleinte nem tűnt sikeresnek a váltás, az addig mindössze három pontot veszített „zebrák” az egykori vb-ezüstérmes „Giorgióval” háromszor is döntetlenre játszottak. Ám „karácsonyi ajándékként” mintegy egymásra talált az edző és a csapat, s a Juve fölényesen, hétpontos különbséggel megnyerte a bajnokságot Czeizler Lajos Milanja előtt. Kettőjükön kívül három magyar mester dolgozott még a Serie A-ban. Lelovich Gyula az utolsó három fordulóban irányította a Bolognát, Guttmann Béla az első tízben a Triestinát, Winkler Róbert pedig a 19. körben, majd a 25. fordulótól a Comót.

Megritkultak a magyarok sorai a játékosfronton: Nyers István, aki 23 góllal harmadik lett a góllövőlistán, továbbra is az Inter első számú csatárának számított. A Napoliban játszott Vinyei Jenő és Mike István, a Pro Patriában pedig Turbéky István és Höfling Norbert. Kincses Mihály kiesett a Lucchesével.

Kubala László fantasztikus idényt zárt a Barcelonával. Az 1952-es gárdát úgy emlegetik a katalánoknál: „El Barça de las cinco copas” (Az öt kupa Barçája). Megnyerte a bajnokságot, az országos kupát, a Latin Kupát (ennek elődöntőjében Sárosi György Juventusát győzte le), valamint játék nélkül a tulajdonképpeni Szuperkupát, az argentin elnök feleségéről, a legendás Evitáról elnevezett Copa Eva Duartét és a Copa Martini & Rossit. Utóbbi valójában gálamérkőzés jutalma volt, s leginkább a mai Joan Gamper-kupával rokonítható. (Megjegyzés: 1952. június 15-én az OGC Nice ellen az előző évi, 1952. december 25-én Kickers Offenbach ellen az azévi trófeát is megnyerte.) Ugyancsak a Barcelona tagja volt (immár a második idényét ott töltve) Szegedi-Simatoc Miklós. A Franciaországból, Strasbourgból idény közben érkezett Nagy And-

Az öt kupát nyert Barcelona kerete Kubalával

Sárosi György, a Juventus edzője játékosával, Corradival

rás a Las Palmast erősítette nyolc mérkőzésen. A spanyol élvonalban játszott a Zaragozát szolgáló Hrotkó János is.

Portugáliában továbbra is Szabó János irányította a Covilhát. A Braga élén a Vörös, azaz Szabó József állt. Peics Sándoré volt a Vitoria Guimarães. Az Atlético Clube edzőjét Biri Jánosnak hívták. Mindannyian a 6. és a 12. hely között végeztek. Megjegyezzük, hogy Simonyi András még játszott a Covilhában.

Franciaországban Újlaki József a Nîmes együttesében szerzett 12 bajnoki gólt. Miután visszatért Olaszországból, Nagy Gyula a második vonalban, a Toulouse-ban kezdte az idényt (ahol Garay Tibor is futballozott), aztán a Sète-hez igazolt. Szőke Lászlónak elege lett Kolumbiából, és a párizsi Racingba került. A szezon végén öt meccset játszott, de miután remekelt Nyers Intere ellen, a fekete-kékek váltás előtt álló edzője, Aldo Olivieri átcsábította Itáliába, új klubjához, az Udineséhez. Tóth Gyula a második ligás Cannes-ban játszott, Fábián József társaságában.

Ausztriában Négyesi-Niederkirchner Róbert kilenc bajnoki gólt szerzett a nyolcadik helyezett Sturm Grazban. Törökországban Székely László gardírozta a Fenerbahçét. Új állomáshelyre került Luxemburgban Lengyel Nándor, aki a Jeunesse d'Esch után az Union Luxembourg csapatát készítette fel. Lengyelországban Patkoló Rezső nagyszerű formában játszott, miközben a Wisła Kraków mezét viselte. Visszakerült a válogatott keretbe, kint volt a helsinki olimpián, de hamar kiestek a lengyelek, és így nem jutott játéklehetőséghez.

Svájcban Magay György (vagyis Georges Mogoy) a duplázó, bajnoki és kupagyőzelmet szerzett Grasshoppers keretének tagja volt, de nem kapott olyan fontos szerepet, mint egy évvel később a Baselben. (A piros-kékekkel is bajnok lett.) Volentik Béla a kupadöntőbe vezette edzőként a Luganót.

Toldi Géza negyedik helyen zárt Dániában az Odensével.

Svédországban Konrád Kálmán a BK Derbyt, Nagy József az Åtvidaberget, Vampetics István a Kalmart, Markos Imre a Degerforst vezette. Utóbbi hatodik lett az élvonalban, viszont Nagy kiesett az ÅFF-fel. A többiek a második ligában tevékenykedtek.

Cipruson Künstler József nyolcadik (!), s egyben utolsó bajnoki címét nyerte meg az Apoel edzőjeként.

Noha a kolumbiai fizetési fegyelemmel nem voltak elégedettek a honfitársaink, sokan maradtak a DiMayorban, az Hungria túrájának vége után is. Dankó Imre, Majtényi Béla, Nyers Ferenc, Szőke László, Uram Mihály és Sárosi III Béla az Atlético Junior Barranquillában, Füzesi László, Marik György, Samu József, Török Sándor és Zsengellér Gyula a Deportivo Los Samariosban, Rákóczi Gábor a Medellinben futballozott.

Platkó Ferenc Argentínában továbbra is a River Plate szakvezetője volt. Chilében Pákozdi László az Audax Italiano kispadján ült.

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁGI KUPA

A dorogi bravúr ellenére a Bástyáé a kupa

1951 őszén az OTSB döntött a Magyar Népköztársasági Kupa kiírásáról. Hosszú, több mint nyolcéves pauzának vetett ezzel véget a sporthatóság. A háború előtti utolsó kupadöntőt 1943-ban a Ferencváros és a Kolozsvár vívta.

Már decemberben bekapcsolódtak az élvonalbeliek is, a sorozat feltétlenül illeszkedett abba a gondolatba, hogy lehetőleg ne csak hírverő mérkőzéseket játsszanak az ország legjobb csapatai a „kicsikkel". 1951. december 24-én (!) a Bp. Honvéd például kiütötte a Bp. Előrét, majd két nappal később a Kinizsi Dohánygyár csapatát. A legjobb nyolc közé ellenben nem jutott be, mert tulajdonképpen a második csapatával szerepelve, Lennert (Faragó) – Csiszár, Lóránt, Herédi – Beniczki, Dombai – Budai II, Horváth, Vad, Cserjés (Végh), Bártfai összeállításban kikapott 2:0-ra (8000 néző előtt) az élvonalba jutott Pécsi Lokomotívtól. Nem mellékesen: a hihetetlen akarással játszó baranyaiak a szenteste délelőttjén lebonyolított fordulóban a Bp. Kinizsit, azaz a Fradit is kiejtették.

A Bástya magabiztosan masírozott, az Elektromost például 10:0-ra verte meg, majd az elődöntőben, semleges pályán, Győrben, 6:0-ra lelépte a pécsi vasutasokat. A Csepel nem bírt a Szegedi Honvéddal, amely története legkiemelkedőbb eredményét érte el a legjobb négy közé jutással.

A meglepetések közé tartozott a dorogiak menetelése is. A nyolc közé jutásért a bányászok kiejtették az esélyesebbnek vélt Bp. Dózsát (az egyik gólt az egykori újpesti, Pozsonyi lőtte, a másikat Molnár, és 2:1-re nyert a Dorog), majd könnyedén túljutottak a Ceglédi Lokomotívon (4:0). Óriási csatát hozott a Szegedi Honvéd elleni elődöntőjük a január hatodikai hidegben. A katonacsapat a második félidő elején már két góllal vezetett, a dorogiak azonban előbb kiharcolták a hosszabbítást, utóbb pedig a ráadás mindkét félidejében lőttek egy-egy gólt Palotai Jánosnak. A mérkőzés egyik hőse Molnár József volt, aki a Dózsa és a Cegléd ellen is kapuba talált. A Szegedi Honvédnak két gólt is rúgott.

A kupadöntő hőse a dorogi kapus, Ilku volt

„Meleg, napsütéses időben, szépen feldíszített pályán került sorra az I. Országos Béketalálkozó napján, az 1952. évi Népköztársasági Kupa döntője. A pályát nemzetiszínű és vörös zászlók, Sztálin, Lenin és Rákosi Mátyás gyönyörű keretbe foglalt képei díszítik. Köröskörül békejelszavakat hirdető feliratok. Ilyen feliratokat olvashatunk: Éljen Sztálin, a világbéke őre, Éljen népünk bölcs vezére, Rákosi elvtárs, Munkával, sporttal a békéért, az ötéves terv sikeréért" – tájékoztatott a *Népsport*. Azért – mintegy mellékesen – azt is megemlítette, hogy „Bp. Bástya a sérült Kovács I és Sándor nélkül áll ki."

A Dorog nagyon jól kezdett, Aspirány Gusztáv góljával vezetéshez is jutott, ám a Bástya még az első félidőben három gólt is szerezve fordított. A bányászok már csak szépíteni tudtak – de annak legalább örülhettek, hogy nem kaptak újabb gólt. Ebben az ifjú cserekapusé, az 1958-as és az 1962-es világbajnokságra is benevezett Ilku Istváné volt a legnagyobb érdem, aki bravúrok sorozatát mutatta be. Pedig akkor még egyetlen NB I-es meccs sem állt a háta mögött.

Az MNK-döntő egyébként csak előmérkőzés volt a Bp. Kinizsi– Bp. Vasas Béke Kupa-találkozó előtt! Utóbbit már 18 000 néző látta.

Magyar Népköztársasági Kupa 1951–1952

Negyeddöntő: Pécsi Lokomotív–Bp. Honvéd 2:0, Szegedi Honvéd–Csepeli Vasas 1:0, Bp. Bástya–Vasas Elektromos 10:0, Dorogi Bányász–Ceglédi Lokomotív 4:0

Elődöntő: Pécsi Lokomotív–Bp. Bástya 0:6, Szegedi Honvéd–Dorogi Bányász 2:4

Döntő

BP. BÁSTYA–DOROGI BÁNYÁSZ 3:2 (3:1)

1952. június 1., Latorca utca, 14 000 néző. Jv.: Siklósi.

Bp. Bástya: Gellér – Kovács II, Börzsey, Lantos – Peller, Zakariás – Láng, Hidegkuti, Palotás (Gondos, 83.), Szolnok, Molnár János

Dorogi Bányász: Kamarás (Ilku I, 46.) – Buzánszky, Dacsev, Kinczel – Pálmai, Hargittai – Pozsonyi, Varga, Molnár J., Aspirány, Kántor (Klausz, 46.)

Gólszerző: Aspirány (8.), Zakariás (16.), Molnár (28.), Palotás (41.), Pozsonyi (57.)

Pozsonyi Ignác szerezte a mérkőzés utolsó gólját

Rákosi elvtársat nem lehet legyőzni!

1952. március 9-*én* Az Operaház erkélyén *címmel nem akármilyen hangvételű tudósítás jelent meg a* Népsportban *bizonyos* Fekete Pál *nevű újságíró tollából. Túl a címünknek választott szentencián, amely arra utal, hogy* ***Rákosi Mátyás*** *15 évet töltött a „fasiszták börtönében", és ott sem tudták őt megtörni, a futballhoz kapcsolódó információt is tartalmaz. Az egykoron Rosenfeld névre hallgató néptribunus, „a forint atyja" ugyanis a következő kijelentést tette: „Fiatal koromban én is sokat sportoltam. Főként a labdarúgást kedveltem. 1915-ben a csitai hadifogolytáborban összekötőt játszottam a tábor labdarúgócsapatában. Fénykép is készült a csapatról. Úgy emlékszem, hogy még megvan ez a fénykép."*

Névsorolvasás

BP. BÁSTYA:
Gellér Sándor 26 – Kovács II József 26/1, Börzsey János 26, Lantos (Lendenmayer) Mihály 26/1 – Kovács I Imre 26/3, Zakariás József 26 – Sándor Károly 26/13, Hidegkuti Nándor 26/18, Palotás (Poteleczky) Péter 26/26, Szolnok István 26/6, Kárász Endre 12/4. A többiek: Molnár János 11/6, Gondos Tibor 9/2, Hegedűs András 3

BP. DÓZSA:
Henni Géza 23 – Balogh II Sándor 25, Farsang Endre 15/1, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 15 – Kiss II Jenő 23/3, Gyurik László 26 – Egresi (Englerth) Béla 24/10, Szusza Ferenc 26/19, Deák Ferenc 22/15, Virág István 24/10, Tóth Mihály 26/5.
A többiek: Horváth Károly 12, Samus Lajos 12/4, Kovács Sándor 11/1, Gulyás Géza (k) 5, Halasi (Hradszky) Béla 4, Lehel Gyula 4, Sólyom János 4, Várnai (Vnuk) Lajos 1

BP. HONVÉD:
Grosics (Grosits) Gyula 18 – Rákóczi László 25, Lóránt (Lipovics) Gyula 24, Városi (Wustel) György 18 – Bozsik József 26/1, Bányai (Breier) Nándor 26/1 – Budai (Bednarik) II László 26/8, Kocsis Sándor 26/36, Budai (Balázsovits) I László 23/14, Puskás (Purczeld) Ferenc 26/22, Babolcsay György 19/2. A többiek: Tóth III Ferenc 9, Bárfy Antal 8/2, Horváth István 8/1, Bártfai (Bencsok) Vilmos 7/1, Faragó Lajos (k) 5, Garamvölgyi (Glass) Ágoston (k) 4, Herédi Ernő 1

BP. KINIZSI:
Szabó II László 23 – Ombódi Imre 26, Kispéter Mihály 25/1, Dalnoki Jenő 20 – Dékány Ferenc 26, Hári László 20/2 – Horváth Ödön 19/5, Bircsák Gusztáv 18/2, Mészáros József 26/4, Csoknyai Tibor 17/4, Koczó József 18/3. A többiek: Kéri Károly 15/1, Guba Balázs 13, Rudas (Ruck) Ferenc 12, Pataki István 11/3, Asbóth Endre 5/1, Csányi József 5, Lakat Károly 5, Laborcfalvi János 3, Anda László 1, Bánki Ferenc 1, Szatler Viktor 1

CSEPELI VASAS TK:
Tóth István 22 – Kónya József 23, Kóczián I Antal 18, Takács György 22 – Faludi István 20/7, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 26/3 – Tóth II József 25/8, Preiner Kálmán 25/1, Fenyvesi György 16/5, Lovász Béla 25/13, Czibor Zoltán 26/9. A többiek: Szentesi Károly 16/1, Domján Gyula 15/1, Kékesi János 7, Béres András 5/1, Kóczián II János 5, Mészáros György (k) 5, Bognár Gyula (k) 1

DIÓSGYŐRI VASAS:
Károlyi József 15 – Dudás Zoltán 13, Szőcs Ferenc 15, Kakuszi Ferenc 13 – Török Sándor 26, Pesti (Petz) György 26 – Csorba János 21/6, Nagy György 21/2, Dobó Zoltán 21/11, Kárpáti Ernő 15/4, Bujtor Gyula 14/1. A többiek: Futó (Foczkó) I Sándor 10, Salamon Zoltán 9, Vezér Antal 9/1, Futó (Foczkó) III Ferenc 8/3, Pocsai László 8/2, Tóth György (k) 7, Várnai (Vnuk) Lajos 7/1, Hubai (Hubicska) József (k) 6, Mixtai László 5, Matisz Tivadar 2, Németh Gyula 2/1, Palicskó II Tibor 2, Szabó II Gyula 2, Tóth Károly 2, Gyetvai György 1, Pió II Imre 1, Pribelszky Gyula 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Kamarás Mihály 16 – Buzánszky Jenő 26, Bakonyi István 23 – Dacsev Miklós 21, Kinczel László 24/1, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 26 – Pozsonyi Ignác 23/3, Kántor György 20/7, Varga János 26/7, Molnár József 26/13, Klausz József 21/1. A többiek: Pálmai Sándor 20/1, Aspirány Gusztáv 15/5, Ilku István (k) 10, Révész István 7/1, Révész II László 1

GYŐRI VASAS ETO:
Pesti Zoltán 23 – Kalmár II György 25, Pió Rudolf 18, Kárpáti Béla 26/6 – Raffai Ernő 25/1, Józsa Zoltán 19 – Dombos Ágoston 26/6, Kertesi Ignác 23/13. Pális Ferenc 15/8, Hegedűs Miklós 23/7, Pálfy Antal 21/6. A többiek: Fehérvári (Grédinger) Alfréd 17/1, Csárdás József 14, Budai László 11/1, Tullner Tibor 6, Gőcze Sándor 5/1, Cseh Imre (k) 3, Dunai Ferenc 2, Veszelovszky (Vészi) László (k) 2

PÉCSI LOKOMOTÍV:
Kovács József 20 – Rédei József 25, Hegyi Sándor 26/3, Mike János 21 – Meggyes (Müller) Lajos 23/2, Milosevics László 24/1 – Horváth III István 24/5, Szőke József 21/1, Udvaros (Ulrich) Pál 16/1, Tura Emil 25/5, Horváth II László 21/2. A többiek: Hernádi János 15, Berki Ferenc11/3, Szuh István 10, Rácz Sándor (k) 7, Kocsis Ernő 4, Mike Antal (k) 3, Zombori (Talián) Sándor 3, Egres László 2, Kelenfi Károly 2, Molnár József 2, Csete Tibor 1, Horváth József 1, Jakab József 1, Steiner Mihály 1

POSTÁS SE:
Komáromi Tibor 26 – Magyar Aladár 26/4, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 26, Kapcsos Sándor 25/1 – Kováts József 25/1, Markusovszky Győző 23/4 – Raduly József 24/5, Szabó III László 26/7, Csernai Pál 22/1, Ulicska Jenő 16/2, Majercsik Tibor 20/7. A többiek: Bihari Károly 14/1, Horváth János 6, Baranyi László 4/1, Frank Mátyás 1, Huszár József 1, Tihanyi József 1, Tóth János 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 24 – Kiss Gyula 25, Para Zoltán 18, Gáspár István 16 – Szojka Ferenc 25/1, Dávid Róbert 25/1 – Bablena László 26/1, Csuberda Ferenc 25/12, Opova József 21/13, Vilezsál Oszkár 26/5, Szabó László 23/8. A többiek: Zsédely Sándor 15, Kanyó József 8, Debreczeni István 7, Csépe László 6, Hegyi Ferenc 6, Lahos László 4, Veres János (k) 4

SZEGEDI HONVÉD:
Palotai (Priskin) János 26 – Sipos (Sipszky) István 22/1,

Mednyánszky Rudolf 22, Kovács János 26/1 – Faragó Gyula 12, Kotász (Gottlieb) Antal 20/1 – Böjtös János 23/5, Baráth János 26/1, Csáki Béla 23/14, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 22/5, Cziráky A. József 25/5. A többiek: Fodor János 11, Nyári Tibor 11/4, Forgács Gyula 10, Rábay László 9/1, Vincze Pál 7, Bene András 6, Korom Sándor 5

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV:

Horváth György 23 – Nyírő Lajos 26/4, Tarr István 24, Szöllősi Emil 18 – Dombai Károly 26/2, Kulcsár Ferenc 26 – Papp Lajos 26/7, Varga Ferenc 25, Kolesánszky Zoltán 26/10, Bella József 22/3, Szandi Ottó 22/1. A többiek: Tölgyesi (Leitgeb) József 14, Czigony István 11/5, Nagy Imre 10/1, Varga János (k) 6, Rábai János 1

VASAS:

Bakó Béla 14 – Lőrincz Emil 24/2, Teleki (Tiegelmann) Gyula 24, Kontha Károly 25 – Szilágyi II János 22, Berendy Pál 26/4 – Illovszky Rudolf 22/2, Csordás Lajos 26/4, Szilágyi I Gyula 26/16, Bundzsák Dezső 24/10, Sárosi László 20/9. A többiek: Vadász Károly 20/3, Ruzsa Sándor (k) 12, Mező Nándor 10/1, Ullmann István 4, Vass István 2

Az 1952. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Honvéd	26	21	5	–	88:21	47
2. Bp. Bástya SE	26	20	5	1	96:33	45
3. Bp. Dózsa	26	14	8	4	67:43	36
4. Vasas SC	26	13	7	6	54:40	33
5. Csepeli Vasas	26	11	3	12	52:53	25
6. Győri Vasas	26	9	5	12	51:57	23
7. Sz.helyi Lok.	26	8	7	11	34:48	23
8. Dorogi Bányász	26	8	5	13	39:44	21
9. Bp. Kinizsi SE	26	8	5	13	27:54	21
10. S.tarjáni Bányász	26	8	4	14	44:59	20
11. Szegedi Honvéd	26	7	5	14	37:52	19
12. Postás SE	26	7	5	14	34:55	19
13. Diósgyőri Vasas	26	6	4	16	31:64	16
14. Pécsi Lokomotív	26	4	8	14	24:55	16

Osztályozó az NB I-be jutásért: 1. Sztálin Vasmű Építők 4 (6:5), 2. Vörös Lobogó Sortex 3 (7:4), 3. Vasas Izzó 3 (5:5), 4. Miskolci Honvéd 2 (4:8)

NB II, Déli csoport

1. Vasas Izzó	34	25	6	3	107:25	56
2. Szegedi Petőfi	34	21	7	6	66:27	49
3. Békéscsabai Ép.	34	19	10	5	69:35	48
4. Bp. Előre	34	20	4	10	84:48	44
5. Gyulai Építők	34	18	5	11	70:52	41
6. Szolnoki Lok.	34	12	12	10	53:39	36
7. K.méti Kinizsi	34	15	5	14	44:60	35
8. Ceglédi Lok.	34	13	8	13	48:53	34
9. Orosházi Kinizsi	34	13	7	14	47:60	33
10. Kőbányai Lok.	34	12	9	13	44:61	33
11. Bp. Szikra	34	12	6	16	45:72	30
12. Bp. Építők	34	8	13	13	54:58	29
13. K.f.házi Vasas	34	12	4	18	50:71	28
14. Szegedi Lok.	34	10	8	16	30:51	28
15. VL Keltex	34	9	7	18	39:54	25
16. Pénzügyőrök SE	34	8	7	19	41:62	23
17. VL Kistext	34	6	8	20	41:69	20
18. Szolnoki Szikra	34	5	10	19	27:62	20

NB II, Keleti csoport

1. Miskolci Honvéd	34	22	7	5	100:41	51
2. Ózdi Vasas	34	22	7	5	74:33	51
3. Bp. Lokomotív	34	22	5	7	88:51	49
4. Debreceni Honvéd	34	20	5	9	90:51	45
5. Sajószentpéteri B.	34	18	5	11	64:57	41
6. Miskolci Lok.	34	17	6	11	70:50	40
7. Vasas BVK	34	13	12	9	44:40	38
8. Miskolci Építők	34	12	13	9	44:37	37
9. Perecesi Bányász	34	15	4	15	57:61	34
10. Nyíregyh. Építők	34	13	7	14	62:71	33
11. S.tarjáni Vasas	34	11	9	14	60:63	31
12. Egri Fáklya	34	12	7	15	57:67	31
13. Debreceni Lok.	34	12	5	17	55:69	29
14. Gyöngyösi Építők	34	11	6	17	56:62	28
15. Debreceni Dózsa	34	9	4	21	58:68	22
16. S.újhelyi Petőfi	34	4	10	20	37:95	18
17. Dunakeszi V. V.	34	6	5	23	43:94	17
18. Hatvani Lok.	34	5	7	22	26:75	17

A Szegedi Honvéd gárdája

NB II, Közép csoport

1. Sztálin Vasmű Építők	*34*	*32*	*2*	*–*	*145:31*	*66*
2. Szikra Gázművek	*34*	*21*	*7*	*6*	*73:45*	*49*
3. Csillaghegyi VL	*34*	*18*	*8*	*8*	*71:39*	*44*
4. Bp. Gyárépítők	*34*	*18*	*4*	*12*	*64:55*	*40*
5. Váci Vörös Lobogó	*34*	*15*	*7*	*12*	*60:48*	*37*
6. Szikra Hung. Kénsavgy.	*34*	*16*	*4*	*14*	*63:70*	*36*
7. Vasas Ganzvagon	*34*	*13*	*9*	*12*	*54:50*	*35*
8. Vasas MÁVAG	*34*	*9*	*15*	*10*	*35:44*	*33*
9. Kinizsi Dohánygyár	*34*	*12*	*7*	*15*	*58:52*	*31*
10. Kinizsi Sörgyár	*34*	*11*	*8*	*15*	*54:59*	*30*
11. Csepeli Szikra	*34*	*10*	*10*	*14*	*33:38*	*30*
12. VL Textilfestő	*34*	*9*	*12*	*13*	*56:66*	*30*
13. VL Duna Cipőgyár	*34*	*10*	*10*	*14*	*35:48*	*30*
14. Bp. Vörös Meteor	*34*	*11*	*7*	*16*	*50:74*	*29*
15. Vasas Elektromos	*34*	*9*	*10*	*15*	*43:53*	*28*
16. Előre Autótaxi	*34*	*8*	*11*	*15*	*42:52*	*27*
17. Vasas Beloiannisz	*34*	*5*	*9*	*20*	*39:89*	*19*
18. Bp. Haladás	*34*	*5*	*6*	*23*	*43:105*	*16*

NB II, Nyugati csoport

1. VL Sortex	*34*	*27*	*3*	*4*	*74:20*	*57*
2. Tatabányai B.	*34*	*21*	*9*	*4*	*87:32*	*51*
3. Pápai VL	*34*	*18*	*5*	*11*	*60:49*	*41*
4. Szombathelyi VL	*34*	*18*	*4*	*12*	*72:72*	*40*
5. Várpalotai B.	*34*	*15*	*9*	*10*	*46:36*	*39*
6. Komlói Bányász	*34*	*18*	*2*	*14*	*69:54*	*38*
7. Nagykanizsai B.	*34*	*16*	*4*	*14*	*57:49*	*36*
8. Pécsújhelyi B.	*34*	*13*	*9*	*12*	*70:57*	*35*
9. Győri Lokomotív	*34*	*15*	*4*	*15*	*60:57*	*34*
10. Veszprémi Bástya	*34*	*14*	*6*	*14*	*61:63*	*34*
11. Pécsi VL	*34*	*13*	*5*	*16*	*58:63*	*31*
12. Pécsbányat.-i B.	*34*	*12*	*6*	*16*	*53:66*	*30*
13. Zalaegerszegi VM	*34*	*12*	*6*	*16*	*51:73*	*30*
14. Tatabányai Építők	*34*	*12*	*4*	*18*	*55:68*	*28*
15. Sz.f.vári Építők	*34*	*10*	*6*	*18*	*58:74*	*26*
16. Kaposvári Vasas	*34*	*10*	*5*	*19*	*51:80*	*25*
17. Soproni Lok.	*34*	*6*	*7*	*21*	*48:75*	*19*
18. Nagykanizsai Lok.	*34*	*5*	*8*	*21*	*43:85*	*18*

Gólkirály:
Kocsis Sándor (Bp. Honvéd)
36 góllal

1952. május 4-én készült fotó a Bp. Kinizsiről. Balról: Kispéter, Kéri, Mészáros, Szabó, Bircsák, Guba, Dékány, Ombódi, Dalnoki, Csoknyai, Hári

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*
1. Bp. Honvéd	*X*	*1:1*	*4:0*	*4:1*	*4:1*	*4:1*	*8:1*	*4:1*	*2:0*	*5:0*	*5:0*	*3:1*	*1:0*	*2:0*
2. Bp. Bástya	*3:3*	*X*	*1:1*	*0:2*	*4:1*	*4:3*	*2:1*	*3:0*	*4:0*	*1:1*	*4:1*	*5:1*	*8:2*	*4:0*
3. Bp. Dózsa	*2:2*	*2:5*	*X*	*5:3*	*2:3*	*3:2*	*0:0*	*1:0*	*3:3*	*4:2*	*2:2*	*2:2*	*2:1*	*2:1*
4. Vasas	*1:3*	*0:2*	*2:1*	*X*	*1:1*	*3:3*	*1:1*	*3:2*	*0:0*	*3:0*	*2:2*	*2:3*	*4:1*	*1:0*
5. Csepel	*2:5*	*2:5*	*1:2*	*2:4*	*X*	*3:2*	*3:0*	*1:4*	*1:3*	*4:0*	*1:0*	*0:0*	*0:0*	*1:2*
6. Győr	*2:2*	*1:1*	*0:5*	*2:4*	*4:2*	*X*	*1:2*	*3:2*	*3:0*	*1:3*	*2:3*	*2:1*	*3:4*	*2:0*
7. Sz.helyi L.	*0:0*	*3:5*	*4:4*	*0:2*	*0:2*	*1:0*	*X*	*2:4*	*0:3*	*3:1*	*1:0*	*2:1*	*2:0*	*4:1*
8. Dorog	*0:2*	*3:5*	*1:3*	*0:2*	*0:2*	*4:0*	*2:2*	*X*	*5:0*	*1:1*	*0:3*	*1:0*	*0:0*	*0:0*
9. Kinizsi	*1:9*	*0:5*	*0:1*	*0:0*	*1:5*	*0:4*	*1:1*	*0:1*	*X*	*1:0*	*1:1*	*2:1*	*4:0*	*1:0*
10. SBTC	*0:2*	*1:5*	*2:2*	*3:1*	*3:7*	*0:1*	*5:1*	*0:2*	*2:0*	*X*	*2:1*	*0:1*	*0:4*	*2:2*
11. Sz. Honvéd	*2:3*	*2:5*	*1:2*	*3:4*	*0:2*	*1:3*	*1:0*	*1:4*	*1:0*	*5:1*	*X*	*0:3*	*0:3*	*1:1*
12. Postás	*1:4*	*1:4*	*0:6*	*0:2*	*3:1*	*1:1*	*1:0*	*3:0*	*2:4*	*0:4*	*1:1*	*X*	*3:2*	*0:2*
13. Diósgyőr	*0:3*	*1:5*	*0:7*	*1:5*	*1:0*	*2:3*	*0:3*	*0.0*	*3:0*	*2:5*	*0:1*	*3:2*	*X*	*0:2*
14. Pécsi Lok.	*0:3*	*0:5*	*1:3*	*1:1*	*3:4*	*2:2*	*0:0*	*3:2*	*0:2*	*0:6*	*0:4*	*2:2*	*1:1*	*X*

A hátravont középcsatár játékának diadala

1953 végére ismét fordult kocka: újra a szezon közben nevet váltó, az augusztus 25-én Bp. Bástyából Bp. Vörös Lobogóvá lett „MTK” nyerte meg a bajnokságot. A Bp. Honvéd „csak” második lett.

Aligha kell ecsetelni, a két gárda kiemelkedett a mezőnyből. A katonacsapat és a harmadik helyen záró Vasas között pontosan akkora volt a pontkülönbség, mint az angyalföldi alakulat és a tizedik Dorogi Bányász között. A Bástya (amelynek támadósoráról érdemes megjegyezni, hogy ezekben az években a bajnoki mérkőzéseken még a Kocsissal és Puskással tündöklő Honvédnál is gólerősebb volt, 1951 és 1953 között 284 találatig jutott, szemben a Honvéd 257 góljával) ismét megközelítette a százas határt. Bukovi Márton csapata 92, a Honvéd 86 találatig jutott, ellenben a harmadik legeredményesebb Vasas csak 62 gólt termelt. Azért is húzzuk ezt alá, mert a védelmek között közel sem volt ekkora a különbség. A Honvéd és a Vasas 27-27, a Vörös Lobogó 28 gólt kapott, de a Kinizsi sem maradt el sokkal ettől (32).

Nyilván nem lett rosszabb csapat a Bp. Honvéd az egy évvel korábbi önmagánál, de kétszer is vereséget szenvedett, s ez a bajnoki címébe került. A botlásában az is szerepet kaphatott, hogy éppen úgy elszórt öt pontot döntetleneket játszva, mint egy évvel korábban. Talán túl sok terhet tett a sok klub- és válogatott mérkőzés a játékosok vállára, akik az idény elején még hibátlanul meneteltek. A Honvéd az első nyolc mérkőzését kivétel nélkül megnyerte, miközben az Üllői úton a Bp. Bástyát (2:1), majd a piros-kékek új otthonában, az egykori KISOK-pályán, a Népligetben a Vasast (2:1) is legyőzte. Ellenben a római stadionavató után csak 3:3-ra végzett a Győri Vasas ellen az Üllői úton, majd a következő héten 5:2-re kikapott a – jelek szerint a vereséggel zárt salgótarjáni bajnokin és a pünkösdi négyes tornán a rangadóra erőt gyűjtő – Bp. Dózsától.

Ez volt a szezon egyik legjobb mérkőzése, noha a lilák kénytelenek voltak Szuszát nélkülözni. Deák azonban a régi fényében csillogott, két gólt is bevágott (egyet Grosicsnak, egyet pedig a második félidőre beállt Faragónak), s mivel Samus, Virág és Egresi is rúgott egyet-egyet, a Dózsa szinte kiütötte a bajnoki címvédőt. A Honvéd csatársorában azon a meccsen csupán a két gólt is szerző Puskás játszott jól.

Akkor még, a vereség ellenére, a Honvéd vezetett az első nyolc mérkőzéséből csak ötöt megnyerő Bástya előtt, de Bukovi csapata egyre jobban belelendült. Szüksége is volt rá, mert május közepén öt, a fél idény zárásakor pedig még mindig két pont volt a hátránya a legnagyobb riválissal szemben. Ám egyetlen további vereséget sem szenvedett, miközben legyőzte a Bp. Dózsát, sőt a Bp. Honvédot is. Mire az év mérkőzésére sor került, már Bp. Vörös Lobogó névre hallgatott az egykori MTK. Augusztus végén az egyesület ismét a textilesekhez kerül, a július 17-i titkos kormányhatározat kivette a Belügyminisztériummal összevont ÁVH fennhatósága alól. (Az újbóli névválasztás evidens volt, hiszen a textiles csapatok Vörös Lobogó néven játszottak.)

A Bp. Vörös Lobogó szeptember 27-én találkozott a Bp. Honvéddal a Népstadionban. A katonacsapatnak az volt a második bajnokija az új arénában, az elsőn, egy héttel korábban 4:4-re végzett a Vasassal. Bármennyire is dicsérték a játékosai a helyszínt a moszkvai Szpartak legyőzése után, a betonkolosszusban eleinte nem találták a helyüket. A rangadón a Vörös Lobogó 2:1-re legyőzte őket, s megugrott a bajnoki tabellán. Palotás Péter vezető gólját Kocsis Sándor még kiegyenlítette, de aztán a 78. percben Kovács II József, a jobbhátvéd kegyetlenül bevarrta a labdát egy 17-18 méteres szabadrúgásból Grosics Gyula kapujába.

A Vörös Lobogó attól kezdve már nem nézett vissza. A hátralévő mérkőzéseken mindössze a Vasas tudott elvenni egy pontot az „MTK"-tól, miközben a Honvéd még a Kinizsi és a Salgótarján ellen is elszórt egyet-egyet. Ám húzzuk csak alá: nem a Honvéd veszítette el ezt a bajnokságot, hanem a nagyon egységes, nagyon összeszokott Bástya-Vörös Lobogó nyerte meg.

Hoppe László a labdarúgó-bajnokságok történetéről szóló könyvében idézte Bukovi Márton „védekezését" a bajnoki cím megnyerését követően, miután bírálták az edzőt, hogy túl öreg a csapata: „Azt mondják, öreg csapattal nyertünk… Szeretnék ezzel a megjegyzéssel leszámolni. Igaz, hogy Kovács Imre és Börzsey 1921-es, tehát közel jár a 33. életévéhez, Hidegkuti 1922-es, Kovács Jóska 23-as, Zakariás 24-es. A többi mind elég fiatal. Ám különben is, én senkinek sem nézegetem a születési anyakönyvi kivonatát, csak a futballtudása érdekel. Márpedig ezek tudnak! Az együttesnek van formája, stílusa, elve, elképzelése."

Hoppe felidézte, hogy Titkos Pál, a szövetség főtitkára az 1953-as év elején tartott labdarúgó-értekezleten úgy fogalmazott, a Honvéd elsősorban annak köszönhette, hogy az előző bajnokságban meg tudta előzni a vele szinte teljesen egyenrangú, s az egész magyar mezőnyből vele együtt magasan kiemelkedő másik nagy csapatot, hogy egy-két játékosának tudása világviszonylatban is a legmagasabb színvonalra emelkedett. *Hoppe* Titkos gondolatát továbbfolytatva hozzátette: 1953-ban a Bástya-Vörös Lobogó játékosai közül is néhányan világszínvonalon futballoztak.

Igaz volt ez a kezdődő egészségi problémái ellenére kiválóan teljesítő Palotás Péterre éppen úgy, mint az első nagy idényét produkáló, 20 gólig jutó, a válogatottban mégis érthetetlenül mellőzött Sándor Csikarra. S mindkettőjük előtt a harminc fölött élete formájába került Hidegkuti Nándorra.

Hidegkuti Nándor

A játékostársai által Öregnek becézett Hidegkuti (hol volt már az az idő, amikor Óbudán Girnyónak vagy Gaceknek hívták) 1953-ban ért pályafutása csúcsára. A mezőny legjobbjaként tündökölt a Wembley-ben, s kiválóan játszott előtte a római stadionavatón is. De szenzációs formában futballozott a bajnoki mérkőzések többségén is, a 27 gólos Puskás és a 24 gólos Kocsis mögött 23 találattal harmadik lett a mesterlövészek között. Ám még ennél is fontosabbnak minősíthető „forradalmi szerepe": az angolok a 6:3 után biztosak voltak abban, hogy valójában Hidegkuti, s a rászabott új taktikai húzás verte meg őket. Pedig Bukovi eleinte nem is neki szánta ezt a posztot.

„Negyvenhétben, a közel-keleti portyánkon szárkapocscsonttörést szenvedtem – mesélte évtizedekkel később Hidegkuti Nándor –, miközben az ágyhoz láncolt sérülésem, csapattársaim rendszeresen látogattak. Az egyik nap arról adtak hírt, hogy új edzőnk lesz, Bukovi Márton.

Örültünk, mert személyében olyan trénerünk lett, aki visszahozta a régi MTK-iskolát, a kreatív, rövidpasszos játékot. A negyvenes-ötvenes évek fordulójára a magyar labdarúgás átalakult. A korszerű, helycserés támadójátékon kívül mind nagyobb szerepet kapott a hátravont középcsatár – ez pedig Bukovi Márton találmánya volt. Marci bácsi eleinte Palotással akarta betölteni ezt a posztot. Péter egy időben fedezetet játszott az MTK-ban, de nem volt jó formában. A közönség is kikezdte, s ez nagyon megviselte. Bukovi – mikor Höfling Norbert távozott tőlünk – Palotást állította centerbe, mégpedig speciális feladatokkal. Az volt az elképzelése, hogy Peti elöl kezdjen, aztán szép lassan húzódjon hátra, amolyan harmadik fedezetnek. Aztán amikor alkalma kínálkozik, törjön be a réseken. Használja ki, amikor nem követi őt az ellenfél középhátvédje, vagy kivonásával rés tátong majd az ellenfél hátsó alakzatában." *(Dénes-Jamrich-Taylor: A legenda életre kel)*

Palotás ugyan bevált a hátravont középcsatár posztján, azonban a szíve egyre többet rakoncátlankodott, nem tudott eleget futni.

Az Öreg, akinek nevét ma a Hungária körúti stadion viseli, így folytatta: „Palotás az első két évben még csak öt-hat, aztán a következő két bajnokságban közel húsz gólt szerzett az új szerepkörben. Sebes Guszti bácsi a válogatottban is kipróbálta, de Péter szívproblémái miatt nem tudta végigfutni a mérkőzéseket. A svájciak elleni, 1952. szeptemberi Európa Kupa-mérkőzésen Palotás kezdett, ám amikor kétgólos vesztésre álltunk, az első félóra végén én álltam a helyére. Megfordítottuk a mérkőzést, s attól kezdve éveken keresztül én töltöttem be ezt a posztot a válogatottban."

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Európa Kupa-diadal a római stadionavatón

„A válogatott csapat nagyszerű szereplése bebizonyította, hogy labdarúgásunk jó úton halad a további sikerek felé. Élvonalbeli játékosaink nemcsak technikában, de taktikai tudásban is előrehaladtak. Javult a csapatmunka és még jobban megszilárdult közösségi szellem" – értékelte Sebes Gusztáv szövetségi kapitány az 1953-as esztendőt, amely a válogatott számára olyan sikereket hozott, mint az Európa Kupa megnyerése a római stadionavatón aratott győzelemmel kísérve, illetve a valóban világraszóló diadalt jelentő, londoni 6:3.

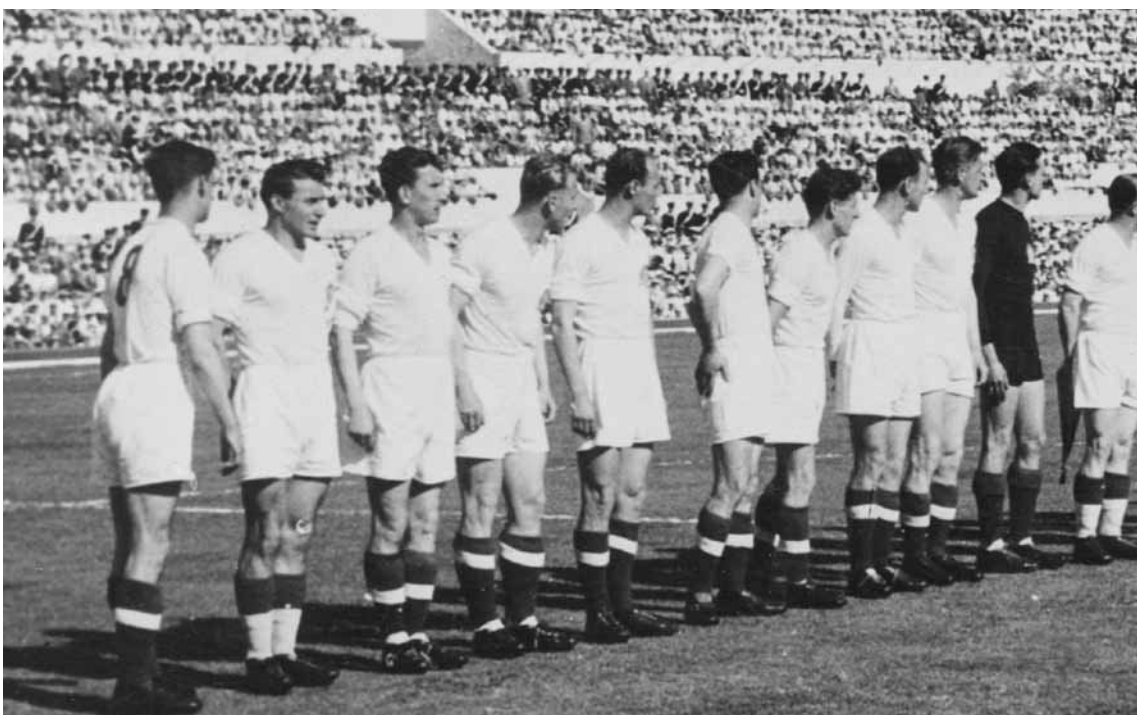
A nyitányt a Megyeri úton az osztrákok elleni mérkőzés jelentette. Az A-válogatott közel ötvenezer néző előtt 1:1-re végzett. A vendégek 16 év után vittek el pontot a magyar fővárosból. Csodálatos játékosokból állt a hazai csapat (Grosics – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai, Kocsis, Hidegkuti, majd Palotás, Puskás, Czibor), de a mezőny legjobbja a vendégeknél szerepelt: a kapusuk, a fél évvel később az Európa-válogatottba is meghívott Walter Zeman élete legjobb védéseit mutatta. Ezért aztán Hinesser vezető gólja után Czibor Zoltán révén csak egyenlíteni sikerült, de nyerni már nem.

Az előmérkőzésen a „brüsszeli hősökre" épített ifjúsági csapat ugyancsak 1:1-et ért el. A B-válogatott (Gellér – Kárpáti, Kispéter, Kontha – Bundzsák, Gyurik – Sándor, Horváth, Bárfy, Keszthelyi, Babolcsay, csere: Berendy) 1:0-ra kikapott Bécsben. További frontokon is megütközött a két ország futballja: a IV-es számú magyar alakulat Tatabányán 5:2-re megverte Felső-Ausztria együttesét, az V-ös számú a császárvárosban nyert 2:0-ra egy úgyneve-

zett bécsi ligaválogatott ellen, a VI-os számú pedig St. Pöltenben ugyancsak 5:2-re verte meg Alsó-Ausztria reprezentánsát.

Május 17-én választásokat tartottak Magyarországon. Utóbb kiderült, hogy még alig kezdődött el a találkozó – s így a rádióközvetítés –, máris csöngött a telefon a Rádióban. Rákosi Mátyás jelentkezett, aki zord hangon kérdezte, mennyi a mérkőzés végeredménye. „Nincs még végeredmény, Rákosi elvtárs, nulla-nullára állunk" – hangzott a felelet. A párt első embere haragra gerjedt: „Hogyhogy? Hát nem felvételről közvetítenek? És ha nem győzünk, akkor elrontják a nép hangulatát a választásokon? Ki vállalja ezért a felelősséget? És ki engedte ezt meg maguknak?" A rádiósok válasza szerint Sebes vállalta a felelősséget. Szegény... Pedig ő is tudta, huszonnyolc éve nem győzött a magyar válogatott Itáliában. Rossz rágondolni, mi történik, ha a negatív széria folytatódik. Ám a válogatott története egyik legpazarabb kilencven percét produkálta, s győzelmével elhódította az Európa Kupát. A római diadal talán még az olimpiai bajnoki címnél is nagyobb visszhangot kiváltó siker volt, amelyre valóban az egész világon felkapták a fejüket a futball barátai. Hidegkuti Nándor így emlékezett: „A római győzelem után Európa legjobbjának kiáltottak ki bennünket. Szerintem a sikernek az volt a fő oka, hogy a csapatban hat-hét kiforrott tudású klasszis – az akkori világsajtó szerint világklasszis – játszott."

A római Olimpiai Stadion megnyitója egyben az Európa Kupa, akkori nevén a dr. Gerö Kupa „döntőjéül" is szolgált. Sebes Gusztáv válogatottja Hidegkuti Nándor egy, valamint Puskás Ferenc két góljával simán 3:0-ra győzött, s elhódította a serleget. Azért is érdemes ezt hangsúlyozni, mert gyakran csak az olimpiai bajnoki címet sorolja fel az utókor az Aranycsapat megnyert címei között. Pedig a lista kiegészítendő a közép-európai országok részvételével rendezett Európa Kupával is!

A legendássá lett tizeneggyel kezdő, Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti (Palotás), Puskás, Czibor összeállítású magyar válogatott a 40. percben szerzett vezetést, megszületett az első hivatalos gól az új Olimpiai Stadionban: Bozsik kiugratta Hidegkutit, aki egy testcsellel villámgyorsan elhúzott Grosso mellett és 10 méterről hatalmas erővel, laposan lőtt. A labda védhetetlenül vágódott a vetődő Sentimenti hasa alatt a kapu jobb oldalába. A második félidő első felében végleg eldőlt a meccs, Puskás két góljával. A 63.percben Czibor középről Budai II-höz játszott, a szélső ívelt beadása után Kocsis fejjel szöktette a csapatkapitányt, aki egyedül törve a kapu felé, kicselezte Grossót és Venturit, s 5 méterről félmagasan a jobb sarokba vágta a labdát. Hasonló mestermunka volt a harmadik találat a 70. percben: Budai II Palotáshoz játszott, a középcsatártól Puskáshoz került a

Az olasz lap címoldalán Puskás lő kapra

A magyar (balra) és az olasz válogatott a római stadionavató mérkőzés előtt

labda, ő egy csellel becsapta a szerelni igyekvő védőket, s 15 méterről, nagy erővel félmagas lövést küldött a jobb sarokba.

Júliusban svéd túrára utazott a válogatott. Ötödikén Stockholmban 4:2-re nyert villanyfényes találkozón a helyi A-válogatott ellen. Pedig a skandináv gárda kitűnő játékerőt képviselt akkoriban, lényegesen jobbat, mint amilyet a helsinki olimpián a magyaroktól elszenvedett, súlyos, 6:0-s vereség sejtetett. George Raynor edző ahhoz a találkozóhoz képest alaposan megváltoztatta a tizenegyét, csak hárman, Svensson kapus, Lindh és Sandberg maradtak hírmondónak az olimpiai elődöntős gárdából. Tárgyilagosan el kell ismerni: miközben az Aranycsapat minden ászát felvonultatta (Budai II László csak a második félidőre szállt be Sándor Károly helyett), a svédek belső szabályai miatt Raynornak le kellett mondani az Olaszországban légióskodó profikról, így Gunnar Grenről, Nils Liedholmról és Gunnar Nordahlról. Ez persze, szemernyit sem von le az Aranycsapat érdemeiből. A Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Sándor (Budai II), Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor összeállításban kezdő tizenegy Puskás góljával szerzett vezetést, ezt még Sandberg kiegyenlítette. Mint ahogy Budai II találatát is Sandell. Az utolsó negyedóra a magyaroké volt, Kocsis és Hidegkuti három perc alatt lőtt két gólt.

A következő napokban a túracsapat még Svédországban maradt, s előbb Göteborg válogatottját 6:1-re, majd Halland megye csapatát 5:1-re megverte. Olyan fiatal játékosok kaptak játéklehetőséget az ászok mellett, mint Rajna Károly, Dékány Ferenc, Szabó László és az olimpiai bajnoki címe ellenére törzstagnak még nem mondható Csordás Lajos.

Október 4-én két A-válogatottat is kiállított a magyar futball. A legjobbak (a sportszerűtlen életmód miatt eltiltott trió, Budai II, Kocsis és Czibor nélkül) Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Egresi, Csordás, Hidegkuti, Puskás, Tóth Mihály összeállításban 5:1-re megverték a csehszlovákokat Prágában. A három „helyettes" közül az utolsó válogatott mérkőzését játszó Egresi Béla, azaz Csöpi fájós lábbal közepesen, míg Tóth Mihály jól, Csordás Lajos pedig kitűnően futballozott. Csori, a Vasas belsőcsatára két gólt is szerzett, Tóth pedig egyet lőtt. A két ász, Hidegkuti és Puskás hozzátette a magáét, a hazaiak 0:3 után szépítettek.

Ugyanazon a napon a tulajdonképpeni B-válogatott Szófiában, a bolgárok ellen lépett pályára. A vendéglátók megsértődtek, mert az olimpiai bajnokokra számítottak, de hiába tettek meg mindent azért, hogy nyerjenek, nem sikerült. A Henni – Sipos I., Kispéter, Takács – Keszthelyi, Gyurik – Tóth II, Aspirány (Samus), Szilágyi I, Virág, Babolcsay összetételű együttesből heten akkor játszottak először az A-válogatottban, közülük Sipos István, Gyurik László, Virág István, Samus Lajos nem is került vissza soha többé. Öt régi motoros (Henni Géza, Kispéter Mihály, Keszthelyi Mihály, Babolcsay György és Szilágyi I Gyula) utoljára szerepelt az A-válogatottban. A magyar gólt Szilágyi szerezte (1:1).

Fokozzuk a különlegességeket: még mindig október 4-én a Népstadionban, egymás után két B-nek titulált válogatott is játszott. Az új létesítménynek is szóló érdeklődésre tekintettel – nem meglepő módon – 55 000 néző előtt. Az egyik Gellér – Kovács II, Börzsey, Farsang – Kovács I, Kleibán – Sándor, Dobó, Hegedűs, Szolnok, Bédi, majd csereként Bundzsák és Kárász összeállításban, a diósgyőri Dobó Zoltán duplájával 2:1-re megverte a csehszlovák B-csapatot. A másik Gulyás – Ombódi, Teleki, Sólyom – Halmai, Kotász – Raduly, Machos, Deák, Fejes, Illovszky, majd csereként Borsányi, Mátrai összeállításban 3:0-ra győrte le a bol-

gárokat. Az öregedő Deák Bamba két góljával főszerepet játszott a győzelemben, ám jól játszott a harmadik találatot jegyző, ifjú Machos is. Érdekes, hogy ebben az alakulatban négyen is képviselték az újonc Sztálin Vasmű Építők gárdáját.

Az 1953-ban elnyert Európa Kupa aranyérme

Október 11-én hétfrontos magyar–osztrák találkozót rendeztek. A magyarok csak egy mérkőzést veszítettek el, de azt nagyon, az ifjúsági válogatott érthetetlenül gyenge teljesítményt nyújtva 8:1-re kikapott. Bosszantó volt, és az ifjak súlyosan elmarasztaló kritikát kaptak, de az A- és a B-válogatott győzelme feledtette a fiaskójukat.

Sebes Gusztáv – fegyelmi vétségük miatt – továbbra is mellőzte Kocsis Sándort és Czibor Zoltán, így maradt a csapatban az előző, a csehszlovákok elleni mérkőzésen remekelő Csordás Lajos és Tóth Mihály is. A többi kilenc poszton az Aranycsapat alapjátékosai (Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás, Budai II, Hidegkuti, Puskás) kezdtek, a Bp. Honvéd középhátvédjét a második félidőben Kárpáti Béla váltotta. A különösen a második félidőben parádézó magyar együttes Hidegkuti két és Csordás egy góljával 3:2-re nyert. A bécsi szurkolók ezt nehezen viselték, kövekkel megdobálták a vendégek két autóbuszát. A B-válogatott (Henni – Kovács II, Börzsey, Ombódi – Kovács I, Dékány – Egresi, Kocsis, Szilágyi I, Aspirány, Czibor) a Népstadionban 7:3-ra nyert, az oda száműzött Kocsis Sándor öt góljával. A másik két gólt Szilágyi I Gyula szerezte. A III. számú válogatott (még ide is olyan futballisták jutottak, mint Szojka Ferenc, Deák Ferenc és Tóth II József) 3:2-re verte Grazban Stájerország csapatát, a IV-es számú 2:1-re Felső-Ausztriát, az V-ös számú 5:1-re a bécsi ligaválogatottat, a VI-os számú pedig 5:1-re Alsó-Ausztriát.

November 15-én már az angolok elleni találkozóra készülődés jegyében fogadta nemzeti tizenegyünk a svédeket. Az első, a Népstadionban rendezett A-válogatott mérkőzésen messze nem a legjobb formáját mutatta a csapat. Az olimpiai elődöntőben ízekre szedett, majd július elején Stockholmban is legyőzött sárga-kékek ellen csak szenvedett a gárda, s nem tudott győzni. Lóránt és Grosics hatalmas bakijai miatt még a döntetlen is csaknem „elúszott". Mindez nem tett jót az Évszázad mérkőzésére készülő legénység önbizalmának. Puskás Ferenc érdekes anekdotával szolgált a mérkőzéssel kapcsolatban: „Nagyon rosszul játszottunk a svédek ellen. A kapufára lőttem egy tizenegyest, ráadásul Hamrin fejes góljával kiegyenlítettek az utolsó percekben. Egyébként, mint csapatkapitány, kértem Guszti bácsit a második félidőben, hogy hadd cseréljük ki a számunkra szokatlan angol labdát a miénkkel. De ő hajthatatlan maradt, azt mondta, meg kell szokni, hiszen Londonban is ilyennel játszunk majd."

A mérkőzésen egyébként az Aranycsapat alaptizenegye (Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor) kezdett, a második félidőben Kocsis helyén Palotás játszott. Az első 60 percben nem esett gól, majd Källgren találata után Palotás és Czibor fordított. A 87. percben védelmi hibából az akkor 19 éves Kurt Hamrin kiegyenlített. (Hamrin a hatvanas években Hidegkuti Nándor egyik kedvenc játékosa lett a Fiorentinánál.)

Buzánszky Jenő emlékei szerint nagyon rosszulesett nekik a közönség füttykoncertje. A sajtó is súlyos bírálatban részesítette a játékosokat a döntetlen után – mindössze tíz nappal az Évszázad mérkőzése előtt.

1953. ápr.. 26.	Bp., Megyeri út	AUSZTRIA	1:1 (1:1)		Czibor
1953. máj. 17.	Róma	OLASZO.	3:0 (1:0)	Európa Kupa	Hidegkuti, Puskás 2
1953. júl. 5.	Stockholm	SVÉDO.	4:2 (1:1)		Puskás, Budai II, Kocsis, Hidegkuti
1953. okt. 4.	Prága	CSEHSZL.	5:1 (4:1)		Csordás 2, Hidegkuti, Tóth M., Puskás
1953. okt. 4.	Szófia	BULGÁRIA	1:1 (1:1)		Szilágyi
1953. okt. 11.	Bécs	AUSZTRIA	3:2 (0:0)		Csordás, Hidegkuti 2
1953. nov. 15.	Bp., Népstadion	SVÉDO.	2:2 (0:0)		Palotás, Czibor
1953. nov. 25.	London	ANGLIA	6:3 (4:2)		Hidegkuti 3, Puskás 2, Bozsik

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

7 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász), Grosics Gyula (Bp. Honvéd), Hidegkuti Nándor (Bp. Bástya, Bp. Vörös Lobogó), Lantos Mihály (Bp. Bástya, Bp. Vörös Lobogó), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd), Zakariás József (Bp. Bástya, Bp. Vörös Lobogó)

6 mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Lóránt Gyula (Bp. Honvéd)

5 mérkőzésen: Czibor Zoltán (Bp. Honvéd), Kocsis Sándor (Bp. Honvéd)

3 mérkőzésen: Palotás Péter (Bp. Bástya, Bp. Vörös Lobogó)

2 mérkőzésen: Csordás Lajos (Vasas), Tóth Mihály (Bp. Dózsa)

1 mérkőzésen: Aspirány Gusztáv (Bp. Dózsa)), Babolcsay György (Bp. Honvéd), Börzsey János (Bp. Bástya), Egresi Béla (Bp. Dózsa), Gellér Sándor (Bp. Vörös Lobogó), Gyurik László (Bp. Dózsa), Henni Géza (Bp. Dózsa), Kárpáti Béla (Győri Vasas), Keszthelyi Mihály (Csepeli Vasas), Kispéter Mihály (Bp. Kinizsi), Samus Lajos (Bp. Dózsa), Sándor Károly (Bp. Bástya), Sipos István (Szegedi Honvéd), Szilágyi I Gyula (Vasas), Takács György (Csepeli Vasas), Tóth II József (Csepeli Vasas), Virág István (Bp. Dózsa)

1953. április 6-án 1:1-re végzett a Megyeri úton a sötét mezes magyar és a fehér trikós osztrák válogatott. A házigazdák (balról): Puskás, Grosics, Czibor, Hidegkuti, Bozsik, Buzánszky, Zakariás, Lantos, Börzsey, Budai II, Kocsis

Száguldó vörös szellemek

„Az Aranycsapat 1953. november 25-i látogatását a labdarúgás anyjánál, amely még mindig többre tartja magát mindenki másnál, a brit sajtó az Évszázad mérkőzésének nevezte. Lehetett volna marketingfogás, ám valójában egyetlen más mérkőzés sem hatott annyira az angol futballra, mint ez. Anglia korábban is veszített már külföldi (értsd: nem brit – *a szerzők*) ellenféllel szemben, a legmegalázóbban 1950-ben, az Egyesült Államok elleni világbajnoki mérkőzésen, de ezt megelőzően csak Írországtól kapott ki hazai pályán, még 1949-ben a liverpooli Goodison Parkban. Az volt az egyetlen alkalom, amelynél, hasonlóan az Évszázad mérkőzéséhez, a játékvezetés, az időjárás vagy általában a környezet nem kínált mentséget. Az angol válogatott még biztosan egyszer sem volt így tönkreverve. Magyarország 6:3-as győzelme nem azt a pillanatot jelentette, amelyben a válság elkezdődött, hanem amelyben az nyilvánvalóvá válhatott mindenki számára." Így írt *Jonathan Wilson* néhány évvel ezelőtt megjelent, *Inverting the Pyramid, The History of Football Tactics* című (magyarul *Futballforradalmak* címen megjelent) kiváló könyvében. Csak azért idéztük, mert szerettük volna láttatni: Angliában is elevenen él – több mint hatvan év távlatából is – ez a meccs, ott is mérföldkőnek tartják a futballjuk történetében.

Az angol–magyar műsorfüzete

Kivonul a két csapat a Wembley gyepére. Az élen Puskás és az angol kapitány, Wright

A londoni csata hősei (balról): Puskás, Grosics, Lóránt, Hidegkuti, Buzánszky, Lantos, Zakariás, Czibor, Bozsik, Budai II, Kocsis

Angliában és az Egyesült Államokban 1992-ben jelent meg az *Ian Hamilton* szerkesztette *Soccer* (*Labdarúgás*) című cikkgyűjteményben Magyar Távirati Iroda egy meg nem nevezett munkatársa által készített hosszas beszámoló a nagy napról, s a győzelem itthoni fogadtatásáról. Érdemes ebből is kicsemegézni néhány apró részletet:

„(…) November huszonötödikén borongós napra ébredt London. Kora reggel sűrű köd telepedett a Hyde Park fáira, ám amikor – úgy kilenc óra körül – a magyar játékosok leszállingóztak a Cumberland Hotel halljába, a portás biztatóan mondta: »A köd teljesen eloszlik a meccs kezdetéig. Talán még egy kis napsütésünk is lesz.«

A játékosok örültek a jó hírnek, különösen azért, mert előző este heves esőzés verte London utcáit, s ez annyira felidegesítette néhányukat, hogy aludni is alig bírtak. A mérkőzés előtti órák legfontosabb eseménye a taktikai értekezlet volt. Sebes azzal kezdte, hogy Anglia nagyon erős, de legyőzhető ellenfél. S aztán személyre szabottan elmondta mindenki feladatát. Hidegkutinál hosszabban időzött: »Te, Nándi, először maradj elöl egy kicsit, mert az angolok arra számítanak, hogy rögtön visszahúzódsz. Néhány perc után tényleg lépjél hátrébb, de folyamatosan változtasd a pozíciódat.« Aztán a szélsőkhöz fordult: »Budai és Czibor! Nehéz dolgotok lesz, hiszen a sávotokban a pálya egész területét be kell játszanotok. Előfordulhat, hogy hátul nektek kell őrizni a két angol szélsőt a tizenhatosunknál.« Majd Bozsik került sorra: »Te kulcsember vagy. Az angol védők ugyanis kevésbé fognak figyelni rád, mint a csatárokra. Ezért aztán bátran előre kell törnöd, főleg, ha Nándi arra helyet csinál. De ne feledd: a védekező munkád éppen ilyen fontos.« Bozsik bólintott, s a szokott, lakonikus rövidséggel csak ennyit mondott: »Így lesz, Guszti bácsi!«

Háromnegyed egykor indult a csapat a szállodából a stadionba. Bő egy órával a kezdés előtt már az öltözőben volt a társaság. Máskor ilyenkor kisétáltak a gyepre, megnézték a pálya talaját, viccelődtek. Most nem. Mindenki csendben ült a helyén, s erősen koncentrált. Amikor az angol vezetők hívták a fiúkat a pályát szemrevételezni, Zakariás száraz humorát csillogtatva annyit mondott: »Melyik beteg akarja megnézni a műtőt az operáció előtt?«”

Ez idő tájt a stadion már tömve volt. A Királyi Légierő zenekara játszott, a nép azt hallgatta, vagy a meccsprogramot lapozgatta. Hamarosan felharsant Leo Horn sípja az öltözőfolyosón, s a két csapat kimasírozott a gyepre.

Greenwichi idő szerint 2 óra 17 perckor Hidegkuti Kocsishoz gurította a labdát, elkezdődött az Évszázad mérkőzése. Aztán még egy perc sem telt el, már vezetett az Aranycsapat. *Feleki László* így írta le a gólt a *Népsportban*: „Hidegkuti indítja el a labdát, s rögtön támadunk. Budai lefut, Eckersley partra szereli. Az első perc végén a partdobás után Bozsik szerzi meg a labdát, vezeti egy-két lépést, aztán betolja Hidegkutinak. Hidegkutit Eckersley (helyesen: Johnston – *a szerzők*) támadja, középcsatárunk azonban egy csellel kifelé fordul s aztán 15 méterről – nem a legjobb szögből – hatalmas lövést ereszt meg. A labda védhetetlenül vágódik a jobb felső sarokba, 1:0. Magyarország javára!"

A 14. percben, alig kéttámadásnyival az után, hogy Leo Horn, a holland bíró nem adta meg Hidegkuti szabályos gólját, Sewell utolsó válogatottbeli találatával egyenlített az angol válogatott. De ez sem törte meg a magyarok lendületét. A 22. és a 29. perc között Hidegkuti újabb egy, Puskás pedig két gólt szerzett. Idézzük ismét *Felekit*, a nagy klasszikust: „A 22. percben Czibor elszáguld a szélen, beadását Puskás lőné, de Wright zavarja, Puskás oldalt gurítja a labdát s a ráfutó Hidegkuti a 11-es pont tájékáról a léc alá lő, 2:1, Magyarország javára. Eckersley lábát súrolta a labda, de az érintés miatt nem változtatott irányt s így a gól vitathatatlanul Hidegkutié. A 25. percben Budai II szöktetésével a mozgékony Czibor a jobbszélen fut el lendületesen, jobblábas beadása Puskás elé kerül. A balösszekötő a hatos sarkán leveszi a labdát, aztán bal lábbal, óriási erővel fejmagasságban a bal sarokba bombáz, 3:1. A 29. percben Budai II vezeti a labdát, amikor 25 méternyire az angol kaputól dancsolják. A szabadrúgás elé az angolok nem állnak sorfalat, Bozsik fut neki a labdának, lövése után a kaputól 12 méternyire lévő Puskás beleteszi a labdába a lábát s az ballábáról a meglepett Merrick mellett a jobb alsó sarokba vágódik. 4:1."

A 38. percben szépítettek az angolok. Ám még így is 4:2 volt az állás a magyarok javára. Frenetikus volt a hangulat az öltözőben, de a játékosok is tudták, nincs még megnyerve a mérkőzés, hasonlóan jól kell játszaniuk a második félidőben is. Az 50. és az 53. perc újabb magyar gólokat hozott. Az ötödik így esett – *Feleki* leírásában: „(...) nagyon szép magyar támadás után Kocsis fejese a bal kapufát találja el. A visszapattanó labdát mentik az angolok, de Puskás elcsípi a felszabadító rúgást és hátrajátszik Bozsikhoz. Bozsik ráfut a labdára és 25 méterről nagyszerűen eltalált erős lövéssel a kapu jobboldalán a léc alá vágja, 5:2." Majd a hatodik: „A magyar csapat továbbra is nagyszerűen játszik. Futtatják a labdát és három perc múlva, a 8. percben (értsd: a második félidő nyolcadik

A klasszikus Aranycsapat 1953-ban. Állnak (balról): Lóránt, Buzánszky, Hidegkuti, Kocsis, Zakariás, Czibor, Bozsik, Budai II. Guggolnak: Lantos, Puskás, Grosics

percében – *a szerzők*) egy újabb élményszámba menő támadás végén Puskás a 16-os baloldaláról átemeli a labdát a jobboldalra. Hidegkuti jó helyen áll és 12 méterről kapásból a bal alsó sarokba bombáz, 6:2. A magyar tábor öröme leírhatatlan."

Puskás Ferenc az egyik leghíresebb gólját ünnepli

S az maradt aztán egészen a meccs végéig. Az angolok a későbbi világbajnok szövetségi kapitány, Alf Ramsey tizenegyesével még szépítettek, csupán annyira mentek vele, hogy nem 6:2-ként, hanem 6:3-ként emlegeti mindenki az Évszázad mérkőzését.

A másnap reggeli *Times*-ban *Geoffrey Green* így foglalta össze az előző délutáni találkozót az angolok szemszögéből: „Idegeneknek érezték magukat egy idegen világban, a száguldó vörös szellemek világában, mert bizony annak tűntek a magyarok, ahogy elsöprő sebességgel, gyönyörű technikával és pontos befejezésekkel operálva mozogtak meggypiros mezükben. Beszéltek már arról, hogy új futballstílus fejlődött ki Dél-Amerikában. A fő kifogás azzal a stílussal szemben mindig az volt, hogy hiányzik belőle az átütőerő a kapu közelében. Olyan vélemény is volt, hogy talán a legtökéletesebb stílus alakul ki az előreívelésekkel játszó kemény brit stílus és az előbb említett, élvezetes dél-amerikai játék keverékéből. Tegnap a magyarok, tökéletes csapatmunkával, ebből a középútból tartottak bemutatót."

Anglia–Magyarország 3:6 (2:4)

1953. november 25., London, Wembley-stadion, 105 000 néző. Jv.: Horn (holland).

Magyarország: Grosics (Gellér, 78.) – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor

Anglia: Merrick – Ramsey, Johnston, Eckersley – Wright, Dickinson – Matthews, E. Taylor, Mortensen, Sewell, Robb

Gólszerző: Hidegkuti (1.), Sewell (14.), Hidegkuti (22.), Puskás (25.), Puskás (29.), Mortensen (38.), Bozsik (50.), Hidegkuti (53.), Ramsey (57., 11-esből)

Az Évszázad mérkőzésére készített angol emléktárgyak

A 6:3 emlékét bélyeg is őrzi

Bozsik volt a Honvéd aranyfedezete

Noha már a két világháború között felvetődött egy nagy, legalább hatvanezres stadion építése, 1948-ban kezdték csak építeni az akkor még Centenáris Stadionnak tervezett Népstadiont. A Gazdasági Főtanács május 20-án hozott határozatot az építésről, majd július 13-án Tildy Zoltán, a már csak néhány napig hivatalban lévő köztársasági elnök és Hegyi Gyula államtitkár, az Országos Sporthivatal elnöke megtették az első kapavágást. A következő években – a londoni olimpia magyar sikerein is felbúzdulva – ezrek vállaltak önkéntes munkát az új stadion építésén.

Az öt év alatt elkészült, ifjabb Dávid Károly tervei alapján felépített arénát 1953. augusztus 20-án avatták. (Előtte három nappal főpróbát tartottak.) A megnyitó felelőse Tabák Endre sportpolitikus, újságíró volt. Az ünnepi program fénypontja a Bp. Honvéd–Szpartak Moszkva mérkőzés volt délután fél öttől, de előtte reggel kilenctől 2100 sportoló részvételével megtartott díszfelvonulás, Hegyi Gyula megnyitó beszéde, majd óriási zárókép tartotta izgalomban a 78 ezer nézőt. A magyar zászlót a stadionban Csermák József, az olimpiai bajnok kalapácsvető vonta fel, majd összesen tízezer fiatal részvételével tartottak különböző tornabemutatókat. Délután magyar–norvég atlétikai viadalt rendeztek, annak egyik leginkább várt számát, az 5000 méteres síkfutást „eltolták" a futballderbi szünetére. Megszületett a Népstadion első csúcsa: Jeszenszky László állította fel a 3000 méteres akadályfutásban. (A Honvéd és a Szpartak találkozója után még női kézilabdameccset és tornabemutatót is terveztek. Záróakkordként a már erős szürkületben 12 ezer galambot egyszerre röptettek az égnek.)

A két csapatkapitány, Bozsik József és Igor Netto

A labdarúgó-mérkőzést (elsősorban Bozsik József nagyszerű játékának köszönhetően) a magyar bajnokcsapat nyerte. Ugyan a Szpartak vezetést szerzett, de a jobbfedezet, aki szinte soha máskor nem szerzett egy mérkőzésen két gólt, fordított. Nyikita Szimonjan egyenlítő gólja percekre beárnyékolta a kedélyeket, de aztán jött Kocka, azaz Kocsis Sándor, s azt tette, amit akkoriban senki sem tudott nála jobban a világon. A kapuba bólintotta a jobbról érkező labdát. A fiúk örültek a győzelemnek s természetesen lenyűgözve nyilatkoztak a valóban pazar arénáról. A legpraktikusabban Bányai Nándor fogalmazott: „Kifogástalan a gyep, a játéktér talaja. Még elesni is érdemes rajta, nem fáj úgy, mint más pályákon."

Bp. Honvéd–Szpartak Moszkva 3:2 (0:1)

A Népstadion nyitó mérkőzése, 1953. augusztus 20., 78 000 néző. Jv.: Vlček (csehszlovák).

Bp. Honvéd: Grosics – Rákóczi, Lóránt, Bányai – Bozsik, Városi – Budai II, Kocsis, Babolcsay, Puskás, Czibor

Szpartak: Pirajev – Tyiscsenko, Basaskin, Szedov – Parsin, Netto – Paramonov, Bobrov, Szimonjan, Gyementyev, Iljin

Gólszerző: Szedov (25.), Bozsik (49. és 68.), Szimonjan (70.), Kocsis (83.)

Az első mérkőzés a Népstadionban

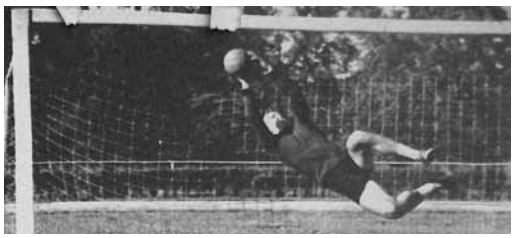
Noha – mint az köztudott – a Népstadiont hivatalosan 1953. augusztus 20-án avatták, már jóval korábban játszottak benne futballmérkőzést. Május 6-án a Grosics (Gellér, 46.) – Buzánszky, Börzsey, Lantos – Bozsik (Bányai, 61.), Kovács I – Budai II (Sándor, 46.), Kocsis (Palotás, 46.), Hidegkuti, Puskás, Czibor összeállítású csapat a korábbi válogatott játékosból lett játékvezető, Harangozó Sándor bíráskodása mellett 11:1-re verte az NB II Közép csoportjának bajnokát, a Szikra Gázművek együttesét. A korabeli sajtóbeszámoló szerint titokban akarták tartani a találkozót, kerültek minden propagandát, ám mégis híre ment a környéken, hogy labdarúgó-mérkőzést játszanak az új arénában. A meccs végére már szépszámú közönség gyűlt össze a lelátókon, illetve a pálya mellett. Az új létesítményben az első gólt a 6. percben Kocsis Sándor lőtte. A további tíz találatot Hidegkuti (4), Puskás (3), Palotás (2) és Czibor szerezte. Az ellenfelek szépítő gólját Mohácsi lőtte.

A nagy találkozó résztvevői tudták, hogy sporttörténelmet írnak. Ezért is fotózkodtak lelkesen. Állnak (balról): Grosics, Lantos, Zallár, Krecsmár, Budai, Bozsik, Száva, Börzsey, Horváth I, Halmos, Szobek, Hidegkuti, Subits, Harangozó játékvezető. Középen: Buzánszky, Kocsis, Wild, Czibor, Mezőlaki, Puskás, Mohácsi, Horváth II. Elöl: Kovács I

VIT-GYŐZELEM BUKARESTBEN

Csordással nem bírtak a románok

Balogh István parádézik a gólvonalon

Az esztendő augusztusának második (bő) hetében az úgynevezett utánpótlás-válogatott a bukaresti Világifjúsági Találkozón, a közismert rövidítést használva a VIT-en szerepelt. A fiúk – a HSK Salzburg elleni 19:1-es ráhangolódás után – előbb az egyiptomiakat 7:0-ra, az albánokat 4:3-ra, az elődöntőben a közös német csapatot 3:1-re, végül a döntőben, az Ilku – Kárpáti, Mednyánszky, Várhidi – Szojka, Dékány – Tóth II, Csordás, Machos, Szolnok, Virág tizeneggyel kezdve (később beállt Rajna és Kleibán is) a házigazda románokat 4:3-ra győzték le. A finálében a mezőny legjobbja, Csordás Lajos három gólt is szerzett, a negyedik magyar találat a csapatkapitány Tóth II József nevéhez fűződött.

A győztes keret: Ilku István (Dorogi Bányász), Balogh István (Bp. Haladás) kapusok, Rajna Károly, Várhidi Pál, Virág István (Bp. Dózsa), Kárpáti Béla (Győri Vasas), Machos Ferenc, Mednyánszky Rudolf (Szegedi Honvéd), Dékány Ferenc, Szabó László (Bp. Kinizsi), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC), Kleibán Antal, Tóth II József (Csepeli Vasas), Csordás Lajos (Vasas), Molnár János, Szolnok István (Bp. Bástya) mezőnyjátékosok. Edzőként Király Tibor, Mandik Béla és Dudás János járt kint a fiatalokkal.

FIFA-TORNA GENTBEN ÉS BRÜSSZELBEN

Világelső a magyar ificsapat

A győztes ifiválogatott a döntő után. Állnak (balról): Környei, Nagy, Tichy, Szimcsák II, Szabó L., Bukovi G., Rajna. Elöl: Pál T. (civilben), Karácsonyi, Irtási, Balogh, Nagymáté

Óriási sikert ért el 1953 tavaszán a magyar ifjúsági válogatott: Sebes Gusztáv szövetségi kapitány és Mándi Gyula edző irányításával megnyerte a FIFA által szervezett korosztályos tornát, a nem hivatalos világbajnokságot Belgiumban. Mégpedig nagyon meggyőző fölénnyel!

A szövetség, Sebes Gusztáv kezdeményezésére nagyon tudatosan válogatta össze a korosztály legjobb játékosait. Tichy Lajos, aki a legszebb karriert futotta be aztán a győztesek közül, akkoriban még a Bp. Lokomotív NB II-es csapatában játszott, évtizedekkel később azt mesélte, nem is akar-

ta elhinni, hogy bekerült a keretbe. Az út elején Sebes és Paczolay Károly edző 160 gyerekből kezdte kirostálni a végső tizenötöt.

A magyar ifisták repülővel utaztak Brüsszelbe (Rajna Károly kivételével mindenki akkor ült először repülőn), s csak kicsit szálltak el maguktól azután, hogy Svájcot és Írországot egyaránt 4:0-ra, Törökországot pedig 2:0-ra megverték. (A mezőnyben egyébként egyetlen, Európán kívüli csapat volt, az argentin.) Sebes Gusztáv különösen Tichyvel volt elégedetlen, megbeszélte Irtási Mihállyal, a csapatkapitánnyal, hogy a döntő előtti csapathirdetésen kicsit móresre tanítja. Az ifjú center majdnem rosszul lett, amikor a középcsatár posztjához érve Guszti bácsi Szimcsák II nevét mondta... Persze Tichy mégis játszott, utolsóként elhangzott az ő neve is. Így festett a névsor: Balogh – Rajna, Környei, Irtási – Szabó, Nagymáté – Bukovi, Nagy, Szimcsák II, Karácsonyi, Tichy.

Április 8-án éppen úgy a jugoszlávokkal kellett vívni a döntőt, mint a „nagyoknak" előző évben az olimpiai döntőt. S éppen úgy a balszárny lőtte a gólokat, mint Helsinkiben. A Heysel-stadionban Karácsonyi és Tichy volt Puskás és Czibor. Óriási érdeme volt a sikerben a kapusnak, Balogh Istvánnak, aki egyetlen gólt sem kapott az egész tornán. (Később, akárcsak a jogi egyetemet végzett Rajna, doktori címet szerzett, a János Kórház főorvosaként dolgozott. Kapusként egy makacs porcsérülés miatt nem tudta befutni azt a pályát, amelyet jósoltak neki. Pedig kivételes tehetségnek tartották, 1953-ban szerepet kapott a VIT-en győztes keretben, majd az októberi, csehszlovákok elleni prágai találkozón Grosics tartalékja volt az A-válogatottban. Mindösze 23 évesen vonult vissza.)

eunes de la F.I.F.A.

SLAVIE O

Keeper invaincu du Tournoi,

Pour les treizième et quatorzième places

Suisse, 2 - Sarre, 2

Pour les quinzième et seizième places

Irlande du Nord, 2

Autriche, 1

Balogh Istvánt legyőzhetetlen kapusnak nevezte a belga sajtó

A világelső magyar fiatalok itthon megkapták a DISZ aranykoszorús dicsőség jelvényét, valamint egy aranyozott medált és egy-egy Doxa órát. De hármuknak, Tichy Lajosnak, Rajna Károlynak és Szabó Lászlónak alkalmasint mindennél többet jelentett, hogy nyáron játszhattak Puskásék között az A-válogatott svédországi túráján.

A FIFA-torna-győztes magyar keret: Balogh István (Bp. Haladás), Várhidi Mihály (Bp. Bástya), Bukovi Gábor (Bp. Bástya), Domonkos György (Vasas), Hajdú László (Vasas), Irtási Mihály (Vasas), Karácsonyi György (Vasas Ganzvagon), Környei András (Tatabányai Bányász), Monok Ferenc (Vörös Lobogó Keltex), Nagy Imre (Tatabányai Bányász), Nagymáté István (Bp. Kinizsi), Pál Tibor (Csillaghegyi Vörös Lobogó), Rajna Károly (Bp. Dózsa), Szabó László (Bp. Kinizsi), Szimcsák II László (III. ker. Textilfestők), Tichy Lajos (Bp. Lokomotív)

A Dózsa elbűvölte a grúzokat

Ebben az esztendőben feleleventették az osztrák klubokkal vívott Húsvéti Tornák hagyományát. Április 4-én elképesztő, felejthetetlen meccset vívott egymással a Honvéd és az Austria, illetve a Rapid és a Bástya. A szinte a legjobb összeállításában felálló, ezúttal Bárfy Antalt középcsatárba vezénylő katonacsapat (Grosics - Rákóczi, Lóránt, Kovács - Bozsik, Bányai - Budai II, Kocsis, Bárfi, Puskás, Czibor) nem sokat törődött a védekezéssel, ám annál többet azzal, hogy kiszolgálja a 60 000 fős publikumot. Akkor tényleg csak azzal foglalkoztak a csatárok, hogy eggyel többet lőjenek, mint ahányat kap a védelem. A két szupersztár, Kocsis Sándor és Puskás Ferenc egyaránt három-három góllal, Bárfy eggyel járult a 7:6-os győzelemhez. A piros-fehérek bő negyedóra után már 4:0-ra vezettek, de szórakoztak egy kicsit, a lilák feljöttek, gyorsan kiegyenlítettek. Az újabb gólpárbajt követően még az utolsó percben is 6:6-ra álltak a felek. Akkor jött Kocsis, s beküldte a hetediket. A nap másik mérkőzésén a Rapid 5:4-re megverte a Bástyát.

Egy nappal később, a Megyeri úton 45 000 néző előtt randevúzott ismét a négy csapat. Bukovi Márton együttesének továbbra sem ment, csak 1:1-re játszott az Austriával, ellenben a Bp. Honvéd (Kocsis és Puskás góljával) megnyerte a Rapid ellen a vasárnapi győztesek találkozóját, s ezzel a tornát.

Hirtelen nagyon jóban lettünk az osztrákokkal, pünkösdkor másik két-két klub találkozott. Május 23-án a császárvárosban a Dózsa 4:4-re végzett a Viennával, a Vasas 1:0-ra legyűrte a Wackert. Három nappal később a tornát megnyerő piros-kékek Újpesten 3:2-re győztek a Vienna ellen, a Wacker ellenben ugyanezzel az eredménnyel felülkerekedett a lila-fehéreken.

A Dózsa meccseinek moszkvai programfüzetei

A Dózsa október második felében a Szovjetunióban járt. Az első mérkőzésen, 19-én Moszkvában semmi sem sikerült a liláknak, 5:0-ra kikaptak a Szpartaktól. Ellenben október 22-én Tbilisziben megverték a jó erőt képviselő grúz Dinamót. A helyiek az összeállításban Rajna nevét Rajszának írták, egyébként Farsangból Fazekas lett, Borsányi (Prudits) és Várhidi (Vinkovits) esetében pedig az útlevélben szereplő nevet tüntették fel. Ez apróság, az nem, hogy aVirág, Egresi és Aspirány egy-egy góljával a Dózsa remek győzelmet aratott. A kaukázusiak góljait a nagyhírű Gogoberidze és Kalojev szerezte.

Négy nappal később, már Moszkvában 1:1-re végzett a csapat a fővárosi Dinamo ellen, noha győzelmi esé-

lye volt. A helybéliek csak nehezen tudták kiegyenlíteni Tóth Mihály vezető gólját, Sabrov a 80. percben vette be Fazekas Árpád kapuját. A két belügyi gárda összecsapásán a magyar Fazekas – Rajna, Várhidi, Farsang – Borsányi, Gyurik – Egresi, Samus (Kiss II), Virág, Aspirány, Tóth, az orosz pedig Jasin – Rogyionov, Krizsevszkij, B. Kuznyecov – Bajkov, Szavdunyin – Sz. Korsumov, Beszkov, Mamedov (Vodjagin), Szalnyikov, Sabrov összeállításban játszott. Érdekes, hogy mindkét gólt balszélső lőtte. Az ellenfelek erősségére jellemző, hogy az augusztusban, a Népstadion megnyitása alkalmából Budapesten is járt Szpartak 1953-ban megnyerte a szovjet bajnokságot, a Dinamo Tbiliszi a második, a Dinamo Moszkva a negyedik lett. A Dózsa túrájának hónapjában utóbbi megnyerte a Szovjetunió Kupáját.

A Vasas július végétől bulgáriai túrán vett részt. Az öt meccsből kettő érdemel kiemelést: egyszer gól nélküli döntetlent játszott, egyszer 4:3-ra nyert a bolgár A-válogatott ellen.

A MAGYAR LÉGIÓ

A Ganz TE egykori ifistái közül Kubala a Barcelonával, Nyers az Interrel lett bajnok

Miután 1950–1951-ben Czeizler Lajos a Milannal, egy évvel később pedig dr. Sárosi György a Juventusszal edzőként lett olasz bajnok, 1953 tavaszán Nyers István, a csapat házi gólkirálya, a scudetto, a bajnoki jelvény megszerzéséhez segítette a milánói Intert. Stefanónak volt már jobb idénye Itáliában, de még mindig termelt 15 gólt.

Kubala két gólja a Wembley-ben

Kubala az Európa-válogatottban (felülről, jobbról a harmadik)

Bő egy hónappal a magyar válogatott vendégszereplése előtt az angolok az Európa-válogatottat fogadták a szövetségük megalakításának 90. évfordulója tiszteletére rendezett gálamérkőzésen, a Wembley-ben. Noha a szervezők – természetesen – több magyar játékost is kértek az Országos Társadalmi Labdarúgó-szövetségtől az eseményre, elutasító választ kaptak. Így sem maradt a meccs magyar szereplő nélkül, az akkor már régen spanyol állampolgár Kubala László nemcsak játszott, hanem két góljával a mezőny egyik legeredményesebb játékosa is volt a 4:4-re végződött összecsapáson. Az Európa-válogatott kapitánya, az osztrák Ernst Ocwirk a következő hetekben tájékoztatta a magyar játékosokat meglepő tapasztalatáról: gyorsan kell futballozni, mert magas a fű. Szólt arról is, hogy szokatlan az angolok által használt labda.

Egyre kevesebb magyar játszott már a Serie A-ban (még az egyik korábbi törzstag, Kincses Mihály is a B-ligába, a Salernitanába igazolt 35 évesen), Nyersen kívül Höfling Norbert a Pro Patriában, Vinyei Jenő a Napoliban, Mike István a Bolognában és az új fiú, Szőke László az Udinesében. Az edzők közül Sárosi György második lett a Juventusszal, neki ment a legjobban a sora. Winkler Róbert az első 17 fordulóban dirigálta a Comót, Senkey Imre a 13. fordulótól a 34. fordulóig a Novarát, Bánás József pedig beugróként, egyetlen mérkőzésen a Palermót.

Svájcban magyar játékosa is volt a bajnokcsapatnak a Georges Mogoy néven játszó egykori Elektromos-ifi, Magay György személyében.

Kubala (első sor közepén) a spanyol válogatottban

Spanyolország Kubala Lászlót ünnepelte, aki ismét megnyerte a Barcelonával a bajnokságot (Liga Española) és az országos kupát (Copa Generalísimo) is. A kint a magyar beceneve variálásával Laszynak becézett belsőcsatár bekerült a spanyol válogatottba. A Zaragoza Berkessy Elemérrel vágott neki az 1952–1953-as idénynek, aztán a klub a hetedik forduló után edzőt váltott. Az együttes két magyar játékosa közül a Portóból érkezett

A mérkőzést a Wembley-ben megtekintő Sebes Gusztáv maga is észlelte ezeket, sőt az október 21-i találkozó utáni napon visszament a stadionba, futballcipőt húzott és kipróbálta a híres gyepet. „Megfigyeltem, hogy még az égbe fellőtt labdák sem pattannak fel egy méternél magasabbra. Lemértem a pálya hosszát és szélességét, sőt igyekeztem megállapítani a nap állását is a mérkőzés kezdésének időszakában. Megkértem Stanley Roust, hogy hadd vihessek haza egy mérkőzéslabdát, mire ő nagyon készségesen hármat adott nekem. Visszatérve Budapestre, kiválasztottam azt a pályát, amelyiknek a méretei a legjobban hasonlítottak a Wembley-re és elkezdtük az edzéseket. A Vasas népligeti pályája volt a legalkalmasabb, de még ezt is meg kellett nagyobbítani széltében és hosszában is öt-öt méterrel. A kerettel hetente háromszor, délelőttönként közös edzéseket tartottunk. Kizárólag az Angliából hozott labdákat használtuk" – emlékezett később.

Anglia–Európa-válogatott 4:4 (2:3)

1953. október 21., Wembley, 96 000 néző. Jv.: Griffith (walesi)

Anglia: Merrick – Ramsey, Eckersley – Wright, Ufton, Dickinson – Matthews, Mortensen, Lofthouse, Quixall, Mullen

Európa-válogatott: Zeman (osztrák), majd Beara (jugoszláv) a 46. perctől – Navarro (spanyol), Hanappi (osztrák) – Zl. Čajkovski (jugoszláv), Posipal (német), Ocwirk (osztrák) – Boniperti (olasz), Kubala (magyar–spanyol), G. Nordahl (svéd), Vukas, Zebec (mindkettő jugoszláv)

Gólszerzők: Kubala (5., 63., az elsőt 11-esből), Mortensen (7.), Boniperti (14., 36.), Mullen (42., 48.), Ramsey (90., 11-esből)

Sárosi Béla (aki Albert Sárosy Bus néven szerepel a klub statisztikáiban) csak hét mérkőzésen jutott szóhoz, a nyáron atyai jó barátja, Berkessy hívására Montpellier-ből Zaragozába költözött Samu József ellenben végigjátszotta az évet. Nagy András, a Ferencváros egykori válogatottja a Las Palmashoz került.

Franciaországban Turbéky István a Bordeaux, Újlaki József a Nîmes, Nagy Gyula a Sète, Koczur Ferry és Nyers III Ferenc a St-Étienne játékosa volt.

Portugáliában Simonyi András a Covilhában játszott, és Szabó János volt a csapat edzője. Biri János a Vitória Setubalt, Peics Sándor a Guimarãest, Szabó József az Atlético Clube együttesét dirigálta.

Niederkirchner Róbert a Saar-vidéken, a saarbrückeni Saar 05 csapatában játszott – kifejezetten jól.

Höfling (balról első álló) a Pro Patriában

1953 tavaszára szinte már csak Marik György és Majtényi Béla maradt Kolumbiában, ellenben Brazíliában játszott még Schwanner János, aki aztán Juan Schwanner néven futott be a nagyvilágban jeles edzői karriert, s szerencsére, 93 évesen még közöttünk van.

„Schwanner János 1921. március 5-én született Budapesten. Édesanyja Bélley Lidia volt, a nagymamám. 1948-ban vándoroltak ki osztrák feleségével Rio de Janeiróba. A foci hozta meg a szerencséjét, hiszen a Flamengo leigazolta, és 1953-ban és 1954-ben riói bajnok lett a csapattal. 1955-ben hagyott fel az aktív labdarúgással és még abban az évben Montevideóba költözött, ahol megnyerte az ottani Ki Mit Tud? énekkategóriáját. János őstehetség volt a zenében, nagyszerűen zongorázott, egyébként már 16 éves korában felvették Budapesten a Zeneakadémia zongora szakára" – írta nekünk *Dluhopolszky László*, a kiváló karikaturista, a *Ludas Matyi* korábbi főszerkesztője. (Megjegyzés: a Flamengónál kerettag volt, az összeállításokban nem lelhető fel a neve.)

Chilében Platkó Ferenc visszatért a Colo-Colóhoz. Pákozdi László a CS de Deportes Rangerst edzette.

Az élvonal újonca

Sztálin Vasmű Építők

Alapítási ideje: 1951
Megszűnt: 1984
Színe: kék-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 2 (1953–1954)
Sikerei: –

Torzó, avagy a soha be nem fejezett kupaidény

Az ötvenes években nem volt egyedi az eredeti tervektől való eltérés, mint ahogyan az sem, hogy valamiről, s főleg valakiről, amit vagy akit addig kiválónak gondoltak, kiderítették, hogy semmirekellő. A szegény Magyar Népköztársasági Kupa is így járt az 1952–1953-as kiírásában. A feltámasztása utáni második sorozatban ugyan az elődöntőig eljutott, de aztán nem fejezték be.

Az egyik elődöntős a Bp. Honvéd volt, amely nem kímélte ellenfeleit, február és március fordulóján a Piliscsabai Honvédot 12:0-ra, a Bp. Előrét 11:1-re, az Orosházi Kinizsit pedig 18:1-re végezte ki. A 41 gólból Kocsis 13-t, Puskás 12-t, Budai II és az új fiú, Czibor 5-5-t szerzett. Szinte érthetetlen, de Kalmár Jenő majd' mindvégig az alapcsapatát játszatta.

Ellentétben a Kinizsi edzőjével, Deák Ferenccel, aki a Vasas Ganzvagon ellen a fiatalokat, az új szerzeményeket is bevetette. Február elsején az OTSB, az akkori legfelsőbb sportfőhatóság jóváhagyta Magna (Mátrai) Sándor és Víg Zoltán (Orosházi Kinizsi), Fenyvesi Máté (Kecskeméti Kinizsi), Kertész Tamás (Bp. Lokomotív), Gulyás Géza (Bp. Dózsa), Orosz Pál (Szentesi Kinizsi) és Pásztor István (Kinizsi Dohánygyár) átigazolását.

Orosz Pál (Bp. Kinizsi)

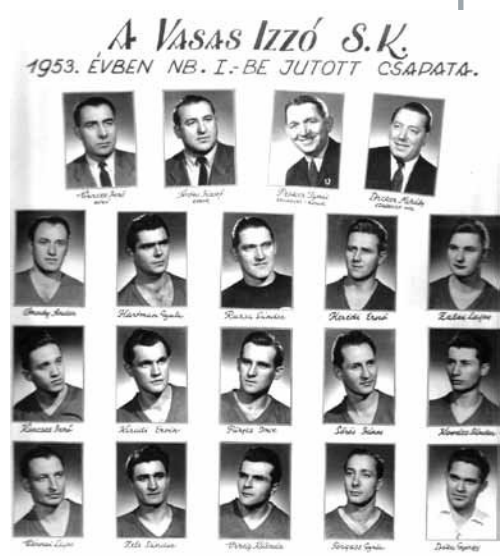
Gulyás, Kertész, Orosz, Mátrai és Fenyvesi ugyanazon a mérkőzésen mutatkoztak be: a Kőbányai úton, a február 22-i Vasas Ganzvagon elleni Magyar Népköztársasági Kupa-meccsen. Az 1:1-gyel záruló találkozó Kinizsi-gólját a későbbi világklasszis védő, Mátrai Sándor szerezte – akkoriban még centert játszott. A Kőbányai úton 10 000, főleg ferencvárosi érzelmű szurkoló figyelte a mérkőzést, s többségük meglepődött a fura szabályon, amely szerint az alacsonyabb osztályú csapat kiesett a döntetlennel, mert ő volt a pályaválasztó. A következő körben már elvérzett a Kinizsi, miután kikapott 2:1-re a Csepeli Vasastól. A szigetváros együttese a következő fordulóban is nyert, megverte a Pécsi Lokomotívot és ugyancsak az elődöntőbe jutott. Hasonlóan a Bp. Bástyához, amely a Sajószentpéteri Bányászt (1:1) és a Salgótarjáni Bányászt (2:1) is búcsúztató, akkor NB II-es Diósgyőri Vasast verte meg Miskolcon 3:1-re. A negyedik elődöntős a Bp. Dózsa lett, amely a meglepetésre a negyeddöntőbe eljutó Kőbányai Lokomotívot 6:1-re kiütötte.

Érdemi magyarázat nem született arról, miért nem fejezték be a sorozatot, csak vélelmezzük, hogy a két élklub játékosainak túlterheltsége lehetett az ok. *Sebes Gusztáv A magyar labdarúgás* című könyvében az idényre visszapillantva megemlíti, hogy február 22-én kapcsolódtak be a sorozatba az NB I-esek, kitér a meglepetésekre – ám egyetlen szót sem veszteget arra, hogy nem avattak győztest. Arra meg főleg nem, hogy miért nem.

Pioker Ignác és Diki válogatottjai

Alighanem a korábbi oldalakról már kiderült, hogy a Szegedi Honvédot és a Sztálin Vasmű Építők csapatát (sport)politikai akarat is segítette az élvonalba. Utóbbi kapcsán így ír az ezredfordulón kiadott, Dunaújváros története *című kiadvány: „1951 őszén felsőbb utasítás alapján hozzáláttak egy labdarúgócsapat megszervezéséhez is. A játékosok adminisztrációs átigazolásával Sztálinvárosba érkeztek a labdarúgók, többek között a Budapesti Bástyából, a Budapesti Dózsából, a Csepeli Vasasból, Szegedről. (…) A létrehozott csapatot az NB II-be sorolták be. A kimondott cél az NB I elérése volt. Ez sikerült is: a Sztálini Vasmű Építők osztályozón jutott fel az első osztályba."*

Hasonló volt a helyzet Újpesten, ahol az Egyesült Izzó vezetői álmodtak élvonalbeli futballcsapatot. Az 1951-ben alapított (vagy ha úgy tetszik, újjáalapított, ugyanis a gyár háború előtti sportkörét, az Ampere SE-t jogelődnek tekinthetjük) klubba a szakma nagymenőit nyerték meg, Dicker Mihály, a legendás újpesti szakosztályvezető és az 1938-as vb-ezüstérmes csapat tagja, a korábban a lila-fehéreknél már edzői posztot is betöltött Vincze Jenő is szerepet kapott. Klubelnökként a korábbi kapus, Antos (Aknavölgyi) József ügyködött, s dolgozott a stábban a harmincas-negyvenes évek magyar futballjának legendás alakja, a „vörös" Takács is. A szakosztály elnöke a leghíresebb élmunkás (sztahanovista), a Kossuth-díjjal, majd éppen az NB II megnyerése előtti hónapokban a Szocialista Munka Hőse kitüntetéssel is díjazott Pioker Ignác volt. (Pioker imádta a sportot és a futballt, kint járt a svájci világbajnokságon is. Ifjú korában jó atlétának, tehetséges futónak számított.)

Az újonc Vasas Izzó tablója. Felső sorban jobbról a második Pioker Ignác

A gárda már 1952 végén nagyon közel állt az élvonalba jutáshoz, megnyerte az NB II Déli csoportját, ám az egyik osztályozón Somogyi játékvezető hatékony közreműködésével elbukta a Miskolci Honvéd elleni sorsdöntő mérkőzést. Talán a Sztálin Vasmű Építők mellett a Vörös Lobogó Sortex feljutása volt fontosabb…

A Vasas Izzó több korábbi újpesti játékossal megerősítette a keretet, Várnai Lajos, Kirádi Ervin és Fürjes Imre is izzós lett. De sikerült más fővárosi csapatok játékosait is megszerezni, Ruzsa Sándor, például, akárcsak Kirádi és a Nagyváradi AC, valamint a Ferencváros korábbi játékosa, Onódy Andor, korábbi válogatottként került az együtteshez. Ruzsa, ahogy Herédi Ernő, a Bp. Honvéd bajnokcsapatának is tagja volt, előbbi 1950-ben, utóbbi 1952-ben. Az Izzó lakást és jól fizető sportállást tudott ajánlani a játékosainak.

Az újpesti csapat 1953-ban is megnyerte az NB II Déli csoportját, s akkor már az osztályozón is sikerrel szerepelt. (Előtte a Vörös Csillag szállodában „edzőtáborozott"…)

Feljutott az élvonalba.

Névsorolvasás

BP. DÓZSA:

Henni Géza 18 – Rajna Károly 18, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 15, Farsang Endre 18 – Borsányi (Prudits) György 22, Gyurik László 26 – Egresi (Englerth) Béla 19/9, Samus Lajos 20/6, Deák Ferenc 20/12, Virág István 25/8, Tóth Mihály 26/7.

A többiek: Hegyi Sándor 14, Szusza Ferenc 14/7, Aspirány Gusztáv 13/5, Balogh II Sándor 13, Kiss II Jenő 10, Fazekas Árpád (k) 9, Horváth Károly 3, Pásztor István 2, Molnár Lajos 1

BP. HONVÉD:

Grosics (Grosits) Gyula 26 – Rákóczi László 21, Lóránt (Lipovics) Gyula 21, Bányai (Breier) Nándor 20 – Bozsik József 26/3, Városi (Wustel) György 17 – Budai (Bednarik) II László 26/3, Kocsis Sándor 25/24, Babolcsay György 23/2, Puskás (Purczeld) Ferenc 26/27, Czibor Zoltán 25/16. A többiek: Kovács János 16, Bárfy Antal 11/7, Palicskó Tibor 7, Budai (Balázsovits) I László 5/1, Tóth III Ferenc 5, Faragó Lajos (k) 2, Szovják István 2

BP. KINIZSI:

Gulyás Géza 26 – Rudas (Ruck) Ferenc 18/1, Kispéter Mihály 25, Dalnoki Jenő 19 – Ombódi Imre 26, Dékány Ferenc 26 – Kertész Tamás 18/1, Orosz Pál 24, Mátrai (Magna) Sándor 25/18, Csoknyai Tibor 17/3, Fenyvesi Máté 26/7. A többiek: Kéri Károly 16, Mészáros József 14/2, Szabó I László 13, Hári László 8/1, Asbóth Endre 1, Csányi József 1, Vígh Zoltán (k) 1

BP. VÖRÖS LOBOGÓ (BP. BÁSTYA):

Gellér Sándor 26 – Kovács II József 26/2, Börzsey János 26, Lantos (Lendenmayer) Mihály 26/7 – Kovács I Imre 26/5, Zakariás József 23 – Sándor Károly 25/10, Hidegkuti Nándor 26/24, Palotás (Poteleczky) Péter 25/19, Szolnok István 25/6, Molnár János 20/8. A többiek: Kárász Endre 13/1, Peller Béla 5, Bukovi Gábor 2, Fecske István (k) 1, Láng Károly 1, Szabó István 1

CSEPELI VASAS TK:

Tóth István 26 – Kónya József 22/2, Domán Gyula 16, Takács György 25 – Kleibán Antal 16/1, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 26/5 – Tóth II József 26/8, Preiner Kálmán 26/1, Horváth István 25/1, Lovász Béla 25/18, Bárfai (Bencsok) Vilmos 22/7. A többiek: Kósa János 13/4, Kóczián I Antal 9/1, Guba Balázs 7, Kékesi János 6, Faludi István 5/1, Kóczián II János 5, Szekeres András (k) 2, Mészáros György (k) 1

DOROGI BÁNYÁSZ:

Ilku I István 26 – Buzánszky Jenő 25/1, Kónya II István 19, Bakonyi István 22 – Pálmai Sándor 18/1, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 26 – Pozsonyi Ignác 22/5, Kántor György 18/3, Varga János 24/8, Molnár József 25/10, Kinczel László 23/1. A többiek: Kocsis Kálmán 16/4, Révész I István 12, Dacsev Miklós 9, Prohászka János 8/1, Dombóvári József 5, Csepregi János (k) 1, Domonkos Imre (k) 1, Ilku II Péter 1

GYŐRI VASAS ETO:

Pesti Zoltán 24 – Kalmár II György 25, Pió Rudolf 24, Kárpáti Béla 26 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 25, Raffai Ernő 24/1 – Dombos Ágoston 25/3, Budai László 18/7, Józsa Zoltán 18/6, Hegedűs Miklós 24/7, Pálfy Antal 26/7. A többiek: Pális Ferenc 14/7, Koós László 11/2, Kertesi Ignác 6, Petz Ernő 5, Szabadkai Pál (k) 3, Tullner Tibor 2, Balla László 1, Dunai Ferenc 1, Légrádi Gábor (k) 1

POSTÁS SE:

Komáromi Tibor 26 – Magyar Aladár 25/2, Villányi (Willig, Vilig) Lajos 23, Kapcsos Sándor 21 – Kováts József 25, Járai Géza 13 – Raduly József 25/5, Szabó III László 26, Csernai Pál 24/1, Bene András 25/6, Koczó József 18/2. A többiek: Kamondi Imre 12, Bihari Károly 11, Majercsik Tibor 9, Borbély András 7/1, Tihanyi József 7, Bajza István 6, Markusovszky Győző 5, Muraközy Tibor (k) 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:

Oláh I Géza 26 – Kiss Gyula 25, Para Zoltán 17, Hegyi Ferenc 23 – Szojka Ferenc 25/1, Dávid Róbert 25/1 – Bablena László 23/3, Csuberda Ferenc 24/3, Opova József 25/6, Vilezsál Oszkár 18/5, Lahos László 23/7. A többiek: Vasas Mihály 16/3, Szabó László 15/2, Gáspár István 10, Csépe László, Jedlicska Sándor 3, Sándor I Gyula (1)

VÖRÖS LOBOGÓ SOROKSÁRI TEXTILES:

Zsikla László 26 – Szamosi Mihály 25, Nagy II István 26, Lugosi János 20 – Hontvári Ferenc 18/2, Siklósi István 16 – Zsámboki János 21/4, Óvári (Óberfrank) Ferenc 22/2, Kárpáti Ernő 21/2, Sárvári Ferenc 26/4, Galgóczi Ottó 25/3. A többiek: Szalai György 16, Solti Ferenc 12, Pákozdi Imre 8/1, Vitéz Lajos 6/1, Kutasi Károly 5, Kardos Béla 4, Vad István 5, Hegedűs Ferenc 1, Szekeres András (k) 1

SZEGEDI HONVÉD:

Palotai (Priskin) János 22 – Sipos (Sipszky) István 25, Mednyánszky Rudolf 25, Macsali Gyula 26 – Baráth János 26/2, Rábay László 24 – Böjtös János 21/1, Csáki Béla 22/12, Machos Ferenc 24/6, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 22/4, Cziráky A. József 23/6. A többiek: Bodzsár Sándor 18, Faragó Gyula 11, Mészáros Károly (k) 5, Csobai József 2, Fodor János 2, Korom Sándor 2, Molnár István 1, Vincze Pál 1

SZTÁLIN VASMŰ ÉPÍTŐK:

Lennert Ferenc 13 – Fábián Zoltán 15, Ullmann István 26, Sólyom János 26 – Ladányi László 23/1, Hegedűs András 16/2 – Király Árpád 17/3, Halmai József 19/2, Fejes László 23/7, Bédi Lajos 21/2, Krasznai László 25/7. A többiek: Bosánszky Jenő 13/2, Kotász (Gottlieb) Antal 13, Szigeti Ferenc 13/6, Kovács Sándor 11, Bagoly Bertalan 10, Bakó Béla (k) 10, Csapucha Mátyás (k) 5

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV:
Horváth György 21 – Tölgyesi (Leitgeb) József 22, Tarr István 26/3, Szöllősi Emil 17 – Dombai Károly 21, Kulcsár Ferenc 26 – Papp Lajos 23/7, Varga Ferenc 26/7, Szakály József 18/5, Czigony István 21/7, Kolesánszky Zoltán 24/3. A többiek: Nyírő Lajos 14/1, Bella József 12/1, Szandi Ottó 11/3, Varga János (k) 6, Büki József (k) 1, Lendvai Miklós 1

VASAS:
Kamarás Mihály 14 – Lőrincz Emil 26, Teleki (Tiegelmann) Gyula 26, Kontha Károly 26 – Szilágyi II János 18/1, Berendy Pál 26/11 – Illovszky Rudolf 26/8, Csordás Lajos 25/20, Szilágyi I Gyula 26/15, Bundzsák Dezső 26/4, Sárosi László 14/1. A többiek: Bakó Béla (k) 12, Vadász Károly 11, Csurgó Miklós 7, Horváth József 6/1, Mező Nándor 5/1, Karácsonyi György 3, Kovalik Ferenc (k) 1

Az 1953. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Vörös Lobogó	*26*	*22*	*2*	*2*	*92:28*	*46*
2. Bp. Honvéd	*26*	*19*	*5*	*2*	*86:27*	*43*
3. Vasas SC	*26*	*14*	*4*	*8*	*62:37*	*32*
4. Bp. Dózsa	*26*	*11*	*8*	*7*	*54:442*	*30*
5. Bp. Kinizsi SE	*26*	*11*	*8*	*7*	*54:42*	*30*
6. Győri Vasas	*26*	*8*	*10*	*8*	*41:46*	*26*
7. Szombathelyi Lok.	*26*	*11*	*4*	*11*	*38:54*	*26*
8. Szegedi Honvéd	*26*	*8*	*7*	*11*	*31:42*	*23*
9. Salgótarjáni Bányász	*26*	*8*	*7*	*11*	*32:46*	*23*
10. Dorogi Bányász	*26*	*7*	*7*	*12*	*36:48*	*21*
11. Csepeli Vasas	*26*	*6*	*8*	*12*	*50:54*	*20*
12. Sztálin V. Építők	*26*	*5*	*9*	*12*	*32:49*	*19*
13. Bp. Postás SE	*26*	*3*	*8*	*15*	*18:60*	*14*
14. Sortex	*26*	*1*	*9*	*16*	*20:64*	*11*

Osztályozó az NB I-be jutásért: 1. Diósgyőri Vasas 6, 2. Vasas Izzó 4, 3. Szikra Gázművek 2, 4. Pécsi Lokomotív 0

NB II, Déli csoport

1. Vasas Izzó	*30*	*20*	*8*	*2*	*67:28*	*48*
2. Légierő SK	*30*	*19*	*6*	*5*	*63:23*	*44*
3. Bp. Előre	*30*	*14*	*9*	*7*	*52:37*	*37*
4. Békéscsabai Építők	*30*	*15*	*3*	*12*	*41:41*	*33*
5. Vasas Dinamó	*30*	*10*	*11*	*9*	*41:44*	*31*
6. Szegedi Petőfi	*30*	*10*	*10*	*10*	*47:46*	*30*
7. Bp. Szikra	*30*	*12*	*6*	*12*	*39:40*	*30*
8. Szolnoki Lokomotív	*30*	*9*	*10*	*11*	*45:47*	*28*
9. Orosházi Kinizsi	*30*	*10*	*8*	*12*	*39:42*	*28*
10. Kecskeméti Kinizsi	*30*	*10*	*8*	*12*	*35:43*	*28*
11. Kőbányai Lokomotív	*30*	*8*	*10*	*12*	*36:40*	*26*
12. Ceglédi Lokomotív	*30*	*9*	*8*	*13*	*34:53*	*26*
13. Szegedi Lokomotív	*30*	*10*	*5*	*15*	*39:53*	*25*
14. Gyulai Építők	*30*	*9*	*6*	*15*	*42:43*	*24*
15. Kiskunf. Vasas	*30*	*7*	*8*	*15*	*43:52*	*22*
16. Makói Vasas	*30*	*5*	*10*	*15*	*30:61*	*20*

NB II, Keleti csoport

1. Diósgyőri Vasas	*30*	*22*	*5*	*3*	*113:30*	*49*
2. Miskolci Honvéd	*30*	*18*	*5*	*7*	*70:35*	*41*
3. Ózdi vasas	*30*	*14*	*10*	*6*	*61:33*	*38*
4. Perecesi Bányász	*30*	*16*	*5*	*9*	*73:44*	*37*
5. Debreceni Lokomotív	*30*	*15*	*7*	*8*	*49:46*	*37*
6. Debreceni Honvéd	*30*	*14*	*6*	*10*	*64:47*	*34*
7. Egri Fáklya	*30*	*13*	*8*	*9*	*67:58*	*34*
8. Miskolci Lokomotív	*30*	*11*	*10*	*9*	*57:52*	*32*
9. Nyíregyh. Építők	*30*	*11*	*7*	*12*	*44:41*	*29*
10. Bp. Lokomotív	*30*	*12*	*4*	*14*	*54:50*	*28*
11. Sajószentpéteri B.	*30*	*9*	*10*	*11*	*46:58*	*28*
12. Salgótarjáni Vasas	*30*	*10*	*7*	*13*	*53:57*	*27*
13. Miskolci Építők	*30*	*9*	*4*	*17*	*50:73*	*22*
14. Nagybátonyi Bányász	*30*	*7*	*5*	*18*	*45:95*	*19*
15. Gyöngyösi Építők	*30*	*6*	*7*	*17*	*34:75*	*19*
16. Lőrinci Vasas	*30*	*2*	*2*	*26*	*31:117*	*6*

A feljutó Sztálin Vasmű Építők tablóképe

NB II, Közép csoport

1. Szikra Gázművek	*30*	*21*	*4*	*5*	*67:27*	*46*
2. Tatabányai Bányász	*30*	*19*	*6*	*5*	*61:24*	*44*
3. Pesterzsébeti Vasas	*30*	*18*	*7*	*5*	*56:33*	*43*
4. Kinizsi Dohánygyár	*30*	*15*	*7*	*8*	*56:36*	*37*
5. Váci Vörös Lobogó	*30*	*13*	*6*	*11*	*45:45*	*32*
6. Szikra Kénsavgyár	*30*	*9*	*10*	*11*	*58:59*	*28*
7. Bp. Vörös Meteor	*30*	*10*	*7*	*13*	*58:60*	*27*
8. Bp. Gyárépítők	*30*	*10*	*7*	*13*	*45:53*	*27*
9. VL Duna-cipőgyár	*30*	*10*	*7*	*13*	*42:52*	*27*
10. Bp. Haladás	*30*	*11*	*4*	*15*	*39:42*	*26*
11. Kinizsi Sörgyár	*30*	*10*	*6*	*14*	*35:49*	*26*
12. Vasas Ganzvagon	*30*	*9*	*7*	*14*	*40:53*	*25*
13. Esztergomi Vasas	*30*	*9*	*7*	*14*	*32:47*	*25*
14. Vasas MÁVAG	*30*	*7*	*9*	*14*	*47:61*	*23*
15. Csepeli Szikra	*30*	*9*	*5*	*16*	*31:50*	*23*
16. Bp. Építők	*30*	*8*	*5*	*17*	*41:62*	*21*

NB II, Nyugati csoport

1. Pécsi Lok.	*30*	*18*	*3*	*9*	*71:33*	*39*
2. Komlói Bányász	*30*	*18*	*3*	*9*	*74:43*	*39*
3. Pápai VL	*30*	*16*	*6*	*8*	*61:39*	*38*
4. Kőbányai Dózsa	*30*	*17*	*3*	*10*	*72:37*	*37*
5. Pécsi Dózsa	*30*	*15*	*6*	*9*	*58:41*	*36*
6. Csillaghegyi VL	*30*	*15*	*6*	*9*	*47:38*	*36*
7. Várpalotai Bányász	*30*	*12*	*7*	*11*	*43:41*	*31*
8. Pécsújhelyi Bányász	*30*	*13*	*3*	*14*	*64:75*	*29*
9. Győri Lokomotív	*30*	*12*	*4*	*14*	*50:55*	*28*
10. Nagykanizsai Bányász	*30*	*11*	*6*	*13*	*43:48*	*28*
11. Szombathelyi Honvéd	*30*	*10*	*7*	*13*	*58:63*	*27*
12. Szombathelyi VL	*30*	*9*	*6*	*15*	*43:62*	*24*
13. Tatabányai Építők	*30*	*10*	*4*	*16*	*45:69*	*24*
14. Pécsi Vörös Lobogó	*30*	*9*	*5*	*16*	*36:66*	*23*
15. Zalaegerszegi VM	*30*	*7*	*8*	*15*	*32:57*	*22*
16. Pécsbányatelepi B.	*30*	*8*	*3*	*19*	*47:77*	*19*

Gólkirály:
Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)
27 góllal

Regényi Károly játékvezető oklevele

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*
1. Vörös Lobogó	*X*	*1:2*	*4:0*	*1:1*	*2:1*	*3:1*	*1:2*	*2:1*	*3:1*	*2:1*	*2:1*	*4:1*	*4:0*	*7:0*
2. Bp. Honvéd	*1:2*	*X*	*2:1*	*2:5*	*5:1*	*3:3*	*7:0*	*4:1*	*7:1*	*5:2*	*4:1*	*3:2*	*2:0*	*3:0*
3. Vasas	*1:1*	*4:4*	*X*	*2:1*	*1:2*	*5:2*	*0:2*	*0:1*	*1:2*	*3:1*	*2:1*	*5:1*	*8:2*	*0:0*
4. Dózsa	*1:2*	*2:3*	*0:1*	*X*	*5:3*	*2:1*	*1:1*	*1:4*	*0:3*	*5:1*	*2:2*	*3:0*	*2:0*	*1:1*
5. Kinizsi	*0:2*	*0:0*	*0:1*	*1:1*	*X*	*1:3*	*5:2*	*1:0*	*0:0*	*1:0*	*0:0*	*2:0*	*1:1*	*1:0*
6. Győri Vasas	*2:6*	*0:0*	*1:0*	*2:2*	*0:0*	*X*	*2:1*	*1:1*	*0:0*	*1:3*	*3:1*	*2:1*	*0:1*	*0:0*
7. Szombathely	*2:4*	*0:6*	*1:7*	*0:1*	*1:0*	*3:1*	*X*	*1:4*	*1:4*	*1:0*	*0:0*	*2:2*	*1.0*	*3:2*
8. Sz. Honvéd	*0:5*	*0:4*	*1:2*	*4:1*	*0:4*	*2:2*	*2:0*	*X*	*2:0*	*1:3*	*1:4*	*1:1*	*0:0*	*0:0*
9. SBTC	*2:5*	*0:0*	*3:0*	*0:2*	*1:1*	*2:4*	*1:5*	*0:2*	*X*	*1:1*	*2:6*	*3:0*	*0:1*	*2:0*
10. Dorog	*0:10*	*0:2*	*2:4*	*0:0*	*0:1*	*1:1*	*2:0*	*0:1*	*0:0*	*X*	*2:2*	*1:2*	*1:0*	*1:1*
11. Csepel	*4:5*	*1:5*	*1:2*	*2:3*	*3:3*	*4:2*	*3:2*	*1:1*	*0:1*	*0:2*	*X*	*3:1*	*2:2*	*1:1*
12. Sztálin VÉ	*2:4*	*0:1*	*1:1*	*2:2*	*0:1*	*2:2*	*0:0*	*2:1*	*3:1*	*1:1*	*4:2*	*X*	*1:0*	*1:2*
13. Postás	*1:2*	*0:7*	*0:4*	*1:6*	*3:4*	*1:2*	*0:2*	*0:0*	*1:1*	*1:8*	*1:0*	*1:1*	*X*	*1:1*
14. Sortex	*0:7*	*0:4*	*1:7*	*3:4*	*1:3*	*1:3*	*1:3*	*1:2*	*0:1*	*2:3*	*1:5*	*1:1*	*0:0*	*X*

A kizsigerelt Honvéd visszakúszott a trónra

Hatvan év távlatából már kristálytisztán látható, a magyar labdarúgás vezetői az 1954-es bajnokságot feláldozták a nemzetközi szereplés, elsősorban a válogatott felkészülése érdekében. Karácsonykor még 18 mérkőzés hátra volt a bajnokságból. A Vörös Lobogó előtt például még öt találkozó állt. Igaz, a józan számítások szerint már biztos volt, hogy a Bp. Honvéd visszafoglalja a trónt. A katonacsapat hat ponttal vezetett legnagyobb riválisa előtt, s ez a kétpontos rendszerben annak ellenére is óriási előnynek számított, hogy a két együttes „őszi" rangadója az idény utolsó mérkőzése volt.

A Bp. Honvéd együttese. Hátsó sor (balról): Szovják, Kocsis, Tichy, Puskás, Macsali. Középső sor: Bozsik, Lóránt, Bányai. Első sor: Rákóczi, Grosics, Palicskó

A Bp. Honvéd, amely az idény előtt a Szegedi Honvéd megszüntetése után a fővárosba vezényelt Machos Ferenccel, és az ifjúsági válogatottban nyújtott remek játéka után az ország legtehetségesebb tizenéves középcsatárának kikiáltott Tichy Lajossal erősödött, szokásához híven nagyon jó formában kezdte a bajnokságot. A piros-fehérek az első öt mérkőzésükön kivétel nélkül győztek, méghozzá felettébb meggyőző játékkal. Először Salgótarjánban nyertek, majd az Üllői úton – 40 000 néző előtt – 6:1-re kiütötték a kitűnő erőkből álló Bp. Vasast. (Kettős mérkőzés volt, aznap a Kinizsi 3:0-ra verte a Csepeli Vasast. Bármilyen jól is játszott az egy héttel korábban a Vasast is legyőző „Fradi", akkor még kevesen gondolták, hogy a csapat az idény végén, a szétszedése óta először, a képzeletbeli dobogón végez majd.)

Érthető, hogy telt ház várta a következő héten a két együttest a Népstadionban. A Honvéd szerencséjére Budai II az egész tavaszi idényben ezen a találkozón játszott a legjobban – éppen korábbi klubja ellen. Két elfutásából előbb Puskás, majd Machos bevette Gulyás Géza kapuját.

A következő hetekben Kalmár Jenő együttese előbb a Szegedi Haladásnak rúgott egy ötöst, majd a Dorogot küldte haza az Üllői útról nyolc góllal. Április 24-én ellenben kikapott a Népligetben a Győri Vasastól. A kisalföldiek akkoriban a mumust jelentették a katonacsapatnak, 1953-ban sem szenvedtek vereséget a világklasszisokkal teli alakulattól. A kispesti pálya felújítása miatt az idényben minden hazai mérkőzését „albérletben" játszotta a Honvéd, de a Győr

elleni vereség a Népligetben mindenképpen nagy meglepetést jelentett. A világbajnokság miatt már csak két fordulót játszottak le a „hosszú szünetig" a bajnokságból, Kalmár Jenő fiai a Sztálin Vasmű alakulatát és az Üllői úton, óriási küzdelemben, 4:3-ra a Csepelt is legyőzték.

Kilenc fordulót (mínusz a Bp. Vörös Lobogó–Bp. Honvéd derbi) játszottak le a világbajnokság előtt, a katonacsapat vezette a táblázatot, és ebben nem volt semmiféle váratlan. Abban sem, hogy a Budai II, Kocsis, Machos, Puskás, Czibor támadósor 32 gólt termelt, több mint másfélszer annyit, mint a második legeredményesebb csatársor, a diósgyőri. (Ez persze, már meglepetést keltett.) A tavasz szenzációját a dr. Kalocsay Géza által vezetett, újonc Vasas Izzó jelentette, amely akkor még a második helyen állt. A korábbi újpesti játékosokra, Kirádira, Fürjesre, Samusra, Várnaira, valamint korábbi honvédosokra, Városira és Bárfyra épített alakulat csak a Győrtől kapott ki.

Titkos Pál, az OTSB labdarúgó-osztályának vezetője a sporthivatal képeslapjában, az először 1954. május 18-án utcára került új *Képes Sport*-ban értékelte a tavaszi bajnoki idényt. Ebből tudhatjuk: „Az idei labdarúgó-bajnokság tavaszi idénye igen sok meglepetést, számos váratlan

Az UEFA születése, magyar főszereplővel

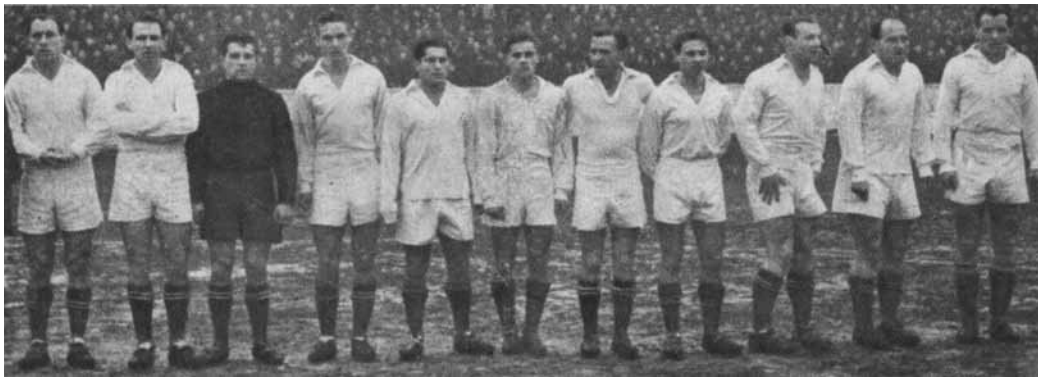
A svájci világbajnokság rajtja előtti napokban Bázelben megalakították az Európai Labdarúgó-szövetséget, az UEFA-t. A kezdeményezés a francia Henri Delaunay, a belga José Crahay és az olasz dr. Ottorino Barassi érdeme. Számos megbeszélés, nagy szervezőmunka eredménye volt az alapító ülés, amelyen Delaunay és Crahay mellett részt vett az osztrák dr. Josef Gerö, a skót Sir George Graham, a dán Ebbe Schwartz és – nem utolsósorban – Sebes Gusztáv is. Egy héttel később, Bernben még nagyobbat léptek előre, az előkészítő időszakra Ebbe Schwartzot felkérték elnöknek, Gerö doktort alelnöknek, Henri Delaunay-t pedig titkárnak. Alkalmasint utóbbi vitte az ügyeket, ezért is döntöttek úgy, hogy a székhely Párizs legyen. (1959-ben költözött át az UEFA Bernbe, majd 1995-ben Nyonba.) Október végén Koppenhágában határozták meg az új szervezet nevét, az Entente Européenne helyett az angol Union of the European Football Associations, illetve a francia Union des Associations Européennes de Football mellett döntöttek.

Az európai szövetségek hamarosan megkapták az alapszabály tervezetét, amelyet aztán az első kongresszuson, 1955. március 2-án Bécsben 29 ország részvételével egyhangúlag elfogadtak. A császárvárosban megválasztották elnöknek Ebbe Schwartzot, az alelnök pedig Sebes Gusztáv lett. Sebes 1960. augusztus 21-ig töltötte be ezt a posztot.

Sebes Gusztáv (a jobb szélen) elismert sportdiplomata is volt

Az UEFA alapító országai: Albánia, Anglia, Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Finnország, Franciaország, Észak-Írország, Görögország, Hollandia, Izland, Írország, Jugoszlávia, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, NDK, Norvégia, NSZK, Olaszország, Portugália, Románia, Saar-vidék, Skócia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szovjetunió és Wales.

A Vörös Lobogó gárdája. Balról: Kovács I, Hidegkuti, Fecske, Kovács III, Sándor, Arató, Kárász, Molnár, Lantos, Kovács II, Börzsey

eredményt hozott. Az örvendetes jelenségek közé tartozott az elmúlt évi úgynevezett középcsapatok és az újoncok, valamint a fiatal játékosok nagy fejlődése. Örvendetes e téren elsősorban a Bp. Kinizsi és a Győri Vasas jelentős javulása, valamint a Vasas Izzó és a Diósgyőri Vasas nagyszerű eredménysorozata. Kevésbé örvendetes, hogy a Bp. Honvéd, amely ragyogó, friss, ötletes játékkal kezdte az idényt, később egy-két esetben formaingadozást mutatott. (Kicsit szigorú minősítés, azt tekintve, hogy Kalmár Jenő együttese szórta a gólokat, s mindössze egy bajnokiján nem nyert – *a szerzők*.) A Bp. Vörös Lobogó viszont sajnálatosan nehezen jött formába, s egyik csapatrésze sem nyújtott kielégítő játékot az idény elején. Az idény második felében már kialakult az egységes csapatjáték."

Augusztus végén folytatódott a bajnokság, legalábbis a legtöbb csapat számára. A Bp. Honvéd akkoriban még javában Észak-Európában túrázott. A piros-fehérek szeptember első hetében bő 48 óra alatt lepörgettek két bajnokit Csepelen (előbb a helyi csapatot verték meg a vártnál nehezebben 5:3-ra, majd gyenge játékkal is 2:0-ra nyertek a Sztálin Vasmű Építők ellen), de aztán a válogatottbeli kötelezettségek miatt újabb hosszú szünet következett. Úgy festett, a Bp. Honvéd mindig lejátszik egy bajnokit, ha éppen ráér.

Október 3-án például éppen ráért, akkor tudta le a Bp. Vörös Lobogó elleni, „tavaszi" mérkőzését. Puskás gyorsan vezetést szerzett, ám Hidegkuti – Grosics hibájából – kiegyenlített. Az 1:1 a Vörös Lobogó számára volt hízelgőbb, a Honvéd nyerhette volna meg a mérkőzést, de a másodikra elfáradt. „Nem bírta az iramot" – jegyezte meg a *Képes Sport* szakírója, hozzáfűzve, hogy a Vörös Lobogó „lassú tűz". Pihenésre nem volt mód, újabb nemzetközi kötelezettségek, klub- és válogatott találkozók következtek.

Október közepén úgy tűnt, hogy miután a Dorog 2:1-gyel visszavágott a tavaszi megszégyenítő vereségért a Rákóczi, Bozsik, Budai II és Machos nélkül kiálló Honvédnak, lehet keresnivalója a Vörös Lobogónak. A *Képes Sport* is elbizonytalanodott, emlegetve a kispestiek gyenge játékát, s hogy túl sokat kivett belőlük a nagyszerű, a West Bromwich elleni brüsszeli győzelem: „Ma persze még korai lenne arról beszélni, hogy ki nyeri meg a bajnokságot. Ketten azonos eséllyel pályáznak reá."

Ám lehetett bármilyen fáradt is a Honvéd, ha volt is kulcsjátékosai lábában bármilyen sok nehéz találkozó, a csapat a következő hat bajnoki meccsét egytől egyig megnyerte. Így csak

apró nyugtalanságot okozott, hogy (akkor Lóránt és Puskás nélkül) a Győri Vasas ismét – ezúttal a Kisalföldön – megverte őket.

A válogatott skóciai, illetve a két élklub angliai mérkőzése után a hosszú bajnoki hajrát roszszul kezdte a Honvéd. Az addig mindössze két vereséget összeszedett gárda előbb a Bp. Dózsától, majd (karácsony első napján...) a szombathelyi vasutasoktól is kikapott. (December 25. vasárnapra esett, hat élvonalbeli mérkőzést is játszottak aznap. A Megyeri úton a sűrű pelyhekben eső hóval is dacolva huszonötezren látták a Bp. Dózsa–Bp. Vasas, Vasas Izzó–Salgótarjáni BTC kettős meccset.)

Túl a karácsonyon még mindig három bajnoki állt a két élcsapat előtt. December 29-én a Bp. Honvéd Diósgyőrben – 15 000 néző előtt – 6:1-re kiütötte a helyi csapatot, s hatpontos előnyre tett szert Bukovi Márton „MTK-jával" szemben. A Vörös Lobogónak akkor még három mérkőzése hátra volt, ezek közül egy éppen a katonacsapat ellen. Ám a program ismeretében nyilvánvaló volt: annak a mérkőzésnek már nem lesz tétje, ha a Honvéd szerez addig egy pontot a Vasas Izzó ellen. Megszerezte. Ha nem is nagyon magabiztosan, de a 2:2 elég volt a bajnoki címhez. Mindazonáltal *Hoppe László* találó értékelést írt a *Képes Sport*-ban a kispestiekről: „Csapatteljesítmény szempontjából a Honvédé az ősz főműve. Ahogy a szétrugdalt, összetört csapat romjaiban is helytállt. Teleszórva olyan játékosokkal, akik katonai kifejezéssel élve, ha alkalmasak is, legfeljebb »fegyver nélküli szolgálatra«, nem mindennapi teljesítmény volt. (Micsoda futballisták kaptak ilyen kemény bírálatot! - *a szerzők*.) Az őszi bajnoki idény legjobb játékát Kocsistól láttuk akkor, amikor megtizedelt csapatában szinte egyedül maradt klasszis, s majdhogynem egyedül verte meg egy héten belül a Vasast, a Dózsát és a Salgótarjánt."

Sándor Csikar egy szegedi élménybeszámolón

Az utolsó fordulóban már nem maradt tétje a Bp. Honvéd–Bp. Vörös Lobogó mérkőzésnek. Mégis, a magyar bajnokságok történetének egyik legjobb, legemlékezetesebb 90 perce kerekedett belőle. Az élvonal első és második helyezettjének összecsapásán sem addig, sem azóta nem esett 16 gól. Ám 1955. január 9-én, az Üllői út, megtörtént. A vasárnap délelőtt 11-kor kezdett találkozón a bajnokcsapat kilenc, a VL hét gólt szerzett. Mind a tizenhat gólt csatár érte el, Puskás és Hidegkuti négy-négy, Kocsis három, Sándor és Tichy két-két, Kárász egy gólt jegyzett. Grosicsot fegyelmi ügye miatt addigra a Bp. Honvéd már kizárta a tagjai sorából, s Gellér Sándor is eltiltását töltötte. Így aztán az egyik oldalon a rutintalan Fecske, a másikon az élete egyetlen élvonalbeli mérkőzésén szereplő Sántha védett. Igazi presztízscsata dúlt, de amikor Kalmár Jenő azt látta, hogy középhátvédje, Lóránt letaglózza Sándort, függetlenül attól, hogy Pósa bírótól maradhatott volna Lóri a pályán, azonnal Palicskóra cserélte.

A tulajdonképpen tét nélküli 90 percre a fagyos idő ellenére 25 000 néző volt kíváncsi. A *Képes Sport* riportere kiszámolta: a 4 forintos állóhelyen szurkolók 25 fillért fizettek egy gólért – kevesebb, mint hat percenként!

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Egy hétre jöttek, hét eggyel mentek

A magyar válogatott – illetve a szövetség – 1954 tavaszán mindent a vébéfelkészülésnek rendelt alá. Már a tél derekán leköltöztek a játékosok családostul az egyik balatoni Honvéd-üdülőbe, majd Budapesten is folytatódott az erőnléti edzések sorozata. Február elején pedig Egyiptomban járt a gárda.

Sándor, Lantos, Bozsik és Hidegkuti (a hajtó mellett a bakon) Egyiptomban

Február 12-én – a londoni 6:3 utáni első hivatalos mérkőzésén – simán, 3:0-ra verte az egyiptomi válogatottat. Puskás Ferenc elemében volt, két gólt is szerzett (14., 59. perc), a harmadikat Hidegkuti Nándor lőtte. A klasszikustól csak egy helyen tért el a kezdő tizenegy, Lóránt Gyula helyén a Vasas akkor újonc védője, Teleki (Tiegelmann) Gyula szerepelt (Grosics – Buzánszky, Teleki, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor). A két szélső helyére Sándor és Palotás állt a második félidőre, majd a középcsatárt Csordás váltotta a 67. percben. A csapat sokkal jobban játszott, mint néhány nappal korábban, a túra első mérkőzésén, amelyen „csak" 2:0-ra verte meg a kairói kerületi válogatottat. De még jobban ment Alexandria gyengécske csapata ellen, amelyet 14:2-re vert meg az ötgólos Hidegkuti és a négygólos Kocsis vezérletével. Ezen a 90 percen Ilku, Kárpáti, Palicskó, Palotás és a még ifista Karácsonyi is kezdett. Egyiptomban még egy találkozón lépett pályára az A-válogatott, s azon 3:0-ra megverte a helyi ligaválogatottat.

Közben az utánpótlás-válogatott az NDK-val játszott gól nélküli döntetlent, az úgynevezett C-válogatott pedig megkezdte emlékezetes kínai túráját. Pekingben, Sanghajban és Hangcsuban négy hét alatt 10 mérkőzést vívott helyi válogatottakkal, illetve alkalmanként a keret bemutató meccseket játszott két csapatot alkotva. Mind a tíz összecsapását megnyerte a közel 30 játékosból álló küldöttség, amelynek legjobb játékosa Szusza Ferenc volt

Április második hetében ismét „osztrák napokat" tartott a magyar labdarúgás.

Az A-válogatott Bécsben 1:0-ra nyert leggyakoribb riválisa ellen. Az egyetlen gól a 43. percben esett, a későbbi világhírű edző, a majdan róla elnevezett stadionban a saját kapujába passzírozta a labdát menteni igyekezvén Kocsis Sándor elől. Ernst Happel öngóljával győzött a magyar Aranycsapat. Ez a találkozó azon kevés mérkőzések egyike volt, amelyen Se-

bes Gusztáv válogatottja a klasszikus tizeneggyel kezdett: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Kocsist a 65. percben Palotás váltotta.

Kitett magáért a Henni (Oláh) – Kovács II, Börzsey, Palicskó – Kovács I, Bányai – Sándor, Machos, Szilágyi I, Szusza, Tóth M. összeállítású, 5:0-ra nyerő B-válogatott és a 6:0-s sikert elérő ifjúsági válogatott is. Utóbbiban Orosz Pál, a Bp. Kinizsi tehetsége négy gólt is szerzett. Az utánpótlás-korosztály 2:2-t játszott Szegeden az osztrák főváros ligaválogatottjával.

Áprilisban a 18 évesek gárdája (soraiban Tichyvel, Henni II-vel, Szimcsák II-vel és az évtized végén az Atlético Madrid első csapatában is szerepelt Csóka Józseffel) ötödik lett a korosztályos FIFA-tornán, az NSZK-ban.

Május 14-én a tulajdonképpeni A-válogatott Kocsis mesterhármasával és Czibor góljával Amszterdamban 4:1-re verte a helyi városi válogatottat. Az a tizenegy kezdett (beállt később Kovács I Imre és Sándor is), amelyet a kapitány a vébére szánt: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Öt nappal később az utánpótlás-válogatott (soraiban négy vb-kerettaggal, Gulyással, Várhidivel, Szojkával és Machossal) 2:2-re végzett az olaszok hasonló korú csapatával Firenzében.

Május 23-án az angol válogatott látogatott a Népstadionba. Oda, ahol korábban (igaz, csak egyetlen mérkőzést játszott) még soha nem nyert az Aranycsapat.

Ernst Ocwirk óriási volt – de Öcsi is!

Egy hétre jöttek, hét eggyel mennek – így szól a magyar futballtörténelem egyik legtalálóbb szójátéka, amely a 6:3 „visszavágóján" elszenvedett angol vereségen élcelődik. Kilencvenkétezer néző ájult egyik gyönyörűségből a másikba a helyszínen, de a jegyigénylők száma elérte az egymilliót! Walter Winterbottom szövetségi kapitány alaposan kicserélte csapatát a novemberi, londoni meccs után. Ramsey (a későbbi világbajnok szövetségi kapitány), Johnston, Eckersley, Mortensen, valamint a két újonc, Taylor és Robb nem játszott többet a válogatottban. A legyőzöttek közül mindössze Merrick, a Wright–Dickinson fedezetpár, valamint a belsőcsatár Sewell lépett pályára Budapesten a hét (!) új játékos (Staniforth, Owen, Byrne, Harris, Jezzard, Broadis és Finney) mellett. Sebes Gusztáv viszont – egyetlen kivétellel – a Wembleyben is szerepelt tizenkét játékost játszatta: Budai II László helyett a csepeli Tóth II József lett a jobbszélső, aki akkor játszott mindössze másodszor a válogatottban, ráadásul nem is Puskásék között, hanem egy tulajdonképpeni B-válogatottban debütált. Az angolok Jugoszláviából érkeztek, ahol 1:0-ra kikaptak. Ők is, a mieink is a Balatonnál töltöttek el néhány napot a találkozó előtt.

Az első félidőben három gólt szerzett a magyar csapat (sorrendben: Lantos Mihály, Puskás Ferenc és Kocsis Sándor), majd a második közepéig újabb három következett (Kocsis Sán-

A magyar és az angol (jobbra) együttes a meccs előtt

dor, Tóth II József, Hidegkuti Nándor). A 68. percben az angolok Ivor Broadis révén megszerezték a becsületgóljukat, de az utolsó találat ismét a magyaroké volt, Puskás Ferenc lőtte.

A magyar válogatott története egyik legremekebb játékával verte tönkre az angol tizenegyet.

Meg kell adni, a legyőzöttek a hírnevükhöz méltó sportszerűséggel fogadták a megszégyenítő vereséget. Gil Merrick, a kapus például így nyilatkozott: „Soha, hosszú profi pályafutásom alatt egyetlen egyszer sem kaptam egy mérkőzésen hét gólt. Borzasztó élmény volt azt látni, hogy csak jönnek és jönnek, feltartóztathatatlanul. Amikor a második félidőben hat perc alatt három gólt kaptam, az futott át az agyamon – ez katasztrófa."

Tom Finney, a legendás csatár évtizedekkel később a Puskás Ferencről könyvet író Rogan Taylornak elevenítette fel az emlékeit: „Ivor Broadisnak nagyszerű a humorérzéke. Amikor Budapesten bementünk az öltözőbe, s levette a cipőit, mindenkihez odament, s azt mondta: »Vigyázz, nehogy kesztyű nélkül érintsd őket, tüzesek!« Aztán még hozzátette: »Először jöttem úgy le a pályáról, hogy leégett a nyelvem.«

Puskás (a földön) az angolok sűrűjében

Arra célzott, hogy annyit loholt kilógó nyelvvel a magyarok után a forró napsütésben, hogy a nap megégette azt."

Malcolm Allison, a későbbi híres menedzser akkoriban a West Ham United együttesében futballozott. A pesti mérkőzést követő bajnoki fordulóban éppen a Népstadionban középhátvédet játszó Syd Owen ellen lépett pályára. Így emlékezett: „A meccs előtt kezet ráztam Syd Owennel, s kérdeztem tőle, milyen volt a magyarok ellen futballozni. Azt felelte, Malcolm, olyanok, mintha egy másik bolygóról csöppentek volna közénk."

Ugorjunk nagyot az időben, hiszen a világbajnokság történetét külön elevenítjük fel. Így szeptember 19. a következő dátum, a románok elleni háromfrontos találkozó. A B-válogatott (Gulyás – Kalmár, Börzsey, Dalnoki – Szabó, Dékány – Sándor, Csordás, Palotás, Aspirány, Tóth Mihály, majd cseréként Farsang) 2:1-re kikapott Bukarestben. Az ifik, a „fő meccs" előmérkőzéseként 1:0-ra veszítettek. Ám az Aranycsapat megvigasztalta a szurkolókat.

Az A-válogatott 5:1-re győzött a Népstadionban. Kilencvenháromezer néző előtt Sebes Gusztáv újoncokat avatott: Komáromi Tibor védett cseréként az utolsó negyedórában, beállt tíz percre Várhidi Pál, végigjátszotta a meccset a balfedezet posztján Kotász Antal, s bemutatkozott a balszélső Fenyvesi Máté. A Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Kotász – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi tizeneggyel kezdő csapat 35 percen keresztül szenvedett (akkor még Kocsis és Ozon góljával 1:1 volt az állás), majd magára talált. Kocsis Sándor újabb gólt lőtt még az első félidőben, aztán Hidegkuti Nándor is duplázott, végül a 30. percben a Tóth II József helyére beállt Budai II László állította be a végeredményt. „Sikerült a főpróba" – írta a *Képes Sport*, s aki nem tudná, mi jelentette az előadást 1954 őszén, annak meg is magyarázta: (…) az idény kétségtelenül legnehezebb nemzetközi mérkőzése, a szovjet–magyar mérkőzés".

A szovjet futball nagyon erős volt akkoriban. A B-válogatottja a Népstadionban 3:0-ra megverte a Gulyás – Kalmár, Börzsey, Dalnoki – Szabó, Dékány – Sándor, Tóth II, Szilágyi I, Aspirány, Czibor összeállítású csapatunkat, amelybe Gellér, Sólyom és Bencsics is beállt.

Az A-csapatok találkozóján döntetlen született Moszkvában. A hat meccsből álló őszi programból ez lett az egyedüli, amelyet nem nyert meg (sőt, amelyet nem nyert meg legalább két góllal) az Aranycsapat. A Dinamo stadionjában a Grosics – Buzánszky, Várhidi (Kotász), Lantos – Bozsik, Szojka – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi összeállítású gárda játszott, az egyébként soha többet össze nem álló alapcsapatból Lóránt, Zakariás és Czibor hiányzott. A Szbornaja a 14. percben Szergej Szalnyikov fejes gólja révén szerzett vezetést. Fura véletlen, hogy Kocsis Sándor is a 14. percben talált ugyanabba a kapuba, de természetesen a második félidőben. Így alakult ki az 1:1-es végeredmény. A *Képes Sport* a mérkőzés utáni számában a remek tollú újságíró, *Fekete Pál* a „helyzet komolyságához illő" *Négy nap és kilencven perc* című riportjában számolt be a túráról. A legjobb részben azt ecsetelte, hogy a csapat játékosai a Bolsojban megtekintették Csajkovszkij Csipkerózsika című balettjét. Tetszhetett a fiúknak, mert Puskás elégedetten nyilatkozott: „Jól folyik az utánpótlás nevelése a színházban. Kiváló a csapatmunka a balettban, de ragyogóak az egyéni teljesítmények is."

Októberben a vb-negyeddöntős svájciak nem jelentettek gondot a Népstadionban. 94 000 néző, telt ház figyelte a csapatokat. A mérkőzést a „6:3" bírója, a holland Leo Horn vezette. A Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi tizenegyből különösen a vb-gólkirály Kocsis Sándor játszott remekül, bő félóra alatt

két góljával eldöntötte a mérkőzést. A 3:0-s végeredményt Bozsik József állította be. Óriási fölényben játszott a magyar csapat, s akár kétszer ennyi gólt is lőhetett volna.

Két héttel később újabb többfrontos csata következett, ezúttal a csehszlovákokkal. Pozsonyban a B-válogatottnak (Gellér – Kovács II, Börzsey, Dalnoki – Kovács I, Dékány – Tóth II, Csordás, Palotás, Szusza, Tóth M., csereként Fejes) be kellett érnie 2:2-vel. A Népstadionban az előmérkőzésen az ifik, hiába lőtt Tichy Lajos két gólt, 4:2-re kikaptak. Hasonló volt a helyzet, mint szeptemberben a románok ellen: újfent az A-válogatott javított a mérlegen. Ismét táblás ház előtt, a Grosics (Palotai J.) – Buzánszky, Lóránt, Lantos (Kárpáti) – Bozsik, Szojka – Sándor, Kocsis, Hidegkuti (Czibor), Puskás, Fenyvesi összeállítású, kissé eklektikus magyar válogatottban különösen a világbajnoki formában futballozó Kocsis Sándor volt elemében, három gólt is szerzett. A negyedik (egyébként sorrendben a második) magyar gólt Sándor Károly lőtte, a csehszlovákok 4:0 után, a 87. percben szépítettek Pazdera révén.

Novemberben óriási sikert ért el a magyar labdarúgás: hat fronton találkozott csapata az osztrák vetélytársával, és mind a haton győzött. Tichy vezérletével ezúttal nyertek az ifik (4:2), majd győzött az A-válogatott is a Népstadionban. Bécsben a B-válogatott (Gellér – Kovács II, Börzsey, Dalnoki – Kovács I, Dékány – Tóth II, Csordás, Virág, Szusza, Tóth M.) 3:1-re nyert. A C-válogatott Kismartonban (Eisenstadt) 4:1-re, az utánpótlás-korosztály Badenben 6:2-re, az NB II-es válogatott Debrecenben Felső-Ausztria ellen 4:0-ra diadalmaskodott.

A nagyválogatott – elsősorban remek második félidei játékával – könnyedén, 4:1-re megverte a „sógorokat". Ez volt az első találkozója a két válogatottnak a Népstadionban, közel százezer néző előtt. A Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Szojka, Kotász – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Czibor, Fenyvesi tizenegy kezdett, a 33. percben Czibort Palotás, majd a 83. percben Grosicsot a salgótarjáni Oláh váltotta. Remekelt a Sándor, Kocsis jobbszárny, Sebes Gusztáv kapitány is láthatta, hogy semmivel sem kevésbé hatékony a Vörös Lobogó jobbszélsője, mint a honvédos Budai II László. A gólokat sorrendben Czibor, Palotás, Kocsis és Sándor lőtte. 1948. október 3. óta, tehát több mint hat éve ez volt a válogatott első olyan mérkőzése (természetesen azt leszámítva, amikor ugyanazon a napon két válogatott is játszott két különböző helyszínen), amelyen Bozsik József és Puskás Ferenc sem lépett pályára. A csapatkapitány Hidegkuti Nándor volt.

Decemberben értékes győzelemmel zárult az esztendő Glasgow-ban. A Hampden Parkban 134 000 néző látta a hatgólos találkozót. Forrásaink szerint ez volt a legnagyobb publikum magyar válogatott mérkőzésen. Andy Roxburgh, az UEFA későbbi technikai igazgatója ott volt tizenegy évesen a nézők között, később azt mondta: azóta sem látott még csapatot így futballozni. Leo Horn vezette a meccset, akárcsak az „Évszázad mérkőzését", de aligha ezért játszott legalább olyan jól az Aranycsapat, mint a Wembley-ben. A Faragó – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi összetételű együttes góljait Bozsik, Hidegkuti, Sándor és Kocsis szerezte. A vb-gólkirály Kocsis a 90. percben talált a kapuba, az volt az esztendőben a 23. gólja a válogatottban. Tavasszal sorozatban öt meccsen szerzett gólt (13), ősszel haton (10). A kettő között volt egy „kihagyás", az elveszített világbajnoki döntő! Mindössze tizenheten vannak a magyar futballtörténelemben, akik több gólt szereztek egész pályafutásuk során a válogatottban, mint a Kockának becézett csatár ezen egyetlen esztendő leforgása alatt…

1954. febr. 12.	Kairó	EGYIPTOM	3:0 (1:0)		Puskás 2, Hidegkuti
1954. ápr. 11.	Bécs	AUSZTRIA	1:0 (1:0)		öngól (Happel)
1954. máj. 23.	Bp., Népst.	ANGLIA	7:1 (3:0)		Lantos, Puskás 2, Kocsis 2, Tóth II, Hidegkuti
1954. jún. 17.	Zürich	DÉL-KOREA	9:0 (4:0)	vb-csop.m.	Puskás 2, Lantos, Kocsis 3, Czibor, Palotás 2
1954. jún. 20.	Bázel	NSZK	8:3 (3:1)	vb-csop.m.	Kocsis 4, Puskás, Hidegkuti 2, Tóth II
1954. jún. 27.	Bern	BRAZÍLIA	4:2 (2:1)	vb-negyedd.	Hidegkuti, Kocsis 2, Lantos
1954. jún. 30.	Lausanne	URUGUAY	4:2 (1:0, 2:2, 2:2)	vb-előd.	Czibor, Hidegkuti, Kocsis 2
1954. júl. 4.	Bern	NSZK	2:3 (2:2)	vb-döntő	Puskás, Czibor
1954. szept. 19.	Bp., Népst.	ROMÁNIA	5:1 (3:1)		Kocsis 2, Hidegkuti 2, Budai II
1954. szept. 26.	Moszkva	SZOVJETU.	1:1 (0:1)		Kocsis
1954. okt. 10.	Bp., Népst.	SVÁJC	3:0 (2:0)		Kocsis 2, Bozsik
1954. okt. 24.	Bp., Népst.	CSEHSZL.	4:1 (1:0)		Kocsis 3, Sándor
1954. nov. 14.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	4:1 (1:1)		Czibor, Palotás, Kocsis, Sándor
1954. dec. 8.	Glasgow	SKÓCIA	4:2 (3:1)		Bozsik, Hidegkuti, Sándor, Kocsis

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

14 mérkőzésen: Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász), Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Lantos Mihály (Bp. Vörös Lobogó)

13 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Grosics Gyula (Bp. Honvéd), Hidegkuti Nándor (Bp. Vörös Lobogó)

12 mérkőzésen: Lóránt Gyula (Bp. Honvéd)

11 mérkőzésen: Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)

10 mérkőzésen: Czibor Zoltán (Bp. Honvéd)

7 mérkőzésen: Zakariás József (Bp. Vörös Lobogó)

6 mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Fenyvesi Máté (Bp. Kinizsi), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC)

5 mérkőzésen: Palotás Péter (Bp. Vörös Lobogó), Sándor Károly (Bp. Vörös Lobogó)

4 mérkőzésen: Tóth II József (Csepeli Vasas)

3 mérkőzésen: Kotász Antal (Bp. Honvéd)

2 mérkőzésen: Tóth Mihály (Bp. Dózsa), Várhidi Pál (Bp. Dózsa)

1 mérkőzésen: Csordás Lajos (Vasas), Faragó Lajos (Bp. Honvéd), Gellér Sándor (Bp. Vörös Lobogó), Kárpáti Béla (Győri Vasas), Komáromi Tibor (Vasas Izzó), Palotai János (Győri Vasas), Oláh Géza (Salgótarjáni BTC), Teleki Gyula (Bp. Vasas)

AZ ARANYCSAPAT EZÜSTJE

A világ legjobb tizenegye elveszítette a világbajnoki döntőt

A magyar válogatott óriási önbizalommal utazott ki a svájci világbajnokságra. A nemzetközi sajtó, különösen az angolok kétszeri kiütése után, az első számú esélyest látta az Aranycsapatban.

A sorsolás nem volt kedvezőtlennek mondható, úgy festett, hogy a csoportmérkőzések nem jelenthetnek gondot *Sebes Gusztáv* válogatottjának. A szövetségi kapitány a válogatásáról a következőket írta: „Tizenegy játékos nevezése kézenfekvő volt, és ezek, akik évek hosszú során egységbe kovácsolódtak, a londoni hősök, a budapesti 7:1-es mérkőzés tagjai. Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás, Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás és Czibor nevezése körül nem is lehetett vita. (Budairól itt még nem szólt Sebes! – *a szerzők*.) Fontos mérlegelés után úgy határoztunk, hogy Grosics mellett Gellért és Gulyást is nevezzük. A három hátvéd mellett a győri Kárpátit és a Dózsa fiatal, tehetséges Várhidiját tartottuk érdemesnek arra, hogy a világbajnoki tornára nevezzük. A fedezetpár biztosítására Kovács Imrét és a fiatal, igen tehetséges salgótarjáni Szojkát neveztük. A csatárok nevezésénél már sokat gondolkodtunk. Csordás, mint jobbszélső, Palotás mint balösszekötő jöhetett elsősorban számításba. Balszélsőnek Tóth Mihály. Machos állt még rendelkezésünkre. Gondos mérlegelés után érkeztünk el a huszonkettedik emberhez. Tóth II mellett ki legyen a jobbszélső tartalék? Budai II vagy Sándor?” *(A magyar labdarúgás, I-II.)*

Fázós magyarok a világbajnoki döntő előtt. Balról: Puskás, Grosics, Lóránt, Hidegkuti, Bozsik, Zakariás, Lantos, Buzánszky, Tóth M., Kocsis, Czibor

Mint közismert, végül Budai II lett a kiválasztott. Sebes szerint azért, mert – noha 1954 tavaszán lényegesen gyengébben játszott vetélytársánál a bajnoki mérkőzéseken – a korábbi válogatott találkozókon, külföldön, jobb teljesítményt nyújtott. A tények kedvéért: a svájci világbajnokság kezdetéig Budai II 21, Csikar csak 10 mérkőzésen játszott az A-válogatottban. Sándor egyébként ugyancsak kiutazhatott Svájcba, noha nem volt a benevezettek között.

A csoportellenfelek közül a németektől tartott leginkább a magyar szakvezetés, miután nem ismerte jól az ellenfelet. Ám aztán kint a Bukovi Márton, Kalmár Jenő, Kalocsay Géza dr., Titkos Pál, Krajcsovics István, sőt, esetenként Sándor Károly és Kovács Imre, horribile dictu a lelkes Hidegkuti Nándor alkotta megfigyelői stáb főleg rájuk, valamint az 1950-es világbajnokság arany- és ezüstérmesére összpontosította a figyelmét. „Ez érthető volt – olvasható *Sebes* visszaemlékezésében –, hiszen az osztrákokat, az olaszokat, az angolokat és a svájciakat jól ismertük, a dél-amerikaiakról és a nyugatnémetekről viszont nem sokat tudtunk. Nem láttuk őket játék közben, és így tudásukat valósan nem is tudtuk megítélni." A nyugatnémetek egyébként csak 1950 novemberében játszották, játszhatták az első A-válogatott mérkőzésüket az elveszített háború után és miatt, az első, különben a törökök ellen 4:1-re megnyert vébémeccsük a huszadik volt a hivatalos mérkőzések sorában.

Már csak azért is figyelemre méltó, hogy az Aranycsapat szövetségi kapitánya hangsúlyozta, viszonylag keveset tudtak a csoporttárs németekről, mert máskülönben minden korábbit messze felülmúló volt a világbajnoki felkészülés.

Ennek részeként a játékosokat alaposan kivizsgálták, ami kiterjedt a vizeletre, a vérképre, a májfunkciós próbára, az EKG-vizsgálatra, valamint más sebészeti, belgyógyászati, ortopédiai, fül-, orr-, gége- és szemészeti vizsgálatokra, sőt a fogak ellenőrzésére. Egy ilyen vizsgálat során derült például ki, hogy Bozsik Józsefnek mandulaműtétre van szüksége, amelyet április végén el is végzett a felkért szakorvos. A játékosok 6000 kalóriás étkeztetést kaptak, a folyadékfelvétel pontos szabályozásával. (Sebes később megjegyezte: „Azoknál a játékosoknál, akiknél már megszokottá vált az alkoholfogyasztás, 1-2 pohár szódavizes bor fogyasztását engedélyeztük".) Svájcban a vitaminszükséglet kielégítését olyan, akkoriban itthon alig ismert gyümölcsök fogyasztása segítette, mint a narancs, a banán és a grapefruit. Nagy hangsúlyt kapott a C-vitamin adagolása is. 1954 elején a Sportorvosi Intézet és a Meteorológiai Intézet közös felkérést kapott annak kidolgozására, hogy az éghajlat, a környezet szempontjából mi lenne a magyar küldöttség számára az ideális táborhely. Végül a Berntől 32 kilométernyire lévő Solothurn mellett döntöttek, ahol 18-25 fok között volt az átlaghőmérséklet. A szálláshelyek közül a Hotel Kronéra esett a választás, amelyben egyébként nem az Aranycsapat nagymenői voltak az első világhírű vendégek: 1797-ben ott szállt meg a kíséretével együtt Bonaparte Napóleon is.

A részletesen kidolgozott edzéstervben szerepelt tréningmérkőzések lejátszása is. Sziporkázott a keret az Union Luxembourg (10:0), a Young Boys (9:0) vagy a Servette (8:2) ellen is. Június 17-én a lehető legkönnyebb ellenféllel szemben kezdte a világbajnokságot, 9:0-ra nyert Dél-Korea válogatottja ellen. Az 1982-es, Salvador elleni 10-1-ig ez volt a vb-történet rekordgyőzelme. Sebes Gusztáv Zürichben a Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Budai II, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor tizenegyet játszatta. Kocsis Sándor mesterhármast szerzett, Puskás Ferenc és Palotás Péter két-két, Lantos Mihály és Czibor Zoltán egy-egy gólt jegyzett. „A koreaiak ellen kezdtük a világbajnokságot, 9:0-ra intéztük el őket.

Pedig előtte az égvilágon semmit sem tudtunk róluk. Akkor még a dél-koreaiak abszolút kezdőnek számítottak a nemzetközi mezőnyben s az az igazság, hogy semmi esélyük sem volt ellenünk" – emlékezett a mérkőzés 40. évfordulóján Puskás Ferenc. Annak ellenére, hogy már egy évvel korábban véget ért a koreai háború, nem volt polgári – vagyis civil – légiforgalom „kifelé" az ázsiai országból. A válogatott hat napig (!) utazott teherautón, vasúton, hajón, majd végül repülőgépen Svájcba, hogy részt tudjon venni a világbajnokságon. A csapat egyik fele például Tokióból amerikai katonai gépen tette meg az utat – az anekdoták szerint a nagydarab jenkikre „szabott" ülésekben szinte elvesztek a kicsiny koreaiak, legtöbbjük lába le sem ért a földre, úgy lógázták, mint a gyerekek. S a pályán is úgy festettek az Aranycsapat sztárjai között.

Három nappal később következtek az addigra feltérképezett nyugatnémetek. A bázeli St.-Jakob stadionban, a később a döntőt is vezető Ling játékvezetése mellett a magyar válogatott a Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor összeállításban játszott, azaz Sebes Gusztáv, miként később a döntőben, itt is a csepeli Tóth Józsefet állította a jobb szélre. A csapat nagyszerűen játszott, Kocsis Sándor négy, Hidegkuti Nándor két, Puskás Ferenc és Tóth II József egy-egy gólt lőtt. A németek találatai 3:0-nál, 7:1-nél és 8:2-nél estek, nem sokat számított egyik sem. A teljes képhez hozzátartozik, hogy Sepp Herberger néhány kulcsjátékosát nem állította a csapatába, Toni Turek, Ottmar Walter, Max Morlock, Hans Schäfer és Karl Mai nem játszott a július 4-én a döntőben szerepeltek közül.

Ezen a találkozón sérült meg Puskás Ferenc. Az életéről a kilencvenes évek közepén megjelent *Egy legenda életre kel* című könyvben így emlékezett a mérkőzésre: „A sérülésem a legkevésbé sem azért történt, mert a németek túl durván játszottak, egyébként is, olyan nagy volt a különbség a két csapat között, hogy inkább hasonlított a kilencven perc egy barátságos mérkőzésre, mintsem egy világbajnoki csoportmeccsre. Liebrich, a németek hátvédje utánam lépett, s hátulról felrúgott. Talán 6:1-re vezettünk már. Akkor nem volt jelentősége annak, hogy tíz emberrel fejezte be a csapat a mérkőzést. Bevittek az öltözőbe, doktor Kreisz László, az orvos azonnal kezelésbe vett. Beborogatta a lábamat, aztán azt mondta: Jó hideg víz, az kell rá. Nem tudok többet tenni érted, mint hogy állandóan borogatom."

1997 februárjában hunyt el Jupp Posipal, a németek erdélyi származású, magyarul kitűnően beszélő játékosa. A tőle eredő anekdota szerint Puskás gyakran froclizta Liebrichet a mérkőzés alatt, s rendre őt – mármint Posipalt – kérte meg, hogy fordítson. A szász futballista „tolmácsolt" – Liebrich pedig begurult.

Erről azt mondta Puskás: „Vezettem a labdát, Liebrichet megelőzve. Fedeztem a testemmel, hogy ne tudjon hozzáférni. Szerintem nem érhette el a labdát, mégis belém rúgott. Rettenetesen

Puskást Liebrich (jobbra) rúgta le

fájt, azt hittem, eltört a lábam. De hogy szándékos volt-e, vagy sem, nem tudom. Talán mindegy is. Szegény Liebrich meghalt, hagyjuk békében nyugodni."

Sebes Gusztáv az *Örömök és csalódások* című könyvében kevésbé elnézően írt az esetről: „Ötvenezer néző szurkolt a németeknek a tribünön, s a bíró, az angol Ling egyáltalán nem torolta meg, hogy Liebrich összevissza rugdossa Puskást. Egyszer a tizenhatoson belül rúgta fel – nem kaptunk érte büntetőt. Aztán a harmadik volt a legdurvább: utána Puskás már nem is tudott lábra állni. A meccs után úgy festett, lehet, hogy Öcsi már nem is tud pályára lépni a tornán."

A németek súlyos veresége nem okozott különösebb meglepetést. Sepp Herberger csapatát senki nem sorolta az esélyesek közé. Ám a szövetségi edző más véleményen volt – amint azt az akkori segítő, a későbbi utód, Helmut Schön felidézte: „Németországban is mindenki a magyarokat tartotta a torna esélyesének, hiszen minden kétséget kizáróan ők voltak a világbajnokság legjobbjai. De amikor a csoportmérkőzések alatt találkozott a két csapat, Herberger úgy számolt, miután mindkét válogatott továbbjut, nincs értelme legjobbjait pályára küldeni. Tudatos lépés volt ez, ami azt eredményezte, a döntőben Sebes számára teljesen – vagy legalábbis nagyrészt – ismeretlen volt a német válogatott, míg mi tökéletesen feltérképezhettük a magyarokat."

Czibor elől ment Castilho

A legjobb négy közé jutásért az előző világbajnokság második helyezettjével, a brazil csapattal kellett a magyaroknak játszani június 27-én Bernben. Puskás sérülése ellenére nagy önbizalommal várta a magyar együttes a találkozót, noha a játékosok tartottak egy kicsit a dél-amerikaiaktól. Az áprilisban Budapesten járt Flamengo játékára még mindannyian jól emlékeztek. Ám az is tény: korábban még egyetlen csapat sem szerzett egy világbajnokságon az első két mérkőzésén 17 gólt... Kocsis Sándor hét góllal vezette a vb góllövőlistáját, négy évvel korábban Ademir, a brazíliai Mundial gólkirálya összesen hat gólig jutott.

Sebes Gusztáv részben a csapatkapitány sérülése miatt felforgatta a csatársort. A Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Czibor, Tóth Mihály tizenegy játszott. A 9. percben már 2:0 volt az állás, Hidegkuti Nándor és Kocsis Sándor egy-egy gólja után – ide. A 18. percben szépítettek a dél-amerikaiak a jobbhátvéd, Djalma Santos tizenegyes góljával. A magyar válogatott ettől függetlenül fölényben játszott, noha újabb gólt csak a 61. percben tudott szerezni: az előre kijelölt „ítéletvégrehajtó", Lantos Mihály lőtte, büntetőből. A brazilok nem adták fel. Újabb energiákat mozgósítottak támadásban, s hat perccel később Julinho ismét faragott a hátrányukból. Három perccel később Ellis, az angol játékvezető kiállította a Bozsikot durván megrúgó Nilton Santost, és a kezét felemelő magyar csapatkapitányt. Nyílt volt a második félidő második fele, de a 88. percben eldőlt a továbbjutás: a világ akkori talán legjobban fejelő játékosa, Kocsis Sándor a meccs során

már másodszor bólintotta a hálóba a labdát. A magyarokat majdnem szétvetette az öröm, a brazilok ellenben nem tudták elviselni a vereséget, illetve a kiesést. Humberto beleszállt Buzánszky Jenőbe, ő lett a mérkőzés harmadik kiállítottja. Egyetlen mérkőzésen három kiállítás – ez meglehetősen ritka a világbajnoki döntők történetében. Arthur Ellis, az angol bíró tulajdonképpen beállította a magyar Hertzka Pál 1938-as „rekordját", aki a Brazília–Csehszlovákia mérkőzésen ugyancsak három játékost állított ki.

Hidegkuti fejes gólja az uruk ellen

Óriási csata zajlott a pályán, aztán még nagyobbá fajult az öltözőben. Később az a pletyka terjedt el – az olasz *Corriere della Sera* meg is írta –, hogy a kétségbeesetten védekező magyarok közül Puskás egy üveggel arcon vágta Pinheirót, a brazil középhátvédet. Ugyanígy mesélte el a történetet Ernst Thommen, a svájci szervezőbizottság elnöke, aki állítása szerint látta, hogy Puskás nekitámad Pinheirónak. A sérült magyar csapatkapitány tettére nem volt bizonyíték, de tény, hogy a brazil óriási kötéssel az arcán hagyta el a stadiont. Maga Puskás így emlékezett: „Két játékos elkezdett verekedni az alagútban, és a brazil járt rosszabbul. A következő pillanatban az egész brazil csapat harckészültségben volt. Kiverték a villanykörtéket, Sebes Gusztávot eltalálta egy üveg- vagy szódásszifon, felrepedt a szemöldöke. Én nyakon fogtam egy brazil gyereket és bevonszoltam az öltözőnkbe. Meg volt rémülve és végül elengedtem. Nem hiszem, hogy az egész incidens három vagy négy percnél tovább tartott volna, de az biztos, hogy csúnyán alakult."

Arthur Ellis, a bíró nagy butaságra ragadtatta magát visszaemlékezésében: „Meg vagyok győződve arról, hogy a hírhedt berni bunyó a politika és a vallás összecsapása volt. A kommunista Magyarország politikájának és a katolikus Brazília vallásának összecsapása. A saját vérem is fortyogott később. Nem azért, mert egy brazil nő az autómra köpött, amikor próbáltam elhagyni a stadiont, és nem is azért, mert a brazil szurkolók kórusa lekommunistázott. Jobban bántott, hogy a FIFA fegyelmi bizottsága nem állt ki az ítéleteim mellett, nem foglalkozott a két kiállított brazil, Nilton Santos és Humberto, valamint Bozsik ügyével, hanem átadta azokat az érintett labdarúgó-szövetségeknek. Csak ez a három játékos nem kapott büntetést a pályafutásom során azok közül, akiket kiállítottam."

A kiállított Bozsik József játszhatott a következő mérkőzésen, mivel a magyar szövetség nem tiltotta el…

Arthur Ellis később azt mesélte ismerőseinek, hogy évek múltán találkozott Bozsikkal, s megkérdezte tőle, miért nem tiltotta őt el az elődöntő előtt a magyar szövetség. A jobbfedezet így válaszolt: „Nálunk nem szokás eltiltani országgyűlési képviselőket."

A történet jó, ám alighanem nagyobb az igazságtartalma annak, hogy a zseniális Bozsikra egyszerűen szükség volt a kétszeres világbajnok, a címvédő uruguayi válogatott ellen. *Sebes Gusztáv* szövetségi kapitány – egy évvel a világbajnokság után kiadott, *A magyar labdarúgás*

című könyvében – megmagyarázta a felmentő ítélet hátterét: „Bozsikot rúgták meg a mérkőzésen számtalanszor, ő nem volt durva, erre semmi szüksége nem volt, hiszen nagyszerű formában játszott. A durvaság különben sem tartozik az egyéniségéhez. Bozsik csak fenyegetett, ami, nem kétséges, szintén helytelen cselekedet volt, de nem járt érte kiállítás."

A magyar edzői stáb (Bukovi Márton, dr. Kalocsay Géza, Kalmár Jenő, Mándi Gyula és természetesen a főnök, Sebes Gusztáv) úgy határozott, hogy változtat a brazilok elleni taktikán. Az új műsorhoz új férfiak is kellettek, legalábbis részben. Nemcsak Puskás Ferenc volt ugyanis harcképtelen, hanem a helyettesítésére kiszemelt Tóth II József is. A trénerek tanácsa úgy határozott, hogy a két Tóth, az izomszakadást szenvedett csepeli József, azaz Bozsi és az újpesti Mihály helyett Budai II László és Palotás Péter kerüljön a csapatba. Végül majdnem a „klasszikus tizenegy" kezdett – azzal az el nem hanyagolható különbséggel, hogy a csapatkapitány, Puskás Ferenc csak a lelátóról nézhette a társait.

Ezúttal Palotásnak jutott a hátravont középcsatár szerepköre, s Hidegkuti maradt elöl, Kocsis mellett. Sebes arra utasította a Bp. Vörös Lobogó két belsőcsatárát, időnként cseréljenek helyet, igyekezzenek ezzel is megzavarni az uruguayiakat.

A magyar válogatott negyedik világbajnoki mérkőzésére a negyedik helyszínen került sor a svájci tornán. A dél-koreaiak elleni zürichi, a nyugatnémetek elleni bázeli, majd a brazilok elleni berni meccset a lausanne-i követte. A mai modern futballban immár elképzelhetetlen – no, meg a FIFA szabályai is tiltanák –, de a két csapat a mérkőzés előtti napon még nem vert tanyát az akkoriban körülbelül százezer lakosú városban.

Az Aranycsapat története egyik legjobb játékát produkálta a június 30-i elődöntőben, sőt sokak szerint a legjobbat, mégpedig a csapatkapitány, a maródi Puskás Ferenc nélkül. Kocsis Sándor és Hidegkuti Nándor zseniálisan játszott, s ez döntött a magyar válogatott történetének első hosszabbításos mérkőzésén.

A két csapat összeállítása a következő volt. Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Palotás, Hidegkuti, Czibor. Uruguay: Máspoli – Andrade, Santamaria, Martinez – Carvallo, Cruz – Souto, Ambrois, Schiaffino, Hohberg, Borgez. A magyarok Czibor a 13. percben lőtt góljával 1:0-ra, majd Hidegkuti Nándor a 47. percben szerzett találatával már 2:0-ra vezettek. A hajrában ellenben az argentin születésű Juan Eduardo Hohberg két góljával kiegyenlített. Rögtön az egalizálás után Hohberg kiugratta Schiaffinót, aki egyedül húzott kapura, elgurított a kifutó Grosics mellett, de a labda nem ment be. Ha beakadt volna… A hosszabbítás azonban Kocsis Sándoré volt: a torna gólkirálya a 110. percben és a 117. percben is fejelt egy gólt.

Puskás (jobbra) és Fritz Walter parolája a címlapra került

A *Népsport* így értékelt: „Különös mérkőzés volt, amely egészen másként kezdődött, mint az eddigi-

ek. Nem volt mindjárt túlságosan erős az iram, nem voltak túlságosan gyorsak a támadás felépítések. Ennek ellenére többet támadtunk, noha csatársorunk most sem játszott úgy, ahogyan azt az utóbbi időben megszoktuk tőle. Védelmünk viszont kitűnően állta a »sarat« a nehéz talajon. Már az elején lehetett látni, hogy a küzdelem sportszerű lesz, az összecsapások után a játékosok kezet fogtak egymással, megveregették egymás vállát. Az uruguayi csapaton látszott, hogy egyébként is másképpen játszik, mint a brazil. Csapatmunkája egységesebb, jobb a másik dél-amerikai csapaténál. A mérkőzés fordulópontjának mondhatjuk, amikor 2:0 után a magyar csapat a mérkőzés hátralevő részét bizonyos tudatalatti időhúzással akarta eltölteni, csak passzolgatták egymásnak a labdát, holott az uruguayi csapat sokkal veszélyesebb volt, semhogy ilyesmivel lehessen ellene boldogulni. Két szépen előkészített támadással törték át a magyar védelmet, s egyenlítettek. Ami ezután történt, az megint a magyar csapat hallatlan lelkierejéről, egységéről, testi és lelki tartalékairól ad bizonyságot. A csapat ekkor játszott a legnyugodtabban, a játékosok levitték a földre a labdát, nagyszerűen passzoltak, ebben a játékrészben döntő módon az ellenfél fölé kerekedtek, s a hosszabbítás idejét végigtámadták. Bebizonyosodott, hogy a magyar csapatban megvan a megfelelő tudás ahhoz, hogy a pillanatnyi visszaeséseket át tudja vészelni. Eddigi legnehezebb mérkőzését nyerte meg a magyar csapat – s vitán felül megérdemelten."

Már csak egy lépés volt hátra: a világbajnoki döntő.

Sebes – és szinte mindenki a magyar táborban – úgy gondolta, a csoportmérkőzések során ötgólos különbséggel legyőzött nyugatnémet együttes nem jelenthet problémát. Még akkor sem, ha a csapat néhány játékosa az uruguayiak elleni győzelem után félholtan botorkált a kimerültségtől, sőt Bozsik József kisebb sérülést is szenvedett az elődöntőben. Ugyanakkor az izomszakadt Tóth II József kivételével minden játékos igennel felelt arra kérdésre, hogy rendben lévőnek érzi-e magát, s vállalja-e a döntőbeli szereplést. Puskás Ferenc is így tett – nyilván sejthető, hogy az ő beállítása okozta a legnagyobb fejtörést.

A berni finálé belépője

„Meg akartam gyógyulni a döntőre. Mindenáron. Rengeteg jókívánságokkal teli levelet és táviratot kaptam otthoni barátaimtól és a szurkolóktól. Biztattak: ha tudok, játsszak. Rettenetes volt kívülről nézni a csapatot. Naponta kétszer vizsgálták a lábamat, de csak három vagy négy nappal a döntő előtt kezdtem el igazán mozgatni, ezután következhettek az edzések. Csupán a mérkőzés előtti napon nyilvánítottak egészségesnek az orvosok. Sebes is megvizsgált, de mindenki láthatta, hogy a lábam teljesen rendben van. Az biztos, hogy nem én voltam a leggyengébb a döntőben" – mondta később minden idők egyik legjobb „tízese".

A játékostársakat megosztotta Puskás beállítása. Kocsis Sándor talán élete végéig nem tudta megemészteni, hogy „riválisa" felgyógyult. *Bocsák Miklós* a *Kocsis és Czibor* című könyvében felidéz egy 1968-as barcelonai és egy még későbbi, 1974-es újvidéki Kocsis-interjút, melyekben a torna gólkirálya másfél, illetve két évtizeddel a finálé után is kemény kritikát mondott Sebesről Puskás beállítása miatt. Alighanem legjobban őt viselte meg a csapatkapitány visszatérése. Talán nem is tudta teljesen feldolgozni. A fentebb említett könyvben

Czibor Zoltán, *Kő András Bozsik* című könyvében pedig a címszereplő jobbfedezet – a habitusuknak megfelelő, erősebb vagy visszafogottabb tónusban – a nyilvánosság előtt is emlegette, hogy a stabil kezdő tizenegy két híressége nem kifejezetten sportszerűen töltötte az éjszakát. A kulcsszereplők a későbbi, bizalmas „háttérbeszélgetésekben" néhány társuk – csak valamiféle nagy lelki megrázkódtatással magyarázható, a világbajnoki döntő előtti éjszaka megbocsáthatatlan, a szállodán belüli – „bor- és szextúráját" emlegették. Bizonyítani úgysem tudjuk őket, az érintettek pedig már nincsenek az élők sorában, hát ne bolygassuk tovább a részleteket!

Az mindenesetre futballtörténelmi tény, hogy *Sebes Gusztáv* a nap folyamán háromszor írta át magában az összeállítást, az események hatására. Később *A magyar labdarúgás* című könyvében annyit megjegyzett: „Minden eshetőségre számítva Kárpáti, Várhidi, Szojka, Palotás, Budai és Kovács I is elhozta a szerelését, hogy szükség esetén kéznél legyen." Egy olyan találkozón, amelyen a szabályok szerint nem lehet cserélni, ez bizonytalanságra utal. Ha már a stáb nem döntött úgy, hogy minden benevezett játékos vigye ki a stadionba a felszerelését.

Később széles körben elterjedt magyarázat volt a magyar játékosok fáradtságára, hogy nem tudtak megfelelően pihenni a mérkőzés előtti éjszaka, ugyanis a svájci ifjúsági fúvószenekarok másnapi országos versenyének résztvevői éjjel elviselhetetlen zajongással és harsánykodással keresztül-kasul vonultak Solothurnon. Tagadhatatlan, hogy így volt – de ez csak rész az egészből. Nem volt szerencséje a magyar válogatottnak az időjárással sem. Solothurnban pokoli fülledt volt az éjszaka, aztán Bernben a mérkőzés délutánján ömlött az eső. Sepp Herberger legnagyobb örömére. A germánok bölcs hadvezére a döntő előtt úgy okoskodott: „A földkerekség legkiválóbb csapata a magyar. Verhetetlen. Jó talajú, száraz pályán. De csak egy kevéske eső is hulljon vasárnap, a magyar technika belefullad a sárba." És Bernben azon a július negyedikei vasárnapon nem kevéske eső esett, hanem kiadós.

Herberger mindössze hat játékosát – Liebrichet, Kohlmeyert, Posipalt, Rahnt, Fritz Waltert és Eckelt – hagyta meg a döntőre abból a tizenegyből, amelyiket a mieink 8:3-ra megvertek a csoportkörben. Hihetetlen tempóban kezdődött a mérkőzés, legalábbis, ami az eseményeket illeti. A 9. percben már 2:0-ra vezetett a magyar csapat, aztán két perc elteltével a németek szépítettek. A három gólt így írta le a *Népsport* tudósítása. „A 7. percben Lóránt, Bozsik a labda útja, Bozsik remekül ugratja ki Kocsist, a jobbösszekötő 16 méterről nagy erővel lő. Liebrichről a labda visszapattan Puskás elé, s balösszekötőnk 8 méterről ballal laposan a bal sarokba lő. 1:0 Magyarország javára. Továbbra is támadásban marad a magyar csapat. A 9. percben Kocsis elől Kohlmeyer hazaadja a labdát a bal kapufa irányába. Tureket meglepi a hazaadás, vetődik rá, de a labda kicsúszik a kezéből. A szemfüles Czibor odafut, átvezeti a labdát a jobb kapufa felé s mintegy

Morlock (jobbra) Grosics kapujába kanalazza a labdát

A fotón látszik, amint Schäfer lenyomja Grosicsot

3 méterről az üres kapu közepébe gurítja. 2:0 a magyar csapat javára. A németek nem adják fel a harcot, nagyon lelkesen játszanak. A 11. percben Schäfer elfut a bal szélen, beadását Lóránt nem éri el, Zakariás is csak éppen érinteni tudja a labdát, amely Morlock elé kerül, s Morlock közvetlen közelről a jobb kapufa mellett a hálóba nyomja, 2:1.

Az itthon Szepesi György rádióközvetítését hallgató milliók még akkor sem gondolták, hogy baj lehet. Mindenki azt gondolta, a bekapott gól ellenére jön az újabb henger, mint az első összecsapáson. Ám a 19. percben a németek kiegyenlítettek: „Morlockot Lóránt szögletre szereli. A berúgás után Buzánszky újra szögletre vágja a labdát. Most F. Walter íveli be a szögletet, a labda kétméternyire száll el a kapu előtt, Grosics nem tud beleütni, a labda túlszáll rajta s Rahn a földről felpattanó labdát az ötös túlsó sarkáról kapásból a jobb sarokba lövi. 2:2." A magyar csapat a folytatásban rengeteg helyzetet hagyott ki, ráadásul az Adidas speciális stoplijait használó németek lényegesen jobban alkalmazkodtak az esőben csúszóssá vált talajhoz. A korábban a két délamerikai óriás ellen nagyon nehéz meccseket vívó, az elődöntőben 120 perces csatára kényszerült magyarokon a fáradtság jelei mutatkoztak.

A 84. és a 86. perc között történt a második félidő két legfontosabb jelenete. „A mi térfelünkön folyik a játék. Bozsikot dancsolják, a játékvezető azonban továbbot int. O. Walter kapja a labdát, s mindjárt tovább is adja Rahnnak. A német szélső veszélyesen tör előre, becselezi magát a 16-oson belülre, ott még két jó cselt csinál, s aztán mintegy 12 méterről ballal a jobb alsó sarokba vágja a labdát, 3:2-re vezet a német csapat. A lelátókon leírhatatlan az öröm a német szurkolók körében. Gyors és veszélyes támadással válaszolnak a mieink a gólra. Kocsis előreadja a labdát Puskásnak, a balösszekötő a kapu baloldalába vágja a labdát. Közben azonban megszólalt a bíró sípja és a játékvezető a legnagyobb meglepetésünkre les címén nem adja meg a gólt." – írta a *Népsport*.

Sokáig vitatkoztak azon, hogy Ling miért nem adta meg Puskás szabályos gólját. Nézve a híres képet, a „harmadik magyar gól" fotóját, az akár perdöntő is lehetne: a háttérben (az eseményektől jó messze álló) Ling játékvezető középre mutat... Csak később gondolta meg magát. „Valóban, először úgy gondoltam, szabályos Puskás gólja – mondta évtizedekkel később az angol bíró –, aztán láttam, hogy a partjelzőm, a walesi Mervyn Griffith jelez, szerinte les volt. Konzultáltam vele, majd szabadrúgást ítéltem a németek javára. Tudom, Magyarországon még évtizedekkel később is emlegették ezt az esetet, szabályosnak vélve a magyar csapatkapitány gólját. Nem mondhatok mást: elfogadtam a jobb szögben álló, tapasztalt, világszerte elismert kollégám jelzését, majd kifelé ítéltem szabadrúgást."

A bánatos Lóránt, Buzánszky és Czibor

Itthon nagyon nehezen emésztette meg az ország, hogy a világ legjobb válogatottja nem lett a világ bajnoka. Sokan emlegették később is Sebes Gusztáv véleményét, mely szerint a kilencven perc alatt a németek nyolcszor lőttek kapura, ebből három góljuk született. Mi huszonötször vettük célba a német kaput és két gólt szereztünk, meg egy érvénytelent. Grosics Gyula így vélekedett: „Soha nem értettem egyet azokkal a véleményekkel, amelyek szerint a felforgatott összeállítás, vagy Puskás beállítása lett volna a hiba. Szerintem a vereségnek kizárólag pszichés okai voltak. Mi megnyertük Londonban az Évszázad meccsét, mi megvertük Budapesten az angolokat 7:1-re, de a világbajnoki döntőt elveszítettük. Nem a németek nyerték meg, mi veszítettük el. Óriási különbség! Önmagunkat vertük meg. A döntőben már nem olyan volt a csapat koncentrációja, mint előtte. Az a tény, hogy a csoportmeccsek során 8:3-ra megvertük a németeket, túlzott önbizalmat szült. S a vezetők közül senki sem akadt, aki figyelmeztette volna az együttest, hogy kérem, a döntőt le kell játszani! Senki nem magyarázta el nekünk, ez nem az a német csapat. Nagy baj volt, hogy a nyolcadik (sic!) percben már 2:0-ra vezettünk. Hiszen sokan azt hitték, már megnyertük a meccset. Ott ismerkedtünk meg először a német küzdőszellemmel, a saját bőrünkön tapasztaltuk, hogy képesek végighajtani a kilencven percet. Ha még tízszer lejátszottuk volna a döntőt, tízszer mi nyerünk. Ilyen csatárokkal?! Mindig azt mondom, a mezőnyben négy zseni futballozott: Bozsik, Kocsis, Hidegkuti és Puskás. Ha közülük csak egy csúcsformában játszott, már nyerni tudtunk. Ha kettő, a világ legjobb válogatottjait is térdre kényszeríthettük. Ha három vagy négy: akkor megvertük az angolokat 6:3-ra, meg 7:1-re, vagy Rómában az olaszokat 3:0-ra.”

A magyar válogatott máig is élő rekordokat állított fel a svájci világbajnokságon. Még egyetlen csapat sem szerzett vb-n 27 gólt. Még egyetlen csapat sem ért el ilyen pazar gólkülönbséget (+17). A magyar válogatott gólátlaga 5,4 volt a tornán. A gólkülönbsége átlagosan 3,2 volt. Az Aranycsapat az egyetlen válogatott, amely világbajnoki tornán két egymást követő mérkőzésén is legalább nyolc gólt szerzett. A torna gólkirálya, Kocsis Sándor az egyedüli játékos a vb-k történetében, aki négy egymást követő mérkőzésen is legalább két gólt szerzett. De sajnos az is igaz: ez volt az egyetlen vébédöntő, amelyet egy csapat kétgólos vezetésről elveszített.

Már a győzelmi bélyeget is kinyomtatták

A berni 2:3 letargiába taszította az országot. Tüntetéseket rendeztek országszerte, de főleg Budapesten, ahol már akkor valóságos (ellen)forradalmi hangulat csírázott. Még alig ért véget a berni közvetítés, amikor már zajongó, elégedetlen tömeg gyülekezett a mai Blaha Lujza téren, a Szabad Nép és a Népsport székháza előtt. A tömegek villamosokat borítottak fel a belvárosban. Senki nem számított rá, hogy a magyar együttes kudarcának ilyen mély hatása lesz – igaz, arra sem számított senki, hogy a nyugatnémet válogatott legyőzheti az Aranycsapatot.

NSZK–Magyarország 3:2 (2:2)

Világbajnoki döntő, 1954. július 4., Bern, 65 000 néző. Jv.: Ling (angol)

NSZK: Turek – Posipal, Liebrich, Kohlmeyer – Eckel, Mai – Rahn, Morlock, Ottmar Walter, Fritz Walter, Schäfer

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Czibor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Tóth Mihály

Gólszerző: Puskás (7.), Czibor (9.), Morlock (11.), Rahn (19., 84.)

AZ ÁVH FOGLYA

A Grosics-ügy, avagy a hatalom retorziója

Grosics Gyula 1954. november 7-én védett utoljára bajnoki mérkőzésen a Bp. Honvédban. Tíz nappal később ő kezdett a Partizan elleni belgrádi találkozón, s úgy készült, hogy véd november 21-én a Népligetben, a Vasas ellen is. Ám nem így történt.

„Én a mérkőzés előtt már átöltözve mentem volna ki bemelegíteni, amikor a Kalmár Jenő bácsi odajött hozzám, átkarolt, a fülembe súgta, hogy Gyula, ne menjen, mert magát nem engedik játszani – mesélte élete utolsó hosszú rádiós interjújában, az InfoRádióban*, 2013 októberében. – Na, most, hogy ki nem enged, meg miért nem enged, ezt ő nem tudta, mint ahogy én sem tudtam. Felöltöztem és elmentem. Nem is néztem meg a mérkőzést. Később aztán megtudtam, hogy Jenő bácsinak Sebes Gusztáv szólt, hogy ne engedjen játszani. Akkor halálos csend vett körül. Nem szólt hozzám senki. Az utolsó élményem az volt, hogy Jenő bácsi odajött, átkarolt, és azt monda, Gyula, maga nem játszhat felsőbb utasításra. Azt mondta, ő nem tudja, miért, neki nem mondták meg, hogy miért, csak azt, hogy nem játszhatok."*

A Fekete Párducnak haláláig meggyőződése maradt, hogy ha nem veszíti el az Aranycsapat a berni döntőt, nincsen az ő ügye sem. Ám így másnap telefonon már arról értesítettek, hogy házi őrizetben kell maradnia. Január elején vitték először kihallgatásra a Honvédelmi Minisztériumba, ahol kiderült, a vád kémkedés gyanúja és hazaárulás volt.

A Nemzeti Sportnak *a 80. születésnapja táján, 2006-ban adott interjújában elmesélte, az ötvenötös év pokol volt a számára, elsősorban Kárpáti László kegyetlenségei miatt. Heti rendszerességgel kellett megjelennie a kihallgatásokon az ÁVH Jászai Mari téri épületében. Kárpáti, az ÁVH tisztje egy centiről üvöltötte a képébe: „Te bitang hazaáruló!".*

Előfordult, hogy két órán keresztül lifteztették le és fel, majd levitték a pincébe, és megmutatták a kínzókamrát, közben egyfolytában arról faggatták, mit tud erről vagy arról az emberről.

Grosics Gyula 1955-ben egyetlen bajnoki mérkőzésen sem szerepelhetett, sőt nem is volt egyetlen klub tagja sem. 1956. január elsejétől leigazolhatott a Tatabányai Bányászba.

Ha nyerünk Bernben, Grosicsot sem vegzálja az ÁVH

A Honvéd többet utazott, mint Willy Fog

A fordulat éve – ha úgy tetszik, a kommunisták hatalomátvétele – óta nem bonyolítottak le a klubok olyan gazdag nemzetközi műsort, mint 1954-ben.

A legbőségesebb programot a Bp. Honvéd tudhatta le, máig emlegetett, híres mérkőzésekkel. A csapat húsvétkor kikapott Bécsben a Rapidtól 2:1-re, majd legyőzte az Austriát 5:1-re. Augusztusban két és fél hetes skandináviai portyán vett részt, Dániában, Svédországban és Norvégiában játszott összesen öt mérkőzést. Koppenhága válogatottját 4:0-ra, a Norrköpinget 5:0-ra, a Malmőt 2:1-re, Göteborg válogatottját 8:4-re, az AIK együttesét 2:0-ra, az oslói Frigget 15:3-ra győzte le. Szeptemberben a Baráti Hadseregek Tornáján, Bulgáriában – válogatottjai nélkül – a tiranai Partizani (5:0) és a pekingi Augusztus 1. ellen (5:2) is simán győzött. Két nagyon erős alakulat, a cseh Tankista Praha (2:1) és a bolgár CDNA (3:3) ellen is helyt állt, s Puskásék nélkül is megnyerte az ötös tornát.

Beszállás előtt a Honvéd Koppenhágában. Egyenruhában, s mégsem egyenruhában

Október közepén Brüsszelben, a belga szövetség megalakításának 50. évfordulóján 68 000 néző előtt 5:3-ra legyőzte az angol FA-kupa-győztes, bajnoki második West Bromwich Albiont. A birminghami együttes már 3:1-re vezetett, ám a Honvéd szenzációs játékkal fordított. Puskás, Czibor (2), Szovják és Kocsis szerezték a gólokat. A *La Dernière Heure* című belga lap így írt a látottakról: „A Honvéd úgy nyerte meg a mérkőzést, hogy szentesítette a magyar labdarúgás fölényét. Kétségtelen, a magyaroknak a berni vb-döntőben elszenvedett veresége csak kis kihagyás volt, játékosaik továbbra is feltartóztathatatlanok."

1954-ben egy forintba került a brosúra

A rendkívül zsúfolt programban is jutott idő egy belgrádi kiruccanásra: a sérült Puskás nélkül, szakadó esőben 3:2-re kikapott a csapat a Partizantól.

December 13-án remek mérkőzésen ugyancsak 3:2-re kapott ki a gárda a Wolverhampton Wanderertől. Miközben a magyar sajtó és a kint járt, Sebes Gusztávból, Mándi Gyulából, Kalmár Jenőből álló edzői triumvirátus bírálta a kispestiek játékát, a *The Times* áradozott: „A sár a mi szövetségesünk volt. Az első félidőben csak a Honvéd futballozott igazán élvezetesen, ebben a periódusban ragyogó tudását, sőt művészetét csillogtatta."

Stan Cullis, a „farkasok” menedzsere majdnem kiugrott a bőréből a Honvéd legyőzése után: „Semmi kétség, a miénk a legjobb európai klub.” Gabriel Hanot, a *L'Équipe* című, nagyon tekintélyes francia sportnapilap főszerkesztője azt írta erre az újságjában, hogy az állítás csak akkor lenne igaz, ha a meccsnek rendeznének visszavágót, s ha azon az angol csapat Budapesten sem kapna ki. A futballirodalom úgy tartja, Hanot agyában ezen eset kapcsán született meg a nemzetközi kupák megvalósításának ötlete. Lehet ebben valami, mert nem egészen egy évvel később elkezdődött a bajnokcsapatok tornájának sorozata.

A Wolverhampton–Bp. Honvéd műsorfüzete

A másik élcsapat, a bajnoki címvédő Bp. Vörös Lobogó húsvétkor 2:1-re nyert a Népstadionban az Austria ellen, majd november utolsó hetétől sikeres törökországi túrát bonyolított le, a Beşiktaşt 3:0-ra, a Galatasarayt 7:0-ra, a Fenerbahçét 3:1-re, az isztambuli válogatottat 7:2-re verte meg. Decemberben a Honvédhoz hasonlóan Angliában játszott, s az idény legjobb csapata, az 1955 tavaszán története első bajnoki címét elhódító Chelsea FC ellen 2:2-es döntetlent ért el.

A Chelsea–Vörös Lobogó meccs belépője

A Bp. Vasas júniusban Franciaországban, júliusban Bulgáriában járt. Kettő kivételével minden mérkőzését megnyerte, a bolgár B-válogatottól kikapott, a sztálinvárosi (várnai) VMSZ-szel döntetlent játszott. A legnagyobb sikert november végén Kelet-Berlinben aratta, ahol a városi válogatott ellen 6:1-re nyert. A *Fussball Woche (FuWo)* a mérkőzés után ezt írta: „Le kell szögeznünk, hogy jelenleg a Magyar Népköztársaságban játsszák a legjobb futballt az egész világon.”

A Bp. Dózsa Romániában és Csehszlovákiában járt, s a négy mérkőzéséből csak kettőn győzött. A Győri Vasas a júniust az NDK-ban töltötte, helyi csapatok ellen játszott, többnyire sikerrel. Az ellenfelek között akadt egy „kakukktojás” is: a Berlinben portyázó, brazil Madureira, amelyet a kisalföldiek 1:0-ra legyőztek. A Csepeli Vasas bejárta június végétől Finnországot, Svédországot és Norvégiát, hat mérkőzésen hat győzelmet aratva. A csapat, igaz, nem játszott a régió legerősebb alakulatai közül eggyel sem, a hat meccsén 32 gólt szerzett.

A Vasas Izzó Luxemburgban, Belgiumban és Franciaországban öregbítette a magyar futball hírnevét, Párizsban 4:1-re verte a Red Star és a Stade Français kombináltját. Csak Liège-ben kapott ki. A Sztálin Vasmű Csehszlovákiában, a Diósgyőri Vasas Lengyelországban, a Szegedi Haladás Romániában turnézott.

A végére hagytuk a Bp. Kinizsit, amely három találkozójából egyet sem nyert meg – de az évek távlatából nem ez a lényeg. Két meccset játszott Bulgáriában, ám igazán kuriózum az április 16-i, Flamengo elleni vereség volt a Népstadionban. Brazília akkori legerősebb klubcsapata 5:0-ra nyert a két Dózsa-csatárral, Egresivel és Szuszával megerősített „Fradi” ellen. Ez volt az első alkalom, hogy a brazil futball legkiválóbb képviselői közül egy hozzánk ellátogatott.

Magyar gól az uruguayi kapuban

Ki az a magyar, aki 1954-ben gólt szerzett az akkor még világbajnoki címvédő uruguayiak ellen? Nem túlságosan nehéz kvízkérdés egy vetélkedőben, ha nem zárjuk ki a lehetséges megfejtések közül Hidegkuti Nándor, Czibor Zoltán és Kocsis Sándor nevét. Ám ha kikötjük, hogy rajtuk kívüli labdarúgó a megoldás, már nehezebb a válasz. Pedig van!

Niederkirchner Róbert, aki itthon Négyesi néven nyert bajnoki címet a Csepel MTK 1947–1948-as csapatával, az akkor önálló Saar-vidék válogatottjának mezében lőtt gólt 1954. június 5-én Saarbrückenben az uruguayiaknak. Fájdalom, a Céleste 7:1-re győzött.

Még egy, korábban a magyar élvonalban is szerepelt honfitársunk vívott más ország színeiben válogatott mérkőzést az esztendőben: Kubala László a spanyolban. A Barcelona csillaga 1953 nyarától rendszeresen játszott az ibériai válogatottban, de a törökök elleni, januári madridi selejtezőről hiányzott. Ennek ellenére a spanyolok 4:1-re nyertek. A visszavágót, noha azon játszott Kubala, 1:0-ra elveszítették. Akkor még sem a gólkülönbség, sem a gólarány nem számított ilyen esetben, harmadik mérkőzést vívtak. A meccs előtt a spanyol vezérkar egy táviratra hivatkozó jelzést kapott, hogy a FIFA kifogásolhatja a magyar szövetség által eltiltani kért játékos szerepeltetését, ezért Luís Iribarren szövetségi kapitány – a szövetség elnökével, Sancho Dávilával konzultálva – kihagyta Kubalát a semleges pályán, Rómában játszott „döntőről". A találkozó 2:2-re végződött, az esélyesebb spanyolok pénzfeldobással veszítve kiestek.

A Barcelona egyébként a korábbi évek sikereihez képest szerény idényt zárt 1954 tavaszán, „csak" második lett a bajnokságban a Real Madrid mögött. Második lett Kuksi is, mégpedig a góllövőlistán, Alfredo Di Stéfano mögött.

Olaszországban Sárosi György edzette a Genoát, Senkey Imre a Novarát, Guttmann Béla november közepén vette át a végül a harmadik helyen végző Milant. Négy magyar futballozott az első osztályban: Mike István a Bolognában, Nyers István az Interben, Vinyei Jenő a Napoliban és Szőke László az Udinesében. Czeizler Lajos olasz szövetségi kapitány volt, és tizedik lett a Squadra Azzurrával a svájci világbajnokságon.

Vinyei Jenő (az álló sorban balról az első) a Napoli csapatában

Franciaországban Újlaki József, miután átigazolt az OGC Nice csapatához, a Division 1 legerősebb csatársorában játszott, az 1958-as vb-gólkirály Just Fontaine, az argentin Luis Carniglia (hamarosan Puskás edzője lett a Real Madridnál!) és minden idők egyik legkiválóbb luxemburgi futballistája, Vic Nuremberg társaságában. Újlaki ötödik lett a góllövőlistán 17 találattal. A nizzai klub május 23-án megnyerte a párizsi Colombes Stadionban a Francia Kupát, 2:1-re verte meg érte az Olympique Marseille-t. Turbéky István egyetlen mérkőzést játszott a Bordeaux-ban, Simonyi András, miután visszatért Portugáliából, néhány héten át a második li-

gás Red Star játékosa volt, majd átszerződött a Roubaix együtteséhez, amelyben a 40. születésnapján is túljutva 11 mérkőzésen öt gólt szerzett a francia élvonalban.

Svájcban Magay György (Georges Mogoy) továbbra is az FC Baselben játszott. Az edzők közül Weisz Lulu az FC Bielnél dolgozott, Sárosi Béla a Luganót dirigálta.

Gyarmati-Gyurcsó János az NDK szövetségének meghívására a lipcsei főiskolán oktatott, de közben a Volkspolizei Dresdennél volt állásban.

Georges Mogoy, azaz Magay György

Dániában Toldi Géza 1954-ben már az Aarhus GF együttesét irányította, miután elhagyta az Odense BK-t. Szendrődi Lajos a BK Köge bajnokcsapatának mestere volt.

Romániában Reinhardt (Radnai) János, a Kolozsvári AC hajdani NB I-es játékosa bajnoki címet nyert az UTA Araddal, miként Zsengellér Gyula Cipruson a Pezoporikosszal.

Portugáliában Szabó József ezúttal duplázott a Sportinggal, megszerezte a bajnoki aranyat és a kupát is. Játékosa volt Zörgő János és Hrotkó II János. Szabó János a Sporting Clube de Covilhã trénere volt, míg Biri János Setúbalban, a Vitóriánál tevékenykedett.

Zsengellér Gyula (álló sor, balról az első) a ciprusi Pezoporikosz mestere volt

Berkessy Elemér Angliában bukkant fel. Novemberben ő lett az első edző, aki a Football Legaue valamelyik klubjánál kapott volna szerepet. Referencialevelek és egy nagy győzelem is érveltek mellette: a Grimsby elnökségének tetszett, hogy abból a futballkultúrából érkező trénert szerződtessen, amelynek „terméke" az angol válogatottat az előző 12 hónapban tönkreverő magyar Aranycsapat. Az angolul nem beszélő Don Emilio tolmács segítségével, de hatékonyan értekezett a játékosaival, s az eredmények javultak az első hetekben. Mindkét fél nagy várakozással tekintett a folytatás elé. Hamar véget ért azonban a közös munka, december közepén kiderült, hogy bár a vezetők még Londonban Harold Watkinson akkori munkaügyi miniszterrel is tárgyaltak, Berkessy Elemér mégsem kap munkavállalási engedélyt. A Jegenyének becézett mester csalódottan visszatért Katalóniába.

Brazíliában Schwanner János a Flamengo keretéhez tartozott. A riói piros-feketék Budapesten jártak áprilisban, ám a magyar játékosuk nélkül, aki mint disszidens, nem jöhetett haza. Platkó Ferenc a Boca Juniors edzője volt Argentínában.

„Csak” ezüst a Népstadionban is

Az ötvenes évek – a versenyzők létszámát tekintve feltétlenül – legnagyobb szabású hazai sportrendezvénye volt a 35 ország részvételével tizennégy sportágban megtartott Főiskolai Világbajnokság. A három világcsúcsot, számos Európa- és még több országos csúcsot hozó eseményen kiemelkedően szerepelt a házigazda küldöttség, 59 elsőséget szerzett. Az első helyezettek között volt az ökölvívó Papp László, a tornász Tass Olga, Kertész Aliz és Köteles Erzsébet, a birkózó Polyák Imre és Szilvásy Miklós, az úszó Temes Judit, Szőke Kató és Littomericzky Mária, a vívó Kausz István és Gábor Tamás, a vízilabdázó Mayer Mihály, Zádor Ervin, Kanizsa Tivadar és úszóként Dömötör Zoltán, akik mind olimpiai bajnoki címet is szereztek gazdag pályafutásuk során.

A Főiskolai Világbajnokság emblémája

A Főiskolai Világbajnokság aranyérme. A mieink ezüstöt kaptak

A futballtornán az Aranycsapat közvetlen utánpótlásának számító, de már olimpiai bajnok, sőt vébéezüstérmes játékosokat is soraiban tudó csapat, dr. Kalocsay Géza irányításával, ezüstérmes lett a Dobay István vezette románok mögött.

A magyar csapat kerete: Csernai Tibor, Csordás Lajos, Dalnoki Jenő, Faragó Lajos, Fenyvesi Máté, Gulyás Géza, Kárpáti Béla, Kotász Antal, Kovács Ferenc, Machos Ferenc, Mátrai Sándor, Rajna Károly, Samus Lajos, Szabó László, Szojka Ferenc, Várhidi Pál, Vilezsál Oszkár

A magyar csapat eredményei: Magyarország–Skócia 3:0 (0:0), Magyarország–Egyiptom 5:0 (2:0), Magyarország–Uruguay 12:0 (7:0). A döntőben: Magyarország–Románia 0:1 (0:1).

Az élvonal újonca

Szegedi Haladás

Alapítási ideje: 1940
Megszűnt: 1976
Színe: kék-fehér-fekete
Idényei száma a magyar élvonalban: 17 (1954, 1957 tavasz–1958, 1959–1965, 1967–1968, 1970–1971, 1972–1974, 1975–1976)
Sikerei: –

A NAGY ÁTVERÉS

Egy cseh idegenlégiós felcsapott Zakinak

Zakariás József. Természetesen az „eredeti”

Szenzációs hírt jelentettek július végén a francia sajtóra hivatkozva a hírügynökségek: Zakariás József, a magyar Aranycsapat és a Bp. Vörös Lobogó fedezete a Lille Olympique csapatához igazol!

Lépjünk most túl azon az el nem hanyagolható „apróságon”, hogy a hidegháború kellős közepén hogyan szerződhetett volna a keleti blokk legerősebb válogatottjának játékosa legálisan egy nyugati klubhoz (ha meg ezt nem a hivatalos engedély birtokában teszi, a szövetsége nyilvánvalóan eltiltotta volna), mert a hírt teljesen komolyan kezelte a világsajtó.

Az OL elnöke, Louis Henno sajtótájékoztatón bejelentette az átigazolás tényét, hozzátéve, klubja számára nagy elismerés, hogy „vezető európai egyesületek ajánlataival szemben” Zakariás lille-i lesz.

A csoda egészen addig tartott, ameddig nem kellett futballozni. A „világhírű játékos” ugyanis már az első edzésen átesett a labdán. A bemutatásán az elnök mellett ülve még azt nyilatkozta, hogy 24 éves és hét nyelven beszél (senkinek nem tűnt fel, hogy Zaki akkor már harminc volt…), de aztán a játéka ennél szerényebb tudásról árulkodott.

Hamar lelepleződött a szélhámosság. Kiderült, hogy egy csaló visszaélt a nevével és a hírne-

FILMKOCKÁK

Én és a nagyapám

1954-ben mutatták be Gertler Viktor *rendezésében az* Én és a nagyapám *című filmet. A téma ezúttal sem nélkülözte a politikai aktualitást, egy új, szocialista nagyváros építéséről szól. A film főhősei Berci és a nagyapja, Koletár Kálmán és Gózon Gyula. „Bercire az osztályfőnöknőt játszó, (1954-ben 27 éves) Ruttkai Éva sem tud igazán hatni, de aztán egy délután, amikor a srác kitéved arra a futballpályára, ahol osztálytársai éppen meccset játszanak, megfordul minden. A futball nagy szerepet játszik abban, hogy a film utolsó jelentében az osztályával már elegáns úttörő-egyenruhában kiránduló Berci arról álmodik, hogyan lehetne ő is úttörővasutas, amelynél nagyobb tisztesség az ’50-es és a ’60-as évek között iskolás gyereket nem nagyon érhetett!” – írta* Lakat T. Károly Az otthon zöld füvén *című könyvben. Azt is megemlíti, hogy Bercin (azaz Koletár Kálmánon) és néhány a filmben amúgy is fontos szerepet játszó osztálytársán kívül a pályán mindenki szemmel láthatóan „profi” futballista volt. Köztük a későbbi Európa-klasszissá lett sokszoros magyar válogatott játékos, a gólpasszt adó, 15 éves (de már a Jutagyár csapatát is megjárt, a forgatás idején a Bp. Vasas Izzó ifiben futballozó) Görögcs János. „Amilyen aranyos és barátságos kissrác volt, pontosan annyira ügyetlen…” – emlékezett vissza Koletár Kálmánra Görögcs jó hatvan évvel később.*

Görögcs János mint gyermekszínész

vével. Egy Csehszlovákiából származó, Indokínában is szolgált idegenlégiós, bizonyos Ladislav Veréb (minden bizonnyal Veréb László) jelentkezett a Lille-nél, hogy világbajnoki ezüstérmesként odaszerződne. Ha bárkiben felvetődne, hogy ezt egy komoly klubnál elhitték, a válaszunk: igen.

Később Zakariás – az igazi Zakariás – mesélte a világ akkori egyik legtekintélyesebb sportlapja, a zürichi *Sport* őt Budapesten felkereső újságírójának, miközben az ötéves kisfiával a Népstadion lelátóján ülve nézte a Főiskolai Világbajnokság színpompás megnyitóját: „Vasárnap reggel egy francia újságíró keresett fel, bemutatkozott és elmondta, hogy én tulajdonképpen Franciaországban vagyok, ezt az értesülést kapta Párizsból. Azt is hozzáfűzte, hogy Csehszlovákián keresztül érkeztem oda, mivel határátlépési engedélyem nem volt, a rendőrség letartóztatott volna, s most ülnék. Azt válaszoltam, hogy az egészből annyi igaz, hogy tényleg ülök. Itt, a lelátón."

Aztán Zaki a bosszúságát feledve már a humoránál volt: „Az egészben csak az bosszantott igazán, hogy ha már visszaélt a nevemmel, legalább ne futballozott volna. A hírek szerint nem nagyon tudott belerúgni a labdába, ami velem azért nem szokott előfordulni…"

A zürichi *Sport* újságírója értetlenkedett, hogy egy tekintélyes egyesület vezetőit hogyan lehetett ilyen könnyen az orruknál fogva vezetni. Majd még döfött egyet: „A francia sportközvélemény a csapatuk vb-kudarca után most végre nevetett egy jót…"

Utóirat: Ladislav Verébet, a csalót a francia rendőrség letartóztatta. Mint utóbb kiderült, azt remélte, előbb kap egy nagyobb összeget, mint ahogy futballoznia kellene.

Csere: Honvéd helyett Haladás

A Szegedi Honvéd együttese a nyolcadik helyen végzett az 1953-as bajnokságban, egy pillanatig sem akadtak kiesési gondjai. Mégsem indulhatott el az elitben a következő idényben, miután a város vezetői úgy gondolták, nincs már szükség a katonacsapatra. A klubot 1953. december 22-én feloszlatták, helyére adminisztratív döntéssel a Szegedi Haladás, az egyetemi klub került, amely a harmadik vonalból ugrott előre a legmagasabb osztályba. Jeny Rudolf edző átvehetett ugyan néhány játékost a katonacsapatból, de a legjobbak közül öten (lehet, hogy igaz úgy is az állítás: „a legjobbak"), így Machos, Mednyánszky, Macsali, Palotai és Sipos távoztak a településről.

A város sportvezetői sokáig vitatkoztak, melyik klub kapja az NB I-es jogot (mintha az egy városnak járna…), végül a korábbi Kitartás Egyetemi Atlétikai Club Szeged és a SZEAC hagyományaira építkező egyetemi egyesületre voksoltak.

A Haladás nehezen lendült játékba az élvonalban, s noha fűződött a nevéhez néhány bravúr (ilyen volt a Kinizsi hazai legyőzése, a szerencsés öngóllal elért győri siker, valamint az őszi, főleg Rózsavölgyi négy góljának köszönhető, a Bp. Dózsa elleni 6:2-es diadal), rekordvereségbe is beleszaladt. A Vörös Lobogótól 14:0-ra kapott ki. A csongrádiak az idény végén elbúcsúztak a legmagasabb osztálytól.

A Szegedi Haladás tizenegye.
Balról: Baráth, Mészáros, Subits, Zallár, Faragó, Csányi, Rózsavölgyi, Csáki, Bodzsár, Böjtös, Cziráki

Névsorolvasás

BP. DÓZSA:
Fazekas Árpád 16 – Rajna Károly 20, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 20, Farsang Endre 25 – Borsányi (Prudits) György 20, Gyurik László 23 – Egresi (Englerth) Béla 18/4, Szusza Ferenc 20/16, Aspirány Gusztáv 22/9, Virág István 23/6, Tóth Mihály 26/3. A többiek: Kiss II Jenő 17/1, Deák Ferenc 14/9, Henni Géza (k) 11, Sólyom János 9, Brada János 8/5, Győrvári József 8, Pásztor István 4

BP. HONVÉD:
Grosics (Grosits) Gyula 15 – Rákóczi László 25, Lóránt (Lipovics) Gyula 21, Kovács János 15 – Bozsik József 20/3, Bányai (Breier) Nándor 26 – Budai (Bednarik) II László 20/6, Kocsis Sándor 26/33, Machos Ferenc 20/12, Puskás (Purczeld) Ferenc 20/21, Czibor Zoltán 21/10. A többiek: Babolcsay György 16/3, Palicskó Tibor 15, Tichy Lajos 13/8, Faragó Lajos (k) 10, Törőcsik I István 5, Macsali Gyula 4/1, Szovják István 4, Solti (Schlozarik) István 2, Laczi Antal 1, Sántha József (k) 1

BP. KINIZSI:
Gulyás Géza 25 – Ombódi Imre 26, Kispéter Mihály 25/2, Dalnoki Jenő 19 – Szabó I László 26/1, Dékány Ferenc 26/2 – Láng Károly 26/6, Orosz Pál 24/9, Mátrai (Magna) Sándor 24/10, Vilezsál Oszkár 26/7, Fenyvesi Máté 21/5. A többiek: Kertész Tamás 10/5, Borsos Miklós 7/2, Mészáros József 7, Rudas (Ruck) Ferenc 6, Henni II Miklós 5, Kerekes Jenő 5/1, Vígh Zoltán (k) 2

BP. VASAS:
Kamarás Mihály 16 – Kontha Károly 24, Teleki (Tiegelmann) Gyula 21, Sárosi László 24 – Szilágyi II János 18/1, Berendy Pál 24/6 – Raduly József 24/2, Csordás Lajos 25/16, Szilágyi I Gyula 25/13, Bundzsák Dezső 25/2, Illovszky Rudolf 25/6. A többiek: Karácsonyi György 16, Kovalik Ferenc (k) 11, Lőrincz Emil 10, Vadász Károly 10, Irtási Ferenc 1, Murár József 1

BP. VÖRÖS LOBOGÓ:
Gellér Sándor 23 – Kovács II József 26, Börzsey János 26, Lantos (Lendenmayer) Mihály 24/4 – Kovács I Imre 26/4, Zakariás József 21/2 – Sándor Károly 25/18, Hidegkuti Nándor 25/18, Palotás (Poteleczky) Péter 23/19, Kárász Endre 19/3, Molnár János 22/6. A többiek: Szolnok István 14/2, Kovács IV István 13/5, Kovács III Ferenc 6, Arató Gábor 4/1, Fecske István (k) 4, Szimcsák II László 2, Gál Ferenc 1, Marton László 1, Szimcsák I István 1

CSEPELI VASAS TK:
Tóth István 16 – Sipos (Sipszky) István 22/1, Mednyánszky Rudolf 26, Takács György 21/1 – Ughy Tibor 22/3, Kleibán Antal 23/1 – Tóth II József 25/9, Csernai Pál 26, Preiner Kálmán 16, Horváth István 24/2, Lovász Béla 24/8. A többiek: Keszthelyi (Keszli) II Mihály 15/3, Mészáros György (k) 14, Sárvári Ferenc 12/1, Kónya József 11, Kósa János 6/2, Domán Gyula 1

DIÓSGYŐRI VASAS:
Károlyi József 26 – Dudás Zoltán 26, Kakuszi Ferenc 24, Kékesi János 25 – Pesti (Petz) György 19, Peller Béla 26/1 – Nagy György 22/3, Dobó Zoltán 26/16, Szigeti Oszkár 26/8, Gondos Tibor 25/10, Pocsai László 21/6. A többiek: Bakó László 11/1, Reiter Ferenc10, Bujtor Gyula 4/1, Tóth László (k) 2, Jakobi Gyula 1, Török Sándor 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 24 – Buzánszky Jenő 26, Kónya II István 24, Bakonyi István 26 – Pálmai Sándor 18/3, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 21 – Pozsonyi Ignác 25/9, Prohászka János 23/5, Varga János 26/12, Molnár József 17/3, Kinczel László 18. A többiek: Ilku II Péter 17/4, Dacsev Miklós 15, Horváth III István 10/1, Révész I István 5/2, Csoknyai Tibor 3, Domonkos Imre (k) 2, Monostori Tivadar 2, Kereszti László 1

GYŐRI VASAS ETO:
Palotai (Priskin) János 25 – Kalmár II György 25, Tamás László 13, Kárpáti Béla 24 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 22, Raffai Ernő 25/4 – Dombos Ágoston 26/3, Koós László 26/11, Józsa Zoltán 24/5, Hegedűs Miklós 21, Pálfy Antal 22/7. A többiek: Pális Ferenc 15/4, Budai László 15/1, Pió Rudolf 8, Tullner Tibor 5, Pesti Zoltán (k) 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 26 – Kiss Gyula 26/1, Para Zoltán 21, Jedlicska Sándor 25 – Szojka Ferenc 25, Dávid Róbert 26 – Bablena László 26/2, Csuberda Ferenc 24/9, Opova József 26/7, Vasas Mihály 26/7, Lahos László 20/4. A többiek: Teket László 19, Hegyi Ferenc 7, Aranyosi Károly 6, Sándor I Gyula 4

SZOMBATHELYI LOKOMOTÍV:
Horváth György 17 – Nyírő Lajos 26/1, Tarr István 26/2, Tölgyesi (Leitgeb) József 18 – Dombai Károly 25/1, Kulcsár Ferenc 23 – Papp Lajos 21/8, Varga Ferenc 26/4, Szakály József 22/2, Bencsics József 26/7, Kolesánszky Zoltán 26/5. A többiek: Czigony István 11, Szöllősi Emil 11, Varga János (k) 11, Szandi Ottó 8/1, Lengyel Antal 5, Büki József (k) 2

SZTÁLIN VASMŰ ÉPÍTŐK:
Bakó Béla 20 – Fábián Zoltán 22, Ullmann István 25, Ladányi László 26 – Halmai József 24/1, Kotász (Gottlieb) Antal 25 – Hegedűs András 22/6, Fejes László 26/14, Szigeti Ferenc 21/4, Bédi Lajos 26/3, Krasznai László 24/2. A többiek: Király Árpád 15/3, Bagoly Bertalan 7, Serédi (Schwara) Nándor 6/1, Csepregi János (k) 5, Nagymáté István 4, Lennert Ferenc (k) 3, Réder János 1

SZEGEDI HALADÁS:
Mészáros Károly 26 – Benák András 18, Subits Lajos 18, Bodzsár Sándor 26 – Baráth János 25/1, Zallár Andor 18 – Böjtös János 24/1, Cziráki József 25/9, Csáki Béla 22/7, Csányi József 23/1, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 25/13. A többiek: Faragó Gyula 17, Rábay László 15, Bánáthy János 12/2, Cserhalmi Mihály (k) 2, Fodor János 2, Vass István 2, Juhász Tibor 1

VASAS IZZÓ:
Komáromi Tibor 25 – Tunyogi István 26/2, Kéri Károly 26, Hartmann Gyula 22 – Kirádi Ervin 22/1, Fürjes (Fischer) Imre 26 – Bukovi Gábor 13/2, Bárfy Antal 26/7, Városi (Wustel) György 26/3, Virág Kálmán 24/4, Kovács Sándor 15/5. A többiek: Kincses (Kunszt) Jenő 12/1, Várnai (Vnuk) Lajos 11, Samus Lajos 9/3, Lenkei (Lelenka) Sándor 6/1, Herédi Ernő 5, Zalai Lajos 4, Nagy József 3, Ruzsa Sándor (k) 2, Zele Sándor 2, Forgács Gyula 1

Az 1954. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Honvéd	*26*	*19*	*2*	*5*	*100:43*	*40*
2. Bp. Vörös Lobogó	*26*	*16*	*3*	*7*	*82:34*	*35*
3. Bp. Kinizsi SE	*26*	*16*	*1*	*9*	*54:31*	*33*
4. Bp. Vasas	*26*	*11*	*7*	*8*	*49:51*	*29*
5. Bp. Dózsa	*26*	*11*	*4*	*11*	*54:49*	*26*
6. Dorogi Bányász	*26*	*7*	*11*	*8*	*39:42*	*25*
7. Győri Vasas	*26*	*9*	*7*	*10*	*43:51*	*25*
8. Vasas Izzó	*26*	*7*	*11*	*8*	*30:41*	*25*
9. Diósgyőri Vasas	*26*	*10*	*3*	*13*	*49:61*	*23*
10. Sz.helyi Lokomotív	*26*	*8*	*7*	*11*	*32:49*	*23*
11. S.tarjáni BTC	*26*	*9*	*4*	*13*	*30:46*	*22*
12. Csepeli Vasas	*26*	*6*	*10*	*10*	*33:51*	*22*
13. Szegedi Haladás	*26*	*7*	*6*	*13*	*37:63*	*20*
14. Sztálinv. Vasmű	*26*	*6*	*4*	*16*	*37:57*	*16*

Osztályozó az NB I-be jutásért: 1. Kőbányai Dózsa 5, 2. Légierő SE 4, 3. Bp. Vörös Meteor 3, 4. Ózdi Vasas 0

NB II, Déli csoport

1. Légierő SE	*30*	*20*	*5*	*5*	*77:28*	*45*
2. B.csabai Építők	*30*	*14*	*9*	*7*	*49:35*	*37*
3. Bp. Szikra	*30*	*16*	*5*	*9*	*56:43*	*37*
4. Vasas Dinamó	*30*	*16*	*4*	*10*	*68:39*	*36*
5. Bp. Előre	*30*	*15*	*6*	*9*	*57:39*	*36*
6. K.méti Előre	*30*	*14*	*5*	*11*	*63:51*	*33*
7. Ceglédi Lokomotív	*30*	*14*	*4*	*12*	*57:48*	*32*
8. Szolnoki Lokomotív	*30*	*13*	*6*	*11*	*51:46*	*32*
9. Orosházi Kinizsi	*30*	*14*	*4*	*12*	*40:46*	*32*
10. Kőbányai Lokomotív	*30*	*12*	*4*	*14*	*42:46*	*28*
11. K.méti Kinizsi	*30*	*13*	*2*	*15*	*52:58*	*28*
12. Gyulai Építők	*30*	*10*	*7*	*13*	*42:55*	*27*
13. Szegedi Lokomotív	*30*	*8*	*6*	*16*	*38:57*	*22*
14. VL Sortex	*30*	*8*	*3*	*19*	*46:65*	*19*
15. Vasas Generátor	*30*	*8*	*3*	*19*	*39:90*	*19*
16. Szegedi Petőfi	*30*	*6*	*5*	*19*	*47:78*	*17*

A 6. helyezett Dorog. Balról: Pozsonyi, Molnár, Pálmai, Varga, Prohászka, Bakonyi, Kinczel, Dacsev, Kónya II, Ilku I, Buzánszky

NB II, Keleti csoport

1. Ózdi Vasas	*30*	*25*	*1*	*4*	*103:23*	*51*
2. Nyíregyh. Építők	*30*	*17*	*4*	*9*	*49:39*	*38*
3. Gödöllői Dózsa	*30*	*16*	*6*	*8*	*60:54*	*38*
4. Miskolci Lokomotív	*30*	*15*	*6*	*9*	*58:42*	*36*
5. Debreceni Lokomotív	*30*	*15*	*5*	*10*	*76:50*	*35*
6. Sal. Vasas	*30*	*15*	*5*	*10*	*65:49*	*35*
7. Perecesi Bányász	*30*	*16*	*2*	*12*	*60:49*	*34*
8. Nagybátonyi B.	*30*	*15*	*4*	*11*	*55:47*	*34*
9. Debr. Honvéd	*30*	*11*	*10*	*9*	*42:45*	*32*
10. Egri Fáklya	*30*	*10*	*9*	*11*	*31:33*	*29*
11. Sajószentpéteri B.	*30*	*12*	*2*	*16*	*46:58*	*26*
12. Miskolci Honvéd	*30*	*10*	*5*	*15*	*44:60*	*25*
13. Kisterenyei B.	*30*	*9*	*4*	*17*	*37:71*	*22*
14. Miskolci Építők	*30*	*7*	*6*	*17*	*38:60*	*20*
15. Bp. Lokomotív	*30*	*3*	*9*	*18*	*33:74*	*15*
16. Bp. Postás	*30*	*3*	*4*	*23*	*32:75*	*10*

NB II, Közép csoport

1. Bp. Vörös Meteor	*30*	*23*	*4*	*3*	*102:29*	*50*
2. Tatabányai B.	*30*	*21*	*6*	*3*	*90:27*	*48*
3. Bp. Gyárépítők	*30*	*17*	*5*	*8*	*65:37*	*39*
4. Pénzügyőrök	*30*	*15*	*8*	*7*	*55:38*	*38*
5. Kinizsi Dohánygyár	*30*	*16*	*5*	*9*	*46:39*	*37*
6. Bp. Spartacus	*30*	*16*	*4*	*10*	*51:34*	*36*
7. Váci VL	*30*	*14*	*8*	*8*	*47:35*	*36*
8. Vasas Ganzvagon	*30*	*11*	*9*	*10*	*47:39*	*31*
9. VL Duna-cipőgyár	*30*	*12*	*5*	*13*	*57:56*	*29*
10. Bp. Haladás	*30*	*11*	*5*	*14*	*47:56*	*27*
11. Vasas-MÁVAG	*30*	*6*	*11*	*13*	*46:72*	*23*
12. Pesterzsébeti Vasas	*30*	*7*	*8*	*15*	*39:60*	*22*
13. Szikra Kénsavgyár	*30*	*8*	*5*	*17*	*32:69*	*21*
14. Kinizsi Sörgyár	*30*	*7*	*5*	*18*	*36:58*	*19*
15. Szikra Gázművek	*30*	*5*	*3*	*22*	*35:85*	*13*
16. Esztergomi Vasas	*30*	*3*	*5*	*22*	*29:90*	*11*

NB II, Nyugati csoport

1. Kőbányai Dózsa	*30*	*18*	*10*	*2*	*72:24*	*46*
2. Pécsi Lokomotív	*30*	*19*	*8*	*3*	*83:32*	*46*
3. Pécsi Bányász	*30*	*15*	*6*	*9*	*72:43*	*36*
4. Nagykanizsai B.	*30*	*14*	*6*	*10*	*47:31*	*34*
5. Komlói Bányász	*30*	*13*	*7*	*10*	*64:54*	*33*
6. Várpalotai B.	*30*	*13*	*7*	*10*	*36:38*	*33*
7. Győri Lokomotív.	*30*	*13*	*5*	*12*	*57:57*	*31*
8. Soproni Lokomotív	*30*	*12*	*6*	*12*	*51:48*	*30*
9. Sz.fehérvári Vasas	*30*	*11*	*7*	*12*	*42:50*	*29*
10. Szombathelyi VL	*30*	*9*	*11*	*10*	*46:54*	*29*
11. Pécsi Dózsa	*30*	*8*	*10*	*12*	*41:48*	*26*
12. Csillaghelyi VL	*30*	*12*	*2*	*16*	*48:65*	*26*
13. Sz.fehérvári Építők	*30*	*9*	*7*	*14*	*48:59*	*25*
14. Pápai VL	*30*	*9*	*5*	*16*	*44:57*	*23*
15. T.bányai Építők	*30*	*7*	*6*	*17*	*43:75*	*20*
16. Pécsi VL	*30*	*4*	*3*	*23*	*26:85*	*11*

A bajnok Honvéd tablója, már Grosics nélkül. Érdemes felfigyelni Lóránt(h) nevének írásmódjára

Hidegkuti (balra, Vörös Lobogó) a Bp. Kinizsi kapujára tüzel

Gólkirály:
Kocsis Sándor (Bp. Honvéd)
33 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Bp. Honvéd	X	1:1	2:0	6:1	2:1	8:0	1:2	4:0	4:0	4:1	3:1	4:3	5:1	3:0
2. Bp. Vörös L.	7:9	X	1:3	3:0	0:1	3:1	5:0	0:0	7:1	1:1	3:2	4:1	4:3	5:0
3. Bp. Kinizsi	1:3	2:0	X	2:0	3:2	1:2	2:3	1:1	2:0	1:2	4:0	3:0	0:1	4:2
4. Bp. Vasas	3:6	0:5	1:5	X	4:2	0:0	2:1	1:1	4:2	6:1	3:1	2:2	1:0	1:0
5. Bp. Dózsa	5:4	1:2	4:1	1:3	X	4:1	2:3	1:1	1:1	2:1	1:1	0:0	2:6	1:3
6. Dorog	2:1	0:1	1:2	1:2	2:0	X	3:3	1:2	1:1	3:0	2:4	0:0	2:2	4:1
7. Győr	3:1	0:3	1:2	0:4	0:2	1:1	X	3:1	0:3	4:2	2:2	0:0	0:1	3:4
8. Vasas Izzó	2:2	1:0	0:3	1:3	1:3	1:1	3:3	X	5:2	3:0	0:1	0:0	3:2	1:0
9. Diósgyőr	1:6	1:2	0:2	2:2	3:2	1:4	1:2	6:0	X	1:2	2:0	5:1	0:3	3:2
10. Sz.helyi L.	2:1	2:1	0:2	1:1	4:3	1:1	2:1	1:1	0:3	X	0:0	0:1	0:1	1:1
11. SBTC	1:6	1:0	2:1	3:1	0:4	0:3	0:2	0:2	3:0	1:2	X	0:1	2:1	0:1
12. Csepel	3:5	0:5	1:0	4:3	2:4	2:2	2:4	0:0	3:4	0:0	0:0	X	2:4	3:2
13. Szegedi Hal.	2:7	0:14	2:3	0:0	1:3	0:0	0:0	0:0	1:2	4:2	2:4	0:0	X	0:3
14. Sztálinv. V.	0:2	3:5	0:4	1:1	0:2	1:1	2:2	3:0	2:4	2:4	0:1	0:2	4:1	X

Kőbányáról Pécsre, Mátyásföldről Szolnokra

A korra jellemzőek azok a történetek, amelyek az idény két újoncának históriáját regélik el. Pécsen ugyan már 1950-től létezett a helyi rendőri szervek által támogatott Dózsa (azért fontos a rendőrséget, s nem a belügyet pártfogóként emlegetni, mert külön csapata volt az ÁVH-nak is a városban, Pécsi Bástya néven), de még a második számú alakulatnak sem számított, sem tudásban, sem népszerűségben. A kétszer is az élvonalban szerepelt „Vasutas" és a Dózsa közé beékelődött még a Pécsújhegyi Bányász és a Pécsbányatelepi Bányász összeolvadásából született Pécsi Bányász is.

Az 1954-es bajnoki évben a négycsapatos második vonal Nyugati csoportjában három pécsi alakulat is szerepelt. A Lokomotív és a Bányász akár a feljutásra is eséllyel, a Dózsa a kiesés ellen harcolva. A rohamléptekben fejlődő város lakói tulajdonképpen a két jobb közül bármelyiket szívesen látták volna az élvonalban. Ha a végül harmadik helyezett Bányász nem is, de a „Vasút" végig versenyben volt a Kőbányai Dózsával. Azonos pontszámmal bár, de veszített. Nem jutott fel. Ám a pécsi labdarúgás nagy szerencséjére a kőbányai együttes megnyerte az NB II-es bajnokok osztályozó tornáját, s jogot nyert az NB I-es szereplésre.

A *Képes Sport* az *1955. február 22*-i számában még a Kőbányai Dózsa és a Légierő fotóját közölte feljutókként. Pedig addigra már kiderült, hogy Szolnok és Pécs is NB I-es csapatot „kap". A *Dunántúli Napló* már *január 25*-én tudósíthatott arról, hogy első osztályú klubja lesz Pécsnek!

A Kőbányai Dózsa, amelyet 1955 februárjában még feljutóként ünnepelt a Képes Sport, noha addigra eldőlt a sorsa. Hátul, balról: Fenyvesi László edző, Zsámboki (kabátban) Forgács, Orosz, Polgár, Lung, Beliczky, Urbán (kabátban), Pozsgai. Középen: Gulyás. Elöl: Hentes, Fazekas, Rendek, Pleck

A döntéshozóknál sokat nyomott a latban, hogy 1954. november 10-én a Baranya válogatottja ellen Pécsen pályára lépő Aranycsapatra húszezren voltak kíváncsiak a Lokomotív (azaz a PVSK…) pályáján. Akkor fogalmazódott meg, hogy a település megérdemelne egy élvonalbeli csapatot. S miután a Kőbányai Dózsát nem akarta az Országos Testnevelési és Sportbizottság, valamint a politika által „felügyelt" labdarúgó-szövetség az első osztályban tudni, logikus volt, hogy a második és harmadik helyezett városa, Pécs legyen a befutó. Arról már a helybéli pártelit döntött, hogy az ne a vasutas klub, s még kevésbé a bányászoké, hanem a Dózsa legyen.

Kamondi Imre, az élvonalba került lila-fehérek szélsője később két kötetben megírta az egyesület, illetve a jogutód PMSC (PMFC) történetét. Az 1994-ben megjelent első részben kitért az 1955 eleji események hátterére is: „… a város és a megye pedig lépett, méghozzá erélyesen. A név adaptálásával a leendő egyesület alapjait az akkor még NB II-es Pécsi Dózsára helyezte, de nem állt meg a szimbolikus jelentőségű intézkedésnél. A megyei belügyi szervek pedig nemcsak elfogadták, de igényelték is a pártbizottság és annak hatáskörébe tartozó intézmények potenciális erejét. Ismerve a politikai-társadalmi struktúrát, tudjuk, hogy valamiképpen minden életerős termelő és társadalmi képződmény parancsuralmi függőségben állt a pártbizottsággal. (…) Az új intézkedő apparátus nem volt senkinek lekötelezve, nem kellett tartani intrikáktól, betartásoktól, a labdarúgók verbuválásában is erélyes kézzel sakkozott. Nem hátrált meg bányászküldöttségek, szakszervezeti oppozíciók, egyesületi kérelmek előtt, akikre szüksége volt, fogta és vitte." *(Idézte Dénes Tamás, Hegyi Iván, Lakat T. Károly: Az otthon zöld füvén)*

Hasonlóan szövevényes, ám egy kicsivel korábbi keltezésű a Légierő története. A szolnokiak úgy emlékeznek, hogy elsősorban Házi Sándornak, a város országgyűlési képviselőjének köszönhette a város, hogy hat és fél évvel a Szolnoki MÁV kiesése után újra élvonalbeli csapata lett. Házi történelmi szerepe még csak ellentmondásosnak sem nevezhető (1951-től 1955 márciusáig a Magyar Néphadseregben a légierő főparancsnoka, 1953-tól Szolnok megye országgyűlési képviselője is volt, de vélhetően az 1956-os, salgótarjáni sortűzben a megyei fegyveres erők parancsnokaként játszott szerepéért 1957 nyarán honvéddé fokozták le, majd nyugdíjazásáig vállalatigazgatóként dolgozott. A korra jellemző a sorsának alakulása, hiszen súlyosan megbüntették – csak nem világos, hogy miért. Mert ha a sortűzben játszott szerepéért, akkor nem lefokozás, hanem – mivel akkor még létezett ilyen – halálbüntetés járt volna neki. 2003-ban hunyt el.)

Visszatérve a futballhoz: Házi közbenjárására – ha elrugaszkodnánk a kortól, s annak szókészletétől, azt is írhatnánk: erélyes és eredményes lobbitevékenységének köszönhetően – a Mátyásföldről Rákosfalvára telepített, Honvéd Iljusin SK, majd Légierő SE néven szereplő együttes 1954 januárjában leköltözött Szolnokra. Szerepét nem becsülte alá a korabeli megyei napilap sem, amely a feljutás, az Ózdi Vasas elleni győzelem után, *Akinek sokat köszönhet a Légierő* címmel rövid keretesben méltatta a vezérőrnagy érdemeit. A városban idegen test maradt a klub, de mert az emberek kíváncsiak voltak a jó futballra, rendre szép számú közönség előtt játszhatott. Az egyesület ugyan a Honvéd Killián György Repülő Hajózó Tiszti Iskolára települt, a futballistákat is bevonultatták, ám még egyenruhát sem kellett viselniük, úgy élték a mindennapjaikat, mint a szakszervezeti csapatok játékosai.

A Légierő végül simán kiesett egyetlen élvonalbeli idénye végén, viszont a hazai mérkőzésein rendre kitett magáért. A bajnok Bp. Honvéd csak 2:1-re tudta legyőzni, a Bp. Dózsa meg ki is kapott Szolnokon.

Az idény előtt a *Népsport* és a könnyedebb hangvételű *Képes Sport* újságírói is azt gondolták, hogy két-három gárda – elsősorban a Bp. Kinizsire és a Bp. Vasasra tippeltek – megszoríthatja a két élcsapatot, a Bp. Honvédot és a Bp. Vörös Lobogót. Néhányan arra is alapoztak, hogy a katonacsapat albérletbe kényszerül a bajnoki találkozókon, s ez majd hátrányt jelent a számára. Az egyesület gazdasági vezetője, a később a Real Madridnál is kulcspozíciót betöltő Östreicher Emil megpróbált egy ötlettel a szükségből erényt kovácsolni. Kifundálta egy közös bérletfüzet tervét. Kétféle bérletet adtak ki, mindkettő három kettős mérkőzésre szólt. A legjobb helyre (alsóközép-lelátó) 65 forintért lehetett bérlethez jutni, az sem volt nagy összeg (2 forintba került a *Képes Sport*), a katonáknak és diákoknak szóló bérlet pedig szinte ingyen volt (7 forint). Természetesen 3×2 mérkőzésre. Vitték a jegyet, mint a gyerekek a Sportszeletet (régebben MHK Sportszeletet), közel százezer néző volt a Bp. Honvéd–Kinizsi rangadón. Éppen úgy, mint a magyar részről a két csapat részvételével tartott Húsvéti Torna találkozóin.

Danka Imre bravúros védése

A jelek szerint a Honvédot nem igazán vetette vissza sem a konkurencia, sem az albérlet, a piros-fehérek mindössze egy vereséggel játszották végig a bajnoki idényt. Érdekes módon Pécsen kaptak ki, az újonc Dózsától. Danka Imre, az élvonalban azon a találkozón bemutatkozó kapus szinte eksztázisban védett, Puskásék nem tudtak neki gólt lőni. A csapatkapitányt annyira elbűvölte a számára teljesen ismeretlen kapus produkciója, hogy rábeszélte Sebes Gusztávot, vigyék el a szavajárása alapján Muksónak becézett legényt a válogatott skandináviai túrájára. Danka Imre mindössze hét élvonalbeli bajnoki mérkőzéssel a háta mögött őrizhette az Aranycsapat kapuját.

A bajnok tulajdonképpen az idény elején szenvedett leginkább, a Salgótarján elleni nyitány után a Csepelt és a Szombathelyt is csak egy-egy góllal verte meg, majd a pécsi vereség után döntetlent játszott a Doroggal és Kinizsivel. Ám utána már nem lehetett megállítani Kalmár Jenő fiainak offenzíváját. Kilenc bajnokit nyertek meg sorozatban, közte volt ugyan a szolnoki, meglepően szoros 2:1, éppen úgy, mint az idény talán legjobb teljesítménye, a Bp. Vörös Lobogó elleni 5:2. (Közrejátszott a textilesek vereségében a Palotás Péter korai sérülése miatti létszámhátrányuk is.) Emlékezetes a Bp. Dózsa elleni 6:4 is, amelynek különlegességét nem (csak) a sok bekapott gól adta, hanem az is, hogy Puskás Ferenc – a rengeteg titulusa közül illesszük most ide a talán leginkább passzolót: a XX. századi világfutball bajnoki gólkirálya – kapusként szerepelt. A Dózsa akkor a lehető legrosszabbul állt a bajnokságban, az utolsó helyen szégyenkezett. Ám Szusza Ferenc vezérletével 27 perc alatt 3:0-s előnybe került a Honvéddal szemben. A félidőig Kocsis szépített, de a bajnokcsapat szempontjából még mindig siralmas volt a kép. Puskás aztán lőtt egy gólt, majd Czibor mesterhármassal fordított. A három gólja közül az egyiket érintés nélküli szögletből, a másikat a tizenhatosról jobbal, kapásból rúgta.

A Légierő (balról): Jancsik, Sipos F., Veres, Dombai, Kapuszta, Herbszt, Paulás, Bárfy, Nárai, Sipos I., Czuczor

Még jó, hogy akadt egy hétköznapi is, így is nehezen hittek az emberek a szemüknek. A Honvéd 6:4-re nyert, de a vége lehetett volna szorosabb is, mivel a 88. percben Szusza büntetőt lőhetett. Faragó megsérült a hárításában, ezért az utolsó két percre átadta a helyét az alkalmi cseréjének – Puskás Öcsinek.

A szeptemberben a vezetést átvevő Honvéd ősszel tizenegy bajnokit játszott, ezek közül csak kettőt nem nyert meg, a Bp. Vörös Lobogó ellen 3:3-ra, a Bp. Vasas ellen 1:1-re végzett. Ez volt a törlesztés időszaka: a Honvéd kitömte azokat a csapatokat, amelyek ellen tavasszal vergődött. A Légierőt 7:1-re, a Pécsi Dózsát 5:0-ra, a Bp. Dózsát 7:3-ra, a Dorogot 3:1-re verte. Csak a Kinizsivel nem bírt, a tavaszi 0:0 után júniusban 4:4-gyel zárt ellene.

A Bp. Honvéd megnyerte a bajnokságot (az utolsó fordulóban biztosította be matematikailag, de nem lehetett kétséges, hogy „hazai" pályán, a Népstadionban legyőzi majd a szolnoki repülősöket), a Bp. Vörös Lobogó második helyéhez sem férhetett kétség. Az utolsó hetekben már elsősorban az okozott izgalmat, hogy kik esnek ki. A labdarúgó-szövetség érthetetlen döntéssel tovább csökkentette az élvonal létszámát, úgy határozott, hogy 1956 elejétől már csak 12 csapat szereljen az elitben. Ezért aztán a „szokásos" kettő helyett négy esett ki. December elején még kilenc (!) gárdát fenyegetett a kiesés. A négy – az idény előtt esélyesnek tippelt fővárosi – élcsapaton kívül csak az ismét a vidék legjobbjának bizonyuló Dorogi Bányász érezhette magát biztonságban.

A végén a Győri Vasas, a Diósgyőri Vasas, a Vasas Izzó és a Légierő búcsúzott. Utóbbiról akkortájban járta egy vicc:

– Hogyan szerepeltek a szolnoki pilóták?
– A nevükhöz méltóan.
– Ugyan miért?
– Mert nem kiestek az NB I-ből, hanem kizuhantak…

Az Aranycsapat szidolozása

Ismét veretlenül zárta az Aranycsapat az évet (akárcsak 1951-ben, 1952-ben és 1953-ban), miközben, részben kényszerűségből, Sebes Gusztáv hozzákezdett néhány poszton a csapat felfrissítéséhez. Zakariás József végleg, Grosics Gyula eltiltása miatt másfél évre (1955-ben persze még nem lehetett tudni, visszatérhet-e egyáltalán valaha a pályára), Budai II László ugyancsak jó másfél évre kiesett az alaptizenegyből, amelyben Lóránt Gyula Dániában 1955 májusában játszott utoljára.

A kapitány összesen 31 játékost szerepeltetett az évben, de még ennél is érdekesebb, hogy az élvonal tizennégy klubjából tizenegy adott játékost 1955-ben a válogatottba.

Csalódással kezdődött az A-válogatott szezonja Bécsben. Hiába játszott jobban Sebes Gusztáv csapata az ellenfelénél, „csak" döntetlenre végzett az Európa Kupa-mérkőzésen. Az Oláh – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi tizenegy számára különösen az első félóra volt hektikus, akkor alakult ki a végeredmény. A magyar együttes kétszer is vezetett, előbb Fenyvesi, majd Hidegkuti góljával, de a házigazdák mindig egyenlítettek.

A szokásoknak megfelelően többfrontos csatát rendezett a két szövetség. A B-válogatott (Gulyás – Kovács II, Börzsey, Dalnoki – Kovács I, Dékány – Tóth II, Machos, Szilágyi I, Vilezsál, Tóth Mihály, cseréként Csordás) 3:1-re nyert a Népstadionban, mint ahogy diadalt aratott Linzben Orosz Pál három góljával az utánpótlás-válogatott is (4:1). Az olaszországi UEFA-tornáról visszatért ifik 0:0-t játszottak az A-válogatott előmérkőzésén.

Május második hetében skandináviai túrára indult a válogatott. Oslóban finoman fogalmazva is kísérleti csapat szerepelt: Danka – Hegyi, Várhidi, Lantos – Szojka, Csernai – Tóth II, Kocsis (Csordás), Palotás, Puskás (Tichy), Szimcsák I. Sebes Gusztáv öt újoncot küldött pályára, a két pécsit, Danka Imrét és Hegyi Sándort, Szimcsák I Istvánt, a Vörös Lobogó balszélsőjét, a ké-

Szojka a svédek kapujára lő Stockholmban

sőbb a Bayern Münchennel edzőként BEK-döntőt vívó Csernai Pált, valamint a magyar futballtörténelem valaha volt egyik legkiválóbb balösszekötőjét, Tichy Lajost. Utóbbi góllal mutatkozott be, ő lőtte Kocsis Sándor és Puskás Ferenc egy-egy, illetve Palotás Péter két találata után együttesünk ötödik gólját.

A magyar-svéd műsorfüzete

A norvégok elleni 5:0 után három nappal jó hangulatban lépett pályára Stockholmban a válogatott. Pedig a sárga-kékeknek nagyon erős csapata volt, olyan ászokkal, mint Svensson kapus, Bergmark, Parling, s játszott az ifjú csillag, Hamrin is. (Az akkori svéd szabályok szerint a légiósok, így az olaszországi klubokban szereplő világklasszisok, a Gren, Liedholm, Nordahl trió, vagy Nacka Skoglund nem kaptak meghívást.) Az Oláh – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Sándor, Csordás, Kocsis, Puskás, Hidegkuti alkotta tizenegy azonban szenzációsan futballozott, s 7:3-ra nyert! Kocsis Sándor három, Puskás Ferenc két, Hidegkuti Nándor és a nemzeti tizenegyben először eredményes Szojka Ferenc egy-egy gólt szerzett.

Négy nappal később Koppenhága jelentette az újabb állomást. Sejteni lehetett, hogy a dán válogatott sem okoz majd nagy gondot. A két ország együttesei egyébként akkor találkoztak először hivatalos mérkőzésen. A magyar csatárok mind a két félidőben három gólt lőttek Henriksen kapusnak, és simán, 6:0-ra győztek. A pécsi kapuson, Danka Imrén kívül ezen a találkozón már olyan futballisták játszottak, akik vagy az Aranycsapat alaptizenegyébe tartoztak, vagy a közvetlen holdudvarába: Buzánszky Jenő, Lóránt Gyula, Várhidi Pál, Bozsik József, Szojka Ferenc, Sándor Károly, Kocsis Sándor, Palotás Péter, Puskás Ferenc, Hidegkuti Nándor és a cseréként középcsatárnak beálló Csordás Lajos. Sán-

A „GAZZETTA" ÁLOMCSAPATÁBAN

A csatársor: Matthews, Meazza, Di Stéfano, Puskás, Orsi

A tekintélyes olasz sportnapilap, a rózsaszínű újságként elhíresült La Gazzetta dello Sport *1955-ben egy szavazás alapján összeállította az addigi idők álomcsapatát. A tizenegyben a húszas, a harmincas és a negyvenes évek legjobbjai mellett az akkori jelen kiválóságai is helyet kaptak. Bekerült egy magyar futballista is: Puskás Ferenc, az Aranycsapat kapitánya.*

A tizenegy: Zamora (spanyol) – Nasazzi (uruguayi), Hapgood (angol) – Andrade (uruguayi), Ocwirk (osztrák), Čajkovkski (jugoszláv) – Matthews (angol), Meazza (olasz), Di Stéfano (argentin-spanyol), Puskás (magyar), Orsi (argentin-olasz).

Puskás Ferencet szerte a világon tisztelték

dor Csikar először szerzett mesterhármast a válogatottban, Kocsis Sándor két, Palotás Péter egy gólt tett be a közösbe – így jött ki a hat. A túrazáró mérkőzésen visszavezetett az út abba a stadionba, amelyben Aranycsapat lett a csapatból, a helsinki olimpiai stadionba.

A finnek elleni 90 perc méltó lezárása volt a portyának, átlagosan tíz perceként szerzett gólt a Danka – Hegyi, Várhidi, Lantos – Bozsik, Csernai – Tóth II, Csordás, Palotás (Kocsis) Puskás (Tichy), Szimcsák összetétel. Palotás Péter 3, Csordás Lajos és Tichy Lajos két-két, Puskás Ferenc és Tóth II József egy-egy gólt jegyzett, Hiltunen a 80. percben, 6:0 után szépített. Mindmáig ez a magyar labdarúgás történetének harmadik legnagyobb különbségű idegenbeli győzelme két, 1912-es oroszországi diadal után. (Nem idegenbeli, hanem semleges pályán elért győzelemnek tekintve az 1954-es vb Dél-Korea elleni 9:0-s sikerét, valamint az 1982-es Mundialon Salvador ellen elért 10-1-ét.)

A hazaérkezés után a skótok ellen zárult a tavaszi program. 1955. május 29-én látták először százezren a magyar labdarúgó-válogatottat a Népstadionban. Az ünnephez győzelem dukált, de a Danka – Buzánszky, Várhidi, Lantos – Bozsik, Szojka – Sándor (Palotás), Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi összeállítású alakulat a szünetben még vesztésre állt. Sebes Gusztáv a második játékrészre kapust cserélt, Faragó Lajos állt be – de a lényeg a támadójáték feljavulása volt. Hidegkuti Nándor, Kocsis Sándor és Fenyvesi Máté egy-egy góljával fordított, s 3:1-re nyert a magyar csapat. A skótok sokkal jobb benyomást keltettek, mint az angolok 1954-ben, s miután lőttek egy kapufát és kihagytak egy tizenegyest, még jobban is megnehezíthették volna az Aranycsapat dolgát.

Czibor kicselezi olasz ellenfelét

Szeptemberben, októberben és november is két-két mérkőzést játszott a válogatott. Folytatódott a remek sorozat, csak a szovjet Szbornaját nem sikerült legyőzni.

Szeptember 17-én Lausanne-ban Európa Kupa-mérkőzés következett. Abban a stadionban, amelyben bő egy évvel korábban szenzációs mérkőzésen, 120 perces csatában világbajnoki elődöntőt nyert az uruguayi világbajnokok ellen Sebes Gusztáv válogatottja. Az 1954-es lausanne-i Kocsis Sándor meccse volt, az 1955-ös elsősorban Machos Ferencé, aki először játszott a nagyválogatottban. Kezdésnek nem volt rossz a két gól... Remekelt az ugyancsak két gólt szerző Puskás Ferenc is. A svájciak szerezték meg a vezetést a későbbi szövetségi kapitány, a nem sokkal e találkozó előtt az olasz Interhez szerződött Roger Vonlanthen góljával. Machos két gyors találattal fordított, majd Kocsis növelte az előnyt, de Vonlanthen ismét szorossá tette a meccset, s akkor még csak az első félidő végén jártak. A második félidőben Puskás jóvoltából 4:2 lett, majd egy másik remek svájci játékos, a három vb-n is szerepelt Charles Kiki Antenen duplájával a házigazdák kiegyenlítettek. Úgy festett, döntetlenre végződik a találkozó, de a 85. percben a Fazekas – Buzánszky, Kárpáti, Várhidi – Bozsik, Szojka – Raduly (Tichy), Kocsis, Machos, Puskás, Hidegkuti összetételű együttes a csapatka-

pitány tizenegyes góljával megszerezte a győzelmet. A büntetőt egyébként a svájci balhátvéd, Hannes Schmidhauser hozta össze a kezezésével. Óriási figura volt: sikeres labdarúgó-pályafutása mellett kora egyik leghíresebb svájci filmszínészeként is ünnepelték. Nekünk fontosabb a magyar főhős: Machos Ferencről azt írták a svájci lapok, hogy „a legnagyobb játékos, aki a világbajnokság óta feltűnt a nemzetközi labdarúgásban."

Hidegkuti előzékenyen segít a szovjet védőnek

Szeptember 25-én a magyar válogatott története első hivatalos budapesti mérkőzését játszotta a szovjetek ellen. Majdnem napra pontosan egy évvel korábban Moszkvában már megmérkőzött a két csapat, Szalnyikov és Kocsis egy-egy góljával alakult ki a végeredmény. A Népstadionban 103 000 néző előtt rendezték az összecsapást, s éppen úgy az angol Ellis dirigálta, mint a szovjet fővárosban, vagy a magyaroknak a jugoszlávok elleni olimpiai döntőben, illetve a brazilok elleni vb-negyeddöntőben. Fazekas Árpád, a Bp. Vörös Lobogó kapusa védett, a védelemben Buzánszky Jenő mellett Kárpáti Béla és Takács György kapott helyet. A Bozsik, Szojka fedezetpár előtt a Hidegkuti, Kocsis, Machos (Tichy), Puskás, Czibor támadósor játszott. Nem sokon múlt az Aranycsapat hazai veretlensége: a szovjetek Jurij Kuznyecov góljával az 50. perctől vezettek, Puskás Ferenc csak a 87. percben tudott kiegyenlíteni, büntetőből. Noha 1955-re még nem az enyhülés éveként gondolnak, akik megélték, az alábbiakból kiderül, hogy már lehetett bírálni a szovjetek magaviseletét: „A magyar csapat hősi harcát az sem zavarta meg, hogy néhány szovjet játékos kissé túl keményen játszott. Különösen Ogonykov és Ivanov járt elöl a tisztátalan játékban. Egyetértettünk Bukovi Mártonnal, aki nyilatkozatában azt mondta, hogy a kitűnő képességű szovjet játékosok nincsenek rászorulva erre az indokolatlan játékmodorra, sőt többre mehettek volna a szolidabb játékkal." *(Képes Sport 1956. szeptember 25.)*

Tichy leülteti Ogonykovot

A hat Vasas-játékossal kiálló B-válogatott (Faragó – Mátrai, Kalmár II, Sárosi – Bundzsák, Csernai – Raduly, Csordás, Szilágyi I, Virág, Tóth Mihály, cseréként Berendy) 4:2-re kikapott Moszkvában.

Október 2-án Prága volt az Aranycsapat sikereinek újabb színtere. Az Európa Kupa-mérkőzés előtt a helyiek nagyon bizakodtak, a magyar együttes alkonyáról írtak, emlegetve Sebes Gusztáv együttesének a Szbornaja elleni budapesti döntetlenjét. A csehszlovákok ezzel szemben megverték az osztrákokat és a belgákat. Abban reménykedtek, hogy hat esztendő után ismét nyerhetnek a magyarok ellen. Guszti bácsi tartalékos csapattal utazott a csehszlovák fővárosba, továbbra is Fazekas Árpádot védette, a diósgyőri Dudás Zoltán, a győri Kárpáti Béla és a csepe-

li Takács György alkotta a védelmi hármast, Bozsik József és Szojka Ferenc előtt pedig a Dudáshoz hasonlóan újonc Kertész Tamás játszott jobbszélsőt a Bp. Honvéd Kocsis, Tichy, Puskás, Czibor kvartettje mellett. Hihetetlenül erős volt a korabeli magyar labdarúgás, ebben a formációban sem okozott gondot a győzelem. Kocsis Sándor már a hatodik percben megnyugtatta a kedélyeket a góljával, majd a 69. percben Czibor Zoltán szerezte a második találatot. A házigazdák Přáda révén ugyan szépítettek, de az utolsó gólt a 84. percben Tichy Lajos lőtte (3:1).

Majdnem teljes volt a siker a csehszlovákok elleni, négyfrontos találkozón: az A-válogatott mellett nyert 2:0-ra a B- (Bakó – Sárosi, Börzsey, Lantos – Bundzsák, Csernai – Raduly, Csordás, Palotás, Virág, Tóth Mihály, cseréként Aspirány), s 2:1-re az ifjúsági válogatott is. Csak az utánpótlás-válogatott veszített, 2:1-re.

Ünnepi mérkőzés következett. 1955. október 16-án rendezték a 100. magyar–osztrákot, a Népstadionban, 104 000 néző előtt. Az Európa Kupa-találkozón a hőskor ünnepelt csillaga, Schlosser Imre végezte el a kezdőrúgást. Slózi Puskás Ferenc és Kocsis Sándor között állva passzolta le a labdát – mindmáig ők hárman a magyar válogatott történetének legeredményesebb gólszerzői. A Fazekas – Buzánszky, Kárpáti, Lantos – Bozsik, Szojka – Kertész (Tóth II), Kocsis, Tichy, Puskás, Czibor összeállítású magyar válogatott a második félidőben parádés futballt bemutatva nyert 6:1-re. A góljait Czibor (2), Tichy, Kocsis, Tóth II és Puskás szerezték. Érdekes, hogy a 60. percben még 1:1 volt az állás, aztán beindult a magyar henger. Felejthetetlen volt az előmérkőzés is: a Népstadionban az ifjúsági válogatott 9:0-ra ütötte ki az osztrákokat. A B-válogatott Bécsben nyert 5:2-re – a mesterhármast szerző Hidegkuti Nándor vezérletével.

A magyar válogatott kiütötte az osztrákokat (6:1). Balról: Puskás, Fazekas, Szojka, Kárpáti, Lantos, Tichy, Kertész, Buzánszky, Czibor, Bozsik, Kocsis

Schlosser vezette fel a csapatokat a magyar–osztrákon

November 13-án visszatértek a svédek Budapestre. Két évvel korábban 2:2-re végeztek a Népstadion első válogatott mérkőzésén, most nem volt esélyük a döntetlent megcsípni. Sebes Gusztáv Fazekas – Buzánszky, Kárpáti, Várhidi (Kovács III) – Bozsik, Szojka – Raduly, Kocsis, Tichy (Hidegkuti), Puskás, Czibor összetételű csapata közepes játékkal bár, de 4:2-re győzött. Minden második magyar gól után jött egy svéd, Tichy, Czibor, Puskás, majd ismét Czibor talált a kapuba a magyarok közül. Még az sem okozott gondot, hogy Puskás elrontott egy tizenegyest. Kovács III Ferenc, a későbbi kiváló edző, a Videoton UEFA-kupa-menetelésének kovácsa e találkozón mutatkozott be a válogatottban.

Az esztendő zárását az olaszok elleni Európa Kupa-mérkőzés jelentette. A magyar csapat 31 éve nem nyert már akkor Budapesten az olaszok ellen. A 103 000 néző 80 percen keresztül egyre izgatottabban és türelmetlenebbül figyelte a fejleményeket. A Faragó – Buzánszky,

Szojka, Lantos – Bozsik, Kotász – Tóth II, Kocsis, Tichy, Puskás, Czibor összeállítású tizenegy 80 percen keresztül sikertelenül támadott, legalább tíz biztos helyzetet alakított ki. Aztán az utolsó tíz percben átszakadt a gát: a 80. percben Puskás Ferenc, a 83. percben Tóth II József vette be Viola kapuját. A csepeli csatár élete egyik legjobb meccsét játszotta, egy góllal és egy gólpasszal vétette észre magát. A Squadra Azzurra játékosai közül Enzo Bearzot, az 1982-es világbajnok szövetségi kapitány őrizte (pontosabban: próbálta őrizni) a magyar csapatkapitányt, azonban Puskással csupán 80 percig bírt.

A B-válogatott (Ilku – Dudás, Börzsey, Dalnoki – Szabó, Dékány – Sándor, Csordás, Hidegkuti, Palotás, Fenyvesi, csereként Mátrai) 2:1-re kikapott Livornóban. A szereplők mentségére legyen mondva, mindkét olasz gól szabálytalan volt.

1955. ápr. 24.	Bécs	AUSZTRIA	2:2 (2:2)	Európa K.	Fenyvesi, Hidegkuti
1955. máj. 8.	Oslo	NORVÉGIA	5:0 (2:0)		Kocsis, Palotás 2, Puskás, Tichy
1955. máj. 11.	Stockholm	SVÉDO.	7:3 (4:2)		Kocsis 3, Puskás 2, Szojka, Hidegkuti
1955. máj. 15.	Kopp.hága	DÁNIA	6:0 (3:0)		Kocsis 2, Palotás, Sándor 3
1955. máj. 20.	Helsinki	FINNO.	9:1 (4:0)		Palotás 3, Puskás,Tóth II, Csordás 2, Tichy 2
1955. máj. 29.	Bp., Népst.	SKÓCIA	3:1 (0:1)		Hidegkuti, Kocsis, Fenyvesi
1955. szept. 17.	Lausanne	SVÁJC	5:4 (3:2)	Európa K.	Machos 2, Kocsis, Puskás 2
1955. szept. 25.	Bp., Népst.	SZOVJETU.	1:1 (0:0)		Puskás
1955. okt. 2.	Prága	CSEHSZL.	3:1 (0:1)	Európa K.	Kocsis, Czibor, Tichy
1955. okt. 16.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	6:1 (1:0)	Európa K.	Tichy, Kocsis, Czibor 2, Tóth II, Puskás
1955. nov. 13.	Bp., Népst.	SVÉDO.	4.2 (2:1)		Tichy, Czibor 2, Puskás
1955. nov. 27.	Bp., Népst.	OLASZO.	2:0 (0:0)	Európa K.	Puskás, Tóth II

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

12 mérkőzésen: Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)

11 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC)

9 mérkőzésen: Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász)

8 mérkőzésen: Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

7 mérkőzésen: Hidegkuti Nándor (Bp. Vörös Lobogó), Lantos Mihály (Bp. Vörös Lobogó)

6 mérkőzésen: Várhidi Pál (Bp. Dózsa)

5 mérkőzésen: Czibor Zoltán (Bp. Honvéd), Fazekas Árpád (Bp. Vörös Lobogó), Kárpáti Béla (Győri Vasas)

4 mérkőzésen: Csordás Lajos (Bp. Vasas), Danka Imre (Pécsi Dózsa), Palotás Péter (Bp. Vörös Lobogó), Sándor Károly (Bp. Vörös Lobogó), Tóth II József (Csepeli Vasas)

3 mérkőzésen: Lóránt Gyula (Bp. Honvéd)

2 mérkőzésen: Csernai Pál (Csepeli Vasas), Faragó Lajos (Bp. Honvéd), Fenyvesi Máté (Bp. Kinizsi), Hegyi Sándor (Pécsi Dózsa), Kertész Tamás (Bp. Kinizsi), Machos Ferenc (Bp. Honvéd), Oláh Géza (Salgótarjáni BTC), Raduly József (Bp. Vasas), Szimcsák I István (Bp. Vörös Lobogó), Takács György (Csepeli Vasas)

1 mérkőzésen: Dudás Zoltán (Diósgyőri Vasas), Kotász Antal (Bp. Honvéd), Kovács III Ferenc (Bp. Vörös Lobogó)

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁGI KUPA

A Vasas első nagy sikere

Az ötvenes években a Bp. Honvéd és a soknevű MTK (Textiles, Bp. Bástya, Bp. Vörös Lobogó) után a Bp. Vasas volt a harmadik klub, amely országos titulust tudott nyerni. A piros-kékek megszerezték 1955 augusztusában a Magyar Népköztársasági Kupát. Tegyük hozzá: meglepetésre. Mert ugyan magabiztosan meneteltek az elődöntőig vezető úton is (a Dombóvári Lokomotív ellen 20:0-ra, az első élvonalbeli szezonjára megerősödő Pécsi Dózsa ellen 2:0-ra, az új nevet viselő Szombathelyi Törekvés ellen 7:1-re nyertek), ám az igazán „nagy dobás" a Bp. Vörös Lobogó elődöntőbeli 5:2-es legyőzése és a Bp. Honvéd elleni 3:2 volt. Nem érhette szó a ház elejét: Baróti Lajos együttese úgy lett kupagyőztes, hogy legyőzte a sorozatban az ország kiemelkedően legerősebb két csapatát.

A nyolcaddöntőbe jutásért még játszhatott néhány, már az ebbe a szakaszba jutással is nagy sikert elérő alakulat, mint a Bázakerettyei Bányász, a Dombóvári Lokomotív, a Szent-

Az MNK-nyertes Vasas. Állnak (balról): Sárosi, Illovszky, Kontha, Hermann Béla szakosztályvezető, Bundzsák, Csordás, Bodzsár, Teleki. Guggolnak: Kamarás, Szilágyi I, Raduly, Berendy

Raduly József gólt szerzett a kupadöntőben

gotthárdi Vörös Lobogó, a Petőfi VTSK, a Somsályi Bányász, s nem utolsósorban a Vasas Izzót 3:2-re legyőző Nyíregyházi Építők. A következő körben már csak Mezőtúri Traktor és a Nyíregyházi Építők képviselte a „kicsiket". Ugyanakkor itt is születtek vaskos meglepetések, ilyen volt például a Légierő bravúrja a Bp. Dózsa, vagy a szombathelyiek Üllői úti diadala a Kinizsi vendégeként.

Nem túlzás egyébként a Légierőt a sorozat meglepetéscsapatának titulálni, a szolnokiak a Dózsa legyőzése után vendégként túljutottak a negyeddöntőben a Csepelen, majd az elődöntőben szoros mérkőzésen buktak csak el a Bozsik és Czibor nélkül felálló, de így is nagyon erős Honvéddal szemben. (Érdekes, hogy a katonacsapat augusztus 13-án verte meg a Salgótarjánt, négy nappal később játszotta Szolnokon az elődöntőt, majd a hónap 19-én a finálét. Meglehetősen erőltetett menet volt.)

A döntő látványos játékot hozott, a nagyszerű napot kifogó Vasas annak ellenére is győzött, hogy az első félidőben csapatkapitánya, Szilágyi I Gyula megsérült, s nem volt teljes értékű harcos. Ám ez kevésbé számított, mint az, hogy a piros-kékek sokkal jobban akarták a sikert, mint a honvédosok.

Kocsis hiába igyekezett, Kamarás kapus elcsípte a labdát

Magyar Népköztársasági Kupa, 1954–1955

Negyeddöntő: Dorogi Bányász– Bp. Vörös Lobogó 0:5, Bp. Vasas–Szombathelyi Törekvés 7:1, Csepeli Vasas–Légierő 2:2, Bp. Honvéd–Salgótarjáni Bányász 9:2

Elődöntő: Bp. Vörös Lobogó–Bp. Vasas 2:5, Légierő–Bp. Honvéd 2:3

Döntő

Bp. Vasas–Bp. Honvéd 3:2 (2:1)

1955. augusztus 19., Népstadion, 40 000 néző. Jv.: Kamarás

Bp. Vasas: Kamarás – Sárosi, Kontha, Bodzsár – Bundzsák, Berendy – Raduly, Csordás, Szilágyi I, Teleki, Illovszky

Bp. Honvéd: Faragó – Rákóczi, Palicskó, Kotász – Törőcsik, Bányai – Budai II, Kocsis, Machos, Puskás, Czibor

Gólszerzők: Teleki (13.), Kocsis (15.), Raduly (16.), Bundzsák (56.), Budai II (78.)

A Tottenham megtanulta: erős, mint a Kinizsi!

1955-ben szinte naponta, de legalábbis hetente kapott a szövetség és kaptak a legjobb klubok külföldre szóló meghívásokat. Újraindult a KK a Vörös Lobogóval és a Bp. Honvéddal, a textilesek játszottak az első ízben kiírt Bajnokcsapatok Európa-kupájában, s még ezeknél is több szereplési lehetőséget kínáltak az úgynevezett barátságos mérkőzések.

A bajnokcsapat a lengyel katonák alakulata, a CWKS Warszawa ellen kezdte az évi nemzetközi menetelését, a vártnál talán nehezebben nyert 3:2-re az Üllői úton. Áprilisban kétszer három gólt rúgott a Húsvéti Tornán, Budapesten a Rapidtól csak két, Bécsben az Austriától ellenben három gólt is kapott. A másik magyar részvevő, a Bp. Kinizsi 4:2-re nyert a lila-fehérek ellen, s döntetlent játszott a zöld-fehérekkel. A két magyar csapat közül az élelmezésieknek volt jobb a gólaránya, ők nyerték tehát a kupát. Érdekes, hogy Budai II korábbi klubjában, a „Fradiban" játszott a tornán, míg a Honvéd jobbszélsője Szovják volt.

Szűk egy héttel a Húsvéti Torna után a Honvéd 4:2-es győzelemmel vágott vissza a Népstadion telt házas meccsén a belgrádi Partizannak az előző őszi, kinti vereségért, majd májusban az aktuális nemzeti csapatba meg nem hívott, mégis szinte csak a korábbi válogatottakból összeállított Honvéd-Vörös Lobogó kombinált sikeres túrán járt az NDK-ban. Három győzelem, egy döntetlen volt a mérlege. Június elején a Vorwärts Berlin a Népligetben mérkőzött a piros-fehérekkel, a Kotásszal, Babolcsayval és Tichyvel megerősített „Honvéd II" 3:2-re győzött. Júniusban már Puskásék is játszottak a San Siróban, az AC Milan elleni gálamérkőzésen, az egyik oldalon Öcsi, Kocsis, Bozsik és a két gólt szerző Czibor, a másikon Nordahl, Schiaffino, Liedholm jelentette a legprímább minőséget. A szünetben még vezetett a Honvéd, ám végül az „ördögök" nyertek 3:2-re. Még két fontos nemzetközi meccset vívott a katonacsapat az esztendőben: október 26-án Párizsban megverte 5:3-ra a Racing Paris-t (Kocsis ismét kitett magáért, mesterhármasig jutott), majd karácsony után közel egy hónapos egyiptomi-szudáni túrára ment, amelynek első állomásán 3:0-ra verte az al-Ahly (angolul National) és az ottani Arsenal kombináltját.

Puskás és a Milan kapitánya, Nordahl

A Tottenham–Vasas mérkőzés műsorfüzete

A Kinizsi májusban (a már említett, húsvéti mérkőzések után) Dániában járt, és legyőzte Toldi Géza csapatát, az Aarhust 2:1-re. Lényegesen könnyebb dolga volt Odense (8:1) és Horsens válogatottja

(5:1) ellen. Négy nappal a hazaérkezés után, május 15-én – Orosz Pál nagy meccsén, az összekötő mesterhármasával – a Bp. Kinizsi 4:1-re kiütötte a londoni Tottenhamet. A Spurs vezetői mentegetőztek, mondván, fáradtak voltak az utazástól, majd a Vasas ellen kiköszörülik a csorbát. A piros-kékektől meg 4:2-re kaptak ki! (Végül a Dózsát 1:0-ra megverték az észak-londoniak.) Ősszel is jól ment a Kinizsinek a nemzetközi porondon: október 23-án 5:2-re verte a belgrádi BSZK-t. A csapat, ahogy a Honvéd is, karácsony és szilveszter között nagy túrára indult. A bemutatkozás nem sikerült jól: a Kinizsi 2:2-t játszott Vallettában Málta válogatottjával.

A nizzai csatár támadja Veress (Vörös Lobogó) kapuját

A Vörös Lobogó elsősorban tétmérkőzéseket vívott külföldön, de játszott egy – nem túl jól sikerült – barátságos meccset is: kikapott 2:0-ra az OGC Nice alakulatától.

Végezetül térjünk még vissza a Vasashoz, amely, történetében először angliai túrán járt 1955 októberében. Két ragyogó és váratlan diadal, a Sheffield Wednesday elleni 7:1 és a Tottenham elleni 2:1 után „belefért" egy botlás, a Hull City elleni 1:3 is.

KÖNYVESPOLC

Ferenc Puskás: Captain of Hungary

1955 tavaszán a londoni Cassel & Co. gondozásában jelent meg a Ferenc Puskás: Captain of Hungary *című könyv. Az első, amelyet az Aranycsapat kapitányáról írtak.*

Azóta újabbak és újabbak követték még, talán egyiknek sem volt olyan „izgalmas" a születése, mint éppen az elsőnek.

A könyvet 2008 tavaszán kiadta itthon is az Athenaeum, utóbbi különlegességét az (is) adta, hogy Puskás Ferenc akkor magyarul elmondott, majd angolul megjelent szavait Vic Szendrey visszaültette az anyanyelvünkre. A könyvecske előszavát az egykori csapatkapitány özvegye jegyezte. Bözsi néni (Puskás Ferencné) így emlékezett a készítés körülményeire: „Amikor családi barátunk, az angliai Lincolnban élő, de gyakorta Budapestre látogató Szendrey Viktor a 2000-es évek elején a kezében egy kis angol nyelvű könyvecskével megjelent nálunk, emlékezetembe nyilallt a felismerés: hiszen ez az a könyv, amit egykor régen, zuglói házunk titkos csöndjében a férjem diktált egy szimpatikus, fiatal újságírónak."

Az angol kiadást hamarosan több nyelvre is lefordították, ezek közül a leghíresebb talán a dániai kiadás.

Magyarországon a nyolcvanas években Hámori Tibor (Puskás – legenda és valóság; 1982), Moldova György (A Puskás-ügy; 1984) és Zsolt Róbert (Puskás Öcsi; 1989) írt könyvet az akkor már több mint negyedszázada Nyugaton élő legendáról, akinek addigra a rendszer (valamennyire) megbocsátott.

Az ászok békére törekszenek

A Barcelona második lett a spanyol bajnokságban, és már javában zajlott a La Ligában a Kubala kontra Di Stéfano presztízsharc. Kuksi népszerűségére jellemző, hogy a hidegháború kellős közepén, abban az esztendőben, amelyben Spanyolország belépett az ENSZ-be, politikai tartalmú, a keleti blokk kommunista világát, konkrétan a negyvenes-ötvenes évek Magyarországát bíráló életrajzi filmet forgattak róla, *Los ases buscan la paz* (Az ászok békére törekszenek) címmel. *Lénárt András: A spanyol film a Franco-diktatúrában – Ideológia, propaganda és filmpolitika* című könyvében részletesen foglalkozik az 1954-ben forgatott, majd 1955 tavaszán bemutatott filmmel. Ebből tudjuk, hogy a Spanyolországban forgatott film, amelyben a budapesti jeleneteket is Madridban rögzítették, leszámítva a néhány eredeti felvételt, propagandafilmnek is tökéletesen elmegy. Ahogy *Lénárt* írja: „A főszereplőt a magyar kommunista titkosszolgálat folyamatosan nyomás alatt tartja, kémként és besúgóként akarja alkalmazni, ezért családjával és más disszidensekkel együtt kalandos körülmények között elmenekül Magyarországról, előbb Olaszországba, majd Spanyolországba érkezik. Utóbbi tárt karokkal fogadja, rajonganak érte, és bár éri őt egy utolsó megkísértés (egy magyar kommunista tiszt felajánlja neki, hogy büntetle-

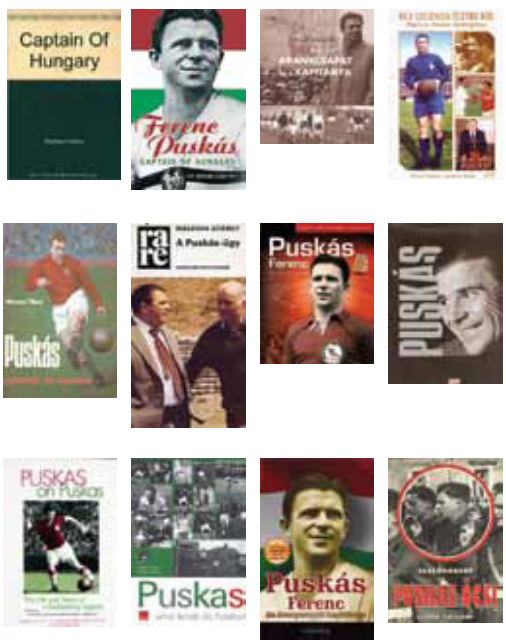

A kilencvenes évek közepén, 1997-ben Angliában aztán piacra került Rogan Taylor, a liverpooli egyetem professzora által írt Puskás on Puskás című könyv, amelynek elkészítésében a tragikusan fiatalon elhunyt Jamrich Klára segédkezett. Ez 1998-ban megjelent aztán itthon is, Puskás – A legenda életre kel címmel, a kiegészítéseket Dénes Tamás írta.

Az Aréna 2000 könyvkiadó a minden idők legjobb játékosait bemutató sorozatában jelentette meg Bán Tibor és Harmos Zoltán könyvét, amely a Puskás Ferenc címet kapta.

2005-ben jelent meg az eddigi legnagyobb szabású Puskás-monográfia, Szöllősi György tollából.

2008-ban került a könyvpiacra Borsi-Kálmán Béla: Az Aranycsapat és a kapitánya című munkája, amely új aspektusból igyekszik láttatni a futballistát, valamint a miliőt akár Magyarországon, akár Spanyolországban, amelyben a pályafutását töltötte.

nül hazatérhet szülőhazájába, és ott találkozhat az édesanyjával, amennyiben együttműködik a magyar hatóságokkal), Kubala hű marad választott hazájához és így a spanyol nemzet büszkesége lesz."

Franciaországban Újlaki József vitte a magyarok közül a prímet, az OGC Nice együttesében és a válogatottban is játszott. Koczur Ferry a St. Étienne játékosa volt.

Guttmann Béla (Milan) a fotó bal szélén áll

Olaszországban a Milan nyerte az 1954–1955-ös bajnokságot, a piros-feketéket az első 19 fordulóban (tehát több mint az idény felében) Guttmann Béla irányította. Sárosi György az utolsó három forduló kivételével a teljes idényben vezethette a Genoát. Czeizler Lajos, a korábbi szövetségi kapitány a Sampdoria sportigazgatója volt a 8. fordulótól. Senkey Imre, becenevén Ica a 15. fordulóban vette át a Pro Patriát, de nem tudta benn tartani az élvonalban. Höfling Norbert volt a Busto Arsizió-i alakulat házi gólkirálya. Rajta kívül Mike István játszott egy darabig Sárosinál Genoában, ám aztán egy súlyos tífusz lezárta futballistakarrierjét. Vinyei Jenő még mindig futballozott a Napoliban. Miközben az Inter visszacsúszott a középmezőnybe, a csapatot elhagyó Nyers István a harmadik helyig vitte fel az AS Romát. Még nála is sikeresebben szerepelt Szőke László, aki a története legjobb bajnoki helyezését (második!) elérő Udinesében jobbszélsőként száguldozott.

Szőke László (Udinese) a középső sor bal szélén

Portugáliában Fábián II József és Hrotkó János a Sportinggal bajnoki harmadik és kupadöntős is volt. Az edzők közül Biri János a Setúbalt vezette. Szabó János még mindig a Covilhã edzője volt. Zörgő János játékos-edzőjeként próbálta az elitben tartani a Boavistát, nem sikerült.

Két korábbi magyar válogatott csatár közül Barátky Gyula Romániában a bukaresti Dinamóval, Toldi Géza Dániában az Aarhusszal nyert bajnoki aranyat. Szendrődi Lajos (Esbjerg), valamint az itthon korábban a Szentlőrici AC együttesét irányító Nagy János (Boldklub 1903) ugyancsak a dán élvonalban dolgozott. Zsengellér Gyula második helyezett lett a Pezoporikosz együttesével Cipruson.

Gyarmati János a DHfK Leipzig edzőjeként a keletnémet futball fejlődését segítette. Szeptembertől már a válogatottat is ő készítette fel.

Dél-Amerikában Orth György a kolumbiai szövetség alkalmazásába került.

Újrakezdés a Vörös Lobogó sikerével

Ami nem sikerült a húszas-harmincas években az MTK-nak Hungária néven, az sikerült 1955-ben Vörös Lobogó néven. A magyar futballtörténelem ismerői számára aligha bonyolult megfejteni a fenti mondatot, amely az addig (holtversenyben) a legtöbb bajnoki címet nyerő klubunk első KK-sikerét rejti.

1955 nyarán a magyar, az olasz, az osztrák, a csehszlovák és a jugoszláv szövetség újraindította a két világháború közötti korszak legnagyobb presztízsű nemzetközi, klubok számára kiírt kupasorozatát. Ellentétben a hőskorral, az ötvenes években nem a Közép-európai Kupa volt az egyedüli fontos, regionális kupasorozat már a Vásárvárosok Kupája megindulása előtt sem: a dél-európaiak a Latin Kupáért játszottak.

Az újjáéledő KK-ban a későbbi győztes még selejtezőt is vívott, és semmi túlzás nincsen abban, hogy az a párharc volt a legnehezebb a Vörös Lobogó számára. Kemény Tibor együttese a hazai 3:3 után előbb 2:2-t játszott a Práterben a Wacker Wiennel, majd a harmadik mérkőzésen, elsősorban Hidegkuti Nándor és a Makinak becézett Molnár János gólerős játékával, 5:1-re nyert. Nagy csatát hozott a másik selejtező is, ám a Vojvodina végül 9:5-ös gólaránnyal, kettős győzelemmel jutott tovább az AS Roma ellenében.

Az első fordulónak nevezett következő körben bekapcsolódott a másik magyar résztvevő, a Bp. Honvéd is, amely két mérkőzésen tíz gólt rúgott a Wiener SC-nek (5:2, 5:4, összesítésben 10:6). A Vörös Lobogó már az első fordulóban eldöntötte a továbbjutást, miután 6:0-ra kiütötte a Hajduk Splitet. A dalmátok megnyerték ugyan a visszavágót 3:2-re, de ez nem sokat számított. Egy cseh (ÚDA Praha,) és egy szlovák (Slovan) együttes jutott még az elődöntőbe, a prágaiak 7:2-es összesítéssel verték ki a Bolognát, a pozsonyiak 3:0-val az újvidéki Vojvodinát.

A Bp. Vörös Lobogó KK-győztes alakulata. Balról: Kovács II, Szimcsák, Palotás, Börzsey, Fazekas, Kovács III, Hidegkuti, Zakariás, Kárász, Sándor, Kovács I

Kovács Imre átveszi a KK-serleget

Az elődöntőben összekerültek az egy országbeliek. Mind a két párharc óriási csatát hozott, ám másként. A cseh és a szlovák együttes két döntetlen után harmadik mérkőzést játszott, ezt a prágai katonák 2:1-re megnyerték.

Budapesten július 18-án a Bp. Honvéd – Machos és Kocsis két-két, illetve Czibor egy találatával Molnár és Kárász gólja ellenében – 5:2-re nyert a Népstadion 75 000 nézője előtt. Öt nappal később ötvenezer néző előtt játszották a visszavágót, és kevesen gondolták, hogy elfogyhat a bajnokcsapat háromgólos előnye. Pedig ez történt: a mezőny legjobbja, Kovács I Imre vezérletével a Vörös Lobogó 5:1-re nyert, s döntőbe jutott. Molnár János már másodszor szerzett a sorozatban három gólt.

A döntő egyoldalú küzdelmet hozott. A Vörös Lobogó (70 000 néző előtt) az első negyedórában három gólt szerezve percek alatt eldöntötte a kupa sorsát. A fölényes, hatgólos diadal után a csapat a prágai találkozón is nyert, s 11 mérkőzésen 33 gólt szerezve története során először a KK győztese lett.

Hidegkuti harca a prágai védőkkel

Közép-európai Kupa-döntő

Bp. Vörös Lobogó–ÚDA Praha 6:0

1. mérkőzés, 1955. július 30., Népstadion, 70 000 néző. Jv.: Mayer (osztrák)

Bp. Vörös Lobogó: Fazekas – Kovács II, Börzsey, Kovács III – Kovács I, Zakariás – Sándor, Kárász, Hidegkuti, Molnár, Szimcsák I

ÚDA: Pavlis – Ječný, Hledik, Novák – Masopust, Dvořák – Hlaváček, Pazdera, Borovička, Přáda, Kraus

Gólszerzők: Hidegkuti (4., 14., 43.), Kárász (12.), Novák (71. – öngól), Molnár (76.)

ÚDA Praha–Bp. Vörös Lobogó 1-2 (1-1)

1955. augusztus 4., Prága, 50 000 néző. Jv.: Mayer (osztrák)

ÚDA: Pavlis – Ječný, Hledik, Novák – Pluskal, Hertl – Hlaváček, Masopust, Dvořák, Přáda, Pazdera

Bp. Vörös Lobogó: Fazekas – Kovács II, Börzsey, Kovács III – Kovács I, Zakariás – Sándor, Hidegkuti, Palotás, Kárász, Szimcsák I

Gólszerzők: Přáda (31.), Hidegkuti (55.), Palotás (88.)

UEFA-TORNA

A „kis” Ilku remeklésével

A Hoffer József által irányított ifjúsági válogatott háromból három mérkőzést nyert meg az olaszországi Toszkánában az áprilisi UEFA-tornán. (1955-ben és 1956-ban csak csoportmérkőzéseket játszottak, a négy csoportot Olaszország, Magyarország, Csehszlovákia és Románia nyerte 1955-ben.)

A magyar együttesnek nem jutott túlságosan nehéz sorsolás, a luxemburgiak ellen Pratóban 5:1-re, a törökök ellen Sienában 3:0-ra, majd az utolsó körben a legnagyobb riválist, a jugoszláv tizenegy ellen 2:0-ra nyert. A tíz gólból Ilku II Péter négyet, Keresztes és Jagodics kettőt-kettőt, Povázsai és Lelenka-Lenkei egyet-egyet szerzett.

A játékosok közül kiemelkedett teljesítményével az akkor már a harmadik szezonban az élvonalban játszó dorogi Ilku II, akinek különösen fejjátéka és gólérzékenysége aratott elismerést.

A magyar keret: Várhidi (Bp. Vörös Lobogó), Sebestyén (Építők), Karádi, Sárosi, Szimcsák II (Bp. Vörös Lobogó), Vékony (Ózdi Vasas), Bokréta, Nemes (Bp. Kinizsi), Jagodics (Kecskeméti Kinizsi), Keresztes (Építők), Ilku II (Dorog), Lelenka (Vasas Izzó), Völgyi-Wölbing, Sági, Povázsai (Csepeli Vasas), Karikó (Győri Lokomotív).

A fotó Olaszországban készült az ifikről. A bal szélen (ballonkabátban) áll Hoffer József szövetségi kapitány, a jobb szélen Vincze III Jenő edző

EURÓPAI KUPÁK

A BEK születése – Palotás mesterhármasával

Jacques Ferrant, a párizsi *L'Équipe* tudósítóját annyira elbűvölte az 1948-ban Chilében a délamerikai bajnokcsapatok részvételével tartott Campeonato Sudamericano de Campeones (a brazil Vasco da Gama nyerte meg az argentin River Plate előtt), hogy hazatérve „bombázni kezdte" szerkesztősége vezetőit egy hasonló, a mi kontinensünk legjobb csapatai számára szervezett torna kiírásának gondolatával. A Moulin Rouge kerekei is lassan őrölnek, noha mindenkinek tetszett az idea, Gabriel Hanot főszerkesztőnek a Wolverhampton Wanderers 1954-es nagy menetelése, egyebek mellett a Szpartak Moszkva és a Bp. Honvéd elleni mérkőzések, s az azt kísérő angol sajtóvisszhangok adták meg a végső lökést a szervezésre. A *L'Équipe 1954. december 16*-i számában a labdarúgórovat vezetője, *Jacques de Ryswick* már – mint a szerkesztőség saját ötletét – közölte a bajnokok számára kiírt új sorozat tervezetét, kieséses kuparendszerben, oda- és visszavágók alapján. Kiemelendő, hogy már akkor, mégpedig a legfontosabb pontok között szerepelt a nemzeti televíziós társaságok támogatásának megnyerése is.

L'ÉQUIPE présente son projet
d'un Championnat d'Europe interclubs

Un représentant par Fédération. - Matches aller et retour en milieu de semaine et en nocturne. - Patronage éventuel de la Télévision internationale

par Jacques de RYSWICK

A L'Équipe cikke a kupasorozat tervéről

Az UEFA 1955. március elején Bécsben tartott első kongresszusának apropóját felhasználva az ötletgazdák ismertették a terveket. A küldöttek pozitívan fogadták az előterjesztést, sőt pontosan egy hónappal később már az első széria kiírásáról is döntöttek a legnagyobb klubok képviselőinek részvételével tartott párizsi találkozón. (Magyarországot az 1954-es bajnok Honvéd képviselte.) Az előkészítő bizottságban, a francia szövetség elnökhelyettese, Ernest Bédrignans mellett helyet kapott Santiago Bernabéu és Sebes Gusztáv is. Az immár a 95. évében járó Jacques Ferran 2005-ben, az UEFA felkérésére szép cikket írt az akkor ötvenéves sorozat születéséről. Az európai klubvezetők-futballvezérek közül hármat emelt ki azt illusztrálva, hogy néhányan nagyon gyorsan megértették és támogatták az ötlet nagyszerűségét: Bernabéut, Albert Roosens-t, az Anderlecht elnökét és Sebes Gusztávot. Idézte a Real Madrid első emberét, aki kijelentette, nagy érdeklődéssel várja a különböző külföldi csapatokat akár a vasfüggönyön túlról is a százezres stadionjukba. Kijelentése azért is volt korszakos, mert a futball ismét legyőzte a politikát: amikor a belgrádi Partizannal találkozott a ki-

rályi klub, két olyan ellenfél került össze, amelynek országai nem voltak diplomáciai kapcsolatban egymással.

Az új Bajnokcsapatok Európa-kupája szervezőinek a konkurenciával is szembe kellett nézniük. Sietségüket indokolta, hogy egy másik szálon egy másik kupasorozat szervezése is elkezdődött, a Vásárvárosok Kupájának szülőatyjai az időközben elhunyt svájci FIFA-alelnök, Ernst Thommen, az olasz dr. Ottorino Barassi és maga a FIFA-elnök, az angol Stanley Rous voltak. Az első VVK-t ellenben nem egyetlen, hanem két-három idény hosszúra tervezték (hasonlóan például az Európa Kupához), s nem klubcsapatok, hanem városi válogatottak részvételét irányozták elő. S akkor még ott volt az újjászületett Közép-európai Kupa is!

A BEK első, 1955–1956-os kiírásában 16 csapat vett részt (a pályára lépés sorrendjében): a portugál Sporting CP, a jugoszláv Partizan, a Vörös Lobogó, a belga RSC Anderlecht, a svájci Servette, a spanyol Real Madrid, a német Rot-Weiss Essen, a skót Hibernian, a svéd Djurgården, a lengyel Gwardia, a dán Aarhus GF, a francia Stade de Reims, az osztrák Rapid, a holland PSV, az olasz AC Milan és a Saarvidék képviseletében az 1. FC Saarbrücken.

A francia Jonquet próbálja kitalálni, mit magyaráz Kovács Imre Husband játékvezetőnek

A magyar csapat az első fordulóban, szeptember 7-én hazai pályán kezdett az Anderlecht ellen. Érdekes, hogy a közönség nem érzett rá a nemzetközi kupatorna ízére, „csak” harmincötezren voltak a Népstadionban. A Vörös Lobogó 6:3-ra győzött, az európai kupák első magyar gólját Szimcsák I István, az első mesterhármast pedig Palotás Péter szerezte. A belgiumi visszavágót 4:1-re nyerte meg a Vörös Lobogó.

Palotás (balra) harca a francia védővel

A következő ellenfélnek a Stade de Reims gárdáját kapta Kemény Tibor együttese. A franciák 4:2-re megnyerték az első mérkőzést, de a hátrány nem tűnt behozhatatlannak. Ám a Vörös Lobogó nem tudta megismételni a Megyeri úton az első körben mutatott jó játékát, Veres János, a negyedik számú kapus (Gellér Sándor az egész 1955-ös évben hiányzott az eltiltása miatt, s akkor már Fazekas Árpád sem védhetett, Fecske István pedig betlizett a kinti mérkőzésen) éppen olyan rosszul védett, mint vetélytársa Reimsben. A végül a döntőig menetelő franciák 4:1-re is vezettek Újpesten, és már az is nagy szó volt, hogy sikerült döntetlenre menteni a mérkőzést (4:4).

MEZBOTRÁNY

Kilencven percre Fradi lett a Kinizsiből

1955. április 11-én a Bp. Kinizsi zöld-fehér mezben lépett pályára Bécsben, a Rapid ellen, a Húsvéti Tornán. A vendéglátóknak (akiknek színe ugyancsak zöld-fehér volt) valószínűleg a legcsekélyebb érdekesség s főleg bátorság sem volt ebben a lépésben. A vasfüggönyön túlról érkezett fradisták (igen, fradisták, s nem kinizsisták) homályos szemmel húzták magukra a mezt. Az érdem a később egy koncepciósnak tartott perben meghurcolt Ónodi Lajosé, a szakosztály akkori vezetőjéé volt, aki a politikai légkör enyhülését észlelve szánta magát a lépésre. Mint Kő András a *Magyar Nemzetben* (*Skandalum a zöld-fehér mez miatt – 2006. június 26.*) írott cikkéből rekonstruálható, Ónodi szólt Sebes Gusztávnak – egyebek mellett a sporthivatal második emberének –, aki nem mondott kategorikus nemet, s ezt Ónodibátorításnak vélte. Miután a hazaérkezés után kitört a botrány, Sebes karakánul védelmébe vette Ónodit, s elsősorban a zöld-fehér mez viselését, mondván, „a nyugati országok csak a régi nevükön akarják lekötni a magyar csapatokkal a mérkőzéseket." A kiváló kereskedelmi érzékkel megáldott Ónodi hozzátette, hogy „üzlet ez, mert a Ferencvárosi Kinizsi és a zöld-fehér mez több pénzt jelent a csapatoknak…"

A Bp. Kinizsi elnöksége azonban nem így értékelte a lépést. A tervről közvetlenül a mérkőzés előtt tudomást szerző, de azt meg nem tiltó Száraz István egyesületi elnököt egy hónapra felfüggesztették tisztségéből, Ónodi Lajost pedig leváltották. (Az 1956-os forradalom után visszakerült a szakosztály élére.)

Kő András írásának érdemes még egy, másutt ritkán boncolgatott elemét idézni. Sebes Gusztáv és ***Krajcsovics István***, az Országos Testnevelési és Sport Bizottság nemzetközi osztályának vezetője, az egykori élvonalbeli Vasas-futballista feddést kapott, miután Terényi István, a Magyar Dolgozók Pártja adminisztratív osztályának vezetője szigorúan bizalmas jelzéssel feljegyzést írt, amelyből kiderült: „(…) vezető labdarúgócsapataink – tudomásunk nélkül – rendszeresen használták külföldi útjaik alkalmával a régi egyesületi neveket és színeket. Például a Vörös Lobogó Törökországban MTK néven és MTK címerrel szerepelt, a Vasas Izzó Franciaországban Újpesti Tungsram néven, lila-fehérben… Az OTSB nemzetközi osztálya több esetben Ferencváros, MTK, Újpest stb. néven kötötte le a mérkőzéseket, hogy jobb ajánlatot kapjon." Indítványozta, hogy „a jelenség azonnali felszámolásán kívül az OTSB állapítsa meg konkrét személyek felelősségét a felsorolt egyesületek részéről, valamint Sebes Gusztáv és Krajcsovics István elvtársak felelősségét, és tegye meg a szükséges intézkedéseket."

Névsorolvasás

BP. DÓZSA:
Henni Géza 16 – Rajna Károly 26, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 26, Farsang Endre 25 – Kiss II Jenő 23/2, Peller Béla 26 – Zsámboki János 17/6, Szusza Ferenc 21/17, Aspirány Gusztáv 20/7, Virág István 26/6, Tóth Mihály 26/4. A többiek: Borsányi (Prudits) György 17/1, Lung Ferenc (k) 10, Pásztor István 6/2, Orosz László 1

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 23 – Rákóczi László 22, Palicskó Tibor 21, Bányai (Breier) Nándor 25 – Bozsik József 24/4, Kotász (Gottlieb) Antal 20/1 – Budai (Bednarik) II László 18/2, Kocsis Sándor 21/17, Machos Ferenc 19/21, Puskás (Purczeld) Ferenc 26/18, Czibor Zoltán 21/21. A többiek: Lóránt (Lipovics) Gyula 15, Tichy Lajos 15/12, Babolcsay György 7/2, Heinrich László (k) 3, Szovják István 3, Törőcsik I István 2, Kovács János 1

BP. KINIZSI:
Gulyás Géza 26 – Ombódi Imre 22/8, Mátrai (Magna) Sándor 26, Dalnoki Jenő 23/2 – Szabó I László 26, Dékány Ferenc 21 – Kertész Tamás 24/13, Láng Károly 18/5, Orosz Pál 20/14, Vilezsál Oszkár 25/8, Fenyvesi Máté 21/7. A többiek: Henni II Miklós 13, Kispéter Mihály 11, Borsos Miklós 7/5, Bencsik János 3

BP. VASAS:
Kamarás Mihály 18 – Sárosi László 24, Kontha Károly 26, Bodzsár Sándor 17 – Bundzsák Dezső 19/9, Berendy Pál 26/1 – Raduly József 26/5, Csordás Lajos 24/16, Szilágyi I Gyula 21/13, Teleki (Tiegelmann) Gyula 19/7, Milosevics László 18/9. A többiek: Szilágyi II János 16, Illovszky Rudolf 13, Karácsonyi György 9, Kovalik Ferenc (k) 8, Mathesz Imre 1, Pázmándy Péter 1

BP. VÖRÖS LOBOGÓ:
Fazekas Árpád 25 – Kovács II József 23, Börzsey János 26, Lantos (Lendenmayer) Mihály 22/3 – Kovács I Imre 25/5, Zakariás József 20 – Sándor Károly 25/11, Hidegkuti Nándor 25/16, Palotás (Poteleczky) Péter 21/16, Kárász Endre 20/7, Szimcsák I István 26/7. A többiek: Kovács III Ferenc 11, Molnár János 8/5, Szolnok István 5, Szimcsák II László 3, Fecske István (k) 1

CSEPELI VASAS TK:
Tóth István 15 – Bulla József 19, Mednyánszky Rudolf 26, Takács György 26 – Kleibán Antal 26, Csernai Pál 20 – Tóth II József 25/9, Gondos Tibor 25/5, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 15/3, Ughy Tibor 26/3, Povázsai László 21/5. A többiek: Bakó Béla (k) 11, Szilágyi István 6, Böröndi Károly 4, Völgyi (Wölbing) József 4, Lovász Béla 3/2, Farkas László 2, Sárvári Ferenc 1/1

DIÓSGYŐRI VASAS:
Tóth László 25 – Dudás Zoltán 22, Kakuszi Ferenc 19/2, Török Sándor 26/2 – Pesti (Petz) György 26, Gyurik László 26/1 – Nagy György 19/3, Kovács László 11/1, Tiba Sándor 25/13, Szigeti Oszkár 26/5, Virágh Kálmán 17/3. A többiek: Jakobi Gyula 10, Bakó László 9/2, Bujtor Gyula 7/4, Csorba János 7/2, Kékesi János 6, Czerva Zoltán 4/1, Károlyi József (k) 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Buzánszky Jenő 24/3, Kónya II István 13, Bakonyi István 25 – Pálmai Sándor 22/2, Dacsev Miklós 14 – Pozsonyi Ignác 26/6, Varga János 25/9, Ilku II Péter 23/7, Prohászka János 24/4, Kinczel László 25/1. A többiek: Molnár József 11/3, Bödör László 10/2, Monostori Tivadar 8/1, Révész II László 5/1, Révész I István 3, Hargitai (Szirmai, Sziffert) Nándor 1, Kertész László 1

GYŐRI VASAS ETO:
Palotai (Priskin) János 18 – Kalmár II György 25, Tamás László 26, Kárpáti Béla 20 – Fehérvári (Grédinger) Alfréd 20/2, Józsa Zoltán 23 – Dombos Ágoston 23/3, Koós László 23/14, Kalmár III Ferenc 25/9, Hegedűs Miklós 19/3, Pálfy Antal 20/3. A többiek: Raffai Ernő 16/7, Palotai (Priskin) Károly 8/2, Pesti Zoltán (k) 8, Pió Rudolf 6, Budai László 2, Palotás Imre 2/1, Borbély József 1

LÉGIERŐ:
Garamvölgyi (Glass) Ágoston 16 – Kapuszta (Kárpáti) László 22, Sipos (Sipszky) István 20/1, Czuczor Albert 18 – Jancsik Mihály 25, Sipos (Sipszky) Ferenc 23/2 – Jagodics László 14, Bárfy Antal 26/6, Dombai András 20/2, Csányi József 17/3, Fischer István 16/1. A többiek: Lazányi Péter 14, Nárai István 12/2, Paulás Tibor 12, Hernádi János 11, Veres János (k) 10, Csanádi László 3, Heinrich Tibor 3, Szentannai József 2, Haász János 1, Vermes Mihály 1

PÉCSI DÓZSA:
Danka Imre 19 – Szőcs János 25/1, Kocsis Ernő 25, Hegyi Sándor 25/1 – Pleck Róbert 26/1, Kresz Sándor 23/3 – Serédi (Schwara) Nándor 15/1, Lovig Károly 23, Lehel (Léber) Gyula 25/10, Brada János 19/4, Keszler Mátyás 15/4. A többiek: Garai (Grozdics) József 13/2, Horváth László 8/2, Kun (Krausz) Tibor (k) 7, Kamondi Imre 5, Csupák József 4, Molnár István 4/1, Bárkányi Tibor 2, Pozsgai Ferenc 2, Takács István 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 25 – Kiss Gyula 25, Oláh II Dezső 23 – Szojka Ferenc 26/2, Csáki Béla 15/3, Dávid Róbert 26 – Bablena László 22/3, Nagymajdon József 16/2, Opova József 24/12, Vasas Mihály 23/3, Bodon Tibor 15/3. A többiek: Hegyi Ferenc 13, Teket László 8/1, Csuberda Ferenc 6/1, Sándor I Gyula 6, Para Zoltán 5, Jedlicska Sándor 4, Chladni Nándor 2, Tőzsér Imre 1, Nagy Pál (k) 1

SZOMBATHELYI TÖREKVÉS:
Varga János 16 – Nyírő Lajos 24/3, Tarr István 26/2, Szőllősi Emil 22 – Dombai Károly 18, Kulcsár Ferenc 25 – Papp Lajos 24/11, Varga Ferenc 22/8, Kolesánszky Zoltán 23/3, Bencsics József 16/7, Szakály József 26. A többiek: Molnár László 12/3, Horváth György (k) 10, Kelemen László 9/2, Czigony István 7/1, Sarlós László 3, Lengyel Antal 2, Mészáros István 1

VASAS IZZÓ:
Komáromi Tibor 19 – Zalai Lajos 23, Városi (Wustel) György 25/1, Sólyom János 25 – Kincses (Kunszt) Jenő 14/2, Várnai (Vnuk) Lajos 13/2 – Bukovi Gábor 13/6, Lenkei (Lelenka) Sándor 18/3, Fürjes (Fischer) Imre 14, Kovács Sándor 15/3, Kemény Tibor 19/3. A többiek: Dobó Zoltán 12, Kirádi Ervin 12, Hartmann Gyula 11, Szini József 11, Kéri Károly 10, Nagy József 9, Tunyogi István 9/1, Ruzsa Sándor (k) 7, Samus Lajos 4/2, Herédi Ernő 3

Az 1955. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Bp. Honvéd	26	20	5	1	99:47	45
2. Bp. Vörös Lobogó	26	18	5	3	71:29	41
3. Bp. Kinizsi	26	15	7	4	64:27	37
4. Bp. Vasas	26	16	4	6	62:39	36
5. Dorogi Bányász	26	9	11	6	39:35	29
6. S.tarjáni BTC	26	6	12	8	31:51	24
7. Pécsi Dózsa	26	8	7	11	29:39	23
8. Bp. Dózsa	26	7	8	11	45:44	22
9. Csepeli Vasas	26	7	8	11	34:42	22
10. Sz.helyi Törekvés	26	9	4	13	41:57	22
11. Győri Vasas	26	7	7	12	44:57	21
12. Diósgyőri Vasas	26	6	7	13	40:53	19
13. Vasas Izzó	26	4	5	17	24:60	13
14. Légierő	26	3	4	19	17:60	10

NB II, Keleti csoport

1. Szegedi Haladás	30	18	8	4	72:28	44
2. Bp. Törekvés	30	18	5	7	67:33	41
3. Bp. Vörös Meteor	30	17	3	10	62:40	37
4. Gödöllői Dózsa	30	15	5	10	53:35	35
5. Kecskeméti Dózsa	30	14	7	9	55:42	35
6. VL Kistext	30	12	8	10	44:42	32
7. Salgótarjáni Vasas	30	11	7	12	44:51	29
8. B.csabai Építők	30	12	4	14	35:45	28
9. Miskolci Törekvés	30	10	8	12	42:57	28
10. Debr. Törekvés	30	8	11	11	38:35	27
11. Bp. Szikra	30	10	7	13	28:36	27
12. Perecesi Bányász	30	9	9	12	35:56	27
13. Ózdi Vasas	30	8	9	13	30:44	25
14. Nyíregyh. Építők	30	9	6	15	33:47	24
15. Kecsk. Honvéd	30	6	9	15	26:54	21
16. Ceglédi Törekvés	30	6	6	18	36:55	18

NB II, Nyugati csoport

1. Tatabányai Bányász	30	21	5	4	85:22	47
2. Bp. Spartacus	30	18	5	7	64:40	41
3. Sztálinvárosi Vasas	30	15	7	8	78:37	37
4. Komlói Bányász	30	14	7	9	58:36	35
5. Pénzügyőrök	30	10	10	10	41:42	30
6. Bp. Gyárépítők	30	13	4	13	36:43	30
7. Pécsi Törekvés	30	11	7	12	46:61	29
8. Vasas Dinamó	30	10	7	13	41:46	27
9. Váci Bástya	30	11	5	14	44:55	27
10. N.kanizsai Bányász	30	10	7	13	51:64	27
11. Soproni Törekvés	30	10	7	13	54:69	27
12. Kaposvári Kinizsi	30	10	7	13	52:70	27
13. Törekvés Szállítók	30	9	9	12	41:59	27
14. Kinizsi Dohánygyár	30	11	4	15	44:47	26
15. Várpalotai Bányász	30	6	10	14	33:58	22
16. Győri Törekvés	30	8	5	17	34:53	21

Az élvonal újoncai

Pécsi Dózsa

Alapítási ideje: 1950
Megszűnt: 1973
Színe: lila-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 19 (1955–1958, 1960–1973)
Sikerei: –

Légierő (Szolnok)

Alapítási ideje: 1951
Megszűnt: 1957
Színe: égszínkék-fehér (vagy piros-fehér)
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1955)
Sikerei: –

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Honvéd	X	5:2	0:0	3:1	1:1	5:1	0:2	6:4	3:2	4:3	3:2	2:1	6:1	2:1
2. Vörös Lobogó	3:3	X	0:0	5:1	2:0	9:0	1:0	2:0	3:1	3:0	5:0	1:0	3:2	8:3
3. Kinizsi	4:4	1:3	X	1:2	3:1	1:1	5:0	0:4	4:1	3:0	6:1	2:0	3:0	7:0
4. Vasas	1:1	2:3	0:1	X	2:2	1:1	3:4	3:2	6:1	5:1	2:0	2:1	4:2	3:0
5. Dorog	1:3	1:1	0:0	4:5	X	1:2	0:0	1:0	2:0	3:1	1:1	2:4	2:1	1:0
6. SBTC	3:5	1:1	1:6	2:1	1:3	X	0:0	0:0	2:2	2:1	1:1	1:3	1:1	2:0
7. Pécsi Dózsa	0:5	0:1	0:1	1:2	1:1	2:4	X	1:0	1:0	3:0	1:2	2:3	1:2	0:0
8. Bp. Dózsa	3:7	2:2	2:3	0:0	0:1	1:0	1:2	X	3:3	2:3	1:1	0:0	2:2	0:2
9. Csepel	2:4	1:2	1:0	2:3	0:0	0:0	2.2	0:0	X	0:1	3:1	1:1	1:0	1:0
10. Szombathely	0:4	2:0	3:5	1:3	2:2	3:0	2:0	2:4	0:1	X	1:0	1:1	2:1	2:2
11. Győr	3:7	3:2	1:1	0:1	2:2	1:1	2:2	1:4	1:3	5:1	X	5:1	5:2	0:2
12. Diósgyőr	3:5	1:2	1:4	1:2	2:3	3:3	2:2	1:4	1:1	2:2	3:1	X	0:2	0:2
13. Vasas Izzó	2:4	0:5	1:1	0:4	0:0	0:1	0:1	1:3	1:0	2:6	0:2	0:3	X	1:0
14. Légierő	1:7	0:2	0:2	0:3	1:4	0:0	0:1	0:3	1:5	0:1	1:3	1:2	0:0	X

Gólkirályok:
Czibor Zoltán (balra)
Machos Ferenc (jobbra)
(mindkettő Bp. Honvéd)
20-20 góllal

A Bp. Honvéd bajnokcsapata itt éppen a Racing Paris elleni mérkőzés előtt. Állnak, balról: Czibor, Lóránt, Bozsik, Rákóczi, Tichy, Bányai, Machos, Kotász. Elöl: Kocsis, Faragó, Puskás

Sebes-történések egy viharos esztendőben

Annyi minden zsúfolódott 1956-ban egyetlen esztendőbe a magyar labdarúgásban, mint máskor talán fél évtizedbe. Az esztendő történéseit feldolgozva a következő oldalakon igyekszünk érinteni minden fontos eseményt, így aztán „elöljáróban", csupán címszavakban néhány olyan történésről, amelyet általában citálni szoktak futballhistóriánk jó ismerői a forradalom évéről szólva.

Ebben az évben kapott ki először a Népstadionban a magyar válogatott. Ekkor ért véget minden idők legeredményesebb szövetségi kapitányának, Sebes Gusztávnak a regnálása. Már Bukovi Mártonnal a kapitányi poszton ekkor produkált négy nagyon értékes idegenbeli győzelemmel (a decemberi olimpiai döntő, valamint az első, az 1960-as kontinensbajnokság két döntősének, valamint a mindig veszélyes osztrákoknak és az 1958-ban vb-harmadik franciáknak a legyőzésével) emlékezetes szériát a búcsúzó Aranycsapat. Ekkor tündökölt, majd hullott elemeire minden idők egyik legtehetségesebb magyar ifigenerációja. Ekkor nyerte meg a Vasas 9:2-es győzelmet hozó álomjátékkal a Rapid ellen a Népstadionban a Közép-európai Kupát. A sorozat öt budapesti játéknapján körülbelül 400 000 néző volt a legnagyobb arénában. (Természetesen a kettős mérkőzésként megrendezett elődöntő publikumát egynek számolva.) Ebben az esztendőben szavaztak először a *France Football* felkérésére újságírók az Aranylabda-díjról, három magyar is bekerült az első nyolcba. Ekkor aratott, szinte nem is edzve, csak játszva, a nyugat-európai klubidény kellős közepén két magyar csapat látványos és értékes győzelmeket a kontinens élklubjai ellen. Ekkor kapta vissza több tradicionális egyesület, köztük a megnyert bajnoki címek alapján a két legeredményesebb, a Ferencváros és az MTK a régi nevét. S nem utolsósorban ekkor nem mutattak be egy elkészült filmet, amelyet aztán, miután alkotói és főszereplői közül néhányan külföldön maradtak, a forradalom után újraforgattak.

Csordás Lajos gólja a Rapid elleni, 9:2-es KK-döntőben

Noha az emlékezet az 1956-os esztendőt a sikerévek közé sorolja, annak első fele már a vitatkozásról, a hatalmi harcról (is) szólt.

Sebes Gusztáv addigi hatalma megrendült, s noha a sport első számú vezetőjeként Hegyi Gyula is rajta tartotta vigyázó szemét a labdarúgáson, továbbra is Barcs Sándor volt a szövetség elnöke, de egyre nagyobb, sőt a napi stratégiai döntésekben különösen fontos szerephez jutott az OTSB Sportoktatási Hivatalának vezetője (Sebes Gusztáv megfogalmazása szerint az összes

sportág operatív ügyeit intéző főosztály vezetője), aki egyébként talán leginkább volt a szövetségi kapitány ellen. Kutas István kezdeményezte, hogy Mándi Gyulát „válasszák le" Sebes mellől, szakmailag ellehetetlenítve a kapitányt. Mándiból az ifjúsági válogatott edzője lett, gyakorlatilag 1956 tavaszán még segíthette egykori játékostársát.

A válogatott eredményeinek romlása, a csehszlovákok elleni hazai, majd a belgák elleni idegenbeli vereség tarthatatlanná tette Sebes helyzetét. Hiába volt még mindig az OTSB, a sporthivatal elnökhelyettese, a Magyar Olimpiai Bizottság egyik legfontosabb vezetője, nem tudta megvédeni magát.

A gyenge eredménysor ugyanis erős kritikai hangokat szült mind a hivatalos fórumokon, mind a sportsajtóban. A *Képes Sport* a lisszaboni 2:2 után ezt írta: „Százezreket érdekel hazánkban az a kérdés, hogy mikor sikerül kikeverednünk ebből a hullámvölgyből, mikor kerül már sor azokra a mélyreható változásokra, amelyekre labdarúgósportunk vezetése, számos élvonalbeli játékosunk életmódjának, felfogásának megváltoztatása, az utánpótlás felkarolása tekintetében feltétlenül szükség van."

Néhány nappal később a *Népsport* szerkesztőségi cikket közölt *A magyar labdarúgósport időszerű kérdéseiről* címmel, amelyre aztán „spontán" olvasói levélben reagált bizonyos Dunai Ernő, Budapest, XV. kerület, Bocskai u. 139. szám alatt lakos: „A Népsport helyesen vetette fel – írta –, hogy a helytelen munkamódszerek, a tömegsport elhanyagolása, a sztárkultusz, a nem megfelelő erőnlét, az egyszemélyi vezetés, a bírálatnak kifinomult módon való elfojtása, a megalapozatlan és gyakran tervszerűtlen válogatás – nem új keletű hiba. Az OTSB vezetői közül ugyanezeket a hibákat többen is megállapították, sőt ezek kijavítását maguk is követelték. Ennek ellenére mi a helyzet? A felsorolt hiányosságok változatlanul fennállnak. Sőt az ez évi válogatott mérkőzésekre történt válogatások továbbra is a gyakran alkalmazott csalhatatlan módszerek alapján történtek." (*Sebes Gusztáv* nem kifejezetten erre az írásra reagálva, de *Örömök és csalódások* című könyvében megjegyezte, hogy megkérte az egyik munkatársát, bizonyos Fábián Mihályt, hogy ellenőrizze, valóban összepasszolnak-e a levelek alján feltüntetett nevek és lakcímek. Úgy találták, hogy sok esetben nem.)

Hamarosan megszületett a hivatalos állásfoglalás is. Július 6-án megjelent az Országos Testnevelési és Sportbizottság elnöksége és az MLSZ, akkori nevén az Országos Társadalmi Labdarúgó Szövetség elnöksége közös nyilatkozata, amelyet a két elnök, Hegyi Gyula és Barcs Sándor írt alá. A kommüniké megdicsérte a *Népsport* „nyilván egyáltalán nem" megrendelésre írt, fentebb említett szerkesztőségi cikkét, majd mindkét oldalról önkritikát gyakorolt. A sporthivatal imígyen: „Az OTSB részéről hiba volt, hogy a labdarúgó válogatott csapat körüli összes teendők irányítását az OTSB elnökhelyettesének, Sebes Gusztáv elvtársnak a kezébe tette le, aki egy személyben szervezője és összeállítója volt a csapatnak. A sok éven át elért sikeres szereplés összefonódást eredményezett Sebes Gusztáv és az egyes játékosok között. Mint a válogatott irányítója, a csapat rendkívüli teljesítményeire tekintettel elnéző volt a labdarúgókkal szemben, akik e helyzeti előnyüket nem helyes irányban használták ki." De szintén hamut szórt fejére a labdarúgó-szövetség prezídiuma: „Hibát követett el az Országos Társadalmi Labdarúgó Szövetség elnöksége is, mert minden ellenvetés nélkül elnézte a sportágban uralkodó szabálytalanságokat, és nem tárta fel kellő időben a hiányosságokat, amelyeknek értelemszerűen a jelenlegi helyzethez kellett vezetniük."

A fentiekből kiolvashatóan sokan hibáztak, ám csak néhányan vitték el a „balhét".

Elsősorban Sebes Gusztáv, akinek a leváltását tartalmazta a közlemény: „A hiányosságok megszüntetésére az OTSB elnöksége és a Társadalmi Labdarúgó Szövetség elnöksége elhatározta, hogy a válogatott csapatok körüli teendők ellátását az eddigi rendszertől eltérően egy öttagú bizottságra bízza, amelynek tagjai: szövetségi kapitányi minőségben Bukovi Márton, bizottsági tagokként Sós Károly az A-válogatott mellett, Baróti Lajos a B-válogatott mellett, Lakat Károly az utánpótlás-válogatott mellett, Vincze Jenő az ifjúsági válogatott mellett."

Vajon hányan emlékeznek az akkori francia kisgyerekek közül, hogy 1956-ban virággal köszönthették a világ legjobb futballistáit?

Hegyi Iván megjegyezte a *Királyok, hercegek, grófok* című, *Dénes Tamással* és *Lakat T. Károlyval* közösen írt könyvében: „A különleges státust persze nem (vagy korántsem egyedül) Sebes teremtette a futballisták számára, de a sportélet legfőbb elöljárói – még az elnökhelyettes-kapitány közvetlen felettese is – mosták kezeiket, a politikai vezetők meg végképp úgy tettek, mintha semmi közük nem lenne az egészhez. A pártmunkások, mint rendesen, ráhúzták a vizes lepedőt egyetlen pártmunkásra…"

Sebesnek sok mindent a fejére olvastak, s ő ezt élete végéig sem heverte ki, évtizedeken át igazságtalannak tartotta. Mint ahogyan azt is, hogy a sportvezetés aktuális hatalmasságai elsősorban neki rótták fel, hogy túl sokat keresnek a sztárjátékosok, s hogy ő elvtelenül védi őket.

Ismét terítékre került a csempészések ügye. A *Múlt-kor* című történelmi portál az Évszázad mérkőzésének 60. évfordulójára készített összeállításában felidézte a *Koltay Gábor* 1985-ös, betiltott *Szép volt fiúk* című portréfilmjében Puskás által elmondottakat arról, hogyan nézték el a kivételezettnek a feketézést és a csempészést: „Gyakran kellett külföldi vendégeket fogadnunk, és nem akartuk, hogy azt mondják, ezek éheznek. (…) az összes magyar sportoló hozzám jött a problémáival, mert nekem volt az a lehetőségem, hogy eljussak azokhoz a személyekhez – hárman-négyen voltak –, akikkel el lehetett egy-két dolgot intézni. Lakás, bútor, pénz, előléptetés. (…) Félhivatalosan engedték a nyugati nejlonharisnyák, órák, sálak behozatalát 1949-től 1956-ig."

Kétségtelen, hogy a rendszer sajátossága volt ez is, noha például a puritán Sebes mélyen nem értett egyet vele. A játékosok szinte mindegyike élt a lehetőséggel, ám soha nem tudhatták – vagy nem érezték a veszélyt –, hogy a hatalom markában élve annak keze mikor sújt le rájuk. Az évtizedek során nyilvánosságra került titkosszolgálati anyagok bizonyítják, az államvédelem tökéletesen tisztában volt azzal, ki kitől vásárolva, kinek továbbadva, mit hoz be. Buzánszky Jenő a szerzőkkel folytatott beszélgetései egyikében elmondta, a tartótisztje azt is pontosan tudta, hogy a futballista a dorogi lakása melyik szekrényébe tette a bőröndöt, amelyben a varrógépekhez nélkülözhetetlen alkatrészeket az országba behozta.

Ez is hozzátartozott az Aranycsapat mindennapjaihoz. De elsősorban nem ez. Sokkal inkább a győzelmek, a sikerek.

Őszre a futballt az előző hónapokban jellemző rossz hangulat megváltozott. Az év első felében gyakran jelentek meg a bajnokság színvonalát, a játékosok akarását és teljesítményét bíráló cikkek. Ám az őszi produkciót nehéz lett volna pellengérre állítani.

Az Aranycsapat hattyúdala

Az Aranycsapat történetének utolsó esztendeje volt az 1956-os. Fura esztendő volt. A válogatott 1945 óta a leggyengébb fél évét produkálta, majd a kapitányváltás után az ősz gyönyörű reneszánszt hozott. A hattyúdal győzelemről szólt Belgrádban, Moszkvában, Párizsban és Bécsben.

Minden szempontból különleges volt a török–szír–libanoni túra, amelynek már az előkészületei is jelezték, hogy Sebes Gusztáv hatalma megrendült a legfelsőbb (sport?) politikai vezetésben. A kapitány ágált a túra ellen. Ennek ellenére az OTSB kötelezővé tette, annak árán is, hogy a Bp. Honvéd játékosait hazarendelik a klub egyiptomi-szudáni túrájáról. Az állandó segítőt, Mándi Gyulát elvezényelték mellőle, kinevezték az ifjúsági válogatott élére, igaz, aztán Sebesnek sikerült annyit elérnie, hogy Mándi, megtartva új posztját, vele tarthasson a túrára. Közben Guszti bácsinak, mint a MOB vezetőjének, ki kellett utaznia a téli olimpiára, Cortina d'Ampezzóba, ám onnan meg hazarendelték két nap után, mert közeledett a válogatott indulásának időpontja. Eredetileg február 5-re terveztek egy Törökország–Magyarország A-válogatott mérkőzést. Február 2-án Hegyi Gyula utasította a margitszigeti Nagyszállóban készülő válogatott vezetőit, hogy küldjék haza a csapatot, nincs túra. Sebesék így is cselekedtek. Ám másnap – idézte fel Guszti bácsi az *Örömök és csalódások* című könyvében – kitört a pánik, a Külügyminisztérium ugyanis elengedhetetlennek tartotta az utazást, kiemelve, hogy személyesen Adnan Menderes miniszterelnök és egyben külügyminiszter hívta meg a magyar csapatot. Őrült kapkodás kezdődött, ismét össze kellett toborozni a játékosokat, Sebes, aki személyesen ment gépkocsival Dorogra Buzánszkyért, a hátvédet nem otthon, hanem csak néhány órás ku-

Az Aranycsapat utolsó mérkőzése Bécsben, 1956. október 14-én. Balról: Kocsis, Berendy, Czibor, Bozsik, Börzsey, Hidegkuti, Sándor, Kárpáti, Kotász, Grosics és Puskás

tatás után Esztergomban találta meg. Végül mégis teljes lett a keret, 15 játékos repült Bécsből Isztambulba, az esküvői készülődése miatt felmentést kapott Kocsis Sándor nélkül.

A csapat kint edzések helyett is játszott. Az előzetes program ugyan felborult, de ettől még nagyon sűrű volt. Budapest válogatott néven február 8-án és 10-én Izmir csapatát (8:1, 11:0), 12-én Ankara kombináltját (4:2), majd 15-én Isztambul csapatát (3:1) győzte le a válogatott. Különösen Machos Ferenc volt elemében, hét gólt lőtt a négy meccsen.

Négy nappal a kétgólos siker után ismét Isztambulban lépett pályára a csapat – s kellemetlen meglepetésre 3:1-re kikapott a török válogatottól. Ez volt a berni vébédöntő óta az első veresége. Meglehetősen rossz időjárási körülmények között, fáradtan futballozott a gárda. Puskás csak 0:3-nál, a 81. percben tudott szépíteni. Az összeállítás: Faragó – Buzánszky, Szojka, Lantos – Bozsik, Kotász – Tóth II (Csordás), Machos, Tichy (Hidegkuti), Puskás, Czibor volt. A mérkőzés hőse a törökök görög származású sztárja, a két gólt is szerző Lefter Küçükandonyadis volt.

Utána a küldöttség továbbutazott Szíriába, ahol, ismét Budapest-válogatott néven, kétszer is legyőzte az ottani hadsereg-válogatottat (4:0, 6:0). A portya zárása a február 29-i, bejrúti mérkőzés volt, amelyet csak 2000-ben nyilvánított az MLSZ hivatalosnak. A mérkőzésen az Ilku – Sárosi, Mátrai, Lantos – Bozsik (Szabó), Szojka – Csordás (Buzánszky), Machos, Tichy,

Mikojan elvtárs és a szertefoszlott hazai veretlenség

1956. május 20-án játszották a Népstadionban a Magyarország–Csehszlovákia Európa Kupa-mérkőzést, amelyet a vendégek nyertek meg 4:2-re. Ez volt a válogatottunk első veresége a hatalmas létesítményben. Két nap múlva jelentek meg Pásztor Lajos tollából az alábbi dörgedelmek: „Nem először mutatunk rá, hogy a labdarúgósportban is elharapódzott az az egészségtelen személyi kultusz, amely mint annyi más területen, itt is rombolólag hatott a már elért eredményekre, és súlyos akadályokat állított a további fejlődés elé. Csak a paroxizmusig fokozott személyi kultusszal tudjuk megmagyarázni, hogy egyes játékosok körül olyan dicsfényt fontak, olyan egyedülálló és pótolhatatlan tehetségeknek tüntették fel őket, aminek természetes következménye lett azután, hogy észre sem vették a mögöttük állókat, nem kísérték kellő figyelemmel a hasonló tehetségeket. A személyi kultusz oda vezetett, hogy egyes posztokon, a »bérelt helyeken« nem is próbáltak gondoskodni utánpótlásról, s még a szakértőknek sincs gondolata például arról, kivel lehetne szükség esetén helyettesíteni Puskást, Kocsist vagy Bozsikot. (…) Most még nem késő. Rendet lehet teremteni, csak rá kell szánni magunkat." (Képes Sport 1956. május 22.)

Három hónappal a találkozó előtt, 1956. február 16-án ***Anasztasz Mikojan*** *felszólalt az SZKP XX. kongresszusán, és ő használta először a sztálini időszakot kritizálva a személyi kultusz fogalmát. (Igaz, az érdemet a közvélemény Nyikita Szergejevics Hruscsovnak könyvelte el.) Idehaza a* Szabad Nép *közölte elsőként a kifejezést.*

1956. május 18-án a Sportcsarnokban „Rákosi Mátyás beszámolójában elismeri, hogy a személyi kultusz következményeiért és az elkövetett törvénytelenségekért ő maga is felelős." (Magyarország történeti kronológiája IV.)

Úgy tűnik, a Képes Sport *újságírója magáévá tette az SZKP XX. kongresszusán és az MDP budapesti pártbizottságának aktívaértekezletén elhangzottak, és átvette az elvtársak által használt terminológiát. Csupán azt felejtette el, hogy a „sztárcsinálásban" éppen a sportmagazinja járt az élen…*

Puskás, Hidegkuti összeállítású csapat 4:1-re nyert. Ilku István, Sárosi László, Mátrai Sándor és Szabó László akkor szerepelt először az A-válogatottban, sőt márciusban a Hungária úton, a francia utánpótlás elleni találkozón (1:1) súlyos sérülést szenvedett Kinizsi-fedezet soha többé nem kapott meghívást a legjobbak közé.

Április 29-én a Népstadionban játszott ismét az A-válogatott, a jugoszlávok elleni, immár szokásos többfrontos csata ékeként. Az előmérkőzésen az ifik 6:0-ra nyertek, ellenben az A-csapat csak döntetlent játszott. A Gellér – Buzánszky, Mátrai (Kárpáti), Lantos – Bozsik, Berendy – Budai, Kocsis, Tichy (Machos), Puskás, Fenyvesi összeállítású együttes 2:2-re végzett. Még rosszabbul járt a B-csapat (Faragó – Rajna, Várhidi, Dalnoki – Halmai, Kleibán – Sándor, Palotás, Bundzsák, Vilezsál, Tóth Mihály, cseréként beállt még Szigeti), amely 3:0-s vereséget szenvedett Szarajevóban.

Májusban kiderült, tényleg mély hullámvölgybe került az A-válogatott. Az utókor nevében annyit nyugodtan leszögezhetünk, egyáltalán nem volt olyan gyenge a magyar labdarúgás, mint amilyen sötét képet festett magáról 1956. május 20-án. Az A-válogatott 4:2-re, az utánpótlás 3:1-re, a remek erőkből álló, másfél hónappal korábban az UEFA-tornán csoportgyőzelmet szerzett ifjúsági válogatott 4:1-re kapott ki. A nagyválogatott Gellér – Kárpáti, Szojka, Teleki – Bozsik, Kotász – Budai (Tichy), Kocsis, Machos, Hidegkuti, Fenyvesi összeállításban szenvedett vereséget, ez volt az első vesztett mérkőzése a Népstadionban, sőt az első hazai pályán 1943 óta! Sebes Gusztáv kihagyta a szerinte gyengébb formában lévő Buzánszkyt és Czibort, Lantos sérülés miatt nem játszott, Puskást pedig a Bp. Honvéd elnöksége eltiltotta. Grosics még „száműzetését" töltötte, Lóránt és Zakariás pedig addigra már lejátszotta utolsó mérkőzését a nemzeti tizenegyben. A Pluskal, Masopust fedezetsor által mozgatott csehszlovák támadóötös ellen nem volt esélye még a döntetlenre sem a magyar válogatottnak, Machos Ferenc 0:2-nél, Bozsik József, büntetőből, 1:3-nál szépített. A B-válogatottnak (Faragó – Buzánszky, Hegyi, Dalnoki – Bundzsák, Berendy – Szovják, Varga, Szilágyi I, Vilezsál, Tóth Mihály) szerencséje

A magyar válogatott az 1956. októberi francia–svájci portyán. Állnak (balról): Komáromi, Sós Károly pályaedző, Kocsis, Börzsey, Sándor, Hegyi, Puskás, Csordás, Kárpáti, Machos, Berendy, Bozsik, Nagy Marcell vezető, Kotász. Elöl: Czibor, Gellér, Grosics

A sötét szereléses magyarok 4:1-re verték a lengyeleket

volt, nem ezen az elátkozott napon kellett játszania. Egy nappal korábban a két dorogi, Varga János és Buzánszky Jenő, valamint a vasasos Bundzsák Dezső góljaival 3:1-re nyert Prágában. Ugyanazon a napon a nyolc Vörös Lobogó-játékosra épített, de a szegedi Mészárost és a pécsi Dankát is soraiban tudó Budapest-válogatott 3:1-re megverte Erfurtban a keletnémetek utánpótlás-válogatottját.

Júniusban belga–francia–portugál portya következett, két A-válogatott mérkőzéssel. A hónap harmadik napján jól kezdett a csapat Brüsszelben, az első félidő végén még 3:1-re vezetett. Ám a második félidőben a belgák úgy játszottak, mintha őket ünnepelte volna az előző fél évtizedben a világ. Budai II László ugyan szépített a 88. percben, de már nem sikerült kiegyenlíteni. Ugyanaz a bíró, a holland Leo Horn vezette a meccset, mint az Évszázad mérkőzését – csak a magyarok teljesítménye nem volt azonos. Pedig az összeállítás bombaerősnek minősíthető: Ilku (Gellér) – Buzánszky, Szojka, Lantos – Bozsik, Berendy – Budai II, Kocsis, Tichy, Puskás, Fenyvesi. A híres francia szaklap, a *France Football* „az Istenek alkonyáról" írt.

Talán elkapkodta az FF a véleményalkotást, mert június 6-án, a túra második állomásán a Budapest-válogatott néven szereplő alakulat 7:3-ra megverte a francia élvonal egyik középcsapatát, az Olympique Lyont. Utána a küldöttség átutazott Lisszabonba, ahol előbb a portugál válogatottal, majd Lisszabon válogatottjával mérkőzött. A FIFA-kongresszus idején tartott hivatalos A-válogatott mérkőzésen az Ilku – Buzánszky, Teleki, Lantos – Bozsik, Palotás –Budai II, Kocsis, Machos (Berendy), Puskás, Fenyvesi összeállításban játszott a magyar legénység. A később a Guttmann Béla Benficájában két BEK-et nyerő José Águas szerezte meg a vezető gólt az első félidő utolsó percében, de Kocsis Sándor és Lantos Mihály góljával a válogatott fordított a második elején. Nem tudott ellenben nyerni, mert Manuel Vasques a 65. percben kiegyenlített. Ez a találkozó volt Sebes Gusztáv szövetségi kapitányi pályafutásának utolsó mérkőzése, a hatvankilencedik. A mérlegét rontotta ugyan 1956 tavaszának botladozása, de így is a magyar futballtörténelem legsikeresebb szövetségi kapitánya mind a megnyert titulusokat, mind – a legalább tíz meccsen dirigálókat figyelembe véve – a százalékos teljesítményt tekintve.

Öt nappal később Budapest válogatottja Puskás két és Kocsis egy góljával megverte a portugál főváros kombináltját, a mérkőzés után a tekintélyes *A Bola* című szaklap megállapította: „Puskásnak remek bal lába van". A helyzet ellenben nem volt annyira vicces, mint az, hogy a fenti tényre még bárki is rácsodálkozott 1956 Európájában. Az egy hónappal későbbi, a lengyelek elleni találkozón már Bukovi Márton dirigálta a válogatottat.

A játékosok közül – Zakariás és Lóránt után – két másik addigi alapember, Buzánszky Jenő és Lantos Mihály lett kegyvesztett. A jobbhátvéd már csak az új éra első meccsén, a lengyelek ellen játszott a válogatottban, a balhátvéd, aki éveken keresztül alig mulasztott mérkőzést a Bukovi Márton által irányított MTK-ban, majd a névváltozások idején a Textilesben, a Bástyában, majd a Vörös Lobogóban, soha többé. Grosics és Czibor hosszabb, Gellér és Puskás rövidebb eltiltását töltötte, azaz Aranycsapatunk múlt időbe került.

Bukovi (aki a szövetségi kapitányi munkája mellett továbbra is irányította a Bp. Dózsát is) győzelemmel mutatkozott be júliusban, a lengyelek ellen. Ilku István előtt a Buzánszky, Mátrai, Dalnoki, Szojka, Kotász, Budai II, Kocsis, Szusza, Puskás és Fenyvesi alkotta tízes kezdett. Szusza helyére a 32. percben Machos Ferenc állt, de az újpesti csatár a második félidőre visszatért a megsérült Puskás Ferenc helyére. A világ egyik legnagyobb lövő erejű játékosának bikázása úgy eltalálta Szymkowiak kapust, hogy szegényt két percig ápolták. Az első játékrész nem hozott jó játékot, Kempny révén a lengyelek a tizedik perctől vezettek, ezt Kocsis a 40. percben kiegyenlítette. A második félidő ellenben a magyaroké volt: Kocsis, majd Szusza és Machos is szerzett egy-egy gólt.

A győzelem értékét csak növelte, hogy a Közép-európai Kupa középdöntői miatt a Vasas és a Bp. Vörös Lobogó játékosaira nem számíthatott Bukovi. (Hiányoztak – a Vörös Lobogóban többnyire tartalék Molnár kivételével – e két klub játékosai az aznap Poznańban pályára lépett B-csapatból is. A Komáromi – Kovács S., Várhidi, Farsang – Ombódi, Dékány – Kertész, Varga J., Tichy, Vilezsál Molnár tizenegy a mesterhármast szerző Tichy Lajos vezérletével 6:3-ra győzött.)

A jugoszlávok elleni, belgrádi Európa Kupa-mérkőzés még nehezebb erőpróbának ígérkezett. A sportsajtó egy része szinte már eltemette az Aranycsapatot, a másik része viszont azt tanácsolta Bukovinak, nyúljon vissza a régiekhez. A *Képes Sportban* megjelent karikatúrán a nagyszerű Szepes Béla le is rajzolta az egyik véleményt, Bukovinak ajánlva a jugoszlávok elleni meccsre olyan kipróbált fiúkat, mint Lóránt, a korábbi pályaedző Mándi és Schlosser, aki a rajzhoz gondolt poén szerint ugyan már élemedett korban volt, de remek formában végezte el a kezdőrúgást nem egészen egy évvel korábban, a 100. magyar–osztrákon.

A Jugoszlávia–Magyarország meccs programja

Ha nem is ennyire „rutinos” csapat játszott Belgrádban, tény, hogy Bukovi a régiekre számított elsősorban. A kapuba közel kétéves szünet után visszakerült Grosics. A védelmet Kárpáti, Börzsey és Kotász alkotta. A középpályán Bozsik mellett Berendy játszott. A csatársorban a Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor ötöst küldte pályára a mester. (A 67. percben Kocsist Machos Ferenc váltotta.) A JNA-stadionban 65 000 néző előtt rendezték a mérkőzést, ám a vendéglátók szerint 200 000 jegyigénylő jelentkezett. Sajnálhatta, aki lemaradt, mert igazi futballélményt kaptak a nézők. A magyar válogatott az esztendő addigi legjobb produkciójával rukkolt ki. A tudósítások szerint „(…) a 75. válogatottságát ünneplő Bozsik régi fényében csillogott, Grosics mesteri védései, Puskás mértani pontosságú labdái, káprázatos gólja, Sándor gyorsasága gyakran ragadtatta tapsra a jugoszláv közönséget.”

Egy héttel később Moszkvában lépett pályára a csapat, nem kevésbé erős ellenféllel szemben. A szovjetek egy nappal azelőtt, hogy a magyarok Belgrádban nyertek, Hannoverben megverték a világbajnok nyugatnémet csapatot. Bukovi Márton a Grosics – Kárpáti, Börzsey, Kotász – Bozsik, Berendy – Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor tizenegyet állította ki, Berendy Pált az 52. percben klubtársa, Bundzsák Dezső váltotta.

„Szeptember huszonharmadikán, napra pontosan egy hónappal a forradalom kitörése előtt, Moszkvában játszottunk” – idézte évtizedekkel később Czibor Zoltán. – „Mindig azt mondták,

A moszkvai stadion gyepére kifutnak a csapatok, fehérben a magyarok érkeznek

hogy a ruszkikat nem verhetjük meg. Több mint százezer néző előtt hajtottunk, mint az őrültek. Az első negyedóra végén kiléptem, és piff, bevágtam Jasin kapujába a labdát. Utána meg Gyula lehúzta a redőnyt. Nyertünk 1:0-ra. Egy kicsit olyan volt megint, mint régen."

S aztán még egy kicsit olyan volt. Például Párizsban, ahol folytatódott a nagy sorozat. A rengeteg helyzetet kidolgozó magyar válogatott 2:1-re győzött a következő világbajnokság bronzérmesei, a franciák ellen. A Grosics – Kárpáti, Börzsey, Berendy, Kotász védelem remekül állta a sarat a Grillet, Cisowski, Fontaine, Piantoni, Vincent ötös fogat ellen, Bozsik fáradhatatlanul zakatolt 90 percen keresztül, a csatárok (Sándor, Kocsis, Hidegkuti, majd a 42. perctől Machos, valamint Puskás és Czibor) rengeteg helyzetet dolgoztak ki, amelyekből kettőt értékesítettek is. Kocsis Sándor ugyan csak a 87. percben bólintotta a labdát Sándor kiváló beadása után a hálóba, de hát jobb később, mint soha…

A *Képes Sport* megjegyezte a mérkőzés után, hogy Gary Cooper erősködött, hogy okvetlenül a francia csapat győz. Mint kiderült, az amerikai világsztár éppen Párizsban forgatott, és a meccs előtt egy fiatal osztrák színésszel, bizonyos Bill Walderrel vitázott, aki magyar sikerre tippelt. Utóbbinak lett igaza, mi nyertünk. (A lap nem írta jól az egyik szereplő nevét, talán mert az újságíró addig nem hallott még Bill Wilderről. Cooper és Wilder ott forgatták a Love in the Afternoont.)

Egy hét múlva már Bécsben, a Práterben kellett pályára lépni az osztrákok vendégeként a négy mérkőzésből álló őszi, idegenbeli menetelés utolsó állomásán. Jegyezzük meg: a B-válogatott a Népstadionban 2:1-re kikapott a jugoszlávoktól szeptemberben (Ilku – Buzánszky, Várhidi, Dalnoki – Szojka, Dékány – Budai, Palotás, Orosz, Vilezsál, Fenyvesi, csereként Szusza és Molnár). Egy héttel később megverte 2:0-ra a szovjeteket (Danka – Buzánszky, Várhidi, Sárosi – Szojka, Dékány – Budai, Szusza, Palotás, Vilezsál, Fenyvesi). Végül 1:1-re végzett október 14-én az osztrákokkal (Faragó – Buzánszky, Várhidi, Sárosi – Szojka, Dékány – Budai, Szusza, Palotás, Vilezsál, Fenyvesi, csereként Tichy és Bányai).

Visszatérve az A-válogatottra: a csapat a két meccs között nem jött haza, október tizedikén, szerdán Bernben, a Wankdorfban (igen, az utolsó előtti meccsét az Aranycsapat a vb-döntő helyszínén játszotta!), ezúttal öt tartalékkal, Komáromi Tiborral, Hegyi Sándorral, Machos Ferenccel, Bundzsák Dezsővel és Csordás Lajossal a kezdők között, 6:2-re megverte a Young Boyst. Pénteken különrepülőgépen érkezett meg Bécsbe, ahol a Park Hotel Schönbrunnban ütött tanyát. Szombaton délután még moziba is elment a társaság, kikapcsolódásként, vasárnap pedig 2:0-ra megverte az osztrákokat. Senki sem tudta még akkor, hogy ez lesz az Aranycsapat búcsúfellépése, Puskás Ferenc, Kocsis Sándor és Czibor Zoltán utoljára játszik majd a nemzeti tizenegyben. Ez a meccs is győzelmet hozott: Puskás Ferenc a 27., Sándor Károly a 65. percben szerzett gólt. Bukovi Márton a következő összeállításban szerepeltette a társasá-

got: Grosics – Kárpáti, Börzsey, Kotász – Bozsik, Berendy – Sándor, Kocsis, Hidegkuti (Machos, 21.), Puskás, Czibor. Körülbelül ezer magyar szurkoló szeme láttára, akiket nemcsak a győzelem kápráztatott el, hanem a körítés is: nagyjából 12 000 személygépkocsi parkolt a stadion körüli utcákban, a meccs előtt helikopter körözött, különböző termékeket reklámozva. A magyar csapat játéka mellett elsősorban ezek jelentettek témát a szurkolóink között, tetézve a jóslásokkal, vajon győz-e sorozatban hatodszor is a reneszánszát élő Aranycsapat az október 28-ra kiírt, a svédek elleni budapesti mérkőzésen. Azt azonban elsodorta a forradalom szele.

1956. febr. 19.	Isztambul	TÖRÖKO.	1:3 (0:2)		Puskás
1956. febr. 29.	Bejrút	LIBANON	4:1 (2:0)		Tichy 2, Machos, Puskás
1956. ápr. 29.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	2:2 (1:1)	Európa K.	Fenyvesi, Bozsik
1956. máj. 20.	Bp., Népst.	CSEHSZL.	2:4 (1:2)	Európa K.	Machos, Bozsik
1956. jún. 3.	Brüsszel	BELGIUM	4:5 (3:1)		Puskás, Kocsis 2, Budai II
1956. jún. 9.	Lisszabon	PORTUG.	2:2 (0:1)		Kocsis, Lantos
1956. júl. 15.	Bp., Népst.	LENGYELO.	4:1 (1:1)		Kocsis 2, Szusza, Machos
1956. szept. 16.	Belgrád	JUGOSZL.	3:1 (2:1)	Európa K.	Czibor, Kocsis, Puskás
1956. szept. 23.	Moszkva	SZOVJETU.	1:0 (1:0)		Czibor
1956. okt. 7.	Párizs	FRANCIAO.	2:1 (0:0)		Machos, Kocsis
1956. okt. 14.	Bécs	AUSZTRIA	2:0 (1:0)		Puskás, Sándor

Hatvannégy mérkőzésen hatvanhat futballista

Puskás Ferenc, Kocsis Sándor és Czibor Zoltán 1956. október 14-én a bécsi Práterben játszott utoljára a magyar válogatottban. Távozásukkal, illetve ezzel a meccsel lezárult egy korszak, a magyar labdarúgás legsikeresebb korszaka. A csapat, amelyből közben Aranycsapat lett, az 1950. június 4-i, a lengyelek elleni Varsóban 5:2-re megnyert mérkőzéssel kezdődően 1956. október 14-ig 64 meccset játszott.

A klasszikus tizenegy tagjai közül Grosics Gyula 40, Buzánszky Jenő 49, Lóránt Gyula 30, Lantos Mihály 50, Bozsik József 60, a berni vb-döntővel a válogatottól elbúcsúzó Zakariás József 24, Budai II László 22, Kocsis Sándor 59, Hidegkuti Nándor 50, Puskás Ferenc 59, Czibor Zoltán 40 mérkőzésen szerepelt ebben a periódusban. A „tartalékok" közül Palotás Péter 24 (tehát többen, mint Budai, s ugyananynyin, mint Zakariás), Szojka Ferenc és Sándor Károly 21 találkozón játszott. Összesen 66 futballista kapott szerepet, köztük 12 kapus. A poszt reprezentánsai közül Grosics mögött a lejátszott mérkőzések számát tekintve Gellér Sándor, de a pályán töltött percek alapján Fazekas Árpád a második helyezett.

E 64 találkozó mérlege: 49 győzelem, 10 döntetlen és 5 vereség. Sebes Gusztáv 59 mérkőzésből 44-10-5-ös mérleget ért el, míg Bukovi Márton mind az öt meccsét megnyerte.

Szojka Ferenc

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok
10 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Puskás Ferenc (Bp. Honvéd)
9 mérkőzésen: Kocsis Sándor (Bp. Honvéd), Machos Ferenc (Bp. Honvéd)
7 mérkőzésen: Berendy Pál (Bp. Vasas), Hidegkuti Nándor (Bp. Vörös Lobogó), Kotász Antal (Bp. Honvéd)
6 mérkőzésen: Buzánszky Jenő (Dorogi Bányász), Kárpáti Béla (Bp. Vasas)
5. mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Czibor Zoltán (Bp. Honvéd), Fenyvesi Máté (Bp. Kinizsi), Lantos Mihály (Bp. Vörös Lobogó), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)
4 mérkőzésen: Börzsey János (Bp. Vörös Lobogó), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász), Ilku István (Dorogi Bányász), Sándor Károly (Bp. Vörös Lobogó)
3 mérkőzésen: Gellér Sándor (Bp. Vörös Lobogó), Mátrai Sándor (Bp. Kinizsi)
2 mérkőzésen: Csordás Lajos (Bp. Vasas), Teleki Gyula (Bp. Vasas)
1 mérkőzésen: Bundzsák Dezső (Bp. Vasas), Dalnoki Jenő (Bp. Kinizsi), Faragó Lajos (Bp. Honvéd), Palotás Péter (Bp. Vörös Lobogó), Sárosi László (Bp. Vasas), Szabó László (Bp. Kinizsi), Szusza Ferenc (Bp. Dózsa), Tóth II József (Csepeli Vasas)

ARANYLABDA

Három honvédos az első nyolcban

Noha vitathatatlanul nem az 1956-os volt a Bp. Honvéd, illetve a magyar Aranycsapat legjobb éve, a decemberben megtartott első Aranylabda-szavazáson a klub három világklasszisa is bekerült az első nyolcba.

Stanley Matthews, az első aranylabdás

A párizsi szerkesztőség 16 újságírót kért fel a voksolásra, Magyarország nevében Erdős Lajos szavazott. Az első Ballon d'Ort az abban az esztendőben veretlen angol válogatott jobbszélsője, a már 41 éves Stanley Matthews (47 pont) kapta meg, egyfajta életmű-díjként. Alfredo Di Stéfano (44) és Raymond Kopa (33), két későbbi klubtárs és barát előzte még meg a negyedik helyezett Puskás Ferencet (32). Az Aranycsapat kapitánya és a hatodik Bozsik József (15) közé Lev Jasin ékelődött (19). Hetedik lett az osztrák Ernst Ocwirk (9), nyolcadik pedig Kocsis Sándor (6). Összesen 24 játékos kapott szavazatot.

A France Football címoldala

A szétszéledt aranygeneráció

Kevés kérdésben volt olyan erős egység 1956-ban a magyar labdarúgásban, mint abban, hogy a rendkívül tehetséges, 1937–1938-as generáció majdan az Aranycsapat méltó utóda lehet.

Noha néhányan már 1955-ben is játszottak az ifjúsági válogatottban – Várhidi, Nemes, Mathesz és Szalai is szerepelt például októberben, a 100. magyar–osztrák előtt rendezett találkozón, amelyen a magyar ifik 9:0-ra ütötték ki a vendégek korosztályos csapatát –, a nemzedék első nagy fellépése az 1956 tavaszi UEFA-torna volt. (A sajtó akkor még FIFA-tornaként emlegette, tekintve, hogy nem az európai szövetség, hanem a FIFA volt a szervező.)

A magyarországi torna plakátja

Négy csoportban tizenhat csapat játszott három-három mérkőzést, azért nem többet, mert a világszövetség célja a fiatalok számára a játéklehetőség biztosítása volt, helytelennek tartotta volna a kiélezett versengést.

A négy csoportot a magyar, az olasz, a román és a csehszlovák együttes nyerte. A Hoffer József szövetségi kapitány és Vincze Jenő (az egykori vb-ezüstérmes belsőcsatár) legénysége ugyan csak 0:0-s döntetlennel kezdett a nyugatnémetek ellen a Hungária úton, de utána 4:2-re legyőzte Tatabányán az angolokat és 2:1-re Kecskeméten a bolgárokat. A gólokat Povázsai (2), Szalai és Sztáni, majd Sztáni és Povázsai szerezte. A sorozaton az alábbi játékosok kaptak szerepet: Várhidi (Kistext), Lipták, Nemes (Bp. Kinizsi), Kovács (Debrecen), Makai (Diósgyőr), Hanek (Bp. Spartacus), Szalai (Bp. Vörös Lobogó), Kaszás, Mathesz, Pázmándy (Bp. Vasas), Sztáni (Ózdi Vasas), Povázsai (Csepeli Vasas), Kökény (Ceglédi Törekvés), Keresztes (M. Szikra).

Ugyanez a gárda április végén a Népstadionban 6:0-ra megverte a jugoszlávokat. Ugyan május 20-án belelépett a csehszlovákok ellen egy meglepő, 4:1-es vereségbe, majd döntetlent játszott a lengyelekkel és Belgrádban a jugoszlávokkal, ám október 14-én – már három további játékossal, Geleivel (Bp. Vörös Lobogó), Némethtel (Győr) és Lőrinczcel (Csepel) – kiegészülve, Bécsben nagyon magabiztosan verte meg az osztrákokat 3:1-re.

Ez utóbbi találkozó már a túra része volt. Az út a császárvárosból az akkor már csak néhány hétig önálló Saar-vidék fővárosába, Saarbrückenbe vezetett, ahol a fiúk 2:2-t játszottak a vendéglátók két évvel idősebb futballistákból álló együttesével. Ám mindenkit már legfőképpen az izgatott, mi lesz Angliában. Az ottani szövetség még áprilisban, miután csapata 4:2-re kikapott a magyaroktól, meghívta vendégségbe a győzteseket.

Nem volt könnyű az út, miután vízumproblémái támadtak a küldöttségnek, majdnem egy napon át rostokolt Calais kikötőjében. Végül huszadikán csak megérkezett Londonba, két napot edzett, majd október 23-án a White Hart Lane-en, a Tottenham pályáján – a BBC által közvetített, villanyfényes mérkőzésen – 2:1-re kikapott a vendéglátóktól. Az ifjak már az esti hírek-

A sunderlandi angol–magyar programfüzete

ből megtudták: otthon, Budapesten kitört a forradalom. A szövetségi kapitány, Hoffer József szinte állandó kapcsolatban állt a budapesti újságokkal, így mondhatni órára kész volt a tájékoztatás. A csapat az eseményektől függetlenül huszonötödikén Sunderlandben is játszott, ismét idősebbekkel csatázott, és ki is kapott 2:1-re. A fiúk akkor már türelmetlenek voltak, s aggódtak az otthoniakért. Elindultak haza – de csak Bécsig jutottak.

Pedig már vártak arra a buszra, amely eredetileg a Melbourne-be induló olimpiásokat vitte Prágába, s visszafelé felvette volna őket az osztrák fővárosban.

A nemrégiben elhunyt Pázmándy Péter mesélte a kilencvenes évek közepén: „Úgy volt, hogy hétfő reggel négykor indul a buszunk. Volt még néhány dollárunk, kértük, hogy miután szombaton tudtuk csak meg, hogy hajnalban indulunk, hadd halasszuk el az utazást huszonnégy órával. Azt a választ kaptuk, hogy nem lehet, a járműveknek kötött menetrendje van. Közben Takács József gyúró, Nagy doktor, a csapat orvosa és Hoffer Józsi bácsi úgy döntöttek, hogy hazamennek, már csak azért is, hogy körülnézzenek, mi a valós helyzet. Ne felejtse el, tizennyolc évesek voltunk, szinte még gyerekek. Közben Karl Rappan, a svájciak osztrák futballvezére üzent, hogy lekötött nekünk mérkőzéseket. Táviratozott értünk, hogy első ligás klubok szeretnének gálameccseket játszani ellenünk, a bevételt pedig felajánlhatnánk a Magyar Vöröskereszt javára. Tornatermekből átalakított, irodákból átrendezett szobaféleségekben aludtunk, hogy több jusson az otthoniaknak. S közben elég jól futballoztunk, megvertük a Grasshopperst, egy ötöst rúgtunk a Sankt Gallennek, csak úgy, mint a Neuchâtelnek. Locarnóban kilenc góllal nyertünk, az volt az utolsó meccsünk, ott dőlt el, hogy kint maradunk. Egészen odáig a hazatérést fontolgattuk.”

Az ifik 1956 novemberében Svájcban

A magyar szövetség közbenjárására a FIFA egy évre eltiltotta a „disszidens” ifistákat, akik közül néhánynak még a befogadó klub szövetsége további fél évvel megtoldotta a szilenciumát. De ez már egy másik, 1957-es történet…

Az ifjúsági válogatott játékosai:

Gelei József (Bp. Vörös Lobogó): 1957-ben hazatért, itthon jeles karriert futott be. 1964-ben olimpiai bajnok lett, 1966-ban vb-negyeddöntőbe jutott a magyar csapattal. Hazai klubjai az MTK, a Vasas és a Tatabányai Bányász voltak. Kétszeres magyar bajnok, KK-győztes.

Várhidi Mihály (Kistext): Alacsonyabb osztályú csapatokig jutott, a kispesti textilesek után például a Fősped Szállítók kapuját őrizte. 2002-ben hunyt el.

Hanek János (Bp. Spartacus): A vecsési sváb családból származó fedezet Deák Bambával és Lóránt Gyulával játszott hajdanán együtt a Szpariban. Kül-

Hanek János

földön az Eintracht Frankfurt, a Stuttgarter Kickers, a DOS Utrecht, az Alkmaar, a Vancouver Royals és a Kansas City Spurs tagja volt. Legnagyobb sikere az amerikai NASL alapszakaszának megnyerése volt 1969-ben.

Kaszás László (Bp. Vasas): 1956-ban ő is megkapta a piros-kék játékosokkal együtt a „gépipar kiváló dolgozója" kitüntetést a Rapid elleni KK-győzelem után, de inkább a futballban volt kiváló. 1956 végén hazatért, ám aztán vándorbotot fogott a kezébe, a Barcelona, a Real Madrid (mindkét sztárklubban bajnoki mérkőzés nélkül), a Racing Santander, a Venezia, a CE Constancia, az Espanyol, az UE Lleida, majd az Egyesült Államokban a Philadelphia Spartans, a St. Louis Stars és a New York Generals tagja volt.

Keresztes Gábor (M. Szikra): A saarbrückeni FC Saar, majd a holland Willem II és a francia FC Grenoble csapatában játszott csatárt

Kovács István (Bp. Dózsa): Debrecenben kezdte a pályafutását, 1956-ban Újpestre igazolt. Ő az egyetlen a csapatból, aki szinte teljesen eltűnt. Állítólag Angliában lopási ügybe keveredett.

Lipták György

Lipták György (Bp. Kinizsi): A jobbhátvéd a belga FC Liège, majd 1960-tól Hollandiában a DOS Utrecht és a Telstar, 1957-től az Egyesült Államokban és Kanadában a Golden State Gates, a Vancouver Royals és a Kansas City Spurs játékosa volt.

Lőrincz Tibor (Csepeli Vasas): Először az Eintracht Frankfurthoz igazolt, aztán a hamburgi Altona, később a Bayern München, majd a holland Alkmaar '34, utóbb az Appeldoorn, a svájci Sankt Gallen és Brühl, végül a liechtensteini FC Vaduz szélsője volt.

Makai Dezső (Diósgyőr): A Svájcban Cigánybárónak (le Baron tzigane) becézett, kifejezetten világos bőrű fedezet a Servette csapatához került. Az FC Bienne együttesénél töltött 1964–1965-ös idény kivételével 1968-ig játszott a genfieknél, többnyire Didier Makay néven. Két bajnoki címet nyert. Már játékos-pályafutása alatt orvosi tanulmányokat folytatott. 2005. május 5-én hunyt el Genfben.

Makai Dezső

Mathesz Imre (Bp. Vasas): 1956 után kinn maradt a bécsi Austriánál, de aztán hazatért, s a Vasas játékosaként válogatottságig, vb-negyeddöntőig jutott. Pályafutását könyvünkben külön portrében elevenítjük fel.

Németh Valér

Nemes Gyula (Bp. Kinizsi): Hat mérkőzésen játszott a Kinizsi első csapatában a külföldre költözése előtt. Kint 1971-ig belga, holland és francia csapatok tagja volt, viselte az FC Liège, az RSC Anderlecht, a Cercle Brugge, az SC Enschede, illetve a Twente, az MVV, valamint a Caen és Dunkerque mezét is.

Németh Valér (Győri Vasas): A Csokoládénak becézett szélső 1956-ban a Servette-hez került, s ott is maradt egészen az 1974-es visszavonulásáig. Kétszeres bajnok, egyszeres kupagyőztes a genfi klubbal, amelynél beválasztották a Hall of Fame-be.

Pázmándy Péter

Pázmándy Péter (Bp. Vasas): A már a piros-kékek első csapatában is szerepelt ballábas játékos 1968-ig a genfi Servette játékosa volt, két bajno-

ki címet is nyert. Edzőként legjobb évében bajnok, kupagyőztes és Ligakupa-győztes is volt a Servette-tel. 2012. március 23-án hunyt el.

Povázsai László (Csepeli Vasas): Pázmándy Péter szerint egymás közt őt tartották a legjobbnak. 1955 és 1967 között a Csepel, az MTK és a Győri Vasas ETO színeiben játszott az NB I-ben. Kétszer volt bajnok, kétszer MNK-győztes, s kétszer jutott nemzetközi kupasorozat elődöntőjébe, egyszer a BEK-ben, egyszer a VVK-ban. 2010. október 21-én hunyt el.

Szalay Tibor

Szalay Tibor (Bp. Vörös Lobogó): A Sándor-utódnak kikiáltott csatár az FK Austria, az FC Sevilla, az FC Barcelona, a Murcia, a Beşiktaş JK, a Philadelphia Spartans, a Houston Stars, a New York Hungária, a Kansas City Spurs és a Washington Darts tagja volt. Közel száz mérkőzést játszott a spanyol élvonalban. Török bajnoki címet is nyert.

Sztáni István (Ózdi Vasas): Az Eintracht Frankfurt, a Standard Liège, majd újra az Eintracht játékosa volt, aztán levezetésként, túl a harmincon, a TuS Maccabi Frankfurt, az AA Gent és az RC Tournai csapatát is erősítette. 1959-ben nyugatnémet, 1961-ben és 1963-ban belga bajnok lett. Neki ajánlották fel elsőként a németek az állampolgárságot, ám ő nem tudta volna elképzelni, hogy valaha is a magyarok ellen játsszon.

FILMKOCKÁK

A csodacsatár

1956 tavaszán kezdték forgatni *Keleti Márton* rendezésében, Méray Tibor forgatókönyve alapján *A csodacsatár* című filmet. Az 1956-os forradalom után emigrált Méray 2005-ben, a napkelte műsorában Lakat T. Károly kérdésére és kérésére elmondta, hogy az alapötletet (a könyvünkben az 1954-es esztendőnél felelevenített) lille-i Zakariás-ügy adta.

„A csodacsatárban – írta aztán egyik kedvenc filmjéről a kiváló újságíró, *Lakat T. Károly Az otthon zöld füvén* című könyvben – a szerzők sokkal inkább politizálnak, mint »futballoznak«. 1956 nyarára jött el az az idő, amikor már a film eszközeivel is gúnyrajzot lehetett (felsőbb utasításra, kötelező?) készíteni Farkas Mihály korábbi honvédelmi miniszterről, a Rákosival és Gerővel alkotott hatalmi trojka szereplőjéről, aki korábban hosszú éveken át a magyar futball mindenható ura (is) volt. Személyét csak a vak nem látja azonosnak a film egyik főszereplőjével, az Ungvári László által alakított Duca tengernagyéval. De nemcsak Farkas »Duca« kapja meg a magáét, aki a film végére beleőrül csapatának, Futbóliának Centerland elleni vereségébe… A film képzeletbeli országának teljes kormánya minden létező felhatalmazást megad Duca tábornak, hogy Futbóliába csábítsa a világ akkoriban legjobb futballistájának tartott Puskát (aki nem más, mint maga Puskás Ferenc). Az egyetlen kivétel csak az a miniszter, aki a legvérzivatarosabb, futballról szóló kormányülések kellős közepén is menetrendszerűen szólásra jelentkezik, s emlékezteti minisztertársait arra, hogy szerinte eljött az ideje az Operaház évtizedek óta húzódó ügyének megtárgyalására. Ám a szerepet alakító Rajz János soha nem jut tovább az első mondatnál. Nincs sikere, de az semmi ahhoz képest, hogy Duca jobb kezét, a végtelenül ostoba szárnysegédet, Venturo kapitányt alakító Mányai La-

A csapat és Pongrácz Imre az eredeti filmkockák egyikén. Balról: Fenyvesi Máté, Bozsik József, Ombódi Imre, Gulyás Géza, Dalnoki Jenő, Buzánszky Jenő, Czibor Zoltán, Budai II László, Tichy Lajos, Pongrácz Imre színész, Kotász Antal, Mátrai Sándor, Puskás Ferenc és Kocsis Sándor

jos egy, az egyébként az Aranycsapatot ábrázoló csapatképen Puskás Ferenc helyett a Svájcban éppen golyóstollal üzletelő és szélhámoskodó, a filmben magyarázhatatlan okokból csak Jóska névre hallgató, a futballhoz abszolút analfabéta Pongrácz Imre fejét karikázza be. Ez a végzetes félreértés adja a film történetének a magját. Jóskát (szintén szélhámos barátjával, Brunóval, akit Feleki Kamill személyesít meg) Futbóliába viszik, ahol az ország népe azt hiszi, hogy megjött a csodacsatár, Puska, azaz Puskás Ferenc!"

Kár lenne itt elmondani a történetet, legyen elég annyi, majdnem forradalom tör ki, dacára annak, hogy „Puska-Pongrácz" két, szavakkal leírhatatlan mozdulatokkal fejelt góljával már 2:0-ra is vezet Futbólia.

Ugyanis 1956. október 23-án a valóságban is forradalom tört ki Budapesten, s ez (illetve főleg a szovjet csapatok november 4-i intervenciója) alapvetően befolyásolta a film sorsát is. A november 8-ra tervezett bemutató elmaradt, sőt a film eredeti verziója egészen a rendszerváltás utánig dobozban maradt. Hogyan lehet akkor, hogy mégis egy teljes generáció egyik kedvenc filmje lett *A csodacsatár*? Úgy, hogy a filmet 1957-ben újraforgatták, kivágva belőle a disszidenseket, elsősorban a főszereplő Puskás Ferencet. Méray Tibor neve sem szerepelt a stáblistán. Puskás szerepét egyébként Hidegkuti Nándor kapta és vette át. Ami a titulust, ha úgy tetszik, a címszerepet illeti, esetében sem volt benne semmiféle túlzás…

EURÓPAI KUPÁK

A Bolond viccesnek gondolta

A Bp. Honvéd a spanyol Atletico Bilbaót kapta a Bajnokcsapatok Európa-kupája második fordulójában. (Az elsőben erőnyerő volt.) A találkozókat novemberben és decemberben, már a forradalom kitörése után játszották.

Az eredetileg Budapestre kiírt első mérkőzés előtt a két klub felcserélte a pályaválasztói jogot, abban a reményben, hogy a visszavágó idejére már csendesebbek lesznek az itteni hétköznapok. A magyar bajnok Baszkföldön egygólos hátrányba került, miután 30 000 néző előtt 3:2-re kikapott. A magyarok régi ismerőse (Kubala sógora), Fernando Daučik által irányított Atletico nem egészen félóra alatt kétgólos előnyt szerzett Arteche és Marcaida találatával. A 75. percben Budai II szépített, ám a 82. percben Arieta bevette Faragó Lajos hálóját, így a 85. percben Kocsis Sándor csak faragott a hátrányból.

A Faragó – Rákóczi, Bányai, Solti – Bozsik, Kotász – Budai II, Kocsis, Tichy, Puskás, Czibor tizenegy a decemberi visszavágóra két poszton változott: Dudás került be a balhátvéd, Machos pedig a középcsatár helyére.

A brüsszeli Heysel-stadionban Merodio góljával a baszkok már az első percben ismét előnybe kerültek, aztán Budai II egyenlítése után a második félidőben Arieta és Merodio révén szereztek két újabb gólt. Különleges körülmények között. Faragó Lajos kapus sérülése miatt Czibor állt be a kapuba a második félidő derekán. A Bolond a becenevét illusztráló tréfája két gigantikus potyagólt „eredményezett” néhány perc alatt.

A brüsszeli Honvéd–Bilbao mérkőzés műsorfüzete

A Honvéd (fehérben) és a Bilbao kivonul a mérkőzésre Baszkföldön. Puskás mögött Faragó Lajos kapus

„Egygólos hátránnyal kezdtük a mérkőzést, s sokáig 1:1-re álltunk. A hatvanadik perc táján engem valamelyik baszk fejbe rúgott, elöntötte a vér a szemüregemet, nem láttam, csak az egyik szememre. Levittek, bekötöztek, közben Czibor Zoli állt a kapuba. Nem láttam, utóbb tudtam meg, hogy kapott két, mondjuk úgy, elkerülhető gólt. Amikor magamhoz tértem, s valamelyest kitisztult a látásom, visszakéredzkedtem a pályára. A végén kiegyenlítettünk, előbb megint Budai Púpos, aztán Puskás Öcsi is rúgott egy-egy gólt, sőt akadt még egy lehetőségünk, de a bíró közbefújt, maradt az eredmény 3:3. Így estünk ki" – mesélte Faragó Lajos, a csapat kapusa.

Utóbb többen is feltételezték, hogy a Honvéd játékosai nem bánták túlságosan a búcsút, mert akkor már a dél-amerikai portyára gondoltak. A futballisták maguk ezt nem erősítették meg. A feltételezésnek táptalajt adhatott, hogy a negyeddöntők első mérkőzéseinek idején a Honvéd játékosai még Dél-Amerikában túráztak. A párharc győztese, az Atletico Bilbao például január 16-án fogadta Bilbaóban következő ellenfelét, a Manchester Unitedot.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

A Vasas történetének leghíresebb győzelme

A Vasas labdarúgócsapata sok nagyszerű győzelmet aratott hosszú története során, de talán egyet sem emlegetnek olyan sokszor és olyan elismeréssel, mint az 1956-os KK-döntő harmadik felvonásán, a Népstadionban elért 9:2-es diadalt.

Két magyar klubot nevezett a szövetség a sorozatra, a címvédő Bp. Vörös Lobogót és a Bp. Vasast. Utóbbit nehezen fogadta el a KK-bizottság, mivel egy évvel korábban az újraindításkor a szövetségben abban állapodtak meg, hogy a torna játékerejének és komolyságának biztosítása érdekében minden érdekelt a maga bajnokságának első és második helyezettjét nevezi. A Bp. Honvéd kiesése után elsősorban a Bp. Kinizsit, esetleg a Bp. Dózsát szerették volna a külföldiek látni a mezőnybe, de a magyar szövetség kitartott a piros-kékek mellett. Telitalálatnak bizonyult.

Az első körben a Vasas a cseh ÚDA Prahát kapta, a hazai 2:0 után elég volt kint a 2:2-es döntetlen is. A Vörös Lobogó Belgrádban kezdett – érdekes, hogy a vendéglátók előzetesen a Bp. Honvédra számítottak ellenfélként, a bajnokcsapat nevét nyomták a jegyekre, ám aztán a Vörös Lobogó lépett elő elsőszámú magyar csapattá, s utazhatott a jugoszláv fővárosba –, 1:1-re végzett a Crvena zvezda ellen. A visszavágót a magyar tizenegy 5:3-ra megnyerte.

A második körben, már az elődöntőben, Volentik Béla együttese óriási csatát vívott a bécsi Rapiddal. Július 7-én 3:3-ra végződött az első mérkőzés a Práterben. A másik ágon a Vasas 1:0-ra kikapott a belgrádi Partizantól, de mindkét magyar egység a továbbjutásban reménykedett.

Sipos a Crvena zvezda kapujára fejel

A Rapid Wien a Népstadionban

Július 14-én kettős mérkőzés keretében rendezték meg a visszavágókat, 80 000 néző látta a 180 játékpercet a Népstadionban. A Vörös Lobogó kiesett, noha – idézzük a korabeli *Képes Sportot* – „régen nem látott szép és lelkes játékot nyújtott." A Rapid ugyan szenzációs első 20 percet produkálva 3:0-s előnyt szerzett, de a „VL" ki tudott egyenlíteni. A 83. percben éppen úgy 3:3 volt az állás, mint az első meccs végén. Akkor ellenben az osztrák zöld-fehérek magyar felmenőkkel bíró, ám bécsi születésű csatára, Bruno Mehsarosch megszerezte a döntőbe jutást érő gólt.

A másik összecsapás szerencsére nem volt ilyen kiegyensúlyozott: A Vasas 6:1-re nyert, igaz, három gólt is az utolsó negyedórában szerzett.

Két remek formában lévő gárda párharcát ígérte a döntő. A Bp. Vasas mindenképpen szerette volna, hogy egy évvel a Bp. Vörös Lobogó sikere után ismét magyar csapat nyerje meg a serleget. A híres Gerhard Hanappival felálló császárvárosiak azonban egyáltalán nem tűntek könnyű ellenfélnek. Az első találkozó odakint 3:3-ra, a második Budapesten 1:1-re végződött, s miután akkoriban még nem számítottak többet az idegenbeli gólok, harmadik találkozóra került sor. A Népstadionban – rácáfolva az előzetes aggodalmakra – 104 000 néző szorongott. Talán meglepő, de a korabeli tudósítások szerint közülük hatezer osztrák volt!

A meccs első félideje is szenzációs Vasas-játékot hozott (3:1), de a másodikban talán története legjobb 45 percét produkálta a csapat, s 9:2-re győzött.

Hegyi Iván a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben felidézte azt, hogy nem fért ki a magyarok gólszerzőinek teljes névsora az eredményjelzőre, valamint a korabeli sajtóreakciókat is. Utóbbiból szemezgetve: „Nehéz szavakat találni a Vasas ragyogó játékának jellemzésére. A Közép-európai Kupában a piros-kék csapat végig nagyszerűen szerepelt, de a Rapid felett ara-

tott nagy gólarányú győzelmével betetőzte a sorozatot." Vagy egy másik: „A publikum nagy mérkőzést várt, és nem csalódott: ezt a nagyszerű futballtrófeát olyan teljesítménnyel szerezték meg a piros-kékek, amilyet magyar csapattól régen láthatott a budapesti közönség" S egy harmadik: „A Vasas imponáló fölényt vívott ki, gólzáporral árasztotta el nagyhírű ellenfelének hálóját, s ilyen arányban is megérdemelten győzött." Jeles kollégánk felidézte azt is, hogy a *Népsport* ugyanúgy az összes pályára lépett magyar játékos portréját másnapi számának címoldalára tette, mint 1953. november 26-án, a válogatott Londonban aratott 6:3-as sikere után.

Kárpáti (balra) és a bécsi csatár versenyfutása

Közép-európai Kupa-döntő, 3. mérkőzés

Bp. Vasas–SK Rapid 9:2 (3:1)

1956. augusztus 4., Népstadion, 104 000 néző. Jv.: Vlček (csehszlovák)

Vasas: Kamarás – Kárpáti, Kontha, Sárosi – Bundzsák, Berendy – Raduly, Csordás, Szilágyi I, Teleki, Lelenka

Rapid: Gartner – Halla, Giesser, Golobic – Höltl, Lenzinger – Körner I, Riegler II, Hanappi, Mehsarosch, Bertalan

Gólszerzők: Csordás (21. és 28.), Riegler (32. és 85.), Raduly (43. és 80.), Szilágyi I (47., 52., 56. és 70.), Teleki (88.)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Garrincha a Népstadionban

Kocsis a Zamalek kapujára lő

1956 egyebek mellett a portyázások éve is volt a magyar futballban. A Bp. Honvéd külföldön kezdte az új esztendőt, Egyiptomban és Szudánban túrázott. Szinte minden mérkőzésén fölényesen nyert, néha rendkívüli körülmények között. Khartumban például a játékosok – miután észrevették, hogy az ellenfél futballistái csak szédelegnek a hajrában – kiderítették, hogy a nagy meleg miatt a helyiek a sivatagi pályákon többnyire csak kétszer 30 perces meccseket játszanak. Nem csoda hát, hogy nem bírták tartani a lépést a katonákkal. Február végén a csapat, a külföldön túrázó válogatottak nélkül, 1:1-re végzett a varsói CWKS-szel a Bp. Spartacus pályáján. Már az ászokkal kiegészülve szerepelt a hagyományos Húsvéti Tor-

Puskás (jobbra) és a Botafogo játékosa, João Carlos

nán, Bécsben 4:0-ra verte meg a Rapidot, a Népstadionban 7:3-ra az Austriát. Miután a lila-fehérek 2:1-re legyőzték a Bp. Kinizsit, ellenben a legnépszerűbb magyar csapat 4:2-re megverte a Rapidot, a Bp. Honvéd fölényesen megnyerte a trófeát.

Júniusban a Racing Paris-t fogadta a bajnokcsapat, viszonozva a franciák egy évvel korábbi vendéglátását. Kalmár Jenő legénysége nem volt túlságosan udvarias házigazda: 6:1-re nyert. A nagyszerűen játszó Czibor négy gólt is lőtt. Még nagyobb verést kapott a szlovák Spartak Trnava júliusban: a Honvéd 11:1-re győzött Nagyszombatban, ráadásul Puskás nélkül. A mérkőzés után Érsekújvárra (a Lokomotív ellen 13:1), majd Lipcsébe (a Wismut Karl-Marx-Stadt ellen – 100 000 néző előtt 3:1), aztán Nyitrára (a Slovan ellen ugyancsak 3:1) vezetett a kispestiek útja.

Futballisták, fegyverek, forradalom

Két válogatott futballista akad, aki – saját elmondása szerint – aktívan részt vett október utolsó hetében a forradalmi eseményekben. Az egyik Czibor Zoltán, aki az Aranycsapat tagjai közül leginkább hangoztatta politikai szembenállását, kevésbé diszkréten megfogalmazva, a rendszer iránti gyűlöletét. Szöllősi György *a* Czibor – Dribli az égig *című életrajzi könyvében idézi a játékos valamikor a kilencvenes évek elején tett visszaemlékező nyilatkozatát, amelyben leírja, hogy fegyvere volt, s hogy a Széna tér környékére járt le, részt véve a forradalmi eseményekben. „Vallomásában" egyetlenegyszer sem utal arra, hogy használta volna a fegyverét. Ellenben kitér a Bp. Honvéd Bécsbe indulása kapcsán egy sehol másutt addig nem publikált, egyszersmind nehezen hihető részletre, amely szerint őt a játékosok megválasztották a Forradalmi Bizottság elnökének (a csapaton belül), helyettesei pedig Budai II László és Kocsis Sándor lettek.*

Grosics Gyula a Móricz Zsigmond körtér környékén, a Serleg utcában lakott. A 2014-es halála előtt adott utolsó nagyinterjújában, az InfoRádió Aréna *című műsorában felelevenítette a forradalom napjainak történéseit: „Nagyon nehéz helyzetbe hoztam a családomat is, magamat is, mert a körtérről a Serleg utcán keresztül egy 25-30 fős diákcsoport fegyverrel néhány napon keresztül megpróbált fölmenni a Gellérthegyre. Ezek a gyerekek azt hitték, hogy a mi utcánkon keresztül simán feljutnak majd. Nem tudták, amit mi igen, hogy minden este, ahogy sötétedni kezdett, a szovjet csapatok körülzárják a Gellérthegyet. A Serleg utca, ahol mi laktunk, beletorkollott abba a záróvonalba, amellyel a szovjetek tartották a Gellérthegyet körülfogva. Állítólag, ezt én nem tudom, fegyverraktárak meg sok minden más katonailag fontos dolgok voltak a Gellérthegyen, pincehelyiségekben. Felajánlottam, hogy ne cipeljék magukkal oda-vissza a fegyvereket. Itt van egy pincehelyiség a ház alatt, rakjuk oda le a fegyvereket. Ez számukra nagyon jó megoldás volt, mert nem kellett fegyveresen sétálgatni a körtér körül, ahol az egyik gócpontja volt a forradalomnak. Életveszélyes volt. Én csütörtökön délután kimentem, az már akkor a harmadik nap volt a forradalmi harcok után, mert meghirdettek valamilyen összejövetelt vagy tüntetést. Kimentem a Móricz Zsigmond körtérre. Elkezdődött egy nagygyűlésszerű összejövetel. Tele volt a körtér emberekkel, a Szent Imre*

A Bp. Kinizsi Máltán kezdte az évet, annak első napján a belgrádi BSZK elleni győzelem a torna megnyerését jelentette. A csapat további két mérkőzést játszott még január első tíz napjában, a Florianát 2:1-re legyőzte, a válogatott ellen gól nélküli döntetlenre végzett. Ellenben márciusban meglepően súlyos, 4:0-s vereséget szenvedett régi jó ismerősétől, a belgrádi BSZK-tól.

Április 22-én a Bp. Honvéd és a Bp. Kinizsi kombináltja, a Faragó – Dudás, Mátrai, Dalnoki – Bozsik, Kotász – Budai, Kocsis, Tichy, Puskás, Fenyvesi tizeneggyel kezdve (később beállt Ombódi) 6:2-re megverte a brazil Botafogo nagyszerű játékerőt képviselő csapatát. A riói csapatban az akkor még kevéssé ismert Garrincha játszott jobbszélsőt. A brazilok április 1. és június 20. között 22 mérkőzést játszottak Európában, de sehol sem kaptak ki úgy, mint a Népstadionban.

Júniusban előbb a francia Lensnek, majd Révkomáromban a szlovákiai FC Komarnónak rúgott hetet a Bp. Kinizsi. Júliusban 2:0-ra kikapott a Vojvodinától, majd 10:0-ra (!) szétzúzta Toldi Géza csapatát, a dán Aarhust. Ezt a győzelmet egyébként, miután a Vasas KK-döntőjének előmeccseként rendezték a Népstadionban, 100 000 néző látta! Utána szlovákiai portyára indult, amelyen két fölényes győzelem mellett kikapott a Spartak Trnavától.

herceg szobránál vagy annak közelében alakult ki a nagygyűlés központja. Szörnyű volt, mert alig, hogy elkezdődött, nem emlékszem már, hogy ki tartott beszédet, egyszer csak, egyik pillanatról a másikra, az emeletes házak tetejéről sortüzet kaptunk. Sok ember ottmaradt. De hogy mennyi, azt az Isten tudja. Én magam is akkor jöttem rá, hogy végveszélyben az ember egy kavicsdarab mögé fekszik le, hogy védve legyen a teste. Két nappal a szovjet csapatok bevonulása után megszűntek a harcok a körtéren meg az utcákban is. Nem tudtam, mit csináljak a pincében maradt fegyverekkel. Nem voltak tekintettel a megszálló csapatok arra, hogy ki, miért, milyen okból vagy hogyan keveredett bele ebbe az akkor, abban a pillanatban lehetetlennek érzett, gondolt helyzetbe. Csütörtökön, ha jól emlékszem, csütörtököt írtunk, mert ugye, kedden tört ki a forradalom, a következő hét csütörtökén fejeződött be, már legalábbis ott a körtér körül, még az összes fegyver, géppisztolyok, pisztolyok, géppuskák, kézigránátok, szóval minden még a pincénkben volt elraktározva. Reggel elég korán becsöngettek. Kinéztem, és látom, hogy áll ott egy kocsi, egy ilyen kis furgonszerűség és egy nem tudom, milyen rendfokozatú, de tiszti egyenruhát viselő férfi, akit én soha életemben nem láttam. Kimegyek, és kérdezem, hogy tessék, mit akar. Azt mondja, a fegyverekért jöttem. Na, kiment a vér a fejemből, mert számtalan embert felakasztottak csak egy fegyverért! De hát nálam fegyverarzenál volt! Látta, hogy kitört rajtam a harci idegesség, és mondta, hogy ne idegeskedjek, mert a főnöke utasítására jött elvinni a fegyvereket a pincéből, mielőtt még mások jönnek, és botrány lesz belőle. Mindent tudtak. Még azt is, a végén már azt is megkérdezték, hogy van még valami? Elvitték az összes fegyvert a pincéből, és soha többet nem találkoztam velük."

Grosics külföldön. Tartott a hazatéréstől

LEGENDÁS TÚRÁK

Fekete karszalag a mezeken

1956 novemberében a legjobb két magyar klub útra kelt. A Honvéd november elsején Bécsbe rándult át. A kor sajtójában a különböző beállítottságú lapok eltérő hangvételben kommentálták a sztárcsapat portyáját.

A *Magyar Népsport* fejlécet viselő sportnapilap november 2-i számában (amellett, hogy hírt ad az MLSZ Forradalmi Bizottmányának megválasztásáról is) kis anyag tudatja, hogy a Honvéd futballistái előző nap az osztrák fővárosba utaztak. Kiderült a cikkből, hogy Bécsben a csapat vezetői tárgyalásokat kezdeményeznek majd a spanyol bajnok Atletico Bilbao vezetőivel a BEK-mérkőzések időpontjáról. (A pályaválasztói jog felcseréléséről már korábban megállapodtak.) Miután azokban a napokban számos sportegyesület tartott olyan közgyűlést, amelyek egyik fő célja a régi nevek visszavételének szorgalmazása volt, a lap külön kiemelte, hogy – idő hiányában – a honvédosok ettől eltekintettek, így a csapat továbbra is Budapesti Honvéd néven szerepel majd.

Azt azonban a húszsoros írás kiemeli, hogy a túrán részt vevő játékosok (Faragó, Garamvölgyi, Rákóczi, Palicskó, Dudás, Bányai, Solti, Kotász, Bozsik, Törőcsik, Budai I, Budai II, Kocsis, Machos, Babolcsay, Czibor, Tichy és D. Szabó) a forradalom harcaiban elesett hősök emlékére minden mérkőzésen fekete gyászkarszalaggal játszanak majd.

E gondolat egyébként az összekötő kapocs a többi orgánum írásával, e motívumot ugyanis szinte mindegyik lap kiemeli. A *Valóság* (független magyar napilap) például szinte a *Népsport* anyagának esszenciáját közli a lapja egyetlen sporthíreként. A *Népszabadság* (az MSZMP lapja, periodikája szerint I. évfolyamának 2. számában) ötsoros hírt közöl – kihagyva a gyászkarszalag viseléséről szóló részt. A Kéthly Anna által jegyzett *Népszava* az MTK túrájához kapcsolva hozta a hírt. (A két együttes egyébként néhány napig a Münchener Hof nevű szállodában együtt is lakott.)

A *Magyar Nemzet* az első, amely arról is tudósít, hogy Bécs óriási szeretettel fogadta a magyar futballistákat. Ezzel együtt – bár a lelkesedés kevés – az engedélyezett túrát nem kísérték negatív felhangok. Annál inkább az MTK útját intéző hajdani Textiles-vezető, Gáspár Sándor akcióját, aki eredetileg két mérkőzésre tervezett, aztán majdnem két hónapig tartó útra vitte az éppen aznap Vörös Lobogóból MTK-vá visszavedlő kék-fehér klub labdarúgóit. A *Kis újság* (a Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt orgánuma) *„Ellopták" az MTK csapatát* címmel ír. A kedélyek egyébként az MTK-t illetően is hamar csillapodtak, a Honvéd esetében pedig sokáig fel sem izzottak.

Bozsik harca a Racing Paris játékosával

A bajnokcsapat a következő hetekben bizonyította nagyságát. A Németországban, Belgiumban, Franciaországban, Spanyolországban, Marokkóban és Olaszország-

ban lejátszott 20 mérkőzés közül, a Racing Paris elleni 4:3, a Madrid csapata elleni 5:5 vagy a Barcelona elleni 4:3 különösen zengzetes sikert jelentett; ha más nem, ez a három eredmény önmagában is igazolta, hova kell elhelyezni az időközben már Grosiccsal megerősödött magyar bajnokot. (A túra novemberi-decemberi barátságos mérkőzései: Rot-Weiss Essen 5:5, Beerschot 3:0, Racing Paris 4:3, FC Rouen 5:2, Saarbrücken 4:2, Madrid válogatott 5:5, Barcelona 4:3, Sevilla 2:6, AC Milan 2:1, AS Roma 2:3, Palermo 6:2, Palermo válogatott 7:1, Catania 9:2, Werder Bremen 4:1, Internazionale 2:1, Casablanca – az eredmény ismeretlen.)

S noha be-becsúszott egy-egy váratlan vereség (az egy nappal a Barcelona legyőzése után a Sevilla, majd Olaszországban az AS Roma is legyőzte a kispestieket), újra és újra kiderült: a kontinens szűk élvonalába tartozó együttesek nem tudták legyűrni a piros-fehéreket.

A két, Atletico Bilbao elleni BEK-mérkőzés között játszott például Olaszországban a csapat, s a San Siróban (Puskás két góljával) legyőzte az akkor éppen aktuális olasz bajnoki éllovast, az AC Milant! (Liedholmtól Schiaffinóig minden klasszis szerepelt az olaszoknál.)

A gárda egyúttal készülődött az Atletico Bilbao elleni BEK-visszavágóra (az első találkozót a baszkok nyerték meg 3:2-re), s a vezérkara folyamatosan bombázta hol telefonjaival, hol táviratával az MLSZ-t, hogy a magyar szövetség engedélyezze a remek anyagi kondíciókat kínáló dél-amerikai portyát. Az MLSZ kategorikus nemmel válaszolt – erre természetesen joga volt, még ha nem is lehet vele egyetérteni.

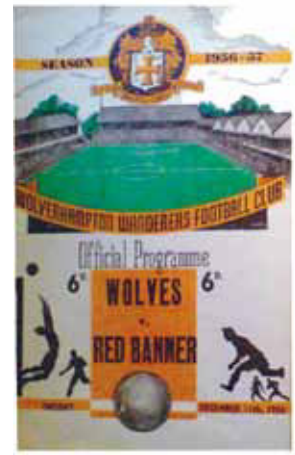
A karácsony előtti napokban a Honvéddal kint lévő *Vad Dezső* tollából hosszabb beszámoló jelent meg a *Sportban*. Az akkor a *Magyar Rádiónál* dolgozó kollégánk a december 21-i számban arról írt, hogy Grosics, Puskás, Czibor és Kocsis egy-két évet külföldön kíván majd futballozni. Írásából kiérződik: a csapat szinte minden tagja rendkívül nehéz napokat, heteket élt át, az otthoni élet bizonytalansága – Puskásról például éppen a brüsszeli *Le Soir* közölt korábban nekrológot, a budapesti harcok áldozatának tartva –, a hozzátartozók hiánya sokukat elbizonytalanította.

Östreicher Emil, a labdarúgó-szakosztály gazdasági vezetője, a Real Madrid későbbi technikai vezetője, csapatvezetőként a túra kulcsfigurája volt. Ötvenhattól hosszú évtizedeken keresztül idehaza jóformán csak rosszat mondtak róla nyilvánosan, vádolták mindennel, amivel csak egy menedzsert lehet. Hallottunk olyan történetet, hogy egy menedzser egy spanyol városba akarta vinni a Honvédot, ehelyett Östreicher hivatalosan kevesebb pénzért – a pletyka szerint neki jövedelmezőbb ajánlatra igent mondva – inkább Sevillába utazott a Honvéddal. Kalkuláljuk be ebbe a meglévő rosszindulatot, a talán néha fel-feltűnő emberi gyengeséget, s fogadjuk el, hogy az igazi koronatanúk a túrán kint járt játékosok lehettek. Ők viszont Östreicher tisztaságát támasztják alá írásbeli nyilatkozatukkal, amelyet Don Emilio közzé is tett *Hámori Tibor Puskás, legenda és valóság* című könyvében. Ebben ez áll: Östreicher Emil a Honvéd november elseje óta tartó nyugat-európai és dél-amerikai portyáján, pénzügyi téren a csapat minden tagjával a legrendesebben és legbecsületesebben járt el… S aláírták olyanok, akik később hazatértek (Bozsik, Grosics, Szusza, Sándor – utóbbi két futballista kölcsönjátékosként csatlakozott a túracsapathoz), s olyanok is, akik kint maradtak, mint Puskás, Kocsis és Czibor.

Talán kevéssé ismert, de nem kevésbé érdekes az MTK túrája. Igen, az MTK csapatáé, mivel az egyesület még az indulás előtt, október 26-án ledobta a Vörös Lobogó nevet, s visszavette a régit.

A forradalmi helyzetben több játékos is örült, hogy útra kelhet, bizony akadtak, akik tartottak attól, hogy a felhevült tömegből néhányan számon kérik rajtuk az ÁVH-egyenruhás fényképek alapján a múltat. Nem remélhették, hogy bárkit is érdekel, hogy valaki önként, vagy fut-

ballistaként kényszerből öltötte magára a viseletet. Bukovi Mártont, a csendes, szerény, békés trénert kevés híján meglincselték az utcán azok, akik emlékeztek arra, hogy az edző a Bástya-korszakban az ÁVH őrnagya volt. *Török Péter* a *Nemzeti Sport 1999. augusztus 5-i* számában rekonstruálta a réges-régi történetet. Eszerint a Börzsey János, Sándor Károly, Kovács I Imre, Zakariás József és Szolnok István alkotta játékosbizottság, valamint Rába Sándor intéző és a klubvezetőnek megválasztott Gáspár Miklós (korábban a Váci Könnyűfémmű vezérigazgatója, egyébként 1952-től pártfeladatként az egyesület főtitkára) október 29-én a közkedvelt találkozóhelyen, az azokban a napokban már Magyar Ifjúság útjának hívott egykori Sztálin úton (ma Andrássy út) lévő Rozmaring presszóban kezdték szervezni az utat. Gáspár megszerezte a szolgálati útleveleket, illetve az azokba való fehér betétlapot, gépkocsikról (öt fekete Mercedesről, nemzetőr karszalagos sofőrrel) maga Nagy Imre, a klub lelkes szurkolója, a miniszterelnök gondoskodott.

A Wolverhampton–Vörös Lobogó meccs műsorfüzete

Börzsey János, Gellér Sándor, Hidegkuti Nándor, Kovács I Imre, Kovács II József, Kovács III Ferenc, Kárász Endre, Lantos Mihály, Molnár János, Palotás Péter, Sándor Károly, Sipos Ferenc, Szimcsák I István, Szimcsák II László, Szolnok István, Veres János, Zakariás József és az egy nappal a többiek után eredő Bödör László alkotta a játékoskontingenst. Volentik Béla edzőként, Vinkovics Lajos gyúróként indult a társasággal.

A csapatnak nem volt pénze, s egy ideig a Rapid gáláns, tízezer schillinges kölcsönéből élt, majd elkezdtek nagyon szépen keresni a játékosok, hiszen a mérkőzések rendesen hoztak a konyhára. November 7. és december 19. között az MTK öt országban (Ausztriában, Belgiumban, az NSZK-ban, Luxemburgban és Angliában) 15 mérkőzést játszott. A következő eredményeket érte el: SVS Linz 7:1, FC Liège, 6:2, Olympique Charleroi 5:2, 1860 München 4:1, FC Heilbronn 13:1, RW Essen-Fortuna Düsseldorf kombinált 3:3, Spora Luxembourg 4:4, Sunderland 2:2, Portsmouth 1:2, Tottenham 1:7, Manchester City 3:2, Brighton HA 7:1, Wolverhampton 1:1, FC Freiburg 5:1, Eintracht Frankfurt 3:3.

Lantos, Farkas Gizi és Puskás

Lantos Mihály csak Bécsig tartott a többiekkel, megsértődött azon, hogy nem viheti magával akkori feleségét, az asztalitenisz királynőjét, Farkas Gizit. A hasznot a fiúk a csapaton belüli hierarchia alapján dobták szét, három csoportba osztva a gárdát. Ezerötszáz dollár jutott a két vezetőnek, az edzőnek, valamint Gellérnek, Hidegkutinak, Sándornak, Palotásnak, Kovács Imrének és Börzseynek. Ezer dollárt kapott Kovács II, Kovács III, Molnár, Szimcsák I, Sipos, Szolnok és Zakariás. Ötszázat a tartalékok, Bödör, Kárász, Szimcsák II, Veres, valamint a gyúró. Miu-

tán az időközben újraválasztott korábbi klubvezető, Tóth István illegitimnek minősítette Gáspár Miklós vezetői szerepét, a játékosok Börzsey Jánost emelték mellé „pénzügyminiszternek". Mivel a vendéglátó klubok jól tartották a futballistákat, ők igyekeztek a Vöröskereszten keresztül az itthoniaknak adományokat küldeni. A Manchester City elleni találkozó előtt például azt kérték, szénben kapják meg a gázsit, s azt aztán jutassák el Budapestre, a fázó magyaroknak.

A túra közben – akárcsak a Bp. Honvédé – legálisból illegális lett. A négy mérkőzésből 15, a két hétből 53 nap lett. A bizonytalan helyzet miatt a játékosok nem akartak valutát hazahozni, ellenben – komolyan véve a hazai sporthivataltól kapott ígérvényt, hogy ha karácsonyra hazatérnek, teljes büntetlenséget élveznek – vásárolni kezdtek. Hatan például autót vettek Freiburgban. Barcs Sándortól azt az információt kapták, hogy Kádár János rábólintott arra, hogy vámmentesen hazahozhassák a gépkocsikat, amennyiben a megadott határidőre hazaérnek. Akkor valóban nem kellett fizetni. Ám egy évvel később a „devizagazdálkodás érdekeit sértő bűntett" miatt vizsgálat indult a túrán résztvevők (s értelemszerűen: onnan hazatérők, merthogy Szolnok István például kint maradt) ellen. 1958 elejére már elmérgesedett az ügy, akkor Hidegkuti Nándor, a csapat egyik legtekintélyesebb játékosa felkereste Marosán György államminisztert, aki hajdanán a Textiles (azaz az MTK...) díszelnöke volt. A Buci Gyurinak gúnyolt politikus megígérte, hogy segít, mint ahogy Barcs Sándor és Sebes Gusztáv is. Az ügy végül eljutott Münnich Ferenc miniszterelnökhöz, aki – Kádár János egyetértésével – a maga hatáskörébe vonta, majd azonnal lezárta az ügyet.

A két élcsapat mellett a többi is útra kelt, igaz, a többiek kisebb volumenű túrákat bonyolítottak. Az ismét a régi nevet viselő Ferencváros például jugoszláviai portyára ment. Újvidéken, Belgrádban, Titográdban és Szarajevóban is játszott, felemás mérleggel. Győzelmek és vereségek felváltva követték egymást. Három dorogi, Ilku István, Varga János és Buzánszky Jenő, valamint a diósgyőri Szigeti Oszkár kölcsönjátékosként részt vett a túrán, így az Aranycsapat jobbhátvédjének négy Fradi-mérkőzés is gazdagítja parádés pályafutását.

1956 őszén Vojvodina–Ferencváros 1:3. Állnak (balról): Szigeti, Mátrai, Buzánszky, Gulyás, Dalnoki. Guggolnak: Varga, Fenyvesi, Dékány, Kertész, Ombódi, Orosz

A MELBOURNE-I OLIMPIA

Guszti bácsi volt az oka

A derülátó vélekedés szerint a magyar futball – amely így is az olimpiai férfi labdarúgó-tornák legeredményesebb résztvevője három arany-, egy ezüst- és egy bronzéremmel – önként lemondott két éremről azzal, hogy nem küldött csapatot az 1948-as londoni és az 1956-os melbourne-i játékokra. Az állítás nyilvánvalóan bebizonyíthatatlan, ám tény, hogy az ausztráliai ötkarikás játékokról való távolmaradás meglehetősen fura történet, eleinte ugyanis határozott szándék volt a részvételre. A Magyar Olimpiai Bizottság le is adta a nevezést a futballtornára, a válogatottat a selejtezőkben a keletnémetekkel sorsolták össze. Játszani viszont nem kellett velük, mivel – miután kiderült, hogy a két német állam közös csapatot indít – visszaléptek. A szeptember elsejei sorsolás után azonban, amelyen Indiát kaptuk első ellenfélnek, a magyar válogatott is visszalépett. (A NOB utána a dél-koreaiaknak ajánlotta fel a helyet, de az ázsiaiak nem éltek vele.)

Sebes Gusztáv Örömök és csalódások című könyvében a nyolcvanas évek elején úgy foglalt állást, hogy elsősorban ellene irányult a döntés. („Megértettem, hogy labdarúgóinkat éppen azért nem küldik ki az olimpiára, mert még én válogattam össze őket. Ez volt a futball mellőzésének igazi oka 1956-ban.”)

A hivatalos verzió szerint – ezt közölte Hegyi Gyula Sebes Gusztávval a MOB-ülés után, amelyen kiderült, hogy a futballcsapat nem utazhat Ausztráliába – a csapat nem volt felkészülve. Sőt, Hegyi úgy fogalmazott, „nincs is csapat, Puskásékat nem küldhetjük”. Utóbbival Sebes is egyetértett, mivel tisztában volt azzal, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság nagyon szigorúan veszi az amatőrszabályt. (Homályos, persze, hogyan bizonyította volna a NOB, hogy az Aranycsapat csillagai nem amatőrök.)

Az olimpia plakátja

Ám azzal Sebes semmiképpen sem értett egyet, hogy senki se utazzon. Az akkor már csak korábbi szövetségi kapitány az Ilku, Faragó, Kárpáti, Várhidi, Sárosi, Szojka, Berendy, Kertész, Csordás, Tichy, Orosz, Fenyvesi, Machos, Rajna, Szigeti, Bencsics névsorú 16-os keretet tervezte a tornára. A felsoroltak közül egyedül Csordás Lajos vett részt a helsinki olimpián, s egyedül Szojka Ferenc játszott az 1954-es, svájci világbajnokságon. Ellenben addigra a játékosok közül Orosz Pál, Szigeti Oszkár, Rajna Károly és Bencsics József kivételével mindenki szerepelt már az A-válogatottban.

Melbourne-ben végül a szovjet válogatott győzött, 1:0-ra megverte a döntőben a jugoszlávokat. A Szbornaja a szeptemberben a magyarok ellen látott összetételben diadalmaskodott, a „plávik” viszont a B-csapatukat küldték a távoli földrészre. Igaz, benne olyan A-kategóriás menőkkel, mint Krsztics I, Radenkovics, Sekularac és Veszelinovics. Négy évvel később ugyanez a két válogatott szerepelt az első Európa-bajnokság, akkori nevén a Nemzetek Kupája döntőjében. A magyar válogatott kisorsolt ellenfele, az indiai, egyetlen, a házigazda ausztrálok ellen megnyert mérkőzéssel is a negyedik helyen végzett.

Magyar edző a Barcelonában

Kubala László második lett az FC Barcelonával a spanyol bajnokság 1955–1956-os idényében, közben a csapat előrébb lépett a Vásárvárosok Kupájában is. (1956 nyaráig a tulajdonképpeni csoportszakaszban kiejtette a dán Staevnet együttesét, míg Bécs válogatottja visszalépett.) Csalódást érte ellenben a hazai kupában, a negyeddöntőben jobb volt a városi riválisEspanyol. A Barçát Platkó Ferenc készítette fel ebben az idényben, a keret tagja volt a korábbi csehszlovák válogatott, a Hungaria csapatában, majd Kolumbiában is a honfitársaink oldalán játszó Jiří Hanke is.

Olaszországban Nyers István (AS Roma), Höfling Norbert (Lanerossi), Vinyei Jenő (SPAL) és Szőke László (Triestina) futballozott az első osztályban, Czeizler Lajos a Sampdoria sportigazgatója, Guttmann Béla (1-26. forduló) a Lanerossi, Senkey Imre (1-12.) a Pro Patria, Sárosi György pedig az AS Roma edzője volt.

Marik György (álló sorban balról a harmadik) Leónban futballozott

Franciaországban Újlaki József az OGC Nice bajnokcsapatának házi gólkirályaként zárta a szezont. Koczur Ferry a St-Étienne-ben az utolsó idényét töltötte, 1956 nyarán ő is Nizzába költözött.

Svájcban Sárosi Béla a Luganót elhagyva az FC Baselt, Halpern Vilmos a Bellinzonát edzette. Portugáliában az ötödik helyen végzett Covilhã együttesét Szabó János irányította. Fábián József volt a Barreirense, a már francia állampolgárságú – egyébként zalaegerszegi születésű – Szegő „François” Ferenc az Atlético CP, Szabó József a Caldas trénere volt. Mindannyian az élvonalban dolgoztak. Biri János megnyerte a második osztályt az Orientallal.

Dániában Szendrődy Lajos az Esbjerget irányította, a korábbi sikeredző, Toldi Géza az északi országból délre szerződött, az egyiptomi Zamalek mestere lett. Zsengellér Gyula Cipruson a Pezoporikoszt vezette. Törökországban Markos Imre felállt a Fenerbahçe kispadjáról, és visszaköltözött Svédországba.

Gyarmati János továbbra is a keletnémet futball egyik legtekintélyesebb szakembere volt, ő felelt a válogatottért is. Állandó vitái voltak azokkal, akik politikai alapon szerették volna összeállítani a legjobb tizenegyet. Dobay István román bajnok lett 1956 végén a bukaresti katonacsapattal, a CCA együttesével.

Marik György a mexikói Leónban játszott. Schwanner János edzőként bajnoki címet nyert a Colo-Colóval. Pákozdi László, ugyancsak Chilében, a Rangers de Talca, majd az Audax Italiano szakvezetője volt. Orth György a kolumbiai szövetség alkalmazásába lépett.

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁGI KUPA

1955-ben kezdték, 1958-ban zárták

A tízes években, a Magyar Kupa születésekor volt példa hasonlóan hosszú sorozatra a hazai kupatörténelemben, mint az eredetileg 1955–1956-osnak szánt kiírás esetében. 1955-ben eljutottak a csapatok a 64-es tábláig. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy 12 budapesti, alacsonyabb osztályú „kiscsapathoz" és a vidékről a főtáblára került további 40 klubhoz csatlakozott a 12 NB I-es.

1956 februárjában három közel teljes fordulót is lejátszottak az addig állva maradt alakulatok, eljutottak a legjobb nyolcig. Bombameglepetés nem volt, mind a tizenkét első osztályú csapat bejutott a negyeddöntőbe, egyébként a Szegedi Törekvés, a Perecesi Bányász, a Várpalotai Bányász és a sorozat „Dávidja", a nagyon bő, 26 csoportos harmadik vonalban is csak középcsapatnak számító Józsefvárosi Szállítók társaságában.

Dalnoki Jenő (Bp. Kinizsi)

A nyolcaddöntőben mindhárom „kicsi" elvérzett. A Vörös Lobogó némi – a havazás miatti – csúszás után tönkreverte a perecesi bányászokat (12:1), akik nagyon nem akartak játszani. Először lemondták a budapesti mérkőzést, aztán mégis csak kiálltak volna, de akkor meg a nagy havazás alkalmatlanná tette az eredetileg kijelölt, Kőbányai úti MÁVAG-pályát a játékra. Átvitték volna a mecscset az Üllői útra – de ott sem lehetett mérkőzést rendezni. A Kinizsinek nevezett Fradi sem tudott játszani, s mivel a rádió csak fél egy után kezdte mondani, hogy nem tudják megrendezni a piros-fehérek Tatabánya elleni mérkőzését, egy órával később vagy négyezren mérgelődtek a pályánál azon, hogy feleslegesen autóbuszoztak, villamosoztak, sétáltak ki a stadionba. (A Kinizsi egy héttel később, simán 4:0-ra megverte a már Grosiccsal felálló bányászokat. Később le tudták játszani az „MTK" meccsét is.)

Szusza Ferenc (Bp. Dózsa)

A Szállítók legénysége kikapott a Salgótarjáni BTC-től (1:3), a két szegedi gárda presztízscsatájában pedig könnyen nyert a Haladás a Törekvés ellen. (A vasutasok akkoriban a harmadik vonalban szerepeltek.) A Bp. Dózsa Szusza Ferenc remeklésével verte meg 4:0-ra a Csepelt. A nyolcaddöntő legnagyobb érdeklődéssel várt összecsapást, a Vasas–Bp. Honvéd mérkőzést ellenben elhalasztották.

Két találkozót lejátszottak a négy közé jutásért is. Az egyiken a Lakat Károly által irányított Szegedi Haladás 4:0-ra megverte a Pécsi Dózsát. A másikon a Bp. Dózsa a Megyeri úton 1:1-es döntetlent játszott a Vörös Lobogóval, mégis továbbjutott „vendégként" – mert a találkozón hivatalosan az ellenfél volt a pályaválasztó…

Névsorolvasás

BP. DÓZSA:
Komáromi Tibor 22 – Rajna Károly 19, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 18, Farsang Endre 22 – Kiss II Jenő 16, Peller Béla 22 – Zsámboki János 18/3, Szusza Ferenc 22/14, Halmai József 15, Kovács Sándor 11/3, Tóth Mihály 19/1. A többiek: Borsányi (Prudits) György 11/3, Virág István 8/3, Aspirány Gusztáv 6/1, Bencsics József 5/1, Zalai Lajos 5, Győrvári József 3

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 17 – Dudás Zoltán 16, Palicskó Tibor 16, Solti (Schlozarik) István 19 – Bozsik József 19, Kotász (Gottlieb) Antal 18 – Budai (Bednarik) II László 21/4, Kocsis Sándor 21/13, Tichy Lajos 14/9, Machos Ferenc 16/8, Czibor Zoltán 13/12. A többiek: Bányai (Breier) Nándor 13, Puskás (Purczeld) Ferenc 13/5, Rákóczi László 12, Babolcsay György 5, Garamvölgyi (Glass) Ágoston (k) 4, Törőcsik I István 3, D. Szabó Gyula 1

BP. KINIZSI:
Gulyás Géza 22 – Ombódi Imre 22/2, Mátrai (Magna) Sándor 22, Dalnoki Jenő 22 – Henni II Miklós 15, Dékány Ferenc 19 – Kertész Tamás 19/5, Láng Károly 14/6, Orosz Pál 18/7, Vilezsál Oszkár 21/9, Fenyvesi Máté 22/4. A többiek: Borsos Miklós 6/2, Nemes Gyula 6, Csabai József 5/2, Gerendás András 4, Szabó I László 3, Kispéter Mihály 2

BP. VASAS:
Kamarás Mihály 16 – Sárosi László 13, Kontha Károly 10, Kárpáti Béla 16 – Bundzsák Dezső 15/5, Berendy Pál 10/1 – Raduly József 17/3, Csordás Lajos 14/6, Szilágyi I Gyula 16/8, Teleki (Tiegelmann) Gyula 13/1, Lenkei (Lelenka) Sándor 17/2. A többiek: Szilágyi II János 8, Kaszás (Kaszner) László 6/1, Mathesz Imre 4/1, Bárfy Antal 3, Milosevics László 2, Kovalik Ferenc (k) 1

BP. VÖRÖS LOBOGÓ:
Gellér Sándor 18 – Fábián Zoltán 15, Börzsey János 17, Lantos (Lendenmayer) Mihály 16/2 – Kovács I Imre 18, Zakariás József 11 – Sándor Károly 16/8, Hidegkuti Nándor 16/8, Palotás (Poteleczky) Péter 18/11, Sipos (Sipszky) Ferenc 18/2, Szimcsák I István 15/4. A többiek: Bödör László 7/5, Szolnok István 7/1, Kovács III Ferenc 4, Kárász Endre 1, Kovács II József 1

CSEPELI VASAS TK:
Tóth István 13 – Kóczián II János 22, Mednyánszky Rudolf 22, Takács György 20 – Ughy Tibor 21, Kleibán Antal 19 – Tóth II József 17/2, Gondos Tibor 14/1, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 21/5, Molnár János 20/13, Povázsai László 16/4. A többiek: Fenyvesi György 13/4, Bakó Béla (k) 9, Bulla József 4, Völgyi (Wölbing) József 3, Beke János 2, Tisza Tibor 2, Kékesi János 1, Kóczián I Antal 1, Szentesi Károly 1, Wágner Tibor 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 21 – Buzánszky Jenő 21/2, Dacsev Miklós 19, Bakonyi István 20 – Pálmai Sándor 11, Prohászka János 21 – Pozsonyi Ignác 19/7, Varga János 21/5, Ilku II Péter 20/5, Bakó László 13/2, Monostori II Tivadar 16/3. A többiek: Kónya II István 12, Kinczel László 5, Török László 4/1, Fürtös Gábor 2, Galina József 2, Kertész László 2, Révész I István 1, Zele Sándor 1

PÉCSI DÓZSA:
Danka Imre 14 – Szőcs János 18/2, Hegyi Sándor 21/4, Kamondi Imre 15 – Pleck Róbert 13, Csupák József 14 – Lehel (Léber) Gyula 15/3, Opova József 21/5, Brada János 12/3, Fazekas Ferenc 18/1, Horváth László 17/1. A többiek: Lovig Károly 12, Kocsis Ernő 8, Kresz Sándor 8, Samus Lajos 8/2, Kun (Krausz) Tibor (k) 7, Serédi (Schwara) Nándor 5, Takács István 3, Bencsik János 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 21 – Sándor I Gyula 21, Jancsik Mihály 21 – Agócs Lajos 11, Szojka Ferenc 21/3, Dávid Róbert 20 – Bablena László 13, Vasas Mihály 21/10, Csáki Béla 20/6, Bodon Tibor 20/8, Taliga Ferenc 21/1. A többiek: Jedlicska Sándor 10, Chladni Nándor 8/1, Jagodics László 1/1, Neuschel Béla 1, Oláh II Dezső 1

SZEGEDI HALADÁS:
Mészáros Károly 19 – Benák András 13, Faragó Gyula 17, Vass István 17/2 – Baráth János 20/3, Zallár Andor 20/1 – Budai III Sándor 14, Cziráki József 20/5, Rózsavölgyi (Rosenthal) Lajos 11/2, Gilicz István 19/3, Halász János 11. A többiek: Városi (Wustel) György 10/1, Rábay László 9/1, Pozsgai István 8, Böjtös János 7/1, Bánáthy János 3/1, Cserhalmi Mihály (k) 1, Jánka János 1

SZOMBATHELYI TÖREKVÉS:
Horváth György 13 – Nyírő Lajos 21, Tarr István 21/1, Szőllősi Emil 21 – Kulcsár Ferenc 21, Szakály József 20 – Papp Lajos 15/4, Varga Ferenc 18/6, Kolesánszky Zoltán 15/3, Molnár László 18/4, Czigony István 11/2. A többiek: Varga János (k) 8, Kovács Sándor 6/1, Dombai Károly 5, Mészáros István 5, Kelemen László 4/1, Bencze Károly 4, Novák Dezső 2, Selmeczi István 1, Kántor József 1, Pál László 1/1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 22 – Farsang Ferenc 22, Környei Viktor 16, Majtán József 13 – Guba Balázs 22, Hári László 15/6 – Szovják István 22/3, Lahos László 22/8, Kovács Sándor 22/1, Kovács IV István 21/3, Macsali Gyula 12. A többiek: Beck Ferenc 10/2, Lugosi János 9/0, Deli András 8/1, Király Árpád 6/2

Az 1956. évi, be nem fejezett Nemzeti Bajnokság I eredménye

1. Bp. Honvéd	*21*	*13*	*3*	*5*	*52:29*	*29*
2. Bp. Dózsa	*22*	*11*	*4*	*7*	*30:26*	*26*
3. Bp. Vörös L.	*18*	*10*	*5*	*3*	*41:24*	*25*
4. Bp. Kinizsi	*22*	*8*	*8*	*6*	*38:29*	*24*
5. Sal. BTC	*21*	*9*	*6*	*6*	*32:28*	*24*
6. Csepeli Vasas	*22*	*7*	*9*	*6*	*30:27*	*23*
7. Tatabányai B.	*22*	*7*	*8*	*7*	*26:28*	*22*
8. Bp. Vasas	*17*	*5*	*6*	*6*	*28:28*	*16*
9. Dorogi Bányász	*21*	*5*	*6*	*10*	*25:35*	*16*
10. Sz.helyi Törekvés	*21*	*6*	*4*	*11*	*24:35*	*16*
11. Pécsi Dózsa	*21*	*5*	*4*	*12*	*21:37*	*14*
12. Szegedi Haladás	*20*	*4*	*5*	*11*	*21:42*	*13*

A góllövőlistát Szusza Ferenc vezette

NB II, Keleti csoport

1. Diósgyőri VTK	*30*	*21*	*4*	*5*	*85:24*	*46*
2. BVSC	*30*	*18*	*7*	*5*	*56:20*	*43*
3. Kispesti Textiles	*30*	*17*	*5*	*8*	*65:40*	*39*
4. Bp. Spartacus	*30*	*14*	*11*	*5*	*59:42*	*39*
5. Debreceni VSC	*30*	*16*	*6*	*8*	*45:31*	*38*
6. Kecskeméti Dózsa	*30*	*14*	*8*	*8*	*46:32*	*36*
7. Szolnoki MÁV	*30*	*13*	*8*	*9*	*67:52*	*34*
8. Miskolci VSC	*30*	*12*	*10*	*8*	*37:30*	*32*
9. Salgótarjáni SE	*30*	*9*	*8*	*13*	*33:40*	*26*
10. Ózdi VTK	*30*	*9*	*8*	*13*	*39:49*	*26*
11. Perecesi TK	*30*	*11*	*4*	*15*	*35:62*	*26*
12. Békéscsabai Előre	*30*	*9*	*3*	*18*	*39:53*	*21*
13. Bp. Vörös Meteor	*30*	*8*	*5*	*17*	*33:59*	*21*
14. Gödöllői Dózsa	*30*	*6*	*8*	*16*	*29:55*	*20*
15. Nagybátonyi B.	*30*	*5*	*6*	*19*	*38:67*	*16*
16. Eger SC	*30*	*3*	*9*	*18*	*34:84*	*15*

(A bajnokságot a forradalom miatt 1957 tavaszán fejezték be, a táblázatban az akkor használt nevek szerepelnek.)

NB II, Nyugati csoport

1. Komlói Bányász	*30*	*20*	*7*	*3*	*68:25*	*47*
2. Győri ETO	*30*	*19*	*5*	*6*	*80:28*	*43*
3. Dunapentelei SC	*30*	*18*	*7*	*5*	*69:25*	*43*
4. Újpesti Tungsram	*30*	*18*	*5*	*7*	*63:32*	*41*
5. Budafoki ÉMTE	*30*	*12*	*9*	*9*	*48:45*	*33*
6. Pénzügyőrök SE	*30*	*14*	*4*	*12*	*49:41*	*32*
7. N.kanizsai ZOSC	*30*	*9*	*12*	*9*	*31:46*	*30*
8. Kaposvári R.	*30*	*12*	*3*	*15*	*52:60*	*27*
9. Váci SE	*30*	*10*	*7*	*13*	*42:55*	*27*
10. VKSE	*30*	*10*	*7*	*13*	*32:45*	*27*
11. Szállítók SE	*30*	*10*	*6*	*14*	*47:62*	*26*
12. Kőbányai LTK	*30*	*8*	*10*	*12*	*42:56*	*26*
13. Pécsi VSK	*30*	*10*	*6*	*14*	*41:60*	*26*
14. Zalae. Dózsa	*30*	*8*	*8*	*14*	*36:46*	*24*
15, Gázgyár	*30*	*5*	*3*	*22*	*34:72*	*13*
16. Soproni VSE	*30*	*4*	*5*	*21*	*31:67*	*13*

(A bajnokságot a forradalom miatt 1957 tavaszán fejezték be, a táblázatban az akkor használt nevek szerepelnek.)

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*
1. Bp. Honvéd	*X*	*1:0*	*2:3*	*2:1*	*2:1*	*2:1*	*2:2*	*2:2*	*0:1*	*2:1*	*2:3*	*4:0*
2. Bp. Dózsa	*0:1*	*X*	*1:1*	*0:0*	*0:1*	*2:1*	*0:2*	*0:1*	*1:3*	*2:1*	*1:0*	*1:0*
3. Vörös Lobogó	*2:2*	*1:3*	*X*	*2:6*	*6:0*	*0:0*	*3:0*	*n. j.*	*1:0*	*2:1*	*3:1*	*1:1*
4. Bp. Kinizsi	*2:3*	*1:1*	*2:3*	*X*	*1:1*	*2:2*	*3:2*	*0:1*	*2:2*	*1:0*	*3:1*	*3:0*
5. Salgótarjáni BTC	*4:2*	*0:1*	*3:2*	*1:1*	*X*	*1:0*	*1:2*	*3:1*	*1:0*	*2:0*	*6:0*	*0:0*
6. Csepeli Vasas	*1:7*	*2:3*	*0:0*	*1:1*	*2:0*	*X*	*0:0*	*3:3*	*1:0*	*0:1*	*2:0*	*4:1*
7. Tatabánya	*1:0*	*0:0*	*0:1*	*1:1*	*1:1*	*0:0*	*X*	*1:1*	*2:3*	*3:2*	*1:3*	*1:0*
8. Bp. Vasas	*1:2*	*3:4*	*n. j.*	*1:2*	*n. j.*	*1:4*	*3:1*	*X*	*3:3*	*0:0*	*2:0*	*n. j.*
9. Dorog	*0:3*	*3:1*	*n. j.*	*1:3*	*0:0*	*1:3*	*1:1*	*0:4*	*X*	*1:2*	*0:2*	*1:2*
10. Szombathely	*1:6*	*0:3*	*n. j.*	*2:1*	*4:2*	*1:1*	*1:0*	*3:1*	*1:3*	*X*	*0:1*	*1:2*
11. Pécsi Dózsa	*n. j.*	*0:1*	*2:4*	*0:1*	*2:2*	*0:1*	*2:3*	*0:0*	*1:1*	*1:1*	*X*	*2:1*
12. Szegedi Haladás	*2:5*	*4:5*	*0:6*	*2:1*	*1:2*	*1:1*	*0:2*	*n. j.*	*1:1*	*1:1*	*2:0*	*X*

(N. j.: nem játszották le.)

A Vasas első bajnoki címe – egy gondokkal teli fél idényben

Megszűnik-e a Budapesti Honvéd, amelyet néhány hónappal korábban még Európa egyik legerősebb klubcsapataként ünnepeltek? Ilyen fajsúlyú kérdések bonyolították a magyar futballéletet 1957 első hónapjaiban. A kölcsönjátékosokkal megerősített „nagy Honvéd" még Dél-Amerikában túrázott, amikor itthon kétségessé vált az egyesület sorsa. „Letagadhatatlan, hogy Honvéd megalakulásának körülményei a sportközönség előtt nem voltak rokonszenvesek. Az egyesület első néhány tucat sportolóját sporterkölcsök megsértésével szerezték meg" – idézte *Rózsaligeti László A futball aranykora* című könyvében a *Sport 1957. január 21-i* számát. Ugyanonnan citált egy később nem realizálódott elgondolást: „Értesüléseink szerint előzetes tárgyalások folynak a Honvéd és a Kispest vezetői között a labdarúgócsapat átadásáról. A döntésre természetesen csak akkor kerülhet sor, ha a játékosok hazaérkeznek... Az újjáalakult Budapesti Honvéd szerényebb keretek között, sokkal jobban igénybe véve a társadalmi munkát, a klubszeretetet, s mellőzve minden katonai sovinizmust, továbbra is a magyar sport egyik erőssége lehet."

Ma már mindenki előtt világos: a Bp. Honvéd maradt a minisztérium, ha úgy tetszik, a Néphadsereg berkein belül. Noha több játékos is fontolgatta, hogy elhagyja az egyesületet (Machos az MTK-val, Tichy a Dózsával túrázott a felkészülési időszakban), végül csak a külföldön maradtakat veszítette el végérvényesen az egyesület. (Közülük Kocsis Sándor különösen nehezen szánta rá magát a disszidálásra, egy levélben még azt közölte a labdarúgó-szövetséggel, hogy hazatérése után nem kíván a Honvédban játszani –, de ebből egyszersmind az derült ki, hogy Magyarországon képzelte el pályafutása folytatását. Ugyanakkor a Dél-Amerikából hazatértek mind eltiltásban részesültek, s csak az utolsó öt fordulóra kapta a többség vissza a játékengedélyét. Hiányukat nagyon megszenvedte a bajnokságban az utolsó előtti helyre visszacsúszott gárda. (Babolcsay, Budai I, Palicskó és Solti, valamint Tichy és Machos, akik „csak" Nyugat-Európában túráztak a Honvéddal, felmentést nyertek. Bozsik, Bányai, Budai II, Faragó, Kotász, Rákóczi, valamint Szusza, Lantos és Sándor 1957. június 7-ig kapott szilenciumot, illetve további három hónapra, szeptember 7-ig eltiltották őket a

Machos (Honvéd) a Vasas kapuját bombázza

nemzetközi és a válogatott mérkőzésektől. Dudás Zoltán és Törőcsik I István egy hónapra szóló büntetést kapott a hazai mérkőzésektől, s további három hónapot a nemzetközi találkozóktól. A büntetéseket később enyhítették.)

A külföldön maradtak a fentieknél lényegesen hosszabb eltiltásra számíthattak. A labdarúgó-szövetségben különösen Nagy Marcell erősködött a vétkesek megbüntetése mellett. Aztán március közepén, családi körülményeire hivatkozással kivándorolt Ausztráliába. Akár kicsit cinikusnak is értékelhetjük a *Sport 1957. március 14-i* számában megjelent mondatát: „Arra kérem egykori sporttársaimat, hogy most is csak azt tartsák elsősorban szem előtt, amit az MLSZ-ben mindig is a legdöntőbbnek tartottunk: a jó együttműködést és az igazságosságot."

A külföldiekkel egyébként bajszot akasztott a magyar futball. Elsősorban a szomszéd „sógorokkal", elmaradt például az ottani Minisztertanács döntésére a Wacker és a Ferencváros tervezett mérkőzése. *Malonyai Péter* a kiváló *Aranykór* című könyvében láttatja, milyen képet festett a helyzetről a magyar sajtó: „Egyes elemek és bizonyos körök a maguk politikai pecsenyéjüket akarják megsütni a sport tüzénél és szítják a hangulatot a magyar-osztrák sportbarátság megbontására. Nagyon felpaprikázta ezeket az embereket, hogy az osztrák futballszövetség következetesen megbünteti azokat az egyesületeket, amelyek olyan magyar futballistákat szerepeltetnek, akiket nem adott ki az MLSZ. A felelős egyesületi vezetők és játékosok csakúgy, mint Liegl szövetségi főtitkár véleménye ugyanaz: a magyarokkal a sportérintkezést fenn kell tartani."

Elmaradt a hűvös nemzetközi légkör miatt két válogatott mérkőzés is, április 14-re tervezték a magyar–osztrák B-válogatott találkozót, valamint május 5-re a Svájc elleni meccset. Egyikből sem lett semmi.

Malonyai Péter idézi egy beszélgetését Vásárhelyi Miklós újságíróval, 56-os elítélttel, aki érzékeltette, hogy a forradalom után romlott a sport helyzete. Szerinte Puskásék külföldön maradása rontotta az élsportolók, s azon belül a labdarúgók presztízsét: „A sport magasztalása az ötvenes években a sportolók dicsőítésével járt együtt. A tálalás olyan volt, hogy aki olimpiai bajnok, kiváló sportoló, az szükségszerűen kiváló embernek is… Amikor a futballisták disszidáltak, hatalmas presztízsveszteséget szenvedett a rendszer. Elmentek az öntudatos, szocialista emberek, akik ráadásul kitűnő sportolók is. Borzasztó csapás volt ez, ártott a tekintélynek… A közvéleményben maradt az illúzió. Ha az ötvenes évek sportjáról esik szó, mindenki a futballcsapatról és a 16 helsinki aranyéremről beszél. Indokolt ez az alapállás, ugyanis 1945-ben mesterségesen lezárták a korábbi sportéletet. Az 1936-os olimpiáról, vagy az 1938-as világbajnokságról, mint sikerről alig hallott a közvélemény, pedig az új rendszer csak profi módon folytatta azt, amit a régiek csináltak – igazi amatőrökkel."

Malonyai Péter a meg nem nevezett „sportvezetővel" folytatott beszélgetéséből (ma már tudható: Kutas István volt) az is kiderül ugyanezen lapokon, hogy 1956 után a sport és a labdarúgás elveszítette legfontosabb támogatóit a legszűkebb politikai elitben.

Az *1957. március 26-án* ismét megjelent *Képes Sportban* Barcs Sándor, az MLSZ elnöke közölte, hogy „a bajnokság szent és sérthetetlen". Hozzátette: ezt a sportbeli okokon kívül az is szükségessé tette, hogy egy évre szóló szerződést kötöttek a Totóval, így nem lehet változtatni a mérkőzések időpontjait.

Noha az ifista korosztály is nagy vérveszteségeket szenvedett, az MLSZ elküldte a 18 évesek csapatát a spanyolországi UEFA-tornára. A Görögcs János, Kuharszky Béla, Garami József bel-

sőhármassal felálló csapat az NSZK-val 2:2-re végzett, de aztán 8:1-re kikapott a spanyoloktól, 2:0-ra pedig a lengyelektől.

A bajnokság – a korábbi évekhez képest – szerényebb színvonalú mérkőzésekkel rajtolt. A negyedik forduló után (másképpen: az idény egyharmada után) *Sós Károly* szövetségi edző írt értékelést a *Képes Sport április 9-i* számában. Nem volt elégedett, de ez csak abból derült ki, hogy négy fontos problémakört is felsorolt, illetve, hogy egyetlen óvatos mondatban („A bajnokság színvonala és egyes csapatok játéka nem a legkielégítőbb") bírált. Azt fejtegette: „Az események (értsd: az 1956-os forradalom – *a szerzők*) következtében az edzésmunka hetekre, hónapokra szünetelt. Az előkészületi idő lerövidülése gyorsabb és sok esetben felületesebb munkára kényszerítette az edzőket. A labdarúgásban jelentkező és bizonyos helyen egészségtelennek nevezhető portyahullám gondot okozott. Sok játékos hiányzik, főleg a dél-amerikások kiesése érintette érzékenyen labdarúgósportunkat."

Bukovi Márton (jobbra) egy banketten

Éppen abban a fordulóban találkozott egyébként az előző évek két legerősebb csapata, az ismét Bukovi Márton által irányított MTK és a Kiss Gábor edzette Bp. Honvéd. A kék-fehérek nyertek 2:1-re, de azt is írhatnánk, hogy *csak* 2:1-re, mivel a katonacsapat tagjai közül mindösszesze Palicskó, Solti, Machos és Tichy volt már fél évvel korábban is első osztályú játékos. A bajnokságban az Újpesti Dózsát 3:1-re verő Vasas akkor előzte meg az addig százszázalékos Ferencvárost, amely a kettős rangadó második találkozóján nem bírt a Csepellel (2:2).

Attól kezdve a szinte az egész idényt változatlan összeállításban végigjátszó Vasas már nem is engedte át másnak a vezetést.

A hatodik fordulóban, azaz pontosan az idény felénél játszották a tavasz mérkőzését, a Népstadionban az Újpesti Dózsa és az MTK találkozóját követően 90 000 néző látta a Vasas és a Ferencváros rangadóját. Az 1:1-es döntetlennel (gólszerzők: Raduly és Fenyvesi) a piros-kékek veretlenek maradtak. A mérkőzés után Csanádi Árpád, a zöld-fehérek edzője arra panaszkodott, hogy mindössze 13 játékosa van, ezért kell a veterán Kispéter Mihályt is készenlétben tartania. Tény: az FTC fiataljai közül Nemes, Henni II, Csabai, Lipták és Somlai is külföldre költözött a viharos napokban, Szabó akkor már hónapok óta játékképtelen volt, s kidőlt a sorból Vilezsál is. A Vasasnál ellenben olyan játékosok nem kaptak játéklehetőséget, mint Teleki, Vadász, vagy Szilágyi II. (Utóbbi aztán pályára lépett a záró fordulóban.)

A hetedik fordulóban a Dorog Esztergomban fogadta a Bp. Honvédot. Hatezer szurkoló előtt, sokan Budapestről utaztak le, kíváncsiak voltak a „kettő" meccsére is. Bozsik például, mivel még a hosszú kihagyás után nem érezte magát formában, csupán a „fakóban" játszott, ám Bányai és Kotász már beszállt az egybe. Nem segítettek ők sem, 3:1-re kikapott a Honvéd.

Ám kétségtelen, hogy sokat javult a csapat a visszatért „dél-amerikásokkal". A kilencedik fordulóban (hétközi meccs volt a Népstadionban, ezért látták „csak" 15 ezren), az idény egyik legjobb kilencven percében a félidőben még vezető katonacsapatot alig tudta 5:4-re legyűrni az így már szinte bajnok Vasas. Aztán a hétvégén, miután a második helyen álló MTK 5:0-ra ki-

kapott a negyedik helyre fellépő Salgótarjáni Bányásztól, az angyalföldiek pedig 6:0-ra kiütötték a gyengécske Haladást, a Baróti Lajos által dirigált Vasas a záró körtől függetlenül bebiztosította története első bajnoki címét.

S már semmit nem számított, hogy az utolsó fordulóban az MTK 3:2-re megverte a bajnokot.

A *Képes Sport* így értékelte a szezont: „Adós maradt az egész bajnoki idény a magyar labdarúgás legszebb hagyományait ápoló, változatosan ötletes, bátor csatárjátékkal. Nem először szólalunk fel a régi, levitézlett, »gólt nem kapni« jelszó ellen. (A Pécs-Baranya hét adott góllal öt győzelmet aratott, s két döntetlent ért el.) A lejátszott 66 mérkőzésen 227 gól esett. Egy mérkőzésre még 3 és fél gól sem esik. Ez a gólszegénység példátlan a magyar labdarúgás történetében.”

A Képes Sport címlapján köszöntötte a bajnok Vasast

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Nehéz újrakezdés

Mindössze három A-válogatott mérkőzést játszott a magyar csapat 1957 tavaszán. A rosszul sikerült északi túra után a bolgárok elleni vébéselejtező hozott némi gyógyírt.

A világbajnoki selejtezőkre a felkészülést a május 25-i, a délnémet válogatott elleni találkozó jelentette. A Budapest-válogatott néven szereplő magyar csapat mezében a Faragó – Kárpáti, Mátrai, Sárosi – Bundzsák, Berendy – Tóth II, Machos, Tichy, Bencsics, Fenyvesi tizenegy játszott. Tichy és Tóth II egy-egy gólja mutatta, nagyon jól kezdett a magyar csapat, de a vége szoros lett (2:1).

Két és fél hét múlva Oslóban a Faragó – Kárpáti, Mátrai, Kotász – Bundzsák, Berendy – Sándor, Hidegkuti, Tichy, Gilicz, Fenyvesi tizenegy kezdett, soraiban egyetlen újonccal, a szegedi

Tichy légi harca a norvég védőkkel

Gilicz Istvánnal. Az 1:2 rossz indulást jelentett a vb-selejtezőkön. Négy nappal később Stockholmban a cél nemcsak a játék, hanem az 1958-as vb körülményeinek feltérképezése is volt. Mindenki bízott abban, hogy a rossz rajt ellenére kijut a csapat a tornára. (Ki is jutott, megverte a folytatásban kétszer a bolgárokat, s egyszer Budapesten a norvégokat.) A Råsunda Stadionban gól nélkül ért véget a mérkőzés, a Faragó – Kárpáti, Várhidi, Kotász védelem nem kapott, a Bozsik, Berendy fedezetsor, illetve a Tóth II, Machos, Tichy, Gilicz (Fenyvesi), Bencsics csatársor nem szerzett gólt. Aznap egyébként Budapesten találkozott a két B-válogatott, a Danka – Kóczián II, Jancsik, Lantos – Szojka, Sipos – Szovják, Varga, Aspirány, Molnár, Tóth Mihály összeállítású csapat (beállt még Szigeti is) 2:2-re végzett a Népstadionban, noha a helyzetei alapján nyerhetett volna.

Hidegkuti (8-as) és a norvég Hansen kapus csatája

Június 23-án a Népstadionban a bolgárokkal vívott világbajnoki selejtezőt a magyar válogatott. Némi túlzással megtippelhető volt előre az eredmény, mert az 1934-es Mondiale előtt is vívott selejtezőt a két együttes, s mindkét találkozót 4:1-re nyerték meg a mieink. Az 1957-est is. Hatvanezer néző előtt Machos Ferenc egymaga elrendezte a mérkőzést, miután az első félórában mesterhármast szerzett. A 6., a 14. és a 30. perc is az akkor még a Bp. Honvédban szereplő jobbösszekötő gólját hozta. A második félidőben Bozsik József értékesítette a Machos által kiharcolt büntetőt, majd Dimitrov szépített, s máris kialakult az obligát 4:1-es eredmény. A magyar válogatott összeállítása a következő volt: Faragó – Kárpáti, Várhidi, Kotász – Bozsik, Berendy – Tóth II, Machos, Tichy, Hidegkuti, Tóth Mihály. Az Aranycsapat klasszikus tizenegyéből már csak Bozsik és Hidegkuti játszott – egyaránt kiválóan.

A bolgárokkal különben ismét a szokásos többfrontos csata zajlott, a B-válogatott (Danka – Kovács S., Jancsik, Lantos – Szojka, Sipos – Kalmár II, Varga, Aspirány, Molnár, Szigeti, csere: Csáki) 2:2-es döntetlent ért el Várnában. Az utánpótlás-válogatott balszerencsés, 4:3-as vereséget szenvedett Dimitrovóban.

1957. jún. 12.	Oslo	NORVÉGIA	1:2 (1:1)	vb-selejtező	Tichy
1957. jún. 16.	Stockholm	SVÉDORSZÁG	0:0		
1957. jún. 23.	Bp., Népst.	BULGÁRIA	4:1 (3:0)	vb-selejtező	Machos 3, Bozsik

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

3 mérkőzésen: Berendy Pál (Vasas), Faragó Lajos (Bp. Honvéd), Kárpáti Béla (Vasas), Kotász Antal (Bp. Honvéd), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

2 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Fenyvesi Máté (FTC), Gilicz István (Szegedi EAC), Hidegkuti Nándor (MTK), Machos Ferenc (Bp. Honvéd), Tóth II József (Csepel), Várhidi Pál (Ú. Dózsa)

1 mérkőzésen: Bencsics József (Ú. Dózsa), Bundzsák Dezső (Vasas), Mátrai Sándor (FTC), Sándor Károly (MTK), Tóth Mihály (Ú. Dózsa)

FIFA-KÖRLEVÉL

A magyar futball veszteséglistája

A FIFA, a Nemzetközi Labdarúgó-szövetség 1957. július 17-én körlevélben tájékoztatta a tagszövetségeket a külföldre szakadt magyar játékosok jogi helyzetéről. A névsor orosz barátunk, *Jurij Lukoszjak* segítségével jutott a birtokunkba. A listát olvasva képet kaphatunk arról, micsoda veszteséget szenvedett labdarúgásunk 1956 utolsó és 1957 első hónapjaiban.

A szöveg külön említi azokat a játékosokat, akiknek eltiltása határozatlan időre szól, s egyben jelzi, hogy azonnal tájékoztatni fogja a FIFA a szövetségeket, ha a futballisták jogi státusában változás állna be. A névsorban szerepel néhány később hazatért A- vagy olimpiai válogatott játékos, mint Grosics Gyula, Mathesz Imre, Povázsai László, Palotai Károly, Szentmihályi Antal neve is. (Grosics természetesen akkor nem a Bp. Honvéd, hanem a Tatabánya kapusa volt.)

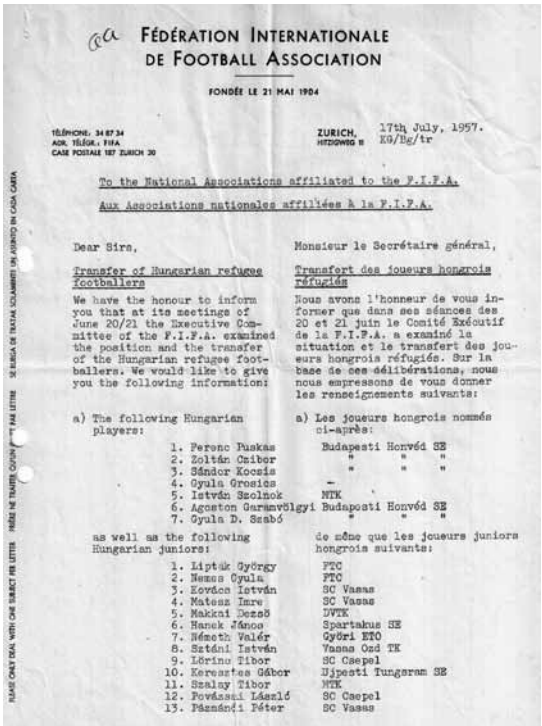
Határozatlan időre eltiltva: Puskás Ferenc, Czibor Zoltán, Kocsis Sándor, Grosics Gyula, Garamvölgyi Ágoston, D. Szabó Gyula (Bp. Honvéd), Szolnok István (MTK). Ifjúsági korú játékosok: Lipták György, Nemes Gyula (FTC), Kovács István, Mathesz Imre, Pázmándy Péter (Vasas), Makai Dezső (DVTK), Hanek János (Spartacus), Németh Valér (Győri ETO), Sztáni István (Ózdi Vasas), Povázsai László, Lőrincz Tibor (Csepel), Szalay Tibor (MTK), Keresztes Gábor (Ú. Tungsram)

A következő játékosok szabadon igazolhatóak 1957. október 21. után:

I. osztályú klubok játékosai: Völgyi-Wölbing József, Kesztyűs Tibor, Beke János, Wágner Tibor, Ivanics Gusztáv (mind Csepel), Cserhalmi Mihály, Zsikla József (Szegedi EAC), Molnár László, Nyírő Lajos, Mészáros István, Kántor József (Szombathelyi Haladás), Csóka József (Bp. Honvéd), Fazekas Árpád, Sági András (MTK), Pitlik László, Rajkai Jenő, Kátai János, Mandherz Imre, Fridvaldszki Tamás, Schmidt Béla, Karsay István, Purjesz László, Veres László, Dalos József (MTK ifjúsági csapata), Zsámboki József, Deutsch-Szigeti Tamás (Újpesti Dózsa).

II. osztályú klubok játékosai: Fendrik István, Németh László, Kerekes Károly, Tremmel Rezső, Rajnai János, Völgyes Alfréd, Frank Ernő, Szkvarics László, Artner Kálmán, Vámos Ferenc, Varga Kálmán, Szabó Vilmos, Halmos Gábor, Hammer Károly, Linzbauer Silvio, Tajthy Ferenc (Soproni VSE), Göplinger Károly, Csákfalvi József, Révész N. László, Juhász Imre, Devecseri Lász-

ló (Pécsi VSK), Singer László, Vasvári József, Toplenszki Viktor, Kisfalvi Béla, Vadász József, Király Sándor (Miskolci VSC), Falus Tamás, Babits László, Hirschler György, Illi István, Koós Tibor, Schüle János, Széll Gyula, Bencze M. István, Giegler Imre, Várdai László (Pénzügyőr), Seres József, Marokházi Béla, Birta József, Kiss Nándor (Ózdi Vasas), Balogh József, Fehér Bálint (Perecesi Bányász), Zalán József, Zsidó Domonkos, Lakatos István, Kamondi Dezső, Vass Ottó, Vető József, Hetessy György, Szász József, Boda József, Csík Ferenc, Márkus László, Szűcs Ferenc, Mihalecz Boldizsár, Takács Béla (Nagykanizsai Bányász), Majercsik Mihály, Fecske István, Kangyár Károly, Jakab István, Birta Sándor, Szlota Tibor, Kéri Árpád (Spartacus SE), Béres András, Domonkos Imre, Ecseri István, Gréczi József, Hullár Lajos, Mézes József, Pálfy Lajos, Tódor Miklós (Dinamo Vasas), Gergely Gyula, Horváth György, Leibmann Ferenc, Pereszlényi Lajos, Steiszkál Albert (Gázművek MTE), Beraxa Gyula, Németh Károly, Pongrácz Imre, Borsos László, Palotai Károly, Mekler György, Bognár György, Ölveczki Tibor, Dimitrosz Bekakisz, Szentmihályi Antal, Tolnai Tibor, Palotai János, Pálfy Antal, Petrosz Vlahosz, Andor Béla (Győri ETO), Dóra Imre, Magyar János, Juhász László, Szénási Ferenc, Hetmann János, Krupa Ferenc (BVSC), Wittner Béla (Pest megyei Dózsa), Várnai Lajos, Herédi Ernő, Ördög Ferenc, Jakab Imre, Fekete Ferenc, Temesi János (Újpesti Tungsram SE), Ihász Antal, Sengel Endre, Mátyus Gyula, Csepregi-Csuzmann Árpád, Elek Zoltán, Pepelán István, Rada György, Kovács Béla, Klema Ágoston (Szállítómunkások SC), Héricz Imre (Szolnoki MÁV), Bozó Balázs, Gór János (Békéscsabai Építők Előre), Varga Kálmán, Kiss György József (Zalaegerszegi Dózsa), Sipos-Sipszky István, Majoros Sándor, Karsay Sándor, Burján József, Mogyorósi Károly, Simon Elemér, Csörgő István, Schmidt Ernő, Laczkó Sándor (Kistext SE), Szabó Béla, Lukács István, Kuczi Mihály, Horváth Károly, Molnár Árpád, Németh Ferenc, Bátor József, Veres Tibor (Székesfehérvári Vasas), Bozsovits János, Hoffmann János, Járosi József, Dávid István, Kiss Endre, Bajai Lajos (Bajai Építők), Jordán György, Szalai Imre, Vági Ferenc (Gyulai Traktor SK-Hunyadi SE), Kenn Alfréd, Kun Miklós, Szondi Aurél, Várszegi Vilmos, Kardos László (Egyetértés), Modrovits György, Horváth Arisztid, Bors Lajos (Veszprémi Haladás).

FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DE FOOTBALL ASSOCIATION

FONDÉE LE 21 MAI 1904

TÉLÉPHONE: 34 87 34
ADR. TÉLÉGR.: FIFA
CASE POSTALE 167 ZURICH 30

ZURICH, 17th July, 1957.
HITZIGWEG 11 K9/Bg/tr

To the National Associations affiliated to the F.I.F.A.

Aux Associations nationales affiliées à la F.I.F.A.

Dear Sirs,

Transfer of Hungarian refugee footballers

We have the honour to inform you that at its meetings of June 20/21 the Executive Committee of the F.I.F.A. examined the position and the transfer of the Hungarian refugee footballers. We would like to give you the following information:

a) The following Hungarian players:

1. Ferenc Puskas
2. Zoltán Czibor
3. Sándor Kocsis
4. Gyula Grosics
5. István Szolnok
6. Agoston Garamvölgyi
7. Gyula D. Szabó

as well as the following Hungarian juniors:

1. Liptak György
2. Nemes Gyula
3. Kovács István
4. Mateas Imre
5. Makrai Dezső
6. Hanek János
7. Németh Valér
8. Sztáni István
9. Lőrinc Tibor
10. Keresztes Gábor
11. Szalay Tibor
12. Povázsai László
13. Pázmándi Péter

Monsieur le Secrétaire général,

Transfert des joueurs hongrois réfugiés

Nous avons l'honneur de vous informer que dans ses séances des 20 et 21 juin le Comité Exécutif de la F.I.F.A. a examiné la situation et le transfert des joueurs hongrois réfugiés. Sur la base de ces délibérations, nous nous empressons de vous donner les renseignements suivants:

a) Les joueurs hongrois nommés ci-après:

Budapesti Honvéd SE
" " "
" " "
–
MTK
Budapesti Honvéd SE
" " "

de même que les joueurs juniors hongrois suivants:

FTC
FTC
SC Vasas
SC Vasas
ÚVTK
Spartakus SE
Győri ETO
Vasas Ozd TK
SC Csepel
Ujpesti Tungsram SE
MTK
SC Csepel
SC Vasas

PLEASE ONLY DEAL WITH ONE SUBJECT PER LETTER · PRIÈRE NE TRAITER QU'UN SEUL SUJET PAR LETTRE · SE RUEGA DE TRATAR SOLAMENTE UN ASUNTO EN CADA CARTA

A FIFA-jegyzőkönyv első oldala

Augusztus 6-án újabb körlevelet küldött szét a FIFA, amelyben megismételte, hogy a játékosok többségének az eltiltása 1957. október 20-án lejár. A magyar szövetség kérésére az addig határozatlan időre eltiltott játékosok közül Puskást és Czibort 1958. október 21-ig, Garamvölgyit és D. Szabót 1958. február 21-ig, a többieket, így Kocsist, Grosicsot, Szolnokot, valamint a 13 korábbi ifjúsági válogatott játékost 1958. április 21-ig tiltotta el.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Tichy az Újpestben, Machos az MTK-ban

1957 bizonytalan és szomorú első hónapjaiban a legtöbb élvonalbeli csapatunk útra kelt. A Bp. Honvéd dél-amerikai portyájával külön is foglalkozunk, most nézzük a többieket!

Az immár Újpesti Dózsa nevet viselő lila-fehérek Törökországban és Izraelben jártak. Eleinte szó volt arról, hogy Tichy Lajos és/vagy Machos Ferenc is elkíséri őket (Tichy még az indulás előtt játszott is a soraikban kölcsönjátékosként), de végül a két válogatott csatár közül csak előbbivel keltek útra. Tichy egy ideig edzett is a lila-fehérekkel, a szaktanácsadónak, illetve ahogyan ő fogalmazta meg, szakvezetőnek odaszerződött Sebes Gusztáv nagyon szerette volna, ha odaigazol. Mint közismert, ebből nem lett végül semmi, de a következő évek leggólerősebb NB I-es játékosa mégiscsak játszott lila-fehérben néhány mérkőzést.

Szimcsák I (MTK) gólt lő az Union Berlin kapujába

Február utolsó hetében egyébként azt jelentette a *Sport* néven kiadott napilap, hogy „kilenc csapat portyázik". *Rózsaligeti László A futball aranykora* című könyvében idézte a lapot: „A Szombathelyi Haladás már elutazott Jugoszláviába. A Ferencváros és az MTK csütörtökön vagy pénteken indul Csehszlovákiába, az Újpesti Dózsa Törökországba, a Diósgyőri VTK Lengyelországba, a Pécs-Baranya Jugoszláviába. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a Vasas, a Csepel és az Egyetértés már külföldön van, akkor nem nehéz összeszámolni, hogy ugyanazon időben egyszerre kilenc magyar csapat is portyázik külföldön." (Kikövetkeztethetjük: a még Dél-Amerikában lévő „vegyes csapatot" a hivatalos orgánum nem tekintette a Bp. Honvéd képviselőjének.)

Az MTK később átutazott az NSZK-ba is, a legnagyobb visszhangot kiváltó mérkőzésen a VfB Stuttgart együttesét például 9:2-re ütötte ki – 25 000 néző előtt. A kölcsönjátékos, Machos Ferenc négy gólt szerezve tündökölt. (Megjegyzés: a szerzőknek sikerült megnézni a meccs összefoglalóját az UFA híradójában, lenyűgöző volt a kék-fehérek gólparádéja.)

A Vasas Belgiumban, Luxemburgban és az NSZK-ban járt. Szilágyi I Gyula tréfásan mondta: „Remélem, többen jövünk majd haza, mint ahányan elindulunk." Igaza lett: Kaszás László odakinn csatlakozott a csapathoz, és visszajött az együttessel. Aztán megint útra kelt… A Ferencváros februárban és márciusban Pozsonyban, Prágában, Casablancában és Brüsszelben is játszott, a Slovant megverte, a Slaviával, Marokkóban a svéd Malmö FF-fel és végül az Anderlechttel döntetlenre végzett. A hagyományos Húsvéti Tornán – nyilván amiatt, mert megromlott az osztrákokkal a viszony – ezúttal a Fradi és az MTK jugoszláv csapatokkal mérkőzött. A zöld-fehérek a Partizant és a Vojvodinát is 1:0-ra verték. A második meccsen már kölcsönjátékosok is erősítették a Fradit, az egyetlen gólt is újpesti, Bencsics József szerezte. (Tóth II József és Tóth Mihály játszott még.) Az FTC ezzel megnyerte a tornát.

Az államelnök és a világszépe is nézte a Honvédot

Január első napjaiban a Bp. Honvéd legénysége Itáliában készült a dél-amerikai útra. A már korábban hazatért Tichy Lajost és Machos Ferencet január 4-én követte Babolcsay György, Palicskó Tibor és Solti István, az ex-honvédos Budai I László (a Tunya), aki az idő tájt éppen Bécsben turistáskodott, valamint Szöcske, alias Szűcs Ernő masszőr és Madarász Endre alezredes-szakosztályvezető is. A játékosállomány mégsem gyengült, sőt! A már novemberben régi társai közé visszatért Grosics Gyula után az újpesti Szusza Ferenc, valamint a három MTK-játékos, Sándor Károly, Szolnok István és Lantos Mihály, illetve Grosics sógora, a szintén élvonalbeli játékos, Bagoly Bertalan is csatlakozott a csapathoz.

A túrát még november-december fordulóján Párizsban Julius Ukrainczyk, az ismert menedzser ajánlotta Östreicheréknek, s a társulat szinte egyöntetű lelkesedéssel fogadta. Amikor viszont hírét vették az MLSZ tiltásának, többen elbizonytalanodtak. Bonyolította a helyzetet, hogy a FIFA is tudomásul vette az MLSZ tiltását, s az erről szóló passzust szétküldte a nemzeti szövetségeknek. Ospedalettiben, a Hotel Reginában laktak a játékosok (illetve néhány kint lévő hozzátartozó), akik egyébként az ott tartott, január 5-i játékos-értekezleten döntöttek véglegesen a túrán való részvétel mellett. A hazai sajtónak a csapat vezetője telefonon már másnap megerősítette, hogy eltökéltek az indulásra, ugyanakkor rendkívül sajnálják, hogy az MLSZ nem járult hozzá a legalizáláshoz.

„Már három éve hitegetik a társaságot a dél-amerikai portya lehetőségével, érthető a bizalmatlanság. Egyet azonban leszögeztünk: legkésőbb március harmincegyedikéig otthon leszünk!" – nyilatkozta a *Sport* hasábjain Östreicher Emil, utalva a már 1953 óta lebegtetett, aztán 1954-ben lefújt lehetőségre.

A FIFA, amely korábban kipostázta a tiltásról szóló körlevelet a nagyvilágba, az MLSZ-t már azzal kereste meg, hogy a magyar szövetség mégis engedélyezze a túrát.

Dél-Amerikában – hátul, balról: Budai II, Kocsis, Szusza, Puskás, Czibor. Középen: Bozsik, Bányai, Kotász. Elöl: Rákóczi, Grosics, Lantos

„A FIFA a dél-amerikai szövetség kezdeményezésére jár el" – nyilatkozta Nagy Marcell, arra hivatkozva, hogy a brazilok rengeteget költöttek a fogadásra, s például a Flamengo elleni, első tervezett találkozóra minden jegyet eladtak. „Az MLSZ álláspontja azonban változatlan – tette hozzá. – Nem engedélyezzük a túrát!"

Január közepén már Rio de Janeiróban edzett a Honvéd legénysége, amelyet „odaát" gyakran Budapest-Hungária alkalmi elnevezéssel illet-

tek. Az évszakhoz méltó, rettentő kánikulában. Az AFP francia hírügynökség korabeli beszámolója szerint felvetődött, hogy a Flamengo elhalasztja a magyarok első fellépését azért, hogy képviselője időt nyerjen a FIFA-nál folytatott, zürichi tárgyalásaira. Ugyanaznap a német DPA viszont azt jelentette, hogy elhárult minden akadály a teltházas első meccs lejátszása elől.

Puskás (Honvéd) és Evaristo (Flamengo)

Az első brazil találkozót végül az eredeti időpontban, január 19-én vívta a csapat. A közel 50 fokos, délutáni hőség mellett az akklimatizáció nehézsége is kínozta a labdarúgókat, így nem csoda, hogy a Maracana 113 629 fizető nézője előtt a Flamengo (soraiban Evaristo de Macedóval és Moacyrral) 6:4-re győzött. A magyar gólokat Puskás, Kocsis, Szusza és Budai II szerezték. Jellemző a körítésre, hogy az egy éve hivatalban lévő brazil köztársasági elnök, Juscelino Kubitschek is a Maracana díszpáholyából figyelte a világhírű magyar futballisták produkcióját. Érdekes, hogy noha Kalmár Jenő is kint járt a csapattal – sőt alakja jól látható a felvételeken – több brazil forrás is a Honvéd küldöttségéhez csatlakozó Guttmann Bélát tünteti fel edzőként.

A második fellépés már jobban sikerült: négy nappal később az 1955-ös riói bajnok Flamengónál semmivel sem gyengébb, sőt éppen abban az esztendőben állami bajnokságot nyerő, Garrinchát, Quarentinhát, Didit, Nilton Santost soraiban tudó Botafogo kényszerült meghajolni Kocsis Sándor nagysága előtt. Nem túlzás, az 1954-es világbajnokság magyar gólkirálya élete egyik legjobb kilencven percét játszva három gólt lőtt a vendéglátók kapujába. A Honvéd 4:2-re nyert (éppúgy, mint a válogatott a svájci világbajnokságon…) a fekete-fehér csíkosak ellen, a hiányzó gólt Puskás szerezte.

Az MLSZ eközben táviratokkal bombázta a FIFA-t, hogy a világszövetség tiltsa le a túrát, s hozzon szankciókat a rebelliseket befogadó brazil sportszövetség, a CBD ellen. A FIFA igyekezett elboronálni a vitát, s ebben partnerre lelt a dél-amerikaiakban is. Paulo Costa, a CBD európai képviselője kilátásba helyezte, hogy szövetsége megbünteti majd a két fogadó klubot – ám aki kicsit is tudta, mit jelent Brazíliában a Flamengo és a Botafogo, nem vehette a dörgedelmet túlontúl komolyan. A magyar szövetség ellenben később megbüntette a brazilokat: a meghívás ellenére lemondta a válogatott 1957 nyarára esedékes, hivatalos riói fellépését.

Közben a Honvéd újabb és újabb meghívásokat kapott. A következő találkozót ismét a Flamengo ellen, de São Paulóban, a Pacaembu Stadionban játszotta a gárda, s visszavágott az első vereségért. Éppúgy 6:4-re nyert, mint a brazilok az első meccsen. Puskás négy gólt is lőtt (kettőt tizenegyesből), Budai és Sándor pedig egyet-egyet. A csapatkapitány első gólja után Moacyr révén még egyenlítő piros-feketék 1:6 után tértek csak magukhoz a melegtől erejükkel teljesen elkészülő magyarok ellen. Szerencsére, túlságosan későn…

A Honvéd megnyerte a következő mérkőzését is (ezúttal Rióban, a Flamengo ellen 3:2-re, gólszerzők Budai, Sándor és Szusza), s akkor még senki sem gondolta, hogy ez lesz a portya utolsó sikere. A túra három záró meccsén kétszer kikapott, s egyszer döntetlenre játszott az egyre inkább kifáradó legénység. Rio de Janeiróban jelentkeztek leginkább az akklimatizáció és a fáradtság komplex nyűgjei, a Flamengo és a Botafogo vegyes csapata 6:2-re nyert. Puskás akkor is lőtt kettőt, de ez vajmi kevés volt Didi és Evaristo két-két, valamint Garrincha és Dida egy-egy találatával szemben.

A Honvéd és a Flamengo ezek után átköltözött a venezuelai Caracasba, ott is megmérkőztek kétszer. Az interneten fellelhető a *Lider* nevű lap visszaemlékezése a február 16-i és a három nappal későbbi mérkőzésre, ebből kiderül, hogy a találkozókat a Leones de Caracas és a Tiburones de la Guaira baseballstadionjában rendezték, mintegy az első ottani profi bajnokságnak kedvet csinálva. Az elsőn megjelent Susana Dujim kisasszony, az aktuális világszépe, míg a kezdőrúgást Rafael Herrera Tovar tábornok, egyben sportminiszter végezte el. A két, „semleges pályán" tartott mérkőzés közül az elsőt a Flamengo megnyerte 5:3-ra (magyar gólszerzők: Puskás, Budai II és Kocsis), a második döntetlenre végződött (1:1, Budai II).

Ez volt az utolsó két találkozó, amelyen a világ egykori legjobb klubcsapata pályára lépett. Puskás Ferenc, Kocsis Sándor és Czibor Zoltán soha többé nem játszott a régi társakkal.

MENEKÜLTEK

Szabad Magyarország FC

Szemernyi túlzás sincsen benne: számos akkori ország a válogatottjának is elfogadta volna a Grosics – Faludi, Sipos I, Herédi – Mathesz, Szolnok – Zsámboki, Kocsis, D. Szabó, Puskás, Szalay tizenegyet. Tagja volt három vébéezüstérmes, egy további A-válogatott (Sipos), két további magyar bajnok (Herédi, Szolnok), két törzstag Európa egyik legerősebb ifjúsági válogatottjából (Mathesz, Szalay), de amúgy egyetlen kivétellel mindenki játszott a magyar élvonalban. A kevésbé ismert nevek közül Szalay Tibor később a Barcelonában és a Beşiktaşban szerepelt egyebek mellett, D. Szabó Gyula a Real Madridot is megjárva Ausztriában nyert bajnoki címeket, Zsámboki Jóska, becenevén Cigány a Bayern Münchenben futballozott aztán.

Kényszerből verődtek össze: Bécsbe vonzotta őket az elbukott magyar forradalom, s a FIFA eltiltása miatt nem kaphattak szerződést a szilenciumuk idején. Östreicher Emil, illetve a három világklasszis, Puskás Ferenc, Grosics Gyula és Kocsis Sándor alkotta a társaság főnökségét, de leginkább Emil bácsi és Öcsi tárgyaltak és szervezkedtek. Osztrák alacsonyabb osztályú brigádok ellen hakniztak, ameddig lehetett.

Érték őket meglepetések. A Wacker ellen játszottak, Kocsis Kocka nehezen viselte, hogy egy remek felépítésű, szófukar fickó elfejelgeti előle a labdákat. Oda is szólt Puskásnak: „A k. anyját ennek a svábnak, állandóan lefejel." S nem győzött csodálkozni, amikor a „sváb" magyarul válaszolt: „Rendes asszony az anyukám, miért bántod?" Kocsis becsületére legyen mondva, a következő mérkőzésükön Kuzman József, a „svábnak" nézett ifjú, az Ikarus korábbi ifjúsági válogatott csatára már közöttük játszott.

Jelentkeztek újabb és újabb játékosok, mint az MTK ifistái közül Sági András és Fridvalszki Tamás. Kuzman József, aki aztán hosszú külhoni pályafutása során a Wiener SC, a Betis, az

A menekültek csapata 1957 májusában, Klagenfurtban. Állnak, balról: Kocsis, Herédi, Sipos I., Faludi, Szolnok, D. Szabó. Elöl: Szalay, Puskás, Grosics, Mathesz, Zsámboki

Espanyol, a Beşiktaş, a Philadelphia és a Cleveland játékosa is volt, úgy emlékezett egy régi beszélgetésben, hogy a brigád többnyire Free Hungary, esetenként Hontalan Magyarok Válogatottja néven játszott, de ők leginkább Puskás-cirkusznak nevezték magukat. Okuk támadt rá: varázslók és artisták akadtak közöttük, akiknek kelléke a labda volt. Miután a csapatot Östreicher Emil elvitte Görögországba, a társaság kétszer is összecsapott a Panathinaikosszal. Egyszer megverte, másodszor pedig addig tartott a mérkőzés, ameddig a görögök nem álltak nyerésre. 102 percig. Tréningezett a keret az Apollón Athénnel, ám még az is előfordult, hogy a három világklasszis bemutatóedzést tartson az athéni Olimpiai Stadionban. Harmincezer fizető néző előtt!

A FIFA utána megbüntette az eltiltott magyarokat fogadó görögöket, majd az osztrák szövetséget is. A légiós csapat feloszlott. De életük végéig szép emlékként gondoltak-gondolnak arra az együttesre, amelyet Szabad Magyarországnak hívtak.

A pálya rossz, de a kedv jó. Edzés Athénban

Mint oldott kéve

1957 tavaszán rengeteg magyar futballista bolyongott külföldön, jóval többen, mint ahányan játszhattak valamelyik külhoni bajnokságban. Az MLSZ által kért FIFA-eltiltás sokakat kényszerített tétlenségre.

A már régebb óta Nyugat-Európában élők természetesen játszottak. Így Újlaki József és Koczur Ferry is, akik az OGC Nice színeiben a Real Madrid elleni negyeddöntőben búcsúztak a Bajnokcsapatok Európa-kupájától. Csapatuk egyébként pocsékul szerepelt a francia élvonalban, címvédő létére csak a tizenharmadik helyen végzett.

Spanyolországban Kubala László továbbra is nagy sztár volt, ugyanakkor a La Ligában a Barcelonának nem ment – önmagához képest – fényesen, nemcsak a Real Madrid, hanem a Sevilla is megelőzte. A kupa (akkori nevén a Copa Generalísimo de futból) ellenben diadalmenetet hozott. A nyolcaddöntőtől a fináléig vezető úton a Barça hat mérkőzésen 31 gólt szerzett, méghozzá az Atlético Madrid, a Real Madrid és a Real Sociedad ellen! A döntőt Katalóniában rendezték, mivel a Barcelona és az Espanyol játszhatott a trófeáért. A gránátvörös-kékek, a Blaugrana legénysége a vártnál talán nehezebben, csupán 1:0-ra nyert, a gólt a tartaléksorból előlépett balszélső, Francisco Sampedro fejelte. Kuksi, aki a döntőben is pályára lépett, öt meccsen öt gólt szerzett a sorozatban.

Németországban is játszott korábbi magyar válogatott: Csernai Pál, aki, miután lejárt az eltiltása, 1956 nyarától már a Karlsruher SC játékosa volt.

Az olasz első osztályban két tréner dolgozott, Sárosi György dr. az első 29 fordulóban az AS Roma edzője, Czeizler Lajos az első húsz fordulóban a Sampdoria sportigazgatója volt. Már csak Vinyei Jenő (SPAL) és Szőke László (Triestina) játszott a honfitársaink közül az első ligában. Nyers István bő nyolc év után elhagyta Itáliát, Kubala László segítségével a Barcelonához került, ám ott nem játszott hivatalos mérkőzésen.

Portugáliában az első négy helyezett együttest dél-amerikai mesterek dirigálták, de az első osztályban dolgozott Biri János (Fabril Barreiro) is. A már hatvanon túli Szabó József a második ligás Sporting Bragát irányította.

Fekete Árpád (civilben) a guadalajarai Chivas edzője volt

Berkessy Elemér Belgiumban a Beerschot edzője volt, Ciprusson Zsengellér Gyula a fővárosi APOEL-t vezette.

Az NDK-ban Gyarmati János a válogatott élén állt, Orczifalvi Istvánt a Dynamo Berlinhez vezényelték. Ember József a Kínai Népköztársaságban az Augusztus 1. nevű katonacsapatot, egyben a válogatottat is segítette.

Ausztriában már szerződést kaptak azok, akiket nem tiltottak el.

Dolgozott Kalmár Jenő is, a Wacker Wien együttesét irányította. Kuzman József, az Ikarus korábbi futballistája is játszott néhány nem hivatalos mérkőzésen a csapatban. Ő aztán később odébbállt a Wiener Sportclubba, oda, ahol rövid ideig Östreicher Emil is szerepet vállalt. Egészen addig, ameddig a Real Madrid nem hívta…

Az Egyesült Államokba szintén érkeztek magyarok, közülük többen is New York felé vették az irányt. A Hungaria 1956–1957-ben, a korábbi román gólkirály, Bonyhádi Lajos irányításával, Majtényi Béla, Karsay Sándor (a Videoton későbbi válogatott játékosának, Karsay Lászlónak egyik bátyja) és a hatvanas években az amerikai válogatottba is bekerült Pál József remeklésével megnyerte az egyik ottani divíziót, a DAFB-t.

Orth György Peruban szövetségi kapitányként tevékenykedett, egyebek mellett irányította a válogatottat a hazai rendezésű Copa Américán. A hétcsapatos tornán a gárda – a végső győztes argentinokat megverve – a negyedik lett, a második helyezett brazilokkal és a harmadik uruguayiakkal azonos pontszámmal.

A korosodó Orth György Peruban dolgozott

NB I-es mérkőzések az érsekségi központban

Talán meglepő, ám attól még igaz, hogy Esztergomban is vívtak első osztályú találkozókat.

A Dorog a stadionjának korszerűsítése (füvesítése) miatt 1957 tavaszán a szomszédos városban rendezte meg a bajnoki mérkőzéseit. A Ferencváros ellen tízezren voltak, holott a Bazilika tövében álló létesítmény maximális kapacitása hatezer fő volt. A Fradi nyert 1:0-ra. (Képes Sport 1957. március 26.)

Június 2-án a SZEAC elleni 2:0-s győzelmükkel búcsúztak el ideiglenes otthonuktól, valamint a háromezer nézőjüktől Buzánszky Jenőék. (Képes Sport 1957. június 4.)

Az esztergomi potyázók fáról nézték a meccset

A Ferencváros bejutott a döntőbe

A még 1955-ben elkezdett MNK-sorozat nyolcaddöntőjében már csak egyetlen hely volt kiadó (miközben a Szegedi Haladás már 1956-ban bejutott az elődöntőbe), áprilisban a Vasas – mindössze 3500 néző előtt az Üllői úton – 3:2-re megverte a nagyon meggyengült, s még minden, a dél-amerikai túra után eltiltott játékosát nélkülöző Honvédot.

Addigra már a Ferencváros bejutott döntőbe! Az ismét zöld-fehérbe bújt Fradi régi nevének visszavétele után január 27-én játszotta az első tétmérkőzését. A szurkolók is átérezték ennek jelentőségét: a hideg ellenére 15 000 drukker ment ki a találkozóra. A Csanádi Árpád által irányított FTC simán, 3:0-ra nyert a Szombathelyi Haladás elleni negyeddöntőben, nem számított, hogy Ombódi elrontott egy tizenegyest. Érdekes, hogy a vasiak kapuját Horváth György védte, aki aztán az 1958-as döntőben már a Ferencváros kapusa volt. Tiltakoztak is a finálé elveszítése után a salgótarjániak, bizonygatva, hogy szerintük ugyanabban a sorozatban nem szerepelhet valaki két csapatban is. Február 17-én még egyet lépett előre a Ferencváros, miután hazai pályán 5:0-ra megverte a szegedi egyetemi csapatot. Meglehetősen fura helyzetet teremtett, hogy az egyik ágon még a nyolc közé jutásért csatározott két alakulat, a másikon viszont már ismertté vált a döntő egyik résztvevője.

1957 nyarára még mindig csak az derült ki, hogy az Újpesti Dózsa játszik majd valamikor az elődöntőben a Salgótarján–Vasas mérkőzés győztesével. A másik ágon már rég finalista volt a Ferencváros.

A Ferencváros bekerült a kupadöntőbe. Balról: Dékány, Dalnoki, Kertész, Vilezsál, Fenyvesi, Borsos, Gerendás, Mátrai, Orosz, Gulyás, Ombódi

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Varga József 6 – Törőcsik II Ferenc 10, Palicskó Tibor 8, Solti (Schlozarik) István 11 – Törőcsik I István 7, Csákó József 6/1 – Kiss László 5, Machos Ferenc 11/5, Tichy Lajos 11/6, Babolcsay György 5/1, Tímár István 11/4.
A többiek: Faragó Lajos (k) 5, Kotász (Gottlieb) Antal 5, Bányai (Breier) Nándor 4, Bozsik József 4/1, Horváth Imre 3, Marosi László 3/1, Galambos József 2, Rákóczi László 2, Budai (Bednarik) II László 1, Kovács István 1

CSEPEL SC:
Tóth István 8 – Kóczián II János 10/3, Mednyánszky Rudolf 7, Takács György 6 – Ughy Tibor 11, Sulia Ottó 10 – Egervári László 7/1, Tóth II József 11/4, Keszthelyi (Keszli) II Mihály 11/3, Kereki István 10/1, Fenyvesi György 6/3. A többiek: Bulla József 6, Gondos Tibor 5/3, Kóczián I Antal 4, Bakó Béla (k) 3, Magyar Árpád 3, Kalmár László 2, Kleibán Antal 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 11 – Buzánszky Jenő 9/1, Kónya II István 11, Bakonyi István 11 – Pálmai Sándor 7, Prohászka János 11 – Pozsonyi Ignác 9/3, Varga János 11/4, Monostori II Tivadar 11/2, Révész I István 6/4, Galina József 8. A többiek: Fürtös Gábor 5, Dombai László 4, Kinczel László 4, Csóri László 1, Fellegi (Ferpász) István 1, Lakat Jenő 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Gulyás Géza 11 – Ombódi Imre 11/1, Mátrai (Magna) Sándor 11, Dalnoki Jenő 9/1 – Gerendás András 10, Dékány Ferenc 11 – Kertész Tamás 8/2, Láng Károly 9/2, Orosz Pál 10/4, Borsos Miklós 9/3, Fenyvesi Máté 11/3. A többiek: Vilezsál Oszkár 7, Kispéter Mihály 2, Takács Lajos 1, Tolonits Sándor 1

MTK:
Gellér Sándor 7 – Fábián Zoltán 5, Börzsey János 10, Kovács III Ferenc 8 – Kovács I Imre 11/1, Sipos (Sipszky) Ferenc 11/1 – Bödör László 7/3, Hidegkuti Nándor 11/10, Palotás (Poteleczky) Péter 10/4, Molnár János 6/5, Szimcsák I István 10/1. A többiek: Kárász Endre 5/2, Lantos (Lendenmayer) Mihály 5/1, Sándor Károly 5/3, Veres János (k) 4, Gál Ferenc 3, Szimcsák II László 2, Arató Gábor 1

PÉCS-BARANYA DÓZSA:
Danka Imre 11 – Szőcs János 9, Kocsis Ernő 11, Csupák József 9 – Lovig Károly 10, Kresz Sándor 11 – Kamondi Imre 10/1, Garami (Glück) József 6/1, Opova József 10/3, Serédi (Schwara) Nándor 11, Horváth László 10/2. A többiek: Hegyi Sándor 6, Pleck Róbert 3, Farkas Ferenc 2, Lehel (Léber) Gyula 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 11 – Sándor I Gyula 7, Jancsik Mihály 11, Oláh II Dezső 11 – Szojka Ferenc 11/1, Dávid Róbert 10 – Bablena László 9, Vasas Mihály 11/9, Csáki Béla 10/8, Bodon Tibor 9/3, Taliga Ferenc 9/2. A többiek: Jagodics László 5/4, Chladni Nándor 3, Jedlicska Sándor 3, Horváth Sándor 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Mészáros Károly 9 – Szabó Miklós 10, Pozsgai István 10, Benák András 9 – Baráth János 11, Zallár Andor 7 – Polyvás Dániel 8, Rábay László 11/4, Nemes István 11/3, Gilicz István 8/4, Halász János 9/2. A többiek: Bánáthy János 6, Vass István 4, Böjtös János 3, Gát László 2, Hódi Zoltán (k) 2, Faragó Gyula 1

SZOMBATHELYI HALADÁS:
Horváth György 6 – Varga III Imre 6, Tarr István 11, Szőllősi Emil 10 – Kulcsár Ferenc 11, Szakály József 7 – Polgár János 11/3, Ekler József 6, Varga Ferenc 11/4, Novák Dezső 6/2, Kolesánszky Zoltán 7/1. A többiek: Kovács Sándor 5, Varga János (k) 5, Czigony István 4, Dombai Károly 4, Pál László 4/2, Papp Lajos 4, Kelemen László 2/1, Bencze Károly 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Fertői Gyula 7 – Farsang Ferenc 10, Kovács Sándor 9, Lugosi János 10/1 – Guba Balázs 11, Majtán József 6 – Szovják István 11/4, Lahos László 11/4, Hári László 11/1, Kovács IV István 11/2, Deli András 11. A többiek: Fekete István (k) 4, Környei Viktor 3, Macsali Gyula 3, Beck Ferenc 2/1, Molnár Sándor 1

VASAS SC:
Kovalik Ferenc 11 – Kárpáti Béla 11, Kontha Károly 11, Sárosi László 11 – Bundzsák Dezső 10/5, Berendy Pál 11 – Raduly József 11/1, Csordás Lajos 11/8, Szilágyi I Gyula 11/17, Kaszás (Kaszner) László 11/4, Lenkei (Lelenka) Sándor 11/1. A többiek: Szilágyi II János 1

ÚJPESTI DÓZSA:
Török Gábor 6 – Zalai Lajos 11, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 11/2, Farsang Endre 11 – Borsányi (Prudits) György 11, Halmai József 11 – Nagy Károly 9/1, Szusza Ferenc 5/5, Aspirány Gusztáv 9/3, Bencsics József 11/5, Tóth Mihály 11/2. A többiek: Komáromi Tibor (k), 5, Virág István 5, Győrvári József 2, Mihály József 2, Sziklai István 1

Az 1957. tavaszi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Vasas SC	*11*	*7*	*3*	*1*	*36:14*	*17*
2. MTK	*11*	*8*	*–*	*3*	*31:16*	*16*
3. Újpesti Dózsa	*11*	*6*	*2*	*3*	*18:12*	*14*
4. Ferencvárosi TC	*11*	*5*	*3*	*3*	*16:11*	*13*
5. Csepel SC	*11*	*5*	*3*	*3*	*18:18*	*13*
6. Salgótarjáni BTC	*11*	*4*	*4*	*3*	*28:23*	*12*
7. Pécs-Baranya	*11*	*5*	*2*	*4*	*7:12*	*12*
8. Tatabányai B.	*11*	*3*	*4*	*4*	*13:16*	*10*
9. Dorogi AC	*11*	*4*	*2*	*5*	*14:21*	*10*
10. Szegedi EAC	*11*	*1*	*4*	*6*	*13:25*	*6*
11. Bp. Honvéd	*11*	*1*	*3*	*7*	*19:27*	*5*
12. Haladás VSE	*11*	*1*	*2*	*8*	*14:32*	*4*

A Vasas bajnokcsapata, balról: Berendy, Kovalik, Lenkei, Kaszás, Csordás, Raduly, Bundzsák, Kontha, Sárosi, Kárpáti, Szilágyi I

Gólkirály:
Szilágyi I Gyula (Vasas) 17 góllal

Kontha Károly, a védelem egyik pillére

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1. Vasas	X	2:3	3:1		3:0			4:0	4:0			6:0
2. MTK		X		1:0	3:2		2:0		7:1		2:1	
3. Ú. Dózsa		2:1	X		0:1	3:1			4:0	1:2	2:1	
4. FTC	1:1		1:2	X		3:2	3:0			3:0	2:1	
5. Csepel				2:2	X	2:4	0:0			1:1	4:2	
6. SBTC	2:2	5:0				X		2:2	0:0			5:4
7. Pécs-Baranya	0:3		1:1			2:0	X	1:0			1:0	
8. Tatabánya		1:0	0:1	0:0	1:2			X	1:1			4:3
9. Dorog				0:1	2:3		3:0		X	2:0	3:1	
10. SZEAC	3:3	1:4				2:4	0:1	0:2		X		2:2
11. Honvéd	4:5					3:3		2:2		2:2	X	2:1
12. Haladás		1:8	1:1	2:0	0:1		0:1		0:2			X

Öreg csapat nem vén csapat

Az ismét tizennégy csapatosra „duzzasztott” NB I 1957 őszi rajtja előtt a szakértők véleménye szerint legalább a mezőny egyharmada esélyesnek tűnt a bajnoki címre. Az előző idény győztese, a Vasas éppen olyan favorit volt, mint az MTK, a sorait rendező Honvéd vagy akár a Ferencváros. A legerősebb vidéki csapatnak a Tatabányai Bányászt tippelték, amely feltétlenül masszívabbá vált a visszatérő Grosics Gyulával.

Leo Horn, a holland játékvezető

Az első öt forduló történései csak részben igazolták a várakozásokat. A legnagyobb meglepetést az előző idényt szinte változatlan összeállításban végigjátszó Vasas visszaesése jelentette, a piros-kékek keveset mutattak abból a játékból, amellyel néhány hónap alatt megszerezték történetük első bajnoki címét és megvédték elsőségüket az 1957-es Közép-európai Kupában. Az ötödik fordulóban már a harmadik vereségüket szenvedték el, mentségükre legyen mondva, hogy a Népstadion kettős rangadóján (a négy évvel korábban az Évszázad mérkőzését is dirigáló Leo Horn játékvezetése mellett), remek mérkőzésen csak 3:2-re kaptak ki az első hetekben a leggólerősebb formát mutató csapattól, a Ferencvárostól.

Éppen abban a fordulóban szenvedett először vereséget a Lakat Károly által irányított Tatabánya, amely szeptember elsején – különleges kulisszák előtt – 2:0-ra megverte a Fradit. Akkortól vált hagyománnyá, hogy a sorsolás a bányásznapra mindig egy tekintélyes ellenfelet „küldött” Tatabányára. 1957-ben a kitüntetéseket osztó Kádár János és további húszezer néző figyelte, mire megy a Bányász az ország legnépszerűbb klubja ellen. Dalnoki Jenő az egyik, Lahos László a másik oldalon hagyott ki büntetőt – ám a hónapokkal később a vébékeretbe is bekerülő csatár jóvátette a hibáját, két góljával eldöntötte a szezon egyik legjobb meccsét. De nem csak ő remekelt, ahogyan a *Képes Sport* írta: „Grosics fénykorához méltón védett és irányította társait.” Noha a találkozóról szóló beszámoló mintha az évtized korábbi éveinek hangulatát idézte volna („A tatabányai együttes szívcsapat, amelyre méltán lehetnek büszkék a széncsaták hősei”), tagadhatatlan, hogy 1957 őszére már visszatért az élet a fővárosba. Akár a sportlapok hirdetéseiből is megtudható, hogy egymás után nyíltak meg, esetleg nyíltak meg újra a zenés-táncos helyek, a Múzeum körúti Múzeum Kávéház, az Erzsébet Szálló és Étterem, a Gundel Tetőterasz, a Gellért Bár, a Pipacs és a Budapest Kávéház is ugyanabban az augusztus végi *Képes Sportban* hirdette magát és fellépő művészeit, a hatból három is utalt arra, hogy nem sokkal korábban nyitott újra.

Gyanítható, hogy a kor legjobb futballistái is megfordultak néhányban – persze, soha nem meccsnapok előtt, szombaton –, de a korabeli sajtó még nem igazán foglalkozott ezzel a kérdéssel. Azzal sokkal inkább, milyen meglepő képet mutatott a félévi zárás után a tabella. A Tatabánya állt ugyanis az élen, egy ponttal megelőzve az MTK-t. Ha a bányászcsapat az utolsó őszi fordulóban nem veszít otthon pontot az ugyancsak kiválóan szereplő, újonc létére a negyedik helyen álló Diósgyőri VTK ellen (Lahos akkor is kihagyott egy büntetőt), még nagyobb is lehetett volna a fölénye. A Tatabánya csupán az ötödik volt a szerzett találatok listáján, ám a Grosics – Hetényi, Kovács, Lugosi védelemnek szinte nem lehetett gólt lőni. Egész

ősszel mindössze kilenc gólt kapott a Tatabánya, öttel kevesebbet, mint az e tekintetben is második MTK.

A fővárosi nagyok közül a Ferencváros az ősz második felében szenvedte meg a hosszú nyári túra fáradalmait, a Vasas elrontotta a szezonkezdést, az Újpesti Dózsa szeszélyesebb volt, mint az időjárás, a Bp. Honvéd pedig még érthetően nem heverte ki három világklasszisa távozását. Sós Károly igyekezett – a fedezetbőségre is tekintettel – a háromvédős, háromfedezetes játékrendet begyakoroltatni, de még így is hol Bozsik, hol Törőcsik I a csatársorban játszott. Az ősz legjobbja Grosics Gyula volt, a góllövőlistát Tichy Lajos vezette 12 góllal, a Honvéd találatainak éppen a felét ő jegyezte.

A *Képes Sport* érdekes gondolatokkal vezette fel a tavaszi idényt (*1958. február 25.*): „Ősszel sok kritika érte a csapatokat. Joggal! A közönség nélkülözte azt, amit éveken keresztül megszokott, a sziporkázóan szellemes játékot, a látványos gólokat, a színvonalas küzdelmeket. Tavasszal feltétlen színvonal-emelkedést várunk. Labdarúgócsapataink hosszú évek fáradsága után végre komoly pihenőhöz jutottak. Így idegileg és fizikailag is felfrissülve láthattak labdarúgóink az előkészületeknek, amelyeket még sohasem végeztek olyan keményen és alaposan, mint az idén. Érdekes lesz a bajnokság, mert most szinte mindegyik csapatunk egy szintről, azonos feltételekkel indul. A budapestiek ősszel joggal hivatkoztak arra, hogy az őszi felkészülésük szinte semmi sem volt a vidékiekéhez képest. A vidékiek zavartalan felkészülése a bajnoki helyezésekben is realizálódott."

Részben bevált a jóslat. Amikor a svédországi világbajnokságra való felkészülés miatt április közepén megszakították a bajnokságot, a Ferencváros állt az élen (27 pont) a Tatabánya (26), valamint a Bp. Honvéd (25) és az egy mérkőzéssel kevesebbet játszott MTK (25) előtt. (A kékfehéreknek a Vasas elleni találkozója maradt el.) Még hat forduló volt hátra, bármelyik bajnoki címet nyerhetett volna.

Talán a kispestiek és a franzstadtiak sajnálhatták legjobban a szünetet, tarthattak attól, hogy megtörik a lendületük. Az addigi hét tavaszi fordulóban a Tatabánya és az MTK (hat mecscsen) hét-hét, a Fradi és a Bp. Honvéd 11-11 pont szerzett.

Június végén, tizenegy hetes szünet után folytatódott a bajnokság, a vb-szereplés okozta csalódás miatt feltétlen gyászos hangulatban. A Ferencváros–Újpesti Dózsa rangadóra csak 35 000 néző látogatott ki a Népstadionba, s mindössze tízezren látták az előmeccset, amelyen a Honvéd a Komlót fogadta. Sajnálhatta, aki nem ment ki, mert a lila-fehérek 4:1-es győzelme alaposat fordított az esélyeken. Akkor éppen a Tatabánya állt a legjobban a vesztett pontokat tekintve, viszont az MTK neve virított a tabella élén.

Az erőltetett menetben lejátszott utolsó öt fordulóban kipukkadt a bányászcsapat. Egymás után játszotta a rangadókat, kikapott a Bp. Honvédtól és az Újpesti Dózsától, döntetlenezett a Ferencvárossal – s ezzel elveszítette reményét a bajnoki címre. Az MTK-nak ellenben még a diósgyőri vereség és a Honvéd elleni döntetlen is „belefért".

Hidegkuti (balra) elbúcsúzott

Ez utóbbi találkozó nevezetessé lett arról is, hogy Hidegkuti Nándor akkor játszott utoljára az NB I-ben.

Az Öregnek becézett csatár nem lépett pályára a 25. fordulóban, a tavasz mérkőzésén, az örökrangadón. A játéknap előtt 32 pontja volt a Fradinak, 31 az MTK-nak és a feljavult Bp. Honvédnak. A Népstadion kettős rangadójának előmérkőzésén a katonacsapat (65 000 drukker előtt) nem bírt a Vasassal. A főmeccsre érkezett még további húszezer szurkoló, közel telt ház előtt játszott a magyar labdarúgás történetének bajnoki címekkel leginkább kidekorált két csapata. A *Képes Sport* nem volt elájulva a látottaktól: „Ha nem is meggyőző játékkal, inkább több szerencsével az MTK nyerte meg a sorsdöntő és végig izgalmas mérkőzést. A Népstadion nagy cavalcadja (sic!), élcsapataink felvonulása azt tanúsította, hogy a VB-n nem érdemtelenül, nem a balszerencse üldözése folytán jutottunk oda, ahova jutottunk. A rangadók színvonala az izgalmas küzdelmek ellenére a magyar labdarúgás tényleges visszaesését tükrözte."

A 2:1-es győzelem nagyon közel hozta az MTK bajnoki címét, ehhez az utolsó fordulóban le kellett győznie a rapszodikus Újpesti Dózsát. Bödör László az első, a társgólkirály Molnár János a második félidőben szerzett egy-egy gólt, így aztán a Bp. Honvéd hiába verte meg a Csepelt, nem tudta befogni. Az FTC ráadásul ismét botlott, már amennyiben annak nevezhető a hajrára formába lendült Vasas elleni 3:3.

Sándor Csikar kitűnően teljesített

„Az MTK lett a bajnok, hozzátehetjük, megérdemelten. Az MTK együttese a legkiegyensúlyozottabb, legjobban találta fel magát a nehéz helyzetekben, pótolni tudta kiesett nagyságait, jó taktikával, jól előkészített csapattal indult hétről hétre a küzdelembe" – írta *Kéri László* az utolsó forduló utáni kedden megjelent *Képes Sportban*. Még hozzátette: „A második helyezett Honvéd talán jobb játékosgárdával rendelkezik, mint a bajnok MTK, de kisebb küzdőszelleme és állandóan hullámzó formája mellett szép teljesítménynek számít előkelő helyezése is. Az FTC sem lehet elégedetlen. Sőt. Mai csapatával büszke lehet a harmadik helyre. Utolsó mérkőzése, a Vasas ellen, híven tükrözte gyengeségeit. Könnyelmű és lyukas védelme 25 perc alatt három gólt szedett össze." Tény: a harmadik helyezett Fradi a kapott gólok alapján csak nyolcadik lett volna. Ellenben a Honvéddal holtversenyben a legtöbb gólt szerezte.

Az MTK elsőségét a *Képes Sport Az öregek dicsérete* címmel ünnepelte, kiemelve, hogy az utolsó találkozó hőse, Kovács I Imre volt az egyetlen, aki minden találkozón játszott a kék-fehéreknél. Kijutott a dicséretből Sándor Károlynak, s a hajrára a helyét visszaszerző Gellér Sándornak is. A bajnokcsapat tagjai közül Lantos Mihály, Kovács Imre, Sándor Károly, Hidegkuti Nándor, Palotás Péter, Gellér Sándor és a csak két találkozón pályára lépő Börzsey János már 1948-ban is az MTK játékosa volt.

Megkezdődött a Baróti-korszak

A svédországi világbajnokság előtt a válogatott – az 1957 nyári oslói botlása ellenére – kiharcolta a részvételt, de aztán nem jutott túl a csoportszakaszon. Az 1954-es csapat játékerejét meg sem közelítő gárda egyéni hibák miatt búcsúzott az egyenes kieséses szakasz előtt.

Szeptember 15-én Szófiában világbajnoki selejtezőt játszott a magyar válogatott. Ez volt a négyfrontos magyar–bolgár csata csúcsa. Két nap alatt az ifik (a Rákosi, Albert, Kuharszky jobbszárnnyal) 2:1-re kikaptak Várnában, az utánpótlás-válogatott (Jagodics és Lahos egy-egy találatával) 2:0-ra győzött Pécsen, míg a B-válogatott (benne négy, az 1954-es vb-n is járt játékossal, Ilku – Kóczián II, Várhidi, Dalnoki – Ughy, Dávid – Budai, Orosz, Bencsics, Palotás, Tóth M. kezdő összeállításban, Krausz és Aspirány állt még be) 1:0-ra kikapott Debrecenben. Mindezt csak azért érdemes rögzíteni, hogy láttassuk, nem volt olyan gyenge akkor már a magyaroktól is sokat tanult bolgár futball, mint arra az eredménytelenségéből következtethetnénk. A lényeg, hogy a nagyválogatott, amely Oslóban vereséggel kezdte a világbajnoki selejtezőket, Budapest után Szófiában is megverte ellenfelét. A bolgárok júniusi legyőzése után Bukovi Márton leköszönt a kapitányi posztról, a Baróti Lajos, Sós Károly és Lakat Károly alkotta trió vette át a válogatott vezetését. A bemutatkozó mérkőzésen három újoncot is avattak, Sipos Ferenc, Sárosi László és Lenkei Sándor először játszott az A-válogatottban. Sipos Ferenc az ezt követő 56 meccs mindegyikén pályára lépett, ez a széria példátlan a magyar labdarúgás történetében. A mérkőzés hőse egy rutinos, már 35 éves csatár, Hidegkuti Nándor volt, aki az első percben csukafejessel szerzett gólt. A 33. percben ismét a kapuba talált, így aztán már nem sokat számított Diev szépítő találata. A 2:1-es győzelmet arató magyar legénység összeállítása a következő volt: Grosics – Kárpáti, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Sándor, Machos, Hidegkuti, Bundzsák, Lenkei.

Egy héttel később a válogatott 91 000 néző előtt 2:1-re kikapott a szovjetektől a Népstadionban. A Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Sándor, Machos (Tichy), Hidegkuti, Bundzsák, Lenkei tizenegy csak nagyon kevéssé hasonlított a majdnem napra pontosan egy évvel korábban, Moszkvában győztes Aranycsapathoz. Csupán hatan játszottak mindkét találkozón a mieink közül. Alkalmasint nem az utódokon múlt, hanem minden idők egyik legerősebb szovjet támadóötösén (Tatusin, Iszajev, Szimonjan, majd Ivanov, Sztrelcov, Iljin), hogy a Szbornaja 2:1-re győzött. A meccs eleje és a vége volt rossz: Tatusin a 6., Sztrelcov a 88. percben szerzett gólt. Nem egészen egy évvel később mindkét játékost (koholt vádak alapján) elítélték, munkatáborba küldték. Borisz Tatusin soha többet nem játszott a válogatottban, Eduard Sztrelcov, szinte a csodával határos módon visszatért, s újra a világ legjobb csatárai közé emelkedett. A magyarok gólját egyébként a 26. percben Hidegkuti Nándor lőtte. Aznap a B-válogatott (Kovalik – Kóczián II, Várhidi, Dalnoki – Lovig, Dávid – Budai, Bencsics, Szilágyi I, Tóth M., Fenyvesi) 1:1-re végzett Moszkvában.

Október 6-án nem keltett nagy feltűnést a franciák elleni 2:0 a Népstadionban, pedig a vendégeknek nem volt rossz csapatuk. Nem egészen egy évvel később bronzérmet nyertek a svédországi világbajnokságon, majd elődöntősök voltak 1960-ban az első kontinensbajnokságon. A meccs egyik szenzációja a francia jobbösszekötő, Újlaki József szereplése volt. Az 1929-es szü-

letésű csatár itthon a Kőbányai TC és a Ganz TE játékosa volt, első klubjában kis sráckként Kocsis Sándor is a csapattársa volt. Az összecsapás magyar hőse az Újpesti Dózsa másodszor (s egyben utoljára) válogatott csatára, a két gólt szerző Aspirány Gusztáv lett. A válogatóbizottság a Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Bozsik, Szojka – Sándor, Machos, Hidegkuti, Aspirány, Fenyvesi tizenegyet küldte pályára, 94 000 néző előtt. Aznap Rennes-ben az influenzával való csatát elveszítő játékosokat is kényszerűségből pályára küldő utánpótlás-válogatott 3:1-re kikapott a galloktól.

Újlaki népszerűségét jelzi, hogy alakja kártyára is rákerült

November 10-én „győzelmi kényszerben" lépett pályára a norvégok ellen a magyar együttes. Csordás Lajos különösen elemében volt, két gólt is szerzett, a kapuba talált Sándor Károly és Machos Ferenc is, míg egy gólnál a norvég Edgar Falchról a saját hálójába került a labda. A magyarok összeállítása a következő volt: Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Bozsik, Berendy – Sándor, Csordás, Machos, Hidegkuti, Lenkei. Az 5:0-s győzelem biztosította a magyar válogatott kijutását a svédországi világbajnokságra. Aznap nem csak az A-válogatott sikere szerzett örömöt: az ifik – az Albert, Kuharszky, Halápi belsőhármassal felállva – 3:1-re győztek a románok ellen Bukarestben.

A Rennes-ben a franciáktól és az influenzától vereséget szenvedő utánpótlás-válogatott. Hátsó sor (balról): Nemes, Taliga, Waldeck, Jagodics, Monostori, Werner, Oláh II. Középső sor: Bukovi, Sulia, Szini, Kazinczy, Karádi, Szimcsák. Elöl: Gelei és Török

Decemberben a magyar és a nyugatnémet válogatott Hannoverben találkozott, ez volt a két csapat első egymás elleni mérkőzése az 1954-es berni vb-döntő óta. Ezen a mérkőzésen debütált szövetségi kapitányként Baróti Lajos. Nyolcvanötezer néző dacolt a hideggel. A névsorok nem igazán emlékeztettek a három és fél évvel korábban a világbajnoki finálében szerepeltekére. A magyar oldalon csak Grosics Gyula, Bozsik József és Hidegkuti Nándor maradt meg hírmondónak, a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Sándor, Csordás, Machos, Hidegkuti (Bundzsák), Lenkei alakulat játszott. A németeknél még nagyobb volt a változás: a berni csoda részesei közül csupán Horst Eckel és Hans Schäfer kapott bizalmat. A Herkenrath – Erhardt (Stollenwerk), Wewers, Juskowiak – Eckel, Szymaniak – Cieslarczyk, A. Schmidt, Kelbassa, Schäfer, Vollmar összetételű tizenegy sokkal inkább számított a jövő csapatának, amely már a svédországi világbajnokságra készült. A németek a 20. percben Alfred Kelbassa – a kiváló atléta, aki éppolyan jó volt e sportágban, mint futballban, amelyben egyébként 31 évesen mutatkozott be a válogatottban – révén szerezték meg a mérkőzés egyetlen gólját. A házigazdák megérdemelten nyertek, a magyar együttes legjobbja Grosics Gyula volt.

Az NSZK–Magyarország mérkőzés műsorfüzete és belépője

Azok a napok háromfrontos magyar-nyugatnémet csatát hoztak. A nagyválogatott veresége mellett a B-válogatott (Horváth – Kárpáti, Solti, Dudás – Lovig, Kotász – Budai II, Vasas, Friedmanszky, Tichy, Fenyvesi, csere Dávid és Bencsics) „csak” 2:2-es döntetlent játszott a Hungária úton, míg az utánpótlás-válogatott Braunschweigben ért el 3:3-at.

Április elején a Franciaországban és Luxemburgban rendezett UEFA-tornán (noha olyan tehetséges játékosok erősítették a sorait, mint Albert Flórián, Kuharszky Béla, Sóvári Kálmán és a társainál fiatalabb Ihász Kálmán) a magyar csapat – miután kikapott 3:2-re a hollandoktól és 2:1-re a románoktól, noha 1:0-ra megverte a törököket, majd 3:2-re a görögöket – csoportharmadikként nem ért el számottevő eredményt. Utána barátságos mérkőzésen, még Luxemburgban, legyőzte a lengyeleket 3:1-re.

A Budapest-válogatott április 9-én (a Hungária úton – 20 000 drukker előtt) Tichy Lajos két, illetve Sándor Károly egy góljával 3:0-ra megverte Berlin együttesét, tulajdonképpen egy keletnémet válogatottat.

Másfél héttel később következett a jugoszlávok elleni négyfrontos csata. A svédországi világbajnokságra készülő A-válogatott 2:0-ra legyőzte a Népstadionban a jó erőkből álló plávikat. Nem szerény kulisszák előtt: százezer szurkoló látta a helyszínen a találkozót. (Egy héten be-

Az 1958-as UEFA-tornán szereplő ifjúsági válogatott. Állnak (balról): Ihász, Kékesi, Albert, Sóvári, Nagy G., Pataki. Középen Józsa. Elöl: Kuharszky, Köves, Landi, Jock

lül másodszor telt meg az aréna, előtte a Vasas–Real Madrid BEK-meccsen is táblás ház volt.) A Grosics – Mátrai, Sipos, Szigeti – Bozsik, Kotász – Sándor, Vasas, Machos (Monostori), Tichy, Fenyvesi összeállítású csapatban három újonc is debütált: a diósgyőri Szigeti Oszkár, az akkor még salgótarjáni Vasas Mihály és a dorogi Monostori Tivadar. Közülük a később az MTK-ba került belsőcsatár, Vasas szerezte a mérkőzés második gólját, a második félidőben megtoldva a kor „jugóspecialistája", Sándor Csikar találatát. A nagyok előmeccsén az ifisták 1:1-re végeztek.

A B-válogatott (Ilku – Rajna, Solti, Dudás – Szojka, Kleibán – Budai, Lahos, Bödör, Bodon, Friedmanszky, csere: Törőcsik I) 3:2-re nyert Szarajevóban, az utánpótlás pedig 1:0-ra Nišben.

1958. április 20-án Magyarország–Jugoszlávia 2:0. Balról: Bozsik, Grosics, Kotász, Mátrai, Tichy, Szigeti, Machos, Vasas, Fenyvesi, Sándor, Sipos

Májusban már megkezdődött a közvetlen világbajnoki felkészülés. Az A-csapat május 7-én (vélhetően már arra gondolva, hogy a vébén a walesiekkel is kell majd csatázni) Glasgow-ban lépett pályára a skótok ellen. A Hampden Parkban a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Budai II, Machos, Tichy, Bundzsák, Fenyvesi tizenegy játszott. A hazaiak nagy iramot diktáltak, s Jackie Mudie révén a 13. percben vezetést szereztek. Ezt egyenlítette ki Fenyvesi Máté a második félidő 9. percében.

Előtte néhány nappal a B-válogatott (Kovalik – Kárpáti, Várhidi, Solti – Szojka, Kleibán – Bödör, Vasas, Friedmanszky, Monostori, Lenkei, cseréként beállt még Halmai), amelynek tagjai közül még többen reménykedtek, nem is ok nélkül, hogy beférhetnek a világbajnoki keretbe, 3:1-re kikapott Berlinben az NDK B-csapatától. Az utánpótlás-válogatott ellenben 2:0-ra nyert a Népstadionban a keletnémetek hasonló korúakból álló legénysége ellen.

1957. szept. 15.	Szófia	BULGÁRIA	2:1 (2:1)	vb-selejtező	Hidegkuti 2
1957. szept. 22.	Bp., Népst.	SZOVJETU.	1:2 (1:1)		Hidegkuti
1957. okt. 6.	Bp., Népst.	FRANCIAO.	2:0 (1:0)		Aspirány 2
1957. nov. 10.	Bp., Népst.	NORVÉGIA	5:0 (2:0)	vb-selejtező	Sándor, Csordás 2, Machos, öngól (Falch)
1957. dec. 22.	Hannover	NSZK	0:1 (0:1)		
1958. ápr. 20.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	2:0 (1:0)		Sándor, Vasas
1958. máj. 7.	Glasgow	SKÓCIA	1:1 (0:1)		Fenyvesi
1958. jún. 8.	Sandviken	WALES	1:1 (1:1)	vb-csoportm.	Bozsik
1958. jún. 12.	Stockholm	SVÉDO,	1:2 (0:1)	vb-csoportm.	Tichy
1958. jún. 15.	Sandviken	MEXIKÓ	4:0 (1:0)	vb-csoportm.	Tichy 2, Sándor, Bencsics
1958. jún. 17.	Stockholm	WALES	1:2 (0:1)	vb-csoportm.	Tichy

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

11 mérkőzésen: Sipos Ferenc (MTK)

10 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász), Mátrai Sándor (FTC)

9 mérkőzésen: Sándor Károly (MTK)

8 mérkőzésen: Hidegkuti Nándor (MTK), Sárosi László (Vasas)

7 mérkőzésen: Berendy Pál (Vasas), Bundzsák Dezső (Vasas), Machos Ferenc (Bp. Honvéd),

6 mérkőzésen: Fenyvesi Máté (FTC), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

4 mérkőzésen: Lenkei Sándor (Vasas)

3 mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Kotász Antal (Bp. Honvéd), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC)

2 mérkőzésen: Bencsics József (Ú. Dózsa), Csordás Lajos (Vasas), Dalnoki Jenő (FTC)

1 mérkőzésen: Aspirány Gusztáv (Ú. Dózsa), Ilku István (Dorogi Bányász), Kárpáti Béla (Vasas), Monostori Tivadar (Dorogi Bányász), Szigeti Oszkár (Diósgyőri VTK), Vasas Mihály (Salgótarjáni BTC)

AZ 1958-AS VILÁGBAJNOKSÁG

„Ezt a mérkőzést művészet volt elveszíteni”

A svédországi tornára a négy évvel korábbihoz képest lényegesen szerényebb reményekkel utazott ki a magyar válogatott. A *Képes Sport* például ekképp fogalmazta meg a nép véleményét: „Érdemes-e egyáltalán kimenni a világbajnokságra – vitatkoznak sokan. Főleg azok aggályoskodnak, akik még mindig a »nekünk csak győzni lehet« káros és sovinizmustól fűtött jelszó hatása alatt állnak”, de azért a walesiek elleni nyitótalálkozó előtt mindenki győztes rajtban reménykedett. Annál is inkább, mert a felkészülés utolsó szakasza nem sikerült rosszul, a skótok elleni, elfogadható 1:1 után a Grazer AK-t 4:0-ra, a szabadkai Szpartakot 6:2-re megverte, majd becsúszott ugyan egy szerény döntetlen a belgrádi Partizan ellen az Üllői úton (1:1), ám ezt a „szakma” betudta annak, hogy már senki sem akart kockáztatni a vb előtt. Finnországon keresztül utazott a csapat Svédországba, előbb egy vegyes válogatottat vert meg Turkuban 6:1-re, majd könnyed kikapcsolódást jelentett a harmadosztályú alakulat, a Helsingin Ponnistus hálójának kitömése (15:0). Monostori Tivadar egymaga nyolc gólt lőtt! Azért ennél sokkal többet ért Helsinki válogatottjának 5:1-es legyőzése az utolsó felkészülési találkozón.

Hat nappal később kezdett a csapat Sandvikenben, megfogyatkozott cseresorral. Friedmanszky súlyos sérülést szenvedett, a tatabányai Lahost pedig szinte közvetlenül a nyitó találkozó előtt kellett megoperálni vakbélgyulladással.

Jól indult az első meccs, a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Sándor, Hidegkuti, Tichy, Bundzsák, Fenyvesi tizenegy a három vb-ezüstérmes egyikének, Bozsik Józsefnek a góljával már az ötödik percben vezetést szerzett, de nem tudott nyerni. A walesi-

A válogatott keret a szállodája előtt

ek John Charles góljával a 26. percben kiegyenlítettek, aztán tartani tudták az eredményt. Ez volt az első alkalom, hogy a magyar válogatott nem nyerte meg egy adott világbajnoki tornán az első mérkőzését. Igaz, ez volt az első alkalom abban a tekintetben is, hogy először vívott tétmérkőzést egy brit válogatottal.

A magyar védelem tisztáz a svéd csatár elől

A svéd–magyar meccs programja

A második fordulóban, pontosan egy évvel a norvégiai „selejtezős" vereség után, egy másik északi országban, Svédországban játszott a házigazdákkal a magyar válogatott. A két együttes 361 nappal korábban, 1957 júniusában 0:0-ra végzett egymással Stockholmban. A vébére mind-

Rögtön megkaptuk a szovjeteket

A válogatott korabeli meze

Az első „Európa-bajnokságra" (az idézőjel magyarázata: eleinte hivatalosan még a Nemzetek Kupája nevet viselte a sorozat) mindössze tizenhét válogatott nevezett, olyan óriások negligálták a részvételt, mint a négy brit válogatott, valamint a nyugatnémet, a svájci, a holland, a belga és az olasz gárda. Az első sorozat sorsolását az 1958-as svédországi világbajnokság alatt tartották Stockholmban. A magyar sajtó is inkább a kezdődő világtalálkozó esélyeivel volt elfoglalva. A Népsport *június 6-i számában kilenc, „apró betűs" sorban számolt be az alaphírről: „Az UEFA (az Európai Labdarúgó Szövetség) IV. kongresszusán fontos határozatot hoztak. A klubcsapatok Európa Kupáján kívül a nemzeti válogatott csapatok számára is megrendezik az EK-t, helyesebben felújítják ezt a régen bevált vetélkedést. A küzdelem valószínűleg már ősszel megkezdődik, de legkésőbb jövő tavasszal." Az egy nappal későbbi lapszám már a párosításról is tudósított: Magyarország–Szovjetunió, Lengyelország–Spanyolország, NDK–Portugália, Jugoszlávia–Bulgária, Törökország–Románia, Dánia–Csehszlovákia vagy Írország, Franciaország–Görögország, Ausztria–Norvégia.*

Egyébként a szovjet válogatott céduláját húzták ki először, a magyarokét másodszorra, így a két világbajnoki résztvevő alkotta az első párt. Ez a két válogatott játszotta az Európa-bajnokságok történetének első mérkőzését, még a selejtezőre kényszerülő csehszlovákok és írek összecsapását is megelőzve. A nagy premierre 1958. szeptember 28-án Moszkvában került sor.

Az 1958-as szovjet válogatott

két gárda kicserélődött, a magyarok a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Szojka, Berendy – Sándor, Hidegkuti, Bozsik, Bundzsák, Fenyvesi összeállításban szerepeltek. A svédek hazahívták Olaszországból légiós sztárjaikat, Nils Liedholm, Nacka Skoglund és Kurt Hamrin is játszott, sőt Hamrin lőtte mindkét góljukat. A magyarok Tichy Lajos találatával szépítettek.

Tichy a mexikói kapura lő

Az 1958-as világbajnokságon a magyar válogatott egyetlen mérkőzésen játszott úgy, ami az Aranycsapat teljesítménye méltó folytatásának nevezhető: harmadik fellépésén 4:0-ra verte a szerény képességű mexikóiakat. Sandvikenben csak a győzelem tarthatta életben a továbbjutási reményeket. A közép-amerikai együttes ellen Tichy Lajos két gólt szerzett, majd Sándor Károly és Bencsics József is lőtt egyet-egyet. Húsz év után ez volt az első világbajnokságon vívott mérkőzésünk, amelyen nem Grosics Gyula védett – de ez a gyakorlatban csupán annyit jelentett, hogy az 1954-es tornán és a két addigi 1958-as találkozón védő Fekete Párduc helyére e találkozóra a dorogi Ilku I István állt. Előtte a Mátrai, Sipos, Sárosi – Szojka, Kotász – Budai II, Bencsics, Hidegkuti, Tichy, Sándor összeállítású csapat játszott. Ezúttal Bozsik József, Bundzsák Dezső és Fenyvesi Máté is pihent az első számú kapus mellett.

A siker ellenére két nappal később újabb meccset kellett játszani a walesiekkel a csoport második helyéért, ha úgy tetszik, a továbbjutásért. A szovjet Nyikolaj Latisev vezette a mérkőzést, aki négy évvel később, Chilében, a csehszlovákok elleni, ugyancsak balul sikerült mérkőzésünket is dirigálta. A magyar csapat a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Kotász – Budai II, Bencsics, Bundzsák, Tichy, Fenyvesi összeállításban lépett pályára. A sorozatban a harmadik vb-mérkőzésen is gólt szerző Tichy Lajos a 33. percben vezetéshez juttatta a magyar válogatottat, Ivor Allchurch az 56. percben kiegyenlített. A 77. percben történt a baj: Grosics Gyula és Sárosi László meg nem értését kihasználva a walesi Medwin elcsípte a labdát, majd a hálóba lőtt. A hátralévő 13 percben már nem tudott egyenlíteni Baróti Lajos legénysége, ráadásul az utolsó percekben még emberhátrányba is került a Hewitt ellen szabálytalankodó Sipos Ferenc kiállítása miatt.

A Svédországban élő Markos Imre, az egykori vébészereplő jobbszélső kemény kritikával illette az utódokat: „Ezt a mérkőzést művészet volt elveszíteni. Még sohasem láttam ilyen primitíven játszó magyar csapatot."

A magyar együttes a vereséggel kiesett, nem jutott be a legjobb közé. (A walesiek a következő fordulóban a brazilokkal játszottak.) A svédországi lett így az első vb, amelyen, noha elindult a magyar válogatott, ám nem jutott be a negyeddöntőbe. Az aranyérmet a brazil csapat szerezte meg. A legjobb négy közé három európai résztvevő, a svéd (ezüstérmes), a francia (bronzérmes) és a nyugatnémet (4. helyezett) került.

Ezüstérem – 102 000 néző előtt

Kiváló, tulajdonképpen a B-válogatottal azonos erősségű magyar csapat vett részt a moszkvai Világifjúsági Találkozón. A gárda Finnország ellen kezdett, és július 28-án Leningrádban Aspirány két, a dorogi Varga, valamint a salgótarjáni Csáki egy-egy góljával 4:0-ra nyert. Utána Voronyezsben még edzőmérkőzésnek is gyenge átmozgatást tartott a libanoniak ellen (Szalai, a második ligás BVSC csatára öt, Aspirány négy gólt szerzett, a további találatokat az egyaránt duplázó Tóth Mihály, Gilicz és Csáki érte el), aztán Moszkvában a kínai válogatott sem jelentett jelentős akadályt. A lelkes, de szerény képességű ázsiaiak ellen Varga két, Aspirány és a két vébéezüstérmes, Tóth II József és Tóth Mihály egy-egy gólt vágott. Érdekes, hogy aztán Szudán ellen megszenvedett a csapat (csak 2:1, gólszerzők Gilicz és Kóczián II), ráadásul az NDK ellen nem is sikerült gólt szerezni a rendes játékidőben. A hosszabbításban kettőt is: a dorogi Varga János, aki az 1955-ös VIT-ezüstérmes csapatban is szerepelt, s akiről az utókor talán már nem is tudja, micsoda nagyszerű belsőcsatár volt, duplájával eldöntötte a mérkőzést. Az addig kiválóan teljesítő magyar tizenegy az augusztus 10-i, moszkvai fináléban súlyos verésbe szaladt bele, 5:1-re kikapott. Nem volt mit szégyellni a vereségen: a tornán a rendező szovjetek a teljes nagyválogatottjukat küldték pályára. A döntőt több mint százezer néző látta a Lenin Stadionban.

Kóczián II büntetőből beveszi a szovjet kaput

A magyar csapat kerete: Danka Imre (Pécsi Dózsa), Mészáros Károly (Szegedi EAC) kapusok. Kóczián II János, Kleibán Antal, Tóth II József (mind Csepel), Jancsik Mihály, Szojka Ferenc, Dávid Róbert, Csáki Béla (mind Salgótarjáni BTC), Farsang Ferenc (Tatabányai Bányász), Palicskó Tibor (MTK), Kovács Sándor (Tatabányai Bányász), Gilicz István (Szegedi EAC), Aspirány Gusztáv, Tóth Mihály (mindkettő Újpesti Dózsa), Szigeti Oszkár (Diósgyőri VTK), Varga János (Dorogi Bányász), Szalai Lajos (BVSC) mezőnyjátékosok.

VIT-torna, döntő

Szovjetunió–Magyarország 5:1 (2:0)

1957. augusztus 10., Moszkva, Lenin Stadion, 102 000 néző. Jv.: Grill (osztrák)

Szovjetunió: Bjeljajev – Ogonykov, Maszljonkin, Kuznyecov – Vojnov, Carjov – Hrapovickij, Iszajev, Sztrelcov, Ivanov, Iljin

Magyarország: Danka – Kóczián II, Jancsik, Farsang F. – Szojka, Dávid – Tóth II, Gilicz, Aspirány, Szigeti, Tóth M.

Gólszerzők: Ivanov (14.), Iszajev (15.), Vojnov (54.), Kóczián II (66. – 11-esből), Sztrelcov (69.), Iljin (76.)

ARANYLABDA

Kubala a legjobb magyar

Négy magyar játékos kapott szavazatot az 1957-es Aranylabda-ankéton. **Kubala László**t csak az óriási fölénnyel győztes Alfredo Di Stéfano (72 pont), valamint Billy Wright (19), Duncan Edwards és Raymond Kopa (16-16) előzte meg. A Barcelona magyarjának 15 pont jutott, és kevésen múlt, hogy nem került az első háromba. Rajta kívül Bozsik József (9. helyezett, 9 pont), Grosics Gyula (12., 7 pont) és az esztendő során Európában egyetlen mérkőzést sem játszó Kocsis Sándor (20., 2.) kapott még szavazatot. A magyar újságírókat Lukács László, a *Népszabadság* legendás szakírója képviselte.

A France Football címoldala

EURÓPAI KUPÁK

A Vasas legyőzte a Real Madridot

Szenzációsan szerepelt a Vasas a Bajnokcsapatok Európa-kupája 1957–1958-as idényében: a legjobb négy közé jutott. Korábban sem a Vörös Lobogónak, sem a Bp. Honvédnak nem sikerült három ellenfelet kiejteni.

A piros-kékek a bolgár katonacsapat, a CDNA Szófia ellen kezdtek szeptemberben, meglepetésre vereséggel. A szófiai 1:2 után a budapesti 6:1 bőven elég volt a továbbjutáshoz. Csordás Lajos volt a reváns hőse, a később kiállított Panajot Panajotov vezető gólja után mesterhármassal fordított.

Muñoz és Lenkei csatája. Hátul Marquitos

A következő forduló előtt (sport)diplomáciai bonyodalom kerekedett abból, hogy a svájciak féltek attól, hogy három nappal a forradalom kitörésének egyéves évfordulója előtt Bernben a magyar emigránsok tüntetnek majd a helyi Young Boys és a Vasas mérkőzését kihasználva. A SID nyugatnémet hírügynökség később azt jelentette, hogy miután a svájci kormányzat politikai okokból nem járult hozzá a találko-

zó az országban való lejátszásához, az NSZK kormánya arra kérte a DFB-t, a nyugatnémet szövetséget, hogy ne vállalja a meccs stuttgarti megrendezését. Bern város tanácsa is foglalkozott az üggyel, s elutasította a YB kérését az összecsapás megtartására. A találkozót végül Genfben játszották le (20 000 néző előtt), incidens nélkül. (Függetlenül attól, hogy a hazaiak gólját szerző Wechselbergert és Sárosi Lászlót is kiállította a bíró.) Csordás Lajos a 90. percben szerzett találatával a Vasas döntetlenről (1:1) kezdhette a budapesti visszavágót, amelyet az eredményből vélelmezhetőnél simábban, 2:1-re megnyert. Csordás Lajos jegyezte mindkét magyar gólt.

Schwinte úr ítéleteivel borzolta a kedélyeket

Tavasszal a hetvenes évekbeli önmagához képest még sokkal gyengébb Ajax ellen a szokatlan hidegben rosszul kezdett a már Illovszky Rudolf által vezetett Vasas, gyorsan kétgólos hátrányba került. Bundzsák Dezső két gólja azonban döntetlenre mentette az eredményt Amszterdamban. A visszavágón megint villámrajtot vett az angyalföldi legénység, Bundzsák és Szilágyi I góljával az első tíz perc után már 2:0-ra vezetett. Csordás és a középcsatár még

A madridba készülődő vasasos küldöttség

szerzett további két találatot az első félidőben, így aztán a második játékrész csupán merő formalitás lett.

Az elődöntőben az első két sorozatot megnyerő Real Madridot kapta a Vasas. *Hegyi Iván* a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben felidézte, hogy Östreicher Emil, aki nagy Vasas-drukker is volt hajdanán, azzal fogadta az angyalföldi futballistákat – már a Real Madrid technikai vezetőjeként – 1958 tavaszán Madridban: „Akármilyen jók vagytok, ne ábrándozzatok a döntőbe jutásról. Kaptok egy négyest, és abban is biztosak lehettek, hogy a Real Madrid javára megítélnek egy tizenegyest."

Szóról szóra így történt. Ahogy *Hegyi Iván* írta: „A magyar lapok el is ismerték, hogy a Vasas játékosait meglepte a világhírű csapat mindent elsöprő lendülete, s hogy tüneményesen játszott a Real Madrid csatársora. Na, igen, már az ötvenedik percben 4:0 volt! Itthon az ötvenharmadikban meg 2:0. De nem oda! A Vasas labdarúgóit meghatotta, hogy százezer néző ment ki a reménytelennek tetsző visszavágóra, és a piros-kékek a második félidő elején hallatlanul közel kerültek az utolérhetetlen fehérekhez. Nem sokkal Csordás tizenegyesgólja után ugyanis a vezetést az első félidőben megszerző Bundzsák újabb akciója nyomán a labda átjutott a vendégek gólvonalán, de Pierre Schwinte, a másik francia játékvezető továbbot intett. Érdekes, hogy maga Bundzsák még évekkel később sem volt meggyőződve arról, hogy valóban áthaladt a labda a gólvonalon, sőt azt emlegette, hogy a bíró akár szabadrúgást is ítélhetett volna kifelé a túl vehemens Sziszi ellen.

Tényleg nem tudni, miként zárul a parti, ha az idehaza akkoriban csak »Schwindlerként« emlegetett Schwinte megadja a szabályos gólt; a spanyol rádióriporter mindenesetre azzal köszönt el hallgatóitól a vendégek 2:0-ás veresége után, hogy »ezen a mérkőzésen világra szóló meglepetés is születhetett volna«".

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Ötvenhárom napos Fradi-túra Ausztráliában

A Ferencváros a története egyik legemlékezetesebb túráját bonyolította 1957 nyarán. A zöld-fehérek Ausztráliában és Indonéziában jártak, az „utókor" rengeteg érdekes részletet megtudhat az expedícióról *Csanádi Árpád* vezetőedző az esztendő végén megjelent lebilincselő beszámolójából, amely a *Fradi-fiúk Ausztráliában* címet kapta.

A zöld-fehérek történetének leghosszabb túrája 53 napon keresztül tartott, 17 meccset játszottak, ezek közül tizenötöt megnyertek. A Hongkong elleni döntetlenen kívül egy győzelem mellett egyszer kikaptak a szintén az ötödik kontinensen túrázó, bécsi Austriától. (A lila-fehé-

A csíkos mezes FTC 6:1-re megverte Victoria állam válogatottját

reknél két magyar is játszott, Mathesz Imre és Szalay Tibor). A túrán Száraz István csapatvezető, valamint Ónodi Lajos szakosztályvezető, Csanádi Árpád edző és dr. Juhász József gyúró mellett 18 játékos vett részt. Fenyvesi Máté játszotta a legtöbbet (utána Mátrai, Ombódi, Dalnoki volt a sorrend). Szerepet kapott két reaktivált veterán, a 38. évében járó Kispéter Mihály és a három és fél évvel fiatalabb Mészáros József is. A legtöbb gólt Borsos Miklós (21) és Szigeti Ferenc (20) lőtte.

Különlegesség, hogy a Ferencváros benevezett a tartalékcsapatával a hazai idényt felvezető Esti Kupára, amelynek egyik résztvevője a lengyel Ruch Chorzów volt. S a „fakó" 2:0-ra megverte a lengyel élvonal középcsapatát! (Rákosi Gyula ezen a találkozón játszott először az „első csapatban", ami tulajdonképpen a második volt…) A kupát egyébként meg is nyerte a sajtóban „Kis Fradinak" nevezett alakulat.

Az idény előtt a Bp. Honvéd váltakozó eredményeket hozó NDK-beli túrán járt, Sós Károly inkább a csapatépítést, semmint a sikerességet tartotta szem előtt, és igaza lett. Ugyancsak az NDK-ban járt a Diósgyőr, a Salgótarjáni BTC, amely az előző tavasszal a Sahtyor Sztalino együttesét fogadta, most a Szovjetunióban portyázott. A szegediek hét, a tatabányaiak négy mérkőzésből álló csehszlovákiai túrát bonyolítottak. A TBSC néhány játékosa (valamint az edző, Lakat Károly), kiegészülve salgótarjáni, újpesti, kispesti futballistákkal, a nyár derekán utánpótlás-válogatott néven Pekingbe is eljutott.

Tekintettel a korai amszterdami BEK-mérkőzésére, a Vasas már januárban útra kelt. Előbb megverte Bruges-ben Luxemburg katonaválogatottját 4:1-re, majd az Ajax elleni kupameccs után eleget tett még egy meghívásnak: Antwerpenben a belga válogatott edzőpartnere volt. Az NSZK elleni brüsszeli mérkőzésre készülő „vörös ördögök" tizenhét perc után 3:0-ra vezettek. A szünetben is még 3:1 volt a belgák javára. Ám a Vasas fantasztikus második félidőt produkált, s 6:3-ra megnyerte a mérkőzést!

A Ferencváros Ausztráliából visszatérve szerény nemzetközi programot vállalt az idényben, mintha előző nyáron kiutazta volna magát. A zöld-fehérek 1958 februárjában itthon megverték a bolgár Levszkit (3:2), majd márciusban a lengyel Wartát (5:1) és a német Saarbrückent (1:0). Húsvétkor ismét magyar és osztrák csapatok találkoztak a hagyományos ünnepi tornán, a Ferencváros kikapott az Austriától Bécsben (2:1), de legyőzte a Linzer ASK-t Linzben (5:3). Az Újpesti Dózsa 4:0-ra megverte a LASK-ot, s 1:1-re végezve a lila-fehér rokonnal, azzal megnyerte a kupát.

De vissza a IX. kerületiekhez: a világbajnokság miatti bajnoki szünetben aztán sorozatban játszották a nemzetközi meccseket, nyugatnémet–francia–belga túrán jártak, részt vettek a Duna Kupában, ahol jugoszláv ellenfelekkel mérkőztek. Majd júniusban, a sportünnepség keretében fogadták és legyőzték a Lokomotiv Moszkvát.

1958-ban különben a Duna Kupa helyettesítette a Közép-európai Kupát, a magyarok mellett román, csehszlovák és bolgár együttesek vettek részt rajta. Csak az MTK élte túl az első fordulót, kiejtve a bukaresti katonacsapatot, a CCA-t. A Ferencváros a Radnicski, a Salgótarjáni BTC a Spartak Trnava, a Tatabánya a Lokomotiv Szófia ellen vérzett el. Az MTK is kiesett a következő körben, igaz, csak sorsolással az eperjesi Tatrannal szemben. Az elődöntők így a magyarok nélkül folytak.

Július első szombat délutánján rendeztek még egy nagy érdeklődést kiváltó találkozót: az Újpesti Dózsa hetvenezer néző előtt fogadta a brazil Flamengót a Népstadionban. A piros-fe-

ketéktől ugyan hiányoztak a néhány nappal korábban világbajnoki címet nyert válogatottak (Zagallo, Moacír, Dida és Joel), de így is kiváló játékerőt képviseltek. Ezért is volt különösen értékes a lila-fehérek 3:0-s győzelme, amelyben a legfőbb érdemeket a *Képes Sport* szerint „valósággal újjászületett" Szusza Ferenc szerezte. Július 10-én a rióiak a Nagyerdei Stadionban (15 000 szurkoló előtt) 3:2-re megverték a másodosztályú DVSC-t.

A Flamengo Nagyerdőben szereplő együttese

A MAGYAR LÉGIÓ

Kubala lett az első magyar európai kupagyőztes

1958 tavaszán (márciusban és májusban) játszották az első Vásárvárosok Kupája-sorozat döntőjét, a Barcelona – az Arsenal, a Chelsea, a Fulham és a Tottenham játékosaiból összeállított – London válogatottjával találkozott. Kubala László nem játszott a finálékban – de rengeteget tett azért, hogy a csapat eljusson odáig. A Birmingham City elleni elődöntő első meccsét 4:3-ra elvesztették a katalánok a magyar csillag nélkül. A visszavágón játszhatott, ő szerezte az egyetlen gólt a 86. percben, megmentve a Barçát. Harmadik mérkőzésre kényszerült a két tizenegy, semleges helyszínen, 1957. november 26-án. A Barcelona nagy nehezen nyert 2:1-re – Kubala lőtte a győztes gólt, a 83. percben…

A spanyol bajnokságban egyébként harmadik lett a Barcelona, a Real Madrid és az Atlético Madrid mögött. A Los Colchoneros, a „matracosok" becenevet viselő, Kubala sógora, Ferdinand Daučik által irányított piros-fehér csíkosak profija volt ebben a szezonban a kor egyik legnagyobb tehetségű játékosa, **Ilku II Péter,** akinek már-már Kubala-léptékű karriert jósoltak Spanyolországban. Ám közbeszólt a végzet: a válogatott kapus öccse 1958. július 4-én, az amerikaiak nemzeti ünnepén Torrejónba, az ottani katonai bázisra tartva szörnyű autóbalesetet, koponyaalapi törést, gerincsérülést, combnyaktörést szenvedett. Helyette csak a baleset híre érkezett meg az ünnepségre, amelyen a spanyolok által csak egyszerűen Péternek hívott belsőcsatár mellé Gina Lollobrigidát hívták meg díszvendégnek. Ilku egy évet kénytelen volt kihagyni, de már sohasem nyerte vissza a régi formáját. Szerencséje volt a szerencsétlenségben, hogy hosszú szerződést kapott az Atléticótól, s hogy addigra már spanyol állampolgár lett. Franco tábornok, az államfő gyorsan megadta a menekült futballistáknak az állampolgárságot, a magyar játékosok gyakran idézték egymás között a mondását: „Mindegy, fiaim, honnan jöttetek, csak nehogy kommunisták legyetek!" Erről aztán sietve biztosították őt az érdekeltek. Különben a kluboknak is érdeke volt a gyors honosítás, rész-

ben azért, mert a „külföldiek” nem játszhattak a Copa del Generalísimónak nevezett országos kupasorozatban, részben pedig azért, mert minden külföldi játékos után százezer peseta adót kellett fizetni a szövetségnek. A honosítottak után már nem kellett. Nagyon merész átkötéssel a hontalanokból lett „spanyol” magyarok lettek a Bosman-szabály előfutárai: miután átigazolási díjat nem kellett fizetni utánuk, gyönyörű fizetéseket kaphattak. Ilku Péter például 250 000 pesetát kapott a hároméves szerződésért, akkoriban az Atlético ászai közül

is csak a később az Interben is csillogó Joaquim Peiro és Enrique Collar keresett ennyit. Az Atlético játékosa volt akkoriban Csóka József is, aki azonban a második vonalban, a Recreativóban töltötte az idényt, a Kinizsi korábbi játékosával, Csabai Józseffel együtt. Az első ligában játszott ellenben **Szolnok István**, az MTK korábbi játékosa, igaz, csak márciustól – akkor járt le az eltiltása. Az Espanyolban egy Barcelona elleni derbin mutatkozott be, tavasszal hat bajnokin három gólt lőtt. (Csapata edzője Berkessy Elemér volt.)

A dél-amerikai túra egy másik szereplője, D. Szabó Gyula, aki korábban a Real Madridnál edzett, Murciában, a CD Plus Ultrában szerepelt a szilencium márciusi lejárta után. Villányi Tibor Katalóniában, a Terrassa csapatában játszott (keveset), a másodosztályban. Barcelonában bolyongott Nyers István, aki aztán a Sabadellben, majd ugyancsak a Terrassában próbálkozott.

Ausztriában **Kuzman József** a Wiener Sportclub csatára volt, és osztrák bajnok lett – neki lett Nyugaton leghamarabb sikere az „ötvenhatosok” közül. Nem sokat játszott, de egy téli, spanyolországi túrán annyit igen, hogy a Betis leszerződtesse a következő idényre. Egyébként összesen hét klubnál volt magyar játékos, köztük a bécsi Ausztriában három is: Mathesz Imre, Sági András és Szalay Tibor. Közülük az első a szezon során hazatért, Sági pedig kivándorolt Ausztráliába. Beke János a Wacker keretéhez tartozott, Németh László a Vienna „házi ezüstcipőse” volt holtversenyben, az ismeretlen keresztnevű Tóth az Olympiában, Subosits Béla a Grazer AK-ban, Faludi István az FC Wienben futballozott. Forrásaink szerint két magyar edző dolgozott a szomszédos országban az idény során: Kalmár Jenő a Wacker Wiennél, Szép János a GAK-nál. (*Barbara Liegl* és *Georg Spitaler Legionäre am Ball* című könyve hármat említ, ám nem nevesíti őket.)

Sokan kerültek Németországba, a Szövetségi Köztársaságba. A legnagyobb sikert a korábbi válogatott kapus, Fazekas Árpád érte el közülük, aki megnyerte a Bayern Münchennel az országos kupát. Ugyanehhez a klubhoz szerződött a volt újpesti Zsámboki József. Csernai Pál a Karlsruhe játékosa volt, három egykori ifjúsági válogatott, Hanek János, Lőrincz Tibor és Sztáni István az Eintracht Frankfurthoz került. Sipos István és Mogyorósi Károly a Heilbronn együttesénél bukkantak fel. A volt győriek közül Pálfy Antal és a Palotai fivérek a Freiburgnál edzettek, míg Nyírő Lajos a Pforzheim együttesénél. Sárosi III Béla, aki akkoriban már közel egy évtizede külföldön élt, a Jahn Regensburg hajóját kormányozta.

Belgiumban is egy fél csapatra való magyar kötött ki, Lipták György, Nemes Gyula és Povázsai László az RFC Liège-nél, Völgyi-Wölbing József és Dacsev Miklós az Anderlechtnél, hogy csak néhányat említsünk. Az 1957–1958-as idény nagy részében még az eltiltásukat töltötték, Wölbing például a brüsszeli lilák 50. születésnapját ünneplő, 1958. augusztus 30-i gálamérkőzésen játszott először, afféle próbajáték volt az neki. Megfelelt, mert csapata 3:3-ra végzett a Kubalával és Cziborral felálló katalánok ellen – Kuksi három gólja ellenére is.

Béres András (itthon egyebek mellett a Kispest csatára) a holland Enschede, Bédl János a luxemburgi Progrès Niedercorn tagja lett. Svájcban a Servette alkalmazta a Pázmándy Péter, Makai Dezső, Németh Valér triót, amelynek tagjai az 1957–1958-as idényben még csak a tartalékban játszhattak, viszont edzhette az első csapatot az 1938-ban ezüstérmes Vincze III Jenő. Kocsis Sándor 1958 elején a zürichi Young Fellows játékosa lett, amelyben aztán tizenegy mérkőzésen hét gólt szerzett.

Népszerű célállomás lett az Egyesült Államok, azon belül is New York. Az ottani Hungária megerősödött az „ötvenhatosokkal", illetve a még korábban érkezettekkel. Olyan kitűnő labdarúgók szerepeltek a csapatban, mint Karsay I Sándor és Karsay II István, Máté András és a hajdanán az NB I-ben is szerepeltek közül Zsidó Domonkos, Csabai József, Henni Géza és Henni Miklós. (Utóbbi aztán Spanyolországban is szerencsét próbált). Karikó Ervin Torontóban próbálkozott, később visszatért Európába.

Miért nem mehetett Puskás, Kocsis és Czibor a Manchester Unitedba?

Főleg a FIFA makacsságán múlt, hogy Puskás Ferenc, Kocsis Sándor és Czibor Zoltán nem lett 1958 tavaszán a Manchester United játékosa.

A történetet Puskás Ferenc elevenítette fel a kilencvenes évek derekán Dénes Tamás *és* Jamrich Klára Egy legenda életre kel *című könyvében: „Az eltiltásunk alatt a Manchester United azzal a kéréssel fordult a FIFA-hoz, hogy mindhármunkat, Kocsist, Czibort és engem kölcsönvehessen a büntetés lejártáig. Nagy szükség lett volna ránk, a szörnyű, 1958. februári, müncheni repülőgép-katasztrófában a klub nyolc futballistája halt meg. A Manchester United felajánlotta, hogy csak alapfizetést ad nekünk, de sem a FIFA, sem pedig az angol labdarúgó-szövetség, az FA nem járult hozzá a leigazolásunkhoz. Nem volt egyszerű történet: hat hétig vitatkoztak rajta."*

Kocsis Sándor (Young Fellows) elhúz a Young Boys védője mellett

A Manchester United régebbi címere

A korábban külföldre települtek közül nagyon jól ment Újlaki Józsefnek Franciaországban: a válogatott tagjaként a Budapesten is játszott a „kékekkel". Kocsis Imre Kolumbiában az Independiente Santa Fe együttesét erősítette. Mexikóba érkezett Fekete Árpád, s még mindig játszott ott Marik Pötyi.

Fekete Árpád (jobbról a második) a Chivas edzője volt

Maradjunk csak a déli féltekén: Guttmann Béla São Paulo állam bajnoka lett a São Paulo FC-vel, Mándi Gyula – a sporthivatal engedélyével – átvette a riói America FC-t. Brazíliában dolgozott Székely László is, mégpedig a São Pauló-i Juventusnál. Schwanner János a chilei Colo-Colót, míg Orth György a perui válogatottat vezette.

Más égtájakra elkalandozva: Ember József a kínai válogatottat irányította, egyedül maradt magyar futballedző az ázsiai országban, miután Szabó Pál hazatért. Titkos Pál Egyiptomban vállalhatott munkát, Háda József Szudánba, Albert József Szíriába szerződött.

Maradva a különlegességeknél: a hajdani Európa-klasszis jégkorongkapus, a doktori címet is szerzett Hircsák István a St. George Budapest együttesét rázta fel kicsit Sydney-ben.

A lengyel szövetség kérésére Csikós Gyula a Pogoń, Fenyvesi László a Warta Poznań, Opata Zoltán a Górnik Zabrze csapatát vette át. Opata bajnoki címet nyert a kék-piros bányászokkal 1957 végén. Orczifalvi István az NDK-ban a Dynamo Berlin trénere volt. Jugoszláviában Kalocsay Géza dr. a Partizant, Lyka II Antal a Vojvodinát edzette.

Görögországban Kemény Tibor lett az Olympiakosz, Zsolnay János, egy másik korábbi válogatott csatár az Apollón Athén mestere. Törökországban Molnár Ignác vezette a Fenerbahçét (egyébként Székely Lászlótól vette át), és második helyig vitte a „kanárikat" az isztambuli bajnokságban.

Ember József és felesége Kínában

Svédországban még Nagy József (Karlstads IF) és Vampetics István (Kalmar AIK) is dolgozott, míg Markos Imre, az újabb nemzedék képviselője az Oddevold együttesénél tevékenykedett, ám az élvonalban már a mindössze a 36. évében járó Várszegi Vilmos lett második az IFK Norrköpinggel. A harmadik is magyar szakember gárdája lett: Szendrődi Lajos Djurgårdenje.

Portugáliában Biri János a Barreirót, Szabó József a portói Leixõest, Hrotkó II János a Caldas Leiriát dirigálta. Luxemburgban Lengyel Nándor volt a szövetségi kapitány (1955. szeptember 25. és 1959. május 24. között – 25 mérkőzésen), Mester István a Spora, Pintye János a FOLA kispadján ült.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

A Vasas lett az első ismétlő

A Magyar Népköztársasági Kupa 1955-ös, a KK 1956-os és a bajnokság 1957 tavaszi megnyerése után újabb diadalt aratott a Vasas első aranygenerációja: a piros-kékek ismét diadalmaskodtak a Közép-európai Kupában.

Nyolc csapat nevezett, két-két magyar, osztrák, jugoszláv és csehszlovák. A mieink közül a Vasas a negyeddöntőben 4:2-es összesítéssel (3:0, 1:2) kiejtette a First Viennát, az MTK ellenben két döntetlen (1:1, 3:3) után a harmadik mérkőzésen 4:1-re kikapva elvérzett a bécsi Rapid ellen. A másik ágról a két jugoszláv, a Vojvodina és a Crvena zvezda lépett tovább.

Sárosi (balra) szereli a kitörő Veszelinovicsot

Az elődöntőben két meccs után „döntetlenre" állt a Rapid és a Vojvodina csatája (3:0, 1:4), ám az osztrákok visszaléptek az újabb harmadik mérkőzéstől. A Vasas kettős győzelemmel ejtette ki a belgrádi „vörös csillagosokat" (3:1, 3:2).

A budapesti közönség a Népstadionban már az első meccs vége után biztos volt abban, hogy eldőlt a kupa. A Vasas 4:0-ra kiütötte az egykori ferencvárosi fedezet, Lyka II Antal által irányított újvidéki vendégeket – a kilencvenezer nézőben fel sem vetődött, hogy ez az előny „eltékozolható". Annak ellenére is így gondolták, hogy az elődöntőben a vajdasági piros-fehérek otthon 4:1-re megverték a Rapidot. Tényleg nem történt „baj" a visszavágón. A Vojvodina nyert ugyan 2:1-re a többnyire csak védekező angyalföldiek ellen, de arra nem volt esélye, hogy ledolgozza a hátrányát. A Vasas a KK akkor éppen harmincéves történetének első csapata lett, amely meg tudta védeni előző évi elsőségét.

A sportvezetés is honorálta a sikereket, ősszel a KK-sorozatban szerepelt 14 játékos (Szilágyi I Gyula csapatkapitány, továbbá Kovalik Ferenc, Kárpáti Béla, Kontha Károly, Sárosi László, Berendy Pál, Szilágyi II János, Raduly József, Csordás Lajos, Bundzsák Dezső, Lelenka Sándor, Teleki Gyula, Bárfy Antal, Palásti Pál), valamint Baróti Lajos edző és Hermann Béla szakosztályvezető a Magyar Népköztársaság sportérdemérem arany fokozata, a két készenlétben álló tartalék, Kamarás Mihály és Illovszky Rudolf, illetve Tőke János intéző és Martin István gyúró a bronz fokozatú kitüntetést kapta meg Kádár János miniszterelnöktől.

KK-döntő, 1957.

1. mérkőzés

Vasas–Vojvodina 4:0 (1:0)

Július 28., Népstadion, 90 000 néző. Jv.: Vlček (csehszlovák)

Vasas: Kovalik – Kárpáti, Teleki, Sárosi – Szilágyi II, Berendy – Raduly, Csordás, Szilágyi I, Bundzsák, Lelenka

Vojvodina: Veres – Roganovics, Krsztics II, Nikolics – Boskov, Malesev – Rajkov, Veszelinovics, Bena, Ivos, Krsztics I

Gólszerzők: Bundzsák (42., 70.), Szilágyi I (48.), Csordás (55.)

2. mérkőzés

Vojvodina–Vasas 2:1 (0:1)

Augusztus 4., Újvidék, 25 000 néző. Jv. Macko (csehszlovák)

Vojvodina: Veres – Roganovics, Krsztics II, Nikolics – Boskov, Malesev – Rajkov, Veszelinovics, Vukelics, Ivos, Krsztics I

Vasas: Kovalik – Kárpáti, Kontha, Sárosi – Szilágyi II, Berendy – Raduly, Bundzsák, Szilágyi I, Teleki, Lelenka

Gólszerző: Bundzsák (44.), Vukelics (46., 69.)

KK-győztes a Vasas, 5:2-es összesítéssel.

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁGI KUPA

Salgótarjáni bravúrok

Az idény második legjobb vidéki csapata, a Salgótarjáni BTC bravúros meneteléssel bejutott a Magyar Népköztársasági Kupa 1955-ben kezdődő sorozatának döntőjébe. A bányászok február közepén hazai közönség előtt – igaz, a rossz idő miatt a régi, salakos pályán – 3:0-ra megverték a BEK negyeddöntőre készülődő Vasast.

Vasas Mihály döntőbe lövi az SBTC-t

Négy nappal később, az Újpesti Dózsa – első 1958-as tavaszi tétmérkőzése volt – ellen a Megyeri úton, 12 000 néző előtt (!) az SBTC, noha Görögcs János gólja miatt hátrányba került az első félidőben, Jagodics László és Vasas Mihály góljaival fordítva, meglepő, 2:1-es győzelmet aratott. Ezzel bejutott a fináléba. A másik ágon a Ferencváros már korábban kiharcolta a helyét a döntőben.

Az élvonal újonca

Komlói Bányász Sport Club

Alapítási ideje: 1922

Színe: kék-fehér

Idényei száma a magyar élvonalban: 12 (1957–1958, 1961–1965, 1967, 1969–1973)

Sikerei: 2-szer Magyar Népköztársasági Kupa-döntős (1970, 1974)

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Varga József 14 – Törőcsik II Ferenc 25, Solti (Schlozarik) István 25, Dudás Zoltán 25 – Bányai (Breier) Nándor 17, Kotász (Gottlieb) Antal 19/2 – Budai (Bednarik) II László 26, Bozsik József 23/6, Machos Ferenc 19/9, Törőcsik I István 22/4, Tichy Lajos 24/14. A többiek: Babolcsay György 14/1, Kazinczy László 11/8, Budai III Sándor 9/1, Faragó Lajos (k) 8, Kovács János (k) 4, Csákó József 1

CSEPEL SC:
Tóth István 15 – Kóczián II János 25/2, Mednyánszky Rudolf 17, Takács György 24 – Ughy Tibor 24, Kleibán Antal 26 – Egervári László 16/5, Tóth II József 19/3, Kóczián I Antal 16/3, Halász István 15/2, Povázsai László 20/9. A többiek: Kisutzky Róbert 14/4, Bulla József 13, Gondos Tibor 12/2, Bakó Béla (k) 11, Németh Ferenc 6, Sulia Ottó 5, Bakó László 3, Magyar Árpád 3/1, Kalmár László 2

DIÓSGYŐRI VTK:
Tóth László 26 – Werner Gyula 26, Szigeti Oszkár 25, Paulás Tibor 24/1 – Török Sándor 25/2, Fekete József 24/1 – Iván József 26/4, Csányi József 26/7, Papp László 20/7, Pál II László 21/7, Matisz Tivadar 13/3. A többiek: Jakobi Gyula 11, Pál I János 10, Kakuszi Ferenc 8, Pesti (Petz) György 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Buzánszky Jenő 17, Kónya II István 25, Monostori I György 19 – Pálmai Sándor 23, Prohászka János 22 – Pozsonyi Ignác 19, Varga János 23/6, Monostori II Tivadar 22/11, Andris György 20/2, Csóri László 24/6. A többiek: Fellegi (Ferpász) István 11, Bakonyi István 10, Révész I István 10/2, Lakat Jenő 8, Fürtös Gábor 3/1, Surányi József 2, Oláh Sándor 1, Szili István 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Gulyás Géza 21 – Ombódi Imre 22/1, Mátrai (Magna) Sándor 26, Láng Károly 17 – Gerendás András 20/1, Dékány Ferenc 22 – Dálnoki József 16/3, Friedmanszky Zoltán 26/16, Orosz Pál 19/6, Vilezsál Oszkár 21/10, Fenyvesi Máté 24/9. A többiek: Dalnoki Jenő 11, Rákosi Gyula 10/2, Thomann Antal 8/1, Kertész Tamás 7/2, Borsos Miklós 7/1, Horváth György (k) 5, Forgács Ernő 4

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Krausz (Kun) Tibor 15 – Kanizsai István 26/3, Polgár József 25, Komlói (Krippl) János 26 – Kohlmann (Kékesi) Béla 24, Molnár István 24/3 – Grozdics (Garai) József 26/3, Cziráki József 22/6, Molnár Endre 11, Kiss László 18/2, Gerencsér József 15/3. A többiek: Magyar József (k) 11, Daum Géza 9/1, Balázs György 8, Perényi Ádám 6/2, Ulrich (Udvaros) Pál 6/1, Szám Frigyes 5, Korom Sándor 3, Mestyán János 2, Tóth Ferenc 2, Kereszti László 1, Rózsa (Róth) Antal 1

MTK:
Bártfai Róbert 17 – Palicskó Tibor 23, Sipos (Sipszky) Ferenc 24, Lantos (Lendenmayer) Mihály 16 – Kovács I Imre 26, Kovács III Ferenc 23 – Sándor Károly 22/7, Hidegkuti Nándor 20/6, Kárász Endre 16/2, Molnár János 24/16, Szimcsák I István 15. A többiek: Palotás (Poteleczky) Péter 15/7, Bödör László 14/3, Szimcsák II László 12, Bukovi Gábor 6/3, Gellér Sándor (k) 6, Gelei József (k) 3, Börzsey János 2, Gál Ferenc 2

PÉCSI DÓZSA:
Danka Imre 24 – Szőcs János 22, Kocsis Ernő 22, Hegyi Sándor 22/3 – Lovig Károly 24, Kresz Sándor 18 – Kamondi Imre 17/3, Opova József 17/7, Virágh István 22/1, Serédi (Schwara) Nándor 15, Horváth László 16. A többiek: Farkas Ferenc 15, Kovács Sándor 14/7, Csupák József 9, Kakuszi Imre 8/1, Pleck Róbert 8/1, Garami (Glück) József 7, Lehel (Léber) Gyula 4, Vass Ottó (k) 2

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Oláh I Géza 18 – Sándor I Gyula 22, Jancsik Mihály 22, Jedlicska Sándor 22 – Szojka Ferenc 22, Dávid Róbert 26/1 – Jagodics László 20/2, Vasas Mihály 25/9, Csáki Béla 22/14, Bodon Tibor 25/2, Taliga Ferenc 26/5. A többiek: Oláh II Dezső 14, Bablena László 8, Veres János (k) 8, Chladni Nándor 2, Menczel Iván 2, Agócs Lajos 1, Koruhely Géza 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Hódi Zoltán 21 – Benák András 26, Portörő Gábor 22, Vass István 22 – Baráth János 26/1, Janka János 20 – Hajós Imre 21/6, Nemes István 18/5, Rábay László 18/4, Gilicz István 24/1, Polyvás Dániel 21/3. A többiek: Nyári Tibor 15/3, Zallár Andor 9, Mészáros Károly (k) 5, Gát László 4, Török Gyula 4, Pető László 3, Farkas István 2, Szentgyörgyi István 2, Bárdos Miklós 1, Kürtösi László 1, Lehel (Léber) Gyula 1

SZOMBATHELYI HALADÁS:
Varga János 26 – Molnár Sándor 25, Novák Dezső 24/4 – Kulcsár Ferenc 23, Ekler József 18, Szakály József 18 – Polgár János 23/9, Pém Csaba 18/6, Varga Ferenc 25/4, Pál László 26/6, Tóth Zoltán 21/3. A többiek: Tarr István 17/1, Czigony István 7/2, Papp Lajos 4, Kolesánszky Zoltán 3, Szöllősi Emil 3, Kovács Sándor 2, Kelemen László 1, Varga III Imre 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 26 – Farsang Ferenc 20, Kovács Sándor 21, Lugosi János 23 – Guba Balázs 20/1, Peller Béla 26/2 – Szovják István 26/11, Lahos László 19/13, Dombai András 23/4, Hári László 23/1, Deli András 26. A többiek: Hetényi Sándor 11, Bíró Gyula 6/2, Környei Viktor 6, Macsali Gyula 5, Kovács IV István 2, Németh Ferenc 2, Beck Ferenc 1

ÚJPESTI DÓZSA:
Török Gábor 26 – Rajna Károly 21, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 21/4, Győrvári József 24/1 – Borsányi

(Prudits) György 26/1, Halmai József 17 – Nagy Károly 17/3, Göröcs János 20/8, Aspirány Gusztáv 18/4, Halápi István 21/14, Bencsics József 26/2. A többiek: Szusza Ferenc 14/4, Zalai Lajos 7, Zsótér István 6, Sóvári (Schäffer) Kálmán 5, Horváth Ferenc 4/1, Tóth Mihály 3, Farsang Endre 2, Nagynémedi László 2, Pataki (Petz) László 2/2, Bendes Tibor 1, Gallai (Galovcsik) István 1, Mihály József 1, Sziklai István 1

VASAS SC:
Kovalik Ferenc 19 – Kárpáti Béla 21/1, Kontha Károly 18, Sárosi László 26 – Bundzsák Dezső 19/1, Berendy Pál 26/1 – Raduly József 22/1, Csordás Lajos 18/9, Szilágyi I Gyula 23/13, Bárfy Antal 19/2, Lenkei (Lelenka) Sándor 26/4. A többiek: Teleki (Tiegelmann) Gyula 13/1, Szilágyi II János 9/1, Mathesz Imre 8, Ihász Kálmán 7/3, Kamarás Mihály (k) 7, Vári (Waldeck) György 2/1, Illovszky Rudolf 1, Milosevics László 1, Palásti Pál 1

Az 1957–1958. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. MTK	*26*	*15*	*5*	*6*	*51:30*	*35*
2. Bp. Honvéd	*26*	*14*	*6*	*6*	*53:30*	*34*
3. Ferencvárosi TC	*26*	*14*	*5*	*7*	*53:37*	*33*
4. Tatabányai B.	*26*	*13*	*5*	*8*	*36:29*	*31*
5. Vasas SC	*26*	*9*	*10*	*7*	*38:32*	*28*
6. Salgótarjáni BTC	*26*	*11*	*5*	*10*	*35:39*	*27*
7. Újpesti Dózsa	*26*	*11*	*4*	*11*	*45:37*	*26*
8. Szomb. Haladás	*26*	*8*	*10*	*8*	*35:35*	*26*
9. Diósgyőri VTK	*26*	*10*	*6*	*10*	*32:35*	*26*
10. Csepel SC	*26*	*8*	*9*	*9*	*31:28*	*25*
11. Dorogi Bányász	*26*	*9*	*4*	*13*	*32:46*	*22*
12. Pécsi Dózsa	*26*	*7*	*5*	*14*	*24:50*	*19*
13. Komlói Bányász	*26*	*4*	*9*	*13*	*25:43*	*17*
14. Szegedi EAC	*26*	*4*	*7*	*15*	*26:45*	*15*

NB II, Déli csoport

1. BVSC	*36*	*23*	*5*	*8*	*72:30*	*51*
2. Ú. Tungsram	*36*	*18*	*13*	*5*	*59:35*	*49*
3. Kistext SE	*36*	*21*	*5*	*10*	*106:42*	*47*
4. Kecskeméti Dózsa	*36*	*18*	*6*	*12*	*65:47*	*42*
5. Szolnoki MÁV	*36*	*16*	*8*	*12*	*59:42*	*40*
6. Pénzügyőrök SE	*36*	*14*	*12*	*10*	*55:46*	*40*
7. Ceglédi VSE	*36*	*14*	*11*	*11*	*48:59*	*39*
8. Jászb. Vasas	*36*	*13*	*10*	*13*	*43:35*	*36*
9. Váci Petőfi	*36*	*13*	*9*	*14*	*52:58*	*35*
10. Szegedi VSE	*36*	*14*	*5*	*17*	*42:46*	*33*
11. Gázművek MTE	*36*	*12*	*9*	*15*	*45:58*	*33*
12. Gyulai Medosz	*36*	*12*	*9*	*15*	*37:59*	*33*
13. Makói Vasas	*36*	*12*	*7*	*17*	*48:59*	*31*
14. B.csabai EÉSK	*36*	*12*	*7*	*17*	*52:65*	*31*
15. Kőb. Lombik TK	*36*	*11*	*9*	*16*	*44:60*	*31*
16. Bp. Vörös Meteor	*36*	*12*	*6*	*18*	*42:60*	*30*
17. V. Kábelgyár	*36*	*10*	*9*	*17*	*54:61*	*29*
18. Bajai Építők	*36*	*10*	*9*	*17*	*39:66*	*29*
19. Bp. Petőfi SC	*36*	*11*	*3*	*22*	*45:79*	*25*

NB II, Keleti csoport

1. Miskolci VSC	*36*	*22*	*10*	*4*	*63:21*	*54*
2. Debreceni VSC	*36*	*22*	*7*	*7*	*69:18*	*51*
3. Bp. Spartacus	*36*	*20*	*9*	*7*	*72:36*	*49*
4. Bp. Előre	*36*	*15*	*13*	*8*	*49:33*	*43*
5. Bükkaljai Bányász	*36*	*16*	*9*	*11*	*51:52*	*41*
6. Szállítók SE	*36*	*16*	*8*	*12*	*63:36*	*40*
7. Miskolci MTE	*36*	*15*	*10*	*11*	*52:39*	*40*
8. Salgótarjáni SE	*36*	*14*	*11*	*11*	*53:47*	*39*
9. Csepel Autó SK	*36*	*15*	*7*	*14*	*53:51*	*37*
10. Egyetértés SC	*36*	*15*	*7*	*14*	*48:53*	*37*
11. Ózdi Vasas TK	*36*	*13*	*10*	*13*	*50:44*	*36*
12. Nagybátonyi BSK	*36*	*10*	*15*	*11*	*57:54*	*35*
13. Egri SC	*36*	*13*	*8*	*15*	*48:61*	*34*
14. Baglyasaljai BSE	*36*	*12*	*8*	*16*	*39:61*	*32*
15. Nyíregyh. Építők	*36*	*9*	*13*	*14*	*36:44*	*31*
16. Hatvani VSE	*36*	*10*	*7*	*19*	*43:67*	*27*
17. MÁVAG SK	*36*	*9*	*7*	*20*	*49:66*	*25*
18. Debr. Honvéd	*36*	*3*	*13*	*20*	*26:79*	*19*
19. Perecesi TK	*36*	*5*	*4*	*27*	*34:93*	*14*

NB II, Nyugati csoport

1. Győri Vasas ETO	*36*	*28*	*6*	*2*	*118:29*	*62*
2. Sztálinv. Vasas	*36*	*24*	*7*	*5*	*104:42*	*55*
3. Láng-gépgyár	*36*	*19*	*12*	*5*	*69:34*	*50*
4. Pécsi VSK	*36*	*17*	*10*	*9*	*59:38*	*44*
5. Budafoki MTE	*36*	*20*	*4*	*12*	*60:50*	*44*
6. Sz.fehérvári Vasas	*36*	*17*	*7*	*12*	*51:40*	*41*
7. Zalaegerszegi ZE	*36*	*13*	*15*	*8*	*52:41*	*41*
8. Oroszlányi Bányász	*36*	*17*	*5*	*14*	*60:58*	*39*
9. Kaposvári Kiniszi	*36*	*15*	*8*	*13*	*68:56*	*38*
10. M.magyaróvári TE	*36*	*15*	*6*	*15*	*53:47*	*36*
11. Délbudai Spartacus	*36*	*10*	*15*	*11*	*41:48*	*35*
12. Pécsbányatelepi BSC	*36*	*10*	*11*	*15*	*49:58*	*31*
13. Soproni VSE	*36*	*13*	*4*	*19*	*69:79*	*30*
14. Kaposvári MTE	*36*	*12*	*6*	*18*	*64:78*	*30*
15. Szombathelyi PSC	*36*	*11*	*8*	*17*	*41:63*	*30*
16. Veszpr. Haladás PSC	*36*	*10*	*6*	*20*	*50:67*	*26*
17. Nagykanizsai BSC	*36*	*8*	*7*	*21*	*34:87*	*23*
18. Zalaegerszegi Dózsa	*36*	*5*	*6*	*25*	*29:80*	*16*
19. Szekszárdi SC	*36*	*5*	*3*	*28*	*39:115*	*13*

A középmezőnyben záró diósgyőri tizenegy. Balról: Iván, Matisz, Paulás, Solymosi, Werner, Jakobi, Papp L., Csányi, Fekete II, Tóth L., Szigeti

Gólkirályok:
Friedmanszky Zoltán (FTC) (jobbra)
és Molnár János (MTK) (balra)
16-16 góllal

Szimcsák I István (MTK)

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. MTK	X	0:3	4:1	0:1	2:1	1:2	2:1	1:0	2:0	2:1	0:1	5:1	5:1	2:1
2. Honvéd	2:2	X	2:0	1:2	1:2	2:1	4:3	2:2	0:1	1:2	1:0	5:0	2:3	0:0
3. FTC	1:2	1:0	X	0:2	3:2	5:2	1:1	1:3	2:1	2:0	6:2	1:0	3:1	1:1
4. Tatabánya	0:1	1:2	2:2	X	2:2	0:2	1:2	1:1	0:0	4:0	1:0	3:1	3:0	1:0
5. Vasas	2:2	0:0	3:3	0:1	X	2:1	1:2	1:1	1:3	2:1	1:0	1:1	1:0	3:2
6. Sal. BTC	0:2	2:4	1:0	0:1	1:1	X	3:1	1:3	1:1	0:0	1:3	1:1	2:1	2:1
7. Ú. Dózsa	0:2	0:2	4:1	3:1	3:0	0:1	X	1:2	2:2	3:1	1:1	3:2	1:1	4:1
8. Sz. Haladás	1:1	1:3	1:4	1:1	0:0	4:1	0:3	X	2:2	1:1	2:3	0:1	1:0	1:1
9. DVTK	2:1	0:1	1:3	3:1	1:0	0:3	0:2	1:2	X	0:2	2:0	1:0	3:1	3:3
10. Csepel	1:1	1:3	0:0	4:0	0:1	1:1	2:4	2:0	1:0	X	1:2	3:0	1:1	0:0
11. Dorog	3:2	1:5	1:5	3:2	2:2	0:1	2:3	0:1	2:0	1:0	X	1:3	1:1	1:0
12. P. Dózsa	1:4	1:1	0:4	1:2	0:0	1:3	2:1	0:5	1:2	1:1	1:0	X	1:0	3:2
13. Komló	2:2	1:1	0:1	0:2	0:5	4:0	1:0	0:0	1:2	1:1	3:3	1:0	X	0:1
14. Szegedi EAC	1:3	3:5	1:2	0:1	0:4	1:2	1:0	3:0	1:1	0:4	1:0	0:1	1:1	X

A csepeli csoda: tizedikből első

Bombameglepetéssel ért véget az 1958–1959-es idény: az előző szezonban csak tizedik helyezett Csepel SC játékosai vehették át az aranyérmet. Mind a bajnoki versenyfutásban, mind a kiesés elleni harcban hihetetlenül izgalmasan alakult a végjáték. 1957 elején Jávor Pál harmadszor is visszakerült a szigeti csapat élére, azonnal munkához látott, megerősítette s kicsit átszervezte az együttest. Az addigi, erőteljes, angol típusú középcsatárra alapozott játékot a védekezés fókuszba állítása követte. Az edző tisztában volt azzal, hogy csak nagyon fegyelmezett játékkal, keveset kockáztatva veheti fel a versenyt gárdája a vetélytársakkal. Sokat számított, hogy néhány tehetséges játékos (elsősorban Pál Tibor, Sátori-Schweretz Imre) érkezett, illetve beépült a csapatba (Povázsai László, Kisuczky Róbert).

A tizedik helyezett Csepeltől senki sem várt kiugró szereplést, noha abban szinte minden szakértő egyetértett, hogy az építkezésre szánt esztendő után Jávor Pál keze alatt előrelép majd.

Az őszi idényt még a harmadik helyen zárta a Csepel, amely szilárd védekezésre és gyors megugrásokra épített játékával valóban lépegetett előre. Jávor szerint ez a tavaszi idényre még kiegészült a szoros emberfogással is. Pályaválasztóként nyolc gólt rúgott csapata a Miskolci VSC-nek, ötöt a Tatabányának és a Salgótarjánnak, négyet a Diósgyőrnek és hármat-hármat a Honvédnak, a Dózsának, a Szombathelynek, valamint a BVSC-nek. Kapott gól nélkül egyetlen látogató sem úszta meg, vendégként csak a Vasas szerzett két, illetve a Ferencváros egy pontot Csepelen. Ugyanakkor a piros-kék alakulat idegenben csupán a Vasast, a Diósgyőrt és a Dorogot tudta legyőzni, miközben öt további ellenféllel szemben kibekkelte a döntetlent. A Csepelnek az utolsó két fordulóra a Vasast, majd a Ferencvárost rendelte a sorsolás.

A 24. kör után – ismételjük: kettővel a zárás előtt – még öt együttesnek volt reális esélye a bajnoki címre. A Csepel és a Vasas 31-31, a címvédő MTK 30, a Bp. Honvéd és a Tatabánya 29-29 ponttal állt. Mindez egyenes következménye volt egy – legalábbis az ötvenes évek első feléhez képest – nem kifejezetten magas színvonalú, ám rendkívül izgalmas, fordulatos szezon addigi történéseinek. Amelyben persze játszottak néhány elsőrangú, sokáig emlékezetes mérkőzést, mint a novemberi Tatabánya–FTC (5:0!) vagy a júniusi Bp. Honvéd–Csepel 4:1, esetleg az Újpesti Dózsa– FTC (4:3).

A bajnok Csepel gárdája. Állnak (balról): Bulla, Pál, Kleibán, Kóczián I, Tóth I, Ughy, Takács. Ülnek: Németh, Sátori-Schwerecz, Gondos, Tóth II

„Jóllehet az Újpest csak az ötödik helyet szerezte meg, az

FTC pedig szerény hetedikként futott be, a dobogósok sorrendje – szó szerint – hétről hétre változott. Az őszt az MTK (26 pont) zárta elsőként, a Vasas (25) és a Csepel (24) előtt. Majd mindjárt a tavaszi első fordulóban a Vasas ugrott az élre – noha a Népligetben csupán 0:0-t ért el a Miskolci VSC ellen –, mert a Hungária körútiak 2:1-es vereséget szenvedtek Tatabányán. Aztán visszaelőzött az MTK, majd megint a Vasas vette át a vezetést; hét fordulón keresztül mindig helycsere történt, csupán a nyolcadik után őrizte meg pozícióját – három hétre – a kék-fehér együttes. Majd váratlanul éllovassá avanzsált a Csepel, amely azonban a Vasas-meccset megelőző kettős rangadó egyikén 4:1-re kikapott a Honvédtól, és az Újpest is az angyalföldieknek játszott, mert a Népstadion másik mérkőzésén 4:3-ra legyőzte az MTK-t" – írta *Hegyi Iván* az *Az otthon zöld füvén* című könyv, az 1959. nyári bajnoki zárást felelevenítő, *Piros-kékek győztek, piros-kékek bőgtek* című fejezetében. – A program szerint június tizennegyedikén az Újpest–FTC (17.30), valamint a Vasas–Csepel meccset (19.15) egymás után rendezték volna a Népstadionban, ám az angyalföldi vezetők a kettős rangadó hetében rájöttek, miként lehet elkerülni, hogy az újpesti és a ferencvárosi drukkerek is a Fáy utcai csapat ellen szurkoljanak. Elővették a versenykiírást, és abban fehéren-feketén az állt: az utolsó három forduló mérkőzéseit egy időben kell megtartani. A tizenharmadik kerületi klub élelmes elöljárói tehát kérelemmel fordultak az MLSZ-hez, és a szövetség nem tehetett mást: helyt adott a beadványnak. Három nappal a forduló előtt jelent meg az újságokban, hogy a Vasas–Csepelt is fél hatkor kezdik, mégpedig a Fáy utcában, azon pedig már csak tűnődni tud az ember: mi történt a dupla derbire elővételben megvásárolt belépőkkel? (Értsd: abban az esetben, ha valaki nem az Újpest–Ferencvárosra volt kíváncsi.)

Valljuk be, a Vasas hívei közül alig néhány akadt, aki úgy gondolta, csapatuk nem szerzi meg az utolsó két fordulóban a bajnoki címet. A társbérletben listavezető Csepel ugyan nehéz ellenfélnek tűnt, de Jávor Pálnak a sorsdöntő meccs előtt öt kulcsjátékosáról, Bakó Béláról, Kóczián II Jánosról, Mednyánszky Rudolfról, az idény egyik gólkirályáról, Kisuczky Róbertről, valamint a fiatal Povázsai Lászlóról is le kellett mondania.

Ám a Tóth – Bulla, Kóczián I, Takács – Ughy, Kleibán – Tóth II, Sátori, Gondos, Pál, Németh tizenegy emberfeletti teljesítményt nyújtva, 3:0-ra legyőzte az esélyesebb Vasast. (Gólszerzők: Bulla, Gondos, Németh.) „A rangadón a Csepel kollektív játéka messze felülmúlta az erőtlenül, sok hibával játszó Vasas teljesítményét" – írta a *Népsport*, a *Képes Sport* címlapján hozta: „A magára talált Csepel káprázatos játékkal nyerte a bajnokság igazi rangadóját. A győzelem egyik főrészese ezúttal is Pál Tibor volt." Ez utóbbi kitételt talán már a szöveg „képaláírás-funkciója" is indokolta, a belső oldalakon ugyanis még több dicséret jutott Gondos Tibornak és Sátori Imrének.

Az utolsó fordulóban már csak arra kellett ügyelni a csepelieknek, hogy ki ne kapjanak a Ferencvárostól. A Csepel (22 000 néző előtt) „lanyha iramú mérkőzésen" 1:1-et játszott otthon az FTC-vel, így jobb gólarányával megelőzte a Salgótarjánt 2:1-re legyőző MTK-t, a harmadik helyre pedig a Tatabányát 3:0-ra felülmúló Honvéd kapaszkodott fel. Nem volt sima a csepeli döntetlen, hiszen a Fradi vezetést szerzett az első félidőben Vilezsál Oszkár tizenegyes góljával, s mivel az MTK akkor már 2:0-ra vezetett, veszélybe került a szigetváros elsősége. Ám a második játékrészben Kleibán Antal – aki a bajnoki idényben addig egyetlen gólt sem szerzett – egy szöglet után ívelt fejessel bevette Horváth, illetve a zöld-fehérek kapuját. Így aztán hiába verte meg az MTK a Salgótarjánt, hiába ütötte ki a Bp. Honvéd a dobogóra pályázó Tatabányát, 1942, 1943 és 1948 után ismét a csepeli klubot avatták bajnokká.

A Miskolci VSC nem tudott bent maradni. Balról: Zombori, Gyetvai, Pataki, Csorba, Péter, Nyíri, Hargitai, Budai, Dobó, Siklósi

Tudjuk be a korszellemet követő, a piacorientáltságtól fényévekre lévő szerkesztés csapdájának, hogy a *Képes Sport* a labdarúgó-bajnokság zárásáról tudósító, június 23-i számának címlapján, *Béke és Barátság* címmel „ifjúságunk napsugaras sportünnepéről" számolt be – egy valóban látványos kép segítségével. A legnépszerűbb sportág finálója helyett.

Izgalmasan alakult az alsóházban is a helyzet. A Győrnek pocsék szezonja volt, néhány fordulóval a zárás előtt már világossá vált, hogy egyetlen csapatot sem fog megelőzni. Ám a két újonc vasutas klub, a miskolci és a budapesti élethalálharcot vívott a bennmaradásért. A 24. fordulóban a BVSC 4:0-ra megverte a szintén nem túl erős Szombathelyi Haladást, a kieséstől még ugyancsak menekülő Diósgyőr pedig 18 000 néző előtt a Ferencvárost. Így az MVSC állt a 13. helyen, kétpontos hátrányban követve a BVSC-t, s négypontosban a városi riválist DVTK-t.

Az utolsó előtti fordulóban a Diósgyőr fogadta a Miskolci Vasutast. A testvérharc szóösszetételből akkor a harcon és nem a testvéren volt a hangsúly. A borsodi megyeszékhely futballjának Káinja és Ábelje csapott össze. „A Diósgyőr azonban, még akkor sem segített volna, ha a legkisebb felhő sincs fölötte az égen. Végig gyilkos harc, szinte ember ember elleni háború folyt a pályán, annyi durvasággal és brutalitással, amelyet a teljes bajnokságban összesen nem követett el a két csapat együttesen" – írta *Lakat T. Károly* az *Otthon zöld füvén* című könyvben, a korabeli szereplők közül néhánnyal beszélgetve nyert információk alapján. A DVTK megnyerte 2:1-re a derbit, s ezzel megmenekült, ellentétben a miskolci zöld-fehérekkel, akik kiestek. A Diósgyőr, már biztos benn maradóként, még megosztozott a pontokon a BVSC-vel, így aztán hiába győzött az MVSC az utolsó meccsén a Dorog ellen, kiesett. (Tegyük hozzá, a budapesti vasutasok gólaránya jobb volt, ezért ha nyert volna is a DVTK, az sem menti meg a szomszédot.)

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Nyolc meccsen hat győzelem

A svédországi világbajnokság után az első mérkőzését Chorzówban, a lengyelek ellen játszotta a magyar válogatott. Ez a meccs jelentette a felkészülést a szovjetek elleni, Nemzetek Európa Kupája-selejtezőre. A Baróti Lajos által irányított válogatott két újoncot is avatott a Csepel veterán kapusa, Bakó Béla, valamint a fiatal újpesti összekötő, Göröcs János személyében. A Bakó – Kárpáti, Sipos, Sárosi – Szojka, Berendy – Budai II, Göröcs, Csordás, Tichy, Bencsics összeállítású együttes már 3:0-ra vezetett, amikor Kárpátiról a magyar kapuba került a labda. Így is 3:1 lett a vége.

Az újonc Bakó ment a lengyel Szymborski elől

A magyar–lengyel találkozó további frontjain egy győzelem, egy döntetlen és egy vereség született. Az utánpótlás 6:2-re nyert, az ifjúsági válogatott 1:1-re végzett, ellenben az Ilku – Rajna, Bundzsák, Lantos – Vilezsál, Borsányi – Szovják, Varga J., Orosz, Mathesz, Szimcsák (cseréként beállt még Mátrai és Lahos) összeállítású B-csapat 2:0-ra kikapott a Népstadionban.

1958 szeptemberében a főpróba sikerült jól, az előadás nem az A-csapat számára. A *Népsport*-ban megjelent tudósítás főcíme szerint *A minden csapatrészében jobb szovjet válogatott megérdemelten győzött* 3:1-re a magyarok ellen a kontinensbajnokság selejtezőjében. Anatolij Iljin, Szlava Metreveli és Valentyin Ivanov találatai után a 84. percben szerezte meg a becsületgólt Göröcs János. Ez volt az Eb-k, akkori nevén a Nemzetek Európa Kupája első mérkőzése. Talán a néhány hónappal korábban balul sikerült svédországi világbajnokság az oka, hogy a magyar válogatott meglehetősen „érdekes” összeállításban szerepelt: Bakó – Kárpáti, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Berendy – Budai II, Göröcs, Csordás, Tichy, Bencsics. A szovjetek névsorát sem érdektelen felidézni, ugyanis az alig két esztendő múlva a döntőben diadalmaskodó tizenegyből mindössze Maszljonkin, Vojnov, Metreveli és Valentyin Ivanov játszott a nyitányon. A moszkvai tizenegy névsora: Bjeljajev – Keszarjov, Maszljonkin, Kuznyecov – Vojnov, Carjov – Metreveli, V. Ivanov, Szimonjan, Mamedov, Iljin.

Kárpáti (balra) mellett Szimonjan bead

A szovjetektől az ifjúsági válogatott is kikapott 2:1-re Diósgyőrben, ellenben a B-válogatott

(Gellér – Molnár S., Szigeti, Lantos – Kovács III, Kleibán – Iván, Vasas, Kóczián II, Molnár J., Fenyvesi) 2:2-re végzett a Népstadionban, sőt az utánpótlás-válogatott győzött Kijevben 1:0-ra.

Bő egy héttel a szovjetek elleni Nemzetek Európa Kupája-selejtező után, Zágrábban szerepelt a Baróti Lajos által irányított válogatott. A Szbornajától kapott három után ezúttal négy gólt kapott, de négyet is lőtt. (Megjegyzés: a szovjet és a jugoszláv együttes játszotta 1960-ban az első kontinensbajnokság döntőjét Párizsban.) A Bakó – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Berendy – Sándor, Göröcs, Budai II, Tichy, Bencsics összetételű együttesben különösen Sándor Károly remekelt, mesterhármast ért el. A magyar együttes 1:3-ról állt talpra, a 71. és a 79. közötti nyolc percet 3:1-re megnyerte. A negyedik magyar gólt Tichy Lajos fejelte, aki a találatánál a nagy igyekezetében a labdával együtt a kapuba esett.

A B-csapat (Gellér – Molnár S., Kóczián II, Takács – Török, Kleibán – Iván, Vasas, Kazinczy, Gilicz, Fenyvesi, majd Palotás, Mathesz és Tóth László kapus) Budapesten 3:0-s győzelmet aratott, mi több nyert 1:0-ra az utánpótlás- és 3:0-ra az ifjúsági válogatott is.

Október 26-án meglehetősen forró hangulatú mérkőzést vívott egymással Bukarestben a magyar és a román válogatott. Másképpen: a házigazdák össze-vissza rugdosták a jobb játékosokból álló vendégcsapatot. A Török – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik, Berendy – Sándor (Bundzsák), Budai II, Göröcs (Vasas M.), Tichy, Bencsics összeállítású gárdából elsősorban az utolsó húsz percre beállt, másodszor válogatott Vasas Mihály játéka emelkedett ki. A salgótarjáni belsőcsatár a 72. percben kiegyenlített, majd a 78. percben gólpasszt adott Tichy Lajosnak. Így lett a végeredmény 2:1 (100 000 néző előtt) az Augusztus 23. stadionban – ide!

Ismét többfrontos csatát vívott a magyar futball, a B-válogatott (Tóth – Kárpáti, Szigeti, Lantos – Borsányi, Kleibán – Iván, Kazinczy, Bödör, Pál II, Fenyvesi, majd cseréként Bodon és Kóczián II) 6:1-re, az ifjúsági válogatott 4:1-re nyert, az utánpótlás 2:2-re végzett a románokkal.

A belga Thellin (balra) felszabadít Göröcs elől

Az utolsó 1958-as válogatott mérkőzésen a belgákat fogadta a magyar legénység a Népstadionban. A „vörös ördögök" ellen azt megelőzően legutóbb 1956-ban játszott, az volt Sebes Gusztáv utolsó előtti mérkőzése szövetségi kapitányként. A második félidőben összeomlott a magyar csapat, és 3:1-es vezetéséről kikapott 5:4-re. 1958-ra az „56-os" gárdából mindössze Tichy Lajos maradt hírmondónak. A Török – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Kotász – Sándor, Göröcs, Tichy, Bodon (Csordás), Bencsics összeállítású együttes újoncot avatott a salgótarjáni Bodon Tibor személyében. A mérkőzés legjobbjai Bundzsák Dezső és Tichy Lajos voltak. Az első félidőben Göröcs János vezető gólját az újonc Karel Mallants még kiegyenlítette, de a második játékrészben Tichy két gólt is lőtt. Érdekes, hogy a vendégek hat játékosa is a Standard Liège tagja volt – a piros-fehérek csapatát pedig akkoriban a magyar dr. Kalocsay Géza irányította edzőként. A B-válogatott (Tóth – Kárpáti, Szigeti, Dudás – Paulás, Kleibán – Iván, Vasas, Monostori, Pál II, Fenyvesi, cseréként beállt még Rákosi) 1:1-et játszott Charleroi-ban.

A B-válogatott az új esztendő első napján – az A-csapat három alapemberével megerősítve – Tuniszban meccselt a helyi városi válogatottal. A Török – Rajna, Sipos, Novák – Szojka, Kovács III – Bukovi, Göröcs, Tichy, Pál II, Gerencsér csapat, amelybe Kisuczky állt be a második félidőben, 3:0-ra nyert.

Április 19-én Baróti Lajos csapata 4:0-ra megverte a bő egy évvel később NK-ezüstérmes jugoszlávokat a Népstadionban. A Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Kotász – Sándor, Göröcs, Budai II, Tichy (Pál II), Fenyvesi összetételű magyar együttes kicsit álmosan kezdte a találkozót, s a hangulathoz még az is hozzájárult, hogy nagyon korán sötétedni kezdett. Szerencsére sötét felhők egyáltalán nem kezdtek gyülekezni a 90 000 fős publikum feje fölött. Sándor Károly szerezte az első gólt a 37. percben, Tichy Lajos látványos fejessel a másodikat az 53. percben. Már akkor eldőlt a meccs, ám a magyar csapat nem állt le. Egy gyors támadás végén a Bp. Honvéd belsőcsatára megszerezte a második találatát is a 68. percben, majd a 87. percben a Csepel újonca, Pál II Tibor is bevette Krivokucsa hálóját. A jugoszlávok, akárcsak ősszel, Zágrábban, ismét négy gólt kaptak a magyaroktól, akiknek, ellentétben az említett találkozóval, nemhogy négyet, de egyetlen gólt sem tudtak lőni.

Bakó a szovjetek ellen ezúttal hárít

Budai II vezeti ki a csapatot Moszkvában

Az ifjúsági válogatott az előmeccsen 3:2-re nyert (Albert Flórián szerezte a győztes gólt), ám az őszivel ellentétben ezúttal kikapott a B-válogatott (Tóth – Kárpáti, Szigeti, Lantos – Szojka, Kovács III – Szovják, Törőcsik I, Monostori, Gilicz, Szimcsák, majd cseréként Lahos) és az utánpótlás-válogatott is 1:0-ra.

A keletnémetek igazán ünnepi mérkőzésre készültek a munka ünnepén. Drezdában látták vendégül az Európa legjobbjai közé tartozó, az előző három találkozóját megnyerő magyar csapatot. Baróti Lajos a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Kotász – Budai II, Göröcs, Csordás, Tichy, Fenyvesi tizenegyet választotta, a jobbhátvéd helyett a második félidő közepétől Berendy Pál játszott. A védelem óriási munkát végzett, Grosics Gyula pedig ragyogóan védett. A mérkőzés jelentős részében mezőnyfölényben lévő keletnémet csatárok egyszer sem tudták bevenni a kapuját. Nem úgy Göröcs János Karl-Heinz Spickenagelét, a 68. percben góllal zárta a legjobb magyar akciót.

Az NDK–Magyarország mérkőzés műsorfüzete

Az NDK ellen csak háromfrontos csatát vívott a magyar futball, teljes sikerrel. A B-válogatott (Tóth – Szőcs, Szigeti, Lantos – Szojka, Kovács III – Szovják, Lahos, Hajós, Molnár J., Taliga) 3:1-re, az utánpótlás-csapat 2:0-ra győzött.

Akkoriban nem múlhatott el nyár a svédek elleni 90 perc nélkül. Három éven belül harmadszor találkoztak júniusban, egyébként ez volt a

két csapat nyolcadik egymás elleni összecsapása az évtizedben. Az ötvenes évek két európai vb-tornájának ezüstérmesei találkoztak. A Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Kotász – Sándor (Gilicz), Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi tizenegyet 72 000 néző figyelte a Népstadionban. Azért „csak" ennyi, mert a világító berendezés építése miatt 28 000 jeggyel kevesebbet adtak ki erre a mérkőzésre, amelyet pedig talán százezernél is jóval többen megnéztek volna. A *Népsport* szerint Göröcs János volt a mezőny legjobbja. Az újonc Albert Flórián – ahhoz képest, hogy még középiskolás diákként két gólpasszal mutatkozott be – meglehetősen visszafogott dicséretet olvashatott a meccs másnapján: „Albertet féltettük első válogatott mérkőzésén. A fiatal középcsatár azonban beváltotta a hozzáfűzött reményeket, két gól előkészítésében is benne volt. Ha tovább fejlődik, válogatott csapatunknak nem lesznek középcsatárgondjai, hiszen – 17 éves." A majdani Császár mindössze az ötödik újonca volt a válogatott sikeres idényének.

A szovjetek nem cifrázták túl a műsorfüzetet

A B-válogatott (Faragó – Szőcs, Polgár, Lantos – Nagy I, Prohászka – Szovják, Hajós, Bödör, Rákosi, Taliga, majd cseréként beszállt Dalnoki, Molnár J., és Cserháti) is játszott az északiak ellen, és a 6:3-as diadalhoz az élete egyik legjobb meccsét játszó, szegedi Hajós Imre három, Rákosi Gyula két góllal járult hozzá.

1958. szept. 14.	Chorzów	LENGYELO.	3:1 (1:0)		Csordás, Tichy, Budai II
1958. szept. 28.	Moszkva	SZOVJETU.	1:3 (0:3)	Eb-selejt.	Göröcs
1958. okt. 5.	Zágráb	JUGOSZL.	4:4 (1:1)		Sándor 3, Tichy
1958. okt. 26.	Bukarest	ROMÁNIA	2:1 (0:1)		Vasas, Tichy
1958. nov. 23.	Bp., Népst.	BELGIUM	3:1 (1:1)		Göröcs, Tichy 2
1959. ápr. 19.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	4:0 (1:0)		Sándor, Tichy 2, Pál II
1959. máj. 1.	Drezda	NDK	1:0 (0:0)		Göröcs
1959. jún. 28.	Bp., Népst.	SVÉDO.	3:2 (2:0)		Sándor, Göröcs 2

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

8 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Sárosi László (Vasas), Sipos Ferenc (MTK), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

7 mérkőzésen: Bundzsák Dezső (Vasas)

6 mérkőzésen: Budai II László (Bp. Honvéd), Mátrai Sándor (FTC)

5 mérkőzésen: Bencsics József (Ú. Dózsa), Berendy Pál (Vasas), Sándor Károly (MTK)

4 mérkőzésen: Csordás Lajos (Vasas), Kotász Antal (Bp. Honvéd)

3 mérkőzésen: Bakó Béla (Csepel), Fenyvesi Máté (FTC), Grosics Gyula (Tatabánya)

2 mérkőzésen: Kárpáti Béla (Vasas), Török Gábor (Ú. Dózsa)

1 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Bodon Tibor (SBTC), Bozsik József (Bp. Honvéd), Gilicz István (Bp. Honvéd), Pál II Tibor (Csepel), Szojka Ferenc (SBTC), Vasas Mihály (SBTC)

UEFA-TORNA

Bronzérmes ificsapat Alberttel

Menczel Iván (SBTC)

A harmadik helyen végzett a Hoffer József szövetségi kapitány és Kapocsi Sándor edző által irányított magyar ifjúsági válogatott áprilisban a bulgáriai kontinensbajnokságon. A nagyon erős generációból ütőképes alakulatot sikerült összeválogatni, az 1967-ben Aranylabdát nyert, a tornán hat gólt is szerző Albert Flórián mellett Ihász Kálmán, Menczel Iván és Keglovich László olimpiai bajnok lett, Solymosi Ernő két vb-n is szerepelt, s a válogatottságig jutott Sóvári Kálmán is. A csapat előbb 10:1-re megverte Kazanlikban a luxemburgiakat, majd Dimitrovgrádban 0:0-ra végzett az osztrákokkal. Miután Dimitrovóban 1:0-ra kikapott az olaszoktól, csak a harmadik helyért léphetett pályára, és 0:1-es félidő után pazar játékkal fordított a másodikban 6:1-re Szófiában, a keletnémetek ellen.

A magyar keret: Takács (Haladás), Aczél (BVSC) kapusok, Köves (PVSK), Kürtösi (SZEAC), Sóvári (Ú. Dózsa), Petrovics (MÁVAG), Solymosi (DVTK), Menczel (SBTC), Keglovich, Radics (Győr), Ihász, Kékesi (Vasas), Pém (Haladás), Albert (FTC), Nagy B. (BVSC), Kovács II (DVTK) mezőnyjátékosok.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

A Honvédot Fortuna segítette a döntőbe

1959 nyarán az MTK és a Bp. Honvéd mint az előző, a klubok benevezésekor már véget ért teljes idény, az 1957–1958-as első és második helyezettje indult a Közép-európai Kupa (az 1940-es Kis KK-t és az 1951-es Zentropát is beszámítva) huszadik kiírásában.

Szőcs János (Bp. Honvéd)

Mind a két csapat fölényesen jutott tovább a negyeddöntőből, a Bp. Honvéd 8:2-es összesítéssel (1:2, 7:0) verte a Wiener Sport-Clubot, az MTK pedig 7:4-gyel (5:0, 2:4) a Dynamo Prahát.

Sokkal nagyobb küzdelmet hozott az elődöntő. Az MTK 2:1-re legyőzte itthon a Vojvodinát, majd Újvidéken megúszta kapott gól nélkül a visszavágót. A Honvéd Belgrádban 3:3-ra végzett hagyományosan nagy ellenfelével, a Partizannal, majd a nem kevésbé küzdelmes visszavágón Tichy Lajos duplájával ismét döntetlent játszott (2:2). Jól járt volna azzal is, ha többet számítanak az idegenbeli gólok, de akkor még nem ez volt a szabály. Sorsoltak – ebben a kispestieknek volt szerencséje. Így két magyar együttes jutott a KK-döntőbe, ám az MTK és a Bp. Honvéd csatája áthúzódott a következő idényre.

EURÓPAI KUPÁK

Korai búcsúk verhető ellenfelekkel szemben

Az MTK a vártnál sokkal gyorsabban elbúcsúzott a Bajnokcsapatok Európa-kupájától 1958 őszén. A lengyel Polonia Bytom nem jelentett akadályt, szeptember közepén a kinti 3:0 (gólszerző Sándor és Palotás 2) már eldöntötte a továbbjutást. Hasonló képlet alapján zajlott két héttel később a visszavágó, ezúttal Molnár János lőtte az első gólt, és utána duplázott Palotás Péter. Érdekes, hogy mindkét meccsen Kovács Imre játszott középcsatárt. A nyolcaddöntő már nem sikerült jól, a svájci Young Boys, amelyet egy évvel korábban a Vasas elbúcsúztatott az 1957–1958-as sorozattól, kettős győzelemmel ejtette ki a kék-fehéreket. Budapesten 2:1-re, Bernben 4:1-re nyertek a sárga-feketék. Hat góljukból hármat a német Ernst Wechselberger szerzett. (A YB végül az elődöntőben vérzett csak el a francia Stade de Reims ellen.) A sorozatban további három magyar szerepelt: Puskás Ferenc a győztes Real Madridban, Csóka József az éppen a királyi klub ellen kieső Atléticóban játékosként, dr. Kalocsay Géza pedig a negyeddöntőig jutott Standard Liège-ben edzőként.

Gellér kapus és Wechselberger (Young Boys) küzdelme

Ebben a szezonban indult először magyar csapat a Vásárvárosok Kupájában. Az Újpesti Dózsa november végén 4:2-re kikapott Zágrábban az ottani városi válogatottól, így aztán hiába nyerte meg a Megyeri úton a második mérkőzést Szini József góljával 1:0-ra, kiesett.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

A Vasas megverte a Torpedót és a belgákat

A Húsvéti Tornák mintájára írták ki 1958 nyolcadik hónapjában az Alkotmány Kupát. Augusztus 16-án a Ferencváros 7:2-re verte a Linzer ASK-t, az Újpesti Dózsa pedig 4:1-re a bécsi Austriát. Egy nappal később is nyert mind a két magyar, a zöld-fehérek 1:0-ra az Austria, a lila-fehérek 8:1-re a teljesen szétesett LASK ellen. Jobb gólarányával az Újpesti Dózsa szerezte meg a trófeát.

Ősszel a Fradi 4:1-re nyert a pozsonyi Slovan ellen, majd október végén két meccset játszott Bulgáriában, sem a Minor Dimitrov, sem a szófiai Levszki ellen nem szerzett gólt (0:1, 0:0). A karácsonyt az NSZK-ban töltötte a csapat, a Schalke 04 (1:1), a hamburgi Altona, Concordia vegyes (4:3), majd a Werder Bremen (1:2) ellen játszott. Az idény előtt a lengyel Cracovia elleni 2:0-val hangolt a tavaszra, majd március végén az NSZK-ban, az NDK-ban és Csehszlovákiában is pályára lépett, kevés sikerrel. A Kickers Offenbachot megverte, de a Dynamo Berlintől és a prágai Sparta Sokolovótól kikapott, a berlini Vorwärts ellen döntet-

lenre végzett. Júliusban 1:1-et játszott a Partizan vendégeként Belgrádban, majd az Üllői úton legyőzte a látogatást visszaadó kelet-berlini Vorwärtset.

Az Újpesti Dózsa a tavaszi idény előtt négyes tornán szerepelt a Megyeri úton a Bp. Honvéd, valamint a Wisła Kraków és a Vojvodina társaságában. A kispestiek megnyerték mindkét meccsüket, a Vojvodinát 2:0-ra, a lengyel gárdát 2:1-re verték meg. Ez elég is volt a tornagyőzelemhez, miután az első nap a Dózsa tulajdonképpeni második csapata 1:1-re végzett a krakkóiakkal, igaz, aztán az „egy" 3:0-ra elkapta a Vojvodinát.

Berta Ferenc (jobbra) és a linzi Fürst fejpárbaja

A lila-fehérek szerepeltek ezúttal a Húsvéti Tornán is, a bécsi Rapid ellen 0:0-t játszottak, az 1860 München ellen 3:1-re nyertek. A másik magyar résztvevő, a Vasas 3:2-re megverte a bajorokat, s 2:0-ra a bécsi zöld-fehéreket, s így megnyerte a serleget. Húsvét vasárnap és hétfőn Miskolcon is nemzetközi tornát rendeztek, a város két élvonalbeli klubjához, valamint az NB II-es Miskolci MTE-hez a Wisła Kraków együttesét hívták meg. A lengyelek az első nap 2:0-ra megverték az MVSC-t, majd 4:1-re kikaptak a remek első félidőt produkáló, tornagyőztes DVTK-tól.

Május 16-án az Újpesti Dózsa beleszaladt a 60. születésnapját ünneplő Rapid ellen egy 5:0-s vereségbe, a hütteldorfi zöld-fehérek az utolsó tíz percben lőttek hármat. Három nappal korábban az Austria is legyőzte a Vasast (2:1), ugyancsak Bécsben.

A Bp. Honvéd a belgrádi Partizan elleni túrameccsel kezdte az idényt (3:5), majd a csapat négy nehéz mérkőzést játszott az NDK-ban, a Baráti Hadsereg Tornáján. A varsói Legia elleni 4:1 után a moszkvai CSZKMO 2:1-re, a berlini Vorwärts 3:0-ra győzte le a magyar katonaalakulatot. A végén a prágai Dukla elleni 2:1 kozmetikázott a mérlegen. Az idők enyhülését jelzi, hogy március végén ausztriai túrán járt a Honvéd, a GAK-ot 2:1-re, a Kapfenberget 2:0-ra győzte le.

A Vasas néhány mérkőzését már említettük, most nézzük a többit! A piros-kékek augusztus 25-én emlékezetes győzelmet arattak: 2:2-es félidő után 3:2-re nyertek Moszkvában, a Torpedo ellen. Mathesz Imre volt a mérkőzés hőse, aki két gólt is szerzett a százezer néző előtt. A Vasas harmadik találatát Raduly érte el. (A Torpedónak nem igazán ment akkoriban a „vasasok" ellen. Két hónappal korábban a Csepel 2:2-es döntetlent ért el az autógyári csapat ellen, mind a két gólt Kisuczky lőtte.)

A BEK-ben szereplő magyar klub a karácsony után az NSZK-ban vívott két mérkőzést, Münchenben 2:1-re nyert a „18-60-asok" ellen, majd Aachenben, nagy csatában, 4:3-ra kikapott. Január 14-én, egy évvel azt követően, hogy Antwerpenben 1:3-as félidő után 6:3-ra megverte a belga válogatottat, hasonló bravúrral rukkolt ki Gentben (francia nevét használva Gandban). A „vörös ördögök" 2:0-ra vezettek a félidőben, ám a második játékrészben beindult a Vasas-henger: a vége 3:2, ide!

Puskás BEK-győztes a Real Madriddal

Puskás Ferenc

1959 tavaszán először szerezte meg magyar futballista a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Puskás Ferenc nyert a Real Madriddal, amely akkor sorozatban a negyedik elsőségét érte el. Luis Carniglia, a csapat argentin edzője kihagyta a magyar balösszekötőt a döntőben szereplő tizenegyből, és ez később az állásába került.

Az Aranycsapat egykori kapitánya 1958 nyarán érkezett Madridba, Östreicher Emil, a királyi klub technikai vezetőjének közbenjárására, jelentős súlyfelesleggel. Emberfeletti munkával hozta magát játékképes állapotba. A dél-amerikai túrán a River Plate ellen játszott először a Real Madridban, majd idegenben, a Las Palmas ellen mutatkozott be a spanyol ligában. Nem túlzás, az első hazai meccs hozta az igazi bemutatkozást, azon 5:1-re nyert a Madrid a Sporting Gijón ellen, Puskás három góljával. A bajnoki ezüsttel zárt idényben 24 mérkőzésen 21 gólt szerzett, a csapattársak közül csak Juan Alonso kapus, valamint Alfredo Di Stéfano, Raymond Kopa és Juan Santisteban játszott nála több percet. Di Stéfanóval ketten 44 gólt szereztek (az argentin lett a gólkirály, ő az „ezüstcipős" a bajnokságban, megelőzve a Barcelona brazilját, Evaristót), a többiek összesen 28-at.

A bajnoki címet a VVK-ban is menetelő Barcelona nyerte meg, amelyben a bajnoki mérkőzéseken három magyar játszott: Czibor Zoltán és Kubala László (mindketten 20 meccsen) és a nagyon sokszor sérült Kocsis Sándor (4 meccsen). Kocka kevésszer tudott pályára lépni, de 360 perc alatt is eljutott négy gólig. Mindent bepótolt a június 21-i, a Bernabéuban játszott kupadöntőben, amelyben a Barça 4:2-re verte a meglepetésre finalista Granadát. A 90 perc egyetlen magyar játékosa, Kocsis Sándor két góllal keserítette egykori edzőjét, az ellenfelet dirigáló Kalmár Jenőt. (Aki idény közben átszerződött oda a Sevillából.) Az ötödik helyezett Atléticóban Csóka Józsefnek két bajnoki jutott, Ilku Péter a balesete után még csak lábadozott. A Betisben Kuzman József 20 mérkőzésen hét gólt szerezve az idény egyik felfedezettje lett. Öt találkozón lépett pályára Szolnok István az Espanyolban, hármon Csabai József a Zaragozában. A Sevillában játszotta végig Szalay Tibor (25 mérkőzés) az idényt. A második ligát a Valladolid nyerte meg két magyarral, Sztancsik Istvánnal és Beke Jánossal. A második helyezett Sabadellt az első 14 fordulóban Berkessy Elemér dirigálta.

A Barcelona két magyarral. Hátul (balról): Ramallets, Rodri, Herrera edző, Gracía, Flotats, Sefarra, Gensana, Estrems. Elöl: Claudio gyúró, Tejada, Kubala, E. Martínez, Suárez, Czibor, Mur gyúró

Ausztriából néhányan már továbbálltak, de maradt még magyar az első osztályban. Például Németh László (DSV Alpine), aki 15 gólt szerzett egy szerény képességű alakulatban, aztán átkerült a Viennába. Ivanics Gusztáv a Simmeringben és Tóth a Wackerben.

Franciaországban Újlaki József bronzérmes lett új csapatával, az RC Paris gárdájával, Koczur Ferry ellenben maradt a nizzaiaknál, és meg is nyerte velük a bajnokságot.

Az NSZK-ban az Eintracht Frankfurtot koronázták győztessé, a csapat egyik csillaga Sztáni István volt, aki a Kickers Offenbach elleni finálében két gólt is szerzett (5:3). Tagja volt a keretnek, noha a végjátékban nem kapott szerepet, Lőrincz Tibor is. Ugyancsak az NSZK-ban játszott Fazekas Árpád és Zsámboki József is (mindkettő Bayern München). Hanek János a Stuttgarter Kickers mezét viselte.

Belgiumban az Anderlecht nyerte meg a bajnokságot. A liláknál az idény végén bemutatkozott Völgyi-Wölbing József. A keret tagja volt Dacsev Miklós is, de nem játszott bajnoki mérkőzésen. Három csapatot irányított magyar mester, Kalocsay Géza az ezüstérmes Standard-t, Dolgos András a városi riválist RFC-t, Toldi Géza pedig a Berchemet. Dolgos csapatában játszott Nemes Gyula és Lipták György is, míg klubtársuk, Povázsai László hazatért.

Völgyi (a bal szélen guggol) az Anderlecht profija volt

Hollandiában, az Enschede együttesében futballozott Béres András, Békeffy Jenő és Tódor Miklós is. Svájcban vitézkedett Csernai Pál, aki a La-Chaux-de-Fonds profijaként húzott le egy szezont. A Pázmándy, Németh, Makai trió bemutatkozott a Servette-ben.

Portugáliában a brazil São Paulo FC-től érkezett Guttmann Béla bajnoki címet nyert az FC Portóval, Biri János edzette az AA de Coimbrát, Szabó József pedig az União Torreensét. Hrotkó II János a második vonal egyik csoportját nyerte meg a Leixõessel.

Olaszországban három magyar is dolgozott DT-ként (írjuk így, sportigazgatóként) az élvonalban az idény egy részében, Czeizel Lajos a Fiorentinánál (1-29. forduló), Sárosi György dr. az AS Románál (8-24.) és Senkey Imre a Torinónál (17-34.). A három csapat közül az ezüstérmet nyerő firenzeieknek volt a legsikeresebb szezonja. Szőke László az utolsó előttiként végző és kieső Triestina szélsőcsatára volt.

Pintér Károly (Carlo) dán bajnoki címet szerzett edzőként a BK 1909 Odensével. Zsengellér Gyula a ciprusi válogatott szövetségi kapitányaként tevékenykedett.

Az Egyesült Államokban a New York Hungária (Bonyhádi Lajos irányításával) ismét megnyerte az ottani egyik liga, a DAFB aranyérmét. Mexikóban Fekete Árpád először szerzett edzőként bajnoki címet, mégpedig a CD Guadalajara csapatával, a Chivasszal. Ugyancsak elhódította az ottani Szuperkupát, amelynek győztesét ott Bajnokok Bajnokának nevezik. (Ezt a trófeát korábban előtte csupán egy magyar nyerte el, Grósz Lajos 1942-ben az Atlantéval. Mindeddig ötször vihette haza a díjat honfitársunk csapata, 1963-ig még kétszer Fekete, 1975-ben pedig Marik György.)

Különleges torna volt az 1959. májusi Afrikai Nemzetek Kupája, amelyet az Egyesült Arab Köztársaságban (mai nevén Egyiptomban) rendeztek meg három csapat részvételével. A győztes hazai gárdát Titkos Pál, a második helyezett szudániakat Háda József irányította. Két magyar vb-ezüstérmes az afrikai kontinensbajnoki címért! (Háda különben 1957-ben harmadik lett csapatával Szudánban, az első Afrikai Nemzetek Kupáján.)

Végre véget ért az 1955–1956-os sorozat

Egyetlen mérkőzés volt már csak hátra az 1955-ben elkezdett MNK-sorozatból, a döntő. A szövetség 1958-ban az Alkotmány ünnepére tűzte ki a lejátszását, augusztus 20-án a Népstadionban találkozott egymással a Ferencváros és a Salgótarjáni BTC. Noha a zöld-fehérek az 1949-es – éveken át könnyes szemmel emlegetett – bajnoki cím óta az első fontos titulusukat nyerhették, a szurkolótáboruk nem jött lázba a meccstől. Mindössze tízezren látták a találkozót a Népstadionban. A már Tátrai Sándor által irányított együttes az Alkotmány Kupa két győztes összecsapásával melegített a fináléra. A Fradin nem látszott az előző hétvége mérkőzéseinek fáradtsága, viszonylag simán nyerte meg a döntőt, még annak ellenére is, hogy a tarjániak gólja egy túl szigorúan megítélt büntetőből esett, s hogy Orosz Pál kiállítása miatt több mint fél órán keresztül emberhátrányban játszott.

A FTC végül 2:1-es győzelemmel szerezte meg a kupát, amelyért még Kinizsiként szállt harcba, de már eredeti nevén vitte el. Több olyan futballistával, aki az induláskor még nem volt a játékosa, sőt egy olyannal, Horváth György kapussal, aki a sorozatban védett a Haladás színeiben is. Emiatt aztán óvott is az SBTC, eredmény nélkül. Sós Károly, Csanádi Árpád s végül Tátrai Sándor (a korábbi salgótarjáni játékos) is nyert edzőként mérkőzést a Ferencvárossal a sorozatban, összesen 19 játékos társaságában.

Magyar Népköztársasági Kupa, 1956–1958

Negyeddöntő: Szegedi EAC–Pécsi Dózsa 4:0, Salgótarjáni BTC–Vasas 3:0, MTK–Újpesti Dózsa 1:1 (továbbjutott az Ú. Dózsa, vendégként), FTC–Szombathelyi Haladás 3:0

Elődöntő: FTC–SZEAC 5:0, SBTC–Ú. Dózsa 2:1

A kupagyőztes FTC. Állnak (balról): Thomann, Vilezsál, Mátrai, Weidemann elnök, Horváth, Molnár szövetségi képviselő, Gerendás, Berta, Tátrai edző. Guggolnak: Kertész, Orosz, Friedmanszky, Rákosi, Fenyvesi, Dóka (gyúró)

Döntő

Ferencvárosi Torna Club–Salgótarjáni BTC 2:1 (1:1)

1958. augusztus 20., Népstadion, 10 000 néző. Jv.: Virág

FTC: Horváth – Thomann, Mátrai, Berta – Vilezsál, Gerendás – Kertész, Orosz, Friedmanszky, Rákosi, Fenyvesi

Salgótarjáni BTC: Oláh I – Oláh II, Jancsik, Jedlicska – Szojka, Dávid – Jagodics, Vasas, Csáki, Bodon, Taliga

Gólszerző: Friedmanszky (20., 59.), ill. Csáki (44. 11-esből)

Kiállítva: Orosz (58.)

Gólkirályok: 15-15 góllal

Kisuczky Róbert
(Csepel)

Monostori Tivadar
(Dorog)

Tichy Lajos
(Bp. Honvéd)

Az élvonal újoncai

Budapesti Vasutas Sport Club

Alapítási ideje: 1911
Színe: kék-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 10 (1958–1960, 1991–1999)
Sikerei: 2-szer Magyar Kupa-döntős (1996, 1997), KK-döntős (1992)

Miskolci Vasutas Sport Club

Alapítási ideje: 1911
Színe: zöld-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 1 (1958–1959)
Sikerei: –

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 16 – Szőcs János 17/2, Solti (Schlozarik) István 25, Dudás Zoltán 19 – Bozsik József 15/1, Kotász (Gottlieb) Antal 22/2 – Budai (Bednarik) II László 26/1, Kazinczy László 17/6, Tichy Lajos 22/15, Törőcsik I István 20/4, Gilicz István 23/5. A többiek: Bányai (Breier) Nándor 13/1, Törőcsik II Ferenc 13, Kiss János (k) 10, Machos Ferenc 10/5, Regős (Raucsik) Zoltán 7/2, Serényi János 7/1, Budai III Sándor 3, Cserjés (Csernák) József 1, Marosi László 1

BUDAPESTI VASUTAS SC:
Mészöly József 14 – Kapuszta (Kárpáti) László 25, Rendek István 24, Rada Imre 16 – Szalay Lajos 26, Bárkányi Tibor 25 – Murár József 26/2, Nagy József 25/4, Csernai Tibor 26/7, Borbély András 20/4, Gerencsér József 26/8. A többiek: Aczél (Altheim) László (k) 12, Fazekas Ferenc 10, Fábián Zoltán 4, Jéger József 3, Nagy Béla 3, Orbán Ferenc 1

CSEPEL SPORT CLUB:
Bakó Béla 22 – Bulla József 19/1, Kóczián I Antal 26/2, Takács György 24 – Ughy Tibor 16/2, Kleibán Antal 26/1 – Tóth II József 25/5, Kisuczky Róbert 23/15, Gondos Tibor 26/12, Pál II Tibor 23/7, Németh Ferenc 11/6. A többiek: Kóczián II János 13/1, Mednyánszky Rudolf 11, Povázsai László 8/3, Magyar Árpád 4/1, Sátori (Schwerecz) Imre 4, Tóth István (k) 4, Kemény Tibor 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Tóth László 26/1 – Werner Gyula 25, Szigeti Oszkár 26, Jakobi Gyula 24 – Török Sándor 22/1, Paulás Tibor 26/1 – Iván József 26/6, Csányi József 17/4, Kiss I László 16/5, Papp László 15/2, Pál II László 16/3. A többiek: Matisz Tivadar 14/1, Fekete József 12/1, Solymosi Ernő 12, Kovács István 7/1, Szamák (Szamosi) Ferenc 2

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Buzánszky Jenő 25/2, Lakat Jenő 23, Fellegi (Ferpász) István 17 – Pálmai Sándor 25, Prohászka János 26 – Kertes László 17/4, Varga János 19/3, Monostori II Tivadar 26/16, Andris György 23/3, Csóri László 21/2. A többiek: Fürtös Gábor 9/1, Pozsonyi Ignác 8/1, Monostori I György 6, Oláh Sándor 4, Kónya II István 3, Surányi József 3, Szentannai József 3, Bakonyi István 2

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Horváth György 18 – Berta Ferenc 26, Mátrai (Magna) Sándor 25, Dalnoki Jenő 12 – Dékány Ferenc 18, Vilezsál Oszkár 23/2 – Rákosi Gyula 24/2, Friedmanszky Zoltán 18/10, Albert Flórián 15/6, Orosz Pál 18/4, Fenyvesi Máté 26/4. A többiek: Gerendás András 12, Kertész Tamás 10/1, Dálnoki József 9, Győri-Kiss István 7, Borsos Miklós 5/5, Thomann Antal 5, Virág József (k) 5, Kiss III László 4, Hódi Zoltán (k) 3, Forgács Ernő 2, Nagy Gábor 1

GYŐRI VASAS ETO:
Szentmihályi Antal 22 – Borbély József 21, Kalmár II György 25, Tamás László 24 – Morvay Lajos 13/2, Budai László 21/1 – Keglovich László 18/3, Horváth István 16, Raffai Ernő 25/3, Bédi Lajos 24/1, Tetnovszky Tibor 11. A többiek: Koós László 11/1, Pió Imre 11/2, Radics Sándor 9/1, Kalmár III Ferenc 8/1, Kuti Herbert 7, Kárpáti Ferenc 6, Pesti Zoltán (k) 4, Soproni (Schögl) Endre 4, Fehérvári (Grédinger) Alfréd 3, Dold István 1, Illés Imre 1, Palotai (Priskin) Károly 1

MISKOLCI VASUTAS SC:
Károlyi József 25 – Hargitai András 20, Buna (Budai) János 25, Péter János 24 – Zoller (Zombori) János 15, Kovács László 23 – Kékesi János 20/2, Dobó Zoltán 14/1, Nyíri Zoltán 26/3, Tiba Sándor 16/1, Gyetvai (Gyetván) György 23/2. A többiek: Csorba János 13/3, Simon László 9/1, Pataki Gábor 8, Radványi András 5, Lipták Rezső 4/1, Siklósi Ernő 4, Béki Károly 1, Sárosi Ödön 1

MTK:
Gellér Sándor 24 – Nagy István 25/1, Sipos (Sipszky) Ferenc 26, Lantos (Lendenmayer) Mihály 26/4 – Kovács I Imre 21/3, Kovács III Ferenc 26 – Sándor Károly 24/10, Bukovi Gábor 16/12, Bödör László 14/7, Molnár János 26/4, Szimcsák I István 25/2. A többiek: Gál Ferenc 11, Szimcsák II László 8, Palotás (Poteleczky) Péter 5/2, Kárász Endre 4, Bártfai Róbert (k) 2, Karádi Vilmos 2, Kuti István 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 18 – Sándor I Gyula 22, Jancsik Mihály 23, Oláh II Dezső 26 – Szojka Ferenc 22, Dávid Róbert 26/1 – Bablena László 19/1, Vasas Mihály 26/5, Csáki Béla 23/9, Bodon Tibor 25/10, Taliga Ferenc 24/3. A többiek: Menczel Iván 9, Csekő Tibor (k) 4, Huszár József 4, Oláh I Géza (k) 4, Vékony Emil 4, Békési Ferenc 2, Lantos Ede 2, Répás Gábor 2, Chladni Nándor 1

SZOMBATHELYI HALADÁS:
Varga János 26 – Molnár Sándor 26, Tarr István 26, Novák Dezső 26/4 – Kulcsár Ferenc 26, Szakály József 19 – Czigony István 17/2, Pém Csaba 17/1, Varga Ferenc 14/3, Pál László 25/10, Tóth Zoltán 17/1. A többiek: Polgár János 11/2, Kolesánszky Zoltán 9, Papp Lajos 9, Komora Imre 7/2, Kovács Sándor 4, Szöllősi Emil 4, Ekler József 2, Molnár Dezső 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 24 – Hetényi Sándor 19, Polgár Gyula 22, Molnár Sándor 22 – Farsang Ferenc 26, Peller Béla 26/2 – Szovják István 26/6, Lahos László 25/10, Dombai András 16/7, Bíró Gyula 23/7, Deli András 24/4. A többiek: Rapai László 6/2, Mészáros Imre 5, Pásztor József 5, Schédl József 5, Hári László 4, Kovács Sándor 3, Fekete István (k) 1, Környei Viktor 1, Lelik István (k) 1, Lugosi János 1, Macsali Gyula 1

ÚJPESTI DÓZSA:
Török Gábor 26 – Rajna Károly 20, Sóvári (Schäffer) Kálmán 16, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál – Szini József 24, Borsányi (Prudits) György 25/3, Győrvári József 24 – Nagy Károly 21/4, Görócs János 26/10, Kuharszky Béla 22/11, Bencsics József 21/7. A többiek: Szusza Ferenc 14/9, Horváth Ferenc 9/1, Halápi István 8/3, Tóth Mihály 6, Halmai József 2, Bendes Tibor 1, Gallai (Galovcsik) István 1, Szőczei Lajos 1

VASAS SC:
Kovalik Ferenc 17 – Kárpáti Béla 23, Bundzsák Dezső 22/1, Sárosi László 26 – Szilágyi II János 16/1, Berendy Pál 26 – Raduly József 21/5, Csordás Lajos 22/10, Kékesi Mihály 17/3, Mathesz Imre 22/1, Lenkei (Lelenka) Sándor 23/1. A többiek: Ihász Kálmán 12, Szilágyi I Gyula 11/5, Kamarás Mihály (k) 9, Vári (Waldeck) György 8/2, Bárfy Antal 7, Nagy Károly 3, Kovacsics Gyula 1

Az 1958–1959. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Csepel SC	*26*	*14*	*6*	*6*	*56:25*	*34*
2. MTK	*26*	*15*	*4*	*7*	*45:26*	*34*
3. Bp. Honvéd	*26*	*13*	*7*	*6*	*46:25*	*33*
4. Vasas SC	*26*	*12*	*9*	*5*	*30:22*	*33*
5. Újpesti Dózsa	*26*	*12*	*7*	*7*	*50:38*	*31*
6. Tatabányai Bányász	*26*	*12*	*7*	*7*	*39:31*	*31*
7. Ferencvárosi TC	*26*	*10*	*8*	*8*	*37:37*	*28*
8. Salgótarjáni BTC	*26*	*8*	*9*	*9*	*30:37*	*25*
9. Diósgyőri Vasas	*26*	*6*	*10*	*10*	*28:35*	*22*
*10. Sz. Haladás**	*26*	*8*	*8*	*10*	*26:39*	*22*
11. Dorogi Bányász	*26*	*5*	*11*	*10*	*33:40*	*21*
12. BVSC	*26*	*6*	*6*	*12*	*26:39*	*18*
13. Miskolci VSC	*26*	*4*	*9*	*13*	*15:46*	*17*
14. Győri Vasas ETO	*26*	*3*	*7*	*16*	*15:36*	*13*

** Két pont levonva*

NB II, Keleti csoport

1. Szegedi EAC	*30*	*23*	*4*	*3*	*75:17*	*50*
2. Debreceni VSC	*30*	*16*	*7*	*7*	*49:34*	*39*
3. Borsodi Bányász	*30*	*13*	*8*	*9*	*37:30*	*34*
4. Bp. Előre	*30*	*13*	*7*	*10*	*57:45*	*33*
5. Jászberényi Vasas	*30*	*12*	*9*	*9*	*44:40*	*33*
6. Kecskeméti Dózsa	*30*	*10*	*11*	*9*	*44:34*	*31*
7. Egyetértés SC	*30*	*11*	*9*	*10*	*52:47*	*31*
8. Ózdi Kohász	*30*	*10*	*9*	*11*	*32:42*	*29*
9. Szegedi VSE	*30*	*9*	*11*	*10*	*34:47*	*29*
10. Bp. Spartacus	*30*	*7*	*13*	*10*	*40:47*	*27*
11. Ú. Tungsram	*30*	*9*	*9*	*12*	*31:39*	*27*
12. Szolnoki MÁV	*30*	*9*	*8*	*13*	*44:41*	*26*
13. Pénzügyőrök	*30*	*8*	*9*	*13*	*34:41*	*25*
14. S.tarjáni Kohász	*30*	*8*	*9*	*13*	*38:58*	*25*
15. Miskolci MTE	*30*	*7*	*8*	*15*	*33:50*	*22*
16. Ceglédi VSE	*30*	*7*	*5*	*18*	*34:66*	*19*

NB II, Nyugati csoport

1. Pécsi Dózsa	*30*	*18*	*7*	*5*	*59:24*	*43*
2. Komlói Bányász	*30*	*18*	*5*	*7*	*54:33*	*41*
3. Zalaegerszegi TE	*30*	*13*	*10*	*7*	*45:25*	*36*
4. Budai Spartacus	*30*	*12*	*10*	*8*	*46:32*	*34*
5. Szállítók SE	*30*	*10*	*12*	*8*	*34:39*	*32*
6. Váci Petőfi	*30*	*11*	*9*	*9*	*40:32*	*31*
7. Sztálinv. Kohász	*30*	*11*	*7*	*11*	*39:32*	*29*
8. Sz.fehérvári Vasas	*30*	*9*	*11*	*10*	*38:41*	*29*
9. Oroszlányi Bányász	*30*	*9*	*10*	*11*	*44:41*	*28*
10. Budafoki MTE	*30*	*11*	*6*	*13*	*35:40*	*28*
11. M.m.óvári TE	*30*	*10*	*8*	*12*	*34:43*	*28*
12. Pécsi VSK	*30*	*9*	*10*	*11*	*34:47*	*28*
13. Láng Gépgyár	*30*	*9*	*9*	*12*	*38:40*	*27*
14. Kaposvári Kinizsi	*30*	*10*	*7*	*13*	*33:44*	*27*
15. Kistext SE	*30*	*7*	*10*	*13*	*33:42*	*24*
16. Csepel Autó	*30*	*5*	*3*	*22*	*26:77*	*13*

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*	*10.*	*11.*	*12.*	*13.*	*14.*
1. Csepel	*X*	*2:3*	*3.2*	*1:2*	*3:0*	*5:0*	*1:1*	*1:1*	*2:1*	*0:2*	*2:0*	*2:3*	*8:0*	*2:0*
2. MTK	*0:1*	*X*	*1:1*	*0:1*	*1:2*	*4:0*	*1:0*	*1:0*	*2:0*	*2:2*	*3:1*	*1:1*	*4:2*	*2:0*
3. Honvéd	*4:1*	*1:1*	*X*	*0:0*	*0:1*	*2:1*	*5:1*	*1:1*	*2:0*	*1:2*	*2:1*	*0:2*	*3:0*	*0:0*
4. Vasas	*0:3*	*2:1*	*1:4*	*X*	*3:0*	*0:1*	*1:0*	*1:1*	*1:1*	*0:0*	*0:0*	*2:1*	*3:0*	*0:0*
5. Ú. Dózsa	*2:0*	*4:3*	*0:1*	*2:0*	*X*	*1:1*	*2:4*	*6:1*	*1:1*	*1:1*	*1:1*	*4:1*	*4:0*	*4:0*
6. Tatabánya	*1:1*	*2:1*	*0:3*	*3:1*	*2:0*	*X*	*5:0*	*1:1*	*1:2*	*3:0*	*4:1*	*0:1*	*2:1*	*1:0*
7. FTC	*1:1*	*1:0*	*4:3*	*1:1*	*3:4*	*1:0*	*X*	*3:1*	*3:1*	*2:2*	*3:2*	*1:3*	*3:0*	*1:0*
8. Sal. BTC	*1:5*	*1:2*	*0:1*	*1:4*	*3:2*	*1:1*	*0:0*	*X*	*0:0*	*4:2*	*0:1*	*3:1*	*3:0*	*2:0*
9. Diósgyőr	*1:4*	*2:3*	*1:1*	*0:1*	*1:1*	*0:0*	*3:2*	*2:0*	*X*	*0:2*	*3:0*	*3:0*	*0:0*	*1:4*
10. Haladás	*0:3*	*0:1*	*0:3*	*0:2*	*1:1*	*0:0*	*0:2*	*0:1*	*2:1*	*X*	*2:1*	*1:1*	*0:3*	*2:1*
11. Dorog	*0:2*	*0:1*	*2:2*	*2:2*	*5:1*	*2:2*	*0:0*	*2:2*	*1:1*	*1.1*	*X*	*2:1*	*1:1*	*1:1*
12. BVSC	*0:3*	*0:4*	*0:1*	*0:1*	*1:1*	*2:3*	*0:0*	*0:1*	*0:0*	*4:0*	*0:2*	*X*	*1:2*	*3:1*
13. MVSC	*0:0*	*0:1*	*1:0*	*0:0*	*0:3*	*0:3*	*0:0*	*0:0*	*1:2*	*1:3*	*2:1*	*0:0*	*X*	*1:1*
14. Győr	*0:0*	*0:2*	*1:3*	*0:1*	*1:2*	*1:2*	*1:0*	*0:1*	*1:1*	*0:1*	*1:3*	*1:0*	*0:0*	*X*

Szusza bajnoki címmel ünnepelte a húszéves jubileumát

Nyolc nap alatt három fordulót lejátszva zárta a bajnoki idényt az NB I mezőnye 1960 júniusában. A 23. forduló után már csak két csapatnak maradt reális esélye az elsőségre: az Újpesti Dózsának és a Ferencvárosnak. A hajdani „három nagyból" kettőnek. A lila-fehérek 1947, a zöld-fehérek 1949 óta vártak az újabb aranyéremre.

A Dózsa ugyan két ponttal vezetett, de nagyon nehéz sorozat állt előtte. A hátralévő három fordulóban előbb a Bp. Honvéddal, aztán a Ferencvárossal, majd az MTK-val kellett játszania. A Fradi – amely a vetélytárs elleni esetleges győzelemmel utolérhette volna a lilákat – a Vasassal és a kiesés ellen harcoló (!) címvédővel, a Csepellel mérkőzött.

Az idény előtt még hat klubot emlegettek esélyesként – majdnem az élvonal felét –, ám karácsonyig kiderült, az Újpesti Dózsa kiemelkedik a mezőnyből. Sebes Gusztáv szaktanácsadó és az első két fordulóban még Balogh István, majd a későbbiekben Szűcs Gyula által irányított együttes „megérdemelt elsőségét nemcsak az imponáló pontelőnye, de nagyszerű gólaránya (27:8)" is bizonyította az őszi idényzárás után. *(Képes Sport 1959. december 15.)* Különleges oka volt egyébként az edzőváltásnak. Miközben amatörizmus jellemezte a magyar futballt, s a játékosok mindegyike állásban volt, a Dózsa elnöksége nehezményezte, hogy Balogh István (az 1938-as vb-ezüstérmes Bonzó) nem hajlandó feladni munkahelyét az Egyesült Izzóban. Függetlenített, vagyis főállású szakembert akart, akit aztán Szűcs Gyulában talált meg. Sebes és az új tréner kapcsolata nem volt súrlódásoktól mentes. Az Aranycsapat egykori szövetségi kapitánya úgy vélte, „Szűcs az újpestiek sikerével a saját edzői tekintélyét akarta megalapozni", illetve, hogy ő, noha a csapat további fiatalítását helyesnek tartotta, „de nem a hasznos és jól játszó idősebb játékosok rovására". *(Sebes Gusztáv: Örömök és csalódások)* Kikövetkeztethető: Szusza és Tóth Mihály játékára gondolt.

Érdekes, hogy a lila-fehérek – ahhoz képest, hogy bajnokesélyesnek számítottak az előző idénybeli ötödik helyezésük ellenére is – nem kezdték jól a szezont. Tatabányán ugyan nyerni tudtak az első fordulóban, majd a Diósgyőr elleni hazai döntetlen után megverték 2:1-re a Honvédot is, ellenben kikaptak a Ferencvárostól és (hatvanezer néző előtt, a Népstadionban) döntetlent játszottak az MTK-val. Az ötödik forduló után csak a hatodik helyen szerénykedtek, igaz, mindössze kétpontos hátrányban a veretlen Diósgyőri VTK mögött. Ám utána nagyszerű sorozatuk kö-

Az Újpesti Dózsa bajnokcsapata. Állnak (balról): Győrvári, Halápi, Szusza, Szini, Várhidi, Rajna, Kuharszky. Elöl: Pethő gyúró, Borsányi, Tóth M., Török, Göröcs

vetkezett, a húsz éve az élvonalban szereplő Szusza Ferenc (külön is köszöntötték ez alkalomból a Vasas elleni rangadó előtt, szeptember 20-án) és az ifjú Göröcs János vezérletével az ősz hátralévő részében nyolc mérkőzésen mindössze egyetlen pontot veszítettek. Kiemelkedően teljesített a Török – Rajna, Várhidi, Győrvári védelem is, amely e nyolc találkozón összesen három gólt kapott. (A jobbhátvédet az utolsó, pécsi mérkőzésen Petrovics helyettesítette.)

A vetélytársak közül az élvonalban újonc edzővel, Hidegkuti Nándorral az idénynek nekivágó MTK (elsősorban Sipos Ferenc és Sándor Károly érdeméből) tartotta leginkább a lépést a megyeriekkel, a harmadik helyezett Bp. Honvéd öt, a negyedik-ötödik Ferencváros és Vasas hat-hat pontos hátránya soknak tűnt a tavasz második felére. A kispestiek eredményessége Tichy Lajoson múlt, aki az őszi idényben annyi gólt szerzett (15), amennyivel 1958–1959-ben, Monostori Tivadarral és Kisuczky Róberttel holtversenyben gólkirály lett. Nem mellesleg a Honvéd minden második találata a nevéhez fűződött. Mögötte 13 gólig jutott a mindössze 18 éves Albert Flórián, akinek ez az idény hozta meg az igazán nagy berobbanását. (Más világ volt szinte minden tekintetben akkoriban. *Albert Flórián Életem a Fradi* című könyvében idézte fel, hogy akkoriban még magázta az idősebb játékosokat: „… megjártam az utat a tegezésig, Dékány például másfél év után jött oda egy deci borral a kezében hozzám és Rákosi Gyuszihoz egy meccs után, az ÉDOSZ éttermében, hogy na, srácok, igyunk pertut! Most már tegezhettek!”) Albert egyébként szeptemberben kezdett dolgozni a civil életben, a kor gyakorlatával ellentétben nem az egyesület valamelyik bázisvállalatánál került állásba, hanem az MTI sportszerkesztőségének gyakornoka lett az akkori ifjúsági kapitány, Hoffer József szárnyai alatt.

Tavaszra némileg megváltoztak az erőviszonyok. Nagyon visszaesett az MTK (11 pont az őszi 18 után) és az edzőt is váltó, Sós Károly helyére Babolcsay Györgyöt ültető Bp. Honvéd (csak 9 pont a 16 után). Megtáltosodott viszont az első félév bukott diákja, a Salgótarján (8, 15), feljavult a Pécsi Dózsa (9, 14), s mindenekelőtt a Ferencváros, amely az utolsó három forduló előtt már csak kétpontos hátrányban állt az Újpest mögött.

A 24. fordulóban a lilák – 25 000 néző előtt a Megyeri úton – 3:2-re megverték a Bp. Honvédot, ellenben a Fradi megbotlott, miután jobb játéka és mezőnyfölénye ellenére a Népstadion félszázezer szurkolója előtt nem bírt a Vasassal, illetve a kitűnően védő, fiatal Szentmihályival. Újpesten ugyan Nógrádi szerezte meg az első gólt, de aztán Szusza vezérletével a hazai csapat fordított, s Tichy már csak szépíteni tudott.

Az ezüstérmes FTC kerete. Hátsó sor (balról): Kocsis, Berta, Fenyvesi, Vilezsál, Thomann, Rákosi. Középső sor: Bukovi Márton szaktanácsadó, Gerendás, Dálnoki, Mátrai, Horváth, Dalnoki, Albert, Bédi János elnök. Első sor: Orosz, Dékány, Landi, Németh, Friedmanszky, Tátrai Sándor vezetőedző

A következő, hétközi fordulóban dőlt el a bajnoki cím, amikor a listavezető és üldözője 75 000 drukker előtt egymás ellen játszott a Népstadionban. A 8. percben Vilezsál Oszkár éppen a büntetőterületen kívül buktatta Kuharszky Bélát, a Kukacnak becézett fiatal összekötőt. A Dózsa-szurkolók egy része tizenegyest szeretett volna látni – de a szabadrúgás sem volt rossz lehetőség. Különösen nem úgy, hogy a nagy öreg, Szusza Ferenc állította le a labdát. Elemi erejű, inkább lapos, mint félmagas bombát zúdított Horváth György kapujának bal sarkába – az volt az idényben a hatodik szabadrúgásgólja. S mindenképpen a legfontosabb. Merthogy a Dózsa megnyerte vele a rangadót, sőt a bajnokságot. Jellemző volt Bukovi Márton véleménye: „Ha Szusza nem csinálna semmit, csak minden meccsen várná, mikor ítélnek a bírák szabadrúgást az Újpesti Dózsa javára, akkor is meg tudná nyerni a meccseket! Sőt! Akár egy egész bajnokságot is, ha Várhidi és Rajna jól látja el a dolgát." *(Rejtő László: Kilenc klub krónikája)*

Az utolsó fordulóban már nem volt tétje az MTK elleni találkozónak, de az Újpest azt is megnyerte. Szusza nélkül, hiszen a pályafutása negyedik bajnoki címét ünneplő legenda sérülése miatt nem tudott pályára lépni. Igazi gálameccs volt ez, egy olyan pisztolypárbaj, amelyben senki sem töltött, senki sem igyekezett védeni magát, csak lődözött szakadatlan. Az 5:4-es eredménnyel a közönség feltétlenül elégedett volt, Szűcs Gyula és az idény után a Bp. Honvédhoz „átigazoló" Sebes Gusztáv pedig megbocsátotta a laza védekezést. Az első 23 fordulóban mindössze 18 gólt kapott hátsó alakzat tagjai is ünnepeltek…

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

A magyar válogatott az európai ranglista élén

Az idény első A-válogatott mérkőzését elveszítette a magyar együttes a Népstadionban. Eb-selejtezőt, akkori nevén a Nemzetek Kupája selejtezőjét bukta el. Noha a legnagyobb honi arénában az volt mindössze a harmadik vereségünk, mégsem jelentett döbbenetes meglepetést, a Szbornaja szinte napra pontosan egy évvel korábban 3:1-re megnyerte az első mérkőzést, egyben a kontinensbajnokságok történetének első meccsét. Nem szólva arról, hogy 1957-ben a Népstadionban is nyerni tudott. Ugyanakkor e találkozó előtt a Baróti Lajos által irányított válogatott hat összecsapáson is veretlen maradt. (Kicsit előreugorva az időben: az 1958-as vb-kudarctól 1960. október 30-ig csak a szovjetektől kapott ki a magyar válogatott, igaz, tőlük kétszer is.)

Az 1959. szeptember 27-i találkozó a vereség ellenére emlékezetes, mondhatni nevezetes maradt: azon rohamozott – 90 percen keresztül – először együtt a Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi ötös fogat. Mögöttük Grosics védett, a Mátrai, Sipos, Sárosi védő- és a Bozsik, Kotász fedezetsor játszott. A meccs egyetlen gólját Vojnov lőtte. Kowal, a lengyel játékvezető 0:0-nál nem adta meg Sándor Csikar szabályos találatát.

A B-válogatott kivágta a rezet: Moszkvában 2:0-ra nyert aznap a szovjetek második garnitúrája ellen. A Faragó – Dudás, Várhidi, Novák – Nagy I., Borsányi – Grozdics, Hajós, Bödör, Rákosi, Taliga (beállt még Török kapus és Kuharszky) alkotta együttes védelme és fedezetsora lett az olimpiai válogatott magja. A keret egyébként Moszkvából továbbutazott a Kínai Népköztársaságba, ahol Hupej tartomány válogatottjával 1:1-es döntetlent játszott, majd részt vett egy hármas tornán a Kínai Népköztársaság kikiáltása 10. évfordulója tiszteletére rendezett szpar-

takiádon. Ezen 1:1-es döntetlenre végzett a szovjet A-válogatottal (!), Bödör és Csiszlenko volt a két gólszerző. Utána Borsányinak az utolsó percben lőtt öngólja miatt kikapott a kínai A-csapattól, s így a harmadik helyen végzett.

Október 11-én a belgrádi JNA-stadionban szerepelt a magyar nagyválogatott. A jugoszlávok akkor nem számítottak (sokkal) gyengébbnek a Szbornajánál, az ellenük elért 4:2-es győzelem óriási bravúrnak számított. A Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bozsik (Szojka), Kotász – Sándor, Göröcs, Albert (Bundzsák), Tichy, Szimcsák összeállítású magyar legénységben szinte mindenki jól játszott, de a 18 éves Albert Flórián különösen: mesterhármast szerzett. Ez volt az első három gólja az A-válogatottban. Baróti Lajos különben a 77. percben lecserélte, és öt perccel később a helyére beküldött Bundzsák Dezső is gólt szerzett! Az előmérkőzésen a magyar ifjúsági válogatott 3:1-re nyert, ott is szerzett valaki három gólt. Tényleg „valaki" volt: Farkas János! Egyébiránt szenzációsan sikerült a négyfrontos csata: az A- és az ifjúsági válogatott mellett a Hungária úton 4:0-ra győzött a B-válogatott (Gelei – Werner, Szigeti, Lantos – Török, Berendy – Friedmanszky, Varga J., Monostori, Molnár, Gerencsér, csere Csernai), Szegeden pedig 1:0-ra az utánpótlás.

Október 25-én szinte hihetetlen győzelmet aratott a válogatott az öt évvel korábban még vb-negyeddöntős svájciak ellen. A Grosics – Mátrai, Sipos, Novák – Bundzsák, Kotász (Bozsik) – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Szimcsák összeállítású gárda 8:0-ra kiütötte a vendégeket. A 35. percben már hatgólos előnyben volt a magyar válogatott, Göröcs, Tichy, Sándor, Albert találatával, aztán Tichy újabb két góljával. Ehhez képest a második félidőben visszafogottan játszott, ámbár Tichy és Göröcs révén akkor is bevette a helvétek kapuját.

November elején a nyugatnémetek ellen következett háromfrontos csata. Hetedikén Dujmov Iván, sportnevén Dunai I János két góljával az utánpótlás-válogatott 2:2-re végzett Diósgyőr-

A magyarok 8:0-ra kiütötték a svájciakat. Balról: Grosics, Kotász, Tichy, Mátrai, Sipos, Bundzsák, Sándor, Göröcs, Szimcsák I, Albert, Novák

A magyar és az olasz válogatott Firenzében. Balról a mieink: Bundzsák, Sándor, Kotász, Sárosi, Albert, Mátrai, Sipos, Tichy, Grosics. (A fotóról Göröcs és Fenyvesi hiányzik.)

ben. Nyolcadikán Saarbrückenben a B-válogatott (Faragó – Dudás, Várhidi, Novák – Török, Borsányi – Bödör, Rákosi, Orosz, Pál T., Molnár J., cseréként beállt még Kovács III) 2:1-re kikapott. Szerencsére az A-válogatott, és elsősorban Albert Flórián, kárpótolta a magyar szurkolókat. Óriási volt az érdeklődés, több mint 150 000 jegyigénylő szerette volna látni az NSZK válogatottjának első budapesti fellépését.

Tichy Lajos látványos akció végén szerezte meg a vezetést, majd az ifjú Albert Flórián bravúros cselsorozat végén alakította 2:0-ra az állást. Nem volt kevésbé látványos Sándor Károly találata sem. Óriási volt a különbség a két csapat között (a játék ezen periódusára utalva mondta Sepp Herberger, a németek szövetségi kapitánya, hogy „ilyen erős magyar válogatott ellen még nem játszottunk", ami, ugyebár azt is jelentette, hogy az aktuális ellenfél erősebb, mint az Aranycsapat volt), ám egy rosszul sikerült csere után feljöttek a vendégek. Baróti Lajos az utolsó negyedórára be akarta állítani a 100. válogatottsága felé „terelgetett" Bozsik Józsefet, de figyelembe vette, hogy a jobbfedezet Bundzsák Dezső jelezte: ő bizony nem szeretne lejönni a pályáról. Mire a tréner lehívta a kitűnően futballozó fiatal Göröcsöt... Közben Uwe Seeler szépített, majd Tichy ugyan tizenegyesből helyreállította a háromgólos különbséget, de jött megint Seeler, sőt a találkozó végén Brülls is a kapunkba juttatta a labdát. Grosics Gyula Bázel és Bern után Budapesten sem számlált háromnál kevesebbet az NSZK-val szemben (4:3). A magyarok összeállítása a következő volt: Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Kotász – Sándor, Göröcs (Bozsik), Albert, Tichy, Szimcsák.

A november 29-i, olaszok elleni firenzei mérkőzésre Baróti Lajos egyetlen helyen változtatta csak meg a németek elleni kezdőcsapatot: Grosics, Mátrai, Sipos, Sárosi, Bundzsák, Kotász, Sándor, Göröcs, Albert és Tichy mellett (Szimcsák helyett) Fenyvesi játszott a balszélen. Ez volt a két ország 25. egymás elleni válogatott mérkőzése – s biztosan az addigi egyik legnagyobb tempójú. Az első félidőben a magyar válogatott játszott fölényben, majd az olaszok erősítettek. Ennek ellenére Tichy Lajos szerezte meg az első gólt az 50. percben, igaz, hat perccel később – Grosics Gyula hibája után – Cervato büntetőből kiegyenlített. A B-válogatott (Faragó – Dudás,

Várhidi, Dalnoki – Nagy I., Borsányi – Csordás, Orosz, Monostori, Dunai I, Szimcsák, cseréként Pál T., Kovács III) 2:0-ra nyert a Népstadionban a találkozó nagy részében emberhátrányban játszó olaszok ellen.

1959 végén a *France Football* által felkért újságírók a magyar csapatot választották az esztendő legerősebb nemzeti tizenegyének. Baróti Lajos együttese mögött a francia, a spanyol, a svéd és a nyugatnémet válogatott következett.

Albert Flórián kicselezi a teljes német védelmet

1960 tavaszán mindösszesze két mérkőzést játszott a nagyválogatott. Az elsőre hat év után az angolok tértek visszsza a Népstadionba. A 7:1-es magyar győzelmet hozó találkozó szereplői közül egyedül Grosics Gyula lépett pályára ismét a háromoroszlánosok ellen. A lelkesedés nem csökkent, e találkozóra is 90 000 szurkoló váltott, vagy inkább a befogadóképesség véges mivolta miatt válthatott jegyet. Baróti Lajos, miután Tichy Lajos nem sokkal korábban megsérült, két újoncot is avatott, a Pécsi Dózsa támadója, Dunai I János (a későbbi újpesti gólzsák, Dunai II Antal bátyja) és a Ferencváros balösszekötője, Rákosi Gyula először játszott a nemzeti csapatban. A kapitány a Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Bundzsák, Kotász – Sándor, Göröcs, Albert, Dunai I, Rákosi tizenegy mellett döntött. Az angolok nem kevésbé erős alakulattal érkeztek, a Springett – Armfield, Swan, Wilson – Robson, Flowers – Douglas, Haynes, Baker, Viollet, Charlton névsorból Springett, Armfield, Wilson, Flowers és Charlton 1966-ban világbajnok lett, igaz, Bobby Charlton akkor már nem a partvonal mellett szaladgált. A jobbfedezet, Bobby Robson (akkor a West Bromwich Albion játékosa) később világhírű edzővé nőtte ki magát.

Ellenben nem az övé volt a főszerep a Népstadionban, hanem a 18 éves Albert Flóriáné, a Ferencváros csatáráé. A szikrázóan tehetséges centernek ez volt a hetedik mérkőzése az A-válogatottban, s ez után már hét gólnál tartott. Előbb az 51., majd a 76. percben vette be Ron Springett kapuját. Az elsőnél szemfülesen kihasználta az angol védők tétovázását, a másodiknál a fél védelmet, sőt a kapust is becsapta. A magyar válogatott 2:0-ra megverte az angolokat.

Június 5-én a skótok elleni 3:3-mal zárult az idény. A válogatott nagy szériája az egekbe repítette a lelkesedést, az óvatosabbak ugyanakkor emlékeztettek arra, hogy a skótok 1955-ben is jobb benyomást keltettek pesti játékukkal, mint az angolok egy évvel korábban. Nagyon nehéz dolga volt a magyaroknak, a kor egyik legerősebb angol csapatában, a Tottenham Hotspurben szereplő ászokkal, Bill Brownnal, s a még nála is többre taksált Dave Mackay-jal felálló szigetlakók ellen. Tichy Lajos a mérkőzés elején kihagyott egy tizenegyest, igaz, aztán Sándor Károly megszerezte a vezetést. A skótok ellenben három góljukkal fordítottak, s csak a hajrá volt ismét a mieinké. Göröcs János gólja visszaadta a reményt, majd Tichy a 91. percben, jóvátéve korábbi hibáját, kiegyenlített. A magyar csapat összeállítása a következő volt: Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Bundzsák, Kotász – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi.

1959. szept. 27.	Bp., Népst.	SZOVJETU.	0:1 (0:0)	Eb-selejtező	
1959. okt. 11.	Belgrád	JUGOSZL.	4:2 (2:2)		Albert 3, Bundzsák
1959. okt. 25.	Bp., Népst.	SVÁJC	8:0 (6:0)	Európa Kupa	Göröcs 2, Tichy 4, Sándor, Albert
1959. nov. 8.	Bp., Népst.	NSZK	4:3 (1:0)		Tichy 2, Albert, Sándor
1959. nov. 29.	Firenze	OLASZO.	1:1 (0:0)	Európa Kupa	Tichy
1960. máj. 22.	Bp., Népst.	ANGLIA	2:0 (0:0)		Albert 2
1960. jún. 5.	Bp., Népst.	SKÓCIA	3:3 (1:1)		Sándor, Göröcs, Tichy

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

7 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Göröcs János (Ú. Dózsa), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász), Kotász Antal (Bp. Honvéd), Mátrai Sándor (FTC), Sándor Károly (MTK), Sipos Ferenc (MTK)

6 mérkőzésen: Bundzsák Dezső (Vasas), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

4 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Sárosi László (Vasas)

2 mérkőzésen: Dalnoki Jenő (FTC)

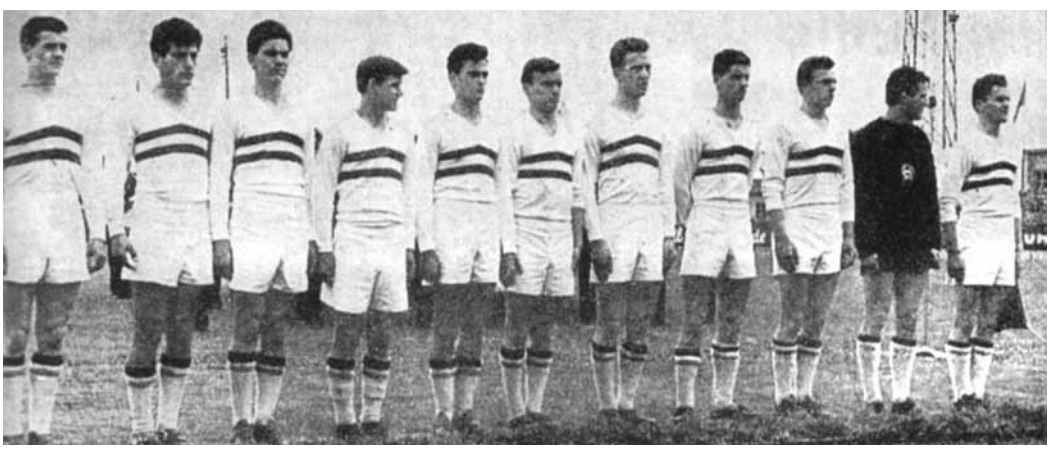
3 mérkőzésen: Fenyvesi Máté (FTC), Szimcsák I István (MTK)

1 mérkőzésen: Dunai I János (Pécsi Dózsa), Novák Dezső (Haladás), Rákosi Gyula (FTC), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC)

UEFA-TORNA

Újra magyar győzelem!

Nagyon erős kerettel utazott Ausztriába a magyar ifjúsági válogatott az 1960-as UEFA-tornára. A játékosok közül hat évvel később Mészöly Kálmán, Farkas János és Káposzta Benő is játszott a világbajnokságon, 1964-ben Ihász Kálmán, 1968-ban pedig Menczel Iván nyert olimpiai bajnoki címet.

Az Ausztriában megrendezett UEFA-torna győztesei. Balról: Kékesi, Farkas, Káposzta, Faliszek, Krajcsi, Galambos, Kürtösi, Menczel, Mészöly, Száger, Ihász

A csapat Kékesi és a sokoldalú Káposzta egy-egy góljával 2:0-s győzelemmel kezdett Bécsújhelyen az NDK ellen, majd Sankt-Pöltenben 18 000 néző előtt 1:1-re végzett a nyugatnémetekkel. Kékesi újabb gólt ért el. A törökök elleni linzi 3:0 meghozta a csoportgyőzelmet. Káposzta és Krajcsi találata után beindult Farkas János is. A balösszekötő a 25 ezres publikum előtt játszott, bécsi elődöntőben is folytatta, a második percben vezetést szerzett. A portugálok ugyan kiegyenlítettek, de a hosszabbításban, a 93. percben esett újabb Farkas-találat a végjátékba röpítette a magyar együttest.

A finálében a román válogatott ellen (ismét Bécsben, 25 000 néző előtt, 1960. április 24-én) remek első félidőt produkált a Száger – Menczel, Mészöly, Káposzta – Galambos, Ihász – Faliszek, Kékesi, Kürtösi, Farkas, Krajcsi összeállítású gárda. Már az első félidőben kialakult a 2:1-es végeredmény, a magyar gólokat Kékesi és Kürtösi szerezte.

A Hoffer József által dirigált magyar keret tagjai közül pályára lépett a tornán: Száger György (FTC), Künsztler Emil (Bp. Előre) kapusok, Menczel Iván, Krajcsi József (SBTC), Mészöly Kálmán, Ihász Kálmán, Farkas János, Kékesi Mihály (Vasas), Káposzta Benő (Ú. Dózsa), Galambos Antal (Bp. Honvéd), Faliszek Sándor, Gál Árpád (MTK), Kürtösi László (SZEAC), Nagy Béla (BVSC) mezőnyjátékosok. Nem kapott szerepet: Muzslai József (FTC), Török Bálint (Szekszárdi Petőfi), Vági István (Bp. Honvéd).

EURÓPAI KUPÁK

Törököt fogtunk

Kellemetlen meglepetésre már az első fordulóban véget ért a Csepel SC BEK-szereplése az 1959–1960-as idényben. Noha a magyar bajnok 1:1-es döntetlent ért el Isztambulban a Fenerbahçe ellen (Kisuczky már az első percben vezetést szerzett, gondolta-e akkor bárki is a piros-kékek közül, hogy kiesnek a párharc végén?), ám a hazai visszavágót elrontotta, 3:2-re kikapott a Népstadionban.

A csíkos mezben játszó Fener meglepetésre nyerni tudott a Csepel ellen

A Honvéd sikerével avatták a Népstadion villanyvilágítását

Már az 1959–1960-as idényben játszották le az esztendő KK-döntőjét – ismét két magyar csapat részvételével. Ez volt a második alkalom, hogy két magyar alakulat tusakodott a végjátékban, 1939-ben az Újpest a Ferencvárost győzte le.

Az 1959-es döntő első felvonását augusztus 19-én 20 000 néző előtt vívták a Népstadionban. Tichy Lajos volt a mérkőzés hőse, három gólt is lőtt az MTK-nak a 4:3-ra megnyert találkozón. A második meccs bevonult a magyar labdarúgás, vagy akár a magyar sport történetébe: a 60 000 érdeklődő előtt játszott visszavágón avatták a Népstadion villanyvilágítását. Tichy ezen a találkozón is szerzett egy gólt – a 2:2-vel, történetében először, a Bp. Honvéd nyerte a trófeát.

A következő nyáron „kísérleti" sorozatot írtak ki a KK-ban. A korábbiakkal ellentétben nem klubcsapatok, hanem országok vetélkedtek, és a klubjaik eredményeinek összeadása alakította ki a végeredményt. Mind a négy ország hat-hat csapatot indított, ezeket tették párba. A magyarok közül csak a Diósgyőri VTK nem nyerte meg a maga párharcát.

KK-döntő, első mérkőzés
Bp. Honvéd–MTK 4:3 ()
1959. augusztus 19., Népstadion, 20 000 néző. Jv.: Zsolt (magyar)

A Bp. Honvéd a Közép-európai Kupával. Állnak (balról): Sós Károly edző, Szőcs, Bozsik, Faragó, Kotász, Dudás, Solti. Guggolnak: Budai II, Kazinczy, Tichy, Gilicz, Csinos

Bp. Honvéd: Faragó – Törőcsik II, Szőcs (Galambos, 27.), Dudás – Bozsik, Kotász – Marosi, Törőcsik I, Tichy, Gilicz, Regős

MTK: Gellér (Gelei, 46.) – Palicskó, Sipos, Lantos – Nagy, Kovács III – Sándor, Kuti (Halmai, 44.), Bödör, Molnár, Szimcsák I.

Gólszerző: Tichy (5., 16., 42.), Gilicz (28.), Molnár (22.), Sándor (50.), Szimcsák (83.)

Második mérkőzés

MTK–Bp. Honvéd 2:2 (0:1)

1959. szeptember 9. Népstadion, 60 000 néző. Jv.: Steiner (osztrák)

Bp. Honvéd: Faragó - Törőcsik II, Törőcsik I, Dudás - Bozsik, Kotász - Budai II, Kazinczy, Tichy, Gilicz, Szilasi (Csinos, 26.)

MTK: Gelei – Palicskó, Sipos, Lantos – Nagy, Kovács III – Sándor, Bödör, Sas, Molnár, Szimcsák I.

Gólszerző: Tichy (37.), Csinos (51.), Molnár (75.), Sas (85.)

Az 1960-as magyar eredmények

Ferencváros–1. FC Simmeringer 1:2, 5:1, First Vienna–Vasas 2:3, 1:3, UD Palermo–DVTK 1:2, 2:0, Újpesti Dózsa–Fiorentina 0:1, 2:0, Tatabányai Bányász–RH Bratislava 2:1, 3:3, FK Szarajevo–MTK 1:2, 1:2.

Az országok táblázata

1. Magyarország	12	8	1	3	25-16	17
2. Jugoszlávia	12	7	1	4	26-18	15
3. Csehszlovákia	12	6	1	5	24-18	13
4. Olaszország	12	4	–	8	12-20	8
5. Ausztria	12	3	1	8	17-32	7

NEMZETKÖZI VIZEKEN

A Fiorentina és a Milan is Budapesten járt

A korábbinál szerényebb nemzetközi programot bonyolítottak le a magyar klubok az 1959–1960-as idényben. Részben a különböző válogatottak kötelezettségei, részben a kupaszereplések magyarázzák ezt.

A Bp. Honvéd – Gellér Sándorral, azaz kölcsönjátékossal a kapuban – októberben szép győzelmet aratott Prágában a Dukla ellen (2:0) a Csehszlovák Néphadsereg Napján, majd megverte a Spartak Plzeňt is (2:1). Decemberben az NSZK-ban portyázott a csapat, a Karlsruher SC-től 2:1-es, a Kickers Offenbachtól 3:2-es vereséget szenvedett, majd 2:2-es döntetlent ért el a Fürth ellen. Áprilisban visszatért Prágába, s tartalékosan is 2:1-re megverte a Spartak Sokolovót.

Az MTK számára az idény legfontosabb barátságos nemzetközi mérkőzése a szeptember végi, Fiorentina elleni 0:0 volt a Népstadionban. Húszéves szünet után járt újra olasz klubcsapat Budapesten! Hatvanezer szurkoló figyelte, mire megy a kék-fehér gárda a néhány héttel korábban Firenzében a Real Madridot legyőző olasz élcsapat ellen. A beszámolók szerint az MTK közelebb állt a győzelemhez.

Nagyszerű mérkőzést vívott március 9-én a Népstadionban az AC Milan és az Újpesti Dózsa. Az olaszok – akik elhozták Budapestre a világsztárjaikat, Juan Schiaffinót, Nils Liedholmot és Cesare Maldinit is – nagy csatában nyertek 3:2-re.

Szusza Ferenc (balra) és Nils Liedholm vezette ki a csapatokat az Újpesti Dózsa–Milan mérkőzésre

A Ferencváros csak október elején játszotta le az idény első nemzetközi találkozóját – de annak sem volt sok értelme. A Kickers Offenbach tartalékosan érkezett, és a Fradinak így még ötgólos különbséggel sem jelentett gondot a legyőzése. Közvetlenül karácsony előtt Zágrábban a Dinamótól 4:0-ra kikapott az FTC, majd egyenesen Bécsbe utazott, ahol az ünnep második napján 2:1-re legyőzte a Rapidot. Utána ellátogatott még Salzburgba, ahol az előző meccsen összeszedett sérülések miatt tartalékos összeállításban 3:2-re kikapott az Austria Salzburgtól. A tavaszi idényt Budapesten az ŁKS Łódź elleni 6:2-es győzelemmel kezdte, majd járt is Lengyelországban, a Húsvéti Tornán. Katowicében előbb kikapott a Ruch Chorzówtól 2:1-re, majd legyőzte 4:1-re a Stal Sosnowiecet. Hazaérkezése után szerény különbséggel bár (1:0), de visszavágott a Dinamo Zagrebnek a decemberi vereségért.

A Vasas szeptemberben Olaszországban, októberben Nagyváradon, februárban Charleroiban (1:1 a belga válogatott ellen!), majd áprilisban Svájcban és Izraelben portyázott. A Szentföldön legyőzte az országos válogatottat!

ARANYLABDA

Hat magyar kapott szavazatot

Hat magyar játékos is szavazatot kapott az 1959-es Aranylabda-díjon, közülük a hetedik helyen végzett Puskás Ferenc (16) akkor már a Real Madrid egyik csillaga volt. Közvetlenül előtte zárt Tichy Lajos (18 pont), míg Grosics Gyula és Bundzsák Dezső holtversenyben a tizenharmadik (4-4), az ifjú, még csak 18 éves Albert Flórián (2) a huszadik, Göröcs János (1) pedig holtversenyben a huszonharmadik-huszonhatodik helyre került. Összesen 26 futballista kapott pontot. Az Aranylabdát ismét Alfredo Di Stéfano vehette át.

Az aranylabdás Di Stéfano (középen guggol) mellett jobbra Puskás

A France Football címlapja

A MAGYAR LÉGIÓ

Pancho Puskás máig is élő csúcsa

Minden idők egyik legragyogóbb BEK-döntőjében játszott főszerepet Glasgow-ban a sorozatban ötödször diadalmaskodó Real Madrid magyar csillaga. A 34. évében járó Puskás Ferenc négy gólt szerzett az Eintracht Frankfurt ellen 7:3-ra megnyert finálében. Ez volt az első alkalom, hogy magyar futballistát „koronáztak" a BEK gólkirályává, s mindmáig az egyetlen alkalom, hogy valamelyik honfitársunk egyedül ülhetett a trónra. (Az 1961–1962-es és az 1963–1964-es idényben Puskás, az 1965–1966-osban Albert Flórián, az 1971–1972-esben Dunai II Antal holtversenyben lett a sorozat gólkirálya.)

Ugyancsak az egyetlen alkalom, hogy egy játékos négy gólt szerzett BEK-döntőben. A társai által Panchónak becézett balösszekötő 12 gólos csúccsal fejezte be a BEK-idényt, azóta is csak mindössze háromszor jutott egy játékos ennél magasabb gólszámig: José Altafini 1963-ban, Lionel Messi 2012-ben (14-14) és Cristiano Ronaldo 2014-ben (17). Maradva még az 1959–1960-as BEK-sorozat számainál: Puskás után Alfredo Di Stéfano következett a góllövőlistán (8), a harmadik Kubala László (7), a negyedik a svéd Ove Ohlsson (6), az ötödik holtversenyben Kocsis Sándor, a francia Jacques Foix és a német Erwin Stein (5-5) volt. Három magyar a legjobb hét között!

Kocsis Sándor

Czibor Zoltán

A spanyol bajnokságban a Barcelona diadalmaskodott, megelőzve a Real Madridot, amelytől ellenben kikapott a BEK-elődöntőben. A királyi klub, ahogyan a bajnokságban, úgy az országos kupában is második lett, ott az Atlético Madrid mögött. A Barça „ráadásul" megnyerte még a Vásárvárosok Kupájának 1958–1960-as kiírását is, a magyarok közül az 1959-es őszt kihagyó Kocsis Sándor játszott csak a döntő első meccsén a Birmingham City ellen (0:0), Czibor Zoltán pedig a másodikon (4:1). Utóbbi a Rongylábúnak is becézett szélső nagy meccse volt, két gólt is szerzett. Óriási szám volt ez, tekintve, hogy a tavasszal Herrera mellőzte, az volt Czibor mindössze második fellépése. A fentiekből is kiolvashatóan, a Real Madrid és a Barcelona uralta az idény során az európai futballt, s mindkettőbe jutott magyar csillag. A katalánokhoz nem is egy. A La Ligában Puskás lett a gólkirály 25 találattal, a nyolcadik helyen – például Alfredo Di Stéfanót és Luis Suárezt megelőzve – Szalay Tibor, a Sevilla csatára végzett 14 góllal. Tíz magyar játszott élvonalbeli bajnoki mérkőzést az idényben, Puskás, illetve a Kubala, Kocsis, Czibor trió mellett Szalay, valamint Csabai (Zaragoza), Beke (Valladolid), Kuzman (Betis), Szolnok (Espanyol) és D. Szabó (Granada). Utóbbinak Kalmár Jenő volt az edzője. Ilku II Péter (Atlético) még akkor is sérült volt. A teljes képhez tartozik: csak Puskás és Szalay játszott legalább a bajnoki meccsek felén.

Az NSZK-ban Csernai Pál és Hanek János (Stuttgarter Kickers), Fazekas Árpád és Zsámboki József (Bayern München) szerepelt.

Franciaországban Újlaki József ismét harmadik lett a párizsi Racing Club együttesével a bajnokságban, egyébként 22 góljánál csupán négyen szereztek többet a Division 1-ben. Koczur Ferry az OGC Nice gárdájában futballozott. Olaszországban, az 1920-as évek eleje óta először,

nem volt sem magyar edző, magyar sportigazgató, sem pedig magyar futballista az élvonalban. Svájcban ellenben Pázmándy Péter, Makai Dezső és Németh Valér a Servette, a soproni származású Szabó István a GC tagja volt. Belgiumban Völgyi-Wölbing József és Dacsev Miklós második lett az Anderlechttel, Nemes Gyula és Lipták György ötödik a Dolgos András által irányított RFC Liège-zsel. Dolgoson kívül Kalocsay Géza (Standard), Toldi Géza (Berchem), és Höfling Norbert (FC Bruges) is első ligás csapatot irányított. Kalocsaynál játszott az Eintrachttól akkor óriási összegnek számító 250 000 nyugatnémet márkáért szerződtetett Sztáni István. Ausztriában Németh László 15 gólig jutott DSV Alpine színeiben, Kereki János tízig, Frank Ernő kilencig a Wiener Neustadtban, Ivanics Gusztáv nyolcig a Simmeringben.

Maradva a trénereknél, méghozzá a sikereseknél: Guttmann Béla két éven belül két portugál bajnoki címet nyert, az FC Porto után 1959–1960-ban a Benficát vezette diadalra. Kutik András török bajnok lett a Beşiktaş gárdájával, mögötte Molnár Ignác szerzett ezüstöt a Fenerbahçéval. Lengyelországban 1959-ben Steiner Brúnó János a Górnik Zabrzéval nyert bajnoki címet, névrokona, Szollár-Steiner Lajos a Ruch Chorzówval menetelt 1960 tavaszán. (A következő ősszel meg is nyerte a bajnokságot.) Svédországban hasonló volt a helyzet, 1959-ben Szendrődi Lajos a Djurgårdens IF csapatával lett bajnok, a Várszegi Vilmos által irányított IFK Norrköping előtt, majd utóbbi 1960-ban átvette az elsőséget.

Lőcsey Ferenc

Fekete Árpád mexikói bajnoki aranyat szerzett a guadalajarai Chivasszal. Henni Géza megnyerte a New York Hungáriával a DAFB bajnokságát. Lőcsey Ferenc a Szidi-Bel Abbesz csapatával tarolt, minden létező díjat, köztük a nem hivatalos bajnokságot is elhódította Algériában.

Mándi Gyula lett 1959-ben Izrael válogatottjának szövetségi kapitánya. Szépföldi József Guinea nemzeti tizenegyét vezette. Conacryba több sportágban küldött edzőket a magyar sporthivatal, köztük volt még egy „futballista", Csanádi Ferenc is.

OSZTÁLYOZÓKÖNYV

Sipos bizonyult a tavasz legjobbjának

A *Képes Sport* tavasszal hétről hétre 1-5-ös osztályzattal minősítette a játékosok teljesítményét, s a végén közölte az összesített rangsort. Eszerint Sipos Ferenc bizonyult az idény legjobbjának (3,8), megelőzve Paulást, Tichyt és Várhidit (3,7), valamint Török kapust és Dalnokit (3,6). Csak a legalább nyolc mérkőzésen szerepelteket vette a lap figyelembe az összesítéskor. A második félév tizenegye: Török – Rajna, Sipos, Paulás – Ughy, Berendy – Sándor, Görögcs, Tichy, Rákosi, Fenyvesi. Nem kifejezetten igazságos, hogy bár a remekül hajrázó Újpesti Dózsa nyerte meg a bajnokságot, a Ferencváros játékosainak osztályzata magasabb lett. (34,3 és 35,1)

Sipos Ferenc kapura bombáz

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 21 – Dudás Zoltán 22, Solti (Schlozarik) István 13, Kotász (Gottlieb) Antal 18/1 – Bozsik József 23/1, Törőcsik I István 22 – Budai (Bednarik) II László 14, Kazinczy László 14/6, Tichy Lajos 25/26, Gilicz István 18/7, Szilasi (Szkladán) János 15/1. A többiek: Bányai (Breier) Nándor 13, Szőcs János 12, Törőcsik II Ferenc 12, Galambos Antal 11, Csinos András 9/2, Marosi László 6, Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 6/2, Kiss János (k) 5, Móré Zoltán 2/1, Józsa Sándor 1, Regős (Raucsik) Zoltán 1

BUDAPESTI VASUTAS SC:
Mészöly József 13 – Kapuszta (Kárpáti) László 19, Zalai Lajos 24, Rendek István 23/2 – Szalay Lajos 24/2, Bárkányi Tibor 26 – Murár József 20/3, Nagy József 26/4, Csernai Tibor 19/6, Göncz István 22/3, Gerencsér József 26/4. A többiek: Katona József (k) 13, Fekete Aladár 12/1, Rada Imre 8, Nagy Béla 5, Borbély András 3, Vereb Béla 2, Jéger József 1

CSEPEL SPORT CLUB:
Tóth István 23 – Bulla József 21, Kóczián I Antal 22, Takács György 23 – Ughy Tibor 23, Kleibán Antal 25/2 – Sátori (Schwerecz) Imre 21/10, Kisuczky Róbert 17/3, Gondos Tibor 18/2, Pál II Tibor 24/2, Tóth II József 18. A többiek: Fülöp Jenő 14/2, Kóczián II János 10, Mednyánszky Rudolf 6, Németh Ferenc 6, Povázsai Lászó 4/1, Bakó Béla (k) 3, Szabó Tibor 3, Magyar Árpád 2, Tetnovszky Tibor 2, Kalmár László 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Hódi Zoltán 26 – Werner Gyula 25, Szigeti Oszkár 26, Paulás Tibor 26 – Török Sándor 23/2, Solymosi Ernő 26 – Iván József 26/9, Csányi József 25/5, Kiss I László 21/3, Papp László 22/5, Pál II László 25/10. A többiek: Fekete József 12/1, Jakobi Gyula 2, Kovács István 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Buzánszky Jenő 18/1, Lakat Jenő 24, Fellegi (Ferpász) István 24 – Pálmai Sándor 24/1, Prohászka János 26/1 – Láng Károly 25/7, Varga János 25/9, Monostori II Tivadar 11/2, Andris György 21/1, Csóri László 26/6. A többiek: Kékesi János 10/1, Kertes László 10, Oláh Sándor 6/1, Fürtös Gábor 4, Márkus Endre 3/2, Marosvölgyi András 2, Farkas Attila 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Horváth György 14 – Berta Ferenc 22, Mátrai (Magna) Sándor 26, Dalnoki Jenő 21/1 – Dékány Ferenc 22, Vilezsál Oszkár 26/8 – Rákosi Gyula 26/5, Friedmanszky Zoltán 15, Albert Flórián 26/27, Orosz Pál 24/12, Fenyvesi Máté 24/2. A többiek: Landi Ferenc (k) 12, Kocsis György 10, Dálnoki József 6, Gerendás András 6, Thomann Antal 3, Kertész Tamás 1, Nagy Gábor 1, Németh Lajos 1

MTK:
Gelei József 19 – Palicskó Tibor 18, Sipos (Sipszky) Ferenc 26/1, Lantos (Lendenmayer) Mihály 25/1 – Nagy István 25/3, Kovács III Ferenc 26/5 – Sándor Károly 25/13, Gál Ferenc 11, Bödör László 22/10, Molnár János 25/5, Szimcsák I István 26/5. A többiek: Sas Gyula 9/1, Gellér Sándor (k) 7, Kárász Endre 4/2, Kuti István 4, Laczkó Mihály 4, Halmai József 3, Bóta Sándor 2, Danszky József 2, Arató Gábor 1, Karádi Vilmos 1, Szimcsák II László 1

PÉCSI DÓZSA:
Zengői (Zelenik) István 16 – Farkas Ferenc 23, Kocsis Ernő 23, Hegyi Sándor 26/6 – Serédi (Schwara) Nándor 12, Kresz Sándor 22/1 – Kamondi Imre 13/2, Rádi (Rápity) Lajos 24/1, Horváth László 15/3, Dunai János (Dujmov Iván) 20/15, Kovács Sándor 23/1. A többiek: Csupák József 12, Opova József 11/4, Pleck Róbert 9, Bendes Tibor 8, Faludi (Freppán) József 8, Garami (Glück) József 8/2, Danka Imre (k) 7, Győri-Kiss István 6, Vass Ottó (k) 3

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 18 – Sándor I Gyula 20, Jancsik Mihály 23, Oláh II Dezső 18 – Szojka Ferenc 26, Menczel Iván 26 – Huszár József 16/7, Vasas Mihály 23/4, Csáki Béla 25/8, Bodon Tibor 15/4, Taliga Ferenc 23/2. A többiek: Bablena László 15/3, Dávid Róbert 14, Krajcsi József 6/2, Oláh I Géza (k) 6, Répás Gábor 4, Agócs Lajos 3, Csekő Tibor (k) 2, Lantos Ede 2/1, Chladni Nándor 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Mészáros Károly 26 – Szabó Miklós 25, Portörő Gábor 26/2, Kürtösi László 22/2 – Dezsőfi Ferenc 20, Zallár Andor 24/1 – Polyvás Dániel 19/5, Baráth János 20/1, Hajós Imre 22/9, Nemes István 25/6, Nyári Tibor 20/5. A többiek: Benák András 12, Csabai Csaba 7, Boros László 6/2, Reményik László 6, Vass István 5, Gyenes Levente 1

SZOMBATHELYI HALADÁS:
Takács Béla 16 – Molnár Sándor 25, Tarr István 25/1, Novák Dezső 24/2 – Kulcsár Ferenc 21, Szakály József 18 – Polgár János 17/2, Varga Ferenc 14/4, Pál László 14/4, Komora Imre 25/7, Tóth Zoltán 23/6. A többiek: Czigony István 11/1, Pém Csaba 10/2, Varga János (k) 10, Madár Gábor 9/1, Varga Imre 8/1, Papp Lajos 7/1, Szőllősi Emil 4, Molnár Dezső 2, Ekler József 1, Kolesánszky Zoltán 1, Vörös Tibor 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 24 – Heténi Sándor 19/3, Polgár Gyula 25/1, Molnár Sándor 18 – Schédl József 14/2, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 20 – Szovják István 20/2, Lahos László 21/10, Dombai András 17/5, Demeter Mihály 16/2, Deli András 16/1. A többiek: Bíró Gyula 14/1, Bukovi Gábor 13/3, Farsang Ferenc 11, Rappai László 11/1, Macsali Gyula 9, Peller Béla 8, Mészáros Imre 6, Rapp Imre (k) 2, Török László 2/1

ÚJPESTI DÓZSA:
Török Gábor 25 – Rajna Károly 25, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 24/3, Győrvári József 26 – Szini József 23/2, Borsányi (Prudits) György 23/1 – Nagy Károly 13, Görös János 26/14, Szusza Ferenc 22/15, Kuharszky Béla 22/9, Tóth Mihály 19. A többiek: Halápi István 14/4, Bencsics József 8/1, Jagodics László 5, Sóvári (Schäffer) Kálmán 4, Gallai (Galovcsik) István 3, Káposzta Benő 1, Lung Ferenc (k) 1, Pataki (Petz) László 1/1, Petrovics Tibor 1

VASAS SC:
Szentmihályi Antal 24 – Kárpáti Béla 20, Bundzsák Dezső 26/5, Sárosi László 20 – Mathesz Imre 22/3, Berendy Pál 26/1 – Farkas János 14/6, Csordás Lajos 23/6, Szilágyi I Gyula 17/11, Kékesi Mihály 19/6, Ihász Kálmán 16. A többiek: Raduly József 12/3, Lenkei (Lelenka) Sándor 9, Mészöly Kálmán 9, Szilágyi II János 9, Borsos Miklós 7/1, Bárfy Antal 5, Bodai Ferenc 2, Kovalik Ferenc (k) 2, Machos Ferenc 2/1, Nagy Károly 2

Az 1959–1960. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Újpesti Dózsa	*26*	*17*	*6*	*3*	*52:26*	*40*
2. Ferencvárosi TC	*26*	*14*	*7*	*5*	*56:31*	*35*
3. Vasas SC	*26*	*12*	*8*	*6*	*44:29*	*32*
4. MTK	*26*	*10*	*9*	*7*	*47:35*	*29*
5. Diósgyőri Vasas	*26*	*10*	*7*	*9*	*35:30*	*27*
6. Tatabányai Bányász	*26*	*10*	*7*	*9*	*33:32*	*27*
7. Bp. Honvéd	*26*	*9*	*7*	*10*	*48:40*	*25*
8. Szegedi EAC	*26*	*9*	*7*	*10*	*33:37*	*25*
9. Salgótarjáni BTC	*26*	*7*	*9*	*10*	*31:34*	*23*
10. Dorogi AC	*26*	*6*	*11*	*9*	*32:43*	*23*
11. Pécsi Dózsa	*26*	*8*	*7*	*11*	*35:52*	*23*
12. Csepel SC	*26*	*8*	*4*	*14*	*23:40*	*20*
13. Haladás VSE	*26*	*6*	*7*	*13*	*32:47*	*19*
14. BVSC	*26*	*3*	*10*	*13*	*27:48*	*16*

Gólkirály:
Albert Flórián (FTC) 27 góllal

NB II, Keleti csoport

1. Debreceni VSC	*30*	*16*	*11*	*3*	*60:24*	*43*
2. Kecskeméti Dózsa	*30*	*16*	*8*	*6*	*48:19*	*40*
3. Szegedi VSE	*30*	*15*	*6*	*9*	*39:30*	*36*
4. Egyetértés SC	*30*	*15*	*4*	*11*	*36:28*	*34*
5. Ózdi Kohász	*30*	*13*	*8*	*9*	*44:35*	*34*
6. Pénzügyőrök	*30*	*13*	*6*	*11*	*40:33*	*32*
7. Borsodi Bányász	*30*	*13*	*6*	*11*	*34:35*	*32*
8. Szolnoki MÁV	*30*	*11*	*9*	*10*	*42:37*	*31*
9. Miskolci VSC	*30*	*12*	*6*	*12*	*43:41*	*30*
10. Jászberényi Vasas	*30*	*11*	*7*	*12*	*39:46*	*29*
11. Diósgyőri Bányász	*30*	*11*	*7*	*12*	*32:50*	*29*
12. Bp. Előre	*30*	*8*	*12*	*10*	*43:43*	*28*
13. Bp. Spartacus	*30*	*9*	*4*	*17*	*41:49*	*22*
14. Nagybátonyi Bányász	*30*	*8*	*6*	*16*	*29:46*	*22*
15. Vasas Izzó	*30*	*7*	*5*	*18*	*37:63*	*19*
16. Orosházi Kinizsi	*30*	*5*	*9*	*16*	*33:61*	*19*

NB II, Nyugati csoport

1. Győri Vasas ETO	*30*	*24*	*3*	*3*	*69:14*	*51*
2. FŐSPED Szállítók	*30*	*16*	*8*	*6*	*52:23*	*40*
3. Komlói Bányász	*30*	*16*	*6*	*8*	*57:34*	*38*
4. Szfvári Vasas	*30*	*16*	*1*	*13*	*63:44*	*33*
5. Budafoki MTE	*30*	*13*	*6*	*11*	*31:31*	*32*
6. M.magyaróvári TE	*30*	*13*	*5*	*12*	*39:45*	*31*
7. Láng Vasas	*30*	*11*	*8*	*11*	*31:34*	*30*
8. Budai Spartacus	*30*	*11*	*6*	*13*	*42:47*	*28*
9. Oroszlányi Bányász	*30*	*10*	*8*	*12*	*39:46*	*28*
10. Erzsébeti VTK	*30*	*11*	*5*	*14*	*34:43*	*27*
11. Zalaegerszegi TE	*30*	*9*	*9*	*12*	*27:41*	*27*
12. Sztálinvárosi KSE	*30*	*10*	*6*	*14*	*47:46*	*26*
13. Váci Petőfi	*30*	*10*	*6*	*14*	*32:42*	*26*
14. Pécsi VSK	*30*	*9*	*8*	*13*	*37:51*	*26*
15. Kaposvári MTE	*30*	*7*	*5*	*18*	*36:61*	*19*
16. Pápai Textiles	*30*	*6*	*6*	*18*	*21:55*	*18*

A Magyar Népköztársasági Kupát nem írták ki.

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Ú. Dózsa	X	0:1	2:0	5:4	2:2	2:2	3:2	3:1	1:0	0:0	4:1	4:2	3:1	2:0
2. FTC	0:1	X	2:2	0:2	2:1	1:1	3:2	0:0	3:1	5:3	4:0	1:0	2:0	5:1
3. Vasas	3:0	2:2	X	2:2	1:1	2:0	2:4	3:0	2:0	3:1	1:1	3:2	1:2	2:1
4. MTK	0:0	1:0	1:0	X	1:0	0:1	3:0	1:1	4:3	1:1	3:0	1:2	5:2	3:1
5. Diósgyőr	0:0	2:1	0:0	1:0	X	0:2	0:2	3:1	1:1	2:0	5:0	2:1	1:0	1:1
6. Tatabánya	1:2	2:4	0:3	1:0	2:1	X	1:0	2:2	0:0	2:0	2:0	2:1	2:0	1:1
7. Honvéd	1:2	2:2	0:1	3:2	3:2	3:5	X	0:1	3:2	5:1	4:3	0:0	2:2	1:1
8. SZEAC	1:2	0:1	1:1	2:2	2:3	1:0	1:0	X	0:3	1:1	4:1	1:0	4:1	3:0
9. SBTC	0:1	1:1	0:0	2:1	1:2	3:2	1:0	2:0	X	0:0	1:1	0:1	1:1	2:1
10. Dorog	0:0	1:7	2:1	1:3	2:0	0:0	1:4	1:1	3:1	X	1:1	5:1	2:0	2:2
11. Pécsi D.	3:2	3:2	1:2	3:3	2:1	1:0	1:1	3:2	3:1	1:1	X	1:1	2:1	0:1
12. Csepel	0:5	1:2	1.0	1:1	0:2	2:1	1:3	0:1	0:2	1:0	2:1	X	2:0	0:0
13. Haladás	1:3	1:1	2:4	1:1	3:2	2:0	1:1	0:1	2:2	1:1	2:0	2:0	X	3:2
14. BVSC	0:3	1:4	1:3	2:2	0:0	1:1	2:2	4:1	1:1	0:2	1:2	0:1	2:1	X

ÖSSZEGZÉS

Az MTK volt a Nemzeti Bajnokság első 25 évének legjobbja

Körössy József miskolci olvasó munkáját publikálva érdekes összeállítást közölt a Labdarúgás 1960. novemberi száma. *A statisztikus a Nemzeti Bajnokság 25 éves történetének eredményeit összesítette. (Mint ismeretes, 1935 nyarától engedélyezte az MLSZ a profi és az amatőr csapatok együttes szerepeltetését, akkor jött létre az NB.)*

Mind a 26 vizsgált bajnokságban (1935–1960) csak három egyesület, illetve azok jogelődei vettek részt: a Ferencváros, az Újpest és (beleértve a Kispest szereplését is) a Bp. Honvéd. Ebben a korszakban a Ferencváros gyűjtötte a legtöbb pontot (930, 682 mérkőzésen), második az Újpesti Dózsa a jogelődeivel (922, 682), harmadik a Kispest-Bp. Honvéd (869, 681). A legtöbb bajnoki címet ebben a korszakban a különböző neveken szereplő MTK, valamint a Bp. Honvéd és a lilák szerezték (ötöt-ötöt), a Fradi és a Csepel egyaránt négyével szemben. A felsoroltakon kívül csak a Nagyváradi AC és a Vasas nyert egy-egy bajnoki címet.

25 ÉVES AZ NB I

EZERJÓ étteremben

A mérkőzések számát a megszerzett pontokkal elosztva ellenben az MTK teljesítménye volt a legjobb (1,45), megelőzve a Nagyváradi AC-t (1,41!), az FTC-t (1,36) és az Újpestet (1,31).

A lista legsikeresebb vidéki csapatai a megszerzett pontok alapján a Salgótarjáni Bányász (7.), a Szombathelyi Haladás (8.), a Szegedi AK (9.) és a Dorogi Bányász (10.) voltak. (A be nem fejezett bajnokságok közül az 1956-ost beszámította a szerző, a kaotikus 1944 őszit ellenben nem.)

A megifjodott Vasas kihasználta, hogy a Dózsa a Mariana-árokba lépett

A Vasas nyerte meg, vagy az Újpesti Dózsa veszítette el az 1960–1961-es bajnokságot? Alkalmasint több mint fél évszázaddal a történtek után sem adható egzaktabb válasz annál, mint hogy „is-is".

Nézzük csak, hogyan értékelte a szezont a *Pásztor Lajos*, *Tabák Endre* szerződuó (egyikük a *Képes Sport* főszerkesztője, másikuk a *Népsport* labdarúgórovatának vezetője, aztán 1962-től a lap főszerkesztője) *A labdarúgás zsebkönyve* című könyvecskében: „Az Újpesti Dózsa hetekkel a bajnokság befejezése előtt »utcahosszal« vezetett a bajnokság élén és teljes joggal a bajnokság biztos győztesének tekintette magát. Ekkor jött azonban a csoda, a labdarúgás dicsőséges bizonytalansága. Ami már minden számításon kívül állott: a Dózsa egy érthetetlen vereségsorozattal leadta behozhatatlannak tartott pontelőnyét, ugyanakkor a bajnokság hajrájára nemcsak feljavuló, de a legegyenletesebb teljesítményt nyújtó Bp. Vasas hétről hétre előrébb törve behozta a hátrányát és diadalmas győzelemsorozattal, négy pont plusszal, tehát teljes biztonsággal szerezte meg a büszke címet."

Az Újpesti Dózsa új edzővel, az élvonalban szinte újonc (másfél évtizeddel korábban a Szentlőrinci AC-t pallérozó), a kecskeméti testvérklubból felvezényelt egykori válogatott játékossal, Fenyvesi Lászlóval vágott neki az új idénynek. Kinevezése azt jelentette, hogy 365 napon belül már a harmadik edző (Balogh István, majd Szűcs Gyula után ő) irányította a közben bajnoki aranyat is nyert lila-fehéreket. Három feladatot kellett (volna) végrehajtania:

A Vasas 1960–1961-es bajnokcsapata. Hátul (balról): Martin (gyúró), Kovalik, Kárpáti, Bundzsák, Mészöly, Nagy K., Szentmihályi, Illovszky Rudolf (edző). Középen: Borsos, Bakos, Farkas, Ihász, Bárfy. Elöl: Sárosi, Machos, Kékesi, Berendy, Csordás, Mathesz, Raduly

megvédeni a bajnoki címet, sikeresen szerepelni a nemzetközi porondon, s befejezni a generációváltást a csapaton belül.

Az újpestiek éppen olyan jó őszt produkáltak, mint egy esztendővel korábban, 1959-ben. Csak a Ferencváros elleni rangadót veszítették el, s emellett mindössze kétszer játszottak döntetlenre, nem bírtak otthon a Tatabányával, majd december elején „ikszeltek" a korábbi edzőjük, Szűcs Gyula által irányított MTK-val. Féltávnál a lila-fehérek három ponttal vezettek a Vasas, néggyel a fél szezon meglepetéscsapata, a remek Salgótarjáni BTC és a Bukovi Márton szaktanácsadó által segített Ferencváros, öttel pedig az MTK előtt.

Az első négy tavaszi forduló sem ígérte a fordulatot, a Dózsa 2:1-re verte a Csepelt, 3:1-re a Pécsi Dózsát, 4:0-ra a Dorogot, majd 3:0-ra a Debreceni VSC-t. Négy hét alatt nyolc pontot gyűjtött, 12:2-es gólaránnyal. Hatpontos előnnyel vezettek a lila-fehérek a Vasas előtt, ez akkoriban háromvereségnyi különbséget jelentett.

Ha az idő tájt létezik a totón kívül fogadójáték, ki tett volna arra, hogy az első 17 fordulóban 14 győzelmet arató listavezető a hátralévő kilencben már egyszer sem nyer? A Honvéd elleni 1:1 után (Sóvári Kálmán a 90. percben mentett meg egy pontot remek kapáslövésével) a Fraditól ismét kikapott a még bajnokesélyes Dózsa (0:2), majd a Diósgyőr – húszezer tomboló drukkere előtt – otthon tartott egy pontot a lilák ellen (1:1).

Április 23-án játszották a tavasz mérkőzését a Megyeri úton, amely ugyan a szurkolók nagy része számára csalódást jelentett, mégis erősítette Fenyvesi László csapatának pozícióját. A Vasas elleni 0:0 azt jelentette, hogy az előző fordulóban, Tatabányán 4:2-es vereséget szenvedő riválisnem tudott faragni a hátrányából. Négy vidéki csapat és a záró fordulóban Szűcs Gyula MTK-ja állt az Újpest előtt. Salgótarjánban 1:2, Győrben 0:2, Tatabányán 0:1 – a lilák háromból háromszor kikaptak, 270 perc alatt egyetlen akciógólt sem szereztek. (Salgótarjánban tizenegyesből szépített Várhidi Pál.)

Közben a Vasas is pontot veszített az MTK ellen, de miután június 4-én 6:0-ra megverte a vergődő Csepelt, a bajnokság során először, két fordulóval a zárás előtt az élre állt. A június 18-i, utolsó előtti fordulóban már győzelmi kényszerben játszott az Újpest – de Szegeden (18 ezer néző előtt) kikapott a remek napot kifogó SZEAC-tól. Hajós Imre, az egyetemisták kiváló csatára mesterhármast szerzett. A Tisza-parti gárdát egyébként egy korábbi újpesti legenda, a vébéezüstérmes Szűcs György dirigálta a kispadról. Miután a Vasas aznap – Machos Ferenc újabb döntő góljával – 3:2-re nyerni tudott Pécsen, matematikailag megnyerte a bajnokságot. A piros-kékek aztán a záró körben még tovább növelték az előnyüket, miután 2:0-ra megverték a Dorogot. Az Újpest? „Stílusosan" fejezte be az idényt, 3:3-ra végzett az így a bajnoki dobogó harmadik helyére felkapaszkodó

A Szegedi EAC tizenegye. Balról: Szabó, Zallár, Boros, Kürtösi, Vass, Baráth, Hajós, Nemes, Benák, Dezsőfi, Tóth Lajos

MTK ellen. A két csapat egy évvel korábban is gólzáporos meccset vívott az utolsó fordulóban, de mennyivel jobb volt akkor a lila-fehérek hangulata. Akkor az 5:4 után a bajnokcsapatukat ünnepelték, míg 1961. június 25-én a cím elvesztését siratták.

Pásztor Lajos és *Tabák Endre* fentebb már idézett füzetében a még a hatvanas évek elejére is jellemző tónusban ünnepelte meg a piros-kékek bajnoki címét: „Fennállásának 50 éves évfordulóján nagyobb ajándékot nem adhatott híveinek, mint hogy hosszú és változatos, sikerekben és megpróbáltatásokban váltakozó pályafutás után először nyerte meg a magyar bajnokságot. (Egyszer, 1957-ben már nyert egyfordulós bajnokságot, de annak sportértékét érthetően kevesebbre becsülik a normál menetű, kétfordulós bajnokságnál.) Az ünneplésen kívül szeretnénk a Vasast példaképül állítani a többi csapat elé. Tanuljanak tőle, hogy csak ilyen lelkes, becsületes harccal lehet igazi sikert elérni. A Vasas jól megérdemelt bajnokságát nagy rokonszenvvel fogadta a közvélemény. Egyhangúlag elismerte minden szakember, hogy ez a győzelem a legsportszerűbb keretek között, a legbecsületesebb harcban, igazságosan és megérdemelten született meg."

Noha sok, nyolc döntetlent játszott a Vasas, érdeme, hogy 1957 és 1963 között csak egyszer (1959–1960-ban az Újpesti Dózsa) zárt magasabb pontszámmal a bajnok, mint 1961 nyarának elején az angyalföldi gárda. Illovszky Rudolfnak nehéz feladat jutott, az előző két évben olyan meghatározó játékosokat veszített el a gárda, mint Szilágyi I Gyula, Teleki, Raduly, Kontha és Lenkei, sőt Csordás Lajosnak is már csak epizódszerep jutott. A Bundzsák-Berendy páros, valamint a Kárpáti-Sárosi szélsőhátvéd kettős köré új csapatot kellett építeni, amelyben kulcsszerep jutott a nagyszerű idényt záró új szerzeménynek, Machos Ferencnek, valamint a fiataloknak, Szentmihályi Antalnak, Mészöly Kálmánnak, Ihász Kálmánnak és Farkas Jánosnak, vagy a 24 évesen már törzstagnak számító Mathesz Imrének. (Illovszkyra visszatérve: az akkor még csak 39 éves, ötödik éve trénerként dolgozó szakember a bajnoki arany után megkapta a mesteredzői címet.)

Machos Ferenc mondta az idényről *Boskovics Jenő: Vasas, ne hagyd magad!* című könyvében: „Éppen akkor lettem a Vasas tagja, amikor elkezdődött a csapat frissítése. Mészöly, Farkas, Kékesi, Bakos és mások épültek be oszlopos, később meghatározó tagnak. Az őszi idényben még a nyolcadik helyen álltunk és három pont volt a hátrányunk az Újpesti Dózsa mögött. Tavasszal volt úgy, hogy a lilák hat ponttal jártak előttünk. Ezen a nagyszerű tavaszon mindössze egyszer kaptunk ki, 28 gólt lőttünk nyolc kapott ellenében, vagyis jól ment elől és hátul is. Ebben a Vasasban nem játszottak olyan világklasszisok, mint előző klubomban, a Honvéd bajnokcsapatában, de az egység, az akarás példásnak minősíthető. S látni kellett, hogy nagy csapat van kialakulóban."

A gólkirályi címet az előző idény mesterlövésze, a még mindig csak tizenéves Albert Flórián és a másodszor társgólkirály Tichy Lajos szerezte meg 21-21 góllal. A kispesti belsőcsatár elsősorban május első felében mutatott remek formájának köszönhette a címet, négy nap alatt hat gólt szerzett a Pécsi Dózsa és a Salgótarján ellen, az utolsó hat fordulóban kilenc találatig jutott. A Fradi-szurkolók ifjú kedvence különösen az utolsó őszi fordulóban, a Debreceni VSC ellen tett ki magáért, hatszor vette be a Loki hálóját. A *Népsport* így értékelte a teljesítményét: „Albert hat gólja mindennél többet beszél: a fiatal csatár az idényzárásra a jelek szerint visszanyerte önbizalmát."

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Hét győzelem sorozatban

Tíz mérkőzéséből hetet megnyert Baróti Lajos válogatottja, ami nem mondható éppen rossz mérlegnek. Annak ellenére sem, hogy mind a két veresége fájó volt: sem a belga, sem a Népstadionban győztes osztrák gárda nem képviselt nagyobb játékerőt.

Október 9-én a néhány hónappal korábban a kontinensbajnokságon ezüstérmet szerzett jugoszláv válogatott látogatott a Népstadionba. Hetvenezer néző előtt a Török – Rajna, Sipos, Novák – Bundzsák, Berendy – Sándor, Göröcs, Albert, Kuharszky (Molnár J.), Fenyvesi összeállítású együttes nagyszerűen kezdett, Göröcs János révén már a 10. percben vezetést szerzett. A folytatás azonban nem alakult hasonlóan jól, sőt, a „kékek" a 70. percben Bora Kosztics révén kiegyenlítettek.

A szokásoknak megfelelően többfrontos volt a jugoszlávok elleni ütközet. Egy nappal az A-válogatott 90 perce előtt, ugyancsak a Népstadionban, 5000 néző előtt az ifik 2:0-ra nyertek. Eszéken 2:1-re győzött a Faragó – Szőcs, Mészöly, Ihász – Nagy I., Solymosi – Bödör, Vasas, Hajós, Polyvás, Szimcsák I (cseréként beállt Taliga) alkotta B-válogatott. Nagyjából ez a csapat (Szentmihályi – Novák, Mészöly, Dudás – Nagy I., Solymosi – Kékesi, Vasas, Hajós, Bödör, Szimcsák I. cserék Kovács III és Taliga) szeptember végén is pályára lépett, 2:2-t játszott az osztrákokkal. Egy korosztály maradt csak alul a jugoszlávokkal szemben: az utánpótlás 4:0-ra kikapott Koszovszka Mitrovicában.

A belga–magyar meccs műsorfüzete

Október utolsó előtti napján a nagyválogatott vereséget szenvedett a belgáktól. Tulajdonképpen meglepetésre, de a két csapat 1956-os brüsszeli meccse is hazai sikerrel ért véget (5:4). Az 1960 őszi németalföldi sikerben a fiatal Paul Van Himst játszotta a főszerepet, ő szerezte a mérkőzés első gólját. A mindössze 17 éves csodagyerek a második válogatott találkozóján szerepelt, s először volt eredményes. A második találatot az ugyancsak az Anderlechtben futballozó Pierre Hanon lőtte. A nagyon gyengén játszó magyar együttesből (Grosics – Dudás, Sipos, Novák – Szojka, Berendy – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Tóth Z.) csak a 30. percben a végeredményt beállító Tichy Lajos nyújtott elfogadható teljesítményt. A két szombathelyi, Novák Dezső és az újonc Tóth Zoltán akkoriban másodosztályú klubban szerepelt, onnan kapott meghívót a válogatottba. A B-válogatott (Faragó – Szőcs, Mészöly, Ihász – Nagy I., Kovács III – Pál T., Machos, Hajós, Rákosi, Fenyvesi, csere: Taliga) sem járt jobban, 1:0-ra kikapott a Hungária úton.

November 3-án egy A-válogatott erősségű alakulat (Szentmihályi – Novák, Sipos, Várhidi – Solymosi, Berendy – Sándor, Göröcs, Tichy, Vasas, Tóth Z., majd cseréként Albert és Taliga) Közép-Magyarország néven 3:3-as döntetlent játszott a főleg bajor klubok játékosaiból álló délnémet együttes ellen.

November 13-án a lengyeleket fogadta a Baróti Lajos által irányított A-válogatott. A Grosics – Novák, Sipos, Sóvári – Solymosi, Borsányi – Sándor, Göröcs, Albert (Molnár J.), Monostori, Fenyvesi összeállítású csapatban különösen a mindössze másodszor válogatott, Dorogról a legjobbak közé került Monostori Tivadar csillogott, aki az első félidőben két gólt

A magyar válogatott 4:1-re legyőzte a lengyeleket. Balról: Novák, Göröcs, Borsányi, Fenyvesi dr., Monostori, Solymosi, Sóvári, Albert, Sipos, Grosics, Sándor

is szerzett. A legnevesebb lengyel, Ernest Pol szépítő gólja után Göröcs és Sándor is bevette a csereként beállt Stefaniszyn kapuját. A magyar csapatban három újonc is játszott: az újpesti Sóvári Kálmán és Borsányi György, valamint a diósgyőri (s később ugyancsak újpesti) Solymosi Ernő. A 4:1-es győzelem az esztendő legnagyobb különbségű diadala volt. Jól sikerült a négyfrontos ütközet a lengyelekkel, a B-válogatott (Faragó – Nagy I., Mészöly, Kovács III – Palotai, Galambos – Bödör, Vasas, Machos, Pál T., Taliga) 5:2-re győzött Bydgoszczban, az ifik 2:1-re Népstadionban, csak az utánpótlás játszott 1:1-es döntetlent Krakkóban.

Az U-csapat néhány nappal később Linzben 3:2-re kikapott az osztrákoktól, hiába szerzett a két bajai kötődésű csatára, Rádi és Dunai II is gólt. Szerencsére az A-válogatott (2:0) és az ifik (3:0) is kitettek magukért a Népstadionban. Hetvenezer néző volt kíváncsi az osztrákok vendégjátékára. A látogatóknak, akik nem sokkal korábban legyőzték a szovjet és a spanyol együttest is, nagyon jó volt a híre. Ám a Baróti Lajos által dirigált magyar csapat kiválóan játszott, s még szerencséje is volt: Grosics ösztönös-bravúros védésével indult a 75. percben egy olyan ellenakció, amely a biztos osztrák gól helyett magyar találatot hozott, Göröcs János lőtte. A 90. percben Machos Ferenc gólja biztosította be a győzelmet. A magyar csapat összeállítása a következő volt: Grosics – Sóvári, Sipos, Sárosi – Bundzsák, Solymosi –Sándor, Göröcs, Albert (Machos), Monostori (Tichy), Fenyvesi. Ez volt a két válogatott első egymás elleni mérkőzése az 1956-os forradalom óta. Korábban (az 1938-as Anschlusst követő hét esztendőt leszámítva) soha nem volt ilyen hosszú szünet a magyar–osztrák meccsek történetében. Sándor Károlyt a mérkőzés után köszöntötték 50. válogatottsága alkalmából. (A népszerű Csikarnak a mostani számozás szerint ez még csak a 48. mérkőzése volt.)

Februárban az A-válogatott az Egyesült Arab Köztársaságban járt. Az áprilisi, NDK elleni világbajnoki selejtezőre készülő együttes ünnepi körítés mellett játszott Kairóban: e találkozóval avatták az új Olimpiai Stadiont. A házigazdák erős csapattal álltak ki, szinte ugyanez a gárda három hónappal később, ugyancsak hazai környezetben, megnyerte az Afrikai Nemzetek Kupáját. A magyar legénység a Grosics – Mátrai, Sipos, Sárosi – Solymosi, Kotász – Sándor,

A válogatott keret a szfinx elé állt a fotós kedvéért

Görögcs, Albert, Tichy, Bödör összeállításban szerepelt, az MTK balszélsője akkor játszott először (és utoljára) a legjobbak között. A mérkőzés a második félidőben, a 70. és a 72. perc között dőlt el, akkor szerezte Albert a góljait. A még mindig tizenéves csatár e fellépése után 13 válogatott meccsel és azokon szerzett 9 góllal állt. Két nappal később a keret Budapest néven játszott újra (szerepet kapott csereként Szentmihályi, Sóvári, Kuharszky és Palotai is) és nyert 5:2-re Kairó tizenegye ellen.

Az A-válogatott április 16-án a Népstadion felújítása miatt a Megyeri úton fogadta a chilei világbajnokságra vezető út első állomásán az NDK együttesét. A vendégeket Heinz Krüger irányította kapitányként, ez két ok miatt jegyzendő meg. Egyrészt később a keletnémet futballtörténelem egyik legsikeresebb klubedzője lett, amikor 1974-ben a Magdeburggal megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját. Másrészt az újpesti vereségbe belebukott, és a következő selejtezőn, a hollandok ellen már a Bp. Honvédtól távozott Sós Károly dirigálta a keletnémet válogatottat. A budapesti mérkőzés nem hozott jó játékot, de a magyar válogatott mind a két félidőben lőtt egy-egy gólt – az egyiket Albert Flórián rúgta, a másikat ő készítette elő Görögcs Jánosnak –, s ezzel simán nyert. Az összeállítás: Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Solymosi, Kotász – Sándor, Görögcs, Albert, Tichy, Fenyvesi.

Ami a többi „szintet” illeti, a recept a régi volt. A B-válogatott (Török – Novák, Mészöly, Ihász – Nagy I., Kovács III – Pál T., Vasas, Monostori, Rákosi, Taliga) Hallében 1:0-ra nyert, miként az ifik is az előmeccsen, a Megyeri úton. Ám az utánpótlás-korosztály egy nappal korábban 2:1-re kikapott Gerában.

A hónap végén, a hollandok elleni vébéselejtezőn újabb két pontot szerzett a magyar válogatott. A Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Solymosi, Kotász – Sándor, Görögcs, Kuharszky, Tichy, Fenyvesi tizenegy már az első félidőben három gólt szerezve könnyű győzelmet aratott Rotterdamban. Az Oranje híre jobb volt, mint a mutatott teljesítménye, de ennél is fontosabb, hogy

Baróti Lajos együttese remek napot fogott ki. A magyar csapat két hét alatt két világbajnoki selejtezőt nyert meg, s fél lábbal már a Chilébe szállító repülőgépen volt.

Május elejére ismét a jugoszlávokkal kötött le mérkőzéseket az MLSZ. Az U-csapatnak továbbra sem ment (Szegeden 1:1), ezúttal kikaptak az ifik (1:2) az A-válogatott előmérkőzésén, de a legfontosabb két meccs fölényes magyar győzelmet hozott. A B-válogatott (Török – Novák, Ferencz, Sóvári – Szini, Berendy – Pál T., Rákosi, Monostori, Farkas, Taliga, majd cseréként Machos) a Sport utcában 5:1-re nyert, míg az A-válogatott Belgrádban 4:2-re verte meg a nem egészen egy évvel korábban Eb-ezüstérmes „kékeket".

Akkor már 30 éve nem tudtak nyerni ellenünk a jugoszlávok, akik már az Aranycsapat szétesése óta eltelt közel fél évtizedben is kaptak öt találkozón 15 gólt. E mérkőzés csak még tovább javított az átlagon, miután ismét négy gólt szerzett az ezúttal Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Solymosi, Kotász (Nagy I.) – Sándor, Göröcs, Albert (Kuharszky), Tichy, Fenyvesi összeállításban játszó válogatott. A később megsérült Albert Flórián lőtte az első gólt, majd Branko Zebec öngólt vétett. Bora Kosztics révén szépítettek ugyan a jugoszlávok, de a második félidőben Tichy Lajos két gólja biztossá tette a győzelmet, a kettő között Željko Matuš szerezte a házigazdák szépítő gólját.

Május végén szép győzelmet aratott a nagyválogatott a Népstadionban az 1958-as világbajnokságon sok keserűséget okozó walesiek ellen. A brit válogatott a svédországi tornán előbb 1:1-es döntetlent játszott a magyarok ellen, majd a továbbjutásért vívott ismétlésen 2:1-re legyőzte Baróti Lajos csapatát. Szűk három évvel később a nagy sztár, John Charles nem tartott a csapattal Budapestre, de Jack Kelsey, a híres kapus vagy Ivor Allchurch, a remek csatár pályára lépett. Kelsey sem tudta azonban megakadályozni azt, hogy a 7. percben már ne vezessen két góllal a magyar legénység. Az első percben Solymosi Ernő, a hetedikben Tichy Lajos lőtt gólt. A 18. percben Cliff Jones, az azokban a napokban az angol élvonalban duplázó Tottenham Hotspur kiváló szélsője szépített, majd a 60. percben Ivor Allchurch ki is egyenlített. Úgy festett, döntetlenre végződik ez a mérkőzés is, ám a 88. percben Tichy Lajos gólra váltott egy (az olasz bíró, Jonni által jóindulatúan megítélt) tizenegyest. A Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Solymosi, Kotász – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi összetételű magyar csapat 3:2-re nyert. Az 1960–1961-es idényben sorozatban a hetedik meccsen aratott sikert.

Belgrádban a magyarok: Grosics, Kotász, Tichy, Mátrai, Sipos, Dalnoki, Sándor, Solymosi, Fenyvesi, Albert és Göröcs

Az idényt az osztrákok elleni mérkőzések zárták. Az ifjúsági válogatott 4:1-es győzelme vezette fel az A-válogatottak találkozóját. A két ország 103. hivatalos mérkőzésén, a Népstadionban a vendégek 2:1-re nyer-

tek. Az osztrákok tizenegy év után győztek újból a magyar válogatott ellen, sőt 29 év után tudtak győzni ismét a fővárosunkban. Két vitatható gólt lőttek, az elsőnél az új osztrák felfedezett, a mindössze 19 éves Friedrich Rafreider lesről lőtt a kapuba, a másodiknál az erőszakos Horst Nemec megrúgta a nem éppen puhaságáról ismert Dalnoki Jenő lábát. A kettő között esett a magyar találat: az Albert Flórián helyére már az első félidőben beállt Machos Ferenc labdáját a 25. válogatottságát ünneplő Göröcs János váltotta gólra. A Grosics – Mátrai, Sipos, Dalnoki – Solymosi, Kotász – Sándor, Göröcs, Albert (Machos), Tichy (Kuharszky), Fenyvesi összeállítású csapat a játék képe alapján a döntetlenre feltétlenül rászolgált volna.

Ezúttal az utánpótlás-válogatott kitett magáért, Linzben 4:0-ra legyőzte Felső-Ausztria csapatát. A B-válogatott folytatta jó szereplését, Török – Szabó Gy., Mészöly, Sóvári – Szini, Berendy – Pál T., Rákosi, Monostori, Farkas, Mathesz összeállításban 2:1-re nyert.

1960. okt. 9.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	1:1 (1:0)		Göröcs
1960. okt. 30.	Brüsszel	BELGIUM	1:2 (1:2)		Tichy
1960. nov. 13.	Bp., Népst.	LENGYELO.	4:1 (2:0)		Monostori 2, Göröcs, Sándor
1960. nov. 20.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	2:0 (0:0)		Göröcs, Machos
1961. febr. 17.	Kairó	EAK	2:0 (0:0)		Albert 2
1961. ápr. 16.	Bp., Megyeri út	NDK	2:0 (1:0)	vb-selejtező	Albert, Göröcs
1961. ápr. 30.	Rotterdam	HOLLANDIA	3:0 (3:0)	vb-selejtező	Sándor, Fenyvesi, Tichy
1961. máj. 7.	Belgrád	JUGOSZL.	4:2 (2:1)		Albert, öngól (Zebec), Tichy 2
1961. máj. 28.	Bp., Népst.	WALES	3:2 (2:1)		Solymosi, Tichy 2
1961. jún. 11.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	1:2 (1:1)		Göröcs

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

10 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Sándor Károly (MTK), Sipos Ferenc (MTK)

9 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász)

8 mérkőzésen: Fenyvesi Máté (FTC), Solymosi Ernő (Diósgyőri VTK), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

6 mérkőzésen: Kotász Antal (Bp. Honvéd), Mátrai Sándor (FTC)

5 mérkőzésen: Dalnoki Jenő (FTC)

4 mérkőzésen: Kuharszky Béla (Ú. Dózsa)

3 mérkőzésen: Novák Dezső (Haladás)

2 mérkőzésen: Berendy Pál (Vasas), Bundzsák Dezső (Vasas), Machos Ferenc (Vasas), Molnár János (MTK), Monostori Tivadar (Dorogi Bányász), Sárosi László (Vasas), Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa)

1 mérkőzésen: Borsányi György (Ú. Dózsa), Bödör László (MTK), Dudás Zoltán (Bp. Honvéd), Nagy István (MTK), Rajna Károly (Ú. Dózsa), Szojka Ferenc (Salgótarjáni BTC), Tóth Zoltán (Haladás), Török Gábor (Ú. Dózsa)

Csalódást jelentett a bronzérem

1959 őszén, az osztrákok elleni hazai selejtezővel indult a Volentik Béla által irányított olimpiai válogatott sorozata a Népstadionban. A Faragó – Dudás, Várhidi, Novák – Nagy I., Borsányi – Iván, Göröcs, Albert, Rákosi, Szimcsák tizenegy játszott. Érdemes megjegyezni, hogy már az út elején összeállt a csapat magja. A 18 éves Albert Flórián szerezte az első gólt, majd a vendégek egyenlítése után Várhidi Pál tizenegyese hozta meg a győzelmet. A szövetség a márciusi visszavágó előtt két felkészülési meccset lekötött a gárdának, a Vojvodina ellen Újvidéken és Budapesten is a hazai gárda győzött 2:1-re. Szerencsére, jobban ment az osztrák amatőrök ellen Grazban: a Faragó – Novák, Várhidi, Dalnoki – Vilezsál, Kovács III – Sátori, Göröcs, Albert, Orosz, Rákosi tizenegy 4:0-ra nyert. A következő selejtezős ellenfél a csehszlovák válogatott volt, Albert, ahogyan Grazban, Brünnben is két gólt szerzett. A változatlan összeállításban kivívott 2:1-es győzelem sima visszavágót ígért. Nem lett az, a vendégek a félidőben még vezettek, de a harmadszor is ugyanabban az összeállításban játszó magyar csapat Novák és Sátori találatával fordított és nyert. Hibátlan teljesítménnyel vívta ki az olimpiai szereplés jogát.

Nyáron az MLSZ újabb felkészülési mérkőzéseket kötött le. Az együttes a kor egyik legerősebb brazil klubját, a Fluminensét (kiváló játékkal, Albert és Göröcs szenzációs összjátéka után az újpesti csatár találatával) 1:0-ra, Tunisz válogatottját 10:1-re győzte le. Egy héttel később, július 27-én ötvenezer néző előtt 1:0-ra kikapott Koppenhágában a dán olimpiai csapattól. Ki gondolta volna, hogy az olimpián is ez a gárda méri az egyetlen vereséget a magyarra? (Egy kevéssé ismert szörnyű ok miatt a dánok kis híján visszaléptek az olimpiai tornától. 1960. július 16-án egy nyolcszemélyes kisgép lezuhant Öresund közelében. A fedélzeten lévő, az edzőmérkőzésre tartó nyolc futballista szörnyethalt. A dán sajtó szerint közülük Per Funch Jensen, Börge Bastholm és Arne Karlsen részt vett volna a római játékokon is. A tragédia miatt a DBU fontolgatta, hogy nem indítja el az együttest a tornán.)

Török felszedi a labdát a dán Pedersen elől

Augusztusban Guinea válogatottját 16:1-re győzte le a keret. Utóbbi pörölycsapást Tatán, napokkal a torna kezdete előtt mérte az afrikai vendégekre. Augusztus 26-án pedig már Aquilában játszott olimpiai csoportmérkőzést. A Török – Novák, Várhidi, Dalnoki – Vilezsál, Kovács III – Sátori, Göröcs, Albert, Orosz, Rákosi tizenegy talán a vártnál kicsit nehezebben, csak 2:1-re győzött az indiaiak ellen. A magyar gólokat Göröcs és Albert lőtte. Három nappal később Nápolyban az Orth György által irányított perui válogatott következett. (Még egy külföldi csapatot vezetett magyar edző: Titkos Pál az Egyesült Arab Köztársaság legénységét dirigálta.) A 3:1-es félidő után kivívott 6:2-es siker két hasonló félidőt sejtet. Ezúttal Faragó, Solymosi, Pál és Dunai I játszott Török, Vilezsál, Sátori és Orosz helyett, a gólokat Albert (2),

Dunai I (2), Görögcs és Rákosi szerezte. Az utolsó csoportmérkőzésen, a franciák ellen Török és Dudás nevével kezdődött az összeállítás, a további kilenc poszton maradtak a dél-amerikaiakat legyőzők. Ezúttal Görögcs János mesterhármasig jutott, Albert és Dunai egyaránt duplázott.

A magyar–francia mérkőzés belépője

Az elődöntőben a „mumus" dánok 2:0-ra legyőzték a Baróti Lajos és Volentik Béla által vezetett magyarokat. Sajnos Várhidi Pál, a rendkívül biztos lábú ítéletvégrehajtó kihagyott egy büntetőt, így a Török – Novák, Várhidi, Dalnoki – Vilezsál, Kovács III – Orosz, Görögcs, Albert, Dunai I, Rákosi összeállítású alakulat nem jutott a döntőbe. Nagy csalódást jelentett, hogy a Török – Dudás, Várhidi, Dalnoki – Solymosi, Kovács III – Sátori, Görögcs, Albert, Orosz, Dunai I alkotta tizenegy csupán a bronzéremért játszhatott szeptember 9-én a fiatal, olasz csapattal, amelyben a jövő olyan csillagai szerepeltek, mint Giacomo Bulgarelli, Tarcisio Burgnich, Giovanni Trapattoni, Mario Trebbi, Sandro Salvadore és Gianni Rivera. Orosz Pál és Dunai János góljára csak Tomeazzi válaszolt – a magyar válogatott bronzzal térhetett haza.

Az olimpiai aranyat a dánokat nagyon magabiztosan 3:1-re legyőző jugoszlávok szerezték meg. A bronzérmes magyar válogatottban tizenhat játékos lépett pályára: Faragó Lajos (Bp. Honvéd), Török Gábor (Ú. Dózsa), Novák Dezső (Haladás), Dudás Zoltán (Bp. Honvéd), Várhidi Pál (Ú. Dózsa), Dalnoki Jenő (FTC), Solymosi Ernő (DVTK), Vilezsál Oszkár (FTC), Kovács III Ferenc (MTK), Sátori Imre (Csepel), Görögcs János (Ú. Dózsa), Albert Flórián (FTC), Orosz Pál (FTC), Rákosi Gyula (FTC), Dunai I János (Pécsi Dózsa) és Pál Tibor (Csepel).

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Amikor Albert Flórián a Dózsában játszott

Három brazil csapat is járt Magyarországon az 1960–1961-es idényben. A Niteroi városába való Canto do Rio május 17-én – ötvenezer néző előtt a Népstadionban – 6:5-re kikapott a jó formába lendült Vasastól. A Fenyvesi Mátéval megerősített piros-kékek az első játékrész után már 6:1-re vezettek, aztán a végén felengedték a dél-amerikaiakat, s „csak" egy góllal nyertek. (A villanyfényes találkozó előmérkőzése is egy nemzetközi összecsapás volt, az MTK és a Vojvodina között.) Május 24-én a kor egyik legjobb brazil klubja, a négy 1962-ben világbajnoki címet nyerő csatárral, Garrinchával,

A hírneves Botafogo együttese

Didivel, Amarildóval és Zagallóval kiálló Botafogo járt a Népstadionban. (Amarildo kivételével a többiek már 1958-ban is vébéaranyat nyertek.) Ellenük az Albert Flóriánnal, Sipos Ferenccel és Sándor Károllyal megerősített Újpesti Dózsa vette fel a harcot. Amarildo szerezte a vendégek, Török Gábor kapus büntetőből a lila-fehérek gólját – győzni nem sikerült, de a közönség elégedetten látta, hogy egy magyar klubcsapat felveszi a versenyt a világ egyik legjobbjával. Hetvenötezer néző figyelte a remek mérkőzést. Június 28-án a Madureira járt a Népstadionban, s 4:3-ra kikapott a kétgólos Tichy Lajos eredményes játékából profitáló Bp. Honvédtól.

Maradva az Újpestnél: a lila-fehérek ősszel, amikor nagyon ment nekik a bajnokságban, legyőzték az AC Milant a San Siróban – ez nagy fegyverténynek számított. A szeptember 14-i találkozón mindenki a fedélzeten volt, a Török (Lung) – Rajna, Várhidi, Győrvári – Szini, Borsányi – Bencsics, Szusza, Kuharszky, Halápi, Tóth Mihály (Göröcs) összetételű csapat játszott. Halápi István bizonyult az ugyancsak kétgólos Altafinivel a mezőny legeredményesebb játékosának. A 4:2-es sikert bebiztosító gólt a búcsúra készülő Szusza Ferenc lőtte. (A sorrendben első újpesti találat Szini József nevéhez fűződött.)

A Ferencváros 1960 augusztusában 6:3-ra legyőzte a berlini Dynamót. Balszerencsés-emlékezetes mérkőzés volt, Mátrai Sándor és a fiatal Németh Miklós is alkartörést szenvedett. Szeptemberben a csapat „kiugrott" a Vajdaságba, tartalékos összeállításban vereséget szenvedett a Vojvodinától és a Szremszka Mitrovicától is. A tavaszi idény előtt a Népligetben kikapott a prágai Spartak Sokolovótól, majd a nyáron Albert nélkül felemás eredménnyel portyázott Bulgáriában. A Bp. Honvéd az idény előtt augusztusban Romániában járt, a legjobb eredménye (egyetlen győzelme) a Petrolul elleni 4:0 volt Ploieşti-ben. A bukaresti Dinamótól 4:0-ra kikapott. Novemberben 4:2-re verte a pozsonyi Slovant. A már említett, Madureira elleni meccstől eltekintve „keretes szerkezetű" volt a szezon, mert a piros-fehérek június közepén visszatértek Romániába. Hasonló volt a mérleg: a bukaresti élcsapattól (akkor éppen a CCA-nak nevezett katonaklubtól) 4:0-ra kikaptak, ellenben Bákóban 3:0-ra legyőzték a Dinamo Bacaut.

EURÓPAI KUPÁK

A Dózsa két kupában is indult

Először indult mindhárom „klasszikus" európai kupasorozat idénye együtt, először redukálták egy idénynyire a Vásárvárosok Kupáját, s először indult útjára a Kupagyőztesek Európa-kupája. S akinek még ennyi „elsőség" nem lenne elég: először indult három sorozatban is magyar résztvevő klub az európai porondon.

A bajnoki címvédő Újpesti Dózsa a BEK-ben és a VVK-is szerepelhetett. A lila-fehérek a bajnokcsapatok mezőnyében kettős győzelemmel búcsúztatták a

Az újpesti Göröcs és Kuharszky között Aguás (Benfica) száguld

Crvena zvezdát (2:1, 3:0), majd kettős vereséggel estek ki a VVK-ból a későbbi finalista, a Birmingham City ellen (2:3, 1:2). Novemberben aztán elköszöntek a BEK-től is, miután a lisszaboni 2:6 után „csak" 2:1-re verték meg a sorozat Guttmann Béla által vezényelt későbbi győztesét, Európa akkori egyik legerősebb csapatát. Az Estádio da Luzban félóra alatt eldőlt a továbbjutás, miután a Benfica öt gólt is szerzett.

A Kupagyőztesek Európa-kupájában az utolsó addigi MNK-győztes, a Ferencváros rajtolt. A zöld-fehérek az első meccsen 4:2-re kikaptak a skót Rangerstől, majd a Népstadionban 2:1-re nyertek. A Rangers végül egészen a döntőig menetelt, de fináléban alulmaradt a Czeizel Lajos által irányított Fiorentinával szemben. Az 1960–1961-es KEK-döntő második felvonását, a firenzei Fiorentina–Rangers találkozót Hernádi Vilmos vezette. Ő volt az európai kupadöntők történetének első magyar bírója. (Egyben a Fiorentina edzőjén, Czeizler Lajoson kívül a döntő másik magyarja.) Hernádi pályafutásának ez a meccs jelentette a vitathatatlan csúcspontját. Az 1917-ben született játékvezető 1962-ben – miután a sporthivatal az előző esztendőben váratlanul ötvenről negyvenöt évre leszállította a FIFA-keret tagjainak felső korhatárát – visszavonult. 1988-ban hunyt el.

A MAGYAR LÉGIÓ

Guttmann BEK-et, Hidegkuti KEK-et, Puskás Világkupát nyert

1961. május 31-én a lisszaboni SL Benfica 3:2-re megverte a berni BEK-döntőben a Barcelonát. Ez volt az első alkalom, hogy nem a Real Madrid nyerte a serleget, s az első, hogy magyar – Guttmann Béla – irányította a győztest. A mi futballtörténelmünk azonban mégsem ezekért jegyzi elsősorban a találkozót, hanem a dermesztő analógia miatt. Közel hét évvel az elveszített világbajnoki döntő után Kocsis Sándor és Czibor Zoltán ismét a berni Wankdorf Stadionban játszott döntőt. Ismét a csapatuk szerzett vezetést, sőt vezetett a szünetben 2:1-re. Czibor ezen a meccsen is gólt szerzett – s mindezek ellenére megint az ellenfél nyert 3:2-re. A Barcelona egyébként három magyar játékossal támadott a finálében, noha a különböző sérülések miatt nem gyakran volt rá példa, ezúttal összeállt a Kubala, Kocsis, Evaristo, Suárez, Czibor ötös.

A Barcelona három magyarja (balról): Kubala, Czibor, Kocsis

A BEK-sorozatban a döntő szereplőin és az Újpesti Dózsa tagjain kívül is szerepelt még két magyar. A dán Aarhus GF edzője Toldi Géza, a Real Madrid balösszekötője Puskás Ferenc volt. Guttmann-nál maradva: a Benfica nagy évet zárt, megszerezte a portugál bajnokság aranyát is. Az ottani élvonalban dolgozott az idény során Szabó János (Sporting Covilhã) és Szabó József (Sporting Braga) is.

Két világhíresség egy képen.
Sophia Loren és a BEK-győztes Guttmann Béla

Spanyolországban a Real Madrid megnyerte a bajnokságot, döntőt játszott az országos kupában (az Atlético vitte el a díjat), de kikapott a Barcelonától a BEK nyolcaddöntőjében. „Kárpótlásként" megnyerte ellenben az első ízben kiírt Világkupát. Puskás Ferenc érdeme volt elsősorban az uruguayi Peñarol elleni siker. A Spanyolországban Panchónak becézett csatár a montevideói 0:0 után Madridban az első nyolc percben két gólt is szerzett, s mivel a kettő között Di Stéfano is lőtt egyet, a Real percek alatt eldöntötte a trófea sorsát. A vége 5:1 lett. Puskás Ferenc 1960-ban néhány hónap alatt a BEK-döntőben négy, a Világkupa-döntőben két gólt lőtt. Nem mellesleg övé lett az 1960–1961-es spanyol idény gólkirályi címe is.

Továbbra is sok magyar játszott a La Ligában, Puskáson, illetve Cziboron, Kocsison és Kubalán kívül: Kuzman József a Betisben, Szolnok István a Mallorcában, Szalay Tibor a Sevillában, Kaszás László a Racing Santanderben. Csabai József a Zaragoza keretébe tartozott, de nem játszott bajnokin. Beke János alig maradt le a házi gólkirályi címről a második ligás Cádizban, s végre tudott játszani Ilku II Péter is, mégpedig a második vonalban, a Condalban.

Svájcban óriási, tízpontos fölénnyel nyerte meg a bajnoki címet a genfi Servette, soraiban három magyarral, Pázmándy Péterrel, Makai Dezsővel és Németh Valérrel. Németországban Fazekas Árpád az utolsó szezonját töltötte a Bayern Münchenben, Zsámboki József a Hessen Kassel, Csernai Pál a Stuttgarter Kickers mezét viselte. Hollandiában Lipták György, Hanek János a DOS Utrecht, Lőrincz Tibor az Alkmaar félprofija volt. Franciaországban Újlaki József bajnoki ezüstérmesként és a góllövőlista harmadik helyezettjeként zárt a párizsi Racing Club színeiben.

Ausztriában Németh László ismét nagyszerű idény hagyott maga mögött, a Linzer ASK tagjaként 18 gólig jutott. Kereki János 11 gólt lőtt a Wiener Neustadt mezében, klubtársa volt a kétgólos Frank Ernő. Ivanics Gusztáv a Simmeringet erősítette, s négy találattal segítette.

Beke János (Cadiz) az első sor közepén

Olaszországban a Fiorentina magyar mesterek kezében volt. Czeizel Lajossal kezdte a gár-

Az FC Barcelona a berni BEK-döntő előtt. Balról: Ramallets, Garcia, Garay, Foncho, Suárez, Gensana, Vergés, Kubala, Czibor, Kocsis, Evaristo. Az egyetlen BEK-döntő volt, amelyben három magyar is pályára lépett, sőt az ellenfél, a Benfica edzője is honfitársunk volt, Guttmann Béla!

da az idényt, majd a hatodik fordulótól Hidegkuti Nándor lett az edző. Czeizel helyét később Giuseppe Chiappella foglalta el. A lilák elhódították az első ízben kiírt Kupagyőztesek Európa-kupáját, azaz a legfontosabb két nemzetközi sorozatot magyar edző (Guttmann és Hidegkuti) csapata nyerte.

Belgiumban Kalocsay Géza dr. vezette a bajnok Standard Liège-t (játékosa volt Sztáni István, akinek nagyszerű szezonja volt, 19 góllal második lett a góllövőlistán), Sárosi Béla a meglepetésre negyedik Beerschotot, Höfling Norbert az FC Bruges-t. A harmadik helyezett Anderlechtben Wölbing József, Dacsev Miklós és Nemes Gyula is helyet kapott. 1960 decemberétől a klub szerződtetett játékosa volt Karsay Sándor Luxemburgban a Spora Luxembourgot koronázták bajnokká, az egykori kispesti szélső, Béres András játékos-edzőként főszerepet vállalt a sikerből. Dániában Toldi Gézával a kispadon az Aarhus duplázott. Lyka II Antal a Jugoszláv Kupa győztese lett a Vardar Szkopjéval. Az NSZK-ban Csaknády Jenő edző délnémet bajnokságot szerzett a Saarbrückennel.

Algériában Lőcsey Ferenc az élen zárta a PGS Algerrel a még mindig nem hivatalos bajnokságot. Az Egyesült Államokban Henni Géza újra megnyerte a DAFB ligáját a New York Hungáriával. Izraelben Molnár Ignác első lett a bajnokságban a Hapoel Petah Tikvával, **Kalmár Jenő** megnyerte az országos kupát (1960) a Hapoel Tel-Avivval. Mándi Gyula az izraeli válogatottal második lett az Ázsia Kupán. Nem ő volt az egyetlen magyar tréner egy külföldi válogatott élén: Sós Károly az NDK, Mészáros Ferenc Nicaragua, Ember József Ghána, Szépföldi József Guinea, Vadas-Weisz Miklós Szíria szövetségi kapitányaként tevékenykedett.

ARANYLABDA

Puskás nagyon megérdemelte volna

Albert Flórián 1967-es elsőségét nem számítva 1960 karácsonyán állt legközelebb magyar játékos az akkori legtekintélyesebb európai egyéni díj elnyeréséhez. Az esztendő a Real Madrid és a Barcelona nagy vetélkedését hozta, az Aranylabda sorsa is e két klub balösszekötője között dőlt el. Puskás Ferencnek a BEK-győzelem, valamint a Világkupa-elsőség és a gólkirályi címek sem tudtak eleget hozni a konyhára.

A France Football címoldalán Luis Suárez

Puskás (jobbról a második) is megérdemelte volna a díjat

Luis Suárez 54 pontot gyűjtve lett első, Puskás Ferenc, a Real Madrid csatára 37-tel a második, Uwe Seeler, a HSV támadója 33-mal a harmadik. A második legjobb magyar is egy emigráns lett, Újlaki József (Racing) öt pontja a tizenharmadik helyet érte. Az NB I szereplői közül ketten kaptak szavazatot, Sándor Károly és Göröcs János a maguk két-két pontjával holtversenyben tizenkilencedikek lettek. Összesen 26 játékos kapott voksot, magyar részről továbbra is Lukács László szavazott az ezúttal 19 tagú zsűri tagjaként.

OSZTÁLYOZÓKÖNYV

Göröcs János a KS, Jancsik a Labdarúgás legjobbja

A *Képes Sport* osztályozókönyve szerint a Grosics (Szentmihályi) – Rajna, Mészöly, Dalnoki – Solymosi, Berendy – Sándor, Göröcs, Tichy, Rákosi, Fenyvesi tizenegy volt az 1960–1961-es szezon legjobbja. Az esztendő non plus ultrája 3,76-os átlaggal Göröcs János lett.

Göröcs János

A *Labdarúgás* másfajta szisztéma szerint készített rangsort: összeadta az osztályzatokat, így az is számított, ki játszott több mérkőzésen. A havilapnál az ősszel még vezető Göröcs tavasszal kiszorult még a legjobb tízből is. Az 1960–1961-es idény legjobbja ott a már 36 éves, salgótarjáni Jancsik Mihály lett 193 ponttal. Mögötte a legjobbak sorrendje: 2. Rajna 192, 3. Berendy 189, 4. Mészöly 188, 5. Szojka 186, 6. Solymosi 184, 7-9. Fenyvesi dr., Dezsőfi, Kocsis E. 10. Rákosi és Polgár 182.

A kettőt egybevetve jól látszik, a *Labdarúgás* „zsűrije” nagyon szigorú volt a csatárokhoz.

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 23 – Szőcs János 24, Marosi László 13/1, Dudás Zoltán 17 – Galambos Antal 24, Kotász (Gottlieb) Antal 23/1 – Cserjés (Csernák) József 18/2, Bozsik József 24/3, Tichy Lajos 25/21, Gilicz István 21, Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 20/3. A többiek: Józsa Sándor 10, Bányai (Breier) Nándor 7, Solti (Schlozarik) István 7/1, Szilasi (Szkladán) János 7/1, Törőcsik I István 7, Budai (Bednarik) II László 6/4, Kazinczy László 5/1, Kiss János (k) 3, Csinos András 1, Vági István 1

CSEPEL SPORT CLUB:
Tóth István 24 – Bulla József 19, Kóczián II János 13, Takács György 24 – Ughy Tibor 26/3, Kleibán Antal 26/1 – Kalmár László 19/2, Tóth II József 19/3, Sátori (Schwerecz) Imre 13/3, Rottenbiller István 18/4, Pál II Tibor 19/5. A többiek: Tetnovszky Tibor 13, Kóczián I Antal 12, Mednyánszky Rudolf 12, Németh Ferenc 10/1, Kisuczky Róbert 9, Fülöp Jenő 3/1, Halasi György 2, László István (k) 2, Perjés Mátyás 2, Merész András 1

DEBRECENI VSC:
Jakab Sándor 16 – Molnár Gyula 22, Domán Gyula 23, Kovács Sándor 26 – Simonyi Ferenc 19/3, Cseke László 24 – Kertész Tamás 15/10, Zilahi Zoltán 19/1, Beck Ferenc 18/2, Komlóssy Imre 16/4, Csekő Miklós 25/3. A többiek: Takács Lajos 14/2, Némethy László 13/1, Papp László (k) 10, Karádi Vilmos 9/1, Farkas Sándor 5, Juhász Gyula 4, Puskás Lajos 4/6, Csatlós István 3, Pál József 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Hódi Zoltán 20 – Werner Gyula 26, Szigeti Oszkár 25, Paulás Tibor 20 – Csányi József 18/4, Solymosi Ernő 26/7 – Iván József 19/2, Ráczi Attila 16/3, Kiss I László 18, Papp László 20/3, Pál II László 15/1. A többiek: Perecsi Tibor 15, Török Sándor 13/3, Fekete József 12, Kovács István 7/1, Csontos Imre 5/1, Tóth László (k) 5, Erdős Ferenc 3, Harhay Zoltán (k) 1, Jakobi Gyula 1, Matisz Tivadar 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 25/1 – Bencsik János 18, Lakat Jenő 15/3, Fellegi (Ferpász) István 25 – Pálmai Sándor 24/1, Prohászka János 26 – Láng Károly 24/2, Varga János 15/4, Monostori II Tivadar 23/12, Andris György 16/1, Kertes László 17/6. A többiek: Csóri László 14/1, Oláh Sándor 11/1, Ilku III János 6, Kékesi János 5/1, Surányi József 5/2, Marosvölgyi András 3, Novák Lajos 2, Nagy Sándor (k) 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Landi Ferenc 14 – Mátrai (Magna) Sándor 17, Gerendás András 15, Dalnoki Jenő 23/2 – Kocsis György 24/2, Vilezsál Oszkár 26/5 – Rákosi Gyula 26/3, Friedmanszky Zoltán 17/6, Albert Flórián 26/21, Orosz Pál 22/9, Fenyvesi Máté 23/5. A többiek: Horváth György (k) 12, Dékány Ferenc 9, Nagy Gábor 6/1, Havasi (Hágelman) Sándor 5, Kiss III László 5, Sári Géza 5, Thomann Antal 4, Berta Ferenc 3, Verebes József 3/1, Ivanics Tibor 1

GYŐRI VASAS ETO:
Pesti Zoltán 22 – Borbély József 23, Kalmár II György 26, Tamás László 24 – Palotai (Priskin) Károly 23/12, Morvay Lajos 20/3 – Pió Imre 16/6, Koós László 17/1, Vári (Waldeck) György 24/15, Orbán Árpád 20/1, Pálfy Antal 25/3. A többiek: Horváth István 12, Kárpáti Ferenc 11, Kuti Herbert 11, Orosz László 4, Tóth László (k) 4, Raffai Ernő 3, Dold István 1

MTK:
Gelei József 17 – Palicskó Tibor 17, Sipos (Sipszky) Ferenc 25/4, Keszei (Keszler) György 13 – Nagy István 24/1, Kovács III Ferenc 22/5 – Sándor Károly 21/5, Sas Gyula 19/3, Bödör László 18/5, Molnár János 25/16, Szimcsák I István 25/8. A többiek: Kuti István 12/2, Lantos (Lendenmayer) Mihály 10, Gellér Sándor (k) 9, Szimcsák II László 7, Povázsai László 5/3, Arató Gábor 4, Danszky József 3, Laczkó Mihály 3, Máté János 3, Gál Ferenc 2, Bóta Sándor 1/1, Kárász Endre 1

PÉCSI DÓZSA:
Zengői (Zelenik) István 17 – Farkas Ferenc 14, Kocsis Ernő 26, Bendes Tibor 23 – Serédi (Schwara) Nándor 20/1, Halasi Tibor 13 – Kamondi Imre 13/2, Csupák József 23/3, Rádi (Rápity) Lajos 26/4, Dunai János (Dujmov Iván) 24/9, Kovács Sándor 20/1. A többiek: Hegyi Sándor 11, Garami (Glück) József 10/5, Pécsi (Petresevics) Lajos 10/1, Danka Imre (k) 9, Opova József 8/8, Jenőfi (Jock) György 6, Horváth László 5, Faludi (Freppán) József 3, Kresz Sándor 3, Győri-Kiss István 1, Kiss János 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 23 – Sándor I Gyula 18/1, Jancsik Mihály 25, Oláh II Dezső 26 – Szojka Ferenc 23/1, Salgó György 25 – László László 12/2, Vasas Mihály 26/14, Csáki Béla 15/4, Krajcsi József 14/4, Taliga Ferenc 26/7. A többiek: Bodon Tibor 11/5, Huszár József 10, Menczel Iván 10/2, Répás Gábor 10/3, Bablena László 6/1, Agócs Lajos 3, Csekő Tibor (k) 3

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Mészáros Károly 13 – Szabó Miklós 26/1, Portörő Gábor 23/3, Kürtösi László 25, Vass István 11/2 – Dezsőfi Ferenc 25, Zallár Andor 24/1 – Reményik László 15/1, Hajós Imre 26/15, Nemes István 24/5, Nyári Tibor 20/4. A többiek: Tóth Lajos (k) 13, Polyvás Dániel 10/3, Pető László 9/2, Boros László 8/1, Benák András 6, Baráth János 4/1, Kővári András 3, Csabai Csaba 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 23 – Hetényi Sándor 23, Polgár Gyula 26, Molnár Sándor 15 – Schédl József 23/1, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 24 – Szovják István 25/5, Lahos László 26/15, Rapai László 15/5, Bíró Gyula 22/3, Deli András 17. A többiek:

Dombai András 8/3, Pásztor István 8, Farsang Ferenc 7, Mészáros Imre 5, Németh Ferenc 5/1, Török László 4, Macsali Gyula 3, Rapp Imre (k) 3, Környei Viktor 2, Müller Zoltán 2

ÚJPESTI DÓZSA:

Török Gábor 24 – Rajna Károly 25, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 24/9, Sóvári (Schäffer) Kálmán 17/1 – Szini József 26, Borsányi (Prudits) György 21 – Kuharszky Béla 25/9, Görócs János 25/12, Káposzta Benő 12/1, Pataki (Petz) László 17/5, Halápi István 21/6. A többiek: Jagodics László 10/2, Győrvári József 8, Tóth Mihály 8, Szusza Ferenc 6/3, Nagy Károly 5, Bencsics József 4/1, Horváth Ferenc 2, Lung Ferenc (k) 2, Petrovits Tibor 2, Rossi Ferenc 2/1

VASAS SC:

Szentmihályi Antal 26 – Kárpáti Béla 16, Mészöly Kálmán 24/3, Sárosi László 16 – Bundzsák Dezső 23/7, Berendy Pál 26/1 – Mathesz Imre 24/3, Kékesi Mihály 23/7, Machos Ferenc 15/17, Farkas János 26/11, Ihász Kálmán 21/7. A többiek: Bakos Sándor 12, Borsos Miklós 10/1, Nagy Károly 10, Csordás Lajos 6/1, Bárfy Antal 6, Lenkei (Lelenka) Sándor 2, Bodai Ferenc 1

Az 1960–1961. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Vasas SC	*26*	*15*	*8*	*3*	*59:24*	*38*
2. Újpesti Dózsa	*26*	*14*	*6*	*6*	*51:30*	*34*
3. MTK	*26*	*13*	*6*	*7*	*53:42*	*32*
4. Ferencvárosi TC	*26*	*13*	*5*	*8*	*56:34*	*31*
5. Salgótarjáni BTC	*26*	*13*	*5*	*8*	*44:33*	*31*
6. Szegedi EAC	*26*	*9*	*11*	*6*	*39:44*	*29*
7. Tatabányai B.	*26*	*9*	*9*	*8*	*33:33*	*27*
8. Győri Vasas ETO	*26*	*9*	*7*	*10*	*43:31*	*25*
9. Bp. Honvéd	*26*	*7*	*10*	*9*	*41:43*	*24*
10. Csepel SC	*26*	*6*	*10*	*10*	*24:39*	*22*
11. Pécsi Dózsa	*26*	*6*	*9*	*11*	*34:42*	*21*
12. Dorogi AC	*26*	*6*	*7*	*13*	*36:50*	*19*
13. Debreceni VSC	*26*	*7*	*5*	*14*	*33:61*	*19*
14. Diósgyőri VTK	*26*	*3*	*6*	*17*	*25:65*	*12*

Mészöly és Szentmihályi, a bajnok Vasas pillérei

NB II, Keleti csoport

1. Ózdi Kohász	*30*	*18*	*6*	*6*	*54:32*	*42*
2. Szolnoki MÁV	*30*	*16*	*8*	*6*	*61:33*	*40*
3. Ganz-Mávag	*30*	*14*	*11*	*5*	*49:22*	*39*
4. BVSC	*30*	*18*	*3*	*9*	*55:30*	*39*
5. Kecskeméti Dózsa	*30*	*11*	*10*	*9*	*39:36*	*32*
6. Miskolci VSC	*30*	*12*	*7*	*11*	*42:38*	*31*
7. Bp. Előre SC	*30*	*12*	*6*	*12*	*49:39*	*30*
8. Egyetértés SC	*30*	*9*	*11*	*10*	*36:37*	*29*
9. Pénzügyőrök	*30*	*9*	*11*	*10*	*35:43*	*29*
10. Nyíregyházi S.	*30*	*9*	*9*	*12*	*18:29*	*27*
11. Borsodi Bányász	*30*	*9*	*8*	*13*	*27:35*	*26*
12. Ceglédi VSE	*30*	*6*	*13*	*11*	*27:59*	*25*
13. Bp. Spartacus	*30*	*8*	*8*	*14*	*35:43*	*24*
14. Szegedi VSE	*30*	*9*	*6*	*15*	*36:45*	*24*
15. Diósgyőri Bányász	*30*	*6*	*10*	*14*	*30:45*	*22*
16. Jászberényi Vasas	*30*	*8*	*5*	*17*	*32:59*	*21*

NB II, Nyugati csoport

1. Komlói Bányász	*30*	*20*	*7*	*3*	*77:23*	*47*
2. Sz.helyi Haladás	*30*	*16*	*5*	*9*	*53:31*	*37*
3. Fősped Szállítók	*30*	*12*	*11*	*7*	*46:40*	*35*
4. Budafoki MTE	*30*	*12*	*9*	*9*	*38:31*	*33*
5. Láng Vasas	*30*	*11*	*9*	*10*	*38:30*	*31*
6. Sztálinvárosi K.	*30*	*13*	*5*	*12*	*44:41*	*31*
7. Mosonm. TE	*30*	*11*	*9*	*10*	*43:45*	*31*
8. Zalaegerszegi TE	*30*	*14*	*2*	*14*	*40:40*	*30*
9. Szf.vári VT Vasas	*30*	*10*	*9*	*11*	*50:43*	*29*
10. Oroszlányi B.	*30*	*10*	*9*	*11*	*36:35*	*29*
11. Budai Spartacus	*30*	*11*	*6*	*13*	*42:50*	*28*
12. Erzsébeti Vasas	*30*	*8*	*11*	*11*	*36:43*	*27*
13. Kőbányai Lombik	*30*	*8*	*10*	*12*	*32:42*	*26*
14. Pécsi BTC	*30*	*8*	*8*	*14*	*38:55*	*24*
15. Elektromos SE	*30*	*11*	*2*	*17*	*38:76*	*24*
16. Váci Vasas	*30*	*7*	*4*	*19*	*36:62*	*18*

A Magyar Népköztársasági Kupát nem írták ki.

Az NB II Nyugati csoportját megnyert Komló. Állnak, balról: Heizenberger Viktor szakosztályvezető, Balázs, Komlói, Kékesi, Palotás, Kun, Tamás, Kanizsai, Albert József edző. Elöl: Perényi, Faragó, Fekete, Molnár I., Garai, Rózsa, Sós

Gólkirályok:
Albert Flórián (FTC)
(balra)
és Tichy Lajos (Bp. Honvéd)
(jobbra)
21-21 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Vasas	*X*	*2:4*	*4:2*	*0:1*	*6:0*	*2:0*	*4:0*	*2:2*	*0:0*	*6:0*	*1:0*	*2:0*	*5:0*	*4:0*
2. Ú. Dózsa	*0:0*	*X*	*3:3*	*0:2*	*1:0*	*5:2*	*1:1*	*3:2*	*2:1*	*3:0*	*3:1*	*3:2*	*3:0*	*5:0*
3. MTK	*1:1*	*0:0*	*X*	*4:2*	*3:1*	*1:1*	*0:2*	*1:0*	*4:1*	*2:3*	*2:2*	*2:0*	*2:1*	*4:2*
4. FTC	*0:0*	*2:0*	*4:1*	*X*	*4:1*	*4:0*	*2:2*	*3:2*	*0:0*	*2:0*	*3:2*	*3:1*	*7:0*	*5:0*
5. Salgótarjáni BTC	*2:3*	*2:1*	*2:0*	*2:1*	*X*	*4:0*	*3:0*	*2:1*	*3:1*	*0:0*	*0:0*	*2:0*	*0:0*	*3:0*
6. SZEAC	*1:1*	*4:2*	*2:4*	*2:0*	*1:1*	*X*	*3:1*	*4:3*	*1:1*	*1:0*	*2:0*	*2:1*	*3:0*	*1:1*
7. Tatabánya	*4:2*	*1:0*	*2:1*	*2:2*	*2:0*	*0:0*	*X*	*1:0*	*1:1*	*2:0*	*2:2*	*1:1*	*2:0*	*1:2*
8. Győri V. ETO	*0:1*	*2:0*	*5:2*	*2:0*	*1:0*	*5:0*	*0:0*	*X*	*2:1*	*1:0*	*1:1*	*2:3*	*0:0*	*1:1*
9. Bp. Honvéd	*1:2*	*1:1*	*1:1*	*4:2*	*3:1*	*3:3*	*3:2*	*1:0*	*X*	*0:0*	*4:2*	*3:2*	*3:4*	*2:1*
10. Csepel	*1:1*	*1:2*	*1:2*	*1:1*	*1:3*	*2:2*	*1:0*	*1:0*	*3:2*	*X*	*2:2*	*2:2*	*0:0*	*1:1*
11. Pécsi Dózsa	*2:3*	*0:3*	*1:2*	*2:0*	*1:4*	*0:0*	*2:1*	*1:1*	*0:0*	*0:1*	*X*	*0:0*	*3:1*	*5:2*
12. Dorog	*1:2*	*0:4*	*1:2*	*2:5*	*0:3*	*1:1*	*1:1*	*1:1*	*2:1*	*2:2*	*3:1*	*X*	*5:2*	*2:1*
13. DVSC	*1:1*	*0:1*	*0:3*	*2:1*	*2:4*	*2:2*	*1:0*	*2:7*	*2:1*	*2:0*	*0:1*	*1:3*	*X*	*3:0*
14. DVTK	*1:4*	*1:1*	*0:4*	*2:0*	*1:1*	*0:1*	*1:2*	*0:2*	*2:2*	*0:1*	*1:3*	*1:0*	*4:7*	*X*

A Vasas ismét lehajrázta az Újpesti Dózsát

Ismét a Vasas nyerte meg a bajnokságot, és ismét az Újpesti Dózsa előtt – érdemes-e bármi miatt is emlékezni az 1961–1962-es idényre? Persze, noha sok tekintetben „epigonja" volt az előzőnek. Essünk túl a legnagyobb negatívumon: a sűrű nemzetközi program és a világbajnokságra való felkészülés mellett kicsit másodlagossá vált a hazai bajnokság. A szövetség igyekezett minél hamarabb „lezavarni" az szezont, tavaszra, miután az első fél idény 13 fordulóján kívül további hármat lejátszottak még november végéig, mindössze tíz maradt. Decembertől február végéig tartott a téli holtszezon, de ez csak a Nemzeti Bajnokságra értendő, mert előbb a válogatott portyázott Dél-Amerikában, majd a legerősebb klubcsapatok is távoli útra keltek.

Az őszi idényt a Vasas zárta az élen, miután kiemelkedően a leggólerősebb csatárjátékot mutatva két ponttal megelőzte a Tatabányai Bányászt és az Újpesti Dózsát. A negyedik helyen a Dorogi Bányász állt, egy ponttal követve a kék-fehéreket és a lila-fehéreket. Nem mellékesen a remek dorogi legénység éppen a fél idény zárásakor csúszott le a képzeletbeli dobogóról, miután az Üllői úton (30 000 néző előtt) kikapott a szoros középmezőnybe előrelépett, de így is csak hetedik Ferencvárostól. Érdekes, hogy a *Képes Sport* osztályozó szakírói „nem szerették" a két remeklő bányászcsapatot. Az érdemjegyek összeadása után az derült ki, hogy a legtöbb pontot e versenyben a bajnoki tabellán mindössze ötödik Bp. Honvéd kapta, a Vasas, az Újpesti Dózsa, a Ferencváros és az MTK előtt. A bajnoki második Tatabánya az osztályzatok alapján a hatodik, a negyedik helyen álló Dorog csak a hetedik volt. Alkalmasint ez is egy érv amellett, hogy a vidéki játékosok nem ok nélkül panaszkodtak akkoriban hátrányukról, kevesebb elismerésükről.

A Vasas megvédte bajnoki címét. Hátul (balról): Mathesz, Kékesi, Machos, Farkas, Pál II. Középen: Ihász, Bundzsák, Mészöly, Berendy, Sárosi. Elöl Szentmihályi

A hátralévő – még 1961-re kiírt – három fordulóban aztán a Tatabánya kicsit, a Dorog nagyon visszaesett. Noha pontot veszí-

tett a Vasas is, még mindig megelőzte az idény végére jó formába lendült Újpesti Dózsát. A lila-fehérek a tavaszt is nagy lendülettel kezdték, az első két 1962-es fordulóban előbb 2:1-re a Ferencvárost, majd 4:0-ra a Bp. Honvédot verték meg. Utóbbi találkozón a győzelmük egyik kulcsa (a mesterhármast szerző Solymosi Ernő, valamint az irányító Görögcs János kiemelkedő teljesítménye mellett) az volt, hogy a védelem megállította az addig 17 fordulóban 20 gólt szerző Tichy Lajost. Noha érte a Dózsát is kellemetlen meglepetés (döntetlen Komlón), s ezért hol Kalocsay Géza, hol Illovszky Rudolf együttese vezette a tabellát, két fordulóval a zárás előtt egy ponttal a lilák álltak jobban. Éppen a tavasz mérkőzése, a Vasas elleni derbi előtt. Ha azt megnyerte volna a Dózsa, szinte biztosan a bajnoki címet is megszerzi. De kikapott 2:1-re! Fura meccs volt, előbb Rajna Károly lábáról került a saját kapujába a labda, majd Mészöly Kálmánéról a Vasaséba. Két öngóllal állt 1:1-re a rangadó, amelyen a lilákna a döntetlen sem lett volna rossz eredmény. Ám azt sem tudták megtartani: még az első félidőben Machos Ferenc szólója után a lapos lövése szinte alagutat fúrt a gyepbe, Lung Ferenc hasa alatt.

A *Képes Sport* – ahogyan az egész idénytől sem – nem „ájult el" a bajnokság sorsát eldöntő összecsapástól: „A rangadó az élénk iram ellenére szürke, az átlagszínvonal alatti játékot hozott. Kimagasló teljesítményt még a válogatott keret tagjaitól sem láttunk. A gólok is úgynevezett »potyagólok« voltak, ideges, kapkodó védelmi hibákból (sic!) adódtak. A mérkőzés különben híven tükrözte az egész labdarúgásunk és bajnokságunk rapszodikus jellegét." *(1962. április 10.)*

Az ezüstérmes Újpesti Dózsa. Állnak (balról): Lung, Káposzta, Solymosi, Várhidi, Szini, Sóvári. Elöl: Lenkei, Görögcs, Pataki, Kuharszky, Rossi

A következő héten nem történt meglepetés, a Vasas nagyon simán megverte hazai pályán az ezzel a vereséggel kieső Ózdi Kohászt, annak pedig már nem volt jelentősége, hogy a lila-fehérek, akik akkoriban minden tavasszal gólzáporos meccset vívtak az MTK-val, 3:3-ra végeztek. A Vasas kétpontos előnnyel szerezte meg története harmadik bajnoki címét.

A *Képes Sport* a gyorsértékelésében az edző érdemeit emelte ki: „A siker egyik fő részese Illovszky Rudolf, a csapat fiatal edzője, aki az adott játékosgárdából – akik között úgynevezett extraklasszis játékosokat nemigen találunk – olyan egységes csapatot tudott kialakítani, amely minden viszonylatban jobbnak bizonyult ellenfeleinél. A Vasas tehát nem egy-egy sztárnak, nem egy-egy játékos virtuóz teljesítményének, hanem kifejezetten a kitűnő csapatmunkának, a játékosok közötti egészséges harmóniának, összeszokottságának köszönhette a bajnoki címet."

A *Pásztor Lajos* és *Tabák Endre* szerkesztésében készült, 1963 elején kiadott *A labdarúgás zsebkönyve* az előző, teljes idényre (1961–1962) visszapillantva értékelte a bajnokcsapat futballistáit. Tanulságos. „A védelemben Szentmihályi, Mészöly és az egészséges Sárosi standard tagjai a válogatottnak, de a fiatal Ihász is – mint kerettag – döngeti a kaput. Közülük Mészöly az utóbbi években feltűnt játékosok közül talán a legnagyobb tehetség és útban van a legnagyobb karrier felé. Úgy érezzük, csak szorgalmán, lelkiismeretén és komolyságán múlik, hogy ez a felfelé vezető út ne törjön meg. A Berendy-Bundzsák fedezetpár talán a leglelkesebb része a csapatnak. Amióta Szilágyi Gyula végleg levetette a futballcipőt, ők képviselik a régi Vasas-szellemet, a félelmet és lehetetlent nem ismerő küzdőképességet, a győzni akarást és tudást egyaránt. Ha néha halványabb is a teljesítményük, mégis ők azok, akik képesek egy-egy vesztésre álló mérkőzést is megfordítani, az utolsó percekig körömszakadtáig harcolva a győzelmet kicsikarni. Nagyszerű tartalék mind a védelemben, mind a fedezetek között a sokat ígérő Bakos. A támadósorban közel két egyforma képességű csatársorra való játékos szerepelt a bajnokságban. A tapasztalt, nagy tudású Machos vezérletével egy fiatal és tehetséges csatárgárda bontotta ki a szárnyait az utóbbi években. Szinte nem tudjuk megállapítani, melyikük az állandó tag és melyik a tartalék a csapatban. Mathesz, Kékesi, Farkas, Pál I, Pál II és a gyakran a csatársorban játszó Bundzsák egyformán állandó tagjai a csapatnak."

A képes sporthetilap az Újpest második helyét szép eredménynek értékelte, azt is figyelembe ajánlva, hogy a lila-fehérek fiatal tehetségei, Göröcs és Solymosi kivételével, még nem voltak érett játékosok. „Hátrányt jelentett a Dózsának, hogy a középcsatár posztján egész évben csak kísérleti megoldásokkal próbálkozhatott, mert erre a kulcspozícióra Szusza visszavonulása óta nem talált megfelelő játékost."

A Ferencváros kapaszkodott fel a dobogó harmadik fokára, miután a rangadók egy részén, s főleg pályaválasztóként, jól szerepelt, vidéken ellenben többször is csalódást okozott. Egyetlen gárda sem kapott kevesebb gólt a zöld-fehéreknél. A Tatabányai Bányász két ponttal lemaradt a dobogóról, pedig könnyen harmadikként zárhatott volna. Ám az utolsó három fordulóban csak döntetlent játszott a Csepel és a SZEAC vendégeként, majd a Dorogot fogadva. Érdemes még kiemelni az MTK teljesítményét: a kék-fehéreknél csak az Újpesti Dózsa szerzett több gólt, a védelmük azonban rendre csődöt mondott. Csak a kiesők hálóját vették be többször…

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Hat nyeretlen meccs – sorozatban

Mozgalmas idénye volt az A-válogatottnak az 1961–1962-es, sikeres vb-selejtezőkkel, dél-amerikai túrával, vb-felkészüléssel s a chilei Mundialon való szerepléssel. A tizenhárom mérkőzésből csak hármat veszített el, ezek közül a bécsi semmit sem számított, a chileiek elleni változtatásokra sarkallta a kapitányt, a vb-negyeddöntős vereséget pedig azóta is balszerencsésnek és igazságtalannak vélik, akik megélték.

A sor a berlini vébéselejtezővel kezdődött, a két kispadon az 1957-es válogatóbizottsága két tagja, Baróti Lajos és Sós Károly ezúttal ellenfélként foglalt helyet. A Walter-Ulbricht-Stadionban a Grosics – Mátrai, Sipos, Sóvári – Solymosi, Kotász – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Szimcsák I összeállítású tizenegy játszott és nyert. Solymosi Ernő szerezte meg a vezetést a 43. percben, ezt Erler ugyan kiegyenlítette, de a 75. és a 78. perc között Sándor Károly és Tichy Lajos is fejelt, illetve lőtt egy-egy gólt. Így aztán már nem sokat számított Peter Ducke 87. percben született szépítő találata. A győzelemmel a magyar válogatott kijutott a chilei vébére. Segített ezzel megoldást találni a FIFA-nak is: a nemzetközi szervezetnek ugyanis ki kellett volna zárnia a holland csapatot, miután az vízumproblémák miatt nem fogadta az NDK válogatottját…

Az NDK–Magyarország mérkőzés programfüzete

A szokásoknak megfelelően többfrontos volt az NDK elleni találkozás, noha csupán az A-válogatottak játszottak tétmérkőzést. Egy nappal a „nagyok” selejtezője előtt az utánpótlás 2:0-ra nyert Diósgyőrben (gólszerző: Nógrádi, Rossi), az ifik pedig 1:1-re végeztek Karl-Marx-Stadtban. (A mérkőzésen játszott Bene Ferenc, Dunai II Antal, Varga Zoltán, Katona Sándor és Puskás Lajos is.) A B-válogatott (Ilku I – Dudás, Mészöly, Novák – Palotai, Szini – Mathesz, Kazinczy, Machos, Kuharszky, Taliga, majd cseréként Dunai I és Lahos) Békéscsabán 1:0-ra győzött, az egyetlen gólt a viharsarki város szülötte, Palotai Károly lőtte.

Az NDK csapatkapitányának átadott magyar zászló

Tíz nappal később Budapest válogatottja (soraiban a pécsi Dunai Jánossal, a tatabányai Grosiccsal, a dorogi Ilkuval és a győri Palotaival) egy hónapon belül másodszor is megverte Zágráb csapatát. Az augusztusi, budapesti 3:1 után ezúttal idegenben 2:1-re nyert.

Az 1956-os forradalom után 1961. október 8-án játszott először Bécsben a magyar nagyválogatott. A csapat nem volt jó passzban: az esztendő során másodszor kapott ki 2:1-re az osztrákoktól. Tichy Lajos vezető találata után a „sógorok” Rafreider és Oslansky góljával fordítottak. A magyar válogatott összeállítása a következő volt: Grosics – Mátrai, Sipos, Sóvári – Solymosi, Kotász – Sándor, Bozsik, Tichy, Monostori (Göröcs), Fenyvesi dr.

A négyfrontos ütközetből csak ezen az egy mérkőzésen nem győztek a magyarok. A B-válogatott (Faragó – Rajna, Polgár, Novák – Szini, Ihász – Sátori, Dunai I, Rapai, Kuharszky,

Szimcsák I, majd csereként Kertes és Rozmis) 2:1-re nyert Debrecenben, az utánpótlás 4:0-ra Győrben, az ifi pedig 4:2-re Bad Vöslauban.

Októberben még egy összecsapást vívott az A-válogatott, a már említett okból tét nélküli, hollandok elleni vb-selejtezőt. A Grosics – Mátrai, Sipos, Sóvári – Solymosi, Kotász – Sándor, Göröcs, Tichy, Monostori, Fenyvesi dr. összeállítású tizenegy ugyan három gólt szerzett (3:3), de egyszer sem vezetett a meccsen. E mérkőzésen, ahogyan a kintin is, a magyarul is kitűnően beszélő, temesvári születésű Schwartz Elek volt a hollandok szövetségi kapitánya.

Decemberben a válogatott keret dél-amerikai túrára indult, célja volt feltérképezni a következő évi világbajnokság helyszínét. A négyhetes portya öt meccset jelentett. A Santiago de Chilébe érkezés után három nappal a házigazda válogatott súlyos, 5:1-es vereséget mért az akklimatizálódás nehézségeivel küzdő magyarokra. Négygólos, vagy annál súlyosabb kudarcra akkor már 18 éve nem volt példa a válogatott életében. A Grosics (Szentmihályi) – Mátrai, Sipos, Dalnoki (Sóvári) – Solymosi, Bundzsák – Göröcs, Bozsik (Machos), Albert, Tichy, Fenyvesi összeállítású csapat 0:5-nél, Tichy Lajos tizenegyeséből szerezte meg a becsületgólt. Szentmihályi Antal akkor védett először hivatalos mérkőzésen az A-válogatottban. A vereségnek is volt kivételesen pozitív hozadéka: a következő hivatalos meccsre Baróti Lajos átszervezte a védelmet, valamint részben a csatársort, s két újoncot avatott, Mészöly Kálmánt és Farkas Jánost. A Grosics – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Kuharszky (Farkas), Göröcs (Bozsik), Albert (Machos), Tichy, Fenyvesi dr. összeállítású csapat gól nélkül kihúzta a mérkőzést. Fura ma már arra emlékezni, hogy Tichy Lajos szabályos gólját nem adta meg a játékvezető – hiszen fél évvel később ugyanez történt meg Chilében. Csak akkor nem Morenónak, hanem Latisevnek hívták a bírót.

A válogatott Budapest néven játszott december 18-án egy helyi klubcsapat, a Concepción ellen, s nyert 3:0-ra Kuharszky két, illetve Albert egy góljával. Még a karácsony előtti napokban a keret átköltözött Montevideóba, ahol találkozott a Ferencváros küldöttségével is. December 23-án Uruguay válogatottja volt a következő ellenfél. A Céleste ellen először játszott Dél-Amerikában hivatalos találkozót a magyar válogatott, sőt mindent tekintetbe véve is korábban csak az 1954-es svájci világbajnokságon találkozott egymással a két együttes. Az Estadio Centenarióban a mieink a Grosics – Mátrai, Mészöly, Dalnoki – Solymosi, Sipos – Farkas, Göröcs (Bozsik), Albert, Tichy, Fenyvesi dr. összeállításban játszottak. Az akkori számítás szerint Bozsik Józsefnek ez volt a 99., Tichy Lajosnak pedig az 50. mérkőzése a nemzeti tizenegyben. A hazaiak a 25. percben Guillermo Escalada, a helyi Nacional csatárának góljával szereztek vezetést, az 56. percben ezt egyenlítette ki Solymosi Ernő egy távoli lövéssel. A játékostársai által Pixinek becézett fedezet ezzel kivívta a vendéglátók haragját, mert az utolsó percekben José Sasía, az uruk híres csatára egyszerűen leütötte. A magyar válogatott a túrája során ezen a találkozón játszott a legjobban, s nyerhetett is volna, ha az argentin bíró, Ventori megadja Sipos Ferenc szabályos gólját. December 28-án vívta utolsó meccsét a magyar küldöttség, a Világkupa-győztes Peñarollal. Már 4:1-re is vezetett, aztán 4:3-ra nyert.

Az uruguayiakkal fejeződött be decemberben az A-válogatott hivatalos programja, majd ellenük folytatódott áprilisban, immáron Budapesten. (Márciusban, Linzben a keret 3:2-re megverte a LASK-ot egy felkészülési mérkőzésen. A gólokat a duplázó Tichy és Sándor szerezte.) Az Európába átrándult Céleste budapesti fellépésével adta vissza a kölcsönt, ez a mérkőzés is 1:1-re végződött. A Népstadionban 80 000 néző előtt a Grosics – Mátrai, Mészöly, Sárosi –

Solymosi, Sipos – Farkas, Bozsik, Albert, Tichy, Rákosi (Fenyvesi dr.) összeállításban játszott a magyar csapat. A világoskék mezesek Silva góljával az 58. percben vezetést szereztek, az ünnepelt egyenlített ki a 65. percben. Akkor egyébként még minden érdekelt és érdeklődő úgy gondolta, Bozsik József 100. alkalommal szerepelt a válogatottban. A 2000-es évek elején, amikor az MLSZ több korábbi mérkőzés státusát is rendezte, kiderült, hogy Bozsik József neve mellé is kerül még egy találkozó, így a hivatalos statisztika szerint 101 mérkőzéssel vezeti az örökranglistánkat.

A chilei világbajnokság előtti utolsó hivatalos meccsét április végén, a törökök ellen játszotta Baróti Lajos válogatottja (Ilku I – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi dr., csereként beállt Farkas és Rákosi). A Népstadionban Talat vezető találata után hátrányból fordítva nyert 2:1-re. Két újpesti játszotta a főszerepet, Solymosi Ernő szerezte távoli lövésével az egyenlítő, Göröcs János pedig a győztes gólt. A korabeli sajtó nem volt elégedett a gárda teljesítményével, pedig legalább azt értékelhette volna, hogy a válogatott 1961. szeptember 10. után, hat sikertelen mérkőzésből álló rossz sorozatát lezárva, ismét győzött. Mindenesetre tény, a játék nem ígérte, hogy bő két hónappal később a csapatnak reális esélye lesz a világbajnoki elődöntőbe kerülésre Dél-Amerikában.

Pedig így történt – közel állt a magyar válogatott ahhoz, hogy ötödik vb-szereplésén harmadszor is elődöntős legyen. Nem lett, s nem is Chilében zárta az idényt, hanem Bécsben. Baróti Lajosnak kevés oka volt arra, hogy változtasson a világbajnokságon szerepelt csapatán, a csehszlovákoktól balszerencsés vereséget szenvedett tizenegyből tízen kezdtek, csak Nagy István játszott Solymosi Ernő helyén. A népszerű Parókával kiegészülve így a Grosics – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy, Sipos – Sándor, Rákosi, Albert, Tichy, dr. Fenyvesi tizenegy kezdett, majd az MTK jobbszélsőjét Ihász Kálmán váltotta.

Botrány tört ki a bécsi osztrák–magyar után

A Práterben 75 000 osztrák szerette volna látni, hogy csapata, amelyet a szövetség pénzügyi okokból visszaléptetett az 1962-es vb selejtezőitől, van olyan jó, mint a tornát Európa harmadik legjobb együtteseként záró magyar. Csalódnia kellett. Baróti Lajos legénysége dacolt a nagy torna és a sok utazás utáni fáradtságával, s látványos játékkal győzött 2:1-re. Tichy Lajos az első félidő végén (Albert Flórián tanári előkészítése után) szerzett gólját a második félidőben Horst Nemec még kiegyenlítette, ám a 63. percben, mindössze 120 másodperccel az osztrák gól után, Tichy újból betalált. Az osztrák szurkolók nehezen viselték a szerintük lesről született gólt, üvegeket, párnákat dobáltak a gyep felé. A bécsi lapok ugyanakkor sportszerűen elismerték a mérkőzés után, hogy egy erősebb csapattól kaptak ki. Gernot Fraydl, a kapus még azt is bevallotta, hogy 0:1-nél szabálytalankodott Tichyvel szemben a tizenhatoson belül, ő maga is várta a büntetőt jelző bírói sípszót.

A magyar válogatott 1962-ben. Állnak (balról): Monostori, Tichy, Mátrai, Mészöly, Solymosi, Sipos. Guggolnak: Kuharszky, Göröcs, Grosics, Sárosi, Rákosi

Az osztrákok elleni meccsek minden szinten magyar győzelmet hoztak. A B-válogatott (Cselényi – Molnár I, Danszky, Novák – Vilezsál, Kovács III – Bödör, Kuharszky, Monostori, Laczkó, Tóth Z., csere Pém) Szombathelyen az élvonalba feljutott Haladás három játékosával a soraiban, 3:1-re verte a szomszédokat. Bécsben 2:1-re nyertek az ifik, s győzött az NB II-es válogatott is Felső-Ausztria reprezentációja ellen, méghozzá 6:1-re.

1961. szept. 10.	Berlin	NDK	3:2 (1:0)	vb-selejt.	Solymosi, Sándor, Tichy
1961. okt. 8.	Bécs	AUSZTRIA	1:2 (1:1)		Tichy
1961. okt. 22.	Bp., Népst.	HOLLAN.	3:3 (2:2)	vb-selejt.	Monostori, Tichy, Göröcs
1961. dec. 9.	Sant. de Chile	CHILE	1:5 (0:2)		Tichy
1961. dec. 13.	Sant. de Chile	CHILE	0:0		
1961. dec. 23.	Montevideo	URUGUAY	1:1 (0:1)		Solymosi
1962. ápr. 18.	Bp., Népst.	URUGUAY	1:1 (0:0)		Bozsik
1962. ápr. 29.	Bp., Népst.	TÖRÖKO.	2:1 (1:1)		Solymosi, Göröcs
1962. máj. 31.	Rancagua	ANGLIA	2:1 (1:0)	vb-csop.m.	Tichy, Albert
1962. jún. 3.	Rancagua	BULGÁRIA	6:1 (4:0)	vb-csop.m.	Albert 3, Tichy 2, Solymosi
1962. jún. 6.	Rancagua	ARGENT.	0:0	vb-csop.m.	
1962. jún. 10.	Rancagua	CSEHSZL.	0:1 (0:1)	vb-negyedd.	
1962. jún. 24.	Bécs	AUSZTRIA	2:1 (1:0)		Tichy 2

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok
13 mérkőzésen: Mátrai Sándor (FTC), Sipos Ferenc (MTK), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)
12 mérkőzésen: Solymosi Ernő (Ú. Dózsa)
11 mérkőzésen: Fenyvesi Máté dr. (FTC), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász)
10 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC)
9 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Mészöly Kálmán (Vasas)
8 mérkőzésen: Sándor Károly (MTK)
7 mérkőzésen: Sárosi László (Vasas)
6 mérkőzésen: Rákosi Gyula (FTC)
5 mérkőzésen: Bozsik József (Bp. Honvéd), Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa)
4 mérkőzésen: Farkas János (Vasas)
3 mérkőzésen: Kotász Antal (Bp. Honvéd), Monostori Tivadar (Dorogi Bányász)
2 mérkőzésen: Dalnoki Jenő (FTC), Ilku I István (Dorogi Bányász), Kuharszky Béla (Ú. Dózsa), Machos Ferenc (Vasas)
1 mérkőzésen: Bundzsák Dezső (Vasas), Ihász Kálmán (Vasas), Nagy István (MTK), Szentmihályi Antal (Vasas), Szimcsák I István (MTK)

A CHILEI MUNDIAL

Csak Latisev nem látta gólnak

A világbajnokság sorsolása alaposan lelohasztotta a hazai reményeket. Bár a bolgárokat inkább csak udvariasságból sorolták a másik hárommal azonos nívóra, világos volt, hogy sem az argentin, sem pedig az angol együttes ellen nem mehet majd biztosra a magyar csapat. Sándor Károly egyszerűen annyit mondott, hogy „miénk a legnehezebb csoport", a harmadik számú kapus, Szentmihályi Antal ugyanakkor hozzátette: „Ebben az előkelő társaságban akár elsők is lehetünk hat ponttal, de az sem kizárható, hogy pont nélkül jövünk haza". Baróti Lajos legénysége február 8-án, az első meccs előtt 111 nappal kezdte meg a felkészülést, s mindössze két hivatalos mérkőzést játszott a chilei világbajnokságot megelőző tavaszon: Bozsik József búcsúján 1:1-et ért el a Népstadionban Uruguay ellen, majd (ugyancsak hazai pályán) 2:1-re legyőzte a törököket. A sajtó mindenesetre szkeptikus volt: „Legyünk máris szerények, ha ilyenek az igényeink, nem érhet súlyos csalódás bennünket. Bízzunk abban, hogy valóban jó képességű játékosaink igyekeznek pótolni felkészülésük hiányosságait a hátralévő rövid időben."

Tichy, Sándor, Solymosi és Albert a chilei leszállás után

Baróti Lajos szövetségi kapitány és Volentik Béla edző végül 21 játékossal vágott neki a vb-nek, Grosics, Ilku, Szentmihályi, Mátrai, Mészöly, Sárosi, Ihász, Sóvári,

Solymosi, Sipos, Nagy, Menczel, Sándor, Görögcs, Albert, Tichy, Fenyvesi, Kuharszky, Rákosi, Farkas és Monostori utazott.

A *Labdarúgás (1962. május)* megállapította: „(…) a válogatott csapatot nem sikerült átszervezni, a chilei csapat gerince (Grosics, Mátrai, Sárosi, Sipos, Sándor, Tichy, Fenyvesi) ugyanaz, mint Svédországban volt. Magyarország tehát lényegében ugyanazokra a játékosokra támaszkodik, mint 1958-ban, s még mindig az a helyzet, hogy inkább ezek a labdarúgók megbízhatóbbak, mint a fiatalok, akik közül a legutóbbi félévben Görögcs egészen visszaesett, Albert sem találta meg még három évvel ezelőtti formáját, Mészölynek és Solymosinak pedig még náluk is kevesebb a nemzetközi tapasztalata."

A keret felemás felkészülési eredményekkel a neve mellett szelte át az óceánt 1962 májusában. A törökök elleni A-válogatott mérkőzés után a Megyeri úton 9:0-ra megverte az FK Novi Szadot, majd Bariban 3:1-re kikapott az olasz B-válogatottól. Valamelyest javított a hangulaton a tartalékos Juventus 2:0-s legyőzése Torinóban.

Rengóban aztán jól sikerült a svájciak elleni kétfrontos csata, az erősebbnek tartott tizenegy 5:0-ra, a második garnitúra 4:0-ra nyert. Kint nagyon ment, az O'Higgins nevű ottani klubcsapatot 6:0-ra, Colchagua tartomány alakulatát 7:0-ra verte meg a válogatott. S már kezdődhetett is a torna, jöhettek az angolok!

Ragyogóan sikerült a rajt: a Grosics – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Rákosi, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. összetételű magyar csapat (Tichy Lajos és Albert Flórián egy-egy góljával) 2:1-re legyőzte a Springett – Armfield, Norman, Wilson – Moore, Flowers – Douglas, Greaves, Hitchens, Haynes, R. Charlton összetételű angol csapatot. A meccset egyébként éppen úgy Leo Horn vezette, mint az Évszázad mérkőzését. A világ csodájára járt Albert döntő góljának: villámgyors cselek után maga mögött hagyta az angol védőket, és feltartóztathatatlanul tört a kapura. Már a 16-oson belül járt, amikor a kimozduló Springett mellett védhetetlenül lőtt a hálóba. A másnap reggeli *Népsport* így értékelte a csapat győzelmét: „A magyar válogatott ezen a mérkőzésen azt bizonyította, hogy a chilei edzések, az utóbbi napok jó felkészülésének hatására formába lendült. Csütörtökön olyan együttes lépett a pályára, amely töretlen küzdőszellemben harcolt és a legkritikusabb időszakban is helytállt. Fiaink szép győzelemében sok tényező játszott közre. Elsőnek azt a példás taktikai fegyelmet kell megemlíteni, amely az egyszerű néző számára is szembetűnő lehetett. A szakvezetés ésszerű, okos taktikáját a fiúk maradéktalanul megvalósították. Ebben a taktikai elképzelésben Rákosi kulcsfeladatot kapott: rábízták az angol ötös fogat irányítója, Haynes semlegesítését. Rákosi, miként a többi is, eleget tett a megbízatásának. Csatártársai közül Fenyvesi volt a legnagyobb segítségére. Balszélsőnk gyakran húzódott hátra a védelem megsegítésére, és szükség esetén Tichy sem hiányzott hátulról. Elöl

Albert túljut az angol védőn

Az angol–magyar meccs jegye

csupán a kapura veszélyes Albert és Sándor tanyázott. A két fedezet kellő támogatást adott az ötös fogatnak, Solymosi főleg Mátrainak, Sipos pedig Mészölynek segített. Emellett alkalmanként felzárkóztak a támadásokhoz is. A magyar csapat összjáték tekintetében is sokkal többet nyújtott, mint az utóbbi hetekben. A játékosok ügyesen tartották a labdát, sokat és fürgén mozogtak, s robbanékony megugrásokkal gyakran lerázták magukról ellenfelüket. Elmondható a magyar csapatról az is, hogy nagyon gyakran – védekezésben és támadásban egyaránt – emberfölényre tudott szert tenni. Emiatt az angol csapat igazában nem volt képes kibontakozni. A mieink csapatjátéka csak egy negyedórán keresztül akadozott – az angolok egyenlítő gólja után. Az indokolatlan 11-esből született gól érthetően megzavarta játékosainkat. Rövid időn keresztül idegeskedtek, kapkodtak a fiúk, kizökkentek igazi játékritmusukból. Dicséret illeti játékosainkat, mert amikor úgy látszott, hogy elfáradtak, újítani tudtak, s bravúros hajrával felülkerekedtek. Végül is győztek az ellen az angol válogatott ellen, amelyet a külföldi közvélemény nemcsak a magyar–angol mérkőzés, hanem a vb egyik esélyesének is tartott."

A bolgárok elleni 6:1-es diadallal a csapat biztosította a helyét a negyeddöntőben. Ennél is fontosabb, hogy azóta is érvényes világbajnoki csúcsot állított fel azzal, hogy az első 12 percben már négy gólt szerzett, sorrendben a duplázó Albert Flórián, valamint Tichy Lajos és Solymosi Ernő révén. A második félidőben Albert lőtt még egyet, majd Gundi Aszparuhov szépítő találata után Tichy Lajos állította be a végeredményt. Baróti Lajos csapata az alábbi összeállításban játszott a mérkőzésen: Ilku I – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi dr.

A bolgárokat 6:1-re legyőző magyar válogatott. Hátul (balról): Sipos, Solymosi, Tichy, Albert, Mátrai, Sárosi. Elöl: Sándor, Göröcs, Ilku I, Mészöly, Fenyvesi dr.

Az argentinok ellen Baróti Lajos pihentethette néhány kulcsjátékosát. Grosics Gyula viszont visszatért a kapuba, elöl a legendás Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi ötös fogat helyett a Kuharszky, Göröcs, Tichy, Monostori, Rákosi kvintett játszott. A 17. percben Göröcs János megsérült, hetekre kidőlt. Akkor még cserélni nem lehetett, így tulajdonképpen 72 percet emberhátrányban játszott a gárda. Csak a nagy formában védő Grosics Gyulán, s a derekasan dolgozó, Mátrai, Mészöly, Sárosi védelmen múlt, hogy nem kaptunk ki. Ráadásul egy kontránál Monostori Tivadar nagy helyzetbe került, de a Real Madrid korábbi kapusába, Rogelio Antonio Dominguezbe lőtte a labdát. Sebaj, a 0:0-s döntetlennel is csoportelsőként lépett tovább együttesünk.

A magyarok szálláshelye Rancaguában

A csehszlovákoktól tartottunk. Az addigi utolsó mérkőzés emléke keserű volt, a vendégek 1956 tavaszán 4:2-re nyertek a Népstadionban. Baróti Lajos a sérült Göröcs János kivételével a legerősebb tizenegyét küldhette a pályára: Grosics – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Rákosi, Albert, Tichy, Fenyvesi. (A névsor egyébként megegyezett az angolokat 2:1-re legyőző csapatéval.) Scherer a 13. percben vezetést szerzett a két évvel a chilei torna előtt a Nemzetek Kupája négyes döntőjében is szerepelt csehszlovákoknak, de akkor talán egyetlen magyar sem gondolta, hogy ezzel eldőlt a mérkőzés. Baróti Lajos legénysége európai ellenféllel szemben közel három éve, a szovjetek elleni 1959-es NK-visszavágó óta minden mecscsen lőtt gólt. Rancaguában is megvoltak a helyzetek, de hol a példátlan balszerencse (a biztos helyzetben lévő Sándor Károlyt a lövés pillanatában a nagy rössel és igyekezettel érkező Fenyvesi Máté fellökte), vagy egy játékvezetői tévedés megfosztotta a magyar csapatot a góltól. A szovjet bíró, Nyikolaj Latisev nem adta meg Tichy Lajos óriási lövése után a gólt, holott a labda a hálótartó vasról, s nem a kapufáról pattant a mezőnybe. Ugyanakkor az is tény, a csehszlovákok kapusa, Viliam Schrojf emberfeletti mutatványokkal őrizte meg kapuját a góltól. Neki, szegénynek, a döntő lett a végzete, a brazilok elleni vesztes finálében óriási potyagólt kapott…

Latisev (középen) nem látta Tichy gólját?

Tichy kapura lő a csehszlovákok ellen

FEKETE RUHÁBAN

Magyar bíró a világbajnokságon

1938 (Hertzka Pál), illetve 1954 és 1958 (Zsolt István) után 1962-ben is közreműködött magyar játékvezető a világbajnokságon. Az MLSZ a FIFA-bírók közül **Dorogi Andort** jelölte a tornára. A Mundial évében ötvenéves Dorogi hosszú nemzetközi pályafutása során az egyik legfoglalkoztatottabb európai bíró volt, ám kétségtelenül a chilei torna jelentette pályafutása csúcspontját. Vezetőbírója volt Aricában az Uruguay–Kolumbia találkozónak, s további három meccsen partjelzőként működött közre. A torna után a brazil szövetség meghívta vendégjátékvezetőnek az egyik állami bajnokságba, Dorogi azonban – felesége betegsége miatt – nem vállalta a felkérést. A kiváló játékvezető 77 évesen, 1989-ben hunyt el.

EURÓPAI KUPÁK

Elődöntőbe jutott a Dózsa és az MTK is

1961 őszén három magyar csapat lépett ki az európai porondra. Az első számú kupában érdekelt Vasas kapta a legnehezebb ellenfelet: Puskás Ferenc Real Madridját. A piros-kékek tisztességesen helyt álltak, de nem volt esélyük a továbbjutásra. Itthon 2:0-ra, a Bernabéuban 3:1-re kaptak ki. A Népstadionban 90 000 néző előtt Tejada lőtte mindkét gólt, Madridban Pál I László ugyan vezetést szerzett, de Di Stéfano gyorsan egyenlített, majd a második félidőben szerzett még egy gólt. Tejadáé volt az utolsó találat 90. percben. Puskás Ferencet nem merte a klubelnök, Santiago Bernabéu elhozni Budapestre, Pancho ezért csak a visszavágón játszott. A magyar sajtó, amennyire lehetett, elhallgatta a nevét.

Puskást (jobbról az első) nem hozta el Budapestre a Real

Tejada (fehérben) betalál a vasasos Szentmihályi hálójába

Az MTK a VVK-ban rajtolt, első ellenfele a francia Racing Strasbourg volt. A kinti 3:1 után simának ígérke-

zett a továbbjutás, ám arra senki nem számított, hogy a kék-fehérek 10:2-re nyernek. A futballtörténelemben aligha volt még egy olyan kupanap, amelyen a kettős mérkőzésen szereplő mindkét pályaválasztó tíz góllal küldte haza az ellenfelét. 1961. szeptember 27-én ez történt, ugyanis az MTK után játszott KEK-meccset az Újpesti Dózsa, amely a máltai Florianát ütötte ki a kinti 5:2 után ugyancsak 10:2-re.

Az MTK-nak a következő körben Lipcse városi válogatottja jutott. A hazai 3:0 könnyed visszavágót ígért, de a keletnémetek 3:0-ra nyerni tudtak. Szerencsére a harmadik összecsapást ismét Budapesten játszották, azon pedig nyert az MTK 2:0-ra. A Szűcs Gyula által dirigált alakulat februárban kettős győzelemmel (4:1, 2:1) lépett túl Újvidék a Vojvodinára épített válogatottján, s máris az elődöntőben járt. Ott azonban a Valencia túl erősnek bizonyult. A spanyolok már a kinti 3:0-val eldöntötték a továbbjutást, a budapesti 3:7 mégis sokkoló volt. Még az sem segített, hogy – élve a szabályok adta lehetőséggel – a visszavágó előtt az MTK két vasasossal, Machos Ferenccel és Farkas Jánossal megerősítette a csatársorát. Korábban európai kupamérkőzésen nem kapott még magyar klub ennyi gólt.

Mindazonáltal az MTK éppen úgy a sorozat elődöntőjéig menetelt, mint az Újpesti Dózsa a KEK-ben. A lila-fehérek – akik országos kupasorozat híján bajnoki másodikként érdemelték ki az indulás jogát – máltai Floriana után kiejtették a holland AFC Ajaxot (1:2, 3:1) majd a skót Dunfermline-t (4:3, 1:0) is, s csak az elődöntőben, Hidegkuti Nándor csapata, a címvédő Fiorentina ellen véreztek el (0:2, 0:1). A sorozat gólkirálya, nyolc gólt is szerezve, a pályafutása során inkább előkészítőként ünnepelt virtuóz, Göröcs János, a Megyeri út népszerű Titije lett. Érdekes, hogy a kétgólos hátrányból kezdett KEK-elődöntőre mindössze húszezer néző volt kíváncsi a Népstadionban, miközben három nappal korábban, a bajnoki cím szempontjából sorsdöntő, Vasas elleni rangadót 35 ezren látták.

H-betűs sztárok Itáliában. Hitchens és Herrera (balról, Inter), Hamrin és Hidegkuti (Fiorentina)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Válogatott futballista ne vegyen télikabátot!

Rendkívüli nemzetközi programot bonyolítottak le az 1961–1962-es idényben az élvonalbeli klubok.

Az Újpesti Dózsa menetrendje például már-már a klub jó harminc évvel azelőtti életét idézte. A lila-fehérek augusztusban a Racing Paris-t fogadták. Az ellenfél csapatkapitánya, Újlaki József három gólt is szerzett, mégsem volt elég a döntetlenhez sem, miután a lilák Lenkei, Göröcs, Rossi, Várhidi és Borsányi révén ötig jutottak (5:3). A meccs azért is emlékezetes, mert akkor debütált az első csapatban a 16 éves Bene Ferenc. Az ősz további részében a Dózsa elsősorban a KEK-ben jeleskedett, ez 1962-re úgy változott: a KEK-ben is. A válogatott kerettagok az óév utolsó napjaiban Montevideóból egyenesen a többiek után repültek, hiszen kilenc mérkőzésből álló Costa Rica-i, guatemalai, mexikói és kubai túrán vett részt a csapat. Akkoriban

született az a pesti vicc, hogy válogatott futballista ne vegyen télikabátot magának, mert úgyis Dél- vagy Közép-Amerikában tölti a telet. A portya csúcspontja a tolucai négyes torna volt, amelyen az első meccset Rossi és Pataki egy-egy góljával 2:0-ra megnyerték a lilák, annak ellenére is, hogy Török Gábor kapus az egész későbbi pályafutására kiható, súlyos, kettős lábtörést szenvedett. A gárda már nélküle kapott ki 4:2-re a torna döntőjében a Garrincha, Didi, China, Amarildo, Zagallo csatársorral felálló Botafogótól. Mexikóból az Újpest még átruccant Kubába, ahol egy bemutató mérkőzésen 4:4-re végzett a Banik Ostravával. Ebből kisebb botrány lett itthon, mint abból, hogy egy fogadáson Kalocsay Géza dr., az együttes nagyműveltségű edzője elmondta Fidel Castrónak, mit gondol a kommunizmusról és a forradalomról… A következmény? Csak az idény végéig maradhatott a lilák mestere. A csapata áprilisban a hagyományos Húsvéti Tornán 0:0-ra végzett az Austriával, s 2:1-re verte a Rapidot, ezzel a második helyen végzett. Május közepétől aztán benevezett a Nyári Nemzetközi Bajnokságra, a tulajdonképpeni totókupára.

A Ferencváros augusztusban 4:2-re kikapott az NDK a magyarok elleni világbajnoki selejtezőre készülődő válogatottjától. Csalóka volt az eredmény, mert többet érdemelt volna a Fradi. Talán novemberben, a LASK elleni meccsen, Linzben is (1:1). Decemberben nagy túrára utazott a társaság Dél-Amerikába. A válogatott játékosai nélkül, de kölcsönjátékosokkal (Nagy István, Szimcsák I, Mathesz) megerősítve. A Boca Juniors ellen 0:0-val, a River Plate ellen 0:2-vel zárt egy nemzetközi tornán, majd egy meglehetősen durva meccsen kikapott Montevideóban a Peñaroltól 1:0-ra. Utána, már a válogatottakkal, Alberttel, Rákosival, Fenyvesivel, Dalnokival kiegészülve, Santiago de Chilében a Colo-Colótól 2:1-re, a Botafogótól 4:1-re, a Crvena zvezdától 3:2-re kapott ki a Torneo Internacional de Chile elnevezésű négyes tornán. Nem ez volt az egyesület történetének legjobb portyája…

A Dorog legyőzte a Bayern Münchent! Állnak (balról): Buzánszky Jenő edző, Mészáros, Pálmai, Lakat, Janák, Tima-Horváth, Fellegi, Ilku I. Guggolnak: Karába, Szuromi, Monostori, Kertes, Csóri

Itthon más volt a helyzet, a zöld-fehérek februárban 3:1-re legyőzték a LASK-ot, áprilisban a Rapidot 3:1-re, az Austriát 3:2-re verve elsők lettek a Húsvéti Tornán. Igaz, meccset sem nyertek a KK-ban.

A Honvéd augusztusban Olaszországban járt, s csak 3:2-re kapott ki az AC Milantól. Utána 1:1-re végzett a Reggianával. Októberben 4:0-ra megverte a Legiát Varsóban.

Kitett magáért a Dorog csapata is, amely áprilisban előbb a Viennát 1:0-ra, majd a döntőben a Bayern Münchent ugyancsak 1:0-ra legyőzve nyerte meg Antwerpenben a Húsvéti Tornát. Nem ment ilyen jól a Győri Vasas ETO legénységének, amely utolsó lett a pozsonyi tornán.

Négy magyar egyesület nevezett a nyári totókupára, amely Nyári Nemzetközi Labdarúgókupa néven „futott" itthon. Csak a Dorog esett ki a csoportmérkőzések során, második lett a Padova mögött, a svájci La-Chaux-de-Fonds-t és a Spartak Plzeňt megelőzve. Az Újpesti Dózsa (a Stade Français, a Mantova és a Bohemians előtt), a Pécsi Dózsa (a Niederlande, a Velež Mostar és a Hildesheim előtt), s nem utolsósorban a Tatabányai Bányász (az Ajax, a Nancy Lorraine és a Kasierslautern előtt) csoportelsőként továbbjutott. A Lautern tatabányai fellépésekor az 1954-es vb-döntő két résztvevője is elbúcsúzott a klubfutballtól: Grosics Gyula és Werner Liebrich. A már az új idényre áthúzódó negyeddöntőben az Újpest kiesett a pozsonyi Slovnaft ellen (1:4, 1:0), viszont a Pécsi Dózsa kiverte az NK Rijekát (2:1, 2:2), a Tatabánya pedig a svájci bajnok Servette együttesét (0:1, 6:0). Az elődöntőben véget ért a két vidéki klub fantasztikus menetelése, a Padova sokkal jobb volt a pécsieknél (4:3, 3:0), a pozsonyi Slovnaft kicsit (1:1, 2:1) Lakat Károly dr. együttesénél.

FILMKOCKÁK

Két félidő a pokolban

A film plakátja

1961 novemberében mutatták be minden idők egyik legjobb futballtárgyú filmjét – egyben minden idők egyik legkiválóbb magyar filmalkotását –, a Bacsó Péter *forgatókönyvéből* Fábri Zoltán *által rendezett* Két félidő a pokolban *című mozit. A főszerepekben Sinkovits Imre, Garas Dezső, Márkus László, Suka Sándor és Pálos György brillírozott, az Ónodi II-t, becenevén Diót alakító Sinkovits dublőre a futballjelenetekben Szilágyi I Gyula, a Vasas akkoriban visszavonult kiváló középcsatára volt.*

Az önmagában is zseniális alkotás jó két évtizeddel később mintájául szolgált John Huston *– mások mellett Michael Caine, Max von Sydow, Pelé, Bobby Moore, Ardiles és Sylvester Stallone főszereplésével – Budapesten is forgatott* Menekülés a győzelembe *című filmnek.*

Garas Dezső az ügyetlen Steiner szerepében

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

A Vasas megmentette a magyarok becsületét

1962-ben – egyéves kihagyás után – visszatértek a magyar klubok a KK-ba. A négy csoportban négy csapatunk szerepelt, fogalmazzunk úgy, eltérő sikerrel. Az A-ban a Ferencváros nyeretlenül utolsó lett a Dinamo Zagreb, a Spartak Hradec Králové és a Juventus mögött. A B-ben az MTK másodikként zárt az Atalanta mögött, de két győzelmével a belgrádi Partizan és a Moravská Ostrava előtt. A C-csoportban a Bp. Honvéd egy győzelemmel utolsó lett a Bologna, a Slovan Bratislava és a Crvena zvezda hátát nézve. Ellenben a Vasas veretlenül megnyerte a csoportját, megelőzve a Fiorentinát, a Vojvodinát és a Spartak Trnavát. Illovszky Rudolf együttese különösen a budapesti csoportmeccseken remekelt, a 270 perc alatt 11 gólt szerzett. Pál I László négyszer, Machos Ferenc (mesterhármast elérve a Fiorentina ellen) háromszor, Bundzsák Dezső kétszer, Pál II Tibor és Mathesz Imre egyszer talált a kapuba.

Az elődöntőben a piros-kékeknek a bergamói kék-feketék jutottak, az első meccset megnyerte ugyan az Atalanta 1:0-ra, de a visszavágón a Vasas (Farkas János két és Pál I László egy góljával) 3:1-re nyerve fordított. A másik ágról a Dinamo Zagrebet kiejtő (1:1, 2:1) Bologna került a végjátékba.

A döntőt (amelyet egyébként a Vasas 6:3-as összesítéssel megnyert a Bologna ellen) már a következő idény őszén rendezték.

Remekül szerepelt a Vasas a KK-ban. Állnak (balról): Ihász, Mathesz, Mészöly, Sárosi, Farkas, Szentmihályi. Középen Machos. Elöl: Bundzsák, Berendy, Kékesi, Pál II

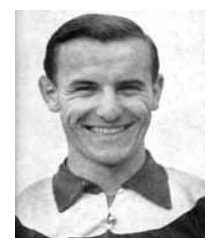
UEFA-TORNA

Erős csapat közepes szereplése

Egyéves, a politika által determinált távolmaradás után (1961-ben azért nem vett részt a magyar csapat a portugáliai UEFA-tornán, mert a rendezők nem engedélyezték az NDK fiataljainak szereplését) a Hoffer József, Kapocsi Sándor kettős által dirigált legénység pályára lépett a romániai tornán.

Mindhárom mérkőzésünkre Constanțában került sor. A magyar csapat 1:0-ra kikapott a törököktől, a spanyolokkal 0:0-ra végzett, majd zárásként 1:0-ra megverte a franciákat. Csoportmásodikként nem jutott az elődöntőbe. A tornát a házigazda románok nyerték a jugoszlávok előtt.

A magyar csapatban pályára léptek: Varga L., Fenyvesi, Pócsai, Tajti, Szűcs L., Makray, Csala, Balázs, Dunai II, Szaló, Ráczi, Bene, Puskás, Katona.

Bene Ferenc

Újlaki József Oscar-díjat kapott

Guttmann Béla volt az idény sztáredzője Európában. Ismét megnyerte a Benficával a Bajnokcsapatok Európa-kupáját (hiába szerzett a döntőben Puskás Ferenc mesterhármast), úgy festett, a Real Madrid korszaka után jöhet a lisszaboni „sasoké". Ám a Portugál Kupát is megnyerő Guttmann lehetett „próféta" mindenhol, csak a Benfica hazájában nem. Azt még elnézték neki, hogy a csapatával elveszítette a Világkupa döntőjét (a Peñarol a lisszaboni 0:1 után előbb 5:0-ra, majd 2:1-re nyert Montevideóban), de hogy a bajnokságban botladozzon... Guttmann-nak az elnökséggel folytatott vitái annyira elmélyültek, hogy már 1961 karácsonyán tárgyalt a Linzer ASK nagy terveket szövő vezetőivel a szerződtetéséről. Végül maradt, bár nem sokáig.

Guttmann Béla és egyik kedvence, Mario Coluna

A portugál bajnokságot a Sporting nyerte az FC Porto előtt, a Benfica harmadik lett. A portói „sárkányokat" Orth György irányította, 1962. január 11-én bekövetkezett, váratlan haláláig. A Lusitáno GC-t egy ideig Biri János dirigálta, a Sporting Covilhã élén egy darabig Szabó János állt. 1947 óta ez volt a tizenegyedik, s egyben az utolsó szezon, amelyben a zöld-fehérek kispadján ült. Még csak ötvenéves volt.

A spanyol klubok közül a Real Madrid ismét a BEK-döntőbe jutott, de Amszterdamban 5:3-ra kikapott a Benficától. Puskás Ferenc – igaz, ötös holtversenyben – a döntőben rúgott mesterhármasával ismét a sorozat gólkirálya lett. Két magyar is bekerült a La Liga góllövőlistáján az első ötbe: Puskás (Seminario és Evaristo mögött) a harmadik, Kocsis Sándor pedig az ötödik lett. Puskás az idény során játszott a spanyol válogatottban, részt vett a chilei világbajnokságon is. A királyi klub és a Barcelona csatájából ezúttal (is) a negyedik fordulótól az élen álló „fehérek" kerültek ki győztesen. Miután Kubalát 1961. augusztus 20-án elbúcsúztatta a Barça, és Czibor is távozott, Kocsis majdnem egyedüli magyar maradt a játékoskeretben. Ám két bajnoki mérkőzésre befért a Sevillától érkezett Szalay Tibor is. Czibor egyébként február elejéig 10 bajnokit játszott az Espanyolban.

Kocsis a Miroir du Football címlapján

Egy másik magyar címlapsztár: Újlaki József

Ugyancsak a kék-fehérek tagja volt Ilku II Péter, de nem került bajnoki mérkőzésen pályára. Kuzman József továbbra is alapember volt a Betisben.

Olaszországban Hidegkuti Nándor Fiorentinája harmadik lett a bajnokságban a Milan és az Inter mögött, s bejutott a KEK-döntőbe. Franciaországban remek idényt zárt a 33. évében járó Újlaki József, akit télen a hivatásos játékosok ottani szervezete a legjobbjának választott. (A trófeát a futball Oscar-díjának nevezték Párizsban.) Csapata, a Racing Club második lett a Reims mögött az élvonalban. A Strasbourg játékosa volt Zsámboki József. Belgiumban megint az Anderlecht nyerte meg a bajnokságot, Dacsev Miklós és az Egyesült Államokból Európába visszatért Karsay Sándor is tagja volt a keretének. Belga források megjegyzik, hogy ők voltak az elsők, akik külföldiként bajnokságot nyertek a lila-fehérekkel. Az ezüstérmes Standard sztárja Sztáni István volt. A piros-fehérek bejutottak a BEK elődöntőjébe, ahol kettős vereséget szenvedtek a Real Madridtól. Wölbing József az Eendracht Aalstban, Nemes Gyula a Cercle Bruges együttesében játszott. A Bruges csapatának edzőjét Höfling Norbertnek hívták.

Ausztriában nagyszerű idényt zárt a Linzer ASK mezében a soproni származású Latykó, azaz Németh László. Tizenhat góljával harmadik lett a góllövőlistán. Rajta kívül az élvonalban játszott Ivanics Gusztáv (Simmering), Szolnok István (Vienna), valamint Kereki János és Frank Ernő (Wiener Neustadt).

Hollandiában Hanek János és Lipták György a DOS Utrecht, míg Bédly János a DWS tagja volt. Luxemburgban Béres András már nem játszott a Sporában, viszont edzőként a BEK-ben is vezette a csapatot. Alakulata az első fordulóban kiesett a dán B1913 Odense ellen, amelyben egy ötvenhatos magyar, Kaibinger István is szerepelt. Maradva még Dániánál: Toldi Géza irányította az Aarhus együttesét.

Sztáni István (guggol balról a második), a Standard erőssége

Nyugat-Németországban Fazekas Árpád a Hessen Kassel, Csernai Pál a Stuttgarter Kickers játékosa volt. A Concordia Hamburgban feltűnt egy tehetséges magyar csatár: Bodnár

Béla. Az FC Baseltől érkezett Vincze Jenő edző a Greuther Fürth együttesét vette át. Kerete tagja volt Popovics Sándor is. Svájcban a három magyart, Némethet, Pázmándyt és Makait foglalkoztató Servette megvédte a bajnoki címét. Várszegi Vilmos Svédországban továbbra is az IFK Norrköping edzője volt.

Az NDK-ban Sós Károly maradt a szövetségi kapitány, Gyarmati János kupadöntőbe jutott a Dynamo Berlinnel.

Kalmár Jenő Izraelben a Hapoel Tel-Avivot vezette, Mándi Gyula szövetségi kapitányként dolgozott. Molnár Ignác megvédte a bajnoki címet a Hapoel Petah-Tikvával. Reiner Gyula Cipruson ugyancsak bajnoki címet nyert, mégpedig az Anorthoszisszal.

Mándi Gyula (áll balról az első) az izraeli–koreai barátság hírmondója

Az NDK-n és Izraelen kívül magyar szövetségi kapitánya volt Szíriának (Vadas-Weisz Miklós), Ghánának (Ember József), Nicaraguának (Mészáros Ferenc).

Története legnagyobb sikerét érte el a Henni Géza által dirigált New York Hungária az amerikai bajnokság megnyerésével. A US Open Cupot a San Francisco Scots 3:2-s legyőzésével hódította el a gárda. A gólokat a duplázó Máté András (Andy Máté) és Karsay István (Steve Karsay) szerezte.

ARANYLABDA

Még mindig Puskás volt a legjobb magyar

A France Football címoldala Sivorival

Mindössze három magyar játékos kapott szavazatot az 1961-es Aranylabda-választáson. Puskás Ferenc az ötödik (16 pont), aGrosics Gyula a tizedik (5), Tichy Lajos a huszonnyolcadik (2) helyen végzett, összesen 43 játékos kapott voksot. Az első három helyre Omar Enrique Sivori (Juventus, 46 pont), a címvédő Luis Suárez (Inter, 46) és az angol John Haynes (Fulham, 22) került. A 19 szavazóból egy Puskást, egy pedig Grosicsot tette az első helyre. Magyar részről továbbra is Lukács László szavazott. (Jobbra: az aranylabdás Sivori.)

OSZTÁLYOZÓKÖNYV

Mészöly Kálmán berobbant a legjobbak közé

Az idény végén búcsúzó Grosics Gyula (3,64) zárta a legjobb átlagosztályzattal az évet a *Képes Sportnál*. A tatabányai kapus mögött Mészöly Kálmán lett a ranglista második (3,60), megelőzve Sipos Ferencet (3,57).

A *Képes Sport* a posztok eminenseiből összeállította az Év csapatát, de megjegyezte, hogy a védőjátékosok jobb teljesítményt nyújtottak a csatároknál. Utóbbiakról szólva kiemelte, Fenyvesi dr. ugyan negyedik, a többször is a támadók között szerepeltetett, de a jobbfedezetek között figyelembe vett Bozsik József (a másik nagy búcsúzó) ötödik lett az abszolút rangsorban, ám az utánuk következő legjobb támadó, Göröcs János csak a 15-17. helyen zárt.

Mészöly Kálmán ragyogó évet zárt

A legjobb tíz: 1. Grosics, 2. Mészöly, 3. Sipos, 4. Fenyvesi dr., 5. Bozsik, 6. Solymosi, 7. Mátrai, 8. Palotai, 9. Lakat, 10-11. Palotás és Ilku I.

Az év csapata a posztok legjobbjaiból összeállítva: Grosics – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Tichy, Rákosi, Fenyvesi dr. Szinte ez a tizenegy kezdett aztán az első vb-mérkőzésen az angolok ellen, mindössze Sóvári és Göröcs helyére került be Sárosi és Albert.

A *Labdarúgás* osztályozókönyvében Mészöly Kálmán végzett az első helyen.

A legjobbak: 1. Mészöly, 2. Mátrai, 3. Bozsik, Berendy, Ilku I, 6–7. Nagy I, Sipos, 8. Fenyvesi dr., 9-13. Fellegi, Göröcs, Kocsis, Mészáros, Szojka

Az Év csapata a posztok legjobbjaiból összeállítva: Ilku I – Fellegi, Mészöly, Sóvári – Nagy, Berendy – Sándor, Bozsik, Tichy, Rákosi, Fenyvesi dr.

Jurij Gagarin Komlón

1961. augusztus 20-án ünnepi bajnoki mérkőzést rendeztek Komlón. A jelző méltán járna pusztán azért is, mert a Ferencváros látogatott el a baranyai bányászvárosba, s a Bányász 2:2-es döntetlent harcolt ki. De nem ez volt az igazán nagy szám! Jurij Gagarin vizitált a „születése tizedik évfordulóját ünneplő szocialista városban". A Szovjetunió hőse, a világ első űrhajósa a délutáni futballmérkőzést is végignézte. A 10 000 néző számára a hazai játékosok hosszú perceken át majdnem akkora hősök voltak, mint az asztronauta. A hajrában 2:1-re is vezettek, amikor Fenyvesi doktor szabadrúgásból kiegyenlített.

Gagarin (középen) tapssal viszonozza a tapsot

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Faragó Lajos 11 – Dudás Zoltán 23, Marosi László 19, Rozmis Mihály 18 – Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 26/2, Kotász (Gottlieb) Antal 25 – Nagy György 17/1, Bozsik József 23/3, Tichy Lajos 23/23, Komora Imre 21/6, Katona Sándor 18/2. A többiek: Józsa Sándor 15, Balogh Károly 13/3, Gilicz István 9/2, Kiss János (k) 9, Takács Béla (k) 6, Galambos Antal 5, Szőcs János 3, Ádámosi György 2/1

CSEPEL SPORT CLUB:
Kenderesi István 18 – Deák István 17, Solti (Schlozarik) István 25/3, Takács György 19 – Ughy Tibor 23, Kleibán Antal 22 – Kalmár László 25/13, Bodai Ferenc 16/1, Kisuczky Róbert 20/6, Rottenbiller István 20/4, Várnai (Nagy) József 19/2. A többiek: Szániel János 11, Kiss János 10, Bulla József 8, Tóth István (k) 8, Halasi György 7, Galambos József 6, Nagy Károly 4, Gondár István 3, Szabó Tibor 2, Domonkos Ferenc 1, Németh Ferenc 1, Wolf Tamás 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Marosvölgyi András 15, Lakat Jenő 25, Fellegi (Ferpász) István 23 – Pálmai Sándor 24/1, Prohászka János 25 – Oláh Sándor 24/2, Fodor János 16, Kertes László 26/9, Monostori II Tivadar 22/7, Csóri László 26/8. A többiek: Surányi József 13/1, Fürtös Gábor 7, Láng Károly 7/3, Varga János 3/1, Ilku III János 2, Hegedűs Endre 1, Kovács István 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Horváth György 14 – Novák Dezső 18/1, Mátrai (Magna) Sándor 26/1, Dalnoki Jenő 18/1 – Kocsis György 22, Vilezsál Oszkár 18 – Kökény József 23/1, Orosz Pál 22/7, Albert Flórián 22/17, Rákosi Gyula 23/5, dr. Fenyvesi Máté 26/7. A többiek: Landi Ferenc (k) 12, Havasi (Hágelman) Sándor 10, Németh Lajos 9/1, Kiss III László 8, Friedmanszky Zoltán 7/2, Göncz István 5, Varga Zoltán 2/1, Thomann Antal 1

GYŐRI VASAS ETO:
Tóth László 15 – Borbély József 18, Horváth István 16, Kárpáti Ferenc 17 – Koós László 14/2, Tamás László 25 – Adrigán Zoltán 13, Morvay Lajos 16/3, Vári (Waldeck) György 16/1, Palotai (Priskin) Károly 24/13, Orbán Árpád 21/2. A többiek: Pálfy Antal 12, Szaló József 11/1, Barna Sándor (k) 11, Keglovich László 11/1, Borsos Miklós 10/1, Orosz László 9/2, Pió Imre 8/3, Jasper Ferenc 6, Kalmár II György 6, Kuti Herbert 6, Dold István 1

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Kun (Krausz) Tibor 18 – Kanizsai István 26/3, Palotás (Prelóger) Antal 26, Bárkányi Tibor 15/2 – Kékesi (Kohlmann) Béla 26, Molnár István 20/3 – Garai (Grozdics) József 25/5, Sós (Seemayer) Károly 20/4, Komlói (Krippl) János 25/1, Faragó József 15/2, Iván József 26/5. A többiek: Perényi (Pfeffermann) Ádám 11, Rátkai János 11, Fekete Sándor 9/2, Balogh Zoltán (k) 8, Rózsa (Róth) Antal 5/3

MTK:
Takács László (k) 11 – Palicskó Tibor 17/1, Sipos (Sipszky) Ferenc 26/7, Keszei (Keszler) György 18 – Nagy István 20/3, Kovács III Ferenc 23/2 – Sándor Károly 22/15, Kuti István 18/4, Bödör László 19/6, Molnár János 20/4, Szimcsák I István 26/4. A többiek: Jenei (Jeszenszky) István 16, Laczkó Mihály 10/3, Kovalik Ferenc (k) 9, Povázsai László 7/6, Gellér Sándor (k) 6, Szimcsák II László 6, Sas Gyula 4, Vasas Mihály 3, Máté János 2, Arató Gábor 1, Danszky József 1, Faliszek Sándor 1

ÓZDI KOHÁSZ SE:
Katona József 26 – Budai (Budinszky) János 19, Szurdoki I István 19, Hajner Imre 26 – Szucsányi András 15, Siska László 24 – Borbás II Zoltán 21/3, Szkladán (Szilasi) János 18/2, Zalai László 24/2, Csernai Tibor 25/19, Szendrei Béla 24/5. A többiek: Ferdinánd Csaba 12, Széles István 12/3, Gyárfás Imre 9, Borbás I Lajos 6, Frenkó László 6/1

PÉCSI DÓZSA:
Danka Imre 25 – Bendes Tibor 17, Kocsis Ernő 25/1, Csupák József 23 – Serédi (Schwara) Nándor 24, Halasi Tibor 25 – Györkő Antal 17/4, Rádi (Rápity) Lajos 15/3, Dunai I János (Dujmov Iván) 20/6, Dunai II (Dujmov) Antal 24/12, Török Bálint 16/3. A többiek: Kamondi Imre 13/1, Pécsi (Petresevics) Lajos 10/2, Bencsics József 7/1, Farkas Ferenc 6, Hegyi Sándor 6/1, Kiss János 4, Fenyvesi Tibor 3, Fülöp Jenő 3, Csordás István 1, Garami (Glück) József 1, Zengői (Zelenik) István (k) 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 26 – Agócs Lajos 22, Jancsik Mihály 24, Oláh II Dezső 26 – Szojka Ferenc 26/2, Salgó György 23 – László László 22/4, Bablena László 15/5, Csáki Béla 12/3, Menczel Iván 25/8, Taliga Ferenc 16/3. A többiek: Krajcsi József 11/1, Dabi Sándor 10/3, Jutasi Róbert 9/2, Répás Gábor 9/1, Sándor Gyula 7, Bodon Tibor 2/1, Havasi Pál 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Mészáros Károly 26 – Kürtösi László 26, Portörő Gábor 17/3, Vass István 13 – Dezsőfi Ferenc 23, Zallár Andor 20 – Polyvás Dániel 22/1, Hajós Imre 20/7, Nemes István 23/9, Nyári Tibor 18/1, Boros László 16/4. A többiek: Reményik László 14/2, Szabó Miklós 13, Sándor Zoltán 12, Kővári András 11, Tanács László 6, Báló János 2, Károlyi Imre 2, Pataki Tamás 1, Pető László 1/1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Grosics (Grosits) Gyula 25 – Hetényi Sándor 24/3, Polgár Gyula 26, Törőcsik II Ferenc 20 – Schédl József 18/1, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 22 – Sátori (Schwerecz) Imre 26/4, Kazinczy László 23/11, Rapai László 11/4, Lahos László 25/13,

Pásztor István 13. A többiek: Deli András 11, Bíró Gyula 9/1, Szovják István 9/1, Molnár Sándor 8, Csetfalvi Attila 6, Laczkó Mihály 6, Török László 2, Nagy Ervin 1, Rapp Imre (k) 1

ÚJPESTI DÓZSA:

Török Gábor 16 – Káposzta Benő 18, Rajna Károly 23, Sóvári (Schäffer) Kálmán 26 – Solymosi Ernő 26/13, Szini József 17 – Bene Ferenc 22/6, Göröcs János 26/14, Lenkei (Lelenka) Sándor 24/5, Kuharszky Béla 26/12, Rossi Ferenc 23/1. A többiek: Borsányi (Prudits) György 13, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 11/1, Lung Ferenc (k) 10, Pataki (Petz) László 3, Halápi István 2

VASAS SC:

Szentmihályi Antal 26 – Ihász Kálmán 24/2, Mészöly Kálmán 26/2, Sárosi László 17/1 – Bakos Sándor 16, Berendy Pál 26/1 – Mathesz Imre 24/9, Machos Ferenc 24/9, Farkas János 22/8, Bundzsák Dezső 20/11, Pál II Tibor 23/3. A többiek: Pál I László 15/3, Kárpáti Béla 14, Kékesi Mihály 9

Az 1961–1962. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Vasas SC	*26*	*17*	*4*	*5*	*55:27*	*38*
2. Újpesti Dózsa	*26*	*15*	*6*	*5*	*57:30*	*36*
3. Ferencvárosi TC	*26*	*13*	*7*	*6*	*45:26*	*33*
4. Tatabányai B.	*26*	*12*	*7*	*7*	*39:28*	*31*
5. MTK	*26*	*11*	*6*	*9*	*55:44*	*28*
6. Dorogi B.	*26*	*10*	*7*	*9*	*32:34*	*27*
7. Bp. Honvéd	*26*	*10*	*6*	*10*	*43:39*	*26*
8. Pécsi Dózsa	*26*	*9*	*4*	*13*	*34:40*	*22*
9. Szegedi EAC	*26*	*6*	*10*	*10*	*30:38*	*22*
10. Győri Vasas ETO	*26*	*6*	*10*	*10*	*30:44*	*22*
11. Salgótarjáni BTC	*26*	*6*	*9*	*11*	*33:40*	*21*
12. Komlói Bányász	*26*	*7*	*7*	*12*	*31:44*	*21*
13. Ózdi Vasas	*26*	*9*	*3*	*14*	*37:62*	*21*
14. Csepel SC	*26*	*5*	*6*	*15*	*30:55*	*16*

Gólkirály:
Tichy Lajos (Bp. Honvéd) 29 góllal

NB II, Keleti csoport

1. Debreceni VSC	*30*	*17*	*7*	*6*	*64:34*	*41*
2. Láng Vasas	*30*	*16*	*6*	*8*	*51:36*	*38*
3. Bp. Előre SC	*30*	*13*	*9*	*8*	*55:40*	*35*
4. Diósgyőri VTK	*30*	*14*	*7*	*9*	*41:30*	*35*
5. Ganz-MÁVAG	*30*	*15*	*5*	*10*	*46:39*	*35*
6. Egyetértés SC	*30*	*13*	*8*	*9*	*35:22*	*34*
7. Miskolci VSC	*30*	*11*	*8*	*11*	*39:37*	*30*
8. Debreceni EAC	*30*	*12*	*6*	*12*	*31:36*	*30*
9. Szolnoki MÁV	*30*	*10*	*9*	*11*	*34:26*	*29*
10. K.méti Dózsa	*30*	*9*	*11*	*10*	*48:45*	*29*
11. Borsodi Bányász	*30*	*11*	*7*	*12*	*38:38*	*29*
12. Nyíregyházi Sp.	*30*	*9*	*11*	*10*	*28:33*	*29*
13. Bp. Spartacus	*30*	*11*	*7*	*12*	*36:49*	*29*
14. Ceglédi VSE	*30*	*10*	*8*	*12*	*36:34*	*28*
15. Kistext	*30*	*3*	*9*	*18*	*25:71*	*15*
16. Szegedi Építők	*30*	*3*	*8*	*19*	*21:58*	*14*

NB II, Nyugati csoport

1. Szombath. Haladás	*30*	*21*	*5*	*4*	*68:24*	*47*
2. BVSC	*30*	*15*	*11*	*4*	*50:25*	*41*
3. Szfvári VT Vasas	*30*	*17*	*5*	*8*	*47:22*	*39*
4. Budafoki MTE	*30*	*11*	*14*	*5*	*33:22*	*36*
5. Dunaújv. Kohász	*30*	*14*	*8*	*8*	*51:38*	*36*
6. Oroszlányi B.	*30*	*11*	*13*	*6*	*35:28*	*35*
7. Budai Spartacus	*30*	*12*	*11*	*7*	*36:29*	*35*
8. Fősped Szállítók	*30*	*8*	*11*	*11*	*40:37*	*27*
9. Erzsébeti VTK	*30*	*8*	*10*	*12*	*31:35*	*26*
10. Mosonm. TE	*30*	*7*	*11*	*12*	*25:43*	*25*
11. Kaposvári Kinizsi	*30*	*7*	*10*	*13*	*28:40*	*24*
12. Zalaegerszegi TE	*30*	*8*	*7*	*15*	*41:58*	*23*
13. Kőbányai Lombik	*30*	*6*	*11*	*13*	*30:45*	*23*
14. Soproni VSE	*30*	*5*	*11*	*14*	*37:59*	*21*
15. VCS Traktorgyár	*30*	*7*	*7*	*16*	*32:55*	*21*
16. Pénzügyőrök	*30*	*9*	*3*	*18*	*29:53*	*21*

A Magyar Népköztársasági Kupát nem írták ki.

A Szombathelyi Haladás nyerte az NB II Nyugati csoportját. Állnak (balról): Tölgyesi József edző, Molnár I, Pém, Győri-Kiss, Varga III, Molnár II, Tóth. Guggolnak: Ekler, Szarka, Nagy I, Mester, Iszak

Az élvonal újonca

Ózdi Kohász SE

Alapítási ideje: 1909
Megszűnt: 1994. (A 2002-től 2003-ig létezett OKSE nem jogutód.)
Színe: fekete-fehér
Idényei száma a magyar élvonalban: 4 (1961–1962, 1965, 1966, 1981–1982)
Sikerei: –

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Vasas	X	2:1	0:3	3:0	2:1	3:0	3:2	4:2	4:1	7:0	2:0	2:1	4:0	3:1
2. Ú. Dózsa	0:0	X	2:1	4:0	3:3	1:1	4:0	3:0	4:0	0:2	4:1	2:1	2:1	4:2
3. FTC	2:3	1:2	X	0:2	3:2	2:0	3:0	2:2	2:1	1:0	2:0	3:0	4:1	4:0
4. Tatabánya	1:0	0:2	0:0	X	3:0	2:2	2:1	3:1	3:0	2:0	1:0	3:2	5:1	4:1
5. MTK	2:2	4:3	3:2	2:1	X	0:1	4:1	2:0	2:2	4:2	5:1	4:0	3:0	1:2
6. Dorog	4:2	0:1	1:1	3:2	2:1	X	1:3	2:0	1:2	1:2	3:2	0:1	0:0	2:0
7. Honvéd	0:1	3:0	1:2	2:1	0:1	0:0	X	1:0	1:2	3:0	4:2	5:0	3:2	4:1
8. Pécsi Dózsa	3:2	1:1	2:1	1:2	2:0	3:0	0:0	X	1:0	1:0	0:2	0:1	4:0	1:0
9. SZEAC	0:0	1:0	1:2	1:1	2:2	1:2	1:1	3:1	X	1:1	3:1	1:2	2:0	1:1
10. Győri V. ETO	1:1	2:5	0:0	0:0	2:2	1:1	2:2	1:1	1:0	X	2:1	4:0	2:0	1:4
11. Sal. BTC	0:1	2:3	0:0	0:0	2:2	1:1	3:3	3:1	0:0	2:0	X	1:1	3:1	1:0
12. Komló	0:1	2:2	2:2	1:0	0:2	0:1	0:0	1:0	2:2	1:1	0:0	X	5:0	3:1
13. Ózd	2:1	0:4	0:1	1:1	3:2	2:1	3:1	2:5	2:1	3:2	1:1	4:3	X	5:0
14. Csepel	0:2	0:0	1:1	0:0	3:1	1:2	1:2	4:2	1:1	1:1	0:4	3:2	2:3	X

„Megengedte Kádár János, bajnok lett a Ferencváros”

Kevés, az idény végén bajnoki címet nyert alakulat kezdte olyan rosszul a szezont, mint az 1962–1963-as Ferencváros. Az ötödik forduló után az utolsó előtti helyen állt, nyeretlenül. Akkor éppen szerzett egy pontot az újonc debreceniek pályáján, egy meglehetősen fura mérkőzésen, amelyen mind a két kapus, Jakab és Géczi is öngóllal keserítette el klubja szurkolóit.

Nem keltett sokkal kisebb meglepetést, hogy a tabellát a remek rajtot vett szegedi egyetemiek vezették a dorogi bányászok előtt. Harmadik helyen állt az élmezőny tagjainál eggyel kevesebb mérkőzést teljesítő Bp. Honvéd, amely sokat profitált Tichy Lajos már-már „szokásos” őszi góltermeléséből.

Az 1962–1963-as bajnokságban tűntek fel a szervezettebb táborok a hazai stadionokban. A képen a fradista B-közép ünnepel

A Fradi a későbbiekben is csak nehezen kapott lábra, de a fél idényig feljött a közvetlen élmezőny mögé. Ennek ellenére a téli esélylatolgatások során csak a legvérmesebb hívei emlegették a tavaszi bajnokesélyesek között. Sokkal több „voksot” kapott az élvonalban újonc edző, Lóránt Gyula által irányított Bp. Honvéd, vagy éppen az Újpesti Dózsa, amely csak decemberben, a Győri Vasas ETO ellen veszítette el veretlenségét. De még az MTK is, amely viszonylag gyorsan összeszedte magát a rosszul sikerült New York-i túra után.

Az Orczifalvi István által vezetett Szegedi EAC okkal tartott számot a fél idény meglepetéscsapatának járó elismerésre, miután a negyedik helyen zárta az őszt, mindössze három ponttal lemaradva a listavezető Bp. Honvédtól. A Tisza-partiak játéka volt a „leggazdaságosabb” – mindössze tíz szerzett gól is elég volt a hat győzelemre és a négy döntetlenre. E tekintetben különleges volt az MTK szereplése is: a kék-fehérek harmadikként zárták az első fél évet, noha nem szereztek több gólt, mint ahányat kaptak (19:19). Annak ellenére, hogy hat győzelem mellett csak kétszer kaptak ki. A szaksajtó egyáltalán nem lelkesedett a látottakért, illetve furcsa kettősségre hívta fel a figyelmet. A válogatott jó teljesítményével szemben sem a bajnoki találkozókkal, sem a nemzetközi kupaszerepléssel nem volt elégedett. (A Vasas KK-győzelmétől eltekintve.)

Tavasszal mintha teljesen más csapatok teljesen más bajnokságot játszottak volna. Az FTC megtáltosodott, mindössze három döntetlen rontotta a hibátlan mérlegét,

veretlenül játszotta végig a 13 találkozóját. *Pásztor Lajos* főszerkesztő a *Képes Sportban* megdicsérte Mészáros József gárdáját: „A bajnok Ferencvárosról a közelmúltban, ha nagyon jót akartunk mondani, úgy jellemeztük, hogy hajtani csak ők tudnak. Ez igaz is volt, mert a szívvel-lélekkel való játékban már rég ők vitték el a pálmát. De a sikerekhez nem elég a lelkesedés. Tudás is kell. A bajnokká avanzsált Fradi – különösen a tavaszi fordulóban – már megfelelt ennek a követelménynek is. Minden tekintetben nagy tudással rendelkező, élvezetes, korszerű stílusban játszó, megbízható csapattá érett."

Albert (középen) a csepeliek kapuját veszélyezteti

A Ferencvárosi Torna Club 1949 óta először ünnepelhetett bajnoki elsőséget. Az egyesület történetében sem addig, sem azóta nem volt máskor ilyen hosszú szünet két bajnoki cím között. Ráadásul a majdnem másfél évtizedben a hatalom, a politika alaposan megcibálta a klubot. A drukkerek gyorsan ideológiát gyártottak arról, miért nyerhetett ismét bajnoki címet a csapat. Az 1963. évi 4-es törvényerejű rendelet március 22-én közel négyezer, még mindig börtönbüntetését töltő „ötvenhatosnak" adta vissza a szabadságát. Az enyhülő politikai légkörben a fanatikusok azt skandálták: „Megengedte Kádár János, bajnok lett a Ferencváros". Nem örült neki a rezsim, s ezt a rendőrök gumibotjain keresztül igyekezett is tudatosítani. Ám ettől még a rajongók azt hitték, új idők jönnek. Büszkén emlegették, hogy az övék az egyetlen budapesti nagy klub (s akkoriban presztízsben még nagyobb volt a különbség a fővárosi és a vidéki egyletek között, mint tudásban), ellentétben a Bp. Honvéddal, az Újpesti Dózsával, az MTK-val és a Vasassal, amelyik nem hódolt be a hatalomnak, soha nem érezte annak támogatását. A bajnoki cím sorsa Salgótarjánban dőlt el, a Fradi 2:1-re nyert a vereséggel az élvonaltól elbúcsúzó bányászcsapat ellen. Fenyvesi II József szerezte az egyenlítő, majd Fenyvesi Máté doktor a győztes találatot. A két testvér.

A második helyezett MTK tavasszal javított teljesítményén, de nem volt veszélyes az FTC-re, miután két legjobb játékosa, Sipos Ferenc és Sándor Károly nagyon sokat hiányzott. A kék-fehérek aztán a bajnoki szezon zárása után a Közép-európai Kupában újfent igazolták, hogy továbbra is az élcsapatok közé tartoznak. Talán nem érdektelen megjegyezni: az 1956-os forradalom után 1963 nyaráig lejátszott hét bajnokságból ötben az első három között zárt az MTK (ezzel csak az Újpesti Dózsa büszkélkedhetett a mezőnyben), s a „maradék" kettőben is negyedik, illetve ötödik lett.

Három csapat esett nagyon jelentősen vissza az őszhöz képest: az Újpest, a Bp. Honvéd és kisebb meglepetésre a SZEAC. A piros-fehérek mindössze tíz pontot gyűjtöttek a bajnokság második felében, miközben nagyon gyakran változott az összeállításuk. Lóránt Gyulát áprilisban leváltották, egykori játékostársa, Bányai Nándor vette át a posztját, de az eredmények vele sem sokat javultak. A Dózsa sorozatban harmadik éve esett vissza a tavaszi idényben,

az erős játékosállománya ellenére. Öröm az ürömben: a tizennyolc éves Bene Ferenc megszerezte a gólkirályi címet. Feltűnő ugyanakkor, hogy mindössze négy teljes szezon alatt milyen gyakran cserélődött a vezetőedző személye a Megyeri úton. Balogh István, Szűcs Gyula, Fenyvesi László, Kalocsay Géza dr., majd ismét Szűcs Gyula irányította a munkát. 1959 nyara óta egyszer sem kezdte azzal a kispadon az idényt a Dózsa, akivel az előzőt befejezte. S mivel 1963 tavaszán sem volt elégedett a vezérkar a hajrá eredményével – három fordulóval a zárás előtt még csak két pont volt a Ferencváros mögött a hátrány, abból lett a végére hét –, újabb váltás következett, Szusza Ferenc „tért haza".

A szegediek csekély hét pontot tudtak hozzátenni az őszi tizenhathoz. Meglepetést keltett a Vasas gyengélkedése is, az előző két bajnokság győztese a mezőny második felében, a kilencedik helyen végzett. A nagy terheket jelentő nemzetközi kupaszereplés, illetve a téli, másfél hónapos külföldi túra minden bizonnyal közrejátszott a visszaesésben.

A szezon végén a *Labdarúgás* hasábjain a korszak vezető sportújságírói (Tabák Endre, Zsolt Róbert, Lukács László, Pető Béla és Szepesi György) kérdezték Barcs Sándort, az MLSZ elnökét. Ebből számos érdekesség kihámozható az adott időszak futballéletéről. Elég csak olyan mondatokat citálni, mint a „hat éve nem voltak az Újpesti Dózsa játékosai szabadságon", „Puskás itthon már alig állt meg saját csapatában, a Bp. Honvédban, s ha ugyanazt az életmódot folytatta volna, már 1956-ban eltűnt volna, ám a profi világhoz alkalmazkodnia kellett, s ezzel pályafutását évekkel meghosszabbította". Vagy: „Fiataljainkat csaknem ugyanúgy képzik, mint 30 évvel ezelőtt". „Egyetlen függetlenített ifiedző működik, az MTK-nál, Mérei". „Ha a Dózsához megy valaki, s éppen a tűzoltóknál van üres státus, akkor tűzoltó lesz az illető." „Itt van például Bene, ideje volna őt is valamilyen munkaterület felé irányítani, mielőtt rossz útra téved." „Az MTK-nál egyesek életmódja enyhén szólva nem példamutató, elég csak Sipost és Nagyot említeni." „A bolognai MTK–Bologna mérkőzés után bizony a kék-fehér játékosok emelgették a poharat, és nem szólt nekik senki." „Miért kell 32 fizetett funkcionáriusnak működnie a Dózsánál?" „Az Austriát említeném példaként, ahol egy fizetett főtitkár intézi a klub ügyeit, némi segítséggel." „Talán helyes lenne, hogy ne mindig ugyanaz a 15 játékos alkossa a válogatott keretet, kerüljenek mindig be a pillanatnyilag legjobb formában lévők".

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Tichy öt meccsen is szerzett gólt

Kilenc mérkőzésből csak kettőt veszített el a magyar A-válogatott az 1962–1963-as idényben. Mindkettő barátságos meccs volt – nem tulajdonított senki különösebb jelentőséget neki. Pedig a jugoszlávok elleni hazai vereség elrontotta Grosics Gyula búcsúját, s lezárt egy, a déli szomszéd elleni hosszú jó sorozatot. Más kérdés, hogy a „kékek", vagyis a „plávik" az eredményeik alapján erősebbek voltak, 1960-ban a kontinensbajnokságon második, 1962-ben a világbajnokságon negyedik helyezést értek el, s megnyerték az 1960-as római olimpiát.

Az ötvenes-hatvanas években nagy tekintélynek örvendett a magyar futball Lengyelországban, több kitűnő edzőnket is meghívták, Opata Zoltán (1957), Steiner János (1955, 1959), Szollár Lajos (1960), Farsang Ferenc (1965) és dr. Kalocsay Géza (1967) bajnoki címet is nyert. Az 1962. szeptemberi poznańi győzelem csak növelte a tekintélyünket.

Grosics (balra) átadja a helyét Szentmihályinak

Pedig a házigazdák nagyon készültek a meccsre. Azt megelőzően öt mérkőzésüket nem veszítették el 1961–1962-ben, nyertek az NDK, Dánia, Franciaország, Marokkó és Belgium ellen is. Különösen a gólerős Pol, Lentner balszárnyban bíztak. Hiába, a magyar csapat simán nyert. Tichy Lajos a 11. percben értékesített egy büntetőt, majd miután a lengyelek nyilvánvaló lesgólját nem adta meg a szovjet Lukjanov bíró, Göröcs János is lőtt egyet. Az első félidőben eldőlt a mérkőzés. A magyar válogatott a Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos (Nagy I.) – Göröcs, Machos, Tichy, Rákosi (Monostori), Fenyvesi dr. összeállításban győzött.

A B-válogatott 3:3-ra végzett. A Cselényi – Novák, Csetfalvi, Szepesi – Palotai, Bakos – Molnár D., Nemes, Kuti, Pál I, Pál II tizenegy kezdett, majd – nyilván azért is, mert Salgótarjánban rendezték a találkozót, beállt három SBTC-s, Menczel, Cserháti és Gerencsér. Ugyancsak döntetlenre játszott az utánpótláscsapat Szolnokon (0:0), és az ifjúsági válogatott Zielona Górában (2:2). Utóbbi mérkőzésen két későbbi klasszis szerzett egy-egy gólt, Włodzimierz Lubański és Zámbó Sándor.

Az októberi, a jugoszlávok elleni 90 perc hosszú sorozatot zárt le. A vendégcsapat 31 év után győzött ismét a magyarok ellen, ráadásul először Budapesten. A mérkőzés mégsem erről maradt elsősorban emlékezetes, hanem hogy az első négy percben Grosics Gyula állt a kapuban, majd átadta a helyét Szentmihályi Antalnak. A Fekete Párduc akkor szerepelt utoljára a nemzeti tizenegyben. A Grosics (Szentmihályi) – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Bene, Göröcs, Machos, Rákosi (Farkas), Fenyvesi dr. összeállítású csapat 1:0-ra elveszítette a mérkőzést, az egyetlen gólt a 70. percben Galics lőtte. Egy nagyszerű karrier lezárult ezen a találkozón, de egy másik (legalábbis a nemzetközi porondon) akkor kezdődött: a még nem is egészen 18 éves Bene Ferenc bemutatkozott az együttesben.

Az előmérkőzésen az ifik 3:0-ra veszítettek, de nem ment sokkal jobban az utánpótláskorúaknak sem, akik 2:1-re kaptak ki Orbászváron, szerb nevén Banja Lukán. A B-válogatott (Gelei – Novák, Kürtösi, Szepesi – Perecsi, Palotai – Molnár D., Nógrádi, Bödör, Komora, Szimcsák I, beállt még Nemes és Jenei) ellenben 2:1-re győzött Nišben.

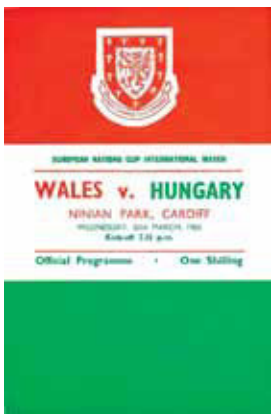
Két héttel a „kékek” elleni vereség után az osztrákokat fogadta Baróti Lajos csapata (65 000 néző előtt) a Népstadionban. A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. összeállítású tizenegy Göröcs János góljával vezetést szerzett a 23. percben. Az osztrákok igyekeztek egyenlíteni, de nem sikerült nekik. Sőt a 90. percben Sándor Károly lőtt még egyet, beállítva a végeredményt (2:0). Az előmérkőzésen az ifik 3:0-ra diadalmaskodtak, s nyert egy nappal korábban Bécsben a B-válogatott (Gelei – Novák,

Danszky, Szepesi – Perecsi, Palotai – Molnár D., Nógrádi, Bödör, Komora, Pál II, beállt még Farkas) is, mégpedig 4:1-re. Az utánpótlás Felső-Ausztria csapatával játszott gól nélküli 90 percet.

Albert (balra) a walesiek kapujára tüzel

November 7-én az ünnepi program része volt a válogatott fellépése, a walesiek ellen kellett kontinensbajnoki selejtezőt játszania. A brit együttes az 1958-as svédországi vb-n egy döntetlennel, majd egy győzelemmel kiejtette a magyar csapatot, s 1961-ben Budapesten is csak óriási csatában kapott ki 3:2-re. 1962 őszén azonban nem volt esélye az Európa-bajnoki selejtezőn. (A sorozat neve akkor még Nemzetek Európa Kupája volt.) Albert Flórián vezető gólját Medwin még kiegyenlítette, de aztán Tichy Lajos és Sándor Károly is szerzett egy-egy gólt. A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. alkotta tizenegy biztató, kétgólos előnyt szerzett a márciusi visszavágóra.

A cardiffi meccs műsorfüzete

Négy nappal később Párizsban a francia válogatott fogadta a magyart. A házigazda két évvel korábban, rendezőként, harmadik lett az első kontinensbajnokság négyes döntőjében. A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sóvári – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert (Rákosi), Tichy, Fenyvesi összeállítású csapat rendkívül jól játszott a nehéz, mély talajon, s megérdemelten nyert a korrekt szellemben futballozó franciákkal szemben. Albert Flórián a 24. percben megsérült, a helyére még be tudott állni Rákosi Gyula, de Sándor Károly már kénytelen volt a sérülése után végigsántikálni a mérkőzést. Rákosi beugróként betalált, ám a meccs hőse a kétgólos Tichy Lajos volt. (Éppen úgy két gólig jutott a franciák balösszekötője, Di Nallo is.) A 80. percig mi kétszer vezettünk, ők kétszer egyenlítettek. Aztán harmadszorra, Tichy góljára már nem akadt válaszuk. Jellemző a fair légkörre, hogy Tichy egyik találata után Bernard kapus a gólvonalon túl fogta meg a labdát. Amikor ezt észrevette, maga is jelezte a spanyol bírónak a gólt.

Kikapott ellenben egy nappal korábban a Hungária úton a B-válogatott (Ilku I – Jenei, Danszky, Szepesi – Perecsi, Palotai – Molnár D., Bödör, Bene, Komora, Pál II, beállt még a komlói Sós), 2:1-re.

Az első 1963-as válogatott mérkőzésen, március 20-án a magyar válogatott 1:1-es döntetlent ért el Eb-selejtezőn Cardiffban, Wales ellen. (Erre a felkészülést a Budapest-válogatott túrája jelentette, ezen a Girondins Bordeaux, a Toulouse, a marokkói válogatott és végül a HSV volt az ellenfél. Utóbbiról azt mondta Sipos Ferenc, hogy „jó csapat, a mi bajnokságunkban közvetlenül a Honvéd, a Ferencváros, a Dózsa és a Vasas mögött végezne”.) Kétgólos előnnyel (3:1) lépett pályára Baróti Lajos legénysége, de a hazaiak így is reménykedtek abban, hogy behozhatják a hátrányt. A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Al-

bert, Tichy, Fenyvesi dr. tizenegyből különösen a védelem remekelt, az akkor még a Vasasból beválogatott Szentmihályi Antal egyenesen a mezőny legjobbjaként tündökölt. Mindkét gól tizenegyesből esett, az egyiket Tichy Lajos, a másikat a kor egyik legkiválóbb balszélsője, Cliff Jones szerezte.

A tavasz egyetlen veresége Stockholm elővárosában, Solnában, a Råsunda Stadionban érte a magyar A-válogatottat. A svédek már a tizedik percben vezetést szereztek Hans Mild góljával. (Mild fantasztikus és sokoldalú sportember volt, 1964-ben, abban az esztendőben, amelyben az Év játékosának választották Svédországban, a hazája jégkorong-válogatottjával, a háromkoronásokkal olimpiai ezüstérmet nyert Innsbruckban.) Albert Flórián ugyan kiegyenlített a hajrá kezdetén, ám nem sokkal később Yngve Brodd megszerezte a győztes gólt. Baróti Lajos a Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi tizeneggyel kezdett, a második félidőre a kapuba Ilku I István, balösszekötőbe pedig Monostori Tivadar, azaz két dorogi játékos állt.

Május közepén a dán válogatott lépett pályára Budapesten. Ugyan az 1960-as olimpiai előddöntőben aratott győzelem szerzett némi tekintélyt az északi ország válogatottjának, ellenben a magyar alakulat nagyon simán nyert. Akkor még senki nem gondolta, hogy 1964-ben a két gárda az Európa-bajnokságon egymás ellen játszik majd a bronzéremért. A Népstadionban a svédországi túráról vereséggel hazatért válogatott fél tucat góllal vigasztalta meg a szurkolóit, sorrendben Göröcs János, Fenyvesi Máté, Monostori Tivadar, Albert Flórián, Rákosi Gyula és Solymosi Ernő is a kapuba talált. S akár kétszer ennyi gólt is szerezhettek volna a mieink... Baróti Lajos együttesében a következők játszottak: Ilku I – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs (Rákosi), Albert, Monostori, Fenyvesi dr. Sipos Ferenc ezen a találkozón sorozatban 57. alkalommal szerepelt a magyar válogatottban, s ez azóta is megdönthetetlen csúcs. (Átigazolása miatt aztán legközelebb 1964 áprilisában játszott a nemzeti tizenegyben.)

Rákosi (balra) a dánok hálójába talál

A júniusi idényzárón Prágában, a mumussá előlépett csehszlovákok ellen lépett pályára az A-válogatott. Az 1956-os, Népstadionbeli 2:4, majd a chilei 0:1 után a döntetlen sem számított rossz eredménynek – igaz, a közvélemény egyáltalán nem tartotta a mi csapatunkat gyengébbnek, sőt...

Az Ilku I – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Nógrádi – Bene, Rákosi, Machos, Tichy, Fenyvesi dr. összeállítású tizenegy közel állt a győzelemhez is a világbajnoki ezüstérmes ellen, miután Scherer gólja után Tichy Lajos és Machos Ferenc egy-egy akciójával fordított. Ám Andrej Kvašňák a 80. percben döntetlenre mentette a csehszlovákoknak a meccset. Növelte a remi értékét, hogy Szentmihályi Antal, Solymosi Ernő, Sipos Ferenc, Sándor Károly, Göröcs János és Albert Flórián is hiányzott a magyar tizenegyből.

Az akkor már folyamatosan készülő olimpiai válogatott B-válogatott néven (pályára lépett: Gelei, Novák, Orbán, Ihász, Palotai, Szepesi, Karába, Komora, Bene, Dunai II, Povázsai,

Mathesz, Taliga, Aczél, Somodi) Dunai II Antal mesterhármasának is köszönhetően 4:2-re verte Diósgyőrben a csehszlovákokat. Az utánpótláskeret Kecskeméten 1:0-ra, az ifi Nyitrán 3:0-ra győzött. Igazán szépen zárult az esztendő.

1962. szept. 2.	Poznań	LENGYELO.	2:0 (2:0)		Tichy, Göröcs
1962. okt. 14.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	0:1 (0:0)		
1962. okt. 28.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	2:0 (1:0)		Göröcs, Sándor
1962. nov. 7.	Bp., Népst.	WALES	3:1 (2:1)	Eb-selejtező	Albert, Tichy, Sándor
1962. nov. 11.	Párizs	FRANCIAO.	3:2 (2:1)		Tichy 2, Rákosi
1963. márc. 20.	Cardiff	WALES	1:1 (0:1)	Eb-selejtező	Tichy
1963. máj. 5.	Stockholm	SVÉDO.	1:2 (0:1)		Albert
1963. máj. 19.	Bp., Népst.	DÁNIA	6:0 (2:0)		Göröcs, Fenyvesi dr., Monostori, Albert, Rákosi, Solymosi
1963. jún. 2.	Prága	CSEHSZL.	2:2 (0:1)		Tichy, Machos

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok
9 mérkőzésen: Fenyvesi Máté dr. (FTC), Mátrai Sándor (FTC), Mészöly Kálmán (Vasas)
8 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Sipos Ferenc (MTK), Solymosi Ernő (Ú. Dózsa)
7 mérkőzésen: Szentmihályi Antal (Vasas), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)
6 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Sándor Károly (MTK)
5 mérkőzésen: Rákosi Gyula (FTC), Sárosi László (Vasas)
4 mérkőzésen: Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa)
3 mérkőzésen: Ilku I István (Dorogi Bányász), Machos Ferenc (Vasas), Monostori Tivadar (Dorogi Bányász)
2 mérkőzésen: Bene Ferenc (Ú. Dózsa)
1 mérkőzésen: Farkas János (Vasas), Grosics Gyula (Tatabányai Bányász), Nagy István (MTK), Nógrádi Ferenc (Bp. Honvéd)

UEFA-TORNA

Pedig milyen jó kis csapat volt…

Az ifjúsági válogatott 1962 őszén a lengyelek ellen harcolta ki az angliai UEFA-tornán való szereplést. Az utazás előtt márciusban Tatán 3:1-re megverte a csapat a keletnémet 18 évesek válogatottját – ezt biztatónak vélték az esélyeket latolgatók.

Annál nagyobb csalódást jelentett áprilisban az olaszok elleni sima 3:0-s vereség Hastingsban, majd a bolgárok elleni, kingstoni 1:1 után a franciák elleni 1:3 is. A csapat végül csak negyedik lett a csoportban és kiesett. (A búcsú után Londonban 5:2-re megverte a görögöket, a mérkőzésen a még csak 17 éves Varga Zoltán, az FTC reménysége mesterhármast szerzett.)

A leszerepelt garnitúra tagjai közül később öten is nagyválogatottak lettek: Géczi István, Páncsics Miklós, Vellai István, Tóth Kálmán és Varga Zoltán.

Az ifjúsági válogatott. Állnak (balról): Bíró, Kárpáti, Vellai, Bulyovszki (takarva), Lutz, Kreidl, Kapocsi Sándor edző. Guggolnak: Rónai, Kalocsay, Varga Z., Tóth K., Rátkai. Fekszik Géczi

A tornán pályára lépett tizenhat játékos: Géczi (FTC), Bulyovszky (Postás) kapusok, Páncsics (FTC), Vellai (Csepel), Szabó (Székesfehérvári VT Vasas), Kalocsay (Ú. Dózsa), Kárpáti (Ú. Dózsa), Lutz (Ú. Dózsa) Bárczi (DVTK), Tóth K. (Győri Szerszámgépgyár), Varga Z. (FTC), Rátkai (FTC), Iszak (Haladás), Garbacz (PVSK), Rónai (Komló), Horváth (BVSC) mezőnyjátékosok.

OLIMPIA: ÚTON TOKIÓBA

Lakat tanár úr gyorsan rálelt a csapatára

Miután egy 1962. december 30-án aláírt szerződéssel Csanádi Árpád és Kutas István az akkori sporthivatalban, az MTST-ben Lakat Károlyt, a korábbi válogatott játékost, a Tatabányai Bányásztól „előléptetett" ambiciózus edzőt a megalakítandó ötkarikás válogatott élére emelte, egy általuk is csak remélt sikertörténet kezdődött.

A magyar olimpikonok gólöröme a svédek ellen

Március 6-án Debrecenben, a Farul Constanța elleni 6:1-es győzelemmel kezdődött a csapat tagjainak közös története, Gelei

József, Novák Dezső, Szepesi Gusztáv, Palotai Károly, Ihász Kálmán, Nógrádi Ferenc, Komora Imre, Farkas János és a Japánban másfél évvel később nem játszó kerettag, Dunai II Antal már akkor is a „fedélzeten" volt. A Tokióban pályára lépett 14 futballistából nyolc!

Az együttes gazdag programot bonyolított le a fél évben. Március 20-án Bukarestben 4:0-ra kikapott a Rapidtól, április közepén legyőzte az osztrák élvonalban szereplő Schwechat alakulatát 3:1-re (itt csatlakozott a kerethez a még csak 18 éves későbbi gólkirály, az osztrákok elleni találkozót két találatával eldöntő Bene Ferenc), majd Szegeden 2:0-ra megverte a Vojvodinát. Utána következett a svédek elleni első selejtező a Népstadionban, amelyen ugyan öt perccel a lefújás előtt még csak 1:0-ra vezettünk, ám aztán Bene két és Povázsai egy gólja több mint megnyugtató előnyt hozott. Május hátralévő heteiben a keret még Újvidéken is legyőzte a Vojvodinát (2:0), illetve Győrben a Schwechater SC-t (7:2), majd ugyanott a Spartak Trnavát (3:0). Végül júniusban, B-válogatott néven Diósgyőrben nyert a csehszlovákok hasonló elnevezésű csapata ellen (4:2).

A HELSINKI VIT

Tichy Lajos a Tatabányában

Az MLSZ a Tatabányai Bányászt jelölte ki az 1962. nyári Világifjúsági Találkozón való szereplésre (az ifjabbak gyakran hallhatták emlegetni a rendezvényt a *Csinibaba* című kultuszfilmben). A kék-fehérek megerősített csapattal vettek részt a tornán, miután csatlakozott Tichy Lajos is hozzájuk. A Bp. Honvéd belsőcsatára nyert a részvétellel (ott ismerkedett meg Lehoczky Zsuzsával, az operettszínpadok ünnepelt szubrettjével, aki aztán 1966 és 1975 között a felesége volt), a többiek kevésbé. Részben Tichy sérülése miatt is a gárda nyeretlenül tért haza, a finn válogatottól 3:2-re, a Szpartak Moszkvától 4:1-re kikapott, a francia Nîmes legénységével 1:1-es döntetlent játszott.

A Helsinkiben nem VIT-ézkedő Tatabánya

Idegenben pont nélkül maradt az elődöntős Fradi

1962–1963 a három nagy európai kupában – a magyarok közül – a Ferencvárosi Torna Club idénye volt. Annak ellenére, hogy a sorsolásnál az illetékesek egyszerűen megfeledkeztek az idejében és szabályosan nevező IX. kerületi csapatról! Az UEFA az első sorsolást a Fradi nélkül ejtette meg, majd a tiltakozás után közölte, hogy mégis részt vehet a Vásárvárosok Kupájában. A zöld-fehérek a Viktoria Köln ellen 4:3-as vereséggel kezdték szereplésüket, de a visszavágót 4:1-re megnyerve továbbjutottak. A németek edzője az akkor még nem túlságosan ismert Hennes Weisweiler volt, két játékosából, Erich Ribbeckből és Jürgen Sundermannból is sikeres tréner lett később. Az FTC a következő fordulóban az olasz UC Sampdorián jutott túl, mégpedig hasonló recept szerint. A kinti mérkőzést elveszítette (0:1), majd a visszavágón remekelt (6:0). A Doriát a magyar futball régi barátja, az osztrák Ernst Ocwirk irányította, játékosa volt a későbbi vb-bronzérmes olasz szövetségi kapitány, Azeglio Vicini.

Dalnoki Jenő (fehérben), Gaudenzio Bernasconi, a Doria kapitánya és a bírók a genovai meccs nyitányán

1963 elején kicsit bár, de változott a képlet: a román Petrolul Ploieşti ellen a hazai 2:0-s győzelem után következett az idegenbeli, szerencsére csak 1:0-s vereség. A hiányzó Albert Flórián helyett a budapesti meccsen a Vasastól kölcsönkapott Farkas János játszott, aki így VVK-elődöntős lett, noha igazi klubja nem is indult a sorozatban. A döntőbe jutás már nem sikerült Mészáros József alakulatának, a horvát Dinamo Zagreb, ugyan szoros meccseken, ám kétszer is megverte a zöld-fehéreket. A Népstadionban 1:0-ra, a Maksimirben 2:1-re. Miközben nosztalgiával emlegetjük, hogy a nemzetközi porondon akkor már negyedszer volt magyar csapat az elődöntőben, felfigyeltünk arra a furcsaságra, hogy az FTC úgy jutott el a legjobb négyig, hogy mind a négy idegenbeli fellépését elveszítette.

A BEK-ben a Vasas könnyedén elintézte a norvég Fredrikstad együttesét (kint 4:1 Pál I László mesterhármasával, itthon 7:0, Farkas János triplájával és mindkét Pál egy-egy duplájával), viszont utána a Feyenoordot kapta. A holland klubfutball akkor még közel sem volt olyan erős, mint az évtized végén, s főleg a következő elején, nagyon kellemetlen meglepetést jelentett már a két döntetlen (idegenben 1:1, itthon Machos két tizenegyesgóljával 2:2) és főleg a harmadik összecsapáson, Antwerpenben elszenvedett 1:0-s vereség. (Apró vigasz: a *Les Sports* című brüsszeli lap „az év legszebb európai kupamérkőzésének” nevezte a találkozót.) A Vasas felkészülése egyébként szívbeli és családias volt: Ihász Kálmán és Mészöly Kálmán is a rotter-

dami döntetlent követő napok egyikén (november 29-én, illetve 30-án) tartotta az esküvőjét, és a tanú mindkétszer Illovszky Rudolf volt. Aki aztán kénytelen volt közölni az ifjú férjekkel, a harmadik meccs, valamint a már lekötött tengerentúli portya miatt a nászútról legfeljebb csak álmodjanak…

A KEK-ben az Újpesti Dózsa hasonlóan járt. Az első körből könnyedén továbblépett a lengyel Zagłębie Sosnowiec kiejtésével (5:0, 0:0), ám a következőben az AC Napoli megállította. Másképpen: a lila-fehérek 1961–1962 után ismét olasz klub által véreztek el a második számúnak mondott kupában. Az első két meccs 1:1-re végződött, majd a harmadikon, Lausanne-ban a nápolyiak nyertek 3:1-re.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

A Vasas nyert és vesztett egy KK-döntőt 365 napon belül

1962 őszén a piros-kékek megnyerték a Bologna elleni KK-döntőt. Már az első 90 percben, a Népstadionban. Ugyan a dán Harald Nielsen (egyebek mellett a római olimpia gólkirálya) a mérkőzés elején gólt szerezve a vendégeket juttatta előnyhöz, ám utána a Vasas öt gólt szerezve fordított. A meccs hőse, Bundzsák Dezső négy gólig jutott! A visszavágót az olaszok nyerték 2:1-re – de ez nem sokat számított.

Az 1963-as kiírásba két magyar csapat nevezett, a címvédő Vasas és az MTK. A piros-kékek a Banik Ostravát (1:1, 5:0), a kék-fehérek az előző őszi döntős Bolognát (1:1, 1:0) ejtették ki a ne-

A Közép-európai Kupát másodszor elhódító MTK. Állnak (balról): Danszky, Vasas, Keszei, Jenei, Nagy István. Guggolnak: Laczkó, Kovalik, Kovács III, Szimcsák I, Kuti, Bödör

gyeddöntőben. Egy körrel később az MTK megint izzadva lépett tovább, a szarajevói 1:1 után 1:0-ra győzött itthon. A Vasas parádézott, a Népstadionban (30 000 néző előtt) 5:1-re kiütötte a Torinót. Machos és Pál I László is két-két gólt szerzett. A visszavágót a „piemonti bikák" 2:1-re nyerték, de ez kevésbé volt fontos, mint az, hogy ismét két magyar klub jutott a fináléba.

A döntőben talán sokan a bajnoki táblázaton a kék-fehérek mögött végzett Vasast tartották esélyesebbnek, azonban az MTK 2:1-re megnyerte az első meccset a Népstadionban. A második találkozón (ugyancsak a legnagyobb magyar arénában) kivívott 1:1-gyel története során másodszor hódította el a trófeát.

1962-es döntő

Vasas SC–Bologna FC 5:1 (2:1)
1. mérkőzés, 1962. szeptember 26., Népstadion, 30 000 néző. Jv.: Stohl (osztrák)
Vasas SC: Szentmihályi – Ihász, Mészöly, Sárosi – Bundzsák, Berendy – Kékesi, Farkas, Machos, Pál I, Pál II
Bologna FC: Santarelli – Marini, Janich, Lorenzini – Tumburus, Franzini – Perani, De Marco, Nielsen, Haller, Pascutti
Gólszerzők: Nielsen (30.), Bundzsák (32.), Machos (44.), Bundzsák (53.), Bundzsák (56.), Bundzsák (62.)
Kiállítva: Marini (59.)

Bologna FC–Vasas SC 2:1 (0:0)
2. mérkőzés, 1962. október 17., Bologna, 20 000 néző. Jv.: Nedelkovszki (jugoszláv)
Bologna FC: Cimpiel – Capra, Pavinato, Furlanis – Janich, Fogli – Perani, Franzini, Bulgarelli, Haller, Renna
Vasas SC: Szentmihályi – Bakos, Mészöly, Ihász – Bundzsák, Berendy – Kékesi, Farkas, Machos, Pál I, Pál II
Gólszerzők: Bulgarelli (48.), Haller (65.), Pál I (67.)
Kiállítva: Mészöly és Renna (82.)

1963-as döntő

MTK–Vasas SC 2:1 (1:0)
1. mérkőzés, 1963. június 26., Népstadion, 30 000 néző. Jv.: Cahun (jugoszláv)
MTK: Kovalik – Keszei, Danszky, Jenei – Nagy I., Kovács III – Laczkó, Vasas, Bödör, Kuti, Szimcsák I
Vasas SC: Varga - Bakos, Sárosi, Ihász – Bundzsák, Berendy – Bozó, Sas, Kékesi, Machos, Pál I
Gólszerzők: Nagy I. (36., 11-esből), Kuti (65.), Machos (84.)

Vasas SC–MTK 1:1
2. mérkőzés, 1963. július 3., Népstadion, 30 000 néző. Jv.: Lo Bello (olasz)
Vasas SC: Varga - Ihász, Mészöly, Sárosi – Sas, Berendy – Bozó, Kékesi, Machos, Pál I, Pál II
MTK: Kovalik - Keszei, Danszky, Jenei – Nagy I., Kovács III – Laczkó, Vasas, Bödör, Kuti, Szimcsák I
Gólszerzők: Kuti (49.), Machos (52.)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

New Yorktól New Yorkig

1962 nyarán az MTK részt vett a New York-i tornán. A kék-fehérek a 2. számú hatos csoportban szerepeltek, negyedikek lettek a portugál Belenenses, az osztrák Wiener AC és a görög Panathinaikosz mögött, de a svéd Elfsborgot és a spanyol Real Oviedót megelőzve. A világbajnokság után fáradt Sándor Csikar nélkül, elsősorban fiatal kapusaik gyenge teljesítménye miatt közepesen szerepeltek. Ráadásul a kint járt kulcsjátékosok a hazaérkezés után kijelentették, hogy nem kívánnak együtt dolgozni az addigi edzővel, Kovács I Imrével. Kutas István MTST-elnökhelyettes közbenjárására sikerült valamelyest elsimítani az ellentéteket, az egykori kiváló jobbfedezet maradhatott a csapat élén, de Sipos Ferenc (aki kint járt a túrán, de a mérkőzések többségén sérülése miatt nem lépett pályára) az idény végén átigazolását kérte a Bp. Honvédba.

Görögcs (balra) és Stotz (Austria Wien) párharca

Az augusztusi hazai nemzetközi programból kiemelkedett az Újpesti Dózsa 4:2-es győzelme a bécsi Austria ellen, illetve az FTC 3:1-es győzelme a Slovan Nitra ellen. Az előbbi mérkőzésen Görögcs János, utóbbin Novák Dezső szerzett két gólt. Augusztus végén Titi nélkül a lilák 4:1-re kikaptak Pozsonyban a Slovnafttól. Szeptemberben a Bp. Honvéd is Csehszlovákiában járt, a Baráti Hadseregek Tornáján. A piros-fehérek a CSZKA Moszkva és a szófiai CDNA legyőzésével kerültek a döntőbe, ahol a Közép-Európa egyik legerősebb klubjának tartott, házigazda Dukla Praha ellen hosszabbítás után 4:4-re végeztek. (Nógrádi két, Tichy és Katona egy-egy gólt szerzett a döntőben.) Sorsolással a magyar katonacsapat nyerte meg a tornát. Nem ment ilyen jól a kispestieknek novemberben, mert 5:3-re kikaptak Bécsben az Admirától. A bajnokságban meglepően jól szereplő Szegedi EAC ugyan rosszul indult, de sikeres túrát bonyolított Romániában. A temesvári Știința elleni 4:0-s vereség után Bukarestben a Progresul ellen 1:0-ra nyert, majd fordulatos mérkőzésen győzött a lupényi Minerul ellen is 5:4-re.

Decemberben – a Feyenoord elleni, belgiumi BEK-vereség után – a Vasas másfél hónapos dél- és közép-amerikai portyára indult. Az emlékeket *Hegyi Iván* a *Népszabadságban*, *Örökrangadók* című remek sorozatában *(2014. január 26.)* elevenítette fel: „A főműsor – öt korábbi fellépés után – 1963. január 11-én kezdődött Mexikóban a Pentagonal (azaz öt csapatot felvonultató) tornával, amelynek hivatalos megnyitóján még csupán a Vasas zászlaját vitték körbe a guadalajarai stadionban, mert az együttes akkor éppen Guatemalában tartózkodott. Az ottani válogatottat 6:3-ra verte úgy, hogy a helyi játékvezető három tizenegyest ítélt a házigazdák javára, ám Szentmihályi két büntetőt kifogott, Farkas, Machos és Kékesi Mihály pedig két-két

gólt elhelyezett a vendéglátók hálójában. Előzőleg a karácsonyt meg a szilvesztert Costa Ricában töltötte a csapat, és nonstop karneválban volt része, mivel a karibi országban az esztendő utolsó hetében tartják a cukornád ünnepét is. Ám a forgatagban a mi követeink nem vegyülhettek el, mert december 29-én és január elsején is játszaniuk kellett, sőt az előbbi alkalommal, a Saprissa elleni 3:2-es győzelem alkalmával Costa Rica köztársasági elnöke személyesen üdvözölte a szereplőket, mielőtt elvégezte a kezdőrúgást. Csinnadratta a magyarok körül Mexikóban is volt, pláne azután, hogy a Vasas előbb 2:1-es sikert aratott az Atlas ellen, majd 2:0-ra felülmúlta a Nacionalt. A győzelmekért azonban nagy árat kellett fizetni: sorra dőltek ki a piros-kékek kulcsemberei. Árky Nándor, a csapat orvosa azt mondta, hogy ennyi sérülttel soha nem volt dolga, Illovszky szakvezető pedig áldotta az eszét, amiért az MTK-tól kölcsönkérte Bödör Lászlót és Szimcsák Istvánt. A harmadik mexikói mérkőzés előtt 1800 kilométert kellett utazniuk autóbusszal Guadalajarától Monterreyig és vissza. Összesen huszonnégy órát töltöttek a társasgépkocsiban, s közben 1:1-et játszottak a helyi együttessel. Ezzel ugyanúgy öt pontjuk volt, mint a Palmeirasnak – akkoriban csak két pont járt a győzelemért –, vagyis a torna utolsó fordulójában valóban a döntőt rendezték a magyar és a brazil csapat között. A bicegő Mészöly és Sárosi nem léphetett pályára, Machosnak is fájt a lába, de ő vállalta a játékot, akárcsak az a Bödör, akinek Monterreyben össze kellett kapcsolni felrepedt szemöldökét. Az utóbbi kettőt aztán kénytelen volt lehívni Illovszky edző, Matheszt pedig ölben kellett levinni a pázsitról. Ez már 1-0 után történt, mivel a Vasas gyorsan vezetést szerzett: Machos átadásából Farkas alig tíz perc múltán felavatta az ellenfél kapusát, Valdirt. A hátrányt, mondhatni, nehezen viselte a vetélytárs: Djalma Santos leütötte Bundzsákot, Vava pedig Ihászt. A csatárt ki is állították, a Palmeiras mégis fordított: egy szögletrúgás után Paulo Leão igazolta becserélésének jogosságát, majd Cardoso menthetetlen szabadrúgással lepte meg Szentmihályit (1:2).”

A Bp. Honvéd, az ősz bajnoka az NB I-ben, decemberben Angliában járt. S jobb eredményt ért el a Wolverhampton ellen, mint 1954-ben Puskásék: 1:1-re végzett. Mindössze egy játékos maradt meg az akkori gárdából, Faragó Lajos. Az egykori középhátvéd, Lóránt Gyula már a csapat edzőjeként tért vissza.

Ezúttal a bécsi klubok voltak a jobbak a hagyományos Húsvéti Tornán: Bécsben a Rapid 2:1-re verte a Dózsát, az Austria 3:1-re az FTC-t. Budapesten a két zöld-fehér alakulat 3:3-ra végzett, ellenben a két lila-fehérek találkozóját az ezzel serleggyőztes osztrák vendégek 2:0-ra megnyerték.

Nyáron az Újpesti Dózsát hívták meg a New York-i tornára. A lila-fehérek három győzelemmel, három vereséggel a negyedik helyen végeztek a csoportjukban. Előttük zárt a Górnik Zabrze, a Dinamo Zagreb és a Wiener AC, mögöttük a Belenenses, a Real Valladolid és a Helsingborg.

Az újpesti Halápi és a bécsi Hanappi harca a labdáért

Guttmann Béla a Libertadores Kupa döntőjébe jutott a Peñarollal

Hosszú évek után először nem volt érintett magyar a BEK döntőjében. S erről – nem is kis részben – egy kiváló magyar kapus tehetett. A belga bajnok Anderlecht, a remekelő Fazekas Árpáddal a soraiban, kiejtette még 1962 őszén a Real Madridot a versengésből. A brüsszeli lila-fehérek aztán a negyeddöntőben, a skót Dundee FC ellen véreztek el. Már az első fordulóban búcsúzott a svájci Servette, soraiban Pázmándy Péterrel, Makai Dezsővel és Németh Valérral. Pedig ha a harmadik mérkőzésen legyőzik a Feyenoordot, a Vasas várt volna rájuk. Pázmándy éppen korábbi társai ellen játszott volna – feltehetően csak Genfben. Még egy magyar szereplője volt a BEK-idénynek: Várszegi Vilmos, az IFK Norrköping edzője. Csapata ugyan hazai pályán döntetlent játszott a Benficával, de aztán a lisszaboni 1:5-tel kiesett. Várszegi egyébként olyan játékosokat fedezett be, s állított be ebben és az előző az idényben a kék-fehérek közé, mint Ove Kindvall és Björn Nordqvist. Mindketten játszottak a Benfica ellen is. Az IFK Norrköping 1963-ban is megszerezte a svéd bajnokság aranyát.

Spanyolországban a Real Madrid nyerte meg a bajnoki címet, Puskás Ferenc pedig a Pichichi-díjat, a gólkirálynak felajánlott trófeát. Huszonhat gólig jutott, hattal előzte meg a második helyezett Morollónt. A Barcelona nagy csalódást okozva csak hatodik lett, Kubala László minden tekintélye kevés volt ahhoz, hogy a 15. forduló után tovább vezethesse a csapatot. Kocsis Sándor mindössze kilenc bajnokit játszott az idényben. Az országos kupát ellenben elhódította a Barça, Kocsis gólt is szerzett a Zaragoza ellen 3:1-re megnyert döntőben. Kuzman József súlyos sérülésen esett át, csupán két bajnokin lépett pályára a Betisben.

Portugáliában Kalmár Jenő ezüstérmes lett az FC Portóval, a hetedik Lusitano GC-t Fábián József és Hrotkó János dirigálta. Utóbbi aztán felbukkant az AC Portugalnál is. Az FC Barreirensénél rövid ideig az akkor már 66 éves Szabó József volt a tréner.

Franciaországban Újlaki József a középmezőnyben végzett a Racinggal. Belgiumban ismét a Standard Liège nyerte a bajnoki címet, Roger Claessensszel holtversenyben Sztáni István lett a liège-i klub házi gólkirálya. Fazekas Árpád és Karsay Sándor harmadik lett az Anderlechttel, a kapus törzstag volt, a fedezet nem. Höfling

Kiss Andor (jobb szélen áll) a Hapoel Ovat edzője volt

Norbert irányította továbbra is az FC Bruges-t, Béres András vezette a Beerschotot. Hollandiában Bodnár Béla a KEK-ben is szereplő Sparta Rotterdam együttesével nyert bajnoki bronzérmet, Nemes Gyula az ötödik helyen végzett az SC Enschede együttesével. Hanek János és Lőrincz Tibor a VV Alkmaarban vívott ki elismerést.

Ausztriában Ivanics Gusztáv a hatodik helyen zárt a Schwechater SC-vel, mint ahogy hatodik lett a góllövőlistán is. Németh László és D. Szabó Gyula a LASK-ban, Szolnok István a Wiener AC-ban játszott. Schwanner János a Grazer AK edzőjeként tért vissza Dél-Amerikából Európába.

Olaszországban Hidegkuti Nándor ebben a szezonban a Mantovát segítette. Görögországban Csaknády Jenő edző bajnoki címet nyert az AEK Athénnel. Vincze Jenő a Fürth csapatát vezette az NSZK-ban. Tátrai Sándor ezüstévvé varázsolta 1963-t a Ruch Chorzów szurkolói számára, a lengyel bajnokságban és a kupában is második lett a kék-fehérekkel.

Sós Károly továbbra is vezette az NDK válogatottját, Volentik Béla segítette néhány hónapon keresztül a bolgár nemzeti tizenegyet. Mándi Gyula Izraelben dolgozott, igaz, 1963 tavaszán hazatért egy időre. Kiss Andor továbbra is a Szentföldön tevékenykedett. Toldi Géza a dán Aarhust pallérozta. Egykori játékostársa, Sárosi György dr. a Luganót dirigálta a svájci elitben.

Guttmann Béla, miután összeveszett a Benfica vezetőivel, s megátkozta a klubot, Dél-Amerika egyik legerősebb klubjához, a Peñarolhoz szerződött. Libetadores Kupa-döntőt vívott a montevideói arany-feketékkel, egy vereség, majd egy győzelem után a harmadik találkozón is kikaptak a Santostól. Mindmáig ő az egyetlen magyar edző (s nem nagy merészség vélelmezni, hogy marad is), aki a legtekintélyesebb dél-amerikai klubkupa fináléjában járt együttesével.

A New York Hungariát az Egyesült Államok legjobb csapataként ünnepelték, miután az ország történetében elsőként az 1963-as Concacaf bajnokok tornáján legyőzött egy mexikói riválist, az Orót. Igaz, utána kiesett a Guadalajara ellen. A klub játékosai közül többen is emlékezetes közel-keleti túrán jártak 1962 szeptemberében és októberében, US All Stars néven. Köztük volt Henni Géza, az öccse, Henni Miklós, Máté András, Reszneki Tibor, Cziotka András, Csabai József, Bugár Árpád, Virba Teddy, Karsay István, Horváth Károly, Zsidó Domonkos és Pál József is. Közülük Cziotka, Horváth, Pál, Reszneki és Máté is játszott hivatalos mérkőzést az Egyesült Államok válogatottjában.

Zsidó Domonkos

Különböző államközi szerződéseknek eleget téve továbbra is dolgoztak magyar mesterek Afrikában. Kiemelést érdemel közülük Ember József (Ghána), valamint Budai I László és Zakariás József (Guinea).

A New York Hungária legénysége

ARANYLABDA

Albert a vb társgólkirályaként csak két pontot kapott

1962 decemberében az Aranylabda-díj szavazói (magyar részről Lukács László) a csehszlovák válogatott világbajnoki ezüstérmét értékelték a legtöbbre. Ezért aztán a Dukla Praha kiváló jobbfedezete, Josef Masopust kapta meg a díjat (65 pont). Mögötte a BEK-elsőségét megvédő Benfica első számú csillaga, Eusébio lett a második (53), a német Karl-Heinz Schnellinger (Köln, 33) pedig a harmadik.

Albert csupán két pontot kapott

A magyarok közül a világbajnokságon megsérült Göröcs János éppen csak befért az első tízbe (6 pont), míg Albert Flórián és Solymosi Ernő 2-2 ponttal – a spanyol Peiro, az osztrák Nemec, a csehszlovák Schrojf és a svéd Hamrin társaságában – 19-24. helyezett lett. Albert, a vb társgólkirályaként kerülhetett volna előbbre is…

Az FF hirdeti: Masopust a N°1

Tichy Lajos is kapott egy voksot, ő a spanyol Gentóval és az olasz Pascuttival a 25-27. helyre került.

AZ ÉV JÁTÉKOSA

Mészöly Kálmán „utcahosszal”

Mészöly Kálmán

A *Labdarúgás 1962. decemberi* számában jelent meg annak a szavazásnak a végeredménye, amelyet a szervező havilap a 23 szerkesztőség voksai alapján hirdetett ki – az 1962-es teljesítmények alapján. A győzelmet nagy fölénnyel Mészöly Kálmán, a Vasas védője szerezte meg 63 ponttal, megelőzve a 28 pontos Göröcs Jánost és a 24 pontos Tichy Lajost. Mindössze további hat játékos kapott még szavazatot, Mátrai Sándor és Sándor Károly (7-7 pont), Sipos Ferenc (4), Solymosi Ernő (3), valamint Szojka Ferenc és Gelei József (1-1). Mészölyt 19 szerkesztőség tette az első helyre, három a másodikra, csak a *Dunántúli Naplónál* nem került az első háromba.

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Takács Béla 21 – Lévai István 19, Marosi László 26/1, Dudás Zoltán 14 – Tussinger Antal 16/3, Kotász (Gottlieb) Antal 19 – Nagy György 25/3, Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 24/7, Tichy Lajos 20/20, Komora Imre 23/10, Vági István 16/3. A többiek: Rozmis Mihály 13/1, Katona Sándor 12/1, Perecsi Tibor 11, Kisuczky Róbert 8/1, Móricz Sándor 7, Balogh Károly 6/1, Faragó Lajos (k) 5, Józsa Sándor 1

DEBRECENI VASUTAS SC:
Jakab Sándor 17 – Beck Ferenc 18/1, Gellér István 22, Kovács Sándor 25 – Juhász Gyula 17/1, Somodi Ferenc 26 – Kertész Tamás 13/4, Puskás Lajos 26/10, Nagykaposi Elemér 26/1, Molnár János 17/9, Zilahi Zoltán 18. A többiek: Gazsó Illés 9/3, Landi Ferenc (k) 9, Némethy László 9/1, Varsányi Antal 9, Bodai Ferenc 8, Csekő Miklós 6, Gerendás András 5, Farkas Sándor 3, Lázár Zoltán 3

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 23 – Mészáros Imre 22, Lakat Jenő 26, Fellegi (Ferpász) István 25 – Pálmai Sándor 26/1, Varga János 11/1 – Karába János 24/5, Kertes László 24/6, Monostori II Tivadar 25/11, Szuromi Antal 26/7, Csóri László 17/4. A többiek: Tima-Horváth László 9/1, Prohászka János 7, Takács Tibor 7, Janák István (k) 3, Oláh Sándor 3, Surányi József 3, Szűcs Lajos 2, Fürtös Gábor 1, Hegedűs Endre 1, Marosvölgyi András 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Aczél (Altheim) László 13 – Novák Dezső 26/7, Mátrai (Magna) Sándor 26, Dalnoki Jenő 16/1 – Kocsis György 14/1, Vilezsál Oszkár 22/2 – Kökény József 15, Orosz Pál 24/3, Albert Flórián 21/11, Rákosi Gyula 24/7, dr. Fenyvesi Máté 26/5. A többiek: Havasi (Hágelman) Sándor 11, Varga Zoltán 11/4, Fenyvesi II József 8/3, Ordina (Ormai) Ferenc 7, Friedmanszky Zoltán 5/2, Géczi István (k) 5, Száger György (k) 5, Horváth György (k) 3, Németh Lajos 1, Rátkai László 1, Szántai László 1, Széles Ferenc 1

GYŐRI VASAS ETO:
Barna Sándor 26 – Koós László 20, Orbán Árpád 24, Tamás László 26 – Palotai (Priskin) Károly 26/8, Kiss Zoltán 15 – Adrigán Zoltán 24/3, Morvay Lajos 20/5, Orosz László 18/5, Povázsai László 24/16, Keglovich László 19. A többiek: Máté János 14, Szaló József 12/2, Glázer József 10/1, Nagy Gyula 7, Pió Imre 1

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Balogh Zoltán 17 – Komlói (Krippl) János 25, Szőcs János 21/3, Jerabek Jenő 16 – Perényi (Pfeffermann) Ádám 18, Palotás (Prelóger) Antal 15/1 – Garai (Grozdics) József 26/6, Sós (Seemayer) Károly 23, Göncz István 23/3, Bartulov Marin Márton 15/4, Iván József 25/6. A többiek: Faragó József 14/1, Nagy Béla 10/1, Kun (Krausz) Tibor (k) 9, Mestyán János 9, Rónai István 7, Molnár István 3, Pallai István 3/1, Kanizsai István 2, Takács József 2, Vörös Géza 1

MTK:
Lanczkor Sándor (k) 20 – Keszei (Keszler) György 19, Danszky József 21, Sipos (Sipszky) Ferenc 22/2, Jenei (Jeszenszky) István 17/1 – Nagy István 22/2, Kovács III Ferenc 17 – Laczkó Mihály 25/3, Kuti István 21, Vasas Mihály 20/4, Szimcsák I István 23/2. A többiek: Bödör László 15/11, Sándor Károly 11/6, Kovalik Ferenc (k) 6, Faliszek Sándor 2, Lieber Gyula 2, Major Gyula 2/1, Palicskó Tibor 1, Szabó István 1

PÉCSI DÓZSA:
Danka Imre 16 – Bendes Tibor 23, Kocsis Ernő 26/1, Csupák József 17 – Vajda Lajos 20, Halasi Tibor 25 – Györkő Antal 19/1, Vári (Waldeck) György 20/7, Dunai I János (Dujmov Iván) 26/5, Dunai II (Dujmov) Antal 18/10, Török Bálint 17/2. A többiek: Hegyi Sándor 13/2, Rádi (Rápity) Lajos 12, Serédi (Schwara) Nándor 10, Zengői (Zelenik) István (k) 10, Garami (Glück) József 5/1, Kovács Pál 5/1, Opova József 3, Kamondi Imre 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 26 – Ferencz Gyula 18, Sándor Gyula 20, Oláh II Dezső 26/2 – Szojka Ferenc 23/1, Salgó György 20 – Kriskó Lajos 20/6, Horváth Zoltán 17/4, Taliga Ferenc 25/4, Menczel Iván 24/7, Krajcsi József 15/3. A többiek: László László 14, Agócs Lajos 9, Gerencsér József 9/1, Jutasi Róbert 6, Tetnovszky Tibor 5/1, Toldi Miklós 4, Dabi Sándor 3, Havasi Pál 1, Répás Gábor 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Mészáros Károly 19 – Szabó Miklós 23/1, Portörő Gábor 17/1, Makray Balázs 19, Kürtösi László 21 – Dezsőfi Ferenc 23/1, Kővári András 24 – Reményik László 18, Hajós Imre 20/2, Nemes István 25/8, Gilicz István 25. A többiek: Sándor Zoltán 17, Polyvás Dániel 15/1, Boros László 8/3, Tóth Lajos (k) 7, Kökény István 4, Vass István 1

SZOMBATHELYI HALADÁS:
Szarka Zoltán 25 – Ekler József 24/5, Molnár Sándor 22, Mester Károly 25 – Czigony István 16/1, Varga Imre 22/5 – Molnár II Dezső 15, Iszak Sándor 15/3, Földi Ferenc 20/2, Nagy György 15/1, Tóth Zoltán 26/4. A többiek: Győri-Kiss István 14/1, Szőke Károly 10, Pém Csaba 8/1, Kunos Ferenc 7, Stolcz János 5, Farkas István 4, Márkus Endre 4, Horváth László 3, Kántor József 3, Fekete Sándor 2, Tormási Emil (k) 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Gelei József 26 – Hetényi Sándor 17, Laczkó Mihály 18, Törőcsik II Ferenc 25 – Pásztor István 15, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 24/2 – Sátori (Schwerecz) Imre 12/2, Csernai Tibor 15/7, Lahos László 15/7, Bíró Gyula 19/4, Deli András 15. A többiek: Molnár Sándor 11, Kovács Csaba 10, Juhos László 9,

Nagy Ervin 9, Rácz Jenő 8/1, Szekeres József 7, Dombai András 6/1, Kazinczy László 6/2, Rapai László 6/2, Csetfalvi Attila 5, Szovják István 5/2, Schédl József 3

ÚJPESTI DÓZSA:

Lung Ferenc 25 – Káposzta Benő 22/4, Rajna Károly 18, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 23/2 – Solymosi Ernő 24/6, Szini József 24 – Lenkei (Lelenka) Sándor 22/4, Göröcs János 22/9, Bene Ferenc 26/23, Kuharszky Béla 22/4, Rossi Ferenc 21. A többiek: Sóvári (Schäffer) Kálmán 11, Pataki (Petz) László 5, Halápi István 5, Borsányi (Prudits) György 3, Csordás Mátyás 3, Tóth Mihály 3, Győrvári József 1, Török Gábor (k) 1

VASAS SC:

Szentmihályi Antal 22 – Bakos Sándor 16, Mészöly Kálmán 24/2, Sárosi László 20 – Berendy Pál 24, Ihász Kálmán 25/4 – Farkas János15/5, Kékesi Mihály 19/2, Machos Ferenc 23/14, Pál I László 18/3, Pál II Tibor 21/2. A többiek: Bundzsák Dezső 15/1, Mathesz Imre 13/3, Bozó István 9, Sas Gyula 9/1, Varga László (k) 4, Kárpáti Béla 2, Teveli János 2, Bárfy Antal 1, Fórizs Mihály 1, Ihász II Gábor 1, Nagy Károly 1, Rozsnyó György 1

Az 1962–1963. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Ferencvárosi TC	*26*	*15*	*7*	*4*	*49:28*	*37*
2. MTK	*26*	*11*	*9*	*6*	*41:32*	*31*
3. Újpesti Dózsa	*26*	*11*	*8*	*7*	*50:31*	*30*
4. Dorogi AC	*26*	*10*	*10*	*6*	*37:27*	*30*
5. Bp. Honvéd	*26*	*11*	*7*	*8*	*53:38*	*29*
6. Győri ETO	*26*	*12*	*5*	*9*	*42:37*	*29*
7. Pécsi Dózsa	*26*	*8*	*11*	*7*	*34:31*	*27*
8. Tatabányai B.	*26*	*10*	*7*	*9*	*30:30*	*27*
9. Vasas SC	*26*	*8*	*9*	*9*	*37:31*	*25*
10. Komlói Bányász	*26*	*7*	*10*	*9*	*30:41*	*24*
11. Szegedi EAC	*26*	*8*	*7*	*11*	*18:41*	*23*
12. Debreceni VSC	*26*	*6*	*9*	*11*	*31:50*	*21*
13. Salgótarjáni BTC	*26*	*6*	*6*	*14*	*29:38*	*18*
14. Haladás VSE	*26*	*4*	*5*	*17*	*23:49*	*13*

Gólkirály:
Bene Ferenc (Ú. Dózsa) (balra) **23 góllal**

NB II, Keleti csoport

1. Diósgyőri VTK	*30*	*19*	*8*	*3*	*54:18*	*46*
2. Ózdi Kohász	*30*	*19*	*7*	*4*	*57:19*	*45*
3. Miskolci VSC	*30*	*14*	*8*	*8*	*40:27*	*36*
4. Nyíregyházi Sp.	*30*	*12*	*9*	*9*	*47:48*	*33*
5. Egyetértés SC	*30*	*12*	*7*	*11*	*41:37*	*31*
6. Borsodi Bányász	*30*	*11*	*9*	*10*	*36:37*	*31*
7. Láng Vasas	*30*	*10*	*10*	*10*	*38:41*	*30*
8. Ganz-MÁVAG	*30*	*10*	*9*	*11*	*42:43*	*29*
9. Egri Dózsa	*30*	*12*	*3*	*15*	*35:42*	*26*
10. K.méti Dózsa	*30*	*8*	*10*	*12*	*35:32*	*26*
11. Szolnoki MÁV	*30*	*10*	*6*	*14*	*30:39*	*26*
12. Bp. Spartacus	*30*	*10*	*6*	*14*	*39:52*	*26*
13. Szegedi VSE	*30*	*9*	*7*	*14*	*35:52*	*25*
14. Bp. Előre SC	*30*	*11*	*2*	*17*	*37:47*	*24*
15. S.tarjáni Kohász	*30*	*8*	*7*	*15*	*30:46*	*23*
16. Debreceni EAC	*30*	*8*	*6*	*16*	*28:44*	*22*

NB II, Nyugati csoport

1. Csepel SC	*30*	*23*	*5*	*2*	*82:21*	*51*
2. Szf. VT Vasas	*30*	*13*	*13*	*4*	*50:23*	*39*
3. Dunaújvárosi K.	*30*	*14*	*11*	*5*	*57:32*	*39*
4. BVSC	*30*	*15*	*6*	*9*	*42:42*	*36*
5. Győri MÁV DAC	*30*	*9*	*14*	*7*	*44:37*	*32*
6. Fősped Szállítók	*30*	*12*	*8*	*10*	*34:30*	*32*
7. Oroszlányi B.	*30*	*10*	*12*	*8*	*48:43*	*32*
8. Budafoki MTE	*30*	*11*	*10*	*9*	*35:36*	*32*
9. Pécsi VSK	*30*	*12*	*7*	*11*	*43:38*	*31*
10. Budai Spartacus	*30*	*10*	*11*	*9*	*36:37*	*31*
11. Zalaegerszegi TE	*30*	*9*	*8*	*13*	*36:53*	*26*
12. Mosonmagy. TE	*30*	*6*	*12*	*12*	*35:55*	*24*
13. Erzsébeti VTK	*30*	*5*	*11*	*14*	*27:39*	*21*
14. Kőbányai Lombik	*30*	*7*	*6*	*17*	*26:59*	*20*
15. Kaposvári Kinizsi	*30*	*6*	*7*	*17*	*36:63*	*19*
16. Csepel Autó	*30*	*7*	*1*	*22*	*29:52*	*15*

A Magyar Népköztársasági Kupát nem írták ki.

A DVSC nehezen tudott az élvonalban maradni. Állnak (balról): Bartha Gábor intéző, Thomasz Henrik dr. szakosztályvezető, Molnár, Kertész, Gellér, Gordos, Papp, Jakab, Beck, Puskás, Zilahi, Kovács, Magyar Ferenc edző, Vida Frigyes gyúró. Elöl: Móré, Farkas, Lázár, Juhász Oláh, Csekő, Némethy

Az FTC bajnokcsapata. Állnak, balról: Rákosi, Albert, Mátrai, Ormai, Orosz, Novák. Elöl: Kocsis, Kökény, Száger, Vilezsál, Fenyvesi

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. FTC	X	0:1	2:2	1:1	2:3	5:3	3:3	1:0	2:2	3:1	3:1	2:0	3:2	3:0
2. MTK	1:1	X	2:1	0:0	2:2	2:1	0:0	2:1	3:2	2:2	7:0	2:3	2:0	1:2
3. Ú. Dózsa	0:2	5:0	X	2:2	4:1	2:0	0:3	4:0	2:0	7:1	4:0	2:2	2:1	2:1
4. Dorog	0:1	4:1	2:0	X	2:0	1:0	1:2	1:1	3:2	0:0	0:0	5:1	0:0	0:0
5. Bp. Honvéd	0:1	1:1	2:3	4:1	X	1:2	6:0	3:0	1:2	2:2	4:1	2:0	1:0	3:2
6. Győri ETO	2:2	0:3	3:0	0:1	2:1	X	1:0	1:0	2:1	1:0	3:1	1:1	6:1	2:1
7. Pécsi D.	0:1	0:0	0:0	2:1	2:2	2:2	X	1:1	0:0	2:0	0:1	0:0	4:0	2:0
8. Tatabánya	0:3	2:1	2:0	0:0	4:2	1:2	3:1	X	1:1	3:0	1:0	2:0	1:0	3:0
9. Vasas	2:0	1:2	1:1	5:2	1:1	2:1	1:1	2:0	X	2:0	4:0	1:2	1:1	2:1
10. Komló	0:2	2:1	0:0	1:1	2:5	1:0	3:2	0:0	1:0	X	3:1	3:0	1:1	3:3
11. SZEAC	1:0	0:0	0:0	0:2	0:0	0:0	2:2	0:2	2:1	0:0	X	2:0	2:0	1:0
12. DVSC	2:2	2:2	4:1	2:1	0:2	1:1	2:4	1:1	1:1	1:3	0:2	X	1:1	4:3
13. Sal. BTC	1:2	0:1	0:0	1:2	1:3	4:2	0:1	3:0	1:0	1:1	5:0	4:0	X	1:0
14. Haladás	0:2	0:2	0:6	1:4	1:1	3:4	1:0	1:1	0:0	1:0	0:1	0:1	2:0	X

A Győri Vasas ETO bajnoksága, avagy az FTC elveszítette az elveszíthetetlent

„Bajnoki küzdelmeket bonyolítunk le augusztus 11-től. Az első helyezett megkapja a bajnoki címet, kieső viszont nincs" – közölte Barcs Sándor, az MLSZ elnöke a *Labdarúgás* hasábjain az új idény előtt. Ugyanakkor jellemző arra, hogy változhatnak a magyar futballban az előzetes tervek, hozzátette azt is: „Az illető csapat őszi bajnok lesz, 1963. őszi bajnok. A tervek szerint azután nem az őszi, hanem a tavaszi fél forduló első helyezettje indul majd az EK-ban."

Az egyfordulós bajnokságban csak egy kört játszottak, sorsolás határozta meg, melyik csapat melyiket fogadja. Noha a nagyon szoros végeredményt akár két-három fordított eredmény is felboríthatta volna, a kereszttáblázatra nézve feltűnő, hogy a bajnok Győri Vasas ETO az első nyolcból csak a Vasast és az MTK-t nem fogadta, ellentétben az angyalföldi piros-kékekkel, akik az első hatból senkinél sem vendégeskedtek. Az FTC az első ötből csak a Bp. Honvédot vendégelte, a kispestiek és az újpestiek senkit sem.

A szintén szerencsétlen sorsolást kapott Pécsi Dózsa és a Debreceni VSC lemaradt a többiektől, a Diósgyőr és a SZEAC nem tudott élni azzal, hogy az erősebb ellenfeleket otthon fogadhatta, ellenben a tizedik helyezett Dorog és a bajnok Győri Vasas ETO között mindösszesze négy pont lett a különbség. A magyar labdarúgás történetében először három klub között döntött a gólarány az élen. Az Olaszországból hazatért Hidegkuti Nándor által irányí-

Az 1963. őszi, egyfordulós bajnokság győztese, a Győri Vasas ETO. Állnak (balról): Hidegkuti Nándor edző, Koós, Palotai, Barna, Kiss, Máté, Tamás. Guggolnak: Szaló, Orosz, Korsós, Povázsai, Keglovich

tott kisalföldi együttes a legkevesebb vereséget szenvedte, a legkevesebb gólt kapta (mindössze hetet, 13 meccsen), ugyanakkor a bajnokságot a Ferencváros veszítette el. A zöld-fehérek kikaptak 7:2-re a Honvédtól (leromlott a gólarányuk), majd az utolsó két mérkőzésükön nem tudták megszerezni a címvédéshez elégséges mindössze egy pontot. A Fradi az első kilenc mérkőzésén három pontot veszített, az utolsó négyen hatot.

A Bp. Honvéd november 17-én, a kora délutáni időpont ellenére is hűvösben vendégeskedett a Népstadionban, a pályaválasztó Ferencvárosnál. De nem hűvös hangulatban. „A találkozó fél kettőkor kezdődött, s előtte délben (!) rendezték a Vasas–Újpest rangadót, amely az előmeccsen nem érintett zöld-fehér és a piros-fehér szurkolók körében derűs légkört teremtett, mivel az első három gólt így örökítette meg az aréna két eredményjelző táblája: Lutz – öngól, Varga – öngól, Rajna dr. – öngól. A szokatlan módon megszerzett 2:1-es angyalföldi vezetés után a piros-kékek közül Bundzsák Dezső és Kékesi Mihály is berámolt egyet-egyet, de nem a saját hálójába, így a Vasas 4:1-re nyert, és ekkor kevesen gondolták, hogy a második találkozó az elsőnél is különösebb lesz. Pedig – a korántsem csalogató klíma ellenére – hatvanötezren tolongtak a lelátókon” – írta *Hegyi Iván Az otthon zöld füvén* című könyvben. Felidézte a korabeli lapvélemények némelyikét („A Honvéd ezen a találkozón úgy játszott, mint az Aranycsapat idejében”; „a piros-fehér csatárok két negyedórán át legnagyobb elődeiket is feledtetni tudták”), mi meg tegyük hozzá: Katona Sándor és Komora Imre, vagy a másik oldalon Albert Flórián két gólt szerzett, de Tichy Lajos mindenkin túlragyogott.

Juhász István négy góllal debütált

A remek mérkőzés nem keltett letargiát a Fradi hívei között, mert a bajnoki cím elnyerése könnyű feladatnak tűnt, különösen a következő fordulóban a Diósgyőri VTK ellen aratott – Albert, Novák és Juhász góljával kivívott – 3:0-s győzelem után. (Apropó, Juhász: az ifjú fedezet bemutatkozása is maga volt a világszám: élete első NB I-es mérkőzésén négy gólt szerzett a Pécsi Dózsa ellen, 1963. november 7-én. Neki igazi ünnep volt az a nap.)

A Ferencváros utolsó előtti bajnokija a nem túl acélos Szegedi EAC elleni volt.

A Győri Vasas ETO közben már befejezte a bajnokságot, de a Fradinak még hátra volt a Dorog elleni meccse. Futballtörténelem: 1963. november 27-én lett bajnok a Győri Vasas ETO. Úgy, hogy azon a napon egy „fél” edzőmérkőzést vívott csupán Sopronban, a helybéli Textilessel. A piros-kékek (a vasasos időszakhoz eme színpár dukált) a Tóth László – Kiss Zoltán, Szániel János, Tamás László – Palotai Károly, Máté János – Szaló József, Korsós István, Orosz László, Povázsai László, Keglovich László tizenegyükkel már 72 órával korábban letudták az utolsó bajnoki összecsapásukat. Diadallal, hiszen 8000 hívük előtt, Orosz és Keglovich góljaival 2:0-ra nyertek a Csepel ellen. A „hűség városában” a játékosok arra vártak, hogy a Ferencváros szintén lejátssza a maga 90 percét Dorogon. Jött is az üzenet: az FTC 2:1-re kikapott, és így – jobb gólarányának köszönhetően – bajnok lett az ETO! A soproni edzőmeccs nyomban félbeszakadt, a futballt felváltotta az ünneplés.

A Dorog döntött az aranyérem sorsáról. Állnak (balról): Fellegi, Prohászka, Lakat, Janák, Szűcs Lajos, Lévai, Buzánszky Jenő edző. Guggolnak: Csóri, Kertes, Varga, Szuromi, Rátvai

De mi történt a IX. kerületiekkel Dorogon? A szegedi vereség ellenére is elég lett volna számukra a döntetlen is. Szemelvény *Lakat T. Károly* írásából: „Fradi-szempontból minden úgy indult, mint a mesében, pontosabban, mint a rögvalóságban, hiszen nem volt a futballnak olyan eleme, amely ne garantált zöld-fehér győzelmet ígért volna.

Fenyvesi II a vezetést is megszerezte, s bár még a szünet előtt a remek dorogi balszélső, Rátvai szöglete után Kertes egyenlített, a pihenőre vonuláskor is a Fradi volt a bajnok! A folytatásban hosszú időn át csordogált-folydogált a játék a két tizenhatos között, kimondva-kimondatlanul szinte mindenki arra várt, hogy legyen már vége, kezdődjék a Fradi-ünnep. Ám egyszer csak a jobbszélről szöglethez jutott a Dorog. A balszélről most is Csóri bandukolt át a beívelést elvégezni. Labdája ferencvárosi játékost, jelesül Mátrait találta el, aki »mindegy hogy hová, csak el a kaputól« jelszóval, tipikus bekk-felszabadítást hajtott végre, de végzetes balszerencséjére a tőle mintegy öt méterre álló csapattársát, Rákosi Gyulát találta telibe.

Szegény Gyula, azt sem tudta, mi történt vele, legfeljebb azt érezte, hogy alaposan hátba rúgták, a labda viszont a testéről a jobbösszekötő helyén álló Szuromi elé pattan, aki nyolc méterről, kíméletlenül bevágta a bal alsó sarokba.

Egy búvárharangban lehet olyan csend, mint amilyen a dorogi pályát megülte abban a pillanatban, ami azért volt sajátságos, hiszen mégis csak a hazai kiscsapat vezetett a nagy Ferencváros ellen. Sőt, nem csak vezetett – nyert is!

2:1-es dorogi győzelem lett a vége, a Fradi elveszítette az elveszíthetetlent."

Nagyon jól jött Rákosi gólja Berlinben

Negyvenegy nap alatt öt mérkőzést játszott Baróti Lajos válogatottja 1963 őszén. A moszkvai döntetlen kifejezetten jó eredménynek számított, a jugoszlávok jobbak voltak, de fontosabb, hogy a berlini győzelem közel hozta a kontinensbajnoki továbbjutást. Az osztrákok legyőzése papírforma-eredménynek számított, a keletnémetek elleni döntetlen pedig „belefért".

A Szovjetunió ellen nem a legjobb előjelek után lépett pályára Baróti Lajos együttese. Az esztendőben addig csak egyetlen, a dánok elleni budapesti mérkőzését nyerte meg. A walesiekkel és a csehszlovákokkal döntetlent játszott, a svédektől kikapott, egyaránt idegenben. A szövetségi kapitány a Szentmihályi – Novák, Mészöly, Sárosi – Nagy István, Nógrádi – Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. tizeneggyel kezdett. A nagy lendülettel kezdő, négy újonccal (Seszternyov, Susztyikov, Logofet, Malafejev) felálló hazai csapat az első félidőben beszorította a magyar vendégeket, ám nem tudott gólt szerezni. A második játékrészre feljavult a válogatottunk, kétszer a kapufáig jutott a támadása, egy-egy alkalommal pedig Albert és Göröcs hibázott jó helyzetben. A 69. percben Valentyin Ivanov – később a szovjetek által is elismerten – lesről lőtt a magyar kapuba, a finn bíró, Lartola azonban megadta. Három perccel később Fenyvesi Mátét Machos Ferenc váltotta, aki még négy perce sem volt a pályán, amikor 25 méterről óriási gólt lőtt a három hónappal később Európa legjobb játékosának választott Lev Jasinnak. A két nagyválogatott találkozója előtti napon, ugyancsak Moszkvában, a magyar utánpótlás-válogatott szép győzelmet aratott a szovjetek hasonló korú alakulata ellen. Az ifik, ugyancsak szeptember 21-én, 1:1-re végeztek Tatabányán. A tulajdonképpen az olimpiai keretre épülő B-válogatott (Gelei – Lévai, helyette Józsa, Kürtösi, Ihász – Tussinger, helyette Mathesz, Somodi – Puskás, Dunai II, Bene, Povázsai, Korsós összetételben) Bene Ferenc góljával 1:0-ra győzött Debrecenben.

Albert a jugoszláv hátvédek sűrűjében

Október 6-án a jugoszláv fővárosban a vb-elődöntős „kékek" Skoblar és Szamardzsics egyaránt az első félórában esett találatával 2:0-ra nyertek a Szentmihályi – Sóvári, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Nógrádi – Göröcs, Machos (Rákosi), Albert, Tichy (Sándor), Fenyvesi dr. összeállítású magyar csapat ellen. A jugoszlávok ellen egy évvel korábban a Népstadionban is veszített a magyar válogatott.

Az utánpótláskorúaktól eltekintve nem sikerült jól a további csapatok fellépése sem. A B-válogatott (Gelei – Ihász, Józsa, Szepesi – Menczel, Perecsi – Laczkó, Dunai II, Bene, Dunai dr., Mathesz, majd cseréként Kürtösi és Tussinger) Békéscsabán a Dunai fivérek egy-egy góljával 2:2-re végzett. Az ifik kikaptak a Dragan Dzsajics köré épített jugoszláv ifjúsági válogatottól 2:0-ra, az utánpótlás-válogatott ellenben 1:0-ra győzött Szegeden.

Az NDK–Magyarország találkozó jegye

Valentyina Tyereskova kezdőrúgása

Október 19-én ünnepi körítés vezette fel az NDK–Magyarország Nemzetek Európa Kupája-selejtezőt. A kelet-berlini meccsen megjelent Jurij Gagarin, a világ első űrhajósa, sőt a kezdőrúgást Valentyina Tyereskova, az első űrhajósnő végezte el. A keletnémetek (akiket Sós Károly irányított) nagyon készültek, el akarták kapni a magyar válogatottat. Baróti Lajos a Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Solymosi – Sándor, Rákosi, Albert, Bene, Fenyvesi dr. összeállítással kezdett, s a csapata túlélte az első negyedóra hazai nyomását. Sőt, a 17. percben a 19 éves Bene Ferenc megszerezte a vezetést. (Ez volt az újpesti csatár harmadik válogatottsága, s az első gólja.) A folytatásban az NDK-sok mezőnyfölénybe kerültek, Jürgen Nöldner révén ki is egyenlítettek a második félidő elején. (A később sikeres újságíróként dolgozó Nöldner hazájában nagyon elismert és népszerű balösszekötő volt a hatvanas években. Beceneve az NDK Puskása volt.) A magyar válogatott az utolsó öt percben játszott a legjobban: a 85. percben Fenyvesi Máté nagy lövése után a kapufáról pattant ki a labda, a 90. percben pedig Rákosi Gyula óriási gólt rúgott 20 méterről. Sikerült megnyerni a rázósnak ígérkező kontinensbajnoki selejtezőt.

Az olimpiai keret egy nappal később B-válogatott néven, Dunai II és Povázsai duplájával 4:1-re megverte a keletnémetek második garnitúráját Pécsen. Az olimpikonjelöltek a Gelei – Káposzta, Gellér, Szepesi – Palotai, Somodi – Nagy Gy., Dunai II, Laczkó, Povázsai, Mathesz tizeneggyel kezdtek. (Cseréként beállt Aczél, Tussinger és Puskás is.)

Október végén 70 000 néző előtt győzte le a magyar csapat az osztrákokat. Az első harminc percben remekelt Baróti Lajos együttese. Albert Flórián (Fenyvesi Máté beadásából) már a 15. percben vezetést szerzett, majd Sándor Károly (két csel után éles szögből) kettőre növelte a gólok számát. A vendégek a 79. percben szépítettek Viehböck találatával – de a győzelem nem forgott veszélyben. 1963-ra visszagondolva talán meglepő, hogy tízezer osztrák szurkoló jött el a budapesti összecsapásra. A magyar együttes összeállítása a következő volt: Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Ihász – Nagy I., Solymosi – Sándor, Rákosi, Albert, Bene, Fenyvesi dr.

Az előmérkőzésen az ifjúsági válogatott 2:1-re győzött az osztrák 18 évesek ellen. Linzben az utánpótlás-válogatott folytatta jó szereplését, 2:1-re nyert Felső-Ausztria együttese ellen.

Az esztendő utolsó A-válogatott mérkőzése a keletnémetek elleni visszavágó volt. A két

Az osztrákok ellen nyertes magyar válogatott. Balról: Bene, Albert, Rákosi, Nagy István, Fenyvesi dr., Solymosi, Mátrai, Ihász, Mészöly, Szentmihályi, Sándor

csapat kelet-berlini meccsét 2:1-re megnyerte a Baróti Lajos által dirigált gárda, így jó esélyei voltak a továbbjutásra. Ugyanakkor a Sós Károly által felkészített vendégek nem ígérkeztek könnyű ellenfélnek. Nem is voltak azok, háromszor is egyenlítettek! Bene Ferenc gólját Heine, Sándor Károly látványos találatát Roland Ducke, Solymosi Ernő sikeres büntetőjét pedig Erler egalizálta (3:3). A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Ihász – Nagy I., Solymosi – Sándor, Rákosi, Albert, Bene, Fenyvesi dr. összeállítású együttes a döntetlennel természetesen bejutott a kontinensbajnoki sorozat legjobb nyolc csapata közé.

A B-válogatott (Aczél – Káposzta, Lakat, Szepesi – Palotai, Somodi – Puskás, Dunai II, Laczkó, Povázsai, Mathesz, majd csereként Szuromi) 3:1-re kikapott Dessauban. A Budapest-válogatott november 13-án 2:2-re végzett Újvidéken az ottani városi válogatottal.

1963. szept. 22.	Moszkva	SZOVJETUNIÓ	1:1 (0:0)		Machos
1963. okt. 6.	Belgrád	JUGOSZLÁVIA	0:2 (0:2)		
1963. okt. 19.	Berlin	NDK	2:1 (1:0)	Eb-selejtező	Bene, Rákosi
1963. okt. 27.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	2:1 (2:0)		Albert, Sándor
1963. nov. 3.	Bp., Népst.	NDK	3:3 (2:2)	Eb-selejtező	Bene, Sándor, Solymosi

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

5 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Fenyvesi Máté dr. (FTC), Mészöly Kálmán (Vasas), Nagy István (MTK), Sándor Károly (MTK)

4 mérkőzésen: Rákosi Gyula (FTC)

3 mérkőzésen: Bene Ferenc (Ú. Dózsa), Mátrai Sándor (FTC), Sárosi László (Vasas), Solymosi Ernő (Ú. Dózsa)

2 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Ihász Kálmán (Vasas), Machos Ferenc (Vasas), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

1 mérkőzésen: Novák Dezső (FTC), Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa), Szentmihályi Antal (Vasas)

OLIMPIAI VÁLOGATOTT

Mesebeli Afrika

Ráijesztettek a svédek az első mérkőzésen a hajrában tetemes előnyt szerzett magyar olimpiai csapatra az október 27-i visszavágón. Göteborgban (25 000 néző előtt) a 17. percben már 2:0-ra vezettek Grip és Bild egy-egy góljával. Szerencsére Dunai II Antal hatvan másodpercen belül szépített, majd az MTK középcsatára, Laczkó Mihály néhány perccel később kiegyenlített. S attól kezdve nem forgott veszélyben a továbbjutás, a magyar labdarúgó-válogatott a 2:2-es döntetlennel, 6:2-es összesítéssel egy nagy lépéssel közelebb jutott a tokiói olimpiához. (1964-ben még a spanyolokkal kellett játszani.)

Mivel a csapat közben B-válogatott néven is vívott meccset, az őszi találkozóra egyetlen nemzetközi felkészülési mérkőzést játszott: szeptember 11-én – a nemzetközi kupákban szereplő gárdák játékosai nélkül – 6:2-re nyert az ausztriai Kapfenbergben a helyi klub ellen.

Futballistáink napfürdőznek az abidjani strandon

Annál gazdagabb programot bonyolított le november végétől. Az MLSZ ötkarikás csapat esetében addig nem látott pazar felkészülést biztosított. Lakat Károly edző irányításával a keret a 34 napos túrán hat országban tíz mérkőzést játszott, a belgiumi indulás után előbb Afrikában, majd az NSZK-ban. A portya fontosságára és egzotikus jellegére jellemző, hogy a csapatvezetői teendőkre az akkori sportfőhatóság első embere, Hegyi Gyula saját magát kérte fel…

November 30-án a belga Beerschot elleni, antwerpeni 2:2 jelentette a ráhangolódást az útra, majd Dakarban Szenegál ellen 8:3-ra, Abidjanban Elefántcsontpart ellen 4:1-re, Loméban Togo ellen 3:2-re, Accrában előbb az Ashante Kotoko nevű klubcsapat ellen 4:1-re, majd a ghánai válogatott ellen 2:1-re nyert.

Európába visszatérve legyőzte a Saarbrückent (6:3), az MSV Duisburgot (4:2), majd karácsony második napján Algirban (!) az algériai csapatot (3:0). Az esztendőt és a portyát aztán az afrikai melegből az északnémet hidegbe visszatérve, Brémában, a Werder elleni 3:1-es vereséggel zárta.

A hosszú expedíción a következő játékosok vettek részt: Gelei (Tatabánya), Aczél (FTC) kapusok, Novák (FTC), Ihász, Mathesz (Vasas), Gellér, Somodi (DVSC), Szepesi (Tatabánya), Nagy I., Laczkó (MTK), Palotai, Povázsai (Győr), Nógrádi, Nagy Gy., Komora (Bp. Honvéd), Dunai II (Pécs), Bene (Ú. Dózsa) mezőnyjátékosok.

Orosz hátba rúgta a „ruszkit”

Noha több csapat is gazdag nemzetközi programot bonyolított le 1963 második felében (a Bp. Honvéd például a nyári nyugatnémet-holland túra és a téli olaszországi, illetve NSZK-beli fellépése között Kairóban is szerepelt, illetve fogadta a Népstadionban a Wolverhampton Wanderers), a pálma a bajnoki cím védőjét illeti.

A Ferencváros egészen különleges fél évet zárt 1963 végén. Noha a csapat mindössze két mérkőzést játszhatott a Bajnokcsapatok Európa-kupájában, mégis több nemzetközi meccset vívott, mint bajnokit. A 12 tét nélküli túramérkőzése közül tízen gyorsan át is léphetünk. (Nyáron egy győzelmet, egy döntetlent és egy vereséget hozott az NSZK-ban tett látogatása, a VfB Stuttgart 3:2-es legyőzése után következett a Braunschweig elleni 2:3, majd az 1860 München elleni 1:1. A téli, hétmeccses angol–német túra eredményei a következők voltak: a Fulham ellen 1:2, a Birmingham City ellen 1:5, a Coventry City 1:3, majd az Alemannia Aachen ellen 5:4, a Preussen Münster ellen 1:1, a Würzburg ellen 5:2, s végül a Nürnberg ellen 1:0.) Ám kettő különleges volt. Júniusban a sportfőhatóság és az MLSZ a Ferencvárost küldte ki Moszkvába, egy gálamérkőzésre. Az ellenfél, a Szovjetunió-klubok néven szereplő alakulat valójában a szovjet válogatott volt. Nem csoda, hogy 6:2-re megverte a zöld-fehéreket, akikkel még Baróti Lajos szövetségi kapitány is kiutazott, hogy feltérképezze a riválist a szeptemberi, moszkvai A-válogatott mérkőzés előtt.

A fradisták meglehetősen felpaprikázva várták a közeli „visszavágót”, ugyanis 1963. augusztus 11-én, az első Országos Sport Napok keretén belül Ferencváros–Dinamo Moszkva mérkőzést rendeztek. A szovjetek eleinte a Szpartakot ígérték, ám aztán a kor legerősebb ottani gárdáját, a Jasinnal felálló Dinamót küldték. (Egyébként az OSN alatt Budapesten járt a Vasastól 2:0-s vereséget szenvedett Standard Liège és az MTK-t 3:1-re legyőző Chelsea is. Az MTK aztán decemberben visszaadta a látogatást, az Egyesült Arab Köztársaságból hazafelé tartva 2:0-ra kikapott a Stamford Bridge-en.)

Jelenet a botrányos FTC–Dinamo mérkőzésen

A meccset a vendégek 3:2-re megnyerték, de nem emiatt maradt emlékezetes. Sokkal inkább a botrányról, amelynek főszereplője Orosz Pál, a zöld-fehérek játékosa és Gennagyij Guszarov összeverekedtek. „A 65. percben Carjov elbuktatta Albertet, a középcsatár pedig rálépett a földön fekvő hátvédre. Egy perccel később eléggé el nem ítélhető jelenet játszódott le. A felezővonal közelében, a labdáért vívott harc közepette Orosz hátulról beletalpalt Guszarovba, s miközben a két játékos dulakodni kezdett, mások is odarohantak és lökdösődés kezdődött. A játékvezető nehezen tudta lecsillapítani a felzaklatott kedélyeket, s végül Oroszt és Guszarovot is kiállította” – írta a *Népsportot* tudósító *Németh Gyula*.

Még az is hagyján (noha nem biztos, hogy a cselekménnyel azonos súlyú volt), hogy Oroszt az MLSZ eltiltotta, 1964. március 24-én, az FTC–Dorogon szerepelhetett csak újra. Guszarovot otthon nem vonták felelősségre, játszott a válogatottban is.

Sokkal érdekesebb a találkozó utóélete, amelynek szálait *Lakat T. Károly* bogozta ki a *Helyünk a kupanap* alatt című könyvben: „A sportnapilap azonnal közölt egy írást, Sportszerű magatartást címmel. Utána minden orgánum feliratkozott az »ezt mélyen el kell ítélni« tábor listájára, de az, hogy az üggyel még a Politikai Bizottság is foglalkozzon, szinte példa nélküli.

Magyar részről az ítélet azonnal megszületett: nagy hiba volt a Ferencváros–Dinamo mérkőzés megrendezése.

Az MSZMP PB állásfoglalásában sokat nyomtak a latban azok az ügynöki jelentések, amelyeket ma már ismerünk, és a szurkolói hangulatról számolnak be. A mérkőzés alatti szurkolói megnyilvánulásokkal (magyarul a drukkerek megfigyelésével) megbízottak egyenesen szovjetellenes tömeghisztériáról számoltak be. Jelen volt honfitársainkból vulkánként tört elő a lelkük mélyén régóta ott lappangó szovjetgyűlölet. Ezrek ugrottak talpra, öklüket rázó, elkékült-elzöldült-ellilult arcú magyarok harsogták kórusban: »Csürhe ruszkik«; »Menjetek vissza Moszkvába! «; »Ki hívott ide benneteket? « Szívszorító, egyben ijesztő jelenet volt, aki átélte, élete végéig sem felejti el. Erre az akkori magyar pártvezetésnek egyáltalán nem volt szüksége. Még akkor sem, ha 1963-ban, az 1956-os forradalom utáni »leglazább« évet írtuk, amelyre többek között az első általános amnesztia is esett. Közel négyezren nyerték vissza a szabadságukat az 1957–1958-ban elítélt »politikaiak« közül.

A fradisták nem kímélték a szovjeteket

Persze, az ellenoldal sem volt tétlen. A Vecsernjaja Moszkva című újság 1994. július 6-i számában Sz. Zemljakov tárta fel a budapesti mérkőzés hátterét és utóéletét. Azt írta, hogy a szovjet nagykövetség külön tájékoztatást készített a mérkőzés lefolyásáról és körülményeiről az SZKP Központi Bizottsága Szocialista Országok Együttműködési Főosztályát vezető Jurij Andropov számára.

A követség budapesti épületéből jelentették Moszkvának többek között, hogy egy általános sportesemény a politikai szenvedélyek felizzásához vezetett. De az is jellemző, ahogyan nagykövetségi beszámoló az akkori Fradit jellemezte. »Az ország felszabadulásáig az FTC-nek félfasiszta típusú sportegyesület jellege volt, ez meghatározta szurkolóinak összetételét. Jelenleg e csapat szurkolóinak többségét a kispolgárság maradványainak képviselői – maszek boltosok, kisiparosok stb. –, az egykori kizsákmányoló osztály megmaradt tagjai, sőt még deklasszálódott elemek is alkotják.«

A beszámoló végkövetkeztetéseként a Budapestre akkreditáltak azt tanácsolták a legfelsőbb szovjet vezetésnek, hogy a szeptemberben Moszkvába látogató magyar válogatottat megkülönböztetett barátsággal és figyelemmel fogadják.

A moszkvai lap a továbbiakban eredeti és titkos dokumentumokkal igazolta, hogy a szabadságát 1963-ban Szocsiban töltő Apró Antal, a minisztertanács elnökhelyettese többször is tárgyalt az ügyről Vlagyimir Krjucskovval, az SZKP KB akkori alosztályvezetőjével (Andropov és Krjucskov 1956-ban együtt dolgoztak a budapesti nagykövetségen) és védelmébe vette a magyar labdarúgókat. Ráadásul azt kérte: vizsgálják ki a szovjet játékosok viselkedését is, sőt, ahogyan azt a magyarok tették, szabjanak ők is ki büntetéseket. Erre Apró szerint azért lett volna szükség, mert a szégyenteljes meccs (a jelzővel nyilván a lelátói hangulatra, és nem a pályán történtekre célzott) gyengítette a szovjet-magyar barátságot. Hozzátette: ő az utóbbi években először találkozott a szovjetellenesség ilyen erős kitörésével."

EURÓPAI KUPÁK

Az MTK és a Dózsa túlélte az őszt

1963 őszén a Ferencváros indult a BEK-ben, a bajnoki ezüstérmes MTK a KEK-ben, a harmadik helyezett Újpesti Dózsa pedig a VVK-ban. A zöld-fehérek kellemetlen meglepetést okoztak a Galatasaray elleni, 4:0-s isztambuli vereséggel, mely után hiába nyerték meg a visszavágót. Tegyük hozzá: lett volna esély a kinti blama feledtetésére, ám a nagyon durva törökök által megzavart bajnok rengeteg helyzetet kihagyott, Albert még egy tizenegyest is elrontott. Akárcsak a Csepelnek 1959 őszén, négy évvel később a Ferencvárosnak sem sikerült túljutni az aktuális török bajnokon.

A másik két indulónk jobban teljesített. A Dózsa a lipcsei 0:0 után hazai pályán 3:2-re verte az SC Leipziget – simább volt a meccs, mint amilyennek az eredmény sejteti. A következő körben a bolgár Lokomotiv Plovdiv ellen ugyancsak gól nélkül ért véget az első mérkőzés, de a Megyeri úton. Szerencsére idegenben 3:1-re győztek a lilák. Remekeltek a fiatalok, az egyaránt 19 éves Bene Ferenc és Zámbó Sándor szerezte a gólokat.

Kuti (középen) a Zwickau kapujára fejel

Az MTK már az első fordulóban bolgár ellenfelet kapott, és szoros csatában, az itthoni 1:0 után a kinti 1:1-gyel jutott tovább. A második körben keletnémet vetélytárssal csapott össze. A Motor Zwickau megnyerte 1:0-ra az első mérkőzést, ám a kék-fehérek a Hungária körúton, ha szenvedve is, de fordítottak. Egy óra elteltével a sokadik durvasága után Eberhardot kiállította a bíró, Kovács Ferenc pedig gólra váltotta a tizenegyest. Tíz perccel később Bödör László megszerezte a továbbjutást jelentő gólt (2:0).

ARANYLABDA

Albert Flórián először lett a legjobb magyar

Kiszorultak a magyar játékosok az európai elitből az 1963. végi Aranylabda-szavazáson. Az először 1956-ban kiírt voksolás akkor már nyolcéves történetében mindössze másodszor nem került magyar az első tízbe, s csak harmadszor fordult elő, hogy az első öt között nem akadt honfitársunk. Ezúttal Albert Flórián (3 pont) a tizenkettedik, Sándor Károly (2) a tizenhetedik lett. A szavazást a szovjet kapus, Lev Jasin (73) nyerte meg, az olasz Gianni Rivera (56) és az angol Jimmy Greaves (51) előtt.

Albert 3 pontot kapott

A France Football borítóján Lev Jasin

VILÁGVÁLOGATOTT

Puskás Ferenc újra a Wembley-ben

Az angolok 1963 októberében, a szövetségük, a Football Association megalakításának 100. évfordulóját gálamérkőzéssel ünnepelték a londoni Wembley-ben. Ezt itthon, az MTV is közvetítette, Vitray Tamás tolmácsolásában. Az angolok 2:1-re nyertek, de számunkra érdekesebb, hogy ekkor lehetett (a második félidőben, az Eusébio helyére beálló) Puskás Ferencet először „élőben" látni a mi televíziónkban. A meccshez fűződik egy kedves anekdota. A világválogatott első számú sztárja és csapatkapitánya, Alfredo Di Stéfano nehezményezte, hogy Fernando Riera, a megbízott szövetségi kapitány kihagyta a kezdőcsapatból barátját, Pancho Puskást. Jobb híján ahhoz ragaszkodott, hogy a cserejátékos fusson ki mögötte másodikként a találkozó előtt.

A világválogatott (állnak, balról): Puskás, Djalma Santos, Pluskal, Jasin, Popluhár, Schnellinger, Soskics, Masopust, Eyzaguirre, Baxter (takarva), Seeler. Elöl: Kopa, Law, Di Stéfano, Eusébio, Gento

Kivonul a két csapat. Di Stéfano mögött Puskás

Anglia–Világválogatott 2:1 (0:0)

1963. október 23., London, Wembley, 100 000 néző. Jv.: Davidson (skót)

Anglia: Banks – Armfield, Wilson – Milne, Norman, B. Moore – Paine, Greaves, R. Smith, Eastham, B. Charlton

Világválogatott: Jasin (szovjet) helyette Soskics (jugoszláv, 46.) – D. Santos (brazil) helyette Eyzaguirre (chilei, 46.), Popluhár (csehszlovák), Schnellinger (nyugatnémet) – Pluskal, Masopust (mindkettő csehszlovák) utóbbi helyett Baxter (skót, 46.) – Kopa (francia) helyette Seeler (nyugatnémet, 59.), Law (skót), Di Stéfano (spanyol), Eusébio (portugál) helyette Puskás (magyar, 46.), Gento (spanyol)

Gólszerző: Paine (66.), Law (82.), Greaves (90.)

OSZTÁLYOZÓKÖNYV

Fenyvesi dokor volt a mezőny legjobbja

A *Képes Sport* osztályozókönyve alapján dr. Fenyvesi Máté volt az 1963-as ősz legjobb játékosa. A Fradi balszélsője a 13 fordulóból tizenegyben bekerült az A-, a B- vagy a C-csapatba. Hatszor az elsőbe, háromszor a másodikba és kétszer a harmadikba.

Ebben az idényben (egyébként szovjet mintára) a *KS* közzétette a fordulók utáni jelölések alapján az idény 33-as listáját.

Az A-csapat: Tóth (Győri Vasas ETO) – Novák (FTC), Rajna dr. (Ú. Dózsa), Mihalecz (Bp. Honvéd) – Nagy I. (MTK), Somodi (DVSC) – Nagy Gy. (Bp. Honvéd), Korsós (Győri Vasas ETO), Albert (FTC), Laczkó (MTK), Fenyvesi dr. (FTC)

A B-csapat: Barna (Győri Vasas ETO) – Keszei (MTK), Józsa (Komló), Kovács (DVSC) – Bakos (Vasas), Perecsi (FTC) – Sándor (MTK), Kiss II (DVTK), Tichy (Bp. Honvéd), Bene (Ú. Dózsa), Mathesz (Vasas)

Fenyvesi dr. bizonyult a legjobbnak

A C-csapat: Tamás (DVTK) – Dudás (Bp. Honvéd), Orbán (Győri Vasas ETO), Sándor (SZEAC) – Solymosi (Ú. Dózsa), Sós (Komló) – Arató (SZEAC), Göröcs (Ú. Dózsa), Varga (Dorog), Tichy (Bp. Honvéd), Boross dr. (SZEAC). Tichy Lajos tehát két poszton (jobbösszekötő, középcsatár) is kiérdemelte a csapatba kerülést.

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Takács Béla 13 – Dudás Zoltán 13, Marosi László 12, Mihalecz Boldizsár 13 – Tussinger Antal 13, Kotász (Gottlieb) Antal 10 – Nagy György 13/3, Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 13/2, Tichy Lajos 12/13, Komora Imre 11/6, Katona Sándor 13/2. A többiek: Nagy Antal 5/3, Balogh Károly 2/1

CSEPEL SPORT CLUB:
Kiss János 9 – Vellai István 8/1, Pocsai István 13, Molnár Tibor 6 – Kleibán Antal 12/1, Kocsis György 13 – Kalmár László 13/6, Faludi Dezső 7/1, Jucsov Miklós 12/5, Rottenbiller István 9/2, Várnai-Nagy József 11. A többiek: Kiss János 6, Sátori (Schwerecz) Imre 6/1, Deák István 4, Fatér Károly (k) 4, Losonczi Flórián 3, Matus Nándor 3, Solti (Schlozarik) István 3/1, Gondár György 1

DEBRECENI VASUTAS SC:
Dr. Kassai László 6 – Gaján Gábor 9, Nagykaposi Elemér 9/1, Kovács Sándor 11 – Juhász Gyula 8, Somodi Ferenc 11 – Gazsó Illés 9, Puskás Lajos 13/4, Alaxai József 13/5, Bodai Ferenc 9/1, Csekő Miklós 7. A többiek: Gellér István 6, Jakab Sándor (k) 5, Varsányi Antal 5, Zilahi Zoltán 5/2, dr. Kéky Miklós 4/1, Majzik Sándor 4, Oláh György 4, Kertész Tamás 2, Szolnoki Gyula (k) 2, Beck Ferenc 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Tamás Gyula 12 – Werner Gyula 13, Szigeti Oszkár 12, Paulás Tibor 10/2 – Csányi József 11/1, Szucsányi András 10 – Kiss I László 10/1, Kiss II István 12/1, Nyíri Zoltán 10/3, Ráczi Attila 11/1, Szamek Kálmán 7. A többiek: Cserjés (Csernák) József 7/2, Sikora Ferenc 6/2, Pócsik István 4, Szőczei Lajos 3, Bóta Sándor 2, Kovács István 2, Hódi Zoltán (k) 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 10 – Lévai István 13, Lakat Jenő 13/1, Fellegi (Ferpász) István 10 – Takács Tibor 8, Szűcs Lajos 8 – Karába János 7/2, Varga János 7, Kertes László 13/4, Szuromi Antal 9/4, Csóri László 17/4. A többiek: Prohászka János 7, Bartalos József 6, Lakics Balázs 4, Monostori II Tivadar 4/1, Pálmai Sándor 4, Rátvai István 4, Janák István (k) 3, Tóth Gyula 3

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Aczél (Atlheim) László 13 – Novák Dezső 10/2, Páncsics Miklós 10, Dalnoki Jenő 11 – Galambos Antal 9/1, Perecsi Tibor 13 – Fenyvesi II József 10/4, Vilezsál Oszkár 10, Albert Flórián 12/11, Rákosi Gyula 10/4, dr. Fenyvesi Máté 13/5. A többiek: Havasi (Hágelman) Sándor 5, Juhász István 4/5, Mátrai (Magna) Sándor 4, Varga Zoltán 4, Rátkai László 3, Kökény József 2

GYŐRI VASAS ETO:
Barna Sándor 7 – Koós László 8, Orbán Árpád 6, Tamás László 11 – Palotai (Priskin) Károly 13/3, Máté János 12 – Szaló József 8/1, Korsós István 13/5, Orosz László 12/4, Povázsai László 11/3, Keglovich László 13/4. A többiek: Kiss Zoltán 7, Szániel János 6, Tóth László (k) 6, Glázer József 4, Adrigán Zoltán 3, Morvay Lajos 2, Izsáki László 1

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Balogh Zoltán 13 – Komlói (Krippl) János 13/1, Józsa Sándor 13, Jerabek Jenő 8 – Szőcs János 13/1, Sós (Seemayer) Károly 13 – Garai (Grozdics) József 13/2, Rónai István 11, Nagy Béla 10/1, Perényi (Pfeffermann) Ádám 9/3, Lutz György 12/6. A többiek: Iván József 5, Rozmis Mihály 3/1, Göncz István 2/1, Nagy László 2, Palotás (Prelóger) Antal 2, Bartulov Marin Márton 1

MTK:
Kovalik Ferenc 13 – Keszei (Keszler) György 10/1, Danszky József 11, Jenei (Jeszenszky) István 10 – Nagy István 12/1, Kovács III Ferenc 11 – Sándor Károly 10/2, Kuti István 7, Vasas Mihály 7, Laczkó Mihály 13/6, Bödör László 11/1. A többiek: Halápi István 5/4, Kertai László 4, Major Gyula 4/1, Solymosi Zoltán 4, Szimcsák I István 4, Bánkuti László 3, Horváth Tamás 2, Palicskó Tibor 1, Török József 1

PÉCSI DÓZSA:
Zengői (Zelenik) István 8 – Hernádi (Hornung) Ferenc 13/1, Kocsis Ernő 8, Bendes Tibor 10 – Vajda Lajos 8/1, Halasi Tibor 9 – Györkő Antal 11/1, Vári (Waldeck) György 12/6, Dunai I János (Dujmov Iván) 13/1, Dunai II (Dujmov) Antal 13/7, Török Bálint 9/4. A többiek: Rádi (Rápity) Lajos 5, Szűcs László 5, Csupák József 4, Danka Imre (k) 3, Polgár József 3, Udvarácz Vincze 3, Hegyi Sándor 2, Vlaszák Géza (k) 2, Garami (Glück) József 1, Tüske Csaba 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Tóth Lajos 13 – Kővári András 11, Kürtösi László 13, Sándor Zoltán 12 – Dezsőfi Ferenc 13/1, Reményik László 13 – Arató Lajos 7/2, Kökény István 12/1, Nemes István 12/2, Németh Lajos 8, dr. Boros László 10/1. A többiek: Gilicz István 6/2, Szabó Miklós 4, Linka József 3, Csömör Zsigmond 2, Hajós Imre 2, Pataki Tamás 1, Tóth Lajos 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Gelei József 12 – Törőcsik II Ferenc 13, Hetényi Sándor 13/1, Juhos László 8 – Menczel Iván 12/1, Laczkó Mihály 13 – Rácz Jenő 11/1, Lahos László 6/2, Bíró Gyula 13/2, Csernai Tibor 7/2, Deli András 8. A többiek: Nagy Ervin 7/1, Szekeres József 6/2, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 6, Pásztor István 3, Teveli János 3, Lelik István (k) 1, Szabó István 1

ÚJPESTI DÓZSA:
Lung Ferenc 10 – Csordás Mátyás 11, dr. Rajna Károly 12, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 10/1 – Káposzta Benő 7, Solymosi Ernő 8/3, Szini József 13/1 – Lenkei (Lelenka) Sándor 7/1, Göröcs János 12/1, Bene Ferenc 13/6, Kuharszky Béla 10/2. A többiek: Horváth Ferenc 6, Sóvári (Schäffer) Kálmán 5, Zámbó Sándor 5, Kovács György 4/1, Faliszek Sándor 3/1, Cselényi György (k) 2, Lutz József 2, Tóth Mihály 2, Borbély László (k) 1

VASAS SC:
Szentmihályi Antal 10 – Bakos Sándor 12, Mészöly Kálmán 11, Sárosi László 8/1 – Berendy Pál 8, Ihász Kálmán 13 – Farkas János11/1, Mathesz Imre 9/3, Kékesi Mihály 12/2, Machos Ferenc 13/6, Pál II Tibor 10/2. A többiek: Bundzsák Dezső 7/2, Sas Gyula 5, Nagy Károly 3, Varga László (k) 3, Fórizs Mihály 2, Kárpáti Béla 2, Pál I László 2, Bozó István 1, Végh Péter 1

Az 1963. évi őszi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Győri Vasas ETO	*13*	*6*	*5*	*2*	*20:7*	*17*
2. Bp. Honvéd	*13*	*7*	*3*	*3*	*30:12*	*17*
3. Ferencvárosi TC	*13*	*7*	*3*	*3*	*33:18*	*17*
4. Komlói Bányász	*13*	*6*	*4*	*3*	*16:16*	*16*
5. Vasas SC	*13*	*6*	*2*	*5*	*19:16*	*14*
6. Újpesti Dózsa	*13*	*6*	*2*	*5*	*24:19*	*14*
7. MTK	*13*	*4*	*6*	*3*	*16:16*	*14*
8. Csepel SC	*13*	*6*	*1*	*6*	*17:19*	*13*
9. Tatabányai Bányász	*13*	*5*	*3*	*5*	*12:14*	*13*
10. Dorogi AC	*13*	*5*	*3*	*5*	*12:14*	*13*
11. Diósgyőri VTK	*13*	*4*	*3*	*6*	*12:19*	*11*
12. Szegedi EAC	*13*	*4*	*3*	*6*	*9:15*	*11*
13. Pécsi Dózsa	*13*	*3*	*–*	*10*	*21:31*	*6*
14. Debreceni VSC	*13*	*2*	*2*	*9*	*15:31*	*6*

NB I B

1. Egyetértés SC	*15*	*10*	*3*	*2*	*18:7*	*23*
2. Oroszlányi B.	*15*	*6*	*7*	*2*	*22: 11*	*19*
3. Győri MÁV DAC	*15*	*7*	*5*	*3*	*23: 13*	*19*
4. Dunaújvárosi K.	*15*	*6*	*7*	*2*	*28: 21*	*19*
5. Szomb. Haladás	*15*	*7*	*4*	*4*	*23: 17*	*18*
6. Salgótarjáni BTC	*15*	*4*	*9*	*2*	*18: 10*	*17*
7. Borsodi Bányász	*15*	*4*	*7*	*4*	*18: 16*	*15*
8. FŐSPED Szállítók	*15*	*6*	*3*	*6*	*18: 17*	*15*
9. Nyíregyházi Spart.	*15*	*6*	*3*	*6*	*13: 23*	*15*
10 BVSC	*15*	*5*	*4*	*6*	*19: 22*	*14*
11. Szf. VT Vasas	*15*	*4*	*5*	*6*	*26: 28*	*13*
12. Budafoki MTE	*15*	*3*	*6*	*6*	*14: 20*	*12*
13. Miskolci VSC	*15*	*3*	*6*	*6*	*14: 23*	*12*
14. Ózdi Kohász	*15*	*4*	*2*	*9*	*23: 32*	*10*
15. Ganz-MÁVAG	*15*	*3*	*4*	*8*	*17: 24*	*10*
16. Láng Vasas SK	*15*	*3*	*3*	*9*	*10: 20*	*9*

NB II, Keleti csoport

1. Egri Dózsa	*17*	*12*	*3*	*2*	*39: 15*	*27*
2. Kecskem. Dózsa	*17*	*11*	*4*	*2*	*39: 12*	*26*
3. Szegedi VSE	*17*	*10*	*3*	*4*	*32: 19*	*23*
4. Nyíregyh. MSE	*17*	*9*	*3*	*5*	*34: 31*	*21*
5. Szolnoki MTE	*17*	*8*	*4*	*5*	*37: 26*	*20*
6. Bp. Spartacus	*17*	*7*	*5*	*5*	*28: 28*	*19*
7. Jászberényi L.	*17*	*8*	*2*	*7*	*29: 26*	*18*
8. Gyulai MEDOSZ	*17*	*7*	*4*	*6*	*35: 30*	*18*
9. Kisterenyei B.	*17*	*7*	*4*	*6*	*27: 26*	*18*
10. Nagybátonyi B.	*17*	*6*	*4*	*7*	*20: 18*	*16*
11. Miskolci Bányász	*17*	*6*	*4*	*7*	*25: 36*	*16*
12. Kistext SE	*17*	*4*	*7*	*6*	*22: 20*	*15*
13. Vasas Izzó	*17*	*5*	*5*	*7*	*25: 28*	*15*
14. Bp. Előre SC	*17*	*6*	*2*	*9*	*23: 22*	*14*
15. Szolnoki MÁV	*17*	*3*	*6*	*8*	*32: 35*	*12*
16. Debreceni Dózsa	*17*	*4*	*4*	*9*	*22: 43*	*12*
17. Baglyasaljai B.	*17*	*4*	*2*	*11*	*20: 48*	*10*
18. B.csabai Előre	*17*	*1*	*4*	*12*	*15: 41*	*6*

NB II, Nyugati csoport

1. III. kerületi TTVE	*17*	*13*	*1*	*3*	*41: 17*	*27*
2. Pécsi BTC	*17*	*10*	*3*	*4*	*40: 17*	*23*
3. Pécsi VSK	*17*	*10*	*2*	*5*	*34: 19*	*22*
4. Pécsi Bányász	*17*	*8*	*6*	*3*	*33: 29*	*22*
5. Kaposvári Honvéd	*17*	*8*	*4*	*5*	*26: 18*	*20*
6. Erzsébeti VTK	*17*	*7*	*6*	*4*	*33: 30*	*20*
7. Budai Spartacus	*17*	*8*	*3*	*6*	*33: 24*	*19*
8. Pápai Textiles	*17*	*9*	*0*	*8*	*20: 16*	*18*
9. Esztergomi Vasas	*17*	*7*	*4*	*6*	*29: 26*	*18*
10. Szf. MÁV Előre	*17*	*8*	*2*	*7*	*26: 28*	*18*
11. Győri Dózsa	*17*	*6*	*3*	*8*	*26: 25*	*15*
12. VCS Traktorgyár	*17*	*5*	*4*	*8*	*21: 29*	*14*
13. Kőbányai Lombik	*17*	*6*	*1*	*10*	*25: 32*	*13*
14. Zalaeg. Dózsa	*17*	*3*	*7*	*7*	*14: 24*	*13*
15. Zalaegerszegi TE	*17*	*5*	*2*	*10*	*26: 37*	*12*
16. Mosonm. TE	*17*	*4*	*4*	*9*	*12: 29*	*12*
17. Veszprémi H.-P.	*17*	*4*	*3*	*10*	*17: 36*	*11*
18. Főv. Autóbusz	*17*	*1*	*7*	*9*	*13: 33*	*9*

A Magyar Népköztársasági Kupát nem írták ki.

A Diósgyőr együttese. Állnak (balról): Kiss L., Werner, Szigeti, Pócsik, Nyíri, Paulás, Bóta, Kovács, Balázs. Guggolnak: Ráczi, Sikora, Hódi, Tamás, Csányi, Szamek

Korabeli képeslapon a Népstadion

Gólkirály:
Tichy Lajos (Bp. Honvéd) 13 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Győri V. ETO	*X*	*2:0*	*2:4*	*3:1*		*0:0*		*2:0*					*3:1*	*4:0*
2. Bp. Honvéd		*X*				*2:1*		*1:1*		*5:1*		*4:0*	*3:1*	*3:0*
3. FTC		*2:7*	*X*			*1:0*	*0:0*	*4:0*	*1:1*		*3:0*		*5:1*	
4. Komló		*0:0*	*0:4*	*X*		*1:0*		*0:2*		*3:1*			*3:1*	*3:2*
5. Vasas SC	*0:4*	*2:0*	*2:2*	*0:0*	*X*	*4:1*		*3:0*					*2:0*	
6. Ú. Dózsa						*X*	*2:2*		*3:2*	*2:1*	*3:1*	*2:0*		*4:2*
7. MTK	*0:0*	*0:4*		*1:1*	*2:1*		*X*		*4:0*		*0:0*			
8. Csepel SC						*3:1*	*2:1*	*X*		*3:0*		*0:1*	*3:2*	*2:1*
9. Tatabánya	*0:0*	*1:0*		*0:1*	*2:0*			*1:0*	*X*		*2:0*			
10. Dorog	*0:0*		*2:1*		*1:0*		*1:1*		*2:0*	*X*	*1:0*	*1:0*		
11. Diósgyőr	*1:0*	*1:1*		*0:1*	*3:2*			*2:1*			*X*		*1:4*	
12. Szegedi EAC	*0:0*		*2:1*	*2:2*	*0:1*		*2:0*		*0:0*		*0:2*	*X*		
13. Pécsi Dózsa						*0:1*	*2:3*		*0:1*	*6:3*		*1:2*	*X*	*2:1*
14. Debreceni VSC			*1:5*		*1:2*		*1:2*		*3:2*	*1:1*	*1:1*	*1:0*		*X*

Mellékesen lejátszottak egy bajnokságot

Ma már szinte elképzelhetetlen újítással kezdődött az 1964-es futballév. A téli felkészülési időszakot a csapatok központi irányelvek szerint meghatározott, egységes alapozással töltötték. Nyilvánvaló, hogy nem mindenki lelkesedett érte, sejthetjük, mekkora ellenkezést váltott ki néhány játékosból és edzőből, ha a *Labdarúgás* című lapban *Pásztor Lajos* így fogalmazott: „A tatai edzőtáborban lefolytatott egységes alapozásnak és erőnléti felkészítésnek megvoltak a makacs ellenzői, sőt, olyanok is akadtak, akik megpróbáltak kibújni alóla, vagy éppen kontrakarikírozni is akarták a munkával kapcsolatos intézkedéseket. Mondanunk sem kell, hogy már az első bajnoki fordulók igazolták a tatai alapozás módszerbeli helyességét. A játékosok és a csapatok teljesítményén észre lehetett venni, melyik végezte lelkiismeretesen a kiszabott feladatokat."

Az idény végén a bajnokcsapat, a Ferencváros edzője, Mészáros József értékelt: „A mi játékosaink számára nem volt szokatlan a tatai edzésmunka, mert mi már az előző két évben is elég keményen készültünk. Nem mondom, hogy a fiúk lelkendeztek Tatáért, de megértették a jelentőségét és valamennyien úgy vélik, hasznukra vált." Aztán beszélt még arról, hogy szerinte mit sem ért volna a tatai felkészülés, ha nem dolgoznak utána az idényben is tisztességesen. Majd jobb híján azt javasolta – miután kiderült, hogy 1965-ben is kötelező lesz egy időre Tatára költözni –, hogy inkább megszakításokkal töltsenek a csapatok három hetet Tatán, s közben egy-egy hetet Budapesten készüljenek. Volentik Béla, aki április végén vette át az MTK-t, szemben a *Képes Sport* és a *Labdarúgás* azon véleményével, hogy javult a bajnokság színvonala,

A Ferencváros bajnokcsapata. Hátul (balról): Mészáros József edző, Havasi, Varga, Dalnoki, Albert, Mátrai, Páncsics. Középen: Friedmanszky, Rátkai, Novák, Juhász, Vilezsál, Galambos. Elöl: Fenyvesi II, Rákosi, Perecsi, Géczi, Orosz, Fenyvesi dr.

elégedetlenkedett: „A magyar játékosok technikai és taktikai tudása nem megfelelő, s erőnléte is elmarad a nemzetközi élvonalban szereplő játékosoké mögött." A Baróti Lajos segítőjeként is dolgozó edző érdekes megállapításra jutott: szerinte túlterheltek voltak a magyar labdarúgók. Azt mondta: „Többéves külföldi tapasztalat után bátran elmondhatom, hogy az idén a magyar éljátékosok jobban igénybe voltak véve, mint a profik általában. Egymást követték a heti bajnoki mérkőzések, az MNK-találkozók, a különféle kupamérkőzések, s néhányan még a válogatott csapatokban is szerepeltek. Az MTK játékosai 6 hónap alatt 42 mérkőzést játszottak, s közülük néhányat pokoli hőségben."

Kétségtelen, hogy a legjobb gárda nyerte az aranyérmet.

A Fradi az első tíz fordulóban tíz győzelmet aratott, s ötpontos előnyre tett szert a Kléber Gábor (az egykori válogatott játékos, majd tekintélyes újságíró) által vezetett Tatabányai Bányásszal, valamint a Budapesti Honvéddal szemben, amikor kikapott az addig közepesen szereplő Vasastól. Mészáros József nem esett kétségbe, úgy festett, mintha kicsit meg is könnyebbült volna. Mint elmondta a sajtónak, játékosait nyomasztotta a hosszú győzelmi széria, s hogy mindenki a Ferencvárosra fente a fogát. Ugyan a piros-kékek elleni botlás után a bajnoki címvédő Győri Vasas ETO ellen is csak döntetlent játszott a csapat, de utána a tavasz talán legjobb teljesítményével 6:1-re kiütötte az addig remekelő tatabányai bányászokat.

Harc a légtérben a Honvéd–Ferencváros bajnokin

Az volt az első fél idény utolsó mérkőzése, a Fradi négy ponttal előzte meg a Honvédot, s öttel a Tatabányát. A mesternégyest szerző Albert Flórián 19 találattal állt a góllövőlista élén.

Talán érdemes megjegyezni, hogy a június 7-i, 13. fordulót követően a válogatott tulajdonképpen különleges felkészülés nélkül utazott ki a Nemzetek Európa Kupája spanyolországi négyes döntőjére, ahol június 17-én és 20-án játszott, majd hazatérve a futballisták visszamentek a klubjaikba, mivel két héttel később már folytatódott a bajnokság.

Maradva az FTC-nél: a csapat hét bajnoki vagy MNK-mérkőzést játszott júliusban, s csupán egyet veszített el: 85 000 néző előtt az Újpesti Dózsa elleni derbit. (Az MLSZ egyébként olasz játékvezetőt hozatott a rangadóra, Sbardella fújta a sípot.) A rekkenő hőségben többen is roszszul lettek a budapesti utcákon, ám a legnagyobb honi arénában legfeljebb csak a játéktól ájuldoztak az emberek. Attól ellenben nem is egyszer: remek összecsapásokat hozott a kettős rangadó szinte mind a 180 perce. A Bp. Honvéd ugyancsak nemzetközi mércével mérve is kiváló meccsen győzte le 4:3-ra a Vasast. Nem hétköznapi körülmények között: a duplájával a góllövőlista élén a sérült Albertet elhagyó Tichy Lajos a 88. és a 89. percben szerzett találatokkal fordított, s nyerte meg a mérkőzést.

A négy nap alatt előbb az Újpesti Dózsát, majd a Vasast is legyőző kispestiek két pontra megközelítették a Ferencvárost, a zöld-fehér hívek kezdtek aggódni, azonban a Tatabánya, majd a Győri Vasas ETO is megverte Kispéter Mihály együttesét a következő hetekben. Megint jól állt tehát a Fradi. Ám a tavasszal nagyszerű formában játszó Albert hosszú hiányzását nagyon

megérezte a rangadókon a csapat. Augusztus 26-án a Honvéd 4:1-re, majd négy nappal később a Vasas 3:0-ra megverte az első számú bajnokesélyest. Az FTC szerencséjére ugyanabban a fordulóban Török Gábor kivédte a katonacsapat szemét, a Csepel 1:0-ra legyőzte a nyár közepéhez hasonlóan ismét a legrosszabbkor megbotló kispestieket.

Így aztán a Ferencváros szeptember 6-án úgy utazott a „szokásos" bányásznapi tatabányai mérkőzésére, hogy győzelme esetén a riválisa eredményétől függetlenül bebiztosítja a bajnoki címét.

Huszonötezren zsúfolódtak össze a tatabányai pályán, az MLSZ, ahogyan az idényben több rangadóra is, újra külföldi bírót kért, a jugoszláv Botics dirigált. (Közben a Bp. Honvéd–MTK-n az osztrák Kainer.) Tíz kihagyott találkozó után Albert Flórián is játékra jelentkezett, de elsősorban nem ő teljesített jól, hanem Varga Zoltán és Rákosi Gyula. Utóbbi szerezte a mérkőzés egyetlen gólját, amivel eldőlt a bajnokság. Hektikusak voltak az utolsó percek, Szepesi rosszul sikerült véletlen belépője után Galambos Antal, a zöld-fehérek fedezete lábtörést szenvedett. (Tatabánya balszerencsés helyszín volt az idényben. A Dózsa vendégjátékakor Cselényi kapus az első percekben eltörte a kezét, előbb Solymosi Ernő állt a helyére, majd Zámbó Sándor is őrizte egy ideig a lila-fehérek kapuját. A bányászoknak könnyű dolga volt, nyertek is 5:1-re.)

A Ferencváros ugyan csak negyedik lett a második fél idény tabelláján a Bp. Honvéd, a Győri Vasas ETO és a Vasas mögött, de csupán egy ponttal szerzett kevesebbet, mint az említett hármas. Azaz bőven maradt a tavaszi előnyéből. Mészáros József együttese mind a négy vereségét budapesti riválisa ellen szenvedte el – nyilvánvaló, hogy nem a hagyományos ellenfelekkel szemben szedte össze az aranyhoz szükséges pontokat. Ellenben a fővárosiak közül egyedüliként vidékiekkel szemben mindössze három pontot hullajtott el.

MÁSODIK VONAL

Nézőcsúcs

A Láng Vasas aligha remélte, hogy 55 ezer nézője lesz

1964. június 7-én 55 ezren látták az NB I B-ben a legutolsó Láng és a 6. helyen álló BVSC bajnokiját, ez az abszolút nézőcsúcs a honi második vonal történetében. Azon a vasárnapon a Népstadionban két találkozót rendeztek, az előmérkőzésen BVSC 2:1-re győzött. A két csapat a „nagyokhoz" hasonló szerelést öltött (zöld-fehér, illetve piros-kék), hogy még jobban kedvezzen a Ferencváros és a Vasas csatájára várakozó közönségnek. (Képes Sport 1964. június 9.)

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Albert októberben ellenállhatatlan volt

Nagyot javult 1963-hoz képest az A-válogatott teljesítménye. A veterán futballszakíró (és tördelőszerkesztő…), *Mattanovich Béla* a *Labdarúgás 1964. novemberi* számában publikált összeállítást a szezon eredményeiről, összehasonlítva az előzőekkel. Kiszámolta, hogy a nyolc mérkőzésen elért öt győzelem és egy döntetlen 68,7 százalékot jelentett, ami az 1958-cal kezdődött akkori „modern korban" a harmadik legsikeresebb volt, a kiemelkedő, s európai elsőséget hozó, 1959-es 81,2 százalék és az 1962-es 75 százalék mögött. (A fentiekből azt a következtetést is levonhatjuk, hogy szerencsére a nagy tornák esztendeiben jól teljesített a csapat. 1960-ban is, de akkor nem jutott el a kontinensbajnokság négyes döntőjébe.)

Baróti Lajos a nyolc találkozón 25 játékost szerepeltetett, közülük heten (Tóth, Géczi, Puskás, Mathesz, Komora, Varga, Nagy Antal) ebben az évben szerepeltek először a nagyválogatottban. A magyar futball akkori főváros-centrikusságát húzza alá, hogy a negyedszáz játékos közül mindössze egy (!), a győri Tóth László kapus került be vidéki alakulatból a legjobbak közé. A Vasasból nyolc, az FTC-ből hét, a Bp. Honvédból négy, az Újpesti Dózsából három, az MTK-ból két játékost küldött a pályára Baróti Lajos.

A Linzer ASK elleni edzőmérkőzéssel, egy kint 3:0-val készült fel az A-válogatott a franciák elleni párizsi, kontinensbajnoki negyeddöntőre. Sikerrel, mert a „fények városában" is diadalt aratott. A magyar együttes már akkor, a kétmeccses párbaj első felében eldöntötte a továbbjutást. A Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Sipos – Göröcs, Rákosi, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. alkotta tizenegy (elsősorban Albert és Tichy pazar játékával) 3:1-re győzött. Leírni milliószor könnyebb, mint véghezvinni: a gárda óriási lelki tehertől szabadult meg nagyszerű győzelmével. Tichy Lajos például, amikor belőtte a harmadik gólt, széttárta karjait és sírva fakadt örömében.

Május harmadik napján kicsit megdöccent a csapat szekere. A Práterben a Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Sipos – Göröcs, Rákosi, Albert, Tichy, Fenyvesi dr. összeállítású alakulat egy büntetőből kapott góllal vereséget szenvedett a Guttmann Béla és Joschi Walter által dirigált osztrák válogatottól (0:1). Baróti Lajos elégedett volt a hátsó alakzat és a fedezetek teljesítményével, a csatárok ellenben négy-öt biztos gólszerzési lehetőséget is elszalasztottak. Erre mondta a lehető legegyszerűbben a 38 éves Walter a meccs után: „A magyarok azért nem tudtak győzni, mert rengeteg helyzetet kihagytak."

A szokásoknak megfelelően több fronton is találkoztak egymással a magyar és az osztrák labdarúgás képviselői. A B-válogatott (Szarka – Novák, Orbán, Mihalecz – Palotai, Perecsi – Nagy Gy., Komora, Bene, Dunai II, Katona, csereként Povázsai) 5:0-ra nyert Budapesten, mint ahogy ezzel az eredménnyel győzött az utánpótláscsapat is Győrben Felső-Ausztria alakulata ellen. (Az „U" május 13-án aztán 2:1-re megverte az angolokat is a Népstadionban, azonban másfél héttel később 2:1-re kikapott a románoktól Bukarestben.) Az ifik 2:0-ra győztek Bécsújhelyen.

Az A-válogatott veresége gyorsan feledésbe merült, miután május 23-án 2:1-re legyőzte a franciákat, s ezzel bejutott Európa legjobb négy válogatottja közé. Concetto Lo Bello játékvezetése mellett a vendégek Nestor Combin gyors góljával ugyan kicsit ráijesztettek a

Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Sipos – Sándor, Rákosi, Tichy, Bene, Fenyvesi dr. tizenegyre, ám csak kicsit, mert Sipos Ferenc már a 25. percben kiegyenlített, aztán Bene Ferenc az 55. percben lőtt gólja mindent eldöntött. A magyar válogatott 41 lövést küldött a 90 perc alatt a francia kapus, Pierre Bernard kapujára.

A harmadik helyezettként zárt Nemzetek Európa Kupája után a nagyválogatott októberben vívott még három találkozót. Az utánpótlás-válogatott addig szeptember 2-án 1:1-et játszott a keletnémetekkel, majd szeptember 26-án példátlanul nagy különbséggel, 5:0-ra megverte a szovjeteket a Népstadionban. Igaz, ugyanaznap az ifik 5:1-re kaptak ki Tbilisziben.

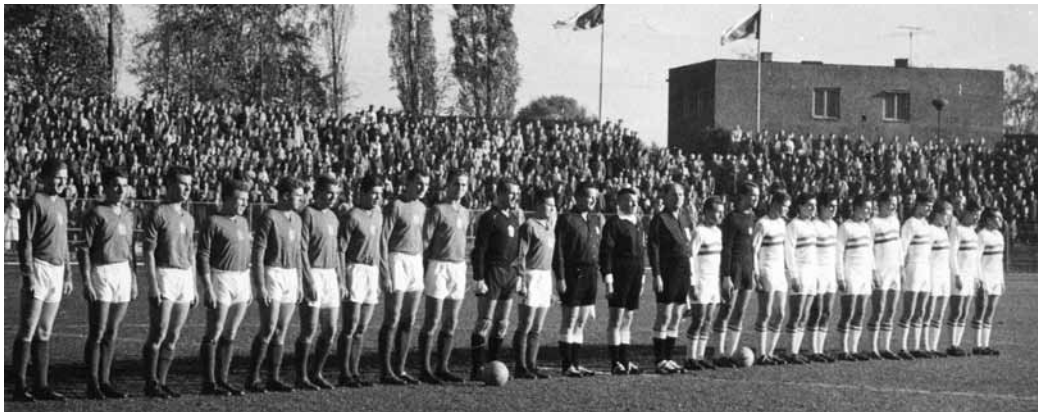
Sándor (balra) zászlócseréje a franciák kapitányával, Bernard-ral

Október vitathatatlanul Albert Flórián hónapja volt az A-válogatottban. A Ferencváros csatára a svájciaknak, a csehszlovákoknak és a jugoszlávoknak is két-két gólt lőtt, e 270 perc alatt a csapatból senki más nem talált a kapuba. Bernben, a tíz évvel azelőtti világbajnoki döntő helyszínén, az „elátkozott" Wankdorfban szerepelt együttesünk. Az újonc kapussal, a győri Tóth Lászlóval felálló tizenegy (a mezőnyjátékosok: Mátrai, Mészöly, Sárosi – Solymosi, Sipos – Rákosi, Göröcs, Albert, Puskás, Fenyvesi dr., majd Pál II) 2:0-ra nyert.

Október 11-én a világbajnoki ezüstérmes vendégeskedett a kontinensbajnokság bronzérmesénél. A csehszlovákok ellen Albert Flórián gólpárbajt vívott Tomáš Pospíchallal: mindkét játékos két gólt szerzett. A Tóth L. (Géczi) – Mátrai, Mészöly, Sárosi –Solymosi, Sipos – Sándor, Göröcs, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr. összeállítású vendéglátók nem bírták el a győri kapus két súlyos hibáját. Sándor Csikar, aki 1949-ben a csehszlovákok ellen debütált a válóga-

Kivonul a magyar (balra) és a csehszlovák nemzeti tizenegy

Ostravai fotó a csehszlovák és a magyar (jobbra) B-csapatról

tottban, másfél évtized után ezen a találkozón búcsúzott a nemzeti tizenegytől. Hetvenötödik válogatottságát ünnepelte, ezzel Bozsik József, Grosics Gyula és Puskás Ferenc mögött negyedik volt az örökranglistán.

A B-válogatott (Tamás – Kiss Z., Nagykaposi, Juhos – Mathesz, Máté – Pál II, Nagy A., Menczel, Laczkó, Keglovich, csereként pályára lépett még Kuharszky), folytatva az évi hibátlan sorozatát, 2:0-ra győzött Ostravában. Az utánpótlás-válogatott Páncsics Miklós két góljával 2:2-re zárt Trencsénben. Az ifik 1:0-ra nyertek a Népstadionban.

Október végén „jugoszláv napokat" tartott a válogatott, tíz nappal azután, hogy az olimpiai gárda legyőzte Japánban a „kékek" ötkarikás alakulatát. Az A- és a B-csapatnak sem ment rosszul. A második garnitúra (vagy inkább a harmadik, gondoljunk csak arra, hogy az olimpiai bajnokok hiányoztak), Tamás – Jenei, Nagykaposi, Juhos – Mathesz, Máté – Pál II, Kuharszky, Kuti, Korsós, Keglovich összeállításban (később Laczkóval is a fedélzeten) 1:0-ra győzött Eszéken, s így százszázalékos mérleggel zárta az 1964-es évet. Noha az utánpótlás kikapott 2:1-re Szabadkán, s az ifik is csupán 1:1-re végeztek a Népstadionban, az A-válogatottak találkozójának előmeccsén, ám ahogy mondani szokták, minden jó, ha a vége jó! Baróti Lajos együttese, miután 1962 és 1963 októberében is kikapott a „kékektől", végre legyőzte őket. A Tóth L. (Géczi) – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Mathesz, Solymosi – Nagy A., Göröcs, Albert (Puskás L.) Rákosi, Fenyvesi dr. összetételű együttesben különösen a 65 percet játszó, de addigra a mérkőzésen már két gólt is szerző Albert Flórián csillogott. A „plávik" a 89. percben Skoblar révén szépítettek.

1964. ápr. 25.	Párizs	FRANCIAO.	3:1 (2:0)	Eb-selejtező	Albert, Tichy 2
1964. máj. 3.	Bécs	AUSZTRIA	0:1 (0:0)		
1964. máj. 23.	Bp., Népst.	FRANCIAO.	2:1 (1:1)	Eb-selejtező	Sipos, Bene
1964. jún. 17.	Madrid	SPANYOLO.	1:2 (0:1, 1:1, 1:1)	Eb-elődöntő	Bene
1964. jún. 20.	Barcelona	DÁNIA	3:1 (1:0, 1:1, 1:1)	Eb-3.	Bene, Novák 2
1964. okt. 4.	Bern	SVÁJC	2:0 (1:0)		Albert 2
1964. okt. 11.	Bp., Népst.	CSEHSZL.	2:2 (1:1)		Albert 2
1964. okt. 25.	Bp., Népst.	JUGOSZL.	2:1 (2:0)		Albert 2

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

8 mérkőzésen: Fenyvesi Máté dr. (FTC), Mészöly Kálmán (Vasas)

7 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), Mátrai Sándor (FTC), Sárosi László (Vasas), Sipos Ferenc (Bp. Honvéd)

6 mérkőzésen: Rákosi Gyula (FTC)

5 mérkőzésen: Göröcs János (Ú. Dózsa), Szentmihályi Antal (Vasas)

4 mérkőzésen: Nagy István (MTK), Solymosi Ernő (Ú. Dózsa), Tichy Lajos (Bp. Honvéd)

3 mérkőzésen: Bene Ferenc (Ú. Dózsa), Tóth László (Győri Vasas ETO)

2 mérkőzésen: Géczi István (FTC), Puskás Lajos (Vasas), Sándor Károly (MTK)

1 mérkőzésen: Farkas János (Vasas), Ihász Kálmán (Vasas), Komora Imre (Bp. Honvéd), Mathesz Imre (Vasas), Nagy Antal (Bp. Honvéd), Novák Dezső (FTC), Pál II Tibor (Vasas), Varga Zoltán (FTC)

KONTINENSBAJNOKSÁG SPANYOLORSZÁGBAN

Csalódásként megélt Eb-bronz

Baróti Lajos az 1962-es világbajnokságon ötödik, négy évvel később hatodik helyen zárt csapata a köztes négy évben rendezett kontinensbajnokságon is igazolta: kilábalt az Aranycsapat kiöregedését követő hullámvölgyből. A franciák elleni negyeddöntőben aratott kettős győzelem után bizakodva várta a négyes döntőt, amelyben a házigazdák ellen lépett először pályára.

Remek meccset vívott a klubtornákon rendre vitézkedő spanyolokkal, s csak hosszabbításban maradt alul, 2:1-re kikapva. Szentmihályi Antal élete egyik legnagyobb napja volt ez, csodálatos védések sorozatát mutatta be. De jól játszott a Mátrai, Mészöly, Sipos, Sárosi felállítású védelem is. A középpályások közül a fáradhatatlan Nagy István tűnt ki, Komora Imre viszont nem nagyon bírt a spanyolok első számú csillagával, Luis Suárezzel. A csatársorban Bene Ferenc volt a legaktívabb (ő egyenlítette ki a 85. percben Pereda a 35. percben született vezető gólját), Fenyvesi Máté megfelelt, míg a selejtezőkön remek formát mutató Albert, Tichy kettős passzívabb volt a szokottnál – a korabeli sajtó értékelése szerint. Bene később maga azt mesélte, nem tudja megbocsátani magának, hogy háromszor is hibázott, amikor már csak Iríbarral állt szemben. Még így is lett volna esély a döntőbe jutásra, ám a 113. percben a Real Madrid szélsője, Amancio belőtte a házigazdák számára üdvözítő találatot. Három nappal a vereség után a bronzéremért játszhatott a csapat. A néhány évvel korábban még szinte megbonthatatlannak vélt jobbszárny két tagjából a nem meccsfitt Csikar a szerepet nem ka-

1964. június 17-én a magyar válogatott 2:1-re veszített a spanyolokkal szemben. Állnak (balról): Szentmihályi, Sipos, Mátrai, Mészöly, Sárosi, Nagy István.Guggolnak: Bene, Komora, Albert, Tichy, Fenyvesi

pott tartalékok között ült, az újpesti karmester, Göröcs pedig az Eb-re való indulás előtti napon lejátszott Csepel–Újpest mérkőzésen akkorát ütközött a vasgyáriak fedezetével, Kleibán Antallal, hogy kulcscsonttörés gyanúja miatt ki sem utazhatott Spanyolországba. A Titinek becézett dirigensnek finoman szólva nem volt szerencséje a nagy tornákkal. De sérülése miatt nem számíthatott a kapitány Nógrádira és Rákosira sem.

Akárcsak a madridi elődöntőben, a barcelonai találkozón is 120 perces csatára kényszerült az ezúttal Novák Dezsőt, Solymosi Ernőt, Ihász Kálmánt, Farkas Jánost és Varga Zoltánt is csatasorba állító magyar gárda. (A további hat: Szentmihályi, Mészöly, Sipos, Albert, Bene, Fenyvesi.) Bene ugyan már a tizedik percben vezetést szerzett, ám ez a gól a nagy mezőnyfölény ellenére sem volt elégséges a győzelemhez. A dánok a második félidőben csupán egyszer „tévedtek" át a magyar térfélre, ám ebből az egy akcióból Carl Bertelsen a 81. percben kiegyenlített. Mindez felbőszíthette a magyarokat, mert a hosszabbításban már kitűnően futballoztak. A 107. percben az Albert Flórián buktatásáért megítélt tizenegyest Novák Dezső lőtte Leif Nielsen kapujába, aki négy perccel később szabadrúgásból is legyőzte a dánok kapusát (3:1). A mindössze háromezres publikum tapssal búcsúzott a meccs után Európa harmadik legjobb válogatottjától. A négyes „minidöntő" társgólkirályai egyébként a spanyol Pereda társaságában Bene Ferenc és **Novák Dezső** lettek.

A tornát végül a spanyolok nyerték, miután a döntőben 2:1-re legyőzték a szovjeteket.

A magyar keret: Gelei József, Szentmihályi Antal kapusok, Albert Flórián, Bene Ferenc, Farkas János, Fenyvesi Máté dr., Ihász Kálmán, Komora Imre, Mátrai Sándor, Mészöly Kálmán, Nagy István, Novák Dezső, Rákosi Gyula, Sárosi László, Sipos Ferenc, Solymosi Ernő, Tichy Lajos, Varga Zoltán mezőnyjátékosok.

Nemzetek Európa Kupája
Elődöntő
Spanyolország–Magyarország 2:1 (1:0, 1:1, 1:1)

Június 17., Madrid, 34 713 néző. Jv.: Blavier (belga)

Spanyolország: Iríbar – Rivilla, Olivella, Calleja – Zoco, Fusté – Amancio, Pereda, Marcelino, Suárez, Lapetra

Magyarország: Szentmihályi – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Sipos – Bene, Komora, Albert, Tichy, Fenyvesi dr.

Gólszerző: Pereda (35.), Bene (85.), Amancio (113.)

A 3. helyért
Magyarország–Dánia 3:1 (1:0, 1:1, 1:1)

Június 20., Barcelona, 3869 néző. Jv.: Mellet (svájci)

Magyarország: Szentmihályi – Novák, Mészöly, Ihász – Solymosi, Sipos – Farkas, Varga, Albert, Bene, Fenyvesi dr.

Dánia: L. Nielsen – Wolmar, K. Hansen, B. Hansen – B. Larsen, E. Nielsen – Bertelsen, O. Sørensen, O. Madsen, Thorst, Danielsen

Gólszerző: Bene (10.), Bertelsen (81.), Novák (107. – 11-esből, 110.)

Futballünneppé avatták október 23-át

Nyolc évvel az ötvenhatos forradalom kitörése után ünnepelt Magyarország. Bár már jó másfél évvel a nagy amnesztia után voltunk, nem „úgy". Csak a futballválogatott sikeréről értesülve. Mindazonáltal akadt, aki nem feledkezett el a két dátum összecsengéséről. Lakat Károly – akkor még „dr." nélkül – azt találta mondani Szepesi György mikrofonjába, ami a szívén volt: „Annak különösen örülök, hogy éppen október 23-án tudtunk ekkora örömet szerezni a magyar népnek!"

Az ötkarikás csapat 1963 elején állt össze először, hogy aztán rengeteg felkészülési mérkőzésen, közben egy emlékezetes afrikai túrán, illetve a svédek, majd a spanyolok elleni selejtezőkön át eljusson Tokióba. (Az utolsó két grádicsot jelentő, spanyolok elleni páros mérkőzés öt góljából a torna későbbi gólkirálya, Bene Ferenc négyet szerzett.)

A keret kétségtelenül minden segítséget megkapott a hivatalos sportvezetéstől, már szeptember végén megérkezett Japánba, hogy megfelelően akklimatizálódjon a torna kezdetére. Mi tagadás, sikerült. A felkészülési mérkőzések eredményei is mutatták ezt (négy helyi ellenfélnek, köztük az ottani B-, majd az olimpiai csapatnak 30 gólt rúgott a társaság), majd fantasztikus rajtot vett, 6:0-ra megverte a marokkói válogatottat. Horribile dictu: a még mindig csak 19 éves, de addigra már az Eb-döntő társgólkirályaként is ünnepelt Bene Ferenc hat góljával. Miután a Koreai NDK a csoportunkba sorsolt válogatottja, illetve az ország teljes olimpiai küldöttsége visszalépett a játékoktól a NOB-bal való nézetkülönbsége miatt (az úgynevezett GANEFO-játékok szereplőit a nemzetközi szövetség eltiltotta az olimpiai részvételtől, emiatt tiltakoztak az észak-koreaiak), a magyar csapat már az észak-afrikaiaknak rúgott hatossal továbbjutott a csoportból. Így a jugoszlávok elleni meccs „csupán" a csoportelsőség kérdéséről döntött. Ez volt a csak október elején, a tartalékokkal a többiek után utazó Csernai Tibor élete mérkőzése, a címvédő elleni 5:4-es diadalból négy dugóval vette ki a részét. De remekelt a románok elleni negyeddöntőben is: a 2:0-t két Csernai-gól szállította. Még a tizenegyest is ő lőtte, hasonlóan egyébként a jugoszlávok elleni második büntetőhöz, holott olyan remek ítéletvégrehajtók is a pályán voltak, mint Novák Dezső, vagy a jugók ellen már egy büntetőt addig értékesítő Bene Ferenc. Az elődöntőben a magyar együttesnek jutott a legkönnyebb ellenfél, hiszen a másik ágon a csehszlovák és a Sós Károly által irányított egyesített német csapat (valójában a keletnémet B-válogatott) tusakodott egymással. Nekünk az Egyesült Arab Köztársaság legénységével kellett harcba szállnunk, amely ugyan akkoriban az afrikai kontinens legerő-

A dobogó legmagasabb fokán Novák Dezső

sebb válogatottjának számított, de tudásban messze állt a magyartól. Ezt mutatta az eredmény, a Bene Ferenc négy, illetve Komora Imre két góljával elért 6:0-s siker.

Bene Ferenc az olimpiai aranyérmével

A finálé előtti edzéseken megsérült két alapember, Gelei József és Palotai Károly, így Lakat Károly változtatni kényszerült az összeállításon. A csehszlovákokkal óriási mecscset vívott a csapat, az első félidőben, a magyar fölény ellenére nem is esett gól, a másodikban Bene jobbról középre lőtt labdája az ellenfél védőjéről, Vladimir Weissről a saját kapujába pattant. (Ha rajta átmegy a labda, nagy valószínűséggel az érkező Csernai vagy Katona valamelyike értékesíti a ziccert.) A vezető gól után nyugodtabban játszott a csapat, s az 59. percben Bene belőtte a tornán a tizenkettedik (!) gólját. *Lakat T. Károly*, aki édesapjáért és a fiúkért izgulva rádión hallgatta a magyar idő szerint reggel fél hétkor kezdődő mérkőzést, majd aztán felvételről és az apai mesékből ezerszer is rekonstruálhatta az elsőre csak Szepesi elmondása alapján elképzelt gólt, így írta le az olimpiai döntőt az MLSZ gondozásában kiadott, *Válogatott gyűjtemény* című könyvben: „(Novák Dezső) milliméterre kiszámított labdát ívelt Tokió magyar hőse elé, aki elindult a csehszlovák kapu felé. Útközben három védőt cselezett ki (volt, akit kétszer is…), majd amikor már majdnem az alapvonalnál járt, s mindenki arra számított, hogy bead vagy begurít, lehetetlen szögből jobbal irgalmatlan erejű bombát eresztett meg. A labda elemi erővel vágódott Schmucker feje fölött a kapuba, a hálóról kipattanót Katona, a Bp. Honvéd balszélsője azért »biztos, ami biztos« alapon még egyszer bevágta, hogy ő se jöjjön el gól nélkül Tokióból… Varázslatos gól volt, sőt egy kicsit több is annál.

Amolyan »gólskicc« – Liverpoolra! Kevesen fedezték még fel ugyanis, hogy Bene tokiói szlalomja, mintegy előjátéka volt annak az álomgólnak, amelyet közel két évvel később, az 1966-os angliai világbajnokságon Brazília ellen szerzett."

A végén még Brumovský szépített, de ez már nem számított. A magyar labdarúgó-válogatott, 1952 után ismét, olimpiai bajnok lett.

A magyar keret: Gelei József, Szentmihályi Antal kapusok, Bene Ferenc, Csernai Tibor, Farkas János, Ihász Kálmán, Katona Sándor, Komora Imre, Nógrádi Ferenc, Novák Dezső, Orbán Árpád, Palotai Károly, Szepesi Gusztáv, Varga Zoltán mezőnyjátékosok. Nem játszó tartalékok: Dunai II Antal, Káposzta Benő, Nagy György, Nagy István, Orosz Pál.

Olimpiai döntő

Magyarország–Csehszlovákia 2:1 (0:0)

1964. október 23., Tokió, Olimpiai stadion, 75 000 néző. Jv.: Askhenazi (izraeli)

Magyarország: Szentmihályi – Novák, Orbán, Ihász – Nógrádi, Szepesi - Farkas, Csernai, Bene, Komora, Katona

Csehszlovákia: Schmucker – Urban, Weiss, Pičman – Vojta, Geleta – Brumovský, Mráz, Lichtnégl, Masný, Valošek

Gólszerző: Weiss (47. – öngól), Bene (59.), Brumovský (80.)

UEFA-TORNA

Kétszer 1:2

A magyar ifjúsági válogatott március végén Hollandiában szerepelt az UEFA korosztályos versenyének 24-es döntőjében. A háromcsapatos csoport első mérkőzésén a spanyolok 4:0-ra megverték a belgákat, majd mindkét együttes 2:1-re legyőzte a – későbbi pályafutások alapján – jó erőkből álló magyar legénységet. Az Amersfoortban, majd Hilversumban pályára lépett keret tagjai közül később Vellai István, Bánkuti István, Noskó Ernő, Juhász István, Kocsis Lajos és Varga Zoltán is az A-válogatottságig jutott. Mindkét gólt az újpesti Stadler István szerezte.

A magyar csapatban pályára léptek: Fónyad (Bp. Honvéd), Vlaszák (Pécsi Dózsa) kapusok, Kovács (Vasas), Simon (Dorog), Liebháber (Vasas), Vellai (Csepel), Bánkuti (Budafoki MTE), Noskó (Vasas Izzó), Nyírő (Ú. Dózsa), Stadler (Ú. Dózsa), Juhász (FTC), Németh (FTC), Varga (FTC), Kocsis (Szegedi VSE), Bartalos (Dorog) mezőnyjátékosok.

A magyar csatár és a belga kapus harca

EURÓPAI KUPÁK

KEK-döntőt vívott az MTK

1963 őszének végére két magyar csapat, a KEK-ben az MTK, a VVK-ban az Újpesti Dózsa maradt versenyben.

A lila-fehérek március elején súlyos, 5:2-es vereséget szenvedtek a VVK-t 1962 és 1963 tavaszán is megnyerő Valenciától. Ugyanakkor a lila-fehér együttes erejét jelzi, hogy volt esélye a továbbjutásra, vagy legalábbis a harmadik meccs kiharcolására, miután a Megyeri úti visszavágón – Bene, Kuharszky és Görögcs egy-egy találatával – 3:1-re nyert. Noha a Dózsa jól futballozott a visszavágón (ezt elismerte Ricardo Zamora, a vendégek kapusa, a legendás Ördög azonos nevű fia is), mégis kiesett.

A Celtic–MTK műsorfüzete

Az MTK ellenben túljutott a Fenerbahçén (a budapesti 2:0 és az isztambuli 1:3 után Kuti István a 86. percben elért góljával a harmadik összecsapáson 1:0-ra nyert Rómában), s ez azért is volt jeles diadal, mert akkoriban a magyar klubok rendre elvéreztek a törökökkel szemben. Mint a Csepel 1959-ben a Fener, majd a Ferencváros 1963 őszén a Galatasaray ellen.

A következő ellenfélként a skót Celtic következett. Az első találkozón (Sándor, Kovács III és Halápi nélkül) 3:0-ra kikapott az MTK. Kovács Imre, a gárda edzője azt mondta a lefújás után,

nem tartja elképzelhetetlennek, hogy Budapesten a kék-fehéreknek sikerül kiharcolni legalább a harmadik mérkőzés lehetőségét. Ám a Népstadionban már nem ő, hanem Volentik Béla irányította a csapatot. Az MTK 4:0-ra kiütötte a skótokat. *Hegyi Iván* írta a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben e találkozóra visszaemlékezve: „1964. április 29-én a magyar klubfutballtörténet legszebb fejezeteinek egyikét írták a kék-fehérek. Kuti már a tizenkettedik percben Sándor-módra becsapta a kapust: éles szögből a beadást váró John Fallon hálójába lőtt. Az 1:0 azonban még nem fenyegette a Celtic döntőbe jutását, annál inkább a 2:0! Fallon Takács László labdáját sem tudta hárítani, ám a »vészkapus«, a balhátvéd Tommy Gemmell mentett, a gólvonalas kezezést pedig Vlahojannis osztrák játékvezető tizenegyessel büntette. Vasas a jobb sarokba lőtt, és még csak negyvenhét perc telt el… S a hatvanharmadik percben már 3:3-ra állt az összesítés! Az »egyenlítő« gólt a makacs sérüléséből felépült Sándor szerezte, de a nagy alakítás Bödöré volt: a belsőcsatár érzéssel lépte át Halápi István passzát, hogy a mögötte érkező Csikaron senki ne maradjon. A legszebb gól azonban még hátravolt. A nyolcvankettedik percben Nagy ívelt középre, és átadását a másik István, Kuti a levegőből, kapásból, ragyogó mozdulattal a felső lécre zúdította, a labda pedig a kapufáról a hálóba vágódott (4:0).” Az MTK – első magyar csapatként – nemzetközi kupadöntőt játszhatott.

Danszky és Nagy István között a Sporting támadója, Figueiredo

A finálében aztán több fordulat után – az MTK szemszögéből 1:0, majd 1:2, aztán 3:2, s végül 3:3 –, először a kupahistóriában hosszabbítani, majd másodszor ismételni kellett. A négy későbbi vb-bronzérmessel felálló – az ötödik, Hilário sérülés miatt nem játszhatott a két belgiumi finálében – lisszaboni Sporting csak nagy szerencsével – a mi szemünkkel nézve: ritka peches szituáció után – tudott felülkerekedni. A 21. percben João Morais szöglete után Kovalik aláfutott labdának. Igaz, kicsit nyomták is a magyar kapust, ám ez sem mentség: ujjheggyel beleért ugyan a labdába, de az a kezéről a bal kapufa tövére, onnan pedig a gólvonalon túlra pattant. Balszerencsés lezárása volt ez egy nagyszerű, ám néhányszor Fortuna keze nyomát is magán viselő bravúrsorozatnak…

Sándor Csikar választ a döntő előtt

S hogy az utódok elmerenghessenek egy kissé az egykor volt futballdicsőségen: a 11 KEK-meccsen pályára lépő 17 MTK-futballista közül mindössze három, a zseniális Sándor Csikar (75), a csupaszív Paróka (Nagy István, 22) és a diadalmas kupasorozat közben a Vasasba igazolt Szimcsák I István (6) kapott kettőnél többször szerepet a

A KEK-döntős MTK. Állnak (balról): Danszky József, Kovács III Ferenc, Keszei György, Jenei István, Nagy István. Elöl: Sándor Károly, Vasas Mihály, Bödör László, Kuti István, Halápi István, Kovalik Ferenc

magyar nagyválogatottban!

1964 őszén három magyar csapat lépett ki az európai porondra. A Bp. Honvéd a reméltnél sokkal hamarabb elbúcsúzott a KEK-től, miután a kinti 2:0-s vereség után itthon csak 1:0-ra nyert a svájci Lausanne-Sports ellen. Ellenben a Győri Vasas ETO (BEK) és a Ferencváros (VVK) nagy menetelésbe kezdett. A szép eredmények ismeretében különösen érdekes, hogy milyen kevésen múlt, hogy ez a két gárda egyáltalán ebben a „felosztásban" rajtolt. Ha nincsen 1963 őszének végén Szuromi Antal dorogi, legendássá lett gólja, a Fradi megy a BEK-be, a Győr pedig talán nem is lesz kupaszereplő. Ráadásul még a BEK-indulását is vita előzte meg, ugyanis az MLSZ korábbi elképzelésére hivatkozva, a Fradi – mint az 1964-es tavaszi idény legjobbja – mégiscsak szeretett volna a legerősebb sorozatban elindulni.

1964 őszén a győriek kiejtették a BSG Chemie Leipziget (2:0, 4:2), s a Lokomotiv Szófiát (5:3, 3:4), az FTC pedig túljutott a Spartak Brnón (2:0, 0:1) és a Wiener SC-n (0:1, 2:1, 2:0). Viszont a neheze még hátravolt…

KEK-döntő, 1963–1964
MTK–Sporting CP 3:3 (1:1, 3:3, 3:3)

1964. május 13., Brüsszel, 32 080 néző. Jv.: Van Nuffel (belga)

MTK: Kovalik – Keszei, Danszky, Jenei – Nagy, Kovács III – Sándor, Vasas, Bödör, Kuti, Halápi

Sporting: Carvalho – Gomes, Baptista, Morais – Fernando Mendes, José Carlos – Géo, Mascarenhas, Osvaldo, Figueiredo, Bé

Gólszerzők: Sándor (20. és 72.), Jenei (41., öngól), Figueiredo (48. és 82), Kuti (70.)

A KEK-döntő műsorfüzete

Megismételt mérkőzés
Sporting CP–MTK 1:0 (1:0)

1964. május 15., Antwerpen, 15 000 néző. Jv.: Versyp (belga)

Sporting: Carvalho – Gomes, Baptista, José Carlos – Pérides, Fernando Mendes – Géo, Mascarenhas, Osvaldo, Figueiredo, Morais

MTK: Kovalik – Keszei, Danszky, Jenei – Nagy, Kovács III – Sándor, Vasas, Bödör, Kuti, Halápi

Gólszerző: Morais (22.)

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

Nem ment a csehek, sem a szlovákok ellen

A Vasas és az MTK indult a magyar csapatok közül az 1964-es KK-sorozatban. A kék-fehérek az első fordulóban a prágai döntetlen után Budapesten 3:1-re kikaptak a TJ Spartak Praha Sokolovótól, s kiestek, közel sem szerepeltek olyan jól, mint a Kupagyőztesek Európa-kupájában. A piros-kékek egy kört mentek, miután a hazai 3:1 után Linzben 1:1-et játszottak a LASK ellen. Az osztrákoknál csak a kinti mérkőzésen játszott (játszhatott) az 1956 után külföldön maradt D. Szabó Gyula.

A vasasos Kékesi (fehérben) és D. Szabó (LASK) szeme a labdán

A Vasas a döntőbe már nem jutott be, mert a pozsonyi 1:1 után, az MTK-hoz hasonlóan hazai pályán (a Népstadionban) kikapott csehszlovák ellenfelétől. A Slovan Bratislava – Mészöly Kálmán öngóljával – 2:1-re nyert, s bejutott a döntőbe. Ott ellenben 2:0-s összesítéssel (0:0, 2:0) legyőzte a prágai Spartak.

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Az Újpest nyerte a Húsvéti Tornát

A szökőév 366 napján rengeteg mérkőzést játszottak a kupacsapatok és a különböző válogatottak, érthető, hogy az „egyéb” nemzetközi találkozók kínálata gyérebb volt.
A legérdekesebbnek az áprilisi, hagyományos Húsvéti Tornát minősíthetjük, amelyen az FTC és az Újpesti Dózsa képviselte a magyar színeket.

Vasárnap egyaránt 3:3-mal zárult a „színtestvérek” találkozója úgy, hogy az Austria és a Rapid is a 90. percben egyenlített magyar vetélytársa ellen Bécsben. Budapesten aztán az Újpesti Dózsa előbb 3:0-ra megverte a Rapidot, majd a Fradi is nyert, mégpedig 2:1-re az Austria ellen. Jobb gólarányával Szusza Ferenc együttese nyerte meg a tornát.

Ugyancsak áprilisban a lila-fehérek tekintélyes vendég ellen győztek 2:1-re, a világ egyik legerősebb klubcsapata, a montevideói Peñarol járt Budapesten.

Horst Nemec (Austria) a Fradi ellen, a Népstadionban

Mészöly és Sándor a kontinens csapatában

1964-ben kétszer is pályára lépett az Európa-válogatott, mindkétszer a német Helmut Schön irányította edzőként a csapatot. Május 20-án, a Dán Labdarúgó-szövetség megalakításának 75. évfordulója tiszteletére rendezett gálamérkőzésen Európa 4:2-re verte Észak csapatát. Erre az eseményre (vélhetően a válogatott sűrű programja miatt) nem hívtak meg magyar játékost.

Szeptember 23-án ellenben a jugoszláviai (ma Macedóniához tartozó) Szkopjéban történt földrengés károsultjainak megsegítésére rendezett jótékonysági mérkőzésen ketten is képviselték az országot, illetve a magyar labdarúgást, Mészöly Kálmán és Sándor Károly. Az Európa-válogatott 7:2-re megverte a jugoszlávokat. A szakadó esőben mindössze húszezren voltak kíváncsiak a külföldi sztárokra Belgrádban, pedig lett volna bőven látnivaló, a nagyszerűen futballozó Eusébio például négy gólt is lőtt.

Jugoszlávia–Európa-válogatott 2:7 (1:3)

1964. szeptember 23., Belgrád, JNA-stadion, 20 000 néző. Jv.: Dienst (svájci)

Jugoszlávia: Soskics (Skorics, 46.) – Belin, Vaszovics, Juszufi – Melics, Csop – Szamardzsics (Csebinac, 70.), Zambata, Galics, Kosztics, Skoblar

Európa-válogatott: Jasin (szovjet) – Lála (csehszlovák), Mészöly (magyar), Schnellinger (nyugatnémet) – Pluskal, Masopust (mindkettő csehszlovák) – Augusto (portugál), Voronyin (szovjet), Seeler (nyugatnémet), Eusébio, Simões (mindkettő portugál) Csere: Simões helyett Sándor (magyar) 46.

Gólszerző: Seeler (22., 68.), Eusébio (23., 43., 52., 55. – az elsőt 11-esből), Kosztics (30.), Galics (63.), Augusto (87.)

Az Európa-válogatott kezdő tizenegye (balról): Seeler, Simões, Augusto, Eusébio, Lála, Pluskal, Voronyin, Mészöly, Schnellinger, Jasin és a csapatkapitány Masopust

A MAGYAR LÉGIÓ

A 37 éves Puskás a BEK és a spanyol bajnokság gólkirálya

1964. május 27-én a milánói Inter a városi riválisok piros-feketéi nyomába lépett, Bécsben elhódította a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Az ötvenes évek első felével ellentétben ekkor már régen nem volt az Internek magyar csillaga, ellenben bizonyos – fogalmazzunk úgy – szervezői feladatokat a balmazújvárosi születésű honfitársunk, Solti (Steinberger) Dezső látott el. A vesztes csapatban, a Real Madridban Puskás Ferenc, a sorozat társgólkirálya is pályára lépett. Az Inter abban az esztendőben a Világkupát is megnyerte. Az Independiente elleni döntő milánói felvonását Gere Gyula vezette.

A bajnokok kupájában szerepelt még magyar (természetesen Puskáson és a Ferencváros tagjain kívül), a ciprusi bajnok Anorthoszisz edzője Reiner Sándor, a görög AEK Athéné pedig Csaknády Jenő volt. A Benficát Czeizler Lajos vezette. A belga Standard Liège első számú csatárát továbbra is Sztáni Istvánnak hívták, az óriási meglepetésre a BEK-elődöntőbe jutott FC Zürich balfedezete Szabó István volt.

Spanyolországban a Real Madrid ismét megnyerte a bajnokságot, de még ennél is nagyobb szám, hogy Puskás Ferenc öt szezonon belül negyedszer szerzett spanyol gólkirályi címet. Túl a 37. születésnapján! Kitűnő évet zárt az ezüstérmes Barcelona (holtversenyben) második legjobb góllövőjeként a 19 bajnokin 12 gólt szerzett, 34 éves Kocsis Sándor is. Jutott magyar a bajnoki bronzérmeshez is, Kuzman József öt mérkőzésen kapott lehetőséget a Betisben. Szalay Tibor a Real Murciát erősítette. A 36 éves Kubala László az Espanyol házi gólkirályaként zárta az idényt.

Az FC Zürich tizenegye Szabó Istvánnal (balról az első)

Nemes Gyula (áll bal oldalon) kitűnően szerepelt az SC Enschede gárdájával

Portugáliában a Benfica duplázott, Czeizler Lajos lett a negyedik magyar edző, aki bajnoki címet nyert a „sasokkal" (Hertzka Lipót, Biri János és Guttmann Béla után). Egyébként pedig a hatodik honfitársunk (az előbbi felsorolás még Szabó József és Siska Mihály nevével egészítendő ki), aki bajnoki címet szerzett az országban.

Franciaországban Újlaki József 1964 nyarán elbúcsúzott a párizsi Racingtól és átigazolt az FC Metzhez. Svájcban Szabó István második lett az FC Zürich játékosaként az élvonalban, a három magyart (Pázmándy Péter, Németh Valér, Makai Dezső) alkalmazó Servette pedig a negyedik. Sárosi III Béla edző a második vonalban bajnoki címet nyert a Luganóval. Belgiumban az Anderlecht visszahódította a bajnoki címet (Fazekas Árpád kapus és Karsay Sándor ugyan tagja volt a keretnek, ám bajnoki mérkőzést nem játszott), a Standard Sztánival harmadik lett – de sokkal nagyobb meglepetést jelentett a Béres András által irányított Beerschot negyedik helye. Schwanner János vezette az FC Bruges-t, az erdélyi Gáspár Olivér pedig a kieső KV Mechelent.

Hollandiában Nemes Gyula kulcsember volt a harmadik helyezett SC Enschedében. Bodnár Béla a rotterdami Sparta, míg Bédl János, a DWS korábbi futballistája a maastrichti MVV-ben fejezte be a németalföldi játékoskarrierjét. Lőrincz Tibor az AGOW Apeldoorn, Hanek János az Alkmaar '54 együttesében futballozott.

Dániában a mokány bekk, Kaibinger István a B 1913 Odensét erősítette, míg Pintér Károly (Carlo Pinter) a városi rivális B 1909 kispadján ült.

Ausztriában Kereki János, Frank Ernő és Vincze Imre a Wiener Neustädter SC, Ivanics Gusztáv a Schwechat, Németh László és D. Szabó Gyula a bajnoki bronzérmes LASK, Szolnok István a WAC játékosa volt az 1963–1964-es idényben.

Kaibinger István (középen guggol) Dániában futballozott

Az NSZK-ban a Bundesliga első szezonjában Csaknády Jenő történelmet írt: a szezont még az athéni AEK-kel kezdő tréner lett a szövetségi liga históriája első edzőváltásában az új igazolás. Novemberben, a kilencedik forduló után váltotta Herbert Widmayert. Az alacsonyabb osztályokra fókuszálva: Lóránt Gyula a Rheydter Spielverein együttesénél kapott először állást. Vincze Jenő a Fürth edzője volt. Csernai Pál játszott a Stuttgarter Kickersben.

Hektikus évet zárt az 1940. március 19-én Budapesten született, 1956 után az Egyesült Államokba került Máté András. A New York Hungáriából 1963 őszén rövid időre Kolumbiába, a Deportivo Calihoz szegődött, majd visszatért az USA-ba, ahol bekerült a válogatottba. 1964. május 27-én az angolok ellen játszotta pályafutása egyetlen mérkőzését a US Teamben. Néhány héttel később ugyanis a Hamburger SV-hoz igazolt, így ő lett a Bundesliga első magyar labdarúgója.

Fekete Árpád Mexikóban az Oro együttesénél dolgozott, Marik György a második vonalbeli Cruz Azullal remekelt.

Sok magyar szerződött Afrikába, közülük például Zakariás József és Budai I László Guineában, Varga György Dahomeyben (ma Benin), Kapocsi Sándor, Rákóczi László és Kovács II József Egyiptomban, Hidas Gusztáv Nigériában, Szollár (Steiner) Lajos Nigerben. Vadas-Weisz Miklós Szíriában tevékenykedett.

Guttmann Béla volt egy ideig az osztrák szövetségi kapitány (Joschi Walterrel), Schwartz Elek a hollandoktól köszönt el, hogy aztán Portugáliába igazoljon. Sós Károly továbbra is az NDK kapitánya volt.

Komoráéknak sikerült, ami Puskáséknak nem

Hosszú és indokolatlan szünet után írták ki ismét az MNK-t. A bajnoki címet védő győrieknek már a 16-ba kerülésért nehéz meccset kellett játszaniuk, csak 3:2-re verték meg a Zalaegerszegi Dózsát. Ugyanebben a szakaszban a Testvériség a Salgótarjánon, a Kiskunfélegyházi Vasas az MTK-n jutott túl, döntetlennel. Az Újpesti Dózsa el sem vergődött odáig, miután (ugyancsak döntetlennel) már a 64 közé jutásért kiesett az Újszegedi TC pályáján.

Az UTC és a Testvériség menetelése tovább folytatódott: e két gárda, valamint a Miskolci Honvéd jutott alacsonyabb osztályúként a negyeddöntőbe. Sőt, a Tesi még egyet lépett, mert (nem kell hangsúlyozni, óriási meglepetésre) 1:0-ra megverte a Vasas válogatottakkal teli gárdáját.

Az elődöntőben a Győri ETO bajnokcsapata legyőzte a Wiener SC elleni VVK-mérkőzésre készülő FTC-t. Mészáros József pihentette a válogatottakat, így rutintalan fiatalok is játszottak, akik 0:0-ra kibekkelték a 90 percet. Sőt, a ferencvárosiak és a játékvezető is úgy gondolták, hogy a döntetlennel továbbjutott a Fradi. A győriek tiltakoztak, 40 perc alatt kerítettek egy hivatalos kiírást – ennyi idő telt el a rendes játékidő és a 2×15-ös rájátszás kezdete között. A hazai szurkolóknak, bármennyire is türelmetlenek voltak, megérte várni, két győri gól után a 117. percben teljes sötétségben befejeződött a találkozó. Az ETO ellenfele a pestújhelyi pályán a helyi Testvériség ellen 3:0-ra nyerő Bp. Honvéd lett, amely aztán a finálét is győztesen fejezte be, a két héttel korábban még a tokiói olimpiai döntőt megnyerő Komora Imre góljával. A Bp. Honvéd története során először lett az országos kupasorozat nyertese. Érdekes, hogy játszottak a harmadik helyért is: a finálé napján a Ferencváros 6:1-re megverte a Testvériséget a Hungária körúton.

Az MNK-győztes Honvéd. Állnak (balról): Nagy Antal, Sipos, Katona, Kispéter Mihály edző (hátul), Marosi, Nógrádi, Schindler intéző, Tóth Kálmán. Guggolnak: Tichy, Takács, Dudás, Komora, Vági

Az MNK-döntő felvezetéseként első ízben csatáztak a Szabad Föld kupájáért. A Budaörs SC 2:1-re legyőzte a Pilis SC-t.

Magyar Népköztársasági Kupa, 1964

Negyeddöntő: Győri Vasas ETO–Dorog 1:0, Miskolci Honvéd–Ferencváros 2:5, Testvériség–Vasas 1:0, Újszegedi TC–Bp. Honvéd 0:2

Elődöntő: Győri Vasas ETO–Ferencváros 2:0 (h. u.), Testvériség–Bp. Honvéd 0:3

A 3. helyért: Ferencváros–Testvériség 6:1

Döntő:

Bp. Honvéd–Győri Vasas ETO 1:0 (1:0)

1964. november 7., Népstadion, 8000 néző. Jv.: Balla Gy.

Bp. Honvéd: Takács – Marosi, Sipos, Dudás – Nógrádi, Vági – Nagy A., Komora, Tichy, Tóth K., Katona

Győri Vasas ETO: Tóth L. – Izsáki, Orbán, Tamás – Kiss, Máté – Keglovich, Takács, Orosz, Korsós, Povázsai

Gólszerző: Komora (15.)

AZ ÉV LABDARÚGÓJA

Bene lett az első győztes

A Magyar Távirati Iroda sportszerkesztőségének felkérésére 1964-ben jelölték meg először a hazai sportági szövetségek az Év legjobbját. A futballisták között a döntés napjaiban a 20. születésnapját ünneplő Bene Ferenc lett a győztes, aki – azóta sem megismételt, különleges bravúrral – az adott esztendő kontinensbajnoki döntőjének és olimpiai futballtornájának is a gólkirálya lett.

Bene Ferenc lett a legjobb

A Magyar Sportújságírók Szövetsége akkor már hetedik alkalommal szavazott az esztendő legjobbjairól. 1964-ben először kapta a díjat egy futballcsapat: az olimpiai válogatott végzett a voksolás élén.

A *Labdarúgás* szerkesztősége (amelynek élén az egyben az MTI sportszerkesztőségét is vezető Hoffer József állt) az esztendő végén megszavaztatta tizenhat újság, valamint a Magyar Televízió, a Magyar Rádió és az MTI sportszerkesztőségét arról, hogyan állítanák össze az Év csapatát. Ketten, Bene Ferenc és Albert Flórián minden tizenegyben helyet kaptak, igaz, nem csak egy poszton, ezért szerepelnek az alábbi névsorban kisebb szavazatszámmal.

1964 csapata: Gelei (17) – Mátrai (12), Mészöly (17), Sárosi (10) – Palotai (16), Sipos (12) – Sándor és Farkas (6-6), Varga (5), Bene (10), Albert (6), Katona (11). A jobbszélen holtverseny alakult ki, egyébként ezen a poszton a két győztesen kívül kapott még szavazatot Nagy Antal, Nagy György és Kalmár is. Noha Mátrai Sándor fölényesen nyert a jobbhátvédeknél, e poszton rajta kívül öten (Kiss, Vellai, Novák, Káposzta, Ihász) is kaptak voksot. A felsoroltakon kívül kapott még pontot Szentmihályi, Orbán, Szepesi, Nagy I., Nógrádi, Komora, Csernai, Puskás, Rákosi, Fenyvesi dr. és Korsós is.

ARANYLABDA

Ferike éppen csak kiszorult az első tízből

Denis Law, a Manchester United játékosa érdemelte ki az aranylabdát 1964-ben. A 61 pontot gyűjtött skót semmit sem nyert a nemzetközi porondon – ellenben vitán felül kiváló futballista volt. Mögötte Luis Suárez (43) lett a második, aki – miután a spanyol válogatottal és a BEK-ben az Interrel is a kontinens legjobbja lett – az eredményei alapján sokkal inkább megérdemelte volna a kitüntetést, mint 1960-ban, amikor Puskás Ferencet megelőzte. (Suárezt ma már talán keveset emlegetjük, de 1960 és 1965 között hat szavazásból csak kétszer nem végzett az első három között.) Harmadikként az ugyancsak spanyol Amancio Amarót ünnepelték (38).

A France Football címoldalán Denis Law

Két magyar futballista került a 26, voksot kapott játékos közé. A mindenki által csak Ferikeként emlegetett Bene Ferenc hat ponttal a német Schnellinger társaságában a tizenegyedik, Albert Flórián két ponttal, a holland Coen Moulijnnal és az olasz-brazil José Altafinivel együtt tizenhatodik lett.

SZURKOLÓK KONTRA RENDŐRÖK

A hatalom félt a Fradi szurkolóitól

Mondhatni a negyvenes évek óta mindig is, de 1963 augusztusa, a Dinamo Moszkva ittjártakor kitört botrány után különösen az állambiztonság látókörébe kerültek a ferencvárosi klub drukkerei. *Takács Tibor: Szoros emberfogás (Futball és állambiztonság a Kádár-korszakban)* című, rendkívül érdekes könyvében a *Van-e ok a pánikra?* című fejezet így kezdődik: „Az 1964. szeptember 13-i FTC–Győr bajnoki labdarúgó-mérkőzés után a fővárosban régóta nem látott tömegmegmozdulásra került sor. A Népstadionnál, majd a Rákóczi úton ferencvárosi szurkolók előbb csak szidalmazták a kivezényelt rendőröket, majd összecsaptak a kiabáló tömeg szétoszlatásával próbálkozó rendőri egységekkel."

A rendőri, illetve állambiztonsági jelentésekből kiolvashatóan a hatalom új típusú problémával találta magát szembe. Az FTC futball- (és esetenként jégkorong-) csapatának mérkőzésein egy „huligánoknak" titulált csoport jelent meg, s külföldi mintára zajkeltő eszközökkel (értsd: dobokkal, dudákkal, kolompokkal, kereplőkkel) és lobogókkal. *Takács* idézi a hatósági jelentést: „1962-ben még elkoboztuk a zajeszközöket és a zászlókat, később azonban – mivel a nemzetközi mérkőzéseken a külföldi szurkolók ilyeneket használtak, másrészt a tv közvetítései révén ez széles körben ismertté vált – engedélyeztük ezek használatát."

Megítélésünk szerint durva túlzás lenne az esetenként rendszerellenességnek is felfogható, a rendőrök szidásában, olykor zsidózásban megjelenő szurkolói magatartás eredetét az 1963 tavaszi nagy amnesztia kedvezményezettjeinek megjelenésében fellelni. Ugyanakkor tény, hogy a kettő időben nagyjából egybeesett. 1963-ban már a *Képes Sport* is közölt fényképet a zöld-fehérek bajnoki címét ünneplő zászlós csoportról, amelynek létszáma egyre duzzadt, *Ta-*

kács szerint 1964 tavaszára „immár négy szektort is elfoglalt". A szerző azt is megemlíti, hogy „az FTC mérkőzésein felhangzó antiszemita megnyilvánulások miatt már rendőri intézkedéseket is foganatosítottak, és közel 80 főt igazoltattak, illetve állítottak elő. A kemény magot egy »huligánokból« álló csoport képezte (a rendőrség értelmezésében ez nem is lehetett másként), ráadásul a társaság feltételezett vezetőjének az apja – állítólag – nyilas volt."

Ez utóbbi kitétel érdekes: vagy az volt, vagy nem. De még ha az is volt, önmagában aligha lett volna elégséges generálója a történteknek. Ám az összekapcsolás, illetve a nyilas gyökér felemlegetése rögtön politikai kontextusba helyezte a szurkolói rendbontást.

A Fradi-tábortól tartott a hatalom

Megjegyzendő, hogy a ferencvárosi fanatikusok megnyilvánulásai, gesztusai később más klubok lelátóin is felbukkantak. A példa adott volt. Újdonságot jelentett, hogy a Fradi-tábor vidékre is követte a csapatát, ezért a Budapesten kívüli mérkőzések is fokozott rendőri készültséget igényeltek.

Takács Tibor gyűjtésének elemei, illetve kiváló magyarázatai alapján még a kort meg nem éltek számára is kirajzolódhat a kép: a rendszer félt. Az állambiztonság a szurkolói megnyilvánulásokat a rendszer elleni szervezkedésként értelmezte. Amikor tudomást szerzett arról, hogy a bajnoki cím ünneplésére készülő zöld-fehér hívek az 1964. szeptember 13-i mérkőzésre zászlókkal, kolompokkal, plakátokkal készülnek, mai szemmel érthetetlen erődemonstrációval válaszolt. *Takácsot* idézzük ismét: „A meccs előtt több hangadót is beidéztek és figyelmeztettek. Részletes biztonsági tervet dolgoztak ki, amely alapján 150 operatív és 26 közrendvédelmi tisztet, 400 beosztott és 500 önkéntes rendőrt, 10 lovas rendőrt és 6 URH-gépkocsit vezényeltek ki a helyszínre. Két nappal a találkozó előtt az MSZMP IX. kerületi és fővárosi bizottsága, a Budapesti Testnevelési és Sportszövetség, a BRFK, valamint az FTC képviselői megbeszélést tartottak, ahol elvetették a klub vezetésének tervét, hogy nagyszabású ünnepséget rendezzenek a mérkőzés után. Ehelyett abban állapodtak meg, hogy a mérkőzés előtt az MLSZ részéről köszöntik a csapatot, és a találkozó végén pedig a játékosoknak virágcsokrot nyújtanak át, a csapat meghajol a közönség felé és levonul, majd a Hársfa étterembe megy vacsorára."

A tervezett ünneplés meghiúsulása dacos és erőszakba torkolló reakciókat váltott ki a *Képes Sport* szerint hatvanötezres publikum egy részéből a Népstadionban. A lapok napokon keresztül nem számoltak be az 53 fő előállításával, 11 őrizetbe vételével lezajlott eseményekről. Aki nem járt a helyszínen (akár csak véletlenül a Rákóczi út a Keleti pályaudvar felöli szakaszán), legfeljebb csak szóbeszédekből szerzett tudomást a történtekről. Mindössze az FTC elnöksége adott ki négy nappal később egy közleményt, amelyben elhatárolta magát a rendzavaróktól. A *Népszabadság szeptember 22-i* száma megtörte a csendet, és közölte, hogy az előállítottak ellen szabálysértési eljárás indult. „Kiemelte – írja *Takács Tibor* –, hogy az elkövetők olyan börtöntöltelékek, akik tipikus képviselői a járókelőkbe belekötő huligánoknak, a fiatal nőkkel erőszakoskodóknak, az éjszaka sötétjében surranó tolvajoknak."

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Takács Béla 26 – Marosi László 22/1, Sipos (Sipszky) Ferenc 26, Mihalecz Boldizsár 20 – Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 21/3, Vági István 23 – Nagy György 25/2, Nagy Antal 17/10, Tichy Lajos 25/27, Komora Imre 25/7, Katona Sándor 26/4. A többiek: Dudás Zoltán 7, Tóth Kálmán 7/4, Posch Ferenc 6, Tussinger Antal 6/1, Balogh Károly 5/3

CSEPEL SPORT CLUB:
Török Gábor 16 – Vellai István 24/1, Kiss II János 16, Molnár Tibor 26 – Kleibán Antal 18, Pocsai István 15 – Kalmár László 26/10, Németh Lajos 18, Jucsov Miklós 24/6, Rottenbiller István 19/5, Várnai-Nagy József 12. A többiek: Faludi Dezső 12/2, Pál I László 10/3, Gondár György 7, Kalló Pál 7/1, Kocsis György 7, Losonczi Flórián 7, Perjés Mátyás 6, Fatér Károly (k) 5, Kiss I János (k) 5, Matus Nándor 5/1, Kiss III Imre 1

DEBRECENI VASUTAS SC:
Jakab Sándor 21 – Kovács Sándor 11, Nagykaposi Elemér 26, Varsányi Antal 20 – Cseke László 18/1, Somodi Ferenc 23 – Varsányi Tibor 19/5, Zilahi Zoltán 18, Bodai Ferenc 22/2, Gazsó Illés 11/4, Csekő Miklós 14/4. A többiek: Gellér István 11, Juhász Gyula 11, Magyar Mihály 8, Sas Gyula 7/1, Szarka István 7/1, Majzik Sándor 6, Fórizs Mihály 5, Gaján Gábor 5, dr. Kéky Miklós 5/3, Temesvári Tibor 5, Tuba István 5, dr. Kassai László (k) 4, Alaxai József 2/1, Keresztúri István 1, Szolnoki Gyula (k) 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Tamás Gyula 26 – Werner Gyula 25, Szigeti Oszkár 25, Paulás Tibor 12 – Csányi József 22, Szucsányi András 26/2 – Kiss I László 19/4, Kovács István 16/2, Nyíri Zoltán 22, Ráczi Attila 19/2, Sikora Ferenc 23/4. A többiek: Kiss II István 12, Szamek Kálmán 10, Takács István 8, Kisuczky Róbert 6, Gál Béla 5, Cserjés (Csernák) József 4, Bóta Sándor 2, Osváth Endre 2, Balázs Ernő 1, Pócsik István 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 25 – Lévai István 23, Lakat Jenő 26, Fellegi (Ferpász) István 26 – Szűcs Lajos 26/2, Prohászka János 18 – Karába János 23, Makray Balázs 18/1, Szuromi Antal 22/11, Monostori II Tivadar 24/11, Kertes László 17/4. A többiek: Csóri László 15/1, Bartalos József 5/1, Pálmai Sándor 5, Lakics Balázs 4, Takács Tibor 4, Tóth Gyula 3, Horváth Péter 1, Janák István (k) 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Géczi István 26 – Novák Dezső 19/4, Mátrai (Magna) Sándor 24/1, Havasi (Hágelman) Sándor 19 – Perecsi Tibor 19, Orosz Pál 23 – Fenyvesi II József 17/3, Varga Zoltán 25/7, Albert Flórián 16/19, Rákosi Gyula 20/7, dr. Fenyvesi Máté 24/7. A többiek: Dalnoki Jenő 15/1, Galambos Antal 11, Rátkai László 10/4, Juhász István 7/5, Páncsics Miklós 5, Friedmanszky Zoltán 3, Vilezsál Oszkár 2, Kökény József 1

GYŐRI VASAS ETO:
Tóth László 26 – Kiss Zoltán 16, Orbán Árpád 26, Tamás László 23 – Palotai (Priskin) Károly 25/4, Máté János 20 – Keglovich László 24/6, Győrfi László 18/6, Szaló József 16/1, Korsós István 22/8, Povázsai László 21/5. A többiek: Morvay Lajos 16/2, Szániel János 11, Izsáki László 9, Orosz László 8/2, Takács Lajos 5/3

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Balogh Zoltán 26 – Komlói (Krippl) János 24/1, Józsa Sándor 26, Jerabek Jenő 16 – Szőcs János 17, Csordás István 17/1 – Garai (Grozdics) József 26/2, Rozmis Mihály 15/1, Nagy Béla 21/6, Sós (Seemayer) Károly 21/1, Bartulov Marin Márton 15/2. A többiek: Perényi (Pfeffermann) Ádám 14/1, Rónai István 14/3, Lutz György 13, Lazaridisz Szokratész 9/2, Lelovich László 7, Faragó József 2, Göncz István 2, Palotás (Prelóger) Antal 1

MTK:
Kovalik Ferenc 25 – Keszei (Keszler) György 20, Danszky József 23, Jenei (Jeszenszky) István 25 – Nagy István 25/3, Kovács III Ferenc 17 – Török József 16/1, Kuti István 23/14, Halápi István 13/7, Vasas Mihály 19/4, Bödör László 19/6. A többiek: Laczkó Mihály 10, Sándor Károly 10, Takács László 10/1, Szűcs Attila 7, Formaggini Károly 6, Major Gyula 6/2, Kertai László 4, Kántor Károly 3/1, Horváth Tamás 2, Bánkuti László 1, Dinnyés Illés 1/1, Lanczkor Sándor (k) 1

PÉCSI DÓZSA:
Zengői (Zelenik) István 14 – Hernádi (Hornung) Ferenc 18, Udvarácz Vilmos 16, Móricz Sándor 18 – Csupák József 23/3, Halasi Tibor 19 – Kincses (Koller) Nándor 12/1, Rádi (Rápity) Lajos 19/2, Dunai I János (Dujmov Iván) 26/6, Dunai II (Dujmov) Antal 22/7, Pápai (Palkovics) József 11. A többiek: Danka Imre (k) 12, Török Bálint 10/3, Vári György 10/1, Kocsis Ernő 9, Konrád János 9/1, Bendes Tibor 8, Tüske Csaba 8/2, Vincze György 8/2, Légrádi Ferenc 6, Freppán III Miklós 3, Vajda Lajos 2, Györkő Antal 1, Németh László 1, Szűcs László 1

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Korányi Emil 19 – Kővári András 23, dr. Kürtösi László 26, Sándor Zoltán 17 – Dezsőfi Ferenc 25/3, Pataki Tamás 18 – Csömör Zsigmond 19/7, Nemes István 18/7, Hajós Imre 18/3, Reményik László 19/2, Arató Lajos 20/1. A többiek: dr. Boros László 14/1, Gilicz István 11/2, Szabó Miklós 11, Szlovák Gábor 7/2, Tóth Lajos (k) 7, Kökény István 6/1, Popov József 6/3, Csordás József 1, Linka József 1/1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Gelei József 26 – Törőcsik II Ferenc 21/1, Hetényi Sándor 26/3, Juhos László 25 – Szepesi (Szedunka) Gusztáv 25/6, Laczkó Mihály 26 – Bíró Gyula 19/3, Csernai Tibor 26/17, Menczel Iván 26/10, Szekeres József 26/7, Deli András 20/1. A többiek: Rácz Jenő 9, Nagy Ervin 6, Léber Ottó 5

ÚJPESTI DÓZSA:
Cselényi György 12 – Káposzta Benő 26, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 23/7, Sóvári (Schäffer) Kálmán 26/1 – Solymosi Ernő 18/2, Szini József 19 – Lenkei (Lelenka) Sándor 16/3, Göröcs János 24/5, Bene Ferenc 26/20, Kuharszky Béla 21/7, Zámbó Sándor 25/4. A többiek: Borsányi II Attila 16, Lung Ferenc (k) 8, Borbély László (k) 6, Faliszek Sándor 5, Lutz József 4, Stadler István 3/1, Csordás Mátyás 2, Szabó Béla 2, Takács Zoltán 2/1, Borsányi (Prudits) I György 1, dr. Rajna Károly 1

VASAS SC:
Szentmihályi Antal 17 – Ihász Kálmán 23, Mészöly Kálmán 24/4, Sárosi László 23 – Bakos Sándor 20/2, Berendy Pál 20 – Farkas János 22/12, Machos Ferenc 23/7, Kékesi Mihály 14, Puskás Lajos 17/14, Pál II Tibor 15/1. A többiek: Mathesz Imre 13, Fister Ferenc 11, Nell Lajos 11/3, Varga László (k) 9, Szimcsák I István 8, Bundzsák Dezső 4/1, Bozó István 3, Liebháber Barna 3, Nagy Károly 2, Ősi István 2, Zsoldos Ferenc 2

Az 1964. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Ferencvárosi TC	26	19	3	4	58:27	41
2. Bp. Honvéd	26	17	4	5	62:31	38
3. Tatabányai Bányász	26	13	8	5	49:28	34
4. Győri Vasas ETO	26	12	9	5	38:25	33
5. Újpesti Dózsa	26	14	5	7	53:38	33
6. Vasas SC	26	12	7	7	44:31	31
7. MTK	26	11	5	10	42:47	27
8. Dorogi AC	26	7	9	10	31:33	23
9. Csepel SC	26	9	2	15	30:42	20
10. Szegedi EAC	26	6	8	12	33:47	20
11. Pécsi Dózsa	26	4	10	12	29:37	18
12. Komlói Bányász	26	5	8	13	20:49	18
13. Debreceni VSC	26	5	4	17	24:54	14
14. Diósgyőri VTK	26	4	6	16	14-38	14

NB I B

1. Salgótarjáni BTC	30	16	6	8	48:19	38
2. Ózdi Kohász	30	14	9	7	49:36	37
3. Oroszlányi B.	30	10	14	6	34:28	34
4. Sz.helyi Haladás	30	11	11	8	52:38	33
5. Dunaújv. Kohász	30	12	8	10	31:28	32
6. Szf. VT Vasas	30	8	14	8	38:37	30
7. Győri MÁV DAC	30	12	6	12	34:39	30
8. BVSC	30	10	9	11	32:32	29
9. Nyíregyházi Spart.	30	13	3	14	33:38	29
10. Ganz-MÁVAG	30	11	6	13	35:42	28
11. Miskolci VSC	30	10	8	12	31:39	28
12. Egyetértés SC	30	12	4	14	34:43	28
13. FŐSPED Száll.	30	9	9	12	37:41	27
14. Budafoki MTE	30	10	7	13	31:38	27
15. Borsodi Bányász	30	10	7	13	31:41	27
16. Láng Vasas	30	8	7	15	35:46	23

NB II, Keleti csoport

1. Jászberényi Lehel	34	21	7	6	48:25	49
2. Egri Dózsa	34	21	6	7	68:32	48
3. Kecskeméti Dózsa	34	19	6	9	54:28	44
4. Bp. Spartacus	34	16	8	10	60:36	40
5. Szolnoki MTE	34	16	7	11	54:43	39
6. Bp. Előre SC	34	15	8	11	43:33	38
7. Szolnoki MÁV	34	14	8	12	51:45	36
8. Békéscsabai Előre	34	13	8	13	50:66	34
9. Szegedi VSE	34	12	9	13	62:54	33
10. Nagybátonyi B.	34	12	7	15	40:35	31
11. Gyulai MEDOSZ	34	11	9	14	49:46	31
12. Kisterenyei B.	34	10	10	14	44:64	30
13. Vasas Izzó SK	34	11	7	16	43:52	29
14. Kistext SE	34	9	11	14	44:54	29
15. Miskolci Bányász	34	11	7	16	45:57	29
16. Baglyasaljai B.	34	9	7	18	26:60	25
17. Debreceni Dózsa	34	6	12	16	33:54	24
18. Nyíregyházi MSE	34	8	7	19	36:66	23

NB II, Nyugati csoport

1. III. kerületi TTVE	34	23	4	7	76:44	50
2. Pécsi Bányász	34	19	10	5	65:33	48
3. Kaposvári Honvéd	34	14	45	5	47:33	43
4. Pécsi VSK	34	16	7	11	60:40	39
5. Budai Spartacus	34	17	5	12	49:38	39
6. Pécsi BTC	34	16	6	12	42:46	38
7. Győri Dózsa	34	14	8	12	48:36	36
8. Pápai Textiles	34	16	4	14	44:45	36
9. Zalaeg. Dózsa	34	11	12	11	40:46	34
10. Veszprémi H.-P.	34	13	5	16	51:48	31
11. Zalaegerszegi TE	34	12	6	16	58:67	30
12. Mosonmagy. TE	34	11	8	15	51:60	30
13. Szf. MÁV Előre	34	11	8	15	41:53	30
14. Esztergomi Vasas	34	10	8	16	49:55	28
15. Főv. Autóbusz	34	10	8	16	32:59	28
16. Erzsébeti VTK	34	10	7	17	34:46	27
17. VCS Traktorgyár	34	10	5	19	55:67	25
18. Kőbányai Lombik	34	7	6	21	29:55	20

A Győri Vasas ETO szűkebb kerete. Állnak (balról): Máté, Palotai, Kiss, Orbán, Morvay, Tamás, Korsós. Guggolnak: Keglovich, Győrfi, Orosz, Tóth, Povázsai, Takács

Gólkirály:
Tichy Lajos (Bp. Honvéd)
28 góllal

A Salgótarjáni BTC visszajutott az élvonalba. Állnak (balról): Sári, Horváth, Básti, Grosics Gyula edző, Kriskó, László, Taliga. Guggolnak: Szojka, Ferencz, Salgó, Cserháti, Sándor, Toldi, Oláh

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. FTC	X	2:1	6:1	0:0	4:1	0:3	2:0	3:2	3:1	3:0	3:2	2:0	2:0	4:0
2. Honvéd	4:1	X	2:1	0:1	3:2	4:3	6:1	0:0	2:1	1:0	7:3	3:0	5:0	2:0
3. Tatabánya	0:1	2:1	X	5:0	2:0	0:0	2:2	1:1	2:0	4:2	5:3	5:1	6:1	4:1
4. Győr	2:2	2:2	0:1	X	5:1	3:0	3:1	1:0	3:0	3:1	0:0	2:0	2:2	0:0
5. Ú. Dózsa	4:2	3:2	0:0	3:1	X	1:1	1:0	1:0	2:1	4:2	1:0	2:0	8:1	3:1
6. Vasas	2:1	1:2	2:1	1:1	0:0	X	2:3	2:2	2:1	0:1	1:0	6:2	1:0	3:1
7. MTK	1:2	3:5	0:0	1:1	2:1	2:6	X	2:1	2:1	1:1	3:2	3:0	2:1	2:0
8. Dorog	1:2	1:2	0:0	2:1	2:1	0:2	2:0	X	0:0	0:0	3:3	3:1	2:1	0:0
9. Csepel	0:2	1:0	2:3	0:1	1:2	2:0	2:1	3:2	X	4:2	0:3	1:1	3:0	1:0
10. SZEAC	1:2	1:2	1:2	2:2	3:5	2:2	2:1	2:1	2:0	X	0:0	2:2	2:2	1:0
11. Pécsi Dózsa	1:1	0:0	0:1	0:1	2:2	0:2	1:1	1:2	0:1	3:0	X	1:0	1:1	1:1
12. Komló	0:3	0:2	0:0	1:0	2:2	2:1	2:4	0:0	1:0	2:2	0:0	X	1:0	1:1
13. DVSC	0:3	1:3	1:0	0:2	0:3	0:0	1:2	2:3	4:0	0:1	0:2	4:0	X	1:0
14. Diósgyőr	0:2	1:1	1:1	0:1	1:0	0:1	0:2	2:1	2:4	1:0	1:0	0:1	0:1	X

A Vasas annyira volt lelkes, mint amennyire a Fradi fáradt

Függetlenül attól, hogy a Győri Vasas ETO szenzációsan szerepelt a Bajnokcsapat Európa-kupájában, a szakértők a nemzetközi porondon szintén menetelő Ferencvárost és a remek játékosállománnyal rendelkező Vasast tartották az idény legnagyobb esélyesének. Esetleg a Bp. Honvédot, amelynek hívei az első fordulóban úgy örültek a rádióból arról értesülve, hogy az FTC nem győzött a Tatabánya ellen, mintha máris bajnoki címet nyertek volna. Ám a délamerikai túráról hazatért piros-kékek nem kezdték jól az idényt: csak döntetlent játszottak az újonc Salgótarján ellen idegenben. Igaz, a Fradi sem remekelt, a Népstadion kettős programjának második részében (az elsőben a „bébicsatársorral", a Török, Halácsi, Kuti, Major, Szűcs I. ötös fogattal felálló MTK 4:0-ra kiütötte az ózdiakat) döntetlent játszott a bányászcsapattal. Még az sem segített az esélyeseken, hogy Mészöly Kálmán és Albert Flórián is szerepelhetett.

A válogatott két kulcsembere az év első napjaiban (például a Dózsa védője, Káposzta Benő társaságában) a sorkatonai szolgálatát töltötte a hevesi megyeszékhelyen. „Egerben akkoriban úgynevezett sportszázadot működtetett a Magyar Néphadsereg. Bizonyos NB I-es mérkőzésszám teljesítése és az edzők javaslata alapján a szerencsések ide, és csak három hónapra vonultak be. Az akkoriban nagyon népszerű, remek színvonalú havilap, a Labdarúgás nem is hagyta ki a nagy lehetőséget, oldalas képet közölt arról, ahogy Albert honvéd a katonaládáját pakolja" – idézte fel *Lakat T. Károly* a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben. A Ferencváros egyébként 53 mérkőzést játszott az esztendő során, ezt csak azért érdemes emlegetni, mert a kétezer-tízes évek magyar labdarúgásában ez kiugróan magas szám volna. Ráadásul a válogatott játékosok esetében ez a szám a 65 közelébe is felkúszott. Géczi István 52, Mátrai Sándor 51,

A Vasas 1965-ös bajnokcsapata. Állnak (balról): Varga, Bakos, Nell, Mészöly, Berendy. Guggolnak: Molnár, Puskás, Farkas, Fister, Pál

Novák Dezső 49, Fenyvesi Máté dr. 48, Varga Zoltán 46 klubmérkőzésen lépett pályára, de a sorkatonai szolgálata ellenére Albert is játszott 42 Fradi-meccset. Nem mellékesen: 33 gólt szerzett ezeken.

Április végén, a tavaszi idény felén már túl, Baróti Lajos szövetségi kapitány értékelte a látottakat. Nem volt teljesen elégedett, de felfigyelt biztató jelekre: „Erős hullámzás tapasztalható a csapatok formájában. Ám ez természetes. A megváltozott edzésrendszer, a korábbinál több és lényegesen erősebb edzésmunka egyelőre szokatlan a játékosoknak, ez a legfőbb oka a feltűnő formaingadozásoknak. Ezzel együtt a színvonal máris emelkedett. Általában gyorsabb lett a játék, az iram ellen sem lehetett különösebb panasz, s a mérkőzések egyes szakaszaiban, gyakran egy-egy félidőn át, már egészen jó játékokat lehet látni a pályákon. Ám az erőnléti javulás nem minden. Technikai téren is nagyon alapos és tervszerű munkára van szükség. Jól fejelő játékos például alig van az NB I-ben, arról nem is beszélve, hogy labdarúgóink zöme »egylábas«, s a labdakezelés is sok kívánnivalót hagy maga után" – mondta.

Olvastán nem győzünk csodálkozni: egy olyan esztendőben volt a kapitány nyilvánvalóan szakmailag százszázalékosan helytálló ítélete ez, amelyben a magyar klubok történetük legkiválóbb európai kupaszereplését produkálták, a válogatott gond nélkül kiharcolta a világbajnoki részvételt, s általános vélemény volt, hogy ha valamiben a magyar futball a legszűkebb világelitbe tartozik, az éppen a játékosok technikai képzettsége.

Mindenesetre a „hullámzó" jó jelző volt az első hét meccséből csak hármat megnyerő FTC, vagy éppen a nyolcból három győzelemnél tartó Vasas produkciójára. A bajnokság első negyedében kiválóan teljesített az akkor még veretlen Bp. Honvéd és a piros-fehérekhez hasonlóan hétből öt mérkőzést nyerő Újpesti Dózsa. Különleges teljesítményt nyújtott Szendrei Béla, az élvonalba visszakerült ózdiak csatára: csapata addigi nyolc góljából hetet szerezve vezette a góllövőlistát a holtversenyben második Albert, Bene, Tichy trió előtt.

Juhász István (FTC)

Ám május elejétől a Fradi nagyon belelendült, pedig akkoriban szakadt rá a nagyon is örömmel fogadott óriási terhelés a nemzetközi porondon. Három győzelem után csak az MTK elleni örökrangadón botlott meg, de a 4:2-es vereségre akadt mentsége. Három nappal a Manchester United elleni győztes harmadik mérkőzés után, s három nappal a Juventus elleni VVK-döntő előtt – Mátrait, Oroszt, Juhászt és Vargát is pihentetve – labdarúgói nem tudtak igazán a meccsre koncentrálni. Ez a találkozó egyébként arról is emlékezetes maradt, hogy a 15. percben a játékvezető egyperces gyászszünetet rendelt el az öt nappal korábban elhunyt Salamon Béla, a nagyszerű komikus, az MTK főszurkolója emlékére. A kék-fehérek edzője különben akkoriban a Fradi-szurkolók egyik örök kedvence, Lakat Károly volt.

A Vasas (amely alig valamivel kevesebb mérkőzést vívott az idényben, mint az FTC) a május közepi, a Bp. Honvéd elleni gól nélküli rangadó után indult be igazán, a KK-menetelés közepette. Az „őszi" második fél év kezdetén (valójában július végén) az Ózd ellen aratott győzelem már az ötödik volt a sorban egymás után. Akkor a vesztett pontokat tekintve a még Mészáros József által dirigált a piros-kékeknél két meccsel kevesebbet játszó Fradi állt a legjobban, a Bp. Honvédnak két, a Pécsi Dózsának, az MTK-nak és a vesztett pontokat tekintve az addig egyetlen döntetlent sem játszó Dózsának négy pont volt a hátránya a Vasashoz képest.

Az esztendő (egyik) sikercsapata, a Ferencváros. Állnak, hátul: Novák, Mátrai, Géczi, Dalnoki, Orosz, Páncsics. Középen: Vilezsál, Rátkai, Juhász, Németh, Perecsi, Horváth. Elöl: Karába, Varga, Albert, Mészáros József, Rákosi, Fenyvesi. A képről hiányzik: Aczél

Szeptember vége felé a Vasas – elsősorban Molnár Dezső és a két gólt is szerző Puskás Lajos remek játékával – 3:0-ra megverte a Bp. Honvédot, s ezzel egy favoritot végleg kihúzhattunk a névsorból. Addigra már a vesztett pontokat tekintve is a Vasas állt a legjobban (mivel a zöld-fehérek továbbra is tolták maguk előtt az Újpesti Dózsa és a Csepel elleni meccset, a listavezető előnye öt pontra nőtt), kétesélyessé vált az 1965-ös bajnokság. A Fradi közben kisebb (?) belső válságot élt meg, az amerikai túrán a vezetőséggel összekülönbözött Mészáros Józsefet „az elnökség érdemei elismerése mellett felmentette a tisztségéből". Még nem is száz nappal az után, hogy első (s ma már tudjuk, mindmáig egyetlen) edzőként európai kupagyőzelmet aratott egy magyar csapattal. Vilezsál Oszkár került ideiglenesen a helyére.

A történtek ellenére abban vita sem volt, hogy vagy a Fradi nyeri az aranyat vagy a Vasas. Október közepén a címvédő zöld-fehér alakulat váratlanul botladozni kezdett. Kikapott a Népstadionban az Újpesti Dózsától – április óta ez volt az első alkalom, hogy az FTC bajnoki mérkőzésen nem szerzett gólt. A következő fordulóban az utolsó helyen álló SZEAC is megtréfálta a Ferencvárost: a Népstadionban szerzett pontot a hitehagyottan játszó franzstadtiaktól. A kettős rangadó első 90 perce után a 25 000 néző elkönyvelte: a Vasas lesz a bajnok. Ám a Dózsa a piros-kékeket is meglepte a főmeccsen, Zámbó góljával 1:0-ra nyert. Az angyalföldiek nem bírták el Mészöly Kálmán hiányát, illetve azt, hogy Mathesz Imre sérülése miatt 64 percen keresztül emberhátrányban játszottak. S főleg azt, hogy a Vasastól rossz szájízzel távozott Szentmihályi Antal „bosszút állt": kivédte egykori csapata szemét.

A következő héten a Fradi megverte a Csepelt, majd (0:0-s első félidő után) a nagy formába lendült, mesterhármast szerző Albert Flórián vezérletével 6:1-re kiütötte az MTK-t. Közben a Vasas úgy járt, mint 1963 őszén az FTC: bajnokesélyesként kikapott Dorogon.

A két gárda azonos pontszámmal várta az utolsó előtti fordulót, az egymás elleni derbit. A Vasas gólaránya 2,38 (43:18), a Fradié 2,24 (65:29) volt.

„Ilyen nagy tét mellett ritkán jó a játék” – mondta a rangadó után Berendy Pál, az angyalföldiek sokat tapasztalt emberfogója, aki kulcsembere volt a piros-kékek minden addigi bajnokcsapatának. Nagy érdemeket szerzett az 1:0-s győzelemben, s így a Vasas bajnoki címében azzal, hogy kikapcsolta a játékból 65 percen keresztül az idény első számú csatárát, aki elveszítette az uralmát az idegei felett. „Ez volt az egyetlen meccs egész pályafutása során, amelyen Flóri elveszítette a fejét, durvaságért kiállították, miután nagyon csúnyán beleszállt Nell Lajosba, a Vasas kitűnő fedezetébe” – emlékezett *Lakat T. Károly* a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben. A mérkőzés után megjelent *Képes Sportban Peterdi Pál* megjegyezte: „Albert kecses, balerinás mozdulattal felugrott és mellbe rúgta Nellt. Máskor – ugyanezzel a cigánykerékkel – gólt szokott rúgni.” A gólt ellenben ezúttal Farkas János lőtte, az első félidő hosszabbításában, eldöntve vele a bajnokságot.

A többi már csak könnyed ujjgyakorlat volt a piros-kékeknek. A záró fordulóban 4:1-re megverték a Salgótarjáni BTC-t a Fáy utcában, ráadásul az eltiltott Albert nélkül a Fradi még a döntetlennek is örülhetett Tatabányán.

A szezon után kiadott *Sportvilág 65* című kiadványban Illovszky Rudolf mesteredző így értékelte az idényt, s csapata teljesítményét: „Játékosaink lelkesedése a siker kulcsa. Enélkül most nem ünnepelhetnénk. Meg kellett volna elégednünk a második vagy a harmadik helyllyel. Az NB I mezőnye nagyon kiegyensúlyozott, az élen csak minimális különbségek vannak. Ilyen esetben természetesen a lelkesedés, a szívjáték nagy előny. Mi vezetett még a sikerhez? Talán a fegyelmezett csapatmunka. Amikor a 4-2-4-et kipróbáltam, sok ellenzője akadt. De nyugodt szívvel állíthatom, hogy az ellenzék a klubon kívüliekből tevődött össze. A fiúk bíztak az elképzelésben és fegyelmezetten végrehajtották az utasításokat. A 4-2-4 csak így válhatott hasznos fegyverré.”

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Szabad az út az angliai világbajnokságra

Rosszul kezdődött – noha a bő egy évvel később világbajnoki címet nyerő angolok oroszlánbarlangjában az egygólos vereség nem volt éppen tragikus –, egy elfogadható döntetlennel folytatódott, majd négy győzelemmel ért véget a nagyválogatott 1965-ös éve.

Két felkészülési mérkőzést játszott Baróti Lajos csapata a londoni vendégjáték előtt, márciusban (az FTC játékosai nélkül) 4:1-re nyert Veszprémben a szlovák Slovnaft Bratislava ellen, majd április végén 4:0-ra verte a jugoszláv futball első számú bosnyák reprezentánsát, a szarajevói Zseljeznicsart Kecskeméten. Bene Ferenc mindkét meccsen két gólt szerzett.

Bene Ferenc a címlapon

Május ötödikén az Évszázad mérkőzése, az 1953. november 25-i 6:3 óta először játszott a magyar A-válogatott a Wembley-ben. Bő egy évvel az angliai világbajnokság előtt a hazaiaknál a védelem és a fedezetsor már azonos volt a későbbi győztesekével, a csatársorból ellenben Alan Ball, Bobby Charlton, Geoff Hurst, Roger Hunt és Martin Peters is hiányzott. A magyar csapat tizenegy játékosából (Gelei – Mátrai, Mészöly, Sárosi – Nagy I., Sipos – Göröcs, Varga, Bene, Nógrádi, Fenyvesi dr.) csak öten ját-

Itt éppen Albert nélkül a válogatott keret. Állnak (balról): dr. Botár Zoltán csapatorvos, Baróti Lajos szövetségi kapitány, Tichy, Sipos, Géczi, Gelei, Mészöly, Mátrai, Solymosi, Szepesi, Ihász, Illovszky Rudolf edző. Guggolnak: Göröcs, Farkas, Bene, Rákosi, Fenyvesi dr., Mathesz

szottak az 1966-os Goodison Park-beli, a brazilok elleni felejthetetlen mérkőzésen. A Wembleyben a házigazdák jobbak voltak, s Jimmy Greaves góljával nyertek 1:0-ra. Megérdemelten. Tegyük hozzá, a mieink közül olyan ászok hiányoztak, mint Albert Flórián és Farkas János. A kiváló kapus, az akkor 26 éves Gelei József ezen a találkozón mutatkozott be a válogatottban.

Tíz nappal később az NDK elleni vb-selejtezőre készülő csapat – Budapest-válogatott néven – Bene góljával 1:0-ra nyert a belga ligaválogatott ellen Brüsszelben. Sárosi László helyett klubtársa, Ihász Kálmán játszott balhátvédet, egyébként a védelem és a fedezetsor megegyezett a kezdősípszó pillanatában az angolok ellen szerepelt csapatéval, a támadó ötöst azonban még keresgélte Baróti Lajos. Göröcs, Varga, Bene, Nógrádi és Fenyvesi dr. helyett a belga fővárosban Nagy Antal, Bene, Albert, Rákosi és Farkas kezdett.

A kapitány ott már az NDK elleni együttest kezdette. Május 23-án Lipcsében a Gelei – Mátrai, Mészöly, Ihász – Nagy I., Sipos – Nagy A., Bene, Albert, Rákosi, Farkas tizenegy az első perctől kezdve védekezésre kényszerült. Százezer néző hajtotta támadásból támadásba a hazaiakat, akiket magyar szövetségi kapitány, Sós Károly dirigált. Viszonylag gyorsan kialakult a végeredmény, Eberhard Vogel gólja után a 27. percben Bene Ferenc egyenlített ki. A döntetlen a magyarok számára volt kedvezőbb.

Az A-válogatottak tétmérkőzésén kívül még három fronton találkoztak a két szövetség csapatai. Tatabányán kettős mérkőzést rendeztek, az első felvonásban az ifiválogatott Zöldi és Szőke egy-egy góljával 2:1-re legyőzte az egy hónappal korábban az NSZK-ban UEFA-tornát nyert keletnémet együttest. A vendégek gólját a később nagy karriert befutott Jürgen Sparwasser lőtte. A főmérkőzésen B-válogatottunk (Varga L. – Kiss, Marosi, Juhos – Menczel, Laczkó – Molnár D., Puskás, Csernai, Szekeres, Zámbó, majd csereként Tóth L. kapus és Szuromi) 2:0-ra győzött. A szépszámú közönség nagy lelkesedéssel fogadta, hogy a magyar csapatban, amelyet Kléber Gábor, a TBSC klubedzője irányított, a csereként beállt

Szuromival együtt, hat Bányász-játékos is pályára lépett. Az utánpótlás-válogatott Hallében 3:0-ra veszített.

A sorsolás úgy hozta, hogy az A-válogatott az esztendő első felében három héten belül letudta a két idegenbeli világbajnoki selejtezőjét. A lipcsei döntetlen még inkább felértékelődött a bécsi diadal után.

A Práterben szinte telt ház fogadta a magyarokat június 13-án. Baróti Lajos a Gelei – Szepesi, Mátrai, Sipos, Ihász – Nagy I., Rákosi – Farkas, Bene, Albert, Fenyvesi dr. összeállításban küldte pályára a csapatát. A világbajnoki selejtező bár egygólos, de sima magyar győzelmet hozott. Érdekes, hogy mindkét félidőben az utolsó perc volt a legizgalmasabb. Az elsőben Bene Ferenc élesen belőtt szabadrúgása után a labdát Fenyvesi Máté dr. előrevetődve, nagyon látványos mozdulattal a bal sarokba fejelte. A másodikban az újpesti csatár óriási erejű bombája után a lécről kipattant a labda. Jól jött a két pont a világbajnoki selejtezőkön, s visszahelyezte a csapatot a győzelmek vágányára. Baróti kapitány nem volt teljesen elégedett: „Bár a védelmünk új összeállítása miatt néhányszor kisebb bizonytalanságot tapasztalhattunk, nem volt baj. Még azt is kibírta ez a nagyszerű szellemű együttes, hogy szinte egy idényre való gólhelyzetet kihagyjon. A fontos, persze, hogy egyet kihasználtunk."

Pompás hétvégéje volt a június közepi a magyar futballnak, minden vonalon legyőzte az osztrákokat. A bécsi Rapid-pályán 3:1-re nyertek az ifik, Sopronban az utánpótlás-válogatott 3:0-ra verte meg Felső-Ausztria csapatát, s nem utolsósorban Szombathelyen a B-válogatott (Varga L. – Novák, Marosi, Sóvári – Tussinger, Laczkó – Molnár D., Györkő, Dunai dr., Korsós, Zámbó, majd cseréként Rapp, Juhos, Berendy, Fister) is diadalmaskodott 3:0-ra.

Mátrai Sándor, Gelei József és Sipos Ferenc a Wembley-ben

Következett az A-válogatott olaszok elleni mérkőzése. Ezen a találkozón debütált az olasz válogatottban Gigi Riva, mellette játszott Enrico Albertosi, Giacinto Facchetti, Sandro Mazzola és – igaz, csak egy félidőnyit – Gianni Rivera. A magyar legénység kissé tartalékos összeállításban, a Vasas ászai nélkül állt ki. (Az előző világbajnoki selejtezőn Mészöly Kálmán, Ihász Kálmán és Farkas János is erősítette a csapatot. Az olaszok ellen a Gelei – Szepesi, Mátrai, Sóvári – Nagy I., Sipos, majd helyette Solymosi – Nagy A., majd helyette Kuti, Bene, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr. összetételű alakulat lépett pályára.) Mégis nyert, mert ugyan Albert Flórián gólját a második félidő elején Sandro Mazzola még kiegyenlítette, ám Bene Ferenc a 81. percben lőtt találatára már nem jött válasz. Azon a héten ez volt a harmadik „csúcsszintű" magyar–olasz összecsapás, s mindhármat a mieink nyerték meg egy góllal! A Ferencváros június 23-án győzött Torinóban, a Juventus ellen a VVK fináléjában, három nappal később, szombaton a Vasas Bécsben megnyerte a KK-t a Fiorentina ellen, vasárnap pedig a válogatott (természetesen a piros-kékek kulcsemberei nélkül, de a franzstadtiakkal, Mátrai Sándorral, Albert

Flóriánnal, Rákosi Gyulával és Fenyvesi Máté doktorral) megverte a Népstadionban a Squadra Azzurrát. Ki gondolta volna, hogy több mint 42 esztendőn át úgy emlegethetjük majd e találkozót, hogy „akkor győzött legutóbb a magyar válogatott az olaszok ellen"?

Augusztus 20-án a Népstadion ünnepi programját – a nyári Universiade megnyitása mellett – az A-válogatott és a Juventus találkozója színesítette. Az olaszok éppen úgy 1:0-ra kikaptak, mint a VVK-döntőben, ezúttal is egy fradista szerezte gólt – Albert Flórián a 82. percben. A két csapat között a játék képe alapján nagyobb volt a különbség, a szurkolók egy része türelmetlenkedett a vezető gólig. Érdemes idézni Baróti Lajost, aki már a közelgő, osztrákok elleni vb-selejtezőre gondolva mondta: „Az a tervem, hogy a Juventus elleni támadósort szerepeltetem". Ennek érdekessége, hogy a „piemonti zebrák" ellen a Bene, Tichy, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr. kvintett játszott, ám a selejtezőn már Bene, Albert és Fenyvesi mellett Farkas és Fister kezdett. Az akkor 30 éves Tichy Lajos, aki 1964 nyara után már csak a búcsúmecscsén került be néhány percre a válogatottba, ismét kimaradt.

Az NDK–Magyarország mérkőzés műsorfüzete

Mindazonáltal butaság lenne bírálni Baróti Lajos és segítője, Illovszky Rudolf döntését: a csapat a vártnál is simábban verte meg az osztrákokat a Népstadionban. Hetvenháromezer néző (köztük több ezer osztrák!) előtt a Gelei – Mátrai, Mészöly, Ihász – Mathesz, Sipos – Farkas, Bene, Albert, Fister, Fenyvesi dr. tizenegy már a 4. percben vezetett Farkas János góljával. A 36. percben Fenyvesi Máté növelte az előnyt, majd a 70. percben Mészöly Kálmán értékesítette a megítélt büntetőt. A győzelem értékét csak növelte, hogy – Bene Ferenc sérülése miatt – az első félidő közepétől lényegében tíz emberrel játszott a magyar csapat. Az előmeccsen az ifik 2:2-re végeztek az osztrákokkal, az utánpótlás-válogatott a csereként beállt salgótarjáni Básti István remeklésével 3:2-re verte Linzben Felső-Ausztria kiválasztottjait, nem utolsósorban pedig a B-válogatott (Varga L. – Bakos, Dunai L., Vági, Kincses – Tussinger, Varga Z. – Szuromi, Puskás, Korsós, Zámbó, csereként beállt még Komora) 2:0-ra nyert Salzburgban.

A nagyválogatott a „sógorok" ellen megszerzett újabb két pont birtokában nagyon kedvező helyzetben várhatta a keletnémetek elleni utolsó selejtezőt. A döntetlen is – függetlenül attól, hogy Sós Károly válogatottjának a budapesti meccsén kívül hátra volt még egy, az osztrákok elleni, lipcsei mérkőzése is – garantálta a vébérészvételt. Ellenben az NDK-sok nagyon bíztak abban, hogy tudnak nyerni nálunk. A bolgárok elleni felkészülési találkozójuk után különgéppel érkeztek Budapestre, a Népstadionban megnézték a magyar–osztrák selejtezőt, s utána repültek tovább Berlinbe.

A Tottenham–Magyarország meccs programja

A „felvezetés" a keletnémeteknek sikerült jobban, a B-válogatottjuk Gerában 2:1-re megverte a Varga L., – Bakos, Orbán, Dunai L., Kincses – Solymosi, Komora – Molnár D., Varga Z., Puskás, Korsós tizeneggyel kezdő B-válogatottat, amelybe a mérkőzés folyamán Marosi és Zámbó is beállt. Az ifiválogatottunk ellenben 3:3-at játszott Bernburgban.

A válogatott döntő selejtezőjére szinte megtelt a Népstadion, sőt, már az előmérkőzést, a két utánpótlás-válogatott 2:0-s magyar győzelmet hozó randevúját is közel hatvanezer szurkoló látta. A főmeccsen a vendégek legjobb csatára, Peter Ducke (akinek egyébként Roland nevű bátyja is játszott

az NDK csapatában) duplázott, két találata mintegy keretbe foglalta Rákosi Gyula és Novák Dezső egy-egy gólját. A találkozót Farkas János 80. percben lőtt gólja döntötte el a Gelei – Novák, Mátrai, Sipos, Ihász – Mathesz, Rákosi – Farkas, Albert, Bene, Fenyvesi dr. összeállítású vendéglátók javára. A magyar válogatott, függetlenül a csoport utolsó selejtezőjétől, kijutott az angliai világbajnokságra.

Így aztán már a vb-felkészülést szolgálta a november közepétől majdnem karácsonyig tartó dél- és közép-amerikai portya. A Budapest-válogatott néven szereplő csapat Frankfurtban 5:4-re kikapott az Eintrachttól, majd Londonban 4:0-ra a Tottenhamtől. Az óceánon átrepülve São Paulóban 5:3-ra veszített a brazil B-válogatottal szemben, majd Buenos Airesben 1:1-re zárt a Boca Juniors ellen. Utána Santiago de Chilében 2:2-t játszott az ottani Universidaddal, Rancaguában edzőmeccsen 2:1-re verte az O'Higginst. Limában 2:2-re végzett a helyi Universitario és az Alianza kombináltjával. Guatemalavárosban 4:2-re verte az Aurora és a Municipal vegyest, zárásként pedig Guadalajarában 4:1-re nyert a Chivasnak becézett helyi legénység ellen. A Frankfurtban megsérült Ihász, valamint Keszei a szubkontinensre indulás előtt hazatért. A túrán Gelei, Géczi, Káposzta, Novák, Mészöly, Mátrai, Sipos, Sóvári, Nagy I., Juhász I., Solymosi, Bene, Varga Z., Göröcs, Albert, Farkas, Rákosi és Fenyvesi dr. vett részt.

1965. máj. 5.	London	ANGLIA	0:1 (0:1)		
1965. máj. 23.	Lipcse	NDK	1:1 (1:1)	vb-sel.	Bene
1965. jún. 13.	Bécs	AUSZTRIA	1:0 (1:0)	vb-sel.	Fenyvesi dr.
1965. jún. 27.	Bp., Népst.	OLASZO.	2:1 (1:0)		Albert, Bene
1965. szept. 5.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	3:0 (2:0)	vb-sel.	Farkas, Fenyvesi, Mészöly
1965. okt. 9.	Bp., Népst.	NDK	3:2 (1:1)	vb-sel.	Rákosi, Novák, Farkas

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

6 mérkőzésen: Bene Ferenc (Ú. Dózsa), Gelei József (Tatabányai Bányász), Mátrai Sándor (FTC), Sipos Ferenc (Bp. Honvéd)

5 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC), dr. Fenyvesi Máté (FTC)

4 mérkőzésen: Farkas János (Vasas), Ihász Kálmán (Vasas), Nagy István (MTK), Rákosi Gyula (FTC)

3 mérkőzésen: Mészöly Kálmán (Vasas)

2 mérkőzésen: Mathesz Imre (Vasas), Nagy Antal (Bp. Honvéd), Szepesi Gusztáv (Tatabányai Bányász)

1 mérkőzésen: Fister Ferenc (Vasas), Göröcs János (Ú. Dózsa), Kuti István (MTK), Nógrádi Ferenc (Bp. Honvéd), Novák Dezső (FTC), Sárosi László (Vasas), Solymosi Ernő (Ú. Dózsa), Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa), Varga Zoltán (FTC)

Rákosi Gyula és Mátrai Sándor

DÖNTŐ-BÍRÓ

A nagy dirigens

Az 1965-ös KEK-döntő volt az európai kupák történetének első, magyar játékvezető által dirigált egymeccses fináléja. **Zsolt István** vezette, akit akkor már több mint egy évtizede a világ bírói elitjében jegyeztek. (Az 1961-es Fiorentina–Rangers KEK-döntő második, firenzei összecsapásán Hernádi Vilmos fújta a sípot.)

Zsolt 1921. június 28-án született Budapesten, 1937-ben külön engedéllyel bírói vizsgát tett. (Édesapja is játékvezető volt, „ő fertőzött meg a bíráskodás szeretetével" – mondta később.) 1950-ben debütált a magyar élvonalban, 1952-től pedig már a FIFA-keret tagjaként tevékenykedett. Három világbajnokságon (1954, 1958, 1966) és négy olimpiai tornán működött közre, mindkettőt tekintve magyar csúcstartó. 1968-ban övé volt az Európa-bajnokság bronzmérkőzése. Két európai kupadöntőt vezetett, a West Ham United–1860 München találkozót 1965-ben (ezért megkapta az Unesco Fair Play-díját), és a Barcelona–Zaragoza VVK-döntőt 1966-ban. Közreműködött az 1968-as Brazília–Világválogatott mérkőzésen.

1971-ben vonult vissza, hosszú éveken keresztül a Nemzeti Színház főügyelőjeként dolgozott. A pályán legendássá lett távolságtartásáról, de egyszersmind határozottságáról, s viszonylag kis termete ellenére tekintélyteremtő képességéről.

Zsolt István Budapesten hunyt el 1991. május 7-én.

Az egykori gólkirály méltatlan halála

Kisuczky Róbert, a Csepel, a Bp. Honvéd és a Diósgyőr támadója nem tartozott a könnyen kezelhető futballisták közé, 1962-ben egy évre el is tiltották kicsapongó életmódja miatt. Pedig az 1938. február 26-án született csatár az 1958–1959-es NB I-ben – a bajnoki arany mellé – megosztott gólkirályi címet szerzett (Monostori II Tivadarral és Tichy Lajossal), 15-ször talált be az ellenfelek hálójába. A csepeli színekben 83 élvonalbeli mérkőzésen 28 találatot ért el, a Bp. Honvédban nyolc bajnokin egyet. A DVTK szerelésében hatszor szerepelt, gólt nem sikerült lőnie. 1958 és 1961 között hatszor lépett pályára az utánpótlás-válogatottban, egyetlen találat fűződött a nevéhez. (Nagy Béla és Rochy Zoltán gyűjtése) *Sajnos a tehetséges labdarúgó nem tudott úrrá lenni káros hajlamain, és egyre mélyebbre csúszott. 1965. augusztus 14-én a pesterzsébeti Aranycsillag presszóban ittasan „(…) belekötött egy társaságba. A verekedésnél ő húzta a rövidebbet. De annyira, hogy az életével fizetett érte. Nagy ár!"* (Labdarúgás 1965. szeptember) *27 évet élt.*

A Képes Sport címoldalán 1958. december 16-án

UEFA-TORNA

Hatodik hely az NSZK-ban

Április közepén nagy reményekkel utazott ki a 18 évesek válogatottja a soros UEFA-tornára. Különösen a csatárokat tartották sokra, Szőke Istvánnak, Kocsis Lajosnak, Vidáts Csabának, a szegedi Zöldi Mihálynak vagy akár a dorogi Lakics Balázsnak nagy jövőt jósoltak. (S akkor még nem emlegettük az MTK 1964-es ifjúsági bajnok alakulatának pillérét, Karsay Lászlót!)

A csapat Karlsruhéban 0:0-ra játszott a románokkal, majd Mannheimben 4:0-ra verte a svédeket, s ezzel csoportelsőként továbbjutott. A negyeddöntőben Wuppertalban nagyon (0:5...) kikapott az angoloktól, ám utána Emmerichben, már az 5-8. helyért játszva, az írek ellen javított. Végül hatodikként zárt, miután az utolsó mérkőzésén, Gelsenkirchenben 2:1-es vereséget szenvedett a házigazdáktól. A torna után Hoffer József a korosztályos válogatott szövetségi kapitánya a *Labdarúgás* hasábjain Hajdú kapus, valamint Krivitz és – az angolok elleni tizenegyes elrontása ellenére – Kocsis teljesítményét emelte ki.

A pályára lépett magyar játékosok: Hajdu József (MTK) kapus – Kuchta Ferenc (FTC), Solymosi II Gyula (Ú. Dózsa), Krivitz Tamás (Ú. Dózsa), Bánkuti István (Budafoki MTE), Horváth Ferenc (Tatabánya), Liebháber Barna (Vasas), Szőke István (FTC), Kocsis Lajos (Salgótarjáni BTC), Vidáts Csaba (Vasas), Zöldi Mihály (Szegedi EAC), Bordács Lajos (Komló), Lakics Balázs (Dorog), Karsay László (MTK), Gáspár (Pécsi VSK).

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁGI KUPA

Egy vidéki nagycsapat nyerte az óriásölők tornáját

Az előző évi finálét elveszítő Győri Vasas ETO 1965. november 14-én, fennállása során először, megnyerte az országos kupasorozatot. A diósgyőriek ellenben, 1942 után, történetükben másodszor veszítettek a döntőben.

Egyfelől megállapíthatjuk, hogy Hidegkuti Nándor együttese nagyon magabiztosan szerezte meg a kupát (utolsó négy mérkőzését 17:1-es gólkülönbséggel teljesítette), másfelől az is tény, hogy nem volt nehéz útja. Az Andráshidai MEDOSZ (5:0) és a Bonyhádi Vasas (5:0) nem volt vele azonos súlycsoportban, a Vasast kiverő Csepelen is könnyedén túllépett (3:1), mint ahogy a döntőt is valójában már az első félidőben megnyerte. Az 1965-ös idényben az NB I B-ben szereplő DVTK ellenben erején felül teljesített, két döntetlennel kiejtette az MTK-t (0:0), majd Egerben az Újpesti Dózsát (1:1) is. Összesen hét mérkőzést vívott a döntőig vezető úton, a Miskolci ÉMTE, a Gyöngyösi Spartacus, az Egercsehi Bányász, a két élvonalbeli gárda és közben még a Tállya legyőzése után az elődöntőben a szintén bravúrosan szereplő Erzsébeti VTK ellen nyert 2:1-re. Aztán a Népstadionban a Győri Vasas ETO már túl erősnek bizonyult...

Miközben valóban feltűnő, hogy néhány „kicsi" milyen nagyszerűen teljesített a sorozatban, a sportsajtó minden kozmetikázása ellenére is szembeötlő volt az úgynevezett fővárosi

nagycsapatok vergődése. A Vasast legalább az ugyancsak élvonalbeli Csepel búcsúztatta.

De az Újpesti Dózsa és az MTK az NB I B-s Diósgyőr, a Bp. Honvéd a negyedik vonalbeli Békéscsabai VTSK, a New York-i túra miatt a második csapatával (Frivalszky – Kuchta, Gündert, Kecskó – Maróti, Lukács I. – Fenyvesi III, Fábián T., Galambos, Fenyvesi II, Pálmai) kiálló Ferencváros pedig az ötödik osztályú, azaz „megye egyes" Zalaegerszegi Építők ellen bukott el.

A Szabad Föld Kupát a Vecsési VÍZÉP nyerte az Esztergomi Marógépgyár elleni 1:1-gyel. A Pest megyei kiscsapatnak azért volt elég a döntetlen is, mert az MNK-ban egy fordulóval tovább jutott, mint riválisa. Mindkét gárda a járási bajnokságban szerepelt 1965-ben.

A Győri Vasas ETO kupagyőztes alakulata. Állnak (balról): Tóth, Orbán, Keglovich, Palotai, Soproni, Varsányi, Máté. Guggolnak: Kiss és Szaló

Győrfi a szurkolók vállán

Magyar Népköztársasági Kupa, 1965

Negyeddöntő: Győri Vasas ETO–Bonyhádi Vasas 5:0, Csepel–Vasas 2:1, Diósgyőri VTK–Újpesti Dózsa 1:1 (Egerben), Erzsébeti VTK–Magyar Posztó 3:1

Elődöntő: Győri Vasas ETO–Csepel 3:1, Erzsébeti VTK–Diósgyőri VTK 1:3

Döntő:

Győri Vasas ETO–Diósgyőri VTK 4:0 (4:0)

1965. november 14., Népstadion, 3000 néző.

Jv.: Radó

Győri Vasas ETO: Tóth L. – Kiss, Orbán, Tamás – Palotai, Máté – Szaló, Győrfi, Soproni, Varsányi, Keglovich

Diósgyőri VTK: Tamás – Werner, Szigeti, Gál – Pócsik, Szucsányi – Oláh, Vári, Kiss I., Deák, Sikora

Gólszerző: Keglovich (19., 30.), Soproni (32. – 11-esből), Varsányi (42.)

Az MLSZ szerint Mátrai volt a legjobb

Az esztendő végén az MLSZ Mátrai Sándort, a VVK-győztes Ferencváros csapatkapitányát jelölte az év legjobbjának. A középhátvéd alapember volt a zöld-fehéreknél és a válogatottban is, noha 1964 közepén úgy festett, pályafutása leszálló ágba került. Baróti Lajos szövetségi kapitány a spanyolországi kontinensbajnoki négyes döntő után közölte vele, hogy nem számít többet a játékára. Mátrai másfél évvel később, az 1965-ös szezonra is visszatekintve így mesélt: „Volt egy álmatlan éjszakám, de aztán úgy gondoltam, hogy van valami igazság ebben a döntésben, gyengébben játszom a szokottnál. Elhatároztam, hogy ezért még nem kell a világnak összedőlnie, megpróbálom még egyszer." Aztán beszélt legendás gyorsaságáról is: „Megkopik, nincs mit ezen szépíteni. Azok az atléták, akikkel régen együtt futkostam, már régen visszavonultak. Szerencsére a pályán legfeljebb 40-50 métereket kell vágtázni, ilyen távon nemigen jön ki a differencia. Vagy ha igen, ott a becsúszó szerelés. Nem dolgozom többet a fiataloknál, csak éppen keményen végiggyúrom az edzéseket. Néha edzés után a fiúk elmennek kiskapura játszani. Azt én kihagyom. Inkább szögest húzok és 60-80 méteres repülőket futok a salakon." *(Képes Sport 1965. november 9.)*

A hetente megjelenő sportmagazin ebben az idényben is rendszeresen összeállította a forduló A-, B- és C-csapatát, illetve „belső használatra" osztályozta is a játékosokat. Az idény végén közölte az összesített listát.

Mátrai Sándor

A-csapat: Gelei – Bakos, Mátrai, Ihász – Nagy I., Berendy – Molnár D., Göröcs, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr.

B-csapat: Török – Törőcsik II, Mészöly, Varga Gy. – Mathesz, Kleibán – Szabó Gy., Puskás, Farkas, Tichy, Zámbó

C-csapat: Varga L. – Kiss Z., Ferencz, Sóvári – Palotai, Toldi – Sebes, Varga Z., Bene, Korsós, Katona

A *Labdarúgás* szerkesztősége 28 hazai sajtóorgánumot szavaztatott meg az Év tizenegyét keresve. Mátrai Sándor – aki valóban pályafutása talán legkiválóbb szezonját zárta – két poszton, jobbhátvédként és középhátvédként is a legtöbb pontot kapta. Ugyanakkor nem ő, hanem Albert Flórián kapta a legtöbb voksot, utóbbi minden csapatban szerepelt. A legtöbb szavazatot kapták mögötte: Mátrai (25), Farkas (22), Fenyvesi dr. (21), Mathesz (18), Molnár D. (17), Ihász (15), Gelei (14), Bene és Mészöly (12-12), Szentmihályi és Fister (10-10). Ennek alapján az Év csapata: Gelei (Szentmihályi) – Mátrai, Mészöly, Ihász – Mathesz, Fister – Molnár, Bene, Albert, Farkas, Fenyvesi dr.

A *Labdarúgás* a posztokra leadott szavazatok alapján állította össze a maga tizenegyeit.

A-csapat: Gelei – Bakos, Mátrai, Ihász – Mathesz, Sipos – Molnár D., Farkas, Albert, Fister, Fenyvesi dr.

B-csapat: Szentmihályi – Káposzta, Mészöly, Sóvári – Nagy I., Szűcs – Varsányi, Göröcs/Kocsis L., Bene, Rákosi, Korsós

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

Bécsi bravúr Mészöly-góllal

„Kimerítő sportdiplomáciai tárgyalások előzték meg 1965-ben a Közép-európai Kupa négyes döntőjét. Az NB I-ben vezető Vasas elöljárói – nagy merészen – arra kérték az MLSZ vezérkarát, hogy a szövetség ne tartson igényt az angyalföldi válogatottakra a Magyarország–Olaszország barátságos találkozón, mert azt június 27-én rendezik, és a piros-kékek, ha minden jól megy, a KK-trófeáért játszanak egy nappal korábban. A beadvány tartalmát mérlegelni kellett, hiszen az is előfordulhatott, hogy a XIII. kerületiek csak a harmadik helyért lépnek pályára június 26-án, és annak a mérkőzésnek a tétje már semmikképp sem haladja meg a nemzeti együttes fellépésének fontosságát. A korifeusok azonban áldásukat adták Ihász Kálmán, Mészöly Kálmán és Farkas János »kimenőjére«, mert bíztak a Vasasban és az angyalföldi törzsgárdisták megfelelő helyetteseiben…" – írta *Hegyi Iván* a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben a KK bécsi négyes döntőjének előzményeit felidézve.

A boldogan integető KK-győztesek

A díszes serleg a hatvanas évek közepére veszített a presztízséből, 1965-ben a részt vevő öt ország (Magyarország, Jugoszlávia, Ausztria, Csehszlovákia és Olaszország) egy-egy csapatot nevezett. A fentiekből következően kettőnek közülük játszania kellett a négyes döntőbe jutásért. A Vasas május végén kettős győzelemmel lépett túl az FK Szarajevón (kint 2:1, itthon 2:0), s így csatlakozott a Fiorentinához, a Spartához és a Rapidhoz.

A császárvárosban tartott „final four" első felvonásában a legfinomabban fogalmazva is „fordulatos mérkőzésen" verte ki a prágaiakat. Fister és Puskás egy-egy góljával a 8. percben már 2:0 volt ide. A csehek ugyan szépítettek, de Puskás Lajos második gólja után megint simának tűnt minden. Csakhogy a Sparta a 44. és a 77. perc között három gólt is szerzett, s így a piros-kékek számára elúszni látszott a döntő. Szerencsére a 84. percben Molnár Dezső kiegyenlített, majd a hosszabbításban, a 109. percben Táborskýról a saját kapujába került a labda.

Ihászt a társai emelték a magasba, ő meg a trófeát

Az angyalföldi tizenegyre a döntőben a Rapidot 3:0-ra legyőző Fiorentina várt. Az osztrákok nagy csalódást okoztak, a 3. helyért játszott meccsen is simán kikaptak 2:0-ra a Spartától.

A Vasas a finálében egy, Hamrin kezezése után okkal megítélt büntetővel nyert – a játék képe alapján teljesen megérdemelten.

KK-döntő

Vasas–Fiorentina 1:0 (0:0)

1965. június 26., Bécs, 7000 néző. Jv.: Schiller (osztrák)

Vasas: Varga – Bakos, Mészöly, Berendy, Ihász – Mathesz, Fister – Molnár, Puskás, Farkas, Pál II

Fiorentina: Paolicchi – Guarnacci, Brizi, Castelletti – Pirovano, Marchesi – Hamrin, Bertini, Nuti, Benaglia, Morrone

Gólszerző: Mészöly (84., 11-esből)

A FRANCE FOOTBALL ÁLOMTIZENEGYE

Puskás kedvéért odébb tették Pelét

A Képes Sport *szerkesztősége által kiadott* Sportvilág 65 *című könyvecske felidézte, hogy az esztendő folyamán az Aranylabda-szavazást is szervező* France Football *megszavaztatta Franciaország legkiválóbb szakíróit, hogyan állítanák össze a második világháború óta addig eltelt két évtized álomtizenegyét. Két magyart is beválasztottak az együttesbe, Bozsik Józsefet és Puskás Ferencet. Utóbbi „kedvéért" a szakírók átvezényelték jobbösszekötőnek a futballkirályt, Pelét.*

Így fest a „dream team": Jasin (szovjet) – Djalma Santos (brazil), Wright (angol), Schnellinger (nyugatnémet) – Bozsik (magyar), Netto (szovjet) – Garrincha (brazil), Pelé (brazil), Di Stéfano (argentin-spanyol), Puskás (magyar), Gento (spanyol)

EURÓPA-VÁLOGATOTT

Puskás és Kubala is búcsúztatta Sir Stant

1965 tavaszán Stoke-ban búcsúmérkőzést rendeztek az akkor már ötvenéves, de abban az idényben még egy mérkőzésen az angol élvonalban is szerepelt Sir Stanley Matthews tiszteletére. Az ünnepelt volt az egyik, Puskás Ferenc pedig a másik csapatkapitány. Európa csapatában az első félidőben Kubala László, Alfredo Di Stéfano és Puskás alkotta a belsőhármast. A győztes kontinensválogatott góljainak felét magyarok lőtték! A brit válogatott a Sir Stan Matthews's XI, a vendéggárda a World Stars nevet viselte a meccs programfüzetében.

Nagy-Britannia – Európa-válogatott 4:6 (2:4)

Négy szuperklasszis: Di Stéfano, Matthews, Puskás és Kubala

1965. április 28., Stoke, Victoria Road, 34 450 néző. Jv.: Ellis (angol)

Nagy-Britannia: Waiters – Cohen, Flowers, B. Thompson – Haynes, Baxter – Matthews, Greaves, Gilzean (Ritchie, 46.), Douglas, C. Jones

Európa-válogatott: Jasin (szovjet) – K. Johansen (norvég), Popluhár (csehszlovák), Schnellinger (nyugatnémet) – Pluskal, Masopust (csehszlovák) – Henderson (skót), Kubala, Di Stéfano (argentin-spanyol, Puskás, majd Sörensen (dán) 46., Van der Boer (belga)

Gólszerzők: Van der Boer (4.), Puskás (7., 24.), Douglas (12., 81.), Greaves (34.), Masopust (43.), Kubala (66.), Ritchie (75.), Henderson (89.)

Sir Stanley Matthews Jasin és Puskás vállán

ARANYLABDA

Albert a hatodik helyen

Albert Flórián 1965 végére vitathatatlanul a kontinens legjobb játékosai közé került. Talán fura megállapítás ez, hiszen már 18 évesen kapott szavazatot az ankéton, aztán 1962-ben a chilei Mundial társgólkirálya is volt, de ekkor került először az első hatba. Nem mellékesen NB I-ben szereplő játékos 1956 (az első szavazás) óta nem ért el jobb helyezést, akkor Puskás Ferenc a negyedik helyre került. (Albert 1965-ös helyezéséhez hasonlóan hatodik lett Bozsik József 1956-ban és Tichy Lajos 1959-ben.)

A ferencvárosi szurkolók 14 pontot gyűjtött Császárát csak a portugál Eusébio (67 pont), az olasz Giacinto Facchetti (59), a spanyol Luis Suárez (45), a belga Paul Van Himst (25) és az angol Bobby Charlton (19) előzte meg. Két magyar kapott még pontot a Lukács Lászlót is soraiban tudó zsűritől: Puskás Ferenc öt ponttal holtversenyben a tizenharmadik, Bene Ferenc nyolcadmagával, két ponttal a tizenhetedik lett. Összesen 27 játékosra érkezett voks.

Eusébio a France Football címlapján

EURÓPAI KUPÁK

VVK-győztes lett a Fradi a magyarok legjobb évében

A négy KK-találkozót is beleértve 27 mérkőzést játszottak csapataink a magyar klubfutball és az európai kupák közös történetének legsikeresebb évében. A mérleg kiváló: 19 győzelem, 2 döntetlen, 6 vereség. (A Vasas KK-diadalát levonva: 15-2-6.) Nem mellékesen a Ferencváros megnyerte a Vásárvárosok Kupáját, a Győri Vasas ETO pedig a legjobb négy közé jutott a BEK-ben.

Az előző őszről a Fradi és az ETO maradt versenyben az 1964–1965-ös idény téli-tavaszi folytatására. A győriek az amszterdami 1:1 után saját pályájukon Povázsai László 87. percben szerzett góljával kiverték a holland bajnok DWS-t. Bejutottak Európa legjobb négy csapata közé, az Internazionale, a Liverpool FC és a Benfica mellé!

Utána Budapesten fogadták a portugálokat, mivel az elsöprő érdeklődés alapján még a Népstadion is kicsinek bizonyult. Hetvenezer néző előtt játszott a Győr, hősiesen helyt állva. A *Képes Sport* a mérkőzés utáni első számában „csillagos tízesre” értékelte a magyar védelem teljesítményét. De kitettek magukért a csatárok is, habár Povázsai kétszer, Korsós egyszer ziccert hibázott. A játék képe alapján azonban a Benfica megérdemelten nyert – s ez semmit sem von le a kisalföldiek ragyogó menetelése ér-

A VVK serlege

Nagy György betalál a Reipas Lahti kapujába

tékéből. Mint ahogyan a lisszaboni 0:4 sem. Hidegkuti Nándor együttese egy tulajdonképpen az európai porondon addig sehol sem jegyzett kiscsapatként vágott neki a sorozatnak, s a legjobb négyig masírozott. A Győri Vasasnál jobban egyetlen magyar alakulat sem szerepelt a BEK történetében, a Vasas 1958-ban, az Újpesti Dózsa 1974-ben ugyancsak az elődöntőbe jutott.

A Ferencváros 1965 elején az AS Roma ellen folytatta a kupamenetelést. Kettős győzelemmel. Rákosi Gyula és a katonai szolgálatát töltő Albert Flórián nélkül is nyert idegenben 2:1-re. Érdemes megjegyezni, hogy a VVK-sorozat mindkét, nagyon fontos olaszországi állomásán Fenyvesi Máté szerezte a győztes gólt. A visszavágón már játszott Albert is – s ha már játszott, megszerezte a mérkőzés egyetlen gólját.

Következett a baszk Atlético Bilbao, meg egy nagyon rázósnak ígérkező párharc. A Juhász István góljával elért hazai 1:0 után kint – hiába szerzett Varga Zoltán vezetést – 2:1-re kikapott a Fradi. Miután az idegenben szerzett gólok akkor még nem értek többet, harmadik mérkőzést kellett játszani. Szerencsére Budapesten. A „pótvizsga" ismét Fenyvesi Máté meccse volt: Etxeberría öngólja után két gólt is berámolt Európa akkori egyik legjobb kapusának, Iribarnak.

A két csapat közös képeslapja

A legjobb négy között Fortuna a Manchester Unitedet juttatta a zöld-fehéreknek, a másik ágon így a Juventus és az Atlético Madrid találkozott. Ma már talán kevéssé emlékezetes, de Novák Dezső a kinti és az első budapesti összecsapáson is szerzett gólt. Az Old Traffordon 3:2-re nyertek az angolok, fontos volt 1:3 után Rákosi Gyula találata is. Mert így a Népstadionban a kiváló jobbhátvéd tizenegyesből lőtt gólja legalább a harmadik mérkőzés lehetőségét megteremtette. A Fradinak ismét szerencséje volt. A VVK-szériában harmadszor is harmadik találkozóra kényszerült, s mindhárom alkalommal a Népstadionban újrázhatott.

Rákosi blokkolja a gombafrizurás Best lövését

Június 16-án – a majdnem teli arénában 65 000, a tévékészülékek előtt legalább tízszer annyi néző előtt – a 44. percben Karába János 30 méterről belőtte élete legnagyobb, a Fradi-táborban ma is gyakran emlegetett, legendává lett gólját. A második félidőben Fenyvesi Máté újabb nagyon fontos találatával 2:0-ra alakult az állás. Ezen szépített az utolsó percekben John Connelly, az angolok bő egy év múlva már világbajnok csatára.

A döntő? Eredetileg két mérkőzésen dőlt volna el a Juventus ellen a kupa sorsa, ám a magyar fél (!) lemondott a hazai találkozóról, vállalva, hogy egyetlen meccs döntsön, az is Torinóban. Az ok: várt a csapatra egy két és fél hetes, már jóval korábban lekötött amerikai túra. Utólag azt mondhatjuk: jó döntés volt belemenni abba, hogy csak egy találkozón dőljön el a díj sorsa. Hiszen a 90 perc során egyetlen gól született, azt pedig Fenyvesi Máté fejelte! („Novák Dezső jobbról küldött beadása után Anzolin, az olasz kapus a védőtársaival együtt Albertre indult és figyelt, Flóri fölött viszont átszállt a labda, ellenben Fenyvesi doktor senkitől sem zavartatva érkezett, és előredőlve – vigyázat: a VVK-győzelmet jelentő gól nem volt csukafejes – az olasz kapuba bólintott" – írta le a futballtörténelmi gólt *Lakat T. Károly* a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben.)

Mindmáig ez az egyetlen magyar győzelem az európai labdarúgókupák 1955 óta íródó históriájában.

A Ferencváros valóban Európa legjobb klubcsapatai közé tartozott a hatvanas évek közepén, nagy reményekkel várhatta minden szezonban a nemzetközi szereplést. Az 1965-ös VVK-győzelem utáni őszön a BEK-ben rajtolt, az izlandi IB Keflavik és a görög Panathinaikosz legyőzése után a negyeddöntőben járva várhatta a tavaszi folytatást. A KEK-ben a Bp. Honvéd startolt, s első nekifutásra gólrekordot állított fel a finn Lahden Reipas ellen. Lahtiban 10:2-re nyert, Tóth Kálmán öt gólt is szerzett. A visszavágón elért 6:0 ehhez képest szerény eredménynek számított. A következő fordulóban a hatvanas évek első felének egyik legerősebb kelet-európai csapata, a prágai Dukla sem tudta megállítani a katonatársakat. Prágában Tichy Lajos mesterhármasával 3:2-re nyert a Honvéd, s noha a visszavágón a Népstadionban a csehek 2:1-re győztek, a piros-fehérek továbbjutottak. Szerencséjük volt: ők lettek az első kedvezményezettjei annak, hogy akkor már e sorozatban többet ért az idegenben szerzett gól.

Mámoros ferencvárosiak a piemonti éjszakában

A VVK-ban rajtoló Újpesti Dózsa az első fordulóban erőnyerő volt, ám a másodikban megkapta az angol bajnokság 1964–1965-ös idényének negyedik helyezettjét, az Evertont. A lilák Solymosi, Bene és Kuharszky egy-egy góljával 3:0-ra nyerték az első felvonást a Népstadionban. A visszavágón a minimális, 2:1-es vereség nem okozott gondot. Mindhárom magyar kupacsapat várhatta a tavaszi folytatást. Említettük már, az 1965-ös volt a magyar kupatörténelem legsikeresebb éve.

VVK-döntő

Ferencvárosi Torna Club–Juventus FC 1:0 (0:0)

1965. június 23., Torino, 30 000 néző. Jv.: Dienst (svájci)

Juventus: Anzolin – Gori, Castano, Sarti – Bercellino, Leoncini – Stacchini, Del Sol, Combin, Mazzia, Menichelli

Ferencváros: Géczi – Novák, Mátrai, Horváth – Juhász, Orosz – Karába, Varga, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr.

Gólszerző: Fenyvesi dr. (74.)

NEMZETKÖZI VIZEKEN

Dakartól New Yorkig, Caracastól Kartúmig, Kairótól Bolognáig

1965-ben a legjobb két magyar csapat távoli tájakon járt. Az FTC az év elején Afrikában játszott, míg nyáron a hagyományos New York-i túrára kapott meghívást.

Februárban Szenegálban, Libériában, Algériában és Tunéziában három győzelemmel és két döntetlennel zárt a gárda, pedig három országos válogatottal, valamint Orán és Tunisz válogatottjával játszott. Kiváló kollégánk, *Lakat T. Károly* így írt a nyári amerikai portyáról a *Helyünk a kupanap alatt* című könyvben: „Július 2-án nekivágott a csapat az Újvilágnak, elindult a New York-i túrára. A torna önmagában is nagy szám volt (a skót Kilmarnock, a lengyel Polonia Bytom és az angol West Bromwich Albion voltak az ellenfelek, mindenki kétszer játszott mindenkivel. Fradi közben még »elugrott« Clevelandbe, ahol sok magyar él, az ottani a Hamiltonnak rúgott egy hatost), de a kor viszonyaira jellemző módon a résztvevőkben leginkább mégis a Ferihegyi repülőtéri fogadtatás maradt meg. Egy kintről érkező bejelentés ugyanis azt »ajánlotta« a vámosoknak, hogy a lehető legalaposabban vizsgálják át a hazaérkező fradista futballistákat és csomagjaikat!

Rákosi, Géczi és Vilezsál a chicagói szállodájuk előtt

Minden labdarúgót meztelenre vetkőztettek, de nem találtak semmit. A repülőtéren történtek, persze nem múltak el nyomtalanul, a kintről érkezett telefon megtette romboló hatását az öltözőben. A játékosok egymás között kezdték el keresni a feljelentőt, s meg is találták az akkori középhátvéd személyében. Évekig tartó viszálykodás kezdődött, ma már tudjuk, hogy értelmetlenül és oktalanul, hiszen az informátort nem a játékosok között kellett volna keresni." (Némi kiegészítés, illetve egyértelműsítés: a megtámadott középhátvéd Mátrai Sándor volt. A csapat az úgynevezett II. csoportba kapott kint besorolást, három győzelemmel, két döntetlennel és egy vereséggel éppen csak lemaradt a csoportgyőzelemről a lengyelek mögött.)

A Vasas is két egzotikus expedíciót bonyolított le. A piros-kékek a bajnoki rajt előtt (a katonai szolgálatát töltő Mészöly Kálmán nélkül, Kovalik Ferenc, Rapp Imre és Szepesi Gusztáv személyében három kölcsönjátékossal) Dél-Amerikában jártak, hat mérkőzést vívtak Venezuelában, Peruban és Uruguayban. A mérleg: 1 győzelem, 2 döntetlen és 3 vereség. A venezuelai fővárosban egyszer nyertek (2:1), egyszer kikaptak (1:3) a Deportivo Galiciától. A legerősebb ellenfél, a montevideói Peñarol ellen egyszer ikszeltek (0:0 – Caracasban), egyszer pedig vereséget szenvedtek (1:4 – Montevideóban). Limában legyőzte őket az Alianza (0:1), s még egyszer döntetleneztek a perui lilákkal. Ha már az angyalföldieknél tartunk, említsük meg: július 28-án a Vasas 5:2-re kikapott a Bayern Münchentől.

A piros-kékek decemberben négy hét alatt 12 mérkőzést játszottak Szudánban, Irakban és Iránban. „Elsősorban jutalomként szántuk a játékosoknak a túrát az egész éves nagy fizikai és idegi megterhelés után" – mondta a hazaérkezés után Bundzsák Dezső.

A Bp. Honvéd egyiptomi kirándulással kezdte az évet, méghozzá remek eredményekkel. Ötből ötöt nyert, holott az ellenfelek között volt a kairói Zamalek (először 2:1, majd 4:1) és az al-Ahly, angol nevén a National (6:3) is. Ugyancsak a kispestiek és az Újpesti Dózsa részvételével tartották meg (egyébként utolsó alkalommal a hagyományos formában) a Húsvéti Tornát. A Kispéter Mihály által irányított gárda 2:1-re verte az Austriát, 5:3-ra a Rapidot. (A Dózsa Bécsben 3:1-re megverte a Rapidot, de a Népstadionban ugyanezzel az eredménnyel kikapott az egykori Hungária-játékos, Wudi Müller által irányított Austriától.)

A piros-fehérek augusztusban 0:0-ra végeztek Kispesten a Vojvodinával, majd Bécsben legyőzték az Admira Energie együttesét 3:1-re. Aztán októberben egy megmagyarázhatatlanul súlyos vereségbe szaladtak bele Bolognában: 7:2-re kikaptak az olasz válogatott keretétől.

A MAGYAR LÉGIÓ

Amerikás magyar volt az első futballistánk a német Bundesligában

Négy, magyarul jól beszélő edző is tevékenykedett a BEK 1964–1965-ös kiírásában. A győrieket irányító Hidegkuti Nándor kívánkozik az élre, de a légió szempontjából ő ezúttal a legkevésbé érdekes. Ellenben a Vasas ETO csapatát kiejtő Benficát a temesvári származású Schwartz Elek, a dán BK 1909 Odensét a pozsonyi születésű Carlo Pintér dirigálta. Pintérről eddig nem sokat írtunk a könyvünkben: 1910-ben született, húszéves korától Svájcban élt és futballozott – leszámítva egy évet, amikor Máltán, a Sliemánál volt légiós –, ott is szerzett tréneri diplomát, majd 1954-ben Toldi Géza hívására Dániába költözött. Az 1964-es bajnoki cím, illetve az azt követő BEK-szereplés élete legnagyobb edzői sikere volt.

Pintér Károly (Carlo Pintér) a középső sor közepén áll

Jucsovból Jutszosz, avagy a görög hazatért

Jucsov az Olympiakosz szerelésében

A korabeli magyar légió egyik legérdekesebb alakja a Csepelből az Olympiakosz Pireuszhoz szerződött Nikolaosz Jutszosz, vagy az NB I-ben megismert nevén Jucsov Miklós. (Hajdanán a sajtó a beceneve alapján a keresztnevét Koleként is emlegette.) Az 1942. április 16-án Kasztoriában született futballistát a görög polgárháború sodorta a családjával együtt Magyarországra. Az 1962–1963-as idényben már játszott a második vonalban a Csepel együttesében, majd 1963 őszén az akkor újonc piros-kékek játékosaként 12 mérkőzésen öt gólt szerezve mutatkozott be a legmagasabb osztályban, magyarosított-oroszosított néven, Jucsov Miklósként. Az 1964-es bajnokságot is végigjátszotta (24/6) a Csepelben, majd hazatért Görögországba, a következő év elején Olympiakosz Pireusz labdarúgója lett, januárban a Panathinaikosz elleni rangadón mutatkozott be. Kamatoztathatta ott magyar nyelvtudását, miután a tavasszal Cserna Nándor, majd a nyártól Bukovi Márton és Lantos Mihály irányította a piros-fehéreket. Jucsov, illetve már Nikosz Jutszosz villámgyorsan az ország legjobb csatárai közé emelkedett, 1965. május 23. és 1970. december 15. között 15 mérkőzésen hat gólt szerzett a görög válo-

Bédl János 1964 nyarán szerződött Máltára (előtte Hollandiában futballozott, előbb a DWS, majd az MVV játékosa volt), s néhány nappal később már BEK-meccset játszott a csapata a bukaresti Dinamo ellen. Nagyon kikaptak a román fővárosban, de az ötgólos vereséget megmagyarázták azzal, hogy Bédl a sziget bajnokai számára ismeretlen 4-2-4-ben játszatta a csapatát, ráadásul a küldöttség tagjai erőtlenek voltak a méltatlan utazási körülményektől és az éhségtől szenvedve. Állítólag csak görögdinnyét tudtak enni az érkezésük és a kezdés között. Még az sem segített, hogy Bédl magát is beállította középcsatárnak, ő lett a BEK-történet első magyar játékos-edzője. Ami a magyar légió BEK-játékosait illeti, Puskás Ferenc továbbra is játszott a Real Madridban. A KEK-ben csak egy magyar edző mérkőzött Kispéter Mihályon kívül: Reiner Gyula, aki még mindig a ciprusi Anorthosziszt irányította.

A legerősebb európai bajnokságok közül 1964–1965-ben is a spanyolra volt leginkább érdemes figyelni a magyar labdarúgás híveinek. A Real Madrid ismét bajnok lett, Puskás Ferenc, túl a 38. születésnapján, 18 mérkőzésen szerzett 11 góllal zárta az idényt. Négy bajnoki és három VVK-mérkőzés jutott Kocsis Sándornak a Barcelonában. Kubala László dirigálta az Espanyolt, amelyben Kuzman József és Kaszás László mellett áprilisban két meccsen játszott Branko, Kuksi 16 éves fia is.

A második vonalban 22 fordulón át Kalmár Jenő irányította a déli csoport harmadik helyén záró Valladolidot.

Portugáliában Schwartz Elek megnyerte a bajnokságot a Benficával, az SCU Torreense Zörgő Jánossal lett utolsó. Belgiumban Sztáni István utolsó ottani idényét töltve ezüstérmet nyert és kupadöntőt játszott a Standard játékosaként. A Bruges-ben felbukkant az Egyesült Államokból érkező Baranyai Sándor kapus. Béres András edző harmadik lett a Beerschottal. Hollandiában Nemes Gyula a hetedik helyen végzett az SC Enschede játékosaként. Várdai László eggyel

tottban. Utolsó válogatottbeli gólját a nyugatnémeteknek lőtte, a Jutszosz név mellett a Netzer, a Grabowski és a Beckenbauer nevezet virított a pireuszi stadion eredményjelzőjén. Az Olympiakosszal 1974-ig négyszer nyert bajnoki címet, háromszor Görög Kupát, utóbbiból az elsőt már 1965 júliusában. Pályafutása lezárásaként két szezont még az athéni Ethnikoszban is eltöltött.

A hatvanas-hetvenes években még két, az anyaországban született hellén szerepelt a magyar élvonalban: Lazaridisz Szokratész (Komlói Bányász, 1964–1972, 115 mérkőzés) és Dinopulosz Timeosz (Csepel SC, 1966–1967, 9).

A másodgenerációsok közül NB I-es futballista lett a 24 évesen Görögországba szerződött Ananiadisz Jorgosz (VM Egyetértés, 1973–1974, 7), aki aztán 1974 és 1980 között az Arisz, majd két idényen keresztül a PASZ Jannina tagja volt. Nagy sztár lett kint Jorgosz, hivatalosan Panajotisz Kermanidisz (MTK, 1971–1973, 16), akiért szinte elképzelhetetlenül nagy összeget, egymillió forintot kapott az MTK. Kermanidisz 1973 és 1981 között a szaloniki PAOK középpályásaként bajnoki címet és országos kupát is nyert. A magyarországi görög kolónia tagjai közül a legnagyobb karriert az NB I-ben a Teodoru fivérek futották be. Borisz 1975 és 1987 között 154 meccsen 5 gólt szerzett a DVTK játékosaként az élvonalban. A technikás Vaszilisz 1979 és 1983 között 80 találkozón 9 gólt jegyzett a Diósgyőrben. 1984-től 1990-ig, majd 1992-ben ismét a Vasas mezét viselte (97/13). Futballozott a BVSC-ben (1990–1991, 26/7), a ciprusi NEA Szalaminában (1991–1992), majd a Vasas után a Budafokban, a REAC-ban és az osztrák St. Pöltenben is.

hátrább az MVV-vel. Lipták György tizedik helyen kötött ki a Telstarral. A brüsszeli karrierje után Utrechtbe kerülő Dacsev Miklós tizenkettedik lett a DOS gárdájával, amellyel indult a VVK-ban is.

Ausztriában D. Szabó Gyula bajnok és kupagyőztes is lett a Linzer ASK együttesével, Frank Ernő a Wiener Neustadtban, Ivanics Gusztáv a Schwechatban, Németh László a Sturm Grazban, Szolnok István a Wiener AC-ban kapott több-kevesebb szerepet. Svájcban az 1956-os emigráns, akkor 27 éves Stockbauer Ferenc pályafutása legnagyobb sikerét érte el a Sion mezében az országos kupa megnyerésével. (Stockbauer 1963 és 1969 között játszott a Sionban, előtte az Allschwil, a Basel és az Urania Genf, utána a Viège tagja volt.) A vesztes oldalon, a Servette-ben két magyar iparkodott, Pázmándy Péter és Németh Valér. A bajnokságban a genfi gárda a harmadik, a Sion a kilencedik lett.

A Servette két magyarral. Állnak, balról: Maffiolo, Daina, Bosson, Mocellin, Németh Valér, Pázmándy Péter, Vonlanthen, Schnyder. Elöl: Schindelholz, Farner, egy tartalék, Barlie, Heuri, Desbiolles

Az FC Sion Stockbauer Ferenccel. Állnak, balról: Georgy, Roesch, Gasser, Perroud, Vidinics, Grand, Meylan, Quentin, Stockbauer. Elöl: Germanier, Mantula edző, Jungo, Sixt II, Gaspoz

A német Bundesligában bemutatkozott az első magyar játékos: Máté András, aki rövid kolumbiai karrierje után az Egyesült Államokba visszatérve New Yorkból igazolt a HSV együtteséhez.

Dániában az 1964-ben még az Aarhusszal ezüstérmes Toldi Géza a Viby IF-nél töltötte az 1965-ös évet. Kaibinger István fedezetként a VVK-ban is szerepelt a B 1913 Odense együttesével. Zsengellér Gyula Cipruson bajnok lett az APOEL-lel, Molnár Ignác első lett a török bajnokságban a Fenerbahçéval. Cserna Nándor – aki az idény elején Dolgos Andrástól „örökölte" a pireuszi csapatot – Görök Kupa-győztes lett az Olympiakosszal. Sós Károly még mindig az NDK válogatottja szövetségi kapitányaként dolgozott.

Farsang Ferenc edzőt Lengyelországban bajnokként és kupagyőztesként is ünnepelték a Górnik Zabrze együttesénél. Megér egy mondatot a bányászklub és honfitársaink története: az első kilenc bajnoki címből hétben, sőt az első öt kupagyőzelem mindegyikében szerepet vállalt magyar mester.

Fekete Árpád bajnoki ezüstérmesként zárt 1965 nyarán a mexikói Oro együttesével. Továbbra is sok magyar dolgozott Afrikában és Ázsiában, közülük Kontha Lajos megnyerte az Ashante Kotoko együttesével a ghánai bajnokságot. Kalocsay Géza az algériai szövetség alkalmazásába került. Varga György a benini, Szabó József – Portugáliát elhagyva – az angolai, Kalmár György a burmai, Szépföldi József a guineai, Kapocsi Sándor az egyiptomi, Vadas-Weisz Miklós a jordán válogatottat vezette.

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Takács Béla 25 – Marosi László 21, Sipos (Sipszky) Ferenc 24, Dudás Zoltán 20 – Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 18/3, Tussinger Antal 18/4 – Nagy György 24/3, Nagy Antal 18/2, Tichy Lajos 20/20, Komora Imre 23/7, Tóth Kálmán 20/5. A többiek: Katona Sándor 18/2, Mihalecz Boldizsár 13, Vági István 12, Posch Ferenc 6, Dorogi (Dersbach) József 5/1, Fónyad Péter (k) 1

CSEPEL SPORT CLUB:
Török Gábor 23 – Vellai István 19/1, Kiss II János 22, Molnár Tibor 16 – Faludi Dezső 24/3, Kleibán Antal 24 – Sebes (Scherczer) Lajos 20/2, Németh Lajos 24/1, Kalmár László 25/11, Rottenbiller István 24/10, Sebestyén József 23/4. A többiek: Villányi Csaba 13/1, Kocsis György 8, Kaló Pál 4, Pál I László 4, Fatér Károly (k) 3, Losonczi Flórián 3, Pető Attila 3, Várnai-Nagy József 2, Gondár György 1, Kovács András 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 21 – Lévai István 25, Lakat Jenő 16, Csóri László 15/4 – Makray Balázs 17/1, Szűcs Lajos 25/1 – Juhász Tibor 14/3, Oborzil Sándor 14/2, Monostori II Tivadar 24/5, Takács Tibor 17, Bartalos József 22/3. A többiek: Fellegi (Ferpász) István 14, Simon Gyula 11, Virágh Pál 11/2, Szántai László 9, Horváth Péter 5/2, Janák István (k) 5, Tóth Gyula 5, Czéh László 4, Lakics Balázs 4, Rátvai István 4, Németh Ferenc 2/1, Fekete Attila 1, Prohászka János 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Géczi István 26 – Novák Dezső 26/7, Mátrai (Magna) Sándor 25, Horváth László 14 – Juhász István 23/3, Orosz Pál 16 – Karába János 21/3, Varga Zoltán 22/6, Albert Flórián 24/27, Rákosi Gyula 19/4, dr. Fenyvesi Máté 23/7. A többiek: Havasi (Hágelman) Sándor 12/2, Perecsi Tibor 12, Németh Miklós 7/3, Dalnoki Jenő 5, Szőke István 3, Galambos Antal 2, Rátkai László 2, Vilezsál Oszkár 2, Fenyvesi II József 1, Páncsics Miklós 1

GYŐRI VASAS ETO:
Tóth László 23 – Kiss Zoltán 25/1, Orbán Árpád 17/1, Tamás László 26 – Palotai (Priskin) Károly 26/1, Máté János 20/1 – Keglovich László 26, Varsányi Tibor 17/7, Soproni (Scheidl) Ferenc 15/3, Korsós István 23/10, Povázsai László 21/6. A többiek: Szaló József 12/2, Győrfi László 8/5, Takács Lajos 7/3, Orosz László 5, Koós László 4, Barna Sándor (k) 3, Izsáki László 3, Szániel János 3, Búza Mihály 1, Monoki Béla 1

KOMLÓI BÁNYÁSZ:
Kiss János 26 – Jerabek Jenő 20, Józsa Sándor 19, Ruppert Mihály 16/1, Csordás István 21/1 – Lutz György 21/1, Pataki (Petz) László 20/2 – Garai (Grozdics) József 24/5, Rónai István 17/5, Sós (Seemayer) Károly 21, Bodai Ferenc 17/1. A többiek: Komlói (Krippl) János 13/1, Szigeti József 12/3, Bordács Lajos 8/3, Lazaridisz Szokratész 5/3, Perényi (Pfeffermann) Ádám 5/2, Szőcs János 5, Bartulov Marin Márton 4, Pataky Miklós 4, Rozmis Mihály 4, Lelovics László 3, Garami (Glück) József 1

MTK:
Lanczkor Sándor 26 – Keszei (Keszler) György 24, Dunai (Drestyák) Lajos 26, Varga Gyula 21/1 – Nagy István 25/1, Vasas Mihály 15/2 – Török József 16/2, Bödör László 12/4, Kuti István 23/8, Major Gyula 15/3, Héger Károly 20/3. A többiek: Szűcs Attila 12, Jenei (Jeszenszky) István 10, Takács László 10/2, Szűcs István 6/1, Halácsi László 6, Karsay László 6/1, Laczkó Mihály 4/1, dr. Solymosi Zoltán 3, Kovács III Ferenc 2

ÓZDI KOHÁSZ:
Balogh Zoltán 20 – Kovács László 26, Frenkó László 22, Temesvári Tibor 26 – Várallyai Miklós 20/1, Lutz József 23/5 – Borbás II Zoltán 22/1, Halápi István 24/4, Zalay László 26/3, Szendrei Béla 24/2, Murányi Sándor 16. A többiek: Fükő László 14/2, Katona József (k) 6, Pintér László 6/1, Szurdoki István 5, Budai János 3, Borbás Lajos 2, Fernánd Csaba 1

PÉCSI DÓZSA:
Rapp Imre 26 – Hernádi (Hornung) Ferenc 20, Móricz Sándor 25, Kincses (Koller) Nándor 24/1 – Vajda Lajos dr. 22/2, Halasi Tibor 19 – Gór Lajos 25/2, Györkő Antal dr. 19/7, Dunai I János dr. (Dujmov Iván) 24/5, Csupák József 24/3, Török Bálint 13/5. A többiek: Csicsmann Pál 13/2, Konrád János 12, Rádi (Rápity) Lajos 9/1, Tüske Csaba 7/1, Köves László 2, Légrádi Ferenc 2, Udvarácz Vince 2, Borovácz Sándor 1, Vincze György 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Cserháti József 17 – Sándor II Zoltán 19, Ferencz Gyula 22, Oláh II Dezső 25 – Szojka Ferenc 18/3, Toldi Miklós 26/1 – Szalay Miklós 16/1, Básti István 23/2, Kocsis Lajos 20/9, Taliga Ferenc 15/4, Kökény József 23/1. A többiek: Horváth Zoltán 14/2, Kriskó Lajos 11, Szőke István (k) 9, Salgó György 8, Jeck Ferenc 6/1, László László 3/1, Schmidt József 3, Kakuk József 2, Müller László 2, Sándor Gyula 2, Szarvas László 2

SZEGEDI EGYETEMI AC:
Korányi Emil 16 – Kővári András 25, dr. Kürtösi László 22, Arató Lajos 20/1 – Dezsőfi Ferenc 23, Pataki Tamás 15 – Csömör Zsigmond 21/2, Nemes István 23/4, Linka József 15/4, Reményik László 20/2, Gilicz István 14/1. A többiek: Cserkó József 13, Szekeres István 13/1, Tóth Lajos (k) 10, Zöldi Mihály 10, Várhelyi Péter 8, Boros László dr. 7/1, Kalocsai Géza 5/2, Szlovák Gábor 2, Gyifkó Árpád 1, Stumpf Gábor 1, Terhes Sándor 1, Török László 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Gelei József 26 – Törőcsik II Ferenc 26, Kovács Tibor 16/1, Juhos László 21 – Szepesi (Szedunka) Gusztáv 14/1, Laczkó Mihály 25 – Bíró Gyula 12/2, Szabó György 22/6, Csernai Tibor 16/4, Menczel Iván 17, Szuromi Antal 17/4, Szekeres József

24/3. A többiek: Bíró Gyula 12/2, Hetényi Sándor 11, Nagy Ervin 11/5, Deli András 9, Horváth Ferenc 8/1, Kovács Csaba 7, Rácz Jenő 2/2, Dombai András 1, Solymos Tibor 1

VASAS SC:

Varga László 26 – Bakos Sándor 21/1, Mészöly Kálmán 21/4, Berendy Pál 26, Ihász Kálmán 26/1 – Mathesz Imre 23/3, Fister Ferenc 20/1 – Molnár Dezső 24/1, Puskás Lajos 24/12, Farkas János 25/18, Pál II Tibor 25/1. A többiek: Machos Ferenc 6/3, Sárosi László 6, Lázár (Liebhaber) Barna 5, Nell Lajos 4/1, Sas Gyula 2/1, Jáger György 1, Kékesi Mihály 1/1

ÚJPESTI DÓZSA:

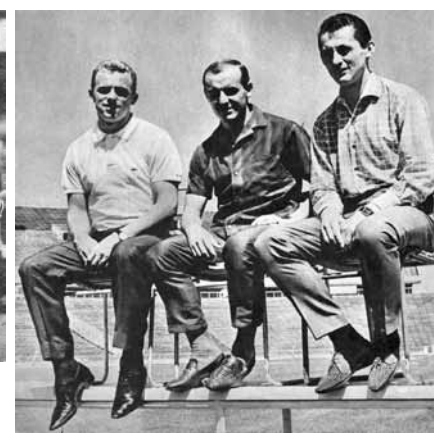
Lung Ferenc 14 – Káposzta Benő 20, Csordás Mátyás 12, Noskó Ernő 23, Sóvári (Schäffer) Kálmán 24/1 – Solymosi Ernő 23/7, Nagy Béla 11/1 – Kuharszky Béla 21/6, Göröcs János 26/7, Bene Ferenc 25/20, Zámbó Sándor 26/2. A többiek: Szentmihályi Antal (k) 11, Solymosi II Gyula 10/2, Krivitz (Kassai) Tamás 8, dr. Rajna Károly 6, Várhidi (Vinkovits, Vinkovics) Pál 6/1, Szini József 4, Borsányi II Attila 2, Dunai (Dujmov) II Antal 2/2, Cselényi György (k) 1, Fazekas László 1/1, Kárpáti József 1, Sebők Vilmos 1

Az élvonalba került dunaújvárosiak tablója

Gólkirály:
Albert Flórián (FTC) 27 góllal

Háromkirályok: Mészöly, Bene, Albert

Az 1965. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Vasas SC	26	17	5	4	48:19	39
2. Ferencvárosi TC	26	14	8	4	66:31	36
3. Újpesti Dózsa	26	14	5	7	52:30	33
4. Bp. Honvéd	26	12	7	7	47:30	31
5. Győri Vasas ETO	26	12	6	8	41:30	30
6. Tatabányai Bányász	26	9	9	8	30:32	27
7. Pécsi Dózsa	26	10	6	10	30:30	26
8. MTK	26	7	10	9	30:42	24
9. Salgótarjáni BTC	26	5	13	8	25:37	23
10. Csepel SC	26	9	4	13	33:37	22
11. Ózdi Kohász	26	9	4	13	29:57	22
12. Dorogi Bányász	26	6	9	11	26:40	21
13. Komlói Bányász	26	6	6	14	29:47	18
14. Szegedi EAC	26	2	8	16	18:42	12

NB I B

1. Dunaújv. Kohász	30	17	8	5	43:25	42
2. Diósgyőri VTK	30	15	8	7	38:19	38
3. Sz.helyi Haladás	30	17	4	9	59:30	38
4. Egyetértés SC	30	14	10	6	40:33	38
5. FŐSPED Szállítók	30	11	11	8	47:35	33
6. Miskolci VSC	30	12	9	9	38:33	33
7. Ganz-MÁVAG	30	13	6	11	35:33	32
8. BVSC	30	10	9	11	38:34	29
9. Budafoki MTE	30	9	10	11	26:23	28
10. Győri MÁV DAC	30	10	8	12	40:48	28
11. Nyíregyházi Sp.	30	12	4	14	28:51	28
12. Szf. VT Vasas	30	9	9	12	39:34	27
13. Oroszlányi B.	30	10	7	13	37:36	27
14. Debreceni VSC	30	10	7	13	35:36	27
15. Jászberényi Lehel	30	7	4	19	28:64	18
16. III. ker. TTVE	30	3	8	19	30:67	14

NB II, Keleti csoport

1. Egri Dózsa	34	20	8	6	66:26	48
2. Kecskeméti D.	34	18	6	10	57:33	42
3. Bp. Előre	34	16	9	9	51:30	41
4. Pénzügyőr SE	34	14	13	7	48:36	41
5. Borsodi Bányász	34	16	8	10	50:34	40
6. Szolnoki MÁV	34	16	7	11	45:38	39
7. Bp. Spartacus	34	15	8	11	52:38	38
8. Gyulai MEDOSZ	34	11	12	11	38:38	34
9. Nagybátonyi B.	34	12	10	12	31:40	34
10. Szolnoki MTE	34	13	7	14	37:55	83
11. Kistext SE	34	11	10	13	36:49	32
12. Szegedi VSE	34	9	13	12	56:47	31
13. Békéscs. Előre	34	11	9	14	38:45	31
14. Miskolci Bányász	34	12	5	17	45:58	29
15. Vasas Izzó SK	34	10	9	15	31:47	29
16. Debr. Honvéd	34	8	9	17	36:55	25
17. Kisterenyei B.	34	8	8	18	33:53	24
18. Martfűi MSE	34	7	7	20	33:61	21

NB II, Nyugati csoport

1. Kaposvári Honvéd	34	19	8	7	56:25	46
2. Várpalotai B.	34	18	7	9	67:39	43
3. Budai Spartacus	34	14	11	9	42:27	39
4. Zalaegerszegi TE	34	15	9	10	59:44	39
5. Szf. MÁV Előre	34	13	11	10	37:48	37
6. Főv. Autóbusz	34	13	8	13	51:52	34
7. Esztergomi Vasas	34	10	14	10	41:42	34
8. Pécsi Bányász	34	13	8	13	47:54	34
9. Pécsi VSK	34	13	8	13	42:51	34
10. Zalaeg. Dózsa	34	13	7	14	43:43	33
11. Kaposvári Kinizsi	34	13	6	15	49:45	32
12. Veszprémi Hal.	34	11	9	14	45:47	31
13. Pápai Textiles	34	11	8	15	44:48	30
14. Győri Dózsa	34	10	10	14	44:49	30
15. Mosonm. TE	34	13	4	17	54:61	30
16. Vasas Ikarus	34	11	8	15	48:56	30
17. Láng Vasas	34	9	12	13	40:49	30
18. Pécsi BTC	34	8	10	16	37:66	20

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Vasas	X	1:2	0:1	0:0	2:0	2:0	1:1	1:0	4:1	1:0	4:1	1:0	3:1	4:0
2. FTC	0:1	X	0:2	0:3	6:2	1:1	1:1	2:4	5:0	2:0	5:0	4:0	4:1	1:1
3. Ú. Dózsa	2:3	1:3	X	1:1	2:0	3:1	4:0	1:2	2:1	4:2	5:1	2:2	4:0	3:2
4. Honvéd	0:3	2:2	1:3	X	1:1	3:1	3:1	0:0	1:0	3:0	3:0	3:2	3:2	2:0
5. Győr	1:2	0:2	1:1	1:1	X	4:0	1:0	4:0	4:2	2:0	6:0	0:1	1:1	1:0
6. Tatabánya	1:2	1:1	2:0	1:0	0:2	X	1:0	1:0	1:1	3:2	1:1	1:0	2:0	3:0
7. Pécsi D.	1:2	2:5	1:0	0:0	1:2	2:1	X	3:1	4:0	1:0	1:0	1:1	1:0	3:0
8. MTK	0:2	1:6	1:1	1:7	1:1	1:1	0:0	X	1:1	0:1	4:0	2:1	1:3	2:1
9. Sal. BTC	1:1	1:1	1:1	3:2	0:1	2:2	2:1	0:0	X	1:1	0:1	1:1	1:1	1:1
10. Csepel	1:0	2:6	2:1	2:0	0:2	1:1	0:1	1:1	3:2	X	5:0	4:1	2:0	1:0
11. Ózd	2:2	1:3	0:1	1:0	3:1	2:2	2:1	1:1	0:1	3:2	X	2:0	2:0	2:1
12. Dorog	1:0	2:2	0:4	2:1	0:2	0:2	1:2	1:1	1:1	0:0	5:2	X	1:0	0:0
13. Komló	1:5	1:1	1:2	0:3	4:1	2:0	1:1	0:2	0:2	3:1	2:0	2:2	X	1:0
14. SZEAC	1:1	0:1	2:1	3:4	0:0	0:0	1:0	2:3	0:0	0:3	1:2	0:1	2:2	X

A Vasas veretlen bajnoksága a beugró Csordás Lajossal

1966 végén a Vasas veretlenül nyerte meg a bajnoki címet. Történetében először, s jó hosszú ideig újabb példa nélküli teljesítményt felmutatva. Csak 2012-ben lépett csapat, a Debreceni VSC a BTC (1901, 1902), az MTK (1908, 1914, 1918), a százszázalékos Ferencváros (1932), a Hungária (1936), a Bp. Honvéd (1952) és a piros-kékek 1966-os alakulatának nyomába. Ne fukarkodjunk a jelzőkkel: az akkoriban feltétlenül Európa legerősebb tíz bajnokságába tartozó magyart egyetlen vereség nélkül megnyerni pazar produkcióval lehetett csak. A Vasas – kiolvasható ez a tárgyalt esztendő végének szavazásaiból is – abszolút elismerésre késztette az újságírókat, s visszaemlékezéseink, beszélgetésekkel nyert tapasztalataink szerint a szurkolókat is. Nagyon kevesen vitatták a Vasas elsőségének jogosságát, megérdemelt mivoltát.

Az akkor már beváltnak mondott gyakorlat szerint Tatán készült fel az új idényre az élvonal, méghozzá „segítséggel". Tátrai Sándor, az egykori kiváló, Pubinak becézett hátvéd, a Ferencváros edzője a *Képes Sportban* fejtegette, hogy milyen hasznos még nekik, „öreg edzőknek" is az a munka, amely az ötletes gyakorlatsorokkal előrukkoló TF-es tanártrió, Bacsó István, Göltl Béla és Nagy János hozzáértését dicsérte. (A triász aztán, amikor a nyolc vidéki egyesület is beköltözött Tatára, kvartetté bővült Hargitay György bekapcsolódásával.) Január elején egyénként a Fradi, a Dózsa, a Vasas, az MTK és a Honvéd is egyszerre készült az edzőtáborban, az ugyancsak ott tréningező atlétákkal együtt kétszázan lakták a tábort. Ma már picit anakronisztikus, de a magyar futball veteránjai, befutott sztárjai (például Tichy Lajos – *Képes Sport 1966. január 11.*) az ötvenes évek tónusát idézve gyakoroltak önkritikát az előző évi bírálatok miatt, s lelkesedtek mégis csak a közös alapozás miatt.

A Vasas felkészülését egyébként már nem Illovszky Rudolf irányította, miután a mesteredzőt az MLSZ elkérte a bajnokcsapattól! Mindez hivatalosan így hangzott: „Illovszky Rudolfot, a válogatott és a Vasas edzőjét a Labdarúgó Szövetség 1966. január elsejétől július 31-ig kikérte a Vasastól, hogy Illovszky ez idő alatt teljes tudását és minden idejét a válogatott világbajnoki felkészítésére fordítsa." A megbízott edző Csordás Lajos lett, tulajdonképpen kézenfekvő választásként. A csapat

A Vasas nyerte az 1966-os bajnokságot. Elöl (balról): Puskás, Mathesz, Korsós, Ihász, Kékesi, Molnár, Berendy. Hátul: Sárosi, Nell, Kenderesi, Mészöly, Vidáts, előtte Bakos, Fister, Farkas, Lázár, Varga, Csordás Lajos edző

kulcsembereivel hajdanán még közösen szerepelt egykori csatár az előző fél évben amellett, hogy az ifi kettőt irányította, Illovszky jobbkeze volt az első keretnél.

A tatai felkészülést tragédia árnyékolta be: január 19-én szívrohamban elhunyt a Bp. Honvéd edzője, Kispéter Mihály. Bányai Nándor vette át a gárdát, de aztán Bozsik Józseffel, az egykori fedezettárssal, a legendás Cucuval vágott neki a katonacsapat a bajnoki idénynek.

Molnár Dezső, Puskás Lajos, Farkas János, Korsós István

Az NB I tizennégy alakulata június elejéig lejátszotta a bajnokság első felét. Tizenhárom forduló után a veretlen Vasas állt az élen 21 ponttal, de mindössze egygyel előzte meg a Ferencvárost és kettővel a Bp. Honvédot. A két legerősebb együttes május végén (az évszakhoz képest szokatlanul cudar időben, viharos szélben) különleges meccset vívott. *Hegyi Iván* – a *Népszabadság* kiváló újságírója egy volt a találkozót a helyszínen végigtomboló negyvenezer nézőből – *Az otthon zöld fűvén* című könyvben így foglalta össze a rangadó krónikáját: „A Vasas tizennyolc perc alatt berámolt hármat: Korsós István védhetetlen lövése után Puskás nagyon becsapta Géczit – középre pillantott, ám átadás helyett a »rövid« sarokba küldte a labdát –, majd Fister Ferenc is meglepte az immár nem csak a hidegtől megdermedt kapust. Ilyen nyitány után az angyalföldi hívek az ítéletidőben is elolvadva bámultak az eredményjelző táblákra… De hiába reménykedtek kiütéses győzelemben, Albert a 3:0-t követő első akcióból szépített, majd Novák Dezső begurította a tizenegyest, amelyet Albert buktatásáért adott Vadas György játék- és üzletvezető (az utóbbi funkciójában a belvárosi Pipacs bárban működött). Huszonnégy perc alatt öt gól! Huszonöt alatt meg hat. A kezdés után ugyanis Korsós beadását Puskás a bal sarokba juttatta, és 4:2-nél megint vacogott a ferencvárosi tábor. Ám a második félidő huszadik percében Albert ismét feliratkozott (4:3), majd az orkánnál is hevesebben támadott az FTC, de a kilencvenedik percig hiába ostromolt. Sőt örülhetett, hogy a nyolcvannyolcadikban Farkas szabadrúgását, ha más nem is, a léc hárította… Közvetlenül a záróra előtt aztán Vadas újabb tizenegyest ítélt – ezúttal is Albert elesése után –, mire a Vasas játékosai felháborodottan körbevették, s a tumultusban Ihász hátulról vádlin rúgta a játékvezetőt. A sporttárs megfordult, majd kiállította – Mészölyt. A Szőke Szikla őrjöngött, de Vadas hidegvérrel ismételgette éjszakai törzsvendégének: »Hármas, menjen le!« Ettől persze a leküldött labdarúgó még inkább tajtékzott… A rend nehezen állt helyre, ám a higgadt Novákot az indulatos közjáték sem zökkentette ki: másodszor is bepasszolta a büntetőt (4:4).”

A tavaszi idény végén a *Labdarúgásban Németh Gyula* (korábbi NB I-es kapus, majd rövid ideig élvonalbeli edző, évtizedeken át a *Népsport* labdarúgórovatának oszlopos tagja) a tavaszi szezon legjobb játékosairól közölt egy összeállítást. Annak a fényében érdemes vizsgálni az általa felírt A- és B-csapatot, hogy miként teljesítettek a World Cup előtti fél évben Baróti Lajos kiválasztottjai, illetve ők voltak-e az NB I legjobbjai.

Az A-csapatból mind a tíz mezőnyjátékost (Káposzta, Mészöly, Sóvári, Mathesz, Sipos, Molnár, Varga, Albert, Farkas, Fenyvesi dr.) kivitte a kapitány Angliába, ám ott aztán hárman nem

kaptak szerepet. Rapp Imre a bő keretben negyedik kapusként még szerepelt, de fel sem vetődött a kiutazása. A B-csapat tizenegyéből csak Mátrai, Nagy és Bene ment ki a tornára, Borbély kapus, valamint Bakos, Juhos, Dunai Lajos, Göröcs, Monostori, Komora és a pécsi Török nem. *Németh Gyula* különösen három játékos teljesítményét emelte ki: Farkasét, Káposztáét és Mészöly Kálmánét. Csordás Lajos, a Vasas trénere a középhátvéd produkcióját értékelte a legtöbbre, egyedül neki adott ötöst az első fél évet osztályozva (Varga 2, Kenderesi 3, Bakos 4, Mészöly 5, Sárosi 3, Fister 3, Kékesi 2, Molnár 4, Puskás 3, Farkas 4, Korsós 4, Berendy 3, Mathesz 4, Pál 3, Lázár 3).

A Vasas ősszel sem lankadt, s végül óriási fölénnyel nyerte meg a bajnoki címet. Hat ponttal előzte meg az ezüstérmes Ferencvárost, tizeneggyel az ismét a Vidék legjobbjának bizonyuló Tatabányai Bányászt és az Újpesti Dózsát. A bajnokság tulajdonképpen augusztus 14-én, az első őszi kör után eldőlt, noha akkor még „csupán" három ponttal vezetett Csordás Lajos együttese. De már túljutott, méghozzá imponáló, 3:0-s győzelemmel az FTC elleni rangadón. A Puskás Lajos két, illetve Farkas János egy góljával elért diadalt megünnepelte a kor két legfontosabb írott sportorgánuma. „A játék, amely a Népstadion zöld gyepén folyt, valóban a világbajnokságot idézte. A Vasas ízelítőt adott abból a futballból, amely a vb-n tért hódított. A piros-kékek nem vágták, hanem a saját térfelükön pontosan adták előre a labdát, hogy aztán egy villanásnyi idő alatt frontba dobják a robbanékony Farkast, a villámgyors Molnárt, a lendületes Korsóst vagy a minden idegszálával kapura törő Puskást" – áradozott a *Népsport*. „Az első negyvenöt percben mindkét részről rendkívül szellemes, jó játék. Mindkét kapu sokat forgott veszélyben, s már ekkor is kitűnt, hogy a Vasas-védelem jól áll a lábán. Szünet után megváltozott a játék képe. Csak a Vasas játszott, a Ferencváros szinte teljesen összeomlott" – értékelt a *Képes Sport*.

Egyébként az őszi idényt is Csordás Lajossal a „parancsnoki" poszton küzdötte végig a Vasas, noha az eredeti felkérése csak fél évre szólt. Ám az angliai világbajnokság után Baróti Lajos lemondott (hivatalosan: szabadságra ment), s ezért az addigi szárnysegédje, Illovszky Rudolf kapta meg a válogatottat. Ritkán citált érdekesség: Rudi bácsi a hollandok (2:2), a dánok (6:0), sőt még a franciák (4:2) ellen is szövetségi edzői titulussal vezette a válogatottat, csak októberben kapott kapitányi kinevezést. Ezért írhatta egy akkor kevés figyelmet kapott képaláírásban a november elsejei számban, az osztrákok elleni 3:1-ről beszámolva a *Képes Sport*: „Az új kapitány. Illovszky kapitányságának első győzelmét ünnepelte vasárnap. Kettőt már előzőleg is elért alatta a csapat, de ekkor még csak edző volt."

Illovszky az idény után már mint a magyar futballhierarchia első számú edzője írt értékelést a *Képes Sportban (1966. november 29.)* a bajnokságról. Ebben leszögezte: „A bajnokság, s vele együtt labdarúgósportunk színvonala újból sokat emelkedett. A magyar futball nemcsak idehaza, hanem a külföldi szurkolók és szakemberek széles táborában is nagy elismerést váltott ki. Nem véletlen, hogy idén sok csapatunkat hívták és hívják külföldre, olyan anyagi feltételekkel, amilyenekről azelőtt nagyon ritkán, s csak egy-két nagycsapatunknál volt szó." A szövetségi kapitány örvendett annak, hogy alig volt előre lefutott mérkőzés, az úgynevezett nagycsapatok sem mehettek biztosra a vidéki, kisebb együttesekkel szemben. S kiemelte, hogy az esztendő során általánossá vált a 4-2-4-es játékrend alkalmazása. Ebben (is) élen járt a Vasas, amelyben a Mészöly, Berendy belső védőkettős pompás teljesítmény nyújtott. De a *Labdarúgás* rámutatott decemberi értékelő-elemző vezércikkében, hogy „A rendszervitával kapcsolatos csa-

tározások lecsillapodtak. (…) A Vasas szakvezetése már két évvel ezelőtt kerekperec kijelentette, hogy 4-2-4-et játszik, mások kardoskodtak a WM-rendszer mellett. És mit láttunk a pályán? A Ferencvárosban Szűcs, az Újpesti Dózsában Noskó, az MTK-ban Oborzil, a Csepelben Kleibán, a Tatabányában Laczkó, a Bp. Honvédban Sipos, a Dunaújvárosban Nagy F. beállós fedezetet, tulajdonképpen második középhátvédet játszott. Ha kimondtuk, ha nem, az élvonal átállt a 4-2-4-re."

Az 1956-os forradalom után új korszak kezdődött a magyar labdarúgásban, s abban az első évtized élcsapata vitathatatlanul a Vasas volt, amely a tizenegy bajnokságból ötöt megnyert. (Két elsőség jutott a Ferencvárosnak, egy-egy az MTK-nak, a Csepelnek, az Újpesti Dózsának, valamint a Győri Vasas ETO-nak.)

Csordás Lajos – aki így azon kevés mesterek sorába lépett, akik első, az élvonalban edzőként töltött szezonjukban bajnoki aranyérmet nyertek – a tavaszhoz hasonlóan ismét osztályozta futballistáit. Ekkor már csak az alaptizenegyet minősítette, Varga kapus (3), Molnár (5), Puskás (4), Farkas (5) egy, Berendy (5) pedig két jegyet is javított.

Sipos Ferenc (Bp. Honvéd)

A tréner öt pontban foglalta össze a siker eredőit: néhány játékos (Mészöly, Farkas, Berendy) az egész idényben nagyszerű teljesítményt nyújtott, néhányan (Fister, Bakos, Molnár) beértek, sikeres volt az erősítés, Korsós a balszélen kiválóan megoldotta a régen vajúdó problémát, immár mindenki kifogástalanul tudta, mi a feladata a 4-2-4-ben, s erős baráti szellem, illetve ebből fakadó csapategység jellemezte a gárdát.

BORDÓ BÁRSONYSAPKÁBAN

Farkas Jancsi matekja: négy után jött a három

Az angliai világbajnokság előtt az esztendő során csak májusban játszott először hivatalos mérkőzést az A-válogatott. Természetesen a felkészülés nem akkor kezdődött: a kiválasztottak Budapest-válogatott néven, Zürichben 6:1-re nyertek a Grasshoppers, majd áprilisban, igaz, Albert nélkül, meglepetésre 2:1-re kikaptak Bukarestben a román főváros válogatottjától. Egy héttel később 3:1-re verték Athénben a Panathinaikoszt, de Brémában 1:0-ra kikaptak az NSZK válogatottjától. Utána 1:1-es döntetlent játszottak a Népstadionban a Dinamo Zagrebbel, majd ugyanott visszavágtak Bukarest csapatának (3:0) a kinti vereségért.

Egy héttel később következett – 100 000 chorzówi néző előtt – a lengyelek elleni találkozó. Baróti Lajos még próbálgatta, kikkel kezdjen majd a világbajnokságon. A Szentmihályi – Káposzta, Mészöly, Dunai L., Sóvári – Mathesz, Nagy I. – Bene, Göröcs, Farkas, Fenyvesi dr. tizenegy aztán négy helyen is megváltozott a portugálok elleni, két hónappal későbbi manchesteri találkozóra. Igaz, közben még veszített a csapat Belgrádban, s nyert a Népstadionban a svájciak ellen. A lengyelek elleni döntetlen meglepetést keltett, hiszen a korábbi 16 meccsből – egy 1939-es, vereséget hozó összecsapást leszámítva – mindegyiket megnyerték a magyarok. Ugyanakkor ezúttal csak a nagy napot kifogó kapus, Szentmihályi Antal bravúrjainak (meg a bombagólt vágó Bene Ferenc gólképességének) volt köszönhető még a döntetlen is.

A válogatott bő kerete a világbajnokság előtt. Hátul, balról: Juhos, Mátrai, Káposzta, Mészöly, Gelei, Solymosi, Géczi, Sóvári, Rapp, Orbán. Középen: Baróti Lajos szövetségi kapitány, Szentmihályi, Komora, Bakos, Mathesz, Nagy István, Fister, Dunai Lajos, Volentik Béla és Illovszky Rudolf edzők, dr. Botár Zoltán orvos. Elöl: Varga Zoltán, Molnár, Göröcs, Bene, Varsányi, Farkas, Albert, Nagy Antal, Máté, Korsós, Fenyvesi dr.

Egy nappal később folytatódott a Budapest-válogatott néven játszott meccsek sora. A Fiorentina ellen azonban a tulajdonképpeni B-válogatott játszott 0:0-s döntetlent, hiszen az A-keret Lengyelországban járt. Ugyanakkor a „violák" ellen a Népstadionban szerepeltek közül jó néhányan (elsősorban Gelei, Molnár, Varga és Tichy) okkal reménykedtek a vb-részvételben. Május 7-én, Gelei helyett Rapp Imrével a kapuban, s a jobbszárny cseréjével szinte ugyanaz a csapat játszott Békéscsabán, B-válogatottként a jugoszlávok elleni 2:1-en: Rapp – Bakos, Orbán, Juhos – Solymosi, Máté – Nagy A., Puskás, Tichy, Fister, Korsós, később cseréként Komora és a győri Kiss. Mindkét gólt Tichy Lajos lőtte. Pécsen 3:1-re nyert az utánpótlás, ám a zágrábi két találkozó maga volt a katasztrófa. Az ifik 7:0-s veresége után kikapott az A-válogatott is.

Baróti Lajos kissé feláldozta ezt a mérkőzést a vb-felkészülés érdekében, új felállást próbált ki. A beteg Szentmihályit helyettesítő Gelei előtt Mátrai söprögetett, a Fradi védője előtt a Káposzta, Mészöly, Dunai Lajos és Sóvári négyes játszott. Varga, Nagy István és Fenyvesi dr. (később Molnár) alkotta a támadó szellemű fedezetsort, elöl pedig (a sérült Albert távollétében) Bene és Farkas próbálkozott. A jugoszlávok harcosabban játszottak, s a szerb Dragan Gugleta, valamint a horvát Josip Skoblar egy-egy góljával 2:0-ra nyertek. Jobban ment a csatároknak négy nappal később Strasbourgban: Budapest válogatottja 6:2-re megverte a helyi Racingot, Farkas négy, Bene egy találatot szerzett, s még Nagy Paróka is hozzátett egyet.

A június ötödikei, a svájciak elleni mérkőzésre a Budapest-válogatott torinói meccse jelentette a felvezetést. Albert és Fenyvesi doktor nem játszott, de a Fradi-csatárok így is kitettek magukért: szűk egy évvel a VVK-győzelem után a Stadio Comunalében Varga és Rákosi egy-egy gólja hozta meg a 2:1-es győzelmet a Juventus ellen.

A nagyválogatott vb-főpróbája talán a vártnál is jobban sikerült, noha a svájci vendégek szűk egy félidőn keresztül állták a sarat. A 44. percben azonban eldőlt a mérkőzés: hatvan másod-

percen belül Farkas János és Bene Ferenc is bevette Mario Prosperi hálóját. Az újpesti csatár rúgott neki még egy gólt a 65. percben, így aztán Köbi Kuhn szépítése nem sokat számított. A Szentmihályi – Káposzta, Mészöly, Sóvári – Mathesz, Sipos – Bene, Albert, Farkas, Rákosi, Fenyvesi dr. összeállításban kiharcolt győzelemnek akadt egy vesztese is: a ferencvárosi balszélsőnek ez volt az utolsó válogatottsága.

A világbajnokság után új „főnökkel" (az addigi segítőből előrelépő Illovszky Rudolffal) kezdte meg a magyar legénység az Európa-bajnoki selejtezőket. A válogatott meccsek hónapjában, 1966 szeptemberében két Eb-selejtezőt tudott le, illetve két barátságos találkozót vívott. A négy mérkőzésen szerzett tizenöt gólból csak négyet nem Vasas-játékos jegyzett. Farkas János csodálatos formában futballozott: megszórta előbb a franciákat, majd az osztrákokat is.

A rotterdami Eb-selejtezőre (hivatalosan: a Nemzetek Európa Kupája selejtezőjére) a Budapest-válogatott a helyi Dinamo ellen 3:2-re megnyert zágrábi mérkőzése jelentette a felkészülést. Illovszky kapitány alig változtatott a győztes kezdő tizenegyen, „csak" Albert váltotta Korsóst.

Johan Cruyff a magyarok kapujára bombáz

Rosszul kezdődött, sőt rosszul is folytatódott a selejtező, a hollandok már 2:0-ra vezettek, második góljukat egy akkor még számunkra teljesen ismeretlen 19 éves újonc, bizonyos Johan Cruyff szerezte. A „nagy" Johan egyébként a visszavágón nem játszott, miután a csehszlovákok elleni kiállítását szankcionálva a szövetség egy évre eltiltotta a válogatottságtól. A Szentmihályi – Káposzta, Mészöly, Sipos, Ihász – Varga, Rákosi – Molnár, Bene, Albert, Farkas összeállítású magyar együttes a hajrában egyenlített ki, Molnár Dezső (72. perc) és a büntetőt értékesítő Mészöly Kálmán (88. perc) góljával.

Két hét múlva jobban futott a szekér, holott az ellenfél az előző kontinensbajnokság bronzmérkőzésén legyőzött dán válogatott volt. A Népstadionban 30 000 néző előtt Illovszky Rudolf csapata gálaelőadást tartott. Negyedóra alatt eldőlt a mérkőzés: az első percben Albert Flórián, a tizedikben büntetőből Mészöly Kálmán, a 14. percben pedig Bene Ferenc lőtt gólt. S még hol volt a félidő vége! A 32. percben ismét Albert Flórián, majd a 35. percben Farkas János talált Nielsen kapujába. A második félidőre már lefékezett a magyar csapat, de Varga Zoltán így is megszerezte első „válogatott" gólját (6:0). A magyar együttes összeállítása a következő volt: Szentmihályi – Káposzta, Mátrai, Mészöly, Ihász – Mathesz, Varga – Molnár, Bene, Albert, Farkas.

A Vasas-szurkolók Jancsikája volt egy héttel később a franciák elleni mérkőzés hőse. Farkas János előtte sorozatban öt bajnoki fordulóban lőtt gólt. A galloknak 90 perc alatt berámolt négyet. A Szentmihályi – Káposzta, Mátrai, Mészöly, Ihász – Mathesz (Bánkuti), Varga – Molnár, Albert, Farkas, Korsós összetételű együttes is jól játszott, de kiragyogott belőle két világklasszis: az előkészítő Albert Flórián, s a befejező, négy gólt is elérő Farkas János. Ma már szinte hihetetlen, de Farkas akár még egyszer ennyi gólt szerezhetett volna, annyiszor került helyzetbe. A vége 4:2 lett, ennél több gólt csak 1914-ben (5) és 1927-ben (13)

Mészöly Kálmán és Farkas János a mezőnek tűnő gyepen

kaptak Budapesten a franciák. Aznap a magyar utánpótlás-válogatott a lengyelekkel játszott sovány, gól nélküli döntetlent Starachowicében.

Bő egy hónappal később győzelemmel zárta az esztendőt az A-válogatott. Az újabb Farkas-show-nak köszönhetően 3:1-re megverte az osztrákokat. A Gelei – Bakos, Mészöly, Sipos, Ihász – Mathesz, Rákosi – Molnár, Puskás, Albert, Farkas tizeneggyel, hét Vasas-játékossal felálló gárda nagyszerű játékot nyújtott. Jellemző a teljesítményére, hogy az osztrák lapok azt írták a mérkőzés után, hogy pedig az ő csapatuk erején felül teljesített. A magyar tizenegy (amelybe a 63. percben Mészöly helyére Bene állt) parádés futballal szórakoztatta a 25 000 fős publikumot a Népstadionban. Sipos Ferenc ekkor játszott utoljára a válogatottban, Bozsik, Grosics és Puskás mögött, Mátrai Sándorral holtversenyben negyedik volt akkor az örökrangsorban.

Ezúttal is többfrontos volt az osztrákok elleni párharc, a 23 éven aluliak 2:1-re nyertek Bécsben, Nyugat-Magyarország csapata (amelyben Juhász István, Zámbó Sándor, Varga Zoltán és Dunai II Antal is pályára lépett…) Linzben gól nélküli mérkőzést vívott Felső-Ausztria együttesével. Az ifik (akik augusztusban jól szerepeltek egy bulgáriai tornán, a szovjetek elleni döntetlen után megverték a románokat és a csehszlovákokat is) a nagy várakozás ellenére 3:2-re kikaptak a Népstadionban.

A B-válogatott (Rapp – Kiss Z., Orbán, Juhos – Nagy I., Berendy – Szabó Gy., Göröcs, Nagy A., Fister, Török B., majd csereként Tussinger) október utolsó előtti napján a Koreai NDK-ban lépett pályára, s 2:2-t játszott Phenjan válogatottjával. A csapat négy héttel később Párizsban meglepően súlyos, 4:1-es vereséget szenvedett a franciáktól. Ez utóbbi találkozón Rapp – Bakos, Orbán, Juhos – Nagy I., Szűcs – Szabó Gy., Puskás, Szuromi, Fister, Keglovich összeállításban kezdett a gárda, majd csereként beállt Tamás kapus, valamint Kiss Z. és Csernai.

A *Labdarúgás 1967. januári* számában *Antal Zoltán*, a *Népsport* olvasószerkesztője, a kor talán legkiválóbb futballstatisztikusa összeállítást közölt a válogatottak előző esztendei teljesítményéről. Súlyozott listát készített, azaz a tétmérkőzéseket (elsősorban a világbajnokság találkozóit) kiemelten kezelte. Az így kialakult ranglistán a World Cuppal megegyező sorrendben végző négyes (az angol, a nyugatnémet, a portugál és a szovjet válogatott) mögött a magyar lett az ötödik, megelőzve az olasz, a brazil, az argentin, az észak-koreai és a keletnémet csapatot.

A Svájc elleni magyar csapat. Balról: Sipos, Szentmihályi, Mészöly, Sóvári, Farkas, Fenyvesi dr., Mathesz, Káposzta, Rákosi, Albert, Bene

1966. máj. 3.	Chorzów	LENGYELO.	1:1 (0:0)		Bene
1966. máj. 8.	Zágráb	JUGOSZLÁVIA	0:2 (0:1)		
1966. jún. 5.	Bp., Népst.	SVÁJC	3:1 (2:0)		Farkas, Bene 2
1966. júl. 13.	Manchester	PORTUGÁLIA	1:3 (0:1)	vb-csop.	Bene
1966. júl. 15.	Liverpool	BRAZÍLIA	3:1 (1:1)	vb-csop.	Bene, Farkas, Mészöly
1966. júl. 20.	Manchester	BULGÁRIA	3:1 (2:1)	vb-csop.	öngól (Davidov), Mészöly, Bene
1966. júl. 23.	Sunderland	SZOVJETU.	1:2 (0:1)	vb-negy.	Bene
1966. szept. 7.	Rotterdam	HOLLANDIA	2:2 (0:1)	Eb-sel.	Molnár, Mészöly
1966. szept. 21.	Bp., Népst.	DÁNIA	6:0 (5:0)	Eb-sel.	Albert 2, Mészöly, Bene, Farkas, Varga
1966. szept. 28.	Bp., Népst.	FRANCIAO.	4:2 (1:1)		Farkas 4
1966. okt. 30.	Bp., Népst.	AUSZTRIA	3:1 (1:0)		Farkas 3

Az idény során a magyar válogatottban szerepelt játékosok

11 mérkőzésen: Farkas János (Vasas), Mészöly Kálmán (Vasas)

10 mérkőzésen: Bene Ferenc (Ú. Dózsa), Káposzta Benő (Ú. Dózsa)

9 mérkőzésen: Albert Flórián (FTC)

7 mérkőzésen: Mathesz Imre (Vasas), Mátrai Sándor (FTC), Rákosi Gyula (FTC), Sipos Ferenc (Bp. Honvéd)

6 mérkőzésen: Szentmihályi Antal (Ú. Dózsa)

5 mérkőzésen: Gelei József (Tatabányai Bányász), Molnár Dezső (Vasas)

4 mérkőzésen: Ihász Kálmán (Vasas), Nagy István (MTK), Sóvári Kálmán (Ú. Dózsa), Varga Zoltán (FTC)

3 mérkőzésen: Fenyvesi Máté dr. (FTC), Szepesi Gusztáv (Tatabányai Bányász)

2 mérkőzésen: Dunai Lajos (MTK)

1 mérkőzésen: Bakos Sándor (Vasas), Bánkuti István (Salgótarjáni BTC), Görös János (Ú. Dózsa), Korsós István (Vasas), Puskás Lajos (Vasas)

AZ ANGLIAI WORLD CUP

Megverték a kétszeres világbajnokot, mégis csalódottan tértek haza

Baróti Lajos hosszas gondolkodás után jelölte ki az angliai világbajnokságra utazó 18 játékosát. Gelei József és Szentmihályi Antal lett a két kapus, Káposzta Benő, Mátrai Sándor, Mészöly Kálmán és Sóvári Kálmán utazott védőként a tornára. Tulajdonképpen az előbbiek közé sorolhatjuk Sipos Ferencet is, a szinte csak védekező feladatot ellátó fedezetet. Mint ahogy – a némi meglepetésre a keretbe került – Szepesi Gusztávot is, akinek az előrejelzések szerint az emberfogás ígérkezett a feladatának. Akkor még úgy tűnt, hogy Eusébiót és Pelét kell majd „leradíroznia". Sipost és Szepesit egyébként mezőnymunkásnak titulálta a rajt előtt a *Képes Sport*, a többi fedezettel (modern kifejezéssel élve középpályással) együtt. Mint ahogy Nagy Istvánt és

Mathesz Imrét is. A csatárok közé soroltatott Molnár Dezső, Varga Zoltán, Albert Flórián, az 1964 nyara óta a nagyválogatottban hivatalos mérkőzésen nem szerepelt Tichy Lajos, valamint Bene Ferenc, Rákosi Gyula, Farkas János és dr. Fenyvesi Máté is. Biztonsági tartalékként maradt itthon a tornára ugyancsak benevezett Géczi István, Ihász Kálmán, Nagy Antal és Puskás Lajos. Rajtuk kívül elsősorban a két újpesti, Göröcs János és Solymosi Ernő lehetett csalódott a mellőzése miatt, de az előkészületi mérkőzéseken Bakos Sándor, Fister Ferenc és Korsós István is játszott többször.

Angliába kis kerülővel utazott a keret. Június 29-án a francia RC Lens ellen Bene négy és Farkas egy gólja szállította az 5:1-es győzelmet, majd három nappal később, Rotterdamban, a helybéli Sparta elleni 4:1-nél Farkas (2) és Bene mellé Molnár is feliratkozott a góllövőlistára.

A két győzelem növelte az önbizalmat. Erre nagy szükség is volt, mert pokoli csoportba került a válogatott. A bolgárok elleni két pontra lehetett számítani, viszont a Benfica sztárjaira épített portugálok és főleg a kétszeres világbajnok brazilok iszonyatosan nehéz ellenfélnek tűntek. A rajt előtt *Barcs Sándor*, az MLSZ korábbi elnöke *Előrejelzés* címmel írta le gondolatait a *Képes Sportban*. Ebből két érdekesség is kiderült: a fogadóirodák 3,5:2-re adták a magyar csapat negyeddöntőbe kerülését, és a csoportból való továbbjutás több mint százezer dolláros részesedést jelentett az MLSZ-nek a FIFA-tól. Barcs, akit a torna előtt az UEFA kongresszusán egyhangúlag megválasztottak az európai szövetség alelnökének, nagyon optimistán zárta sorait: „Abban azért csaknem biztos vagyok, hogy lesz a vb-döntőnek magyar résztvevője is". Ki tudja, hogy Baróti Lajos legénységére, vagy Zsolt Istvánra, a játékvezetőre gondolt? Mindenesetre a bíró hamar tekintélyes feladathoz jutott: ő vezette július 11-én a Wembley-ben az Anglia–Uruguay nyitó mérkőzést.

Válogatottunk két nappal később, július 13-án, szerdán, a portugálok ellen mutatkozott be. Balszerencsésen. Pedig a rajt előtt a magyarok többsége inkább a portugálokat tartotta verhetőnek, s nem a címvédő dél-amerikaiakat. Ám a brazil Otto Gloria által irányított luzitán válogatott, amely ellen addig (és azóta) soha nem tudott nyerni a magyar válogatott, 3:1-re győzött a manchesteri Old Traffordon. José Augusto a 3. percben megszerezte a vezetést, ezt Bene Ferenc a 60. percben még kiegyenlítette. De a portugál szélső a 67. percben is szerzett egy gólt,

Két portugál, Augusto és Torres is túlugrotta a magyar védelmet

Albert támadja a portugál kaput

amit aztán az utolsó pillanatokban a hórihorgas center, José Torres is megtoldott eggyel, így alakult ki a végeredmény. Peches mérkőzés volt, a bemelegítésnél megsérült Szentmihályi Antal – akinek korábban számos szép győzelmet köszönhetett a csapat – ezúttal kétszer is hibázott. Ezeken ment el a meccs, mert egyébként a magyar tizenegy tudásban semmivel sem maradt ellenfele mögött. Baróti Lajos különben a még leginkább az Inter formációjára hasonlító 1-4-2-3-as felállást választotta. Mátrai Sándor előtt a Káposzta Benő, Mészöly Kálmán, Sipos Ferenc, Sóvári Kálmán négyes játszott, a fedezetkettőst Nagy István és Rákosi Gyula alkotta, elöl pedig a három világklasszis, Bene Ferenc, Albert Flórián és Farkas János támadott.

Mindössze két nappal később, 15-én, pénteken, a liverpooli Goodison Parkban következtek a brazilok. A két csapat azt megelőzően 1954-ben játszott egymással hivatalos mérkőzést Bernben. A brazilok úgy készültek a magyarok ellen, hogy azóta egyszer sem kaptak ki vb-meccsen – megnyerték ellenben a svédországi és a chilei tornát. Mind a két oldalon jól emlékeztek a tizenkét évvel azelőtti nagy verekedésre, az öltözői csatára. Sipos Ferenc, a magyar válogatott kapitánya még a kezdés előtt átment a dél-amerikaiak öltözőjébe, s egy, a játékosaink által dedikált piros-fehér-zöld labdát vitt ajándékba. De a brazilok is készültek, Djalma Santos – az egyedüli, aki az 1966-os keretükből játszott a svájci összecsapáson – brazil zászlókkal, levéltárcákkal viszonozta a gesztust.

Sipos a kapu torkában ment Alcindo elől

A fentiek alapján biztosan állítható: a bolgárok elleni 90 perc során megsérült Pelé nélkül felálló seleção brasileira jobban meglepődött a magyarok játékát látva, mint a valóban figyelmes gesztuson.

Múltidézőként nem is választhatnánk érdekesebbet egy semleges újságírónál, az angol *Brian Glanville-nél*, aki a *The Story of the World Cup* című könyvében így emlékezett: „A második forduló fantasztikus mérkőzést hozott a magyarok és a brazilok között az Everton pályáján. Olyat, amit okkal sorolnak a világbajnokságok történetének legpazarabb találkozói közé. Izgalmas, drámai csata volt látványos gólokkal, tömény izgalommal – szédítő sebességen játszva. Ez volt egyébként a brazilok első világbajnoki veresége 1954 óta. A sérült Pelé helyén Tostão játszott, Denilsont pedig Gerson, egy a védekezéshez is értő fedezet pótolta. A veteránok közül Djalma Santos és Garrincha néhány napon belül már a második mérkőzését játszotta. A magyarok is változtattak, például Szentmihályi helyére Gelei került a kapuba. De nem a felsoroltak, hanem Albert uralta a pályát, kihasználta, hogy a brazilok nem őrizték elég szorosan, csodálatosan dirigálta a magyarok zenekarát. Ha kellett, okosan futott a labdát tartva, ha kellett, remekül passzolt, ha kellett, egyéni akcióra vállalkozott. A mérkőzés végén, amikor a játékoskijáróhoz ment, hogy igyon egy kis vizet, a közönség egy emberként kiáltozta a nevét: Al-bert, Al-bert! A magyarok már a harmadik percben vezettek, a kis Bene átkígyózott a nehézkes brazil védelmen, aztán a lehető legszűkebb helyen Gilmar hálójába zúdította a labdát. Ettől a pillanattól kezdve a magyarok kezében volt a mérkőzés. A védekezésük egyszerűen remek volt, a korán megőszült Mátrai tökéletesen söprögetett az izomkolosszus Sipos és Mészöly mögött, ráadá-

sul Sipos még a támadások indításába is bekapcsolódott. A fedezetek, sőt nem ritkán a hátvédek is ügyesen törtek be a két pazar és gyors csatár által üresen hagyott területekre. A brazilok számára felcsillant a remény, amikor 14 perc elteltével Lima szabadrúgása után Tostão a kapuba rúgta a lepattanó labdát. De a félidőbeli 1:1 nem volt több számukra illúziónál. A magyarok hamarosan ismét magukhoz ragadták a vezetést, mégpedig Farkas bámulatos góljával. Albert okos labdavezetése és átadása megint bajt hozott a brazil védőkre, akik mögül Bene kirobbant a labdával, elvágtatott, s hajszálpontos, erősen meglőtt beadását követően az érkező Farkas beágyúzta a labdát a rövid sarokba. A közönségnek először elállt a lélegzete, majd vad üdvrivalgásban tört ki. Tíz perccel később Mészöly tizenegyesgólja már csak az utolsó szög volt a brazilok koporsójában."

A harmadik meccs előtt Baróti Lajos legnehezebb feladata az volt, hogy „ne szálljon el" a külföldi sajtó osztatlan elismerését kiérdemlő válogatottja. A bolgárok két vereséggel álltak, 0:5-ös gólaránnyal kezdtek. Aztán három vereséggel búcsúztak. Ismerjük el, nem kapta fel a fejét a világ a 3:1-es győzelmünk hírére. Annál is kevésbé, mert négy évvel korábban Chilében szintén találkozott a két csapat, s akkor a mieink 6:1-re nyertek. Baróti Lajos a Gelei – Káposzta, Mátrai, Mészöly, Szepesi – Mathesz, Sipos – Bene, Albert, Farkas, Rákosi tizenegyet küldte a pályára, érthetően megtartotta a brazilverő gárdát.

A bolgárok ellen pályára lépő válogatott. Állnak (balról): Gelei, Káposzta, Mészöly, Mátrai, Sipos, Szepesi. Guggolnak: Bene, Mathesz, Albert, Farkas, Rákosi

Nem alakult olyan simán a meccs, mint azt reméltük, a bolgárok ugyanis a 15. percben Aszparuhov révén vezetést szereztek. Szerencsére az első félidő hajrája a magyar csapaté volt: a 43. percben Ivan Davidovról a saját kapujába került a labda. Valljuk be, ritkán látható ügyetlenkedéssel hozta össze védőtársával a gólt, hiszen magyar játékos a közelében sem volt. Két perccel később már igen: Mészöly Kálmán megszerezte e tornán a második gólját. Bene Ferenc szöglete után a magyar ötös csillagos ötöst érő lövéssel küldte a labdát a tizenhatos vonaláról a bolgár kapuba. A folytatásban már nem volt gond: Bene Ferenc fejelte a második 45 perc egyetlen gólját. Az újpesti csatár hosszú és gólokban felettébb gazdag pályafutásának egyik legszebb fejes gólja volt a bolgárok elleni csúsztatás.

A negyeddöntőben a szovjet válogatott következett. A Szbornaját addig tétmérkőzésen egyszer sem sikerült legyőzni. Sajnos, Sunderlandben sem. A Roker Parkban Baróti Lajos szinte a brazil- és bolgárverő tizenegyet küldte a pályára, Az egyetlen változtatást Nagy István beállítása jelentette, aki Mathesz Imre helyére lépett.

A magyar válogatott a szovjetek elleni mérkőzés előtt. Állnak (balról): Gelei, Káposzta, Mészöly, Mátrai, Sipos, Szepesi. Guggolnak: Nagy István, Bene, Albert, Farkas, Rákosi

Brian Glanville így foglalta össze a látottakat a már idézett munkájában: „A magyarok, a brazilok elleni remeklés után ezúttal kikaptak, ahogy korábban is már néhányszor, nem bírtak a szovjetek fizikai erejével. Albert szinte kiszolgáltatott helyzetbe került Voronyin őrizetében, aki ezúttal szokásától eltérően nem a támadásépítésre koncentrált, hanem az emberfogásban jeleskedett. Szabó – érdekes módon magyar nemzetiségű a szovjet oldalon – túlragyogta Albertet a játékszervezésben. Ráadásul a magyarokat megint sújtotta a szokásos kapushibák átka, amely valaha Grosiccsal kezdődött, s most Geleinél tartott. A magyar kapus hibája eredményezte az első szovjet gólt, majd Porkujan a második félidő elején 2:0-ra növelte az előnyt egy szöglet után, amelyet Gelei nem ért el. Később a kis Bene válaszolt, s a remény feltámadt. Ám tíz perccel a befejezés előtt az energikus Rákosi kihagyta a helyzetet. A végén még Jasin óriási bravúrral védte Sipos szabadrúgását, s az oroszok továbbjutottak.”

Káposzta (2) és Farkas Jasin kapuja előtt

Arról a bizonyos Rákosi-féle helyzetről így írt az *Esti Hírlap*: „Rákosi olyan tiszta helyzetben hibázott, amelyben még be is lehetett volna lehelni a labdát a hálóba."

Baróti Lajos szövetségi kapitány a találkozó után azonnal lemondott, balszerencséjére a BBC magyar adásának mikrofonja előtt, amit aztán itthon felettébb nehezményeztek. *Tóth-Szenesi Attila Baróti* című könyvében olvasható az ominózus „nyilatkozat", ami egy egyszerű „Mi a véleménye a mérkőzésről?" kérdésre született, a nagyon felindult, s az indulatait kontrollálni nem képes kapitánytól: „Hagyjon békén! Nem bírom én ezt idegekkel. Magyarországon én leszek a bűnbak, a bitang, a hazaáruló, mert megint kikaptunk a ruszkiktól. Csinálja az, akinek több szerencséje van. Én már nem vagyok szövetségi kapitány."

Albert (balra) és Bene lazít a szálloda parkjában

Ugyanebben a könyvben a minden idők legtöbb válogatott mérkőzésen kispadon ülő magyar szövetségi kapitánya még egy aspektusból megvilágította, hogy igenis létezett a szovjetekkel kapcsolatos városi legenda. Ez pedig befolyásolta a kapusválasztást is: „Szentmihályi a portugálok ellen nagyot hibázott, Gelei a brazilok ellen remekül védett. Ha akkor veszít a válogatott, akkor kiesünk. Én mégis vissza akartam hozni Szentmihályit, mert a szovjetek a széleken vezették a támadásaikat, és onnan ívelték be a labdákat. Gelei alapvonalkapus volt, Szentmihályi viszont bátran kijött a beadásokra. Rudi (Illovszky Rudolf – *a szerzők*) azt mondta nekem a sunderlandi parkban, hogy ha Szentmihályival kikapunk a szovjetek ellen, akkor senki sem mossa le rólunk, hogy ki kellett esnünk. Hagytam magam meggyőzni. A sorsdöntő gólt éppen egy beadás után kaptuk."

Sovány vigasz: Bene Ferenc, aki a torna minden magyar mérkőzésén szerzett gólt – hasonló bravúrra rajta kívül csak Sárosi György doktor volt képes 1938-ban – bekerült a World Cup a BBC szakértői által összeállított All-Star csapatába. Illusztris társaságba: Banks (angol) – Sanchis (spanyol), Schulz (nyugatnémet), Moore (angol), Marzolini (argentin) – Beckenbauer (nyugatnémet), B. Charlton (angol), Voronyin (szovjet) – Bene, Pelé (brazil) Eusébio (portugál).

UEFA-TORNA

Nem sikerült az elődöntőbe jutni

Ausztria ellen kettős győzelemmel (kétszer 1:0, Tatabányán a diósgyőri Oláh József, Steyrben a szegedi Kozma Mihály szerezte a gólt) jutott túl a magyar ifjúsági válogatott a jugoszláviai rendezésű UEFA-torna selejtezőjén. Két felkészülési mérkőzés eredménye azonban alaposan lelohasztotta a lelkesedést a kontinensbajnoki döntő előtt: Szófiában a bolgároktól 3:0-ra, Zágrábban a jugoszlávoktól 7:0-ra kapott ki a későbbi pályafutásokból következtethetően nagyon erős csapat.

A torna jól indult, a Vidáts Csabát, Karsay Lászlót, Kozma Mihályt, Fazekas Lászlót, Kelemen Józsefet, azaz öt későbbi A-válogatottat a soraiban tudó tizenegy 3:1-re nyert Szabad-

Karsay (balra) versenye a törökkel

kán a svájciak ellen. A következő, a törökök elleni verbászi mérkőzésen azonban nem sikerült nyerni (2:2), így a szovjetek elleni, ismét Szabadkán játszott záró csoporttalálkozón csak a győzelem jelenthetett volna továbbjutást. A védelem remekül működött, de gólt ezúttal nem sikerült lőni – a 0:0 pedig az ellenfél elődöntőbe jutását jelentette. A gárda tagjai közül többen (így például Fazekas és Kozma) még a következő évi, isztambuli tornán is szerepelhettek.

A belgrádi Olaszország–Szovjetunió finálé 0:0-ra végződött, mindkét együttest bajnoknak hirdették ki.

Az UEFA-tornán pályára lépett magyar játékosok: Brünyi (MTK), Magyar (Vasas Izzó) kapusok, Kelemen (Komló), Vári (Bp. Honvéd), Hunyadi (Csepel), Vidáts (Vasas), Siklósi (Egyetértés), Nagy (Gyöngyös), Walcz (Tatabánya), Fazekas (Ú. Dózsa), Oláh (DVTK), Karsay (MTK), Kozma (SZEAC) mezőnyjátékosok.

ARANYLABDA

A magyarok és a világbajnok angolok

Soha korábban nem volt három magyar az Aranylabda-díj első hét helyén – 1966-ban igen. (1956-ban Puskás a negyedik, Bozsik a hatodik, Kocsis a nyolcadik helyen végzett, az hasonló elismerést jelentett.) A szavazók a jelek szerint sokra értékelték a Goodison Parkban látott csodát, a brazilok legyőzését.

Farkas János hat ponttal – Jasinnal és Alan Ball-lal holtversenyben – a hetedik-kilencedik helyen zárt, érdemes erre a kilenc játékosra fókuszálni. Három magyar van köztük, három angol a világbajnok csapatból, valamint a vb-gólkirály, egy vb-ezüstérmes, illetve a szovjetek egyébként önmagához képest egyáltalán nem extra évet záró kapusa. Mi ez, ha nem a magyar labdarúgás óriási elismerése?

A France Football címlapján Bobby Charlton és Eusébio

A listát figyelmesen nézve azért észrevehető, az angol Bobby Charlton (81) és a portugál Eusébio (80) óriási harcot vívott az első helyért, a német Franz Beckenbauer (59) a harmadik helyért jócskán megelőzte a háromoroszlános válogatott csapatkapitányát, Bobby Moore-t (31), aki közelebb volt az ötödik helyezett Alberthez (23), mint a Bayern München fedezetéhez. A magyar–brazil legjobbja, noha csupán egyetlen hellyel előzte meg, közel háromszor annyi pontot kapott, mint a találkozó első gólját szerző Bene Ferenc (8). Összesen 23 játékosra voksoltak, a magyar újságírók képviseletében a legendás Monsieur, Lukács László voksolt.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

Nem ez volt a Vasas történetének legfontosabb tornája

Sajátságos rendszere volt az 1966-os KK-nak. Tíz csapat indult, közülük kettő (az 1965-ös döntőt vívó Vasas és Fiorentina) csak az elődöntőben kapcsolódott be. Addig a további nyolc lejátszott egy minitornát a maradék két helyért. Az MTK az első párban kiesett, a hazai 1:0-s győzelem után 2:0-ra veszített Prágában a Slaviával szemben.

A legjobb négy között június 15-én a Vasas sem bírt csehszlovák ellenfelével, Livornóban 1:0-ra kikapott a Jednota Trenčíntől. „Mentségére" váljon: kulcsemberei közül Mészöly, Farkas, Mathesz és Fister sem utazott el Olaszországba, a kölcsönkért csepeli Kalmárt és tatabányai Szepesit vitte magával az angyalföldi küldöttség. A másik ágon a Fiorentina 4:2-re legyőzte a Wiener SC-t, így a Vasas az osztrákokkal vívott három nappal később a harmadik helyért. A több mint negyvenfokos hőségben, szokatlanul nagy, 80×115 méteres pályán megrendezett mérkőzés pazar első 45 perce után (Puskás két, Molnár és Sárosi egy-egy találatot szerzett) a második elején a védelem túl könnyedén játszott. A bécsiek három gólt is szereztek. Szerencsére egy gól megmaradt a piros-kékek előnyéből (4:3). A kupát a trencsénieket 1:0-ra legyőző Fiorentina nyerte meg.

Sárosi a Wiener SC hálójába talál

A gólgyáros: Dunai II Antal

1966 őszén még nagyobb mezőnnyel rajtolt a Közép-európai Kupa aktuális kiírása. Mind az öt résztvevő ország három gárdát nevezett, akik mellé társult a címvédő Fiorentina. A Bp. Honvéd a hazai 1:1 után 4:0-ra kikapott Nagyszombatban a torna későbbi győztesétől, a Spartak Trnavától. A Tatabánya ellenben kettős győzelemmel (1:0, 2:1) kiejtette a Wacker Innsbruckot, s az Újpesti Dózsa is továbbjutott a Slovannal szemben. A hazai 5:1 után (Bene és Dunai II is két-két gólt jegyzett) Pozsonyban a kényelmes döntetlen (1:1) is tökéletesen megfelelt a lila-fehéreknek.

A 19 éves Szőke négy gólt rúgott Szentmihályinak

A sűrű program miatt 1967 tavaszán játszotta le a címvédő Győri Vasas ETO és a Ferencváros az 1966. évi Magyar Népköztársasági Kupa döntőjét.

A sorozatban folytatódott az előző évek tendenciája: néhány kiscsapat nagy meglepetést szerezve betört a legjobbak közé. A legjobb 32 közé hét megyei I. osztályú. 2 BLSZ I-es, sőt egy „megyei kettes" gárda is bekerült. Három alacsonyabb osztályú együttes eljutott a legjobb nyolc közé, az NB I B-s Szombathelyi Haladás és Kaposvári Honvéd (utóbbi az ország második legerősebb katonacsapata volt, amely az előző években többször is járt a hadseregbajnokságon külföldön), valamint az NB III-as, tehát negyedosztályú Vörös Csillag Traktorgyár. A traktoristák szereplése okozta az idény legnagyobb meglepetését.

Szőke büntetőből Szentmihályi kapujába lő

A legjobb nyolc között azonban véget ért a „csoda", a Győri Vasas ETO 2:0-val kiejtette a kispesti gyár együttesét. Ellenben a Kaposvári Honvéd 2:2-t harcolt ki a bajnoki címet veretlenül megnyerő Vasas ellen, s ezzel bejutott a legjobb négy közé. Bravúrosan szerepelt a Haladás is, amely december elején – tízezer néző előtt! – hazai pályán 3:3-mal, alacsonyabb ligás társulatként elbúcsúztatta a Bp. Honvédot. A negyeddöntő slágerét az FTC Megyeri úti vendégjátéka jelentette. A zöld-fehérek még Albert korai sérülését is elbírták, Szőke István négy góljával (kettőt büntetőből, kettőt a tizenhatoson kívüli ágyúzással rúgott) 6:3-ra verték az Újpesti Dózsát.

A Fradi november végén, ha nem is simán, de az elődöntőben túljutott NB I B-s ellenfelén: 3:1-re nyert a kaposvári bakák ellen. A folytatás (a Haladás–Győri Vasas ETO elődöntő, majd a finálé, áthúzódott 1967-re.)

Lejátszották ellenben a Szabad Föld Kupa soros döntőjét. November 13-án (az FTC–Csepel bajnoki mérkőzés előtt) a Népstadionban a Mindszenti Tiszavirág TSZ SK 1:0-ra legyőzte a Diósdi SC-t. A kiírás szerint ez tulajdonképpen csak gálamérkőzés volt, a Csongrád megyei együttes, miután azonos szakaszban esett ki az MNK-ból, mint ellenfele, de alacsonyabb bajnoki osztályban, a járásiban szerepelt, szemben a „megye II-es" vetélytárssal, már biztos győztesként lépett pályára. Abban az évben mintegy 900 alakulat nevezett a Szabad Föld Kupára.

A VADAS-ÜGY

A magyar, akit nem lehetett megvesztegetni

A valaha volt egyik legkiválóbb angol futballszakíró, Brian Glanville és amerikai kollégája, a nyelvzseni Keith Botsford a hetvenes években az oknyomozó újságírás kivételesen értékes fejezeteit írva megkísérelték felderíteni – és a nagyvilág előtt bizonyítani –, hogy az Inter „szentháromsága" a hatvanas évek közepétől a nagy BEK-menetelések során hogyan vesztegette meg, illetve próbálta megvesztegetni a játékvezetőket. Angelo Moratti, a dúsgazdag elnök, Italo Allodi titkár, és a klubhoz hivatalosan nem kapcsolódó „titkos tanácsos", Solti (Sternberger) Dezső közbenjárására az 1964-es Borussia Dortmund és az 1965-ös Liverpool FC elleni elődöntő-visszavágón is súlyos játékvezetői hiba könnyítette meg a fekete-kékek dolgát. (A németek ellen a jugoszláv Branko Tesanics, az angolok ellen a spanyol José Ortiz de Mendibil dirigált.) 1966-ban ellenben a recept nem működött: Solti honfitársa, a Glanville által többször is a bátor (brave) jelzővel felruházott Vadas György nem volt hajlandó csalni.

Glanville az akkori munkáira visszatekintve többször is emlegeti a „tehetséges magyar rádióriporter, Borenich Péter" nevét, aki segítségére volt az ügy felgöngyölítésében. Egyik olasz nyelvű anyagában még Borenich 1983 decemberében megjelent, Csak a labdán van bőr című kitűnő könyvét is idézi. A 239 oldalas kis zsebkönyvben (hajdani bestsellerben) Borenichnek sikerült szóra bírnia Vadas Györgyöt és egyik partjelzőjét, Emsberger Gyulát is.

Nagy hármas: Emsberger Gyula, Zsolt István és Vadas György

Vadas, akit 1965-ben terjesztettek fel FIFA-bírónak, de az 1966 tavaszi BEK-elődöntővel véget is ért karrierje a csúcsszintű nemzetközi futballban, elmesélte, hogy mindannyian aranyórát kaptak Moratti elnöktől, aki a villájában látta vendégül (Solti társaságában) a bírói kart. Azt is elmondta, hogy Solti különböző esetekre különböző prémiumokat ígért neki, amelynek összege annak megfelelően változott, hogy mikor és menynyire nyúl bele a mérkőzésbe. A „középső" változat dollárértékéből öt Mercedest lehetett volna akkor vásárolni. Nem szólva a színes tévékről és egyéb elektronikai cikkekről, amelyekkel szintén kecsegtették őket. Vadas azonban a jelenlévő UEFA-tisztviselők elismerését is kivívva korrekten levezette a mérkőzést, kiváltva a szünetben és a meccs után is önmagából kifordulva ordítozó és fenyegetőző

Solti haragját. Az állítólag akkor már argentin állampolgárságú, néhány évvel később csempészés miatt Magyarországról kitiltott futballvezető tudta, mit beszél: azonnal hívta Honti Györgyöt, az MLSZ főtitkárát, s „feljelentette" Vadast. Noha a bíró a történtek után közel két évtizeddel is a legjobb véleményt éppen a korán elhunyt Hontiról mondta a hatvanas évek magyar futballvezérei közül, a főtitkár is részese volt az indexre tételének.

Vadas György egyébként a hatvanas évek második felében a labdarúgók egyik törzshelyét, a Pipacs bárt vezette Budapest belvárosában. Soha többet nem kapott rangos nemzetközi feladatot, sőt 1971-ben – miután nem volt hajlandó elismerni, hogy a Tatabánya–Vasas találkozón inzultálták a játékosok – az NB I-től is elbúcsúzni kényszerült. Nem kapott igazi magyarázatot arra, valójában mi is volt mellőzésének hivatalos oka. A futballisták körében nagy népszerűségnek örvendő játékvezető 1999 januárjában hunyt el.

TROFEO UMBERTO CALIGARIS

Ki volt a Fradi tizenegyeslövő automatája?

Az FTC ifjúsági csapata – az előző években kialakult hagyományt ápolva – 1966 júniusában ismét részt vett Casale Monferratóban, az Umberto Caligarisról elnevezett, hagyományos ifjúsági tornán. (Rendre jól is szerepelt ott. 1963-ban és 1966-ban győzött, 1965-ben a második, 1964-ben a harmadik helyen végzett.)

Az 1966-os elsőségében oroszlánrésze volt Szőke Istvánnak, a már az első csapatban is játszó jobbszélsőnek. A kiváló rúgótechnikájú csatár 1965-ben azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy az AC Milan elleni, gól nélküli elődöntőt követő szétlövésben hatból hat lövést értékesített. (Az akkori szabályok szerint még lőhette ugyanaz a játékos akár minden lövést. S nem öt, hanem hat rúgás tartozott csapatonként az alapsorozatba.)

1966-ban már ismerték Szőkét az olaszok, s mégis elkerekedett szemmel nézték. Az előző évi finálé „visszavágóját" jelentő, Inter elleni elődöntőben megint berúgott hatból hat tizenegyest. Aztán az AC Casale elleni 1:1-es döntő után megint „kivágott egy hatost". Két év alatt tizennyolcból tizennyolc tizenegyest értékesített. Remeklésével az FTC végleg elnyerte a serleget, a kiírás ugyanis úgy szólt, az a csapat tarthatja meg örökre, amely először nyeri meg másodszor.

Csanádi Ferenc edző, valamint Pálmai, Kecskó és Horváth a trófeákkal

AZ ÉV LABDARÚGÓJA

Albert Flórián először „nyert” az MLSZ-nél

1966 végén az MLSZ Albert Flóriánt jelölte az Év labdarúgójának. Ugyancsak a Fradi-szurkolók Császára végzett az élen a *Labdarúgás* ankétján, amelyen húsz szerkesztőség voksolt az esztendő legjobb magyar futballistájára és 1966 csapatára.

A sajtó képviselőinek szavazata három játékos között oszlott meg: Albert tíz, Mészöly hat, Farkas öt voksot kapott. (A *Magyar Ifjúság* című hetilap holtversenyben jelölte Albertet és Farkast a legjobbnak.)

Albert Flórián

Az év tizenegyébe harmincegy játékos kapott szavazatot, így csak A- és B-csapatot érdemes összeállítani. A-csapat: Gelei József – Káposzta Benő, Mészöly Kálmán, Ihász Kálmán – Mathesz Imre, Sipos Ferenc – Molnár Dezső, Puskás Lajos, Albert Flórián, Farkas János, Rákosi Gyula. B-csapat: Tamás Gyula – Bakos Sándor, Mátrai Sándor, Juhos László – Göröcs János, Szűcs Lajos/Berendy Pál – Bene Ferenc, Varga Zoltán, Szuromi Antal, Fister Ferenc, Korsós István. Megjegyzendő: a világbajnokság után néhány álomcsapatba is beválasztott Bene több szavazatot kapott (6), mint Puskás (5), de nem jobbösszekötőként. A tatabányai Juhos nyolc voksa hárommal több, mint Puskásé, sőt kettővel, mint Siposé, ám az álomcsapat nem a legtöbb szavazatot kapott tizenegyből állt össze. A felsorolt 23 játékoson kívül kapott még pontot Rapp Imre, Szepesi Gusztáv, Palotai Károly, Kiss Zoltán, Török Bálint, Nagy István, Menczel Iván és Szabó György.

EURÓPAI KUPÁK

BEK-csaták az Intertől az Interig

1966. február 16-án az Újpesti Dózsa (Bene két, valamint Dunai II és Kuharszky egy-egy góljával) a Megyeri úton 4:0-ra megverte a német Bundesliga egyik élcsapatát, az előző idény ezüstérmesét, az 1. FC Kölnt. Ezzel alaposan visszavágott a kinti 2:3-ért, és simán továbbjutott. A lila-fehérek következő ellenfélnek a Leeds Unitedet kapták, amely az Elland Roadon egy félidő alatt eldöntve a továbbjutást 4:1-re megverte a Dózsát, s aztán a visszavágón is kiharcolt egy döntetlent (1:1). Don Revie együttese abban az idényben sorozatban másodszor végzett az angol élvonalban másodikként, Sprake, Jackie Charlton, Lorimer, Giles, Reaney, Hunter, Cooper és Bremner, a hatvanas évek második felében a klubtörténet legsikeresebb fél évtizedét produkáló „fehér gárda” pillérei már Budapesten is játszottak.

Angol csapat jutott a Bp. Honvédnak is, a Liverpool FC. Bozsik József ült az egyik, Bill Shankly a másik kispadon a Népstadionban! A gól nélküli első meccs után az Anfield Roadon 2:0-ra nyertek a „vörösök”, Chris Lawler és Ian St. John szerezték a gólokat még az első félidőben.

Görcs és Bene párbaja a leedsi Jackie Charltonnal. Balra Billy Bremner

A BEK-ben állva maradt Ferencvárosnak a lehető legnehezebb ellenfél jutott: az 1964-ben és 1965-ben is a sorozatot megnyerő olasz Inter. A fekete-kékek nem adtak esélyt Tátrai Sándor csapatának: az első mecscsen 4:0-ra nyertek a San Siróban. A visszavágón teljesen más arcát mutatta az első találkozón megillетődötten futballozó Fradi. Novák Dezső büntetőből lőtt gólja után remek támadójátékkal hozta lázba a Népstadion több mint hetvenezres közönségét. Noha a második félidő közepén Angelo Domenghini kiegyenlített, a publikum vastapssal ünnepelte a zöld-fehéreket.

Ősszel a Vasas rajtolt a BEK-ben, a Győri Vasas ETO a KEK-ben, a Ferencváros pedig a VVK-ban. A Fradi 3:1-re vezetett Ljubljanában, de elrontotta a meccs végét (3:3). Nem okozott gondot, a visszavágó háromgólos sikere (3:0) feledtette a kinti rossz tíz percet. A következő ellenfél, a svéd Örgryte IS a kinti 0:0 után a Népstadionban hét gólt kapott (7:1). Albert Flórián négy gólt is szerzett…

A győriek 1:0-ra kikaptak a KK-specialista Fiorentinától az első KEK-mérkőzésükön. A Győr egyáltalán nem volt esélytelen a visszavágón. De a vártnál, sőt, talán a reméltnél is nagyobb verést mért az olaszokra. Stolcz János vezetést szerzett a 11. percben, de ezt Mario Bertini kiegyenlítette, sőt Giancarlo De Sisti összesítésben 3:1-re alakította az állást. A bajban kezdett csak el igazán futballozni az ETO. Varsányi Tibor még abban a félidőben fejjel kiegyenlített – mire Stolcz beadásából a hálóba fejelte a labdát, a játékvezető már belefújt az akcióba, ám Palotai Károly beívelését a jobbösszekötő szinte ugyanonnan, ugyanazzal a mozdulattal megint Enrico Albertosi kapujába bólintotta –, majd Stolcz második gólja az 50. percben meghozta a vezetést. A hab a tortán: a 80. percben Orbán Árpád találatával 4:2-re alakult az állás. A firenzei „violáknak” ez volt a 23. európai kupamérkőzése – de az első, amelyen négy gólt kaptak. Egy hónappal később a győriek már a következő körben, a Sporting Braga ellen játszottak. Az első mérkőzés hőse, a balszélső Szaló József két gólt is lőtt, a harmadik magyar találatnál a portugál Ribeiróról pattant a vendégek kapujába a labda. Szükség volt a nagy előnyre, mert a visszavágót 2:0-ra a portugálok nyerték – de az ETO jutott tovább.

Az első számú kupasorozatban a Vasas ugyancsak portugál együttessel játszott, a hazai 5:0 éppen úgy óriási bravúrnak számított, mint a Sporting otthonában elért 2:0.

Következhetett az Inter, amely az esztendő elején már játszott magyar együttessel, a Ferencvárossal. A Vasas talán tanult a Fradi vereségéből, bátran játszott a San Siróban. Noha a látási viszonyok a sűrű ködben nem voltak éppen optimálisak, azt mégis lehetett látni, ahogy Puskás

Lajos kiegyenlíti Carlo Soldo gólját. Úgy tűnt, döntetlennel térhet haza a Vasas, de a hajrában Mario Corso óriási szabadrúgásgólt lőtt.

Mindazonáltal az angyalföldiek a Népstadiont megtöltő hívei reménykedtek a visszavágó sikerében. A december nyolcadikai dátum ellenére tavaszias időben a 80 000 néző ingujjban várta a csapatokat. A Magyar Televízió adását (felettébb ritka volt ez akkoriban) kilenc országban vették át. A Vasas szinte végigtámadta a mérkőzést, a lombardok kilenc mezőnyjátékossal védekeztek. A szögletarány 20:2 volt a magyar bajnok javára – de sajnos a három korner nem ért egy tizenegyest. Sandro Mazzola pedig kétszer elszaladt, egyszer gyönyörű szólóból, majd másodszor Jair kitűnő átadását értékesítve Varga László kapujába küldte a labdát. Sokkal kisebb volt a két csapat között a különbség, mint azt a 4:1-es összesítés, vagy a mérkőző felek hatvanas évekbeli eredményessége sejtetné.

Az egy év alatt kétszer is Budapesten járt Inter. Állnak, balról: Sarti, Facchetti, Guarneri, Tagnin, Burgnich, Picchi. Elöl: Corso, Milani, Mazzola, Jair, Suárez

Mazzola és Mészöly

Vasasok a mérkőzés előtt. Állnak, balról: Varga, Bakos, Mathesz, Mészöly, Berendy, Ihász. Elöl: Molnár, Puskás, Farkas, Fister, Pál II

A Dózsa megverte az Intert a San Siróban

A válogatott és a vezető klubcsapatok nagyon gazdag nemzetközi programja miatt alig maradt idő túrákra, vagy éppen gálamérkőzésekre. Ritkaságszámba ment, hogy 1966 elején egyetlen magyar egyesület futballcsapata sem repülte át az óceánt.

Január végén és február elején az önálló futballklubbá alakult BFC Dynamo, a keletnémet állambiztonsági szervek kirakatcsapata vendégeskedett a magyar télben. A nemzetközi kupamérkőzésre készülő Dózsa és Fradi is játszott vele, felemás sikerrel. A lila-fehérek 3:1-re nyertek, a zöld-fehérek 3:2-re kikaptak. A Ferencváros utána svájci túrán készült az Inter elleni BEK-mérkőzésre, az FC Badennel (5:1), a Luganóval (0:2), a Bellinzonával (4:0) és a Young Boysszal (3:2) is megmérkőzött. A négyből a második és a negyedik szerepelt abban az idényben a svájci élvonalban. Maradva Tátrai Sándor együttesénél, a csapat a bajnoki rajt előtt még a Hungária úton 7:2-re legyőzte a lengyel Ruch Chorzówot, amely ellen aztán júliusban, a lengyelországi túrán (természetesen az Angliában járt válogatottak nélkül) kétszer is megmérkőzött. Az 1:1-es döntetlen és a 3:1-es vereség után következett még a Pogoń elleni 1:0-s vereség Szczecinben. Egy kis losonci gárda elleni villámtúrát nem számítva (3:0-s győzelem az Opatova ellen) véget is ért a csapat nemzetközi programja.

A Dózsa a bajnoki idény előtt a Vojvodinával, a jugoszláv bajnokság akkori legjobbjával játszott Budapesten és Újvidéken, mindkétszer a hazai csapat nyert. Júliusban az NSZK-ban készült fel a gárda a bajnoki folytatásra. A lila-fehérek legnagyobb „dobása" az Inter 3:2-es legyőzése volt a San Siróban, szeptember 3-án. Kuharszky Béla és Göröcs János szinte az őrületbe kergette a fekete-kékek világklasszisait. Ami nem sikerült – igaz, tétmérkőzésen – abban az esztendőben a Vasasnak és a Ferencvárosnak, azt megcselekedte a Dózsa: idegenben nyert a világ egyik legjobb csapata ellen!

Nagy Antal (Bp. Honvéd)

A Bp. Honvéd a Liverpool elleni KEK-mérkőzésre a Grazer AK elleni idegenbeli (3:2) és hazai (1:1) mérkőzéssel készült fel. Májusban Eperjesen a Tatran ellen kikapott 3:1-re, a bajnoki folytatás előtt pedig, a lila-fehérekhez hasonlóan, az NSZK-ban járt. Az 1860 Münchent megverte (2:1), ellenben a Karlsruhétól (1:2) és az Alemannia Aachentől (0:2) kikapott. Augusztus végén látványos és fordulatos meccsen játszott Varsóban 3:3-as döntetlent az ottani katonacsapattal, a Legiával.

Az idény előtt, még 1965-ben repülőre ülve a Győri Vasas ETO az Egyesült Arab Köztársaságba (ma: Egyiptom) utazott, a Szeka Hadid nevű ottani vasutascsapat meghívására. A mérleg elismerésre méltó volt: három győzelem, egy vereség.

A MAGYAR LÉGIÓ

Puskás Pancho BEK-győzelemmel búcsúzott

Puskás Ferenc utolsó idénye volt a BEK-ben az 1965–1966-os. Stílusosan zárta le a nemzetközi karrierjét, miután a Feyenoord az első fordulóban hazai pályán 2:1-re megverte a spanyol bajnokot, a Madrid a Bernabéuban 5:0-val felelt. Puskás négyet jegyzett az öt találatból – a 39. évében járva mesternégyest szerzett a bajnokok tornáján. A Real Madrid ismét –1960 után először – megnyerte a BEK-et. A Panchónak becézett csatár a Kilmarnock elleni nyolcaddöntő skóciai találkozóján játszott utoljára az európai futball királykategóriáját jelentő sorozatban.

Akadt még magyar a mezőnyben: D. Szabó Gyula az osztrák bajnok LASK színeiben, valamint Bédl János a máltai bajnok Sliema Wanderers edzőjeként. (Utóbbi, noha nem jutott tovább, Máltán 1:0-ra megverte a 4:1-es előnyről induló Panathinaikoszt.) A Benficát ismét Guttmann Béla dirigálta, de nem a korábbiakhoz hasonló sikerrel, együttese 1966 februárjában kettős vereséggel bukott el a Manchester United ellen.

D. Szabó Gyula (ül jobbról a harmadik) a Linzer ASK profija volt

A Kupagyőztesek Európa-kupájában Bukovi Márton edző és Jucsov Miklós csapata, az Olympiakosz, valamint az első körben két gólt is szerző Stockbauer Ferenc Sionja egyaránt a második fordulóban vérzett el. Érdekes, hogy Stockbauer, aki addigra már nyugatnémet állampolgár volt, nyugodtan elutazhatott a második körben a magdeburgi mérkőzésre, holott ez nem volt akkoriban általános az 1956-os „disszidensek” esetében.

Ausztriában a linzi D. Szabó Gyulán kívül Ivanics Gusztáv (Schwechat), Frank Ernő (Salzburg) játszott még az első osztályban. Belgiumban három magyar tréner dolgozott az élvonalban: Béres András (Beerschot), Dolgos András (KV Mechelen) és Höfling Norbert (Racing White).

Görögországban a Bukovi Márton és segítője, Lantos Mihály által irányított Olympiakosz megnyerte a bajnokságot, Jucsovval a fedélzetén. Franciaországban Gerencséri Kálmán a Racing Lensben bukkant fel, itthon nem volt ismert játékos. Az NSZK-ban Sztáni István az Eintracht Frankfurtban játszott, míg Csaknády Jenő a Nürnberg, Lóránt Gyula az 1. FC Kaiserslautern mestere volt.

Sztáni István (ül balról a második) Frankfurtban futballozott

Lengyelországban Farsang Ferenc volt az első három fordulóban a végül a bajnoki címet megvédő Górnik Zabrze szakvezetője. 1966 augusztusában, az addigra halasztott kupadöntőben,

Csaknády Jenő (áll jobbról az első), a Nürnberg mestere

már ismét magyar tréner, Kalocsay Géza ült a bányászok kispadján. Kemény Tibor a GKS Katowicét edzette. Portugáliában Guttmann Béla csak második lett a bajnokságban a Benficával. Utolsó évét töltötte az első osztályban a Lusitano de Évorával kieső Biri János.

A holland élvonalban Lipták György a Telstar Ijmujden, Nemes Gyula a Twente tagja volt. Spanyolországban Puskás Ferenc nyolc bajnokin négy gólt szerezve fejezte be ligakarrierjét. Kaszás László a második vonalban, a Lleidában játszott, Kalmár Jenő az elitbe segítette a Granadát. Kuzman József már csak két meccset vívott az Espanyolban, aztán az idény végén átszerződött Törökországba. Ott Molnár Ignác az isztambuli VEFA edzőjeként kereste a kenyerét. Svájcban, az ezüstérmes Servette-ben Makai Dezső és Németh Valér futballozott. Az FC Siont, mint arról már fentebb is szó volt, Stockbauer Ferenc erősítette. Dániában Nagy János a Horsenst, míg Toldi Géza a Vibyt vezette.

Sós Károly veretlen maradt egész esztendőben az NDK válogatottjának élén.

Négy magyar dolgozott Tunéziában: Balogh László a szövetség alkalmazottjaként, Lőcsey Ferenc az US Monastir, Pázmándy Sándor az Espérance de Tunis, Nagy II András a sfaxi vasutas klub (Sfax Railway Sports) edzőjeként. De nemcsak ott, Afrikában és Ázsiában másutt is serénykedtek magyarok. Varga György a benini, Szépföldi József a guineai, Ember József a nigériai, Vadas-Weisz Miklós a jordán válogatottat vezette. Öten az Egyesült Arab Köztársaságban voltak állásban: Kapocsi Sándor az A-, a B- és az ifjúsági válogatott szakvezetőjeként, Szabó Pál (ő csak az első fél évben, aztán nyolcéves szolgálat után hazatért) és Rákóczi László szakfelügyelőként, az egykoron MTK-s Kovács fivérek pedig a legerősebb két gárda edzőjeként. Imre a Zamaleket, József pedig az Iszmajliát irányította. Szűcs Györgyöt kiemeljük: az iráni válogatottal második lett az Ázsiai Játékokon. (Ő volt a perzsa nemzeti tizenegy történetének második külföldi kapitánya. Egyébként az elsőben is magyart tisztelhetünk, Mészáros Ferencet, a NAC 1944-es bajnokcsapatának tagját.) Kósa Károly a kubai válogatott élére került. Mexikóban Fekete Árpád az Atlas Guadalajarát szolgálta.

Ember József (áll jobbról a második) a nigériai válogatottat vezette

Névsorolvasás

BP. HONVÉD:
Erdősi István 14 – Marosi László 20/1, Sipos (Sipszky) Ferenc 24/4, Tajti József 21, Mihalecz Boldizsár 18 – Tussinger Antal 18/7, Komora Imre 26/6 – Nagy Antal 25/9, Tóth Gyula 17/1, Tichy Lajos 15/8, Katona Sándor 17/1. A többiek: Tóth Kálmán 15/5, Nagy György 11, Vági István 10, Bicskei Bertalan (k) 9, Nógrádi (Neuwirth) Ferenc 8/2, Dorogi (Dersbach) József 6/1, Dudás Zoltán 4, Takács Béla (k) 3, Sima Ferenc 2, Vári Pál 1, Vörös János 1, Molnár Mihály 1

CSEPEL SPORT CLUB:
Török Gábor 21 – Vellai István 24, Molnár Tibor 24, Pető Attila 22 – Faludi Dezső 19/1, Sebes (Scherczer) Lajos 23/5 – Németh Lajos 17, Kalmár László 18/7, Rottenbiller István 22/4, Major Gyula 18/2, Sebestyén József 20/3. A többiek: Losonczi Flórián 13/6, Kleibán Antal 11/1, Kandi György 7, Kaló Pál 6/1, Fatér Károly (k) 5, Dinopulosz Timeosz 4, Józsa Sándor 4, Gondár György 4/1, Horváth Zoltán 3, Galambos Antal 1

DIÓSGYŐRI VTK:
Tamás Gyula 26 – Kovács Pál 19/1, Gál Béla 26, Szigeti Oszkár 10, Kiss I László 26/1 – Deák Ferenc 10, Szucsányi András 25/1 – Hajas Imre 26/2, Vass László 24/7, Szurgent Lajos 22/7, Sikora Ferenc 18/3. A többiek: Oláh József 10, Pócsik István 9, Kovács István 7/5, Ruttkai Zoltán 6/1, Salamon József 6, Szamek Kálmán 6/1, Werner Gyula 5/1, Vári (Waldeck) György 2, Papp László 2, Szitka Béla 1

DOROGI BÁNYÁSZ:
Ilku I István 26 – Lévai István 21, Szántai László 15, Tóth Gyula 18, Csóri László 21 – Makray Balázs 20, Simon Gyula 16 – Juhász Tibor 14/5, Monostori II Tivadar 25/13, Virágh Pál 17/3, Horváth Péter 20/2. A többiek: Bartalos József 13/1, Lakat Jenő 12, Lakics Balázs 12, Molnár József 8, Takács Tibor 7, Czéh László 6, Turai József 5, Sáros Gábor 5, Lipcsei Imre 3, Debre Péter 1, Fellegi (Ferpász) István 1

DUNAÚJVÁROSI KOHÁSZ:
Aczél (Altheim) László 25 – Formaggini Károly 26, Ligeti Béla 26/1, Csepecz Ferenc 18, Magasházi József 16 – Nagy Ferenc 25/2, Czigler Ernő 26/5 – Mihály József 19/2, Mártha Sándor 18/5, Borsányi Atilla 23, Földi Ferenc 14/1. A többiek: Andriska Vilmos 13, Nagy Béla 13/1, Korona Ferenc 11/1, Jagodics László 6, Takács II József 4, Sági István (k) 1, Simon Gábor 1, Török Kálmán 1

FERENCVÁROSI TORNA CLUB:
Géczi István 26 – Novák Dezső 24/7, Mátrai (Magna) Sándor 21/2, Páncsics Miklós 23 – Juhász István 17/1, Szűcs Lajos 26/2 – Karába János 20/3, Varga Zoltán 21/9, Albert Flórián 25/24, Rákosi Gyula 21/5, dr. Fenyvesi Máté 18/4. A többiek: Németh Miklós 12/7, Horváth László 9, Rátkai László 9/1, Szőke István 7/5, Perecsi Tibor 6, Dalnoki Jenő 1

GYŐRI VASAS ETO:
Tóth László 26 – Kiss Zoltán 26, Orbán Árpád 26/1, Izsáki László 15 – Palotai (Priskin) Károly 17/2, Nell Lajos 15 – Varsányi Tibor 24/9, Stolcz János 18/4, Szaló József 18/5, Somogyi József 18/2, Keglovich László 24/5. A többiek: Szániel János 13/1, Tamás László 12, Máté János 11, Győrfi László 10/6, Povázsai László 5/2, Soproni (Scheidl) Ferenc 4, Gáspár László 3, Czakler Jenő 1

MTK:
Lanczkor Sándor 26 – Keszei (Keszler) György 13, Dunai (Drestyák) Lajos 24/2, Cseténi Csaba 25, Jenei (Jeszenszky) István 23 – Nagy István 21/6, Oborzil Sándor 22 – Török József 16/4, Takács László 23/5, Nagy Ervin 18/4, Héger Károly 13/1. A többiek: Laczkó Mihály 12, Lakinger Lajos 12/2, Varga Gyula 12, Kuti István 10/1, Papp Mihály 10/1, Szűcs István 3, Bakk József 1, Karsay László 1, Paulicsek István 1

ÓZDI KOHÁSZ:
Borbély László 20 – Várallyai Miklós 18/2, Nagykaposi Elemér 21, Bozó István 15/2, Budai János 23/1 – Zalay László 23, Murányi Sándor 22 – Halápi István 15/5, Szendrei Béla 24/7, Lutz József 22/3, Széles István 16/1. A többiek: Kovács László 14, Ősi István 13/3, Borbás II Zoltán 10/1, Frenkó László 9, Temesvári Tibor 4, Balogh Zoltán (k) 4, Angyal János 3/2, Vasvári Béla 3, Ferdinánd Csaba 2, Katona József (k) 2, Bekő Sándor 1, Dienes Károly 1, Gál Gyula 1

PÉCSI DÓZSA:
Rapp Imre 26 – Hernádi (Hornung) Ferenc 26, Móricz Sándor 26, Konrád János 15, Kincses (Koller) Nándor 19 – Lutz György 15/1, Csupák József 17/3 – Dunai I János dr. (Dujmov Iván) 19/3, Rádi (Rápity) Lajos 23/1, Daka László 26/9, Török Bálint 23/7. A többiek: Rónai István 12, Gór Lajos 12/1, Tüske Csaba 8/1, Halasi Tibor 7, Gyorkó Antal dr. 6/3, Vajda Lajos dr. 3. Freppán III Miklós 2, Köves László 1

SALGÓTARJÁNI BÁNYÁSZ:
Szőke István 11 – Havasi (Hágelman) Sándor 25, Ferencz Gyula 26, Vertig József 21 – Toldi Miklós 24, Bánkuti István 19/3 – Kökény József 22/1, Kocsis Lajos 24/10, Szalay Miklós 25/2, Taliga Ferenc 18/6, László László 16. A többiek: Básti István 12, Virágh József (k) 11, Jeck Ferenc 6, Cserháti József (k) 4, Oláh II Dezső 4, Salgó György 4, Zöldi Mihály 4, Kriskó Lajos 3, Kakuk József 2, Répás Béla 2, Szűcs László 2, Szojka Ferenc 1

TATABÁNYAI BÁNYÁSZ:
Gelei József 26 – Törőcsik II Ferenc 21, Kovács Tibor 25/1, Juhos László 26 – Sas Gyula 9, Laczkó Mihály 22 – Szabó György 21/8, Csernai Tibor 25/11, Menczel Iván 23/5, Szuromi Antal 26/11, Szekeres József 16/2. A többiek: Lieber Gyula 9, Solymos Tibor 9, Horváth Ferenc 8/1, Szepesi (Szedunka) Gusztáv 7/1, Kovács Csaba 6, Deli András 3, Rácz Jenő 3/1, Léber Ottó 1

ÚJPESTI DÓZSA:
Szentmihályi Antal 26 – Káposzta Benő 24/2, Nyírő István 12, Sóvári (Schäffer) Kálmán 17 – Solymosi Ernő 25/9, Noskó Ernő 25 – Kuharszky Béla 23/5, Görögcs János 25/3, Bene Ferenc 26/24, Dunai (Dujmov) II Antal 23/15, Zámbó Sándor 22/4. A többiek: Szini József 11, Fazekas László 10/4, Kárpáti József 7, Fejes Gábor 6, Csordás Mátyás 2, Solymosi II Gyula 1, Lenkei (Lelenka) Sándor 1

VASAS SC:
Varga László 21 – Bakos Sándor 25, Mészöly Kálmán 23/2, Berendy Pál 26, Ihász Kálmán 22 – Mathesz Imre 23/2, Fister Ferenc 22/3 – Molnár Dezső 25/5, Puskás Lajos 24/20, Farkas János 26/25, Korsós István 22/7. A többiek: Pál II Tibor 11/2, Kenderesi István (k) 5, Sárosi László 5, Lázár (Liebhaber) Barna 4, Kékesi Mihály 2

Az 1966. évi Nemzeti Bajnokság I végeredménye

1. Vasas SC	26	17	9	–	67:27	43
2. Ferencvárosi TC	26	16	5	5	71:33	37
3. Tatabányai Bányász	26	12	8	6	41:18	32
4. Újpesti Dózsa	26	13	6	7	67:39	32
5. Győri Vasas ETO	26	11	9	6	38:29	31
6. Bp. Honvéd	26	14	3	9	46:43	31
7. Pécsi Dózsa	26	8	13	5	29:30	29
8. Csepel SC	26	10	7	9	32:37	27
9. Diósgyőri VTK	26	10	4	12	30:31	24
10. MTK	26	7	6	13	28:49	20
11. Salgótarjáni BTC	26	6	6	14	24:40	18
12. Dunaújvárosi K.	26	4	9	13	19:37	17
13. Ózdi Kohász	26	4	4	18	31:73	12
14. Dorogi Bányász	26	6	7	17	24:61	11

NB I B

1. Szegedi EAC	30	16	3	11	54:43	35
2. Egri Dózsa	30	14	7	9	42:45	35
3. Komlói Bányász	30	13	8	9	56:39	34
4. Szomb. Haladás	30	11	12	7	47:33	34
5. BVSC	30	13	8	9	41:39	34
6. Ganz-MÁVAG	30	13	7	10	42:33	33
7. Oroszlányi B.	30	10	12	8	30:25	32
8. Debreceni VSC	30	12	8	10	45:42	32
9. FŐSPED Szállítók	30	10	10	10	31:35	30
10. Budafoki MTE	30	10	7	13	43:41	27
11. Szf. VT Vasas	30	10	7	13	38:37	27
12. Egyetértés SC	30	9	9	12	32:32	27
13. Nyíregyh. Sp.	30	11	5	14	35:43	27
14. Miskolci VSC	30	6	14	10	29:44	26
15. Kaposvári H.	30	9	7	14	40:55	25
16. Győri MÁV DAC	30	5	12	13	32:51	22

A létszámbővítés miatt kiírt osztályozó az NB I-be jutásért: a négycsapatos minitorna végeredménye (az első kettő feljutott): 1. Szombathelyi Haladás 5 pont, 2. Komlói Bányász 4, 3. Dorogi Bányász 3, 4. Ózdi Kohász 3

NB II, Keleti csoport

1. Bp. Spartacus	34	20	7	7	48:29	47
2. K.méti Dózsa	34	18	10	6	70:29	46
3. Bp. Előre SC	34	17	12	5	67:32	46
4. Szolnoki MÁV	34	19	8	7	68:42	46
5. Nagybátonyi B.	34	16	7	11	49:42	39
6. B.csabai Előre	34	14	9	11	49:45	37
7. Borsodi Bányász	34	11	12	11	49:39	34
8. Pénzügyőr SE	34	13	8	13	59:51	34
9. Szegedi VSE	34	13	6	15	49:58	32
10. Kistext SE	34	10	11	13	47:59	31
11. Salg. Kohász	34	11	8	15	40:49	30
12. Szolnoki MTE	34	10	9	15	45:54	29
13. Gyulai MEDOSZ	34	12	5	17	50:68	29
14. Ceglédi VSE	34	11	6	17	63:65	28
15. MGM Debrcen	34	9	10	15	48:60	28
16. Kiskunf. Vasas	34	10	7	17	44:79	27
17. Jászb. Lehel	34	10	6	18	35:54	26
18. Miskolci Bányász	34	7	9	18	44:69	23

NB II, Nyugati csoport

1. Várpalotai B.	34	23	5	6	79:34	51
2. Főv. Autóbusz	34	20	7	7	65:29	47
3. Pécsi Bányász	34	18	10	6	61:37	46
4. Pécsi VSK	34	20	5	9	68:37	45
5. Zalaegerszegi TE	34	19	5	10	71:35	43
6. Eszterg. MIM V.	34	14	12	8	56:30	40
7. Budai Spartacus	34	11	16	7	54:42	38
8. Győri Dózsa	34	14	8	12	50:42	36
9. Vasas Izzó	34	15	6	13	48:49	36
10. Szf. MÁV Előre	34	11	13	10	36:42	35
11. Dombóvári VSE	34	12	9	13	40:51	33
12. Zalaeg. Dózsa	34	11	9	14	42:51	31
13. Soproni Textiles	34	11	7	16	48:52	29
14. III. ker. TTVE	34	10	7	17	49:65	27
15. Veszprémi Hal.	34	10	4	20	43:68	24
16. Kaposvári Kinizsi	34	7	10	17	35:60	24
17. Pápai Textiles	34	6	8	20	35:68	20
18. Mosonm. TE	34	1	5	28	30:118	7

A Pécsi Dózsa. Elöl (balról): Teleki Gyula edző, Halasi, Rónai, Tüske, Rádi, Török, Gór. Középen: Rapp, Konrád, Kincses. A szélen Dávid Jenő gyúró. Hátul: Csupák, Daka, Györkő, Dunai I, Lutz, Udvarácz, Hernádi, Móricz, Vlaszák

A gólllövőlista második és harmadik helyezettje: Albert Flórián és Bene Ferenc

Gólkirály: Farkas János (Vasas) 25 góllal

Az I. osztályú mérkőzések eredményei

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1. Vasas	X	4:4	1:0	4:1	3:3	3:2	2:2	2:0	3:1	4:1	1:0	4:0	7:1	4:1
2. FTC	0:3	X	1:1	5:2	0:1	3:1	3:0	4:1	5:1	7:1	5:1	2:0	4:2	3:1
3. Tatabánya	0:2	2:2	X	1:0	0:0	3:0	7:0	1:0	2:1	4:1	4:1	1:0	0:0	3:1
4. Ú. Dózsa	3:3	3:5	1:0	X	3:0	3:0	2:2	5:0	3:0	3:0	5:1	1:0	7:0	6:1
5. Győr	1:3	2:0	1:5	1:1	X	6:1	1:1	1:0	1:0	4:1	3:1	1:0	5:1	2:0
6. Honvéd	3:3	3:2	1:0	0:0	3:0	X	1:3	1:2	1:0	3:0	2:1	2:1	2:0	3:2
7. Pécsi D.	1:1	0:0	0:0	2:0	0:0	0:1	X	3:2	0:0	0:0	0:1	2:0	2:0	3:1
8. Csepel	1:5	1:1	1:0	2:0	1:1	1:2	1:1	X	2:1	2:0	1:0	3:2	3:1	1:1
9. DVTK	0:1	1:0	0:2	3:1	1:0	2:0	2:0	2:0	X	0:1	2:0	0:0	2:2	2:0
10. MTK	2:3	1:0	0:0	2:4	2:1	2:0	2:2	0:0	1:0	X	1:3	2:1	2:0	6:0
11. SBTC	0:0	0:3	1:1	1:4	0:0	1:4	0:0	0:0	2:0	4:0	X	0:1	4:0	2:1
12. Dunaújváros	0:0	1:2	0:0	2:2	1:1	1:3	1:1	0:3	0:2	0:0	0:0	X	3:2	2:1
13. Ózd	0:1	0:6	2:0	2:5	0:1	4:4	1:2	2:3	3:3	3:1	1:0	1:2	X	1:0
14. Dorog	0:0	1:3	1:4	2:2	1:1	0:3	1:2	1:1	1:4	0:0	1:0	1:1	4:2	X

Irodalomjegyzék

25 Jahre UEFA. 1979, Bern
A szabad magyar sport tíz éve. 1955 Budapest
Aczél Eszter–Bóna István–Csatári Bence 2000: Dunaújváros története. Dunaújváros
Albert Flórián 2007: Életem a Fradi. Budapest
Antal Zoltán–Hoffer József 1968: Alberttől Zsákig. Budapest
Antal Zoltán–Sass Tibor 1984: A magyar sport kézikönyve. Budapest
Aranycsapat – a film születése és ami a filmből kimaradt. 1982. Budapest
Barcs Sándor 1962: A magyar csapattal Chilében. Budapest
Benedek Szabolcs 2013: Focialista forradalom. Budapest
Benda Kálmán főszerkesztésében 1983: Magyarország történeti kronológiája IV. Budapest
Bocsák Miklós 1984: A Császár és utána a sötétség, Budapest
Bocsák Miklós 1986: A Grosics-villa titka, Budapest
Bocsák Miklós 2008: Ezüstkönyv. Budapest
Bocsák Miklós 1983: Kocsis és Czibor. Budapest
Borbély Tibor, Szabó András, 1974: A postás sport 75 éve. Budapest
Borenich Péter 1983: Csak a labdán van bőr. Budapest
Borsi-Kálmán Béla 2008: Az Aranycsapat és a kapitánya. Budapest
Boskovics Jenő 1981: Vasas! Ne hagyd magad! Budapest
Castillo, Juan José 1993: Kubala. El fútbol es mi vida. Barcelona
Csanádi Árpád 1957: Fradi-fiúk Ausztráliában. Budapest
Csillag Péter 2010: 50 klubváltás, amely megrázta a futballvilágot. Budapest
Dénes Tamás–Hegyi Iván–Lakat T. Károly 2013: Az otthon zöld füvén. Budapest
Dénes Tamás–Hegyi Iván–Lakat T. Károly 2014: Helyünk a kupanap alatt. Budapest
Dénes Tamás–Hegyi Iván–Lakat T. Károly 2011: Királyok, Hercegek, Grófok. Budapest
Dénes Tamás–Hegyi Iván–Lakat T. Károly 2012: Válogatott gyűjtemény. Budapest
Dénes Tamás–Jamrich Klára 1998: Egy legenda életre kel. Puskás Ferenc életregénye. Budapest
Dénes Tamás–Peterdi Pál–Rochy Zoltán–Selmeci József 1999: Kalandozó magyar labdarúgók. Budapest
Dénes Tamás–Pongrácz György 1997: Bírókirályok. Budapest
Dénes Tamás–Rochy Zoltán 1996: A 700. után. Budapest
Dénes Tamás–Rochy Zoltán 2000: A Kupagyőztesek Európa-kupája története. Budapest
Dénes Tamás–Sándor Mihály 2011: Baj-nok-csa-pat! Budapest
Dénes Tamás–Sándor Mihály 2012: Markos, a Bocskai büszkesége. Budapest
Faludy György 2006: Pokolbéli víg napjaim. Budapest
Fekete Pál 1963: Orth és társai. Budapest
Feleki László 1954: Kilencven perc. Budapest
Fontanelli, Carlo 2001: La storia della Coppa U. E. F. A.. Empoli
France Football 2006: 50 ans de Ballon d'Or
Funyik András 1947: A magyar vasutas sport újjáépítése és fejlődése 1945–1946. Budapest
Fügedy Péter 2001: Kilenc évtized piros-kék sikerei. Budapest

Galgóczy Erzsébet 1985: Vidravas. Budapest
Gergely–Morvay–Szilas–Hegyesi 1945: Bajnokok közelről. Budapest
Glanville, Brian 1993: The Story of the World Cup. London
Grosics Gyula (társsz.. Maros László*/4) 1964: Így láttam a kapuból. Budapest
Gyimes Zsolt, Májné Forisek Erzsébet (szerk.) 2010: TBSC-TSC 100. A bányászok sportegyesülete. Tatabánya
Hadas Miklós–Karády Viktor 1995: Futball és társadalmi identitás. Budapest (tanulmány)
Hałys, Józef 1986: Polska Piłka Nożna. Krakkó
Hamilton, Ian (szerk.) 1992: Soccer. London
Hámori Tibor 1982: Puskás, legenda és valóság. Budapest
Hegyi Iván 2010: Magyarok nagy pályán. Budapest
Hegyi Iván 2011: Tíz a százhoz. Budapest
Hidegkuti Nándor (társsz.. Fekete Pál) 1965: Óbudától Firenzéig. Budapest
Hoppe László 1970: Labdarúgó-bajnokságaink 1901-1969. Budapest
Hoppe László-Terényi László-Vedres József 1958: Vasas, ne hagyd magad! Budapest
Huber, Josef 1998: Die Geschichte des Wiener Fussballs. Bécs
Kamondi Imre 1994: Labdarúgó-krónika. Pécs
Kasza, Peter 2004: A berni csoda. Pécs
Kocsis Tibor 2002: Hajrá, lilák! Újpest futballtörténete 1885–2002. Vác
Korček, František–Kšiňan, Jozef–Márz, Igor 1986: Futbal encyklopédia. Pozsony
Kozák Péter, 1994: Ki kicsoda a magyar sportéletben? I–III. Szekszárd
Kő András 2007: A Grosics. Budapest
Kő András 1979, 2008: Bozsik. Budapest
Kukely Mihály 1988: Szojka és csapata. Salgótarján
Kutassi László 1987: A Magyar Kommunista Párt sportpolitikája (1944–1948). Budapest
Lakat T. Károly 1996: Apám regénye. Budapest
Lakat T. Károly 2010: Requíem a nagy 8-asért. Budapest
Lázár Lajos–Lévay György 2004: A gólkirály – Szusza Ferenc életútja. Budapest
Lázár, Stefan 2003: A vereség forradalma. Budapest
Lénárt András 2014: A spanyol film a Franco-diktatúrában. Szeged
Lévai Béla szerkesztésében 1972: Lila-fehérben. Budapest
Liegl, Barbara-Spitaler, Georg 2008: Legionäre am Ball. Bécs
Machalek István 1987: Békéscsabai Előre, 75 év krónikája. Békéscsaba
Malonyai Péter 1989: Aranykór. Budapest
Marschik, Matthias 2001: Wiener Austria. Die ersten 90 Jahre. Bécs
Mendonça, João 2004: Almanaque do Benfica. Lisszabon
Nagy Béla 1984: Fradisták fényképalbuma. Aranylabdás Albert Flórián. Budapest
Nagy Béla 1994: Fradi futballévszázad. Budapest
Nagy Béla 1980: FTC napló 1950–1954. Budapest
Nagy Béla 1982: FTC napló 1964–1966. Budapest
Nagy Béla 1981: Futballkrónika 1901–1959. Budapest
Nagy János–Sike Gábor–Berecz Csaba 2010: DVTK centenárium. Miskolc
Nagy Zoltán 2009: 100 éves a Szentlőrinci AC. Balatonalmádi

Németh András 1988: Tétova esztendő. Budapest
Oroszhegyi Károly 2000: Csala, a „szőke csoda”. Arad
Örvös János szerkesztésében 1955: A szabad magyar sport tíz éve 1945–1955. Budapest
Papp Győző 2011: 60+1 legenda. Győr
Pásztor Lajos szerkesztésében 1952: A magyar sport útja. Budapest
Pásztor Lajos–Tabák Endre 1962: A labdarúgás zsebkönyve 1961–1962. Budapest
Péntek Sándor-Petrik József 1989: A Dorogi Bányász Sport Club 75 éves Jubileumi Emlékkönyve. Dorog
Pongrácz György 1992: A Bamba. Deák Ferenc élete. Budapest
Pongrácz György 1995: Egy élet zöld-fehérben. Budapest
Pongrácz György 1977: Negyedszázad piros-fehérben. Budapest
Pongrácz György 1984: Puha vagy, Jenő! Budapest
Pongrácz György 1982: Szikrázó cipők. Budapest
Ramón i Peró, Jaume, 1991: História del F. C. Barcelona. Barcelona
Rejtő László 1966: Az aranycsapat és árnyai. Budapest
Rejtő László 1969: Kilenc klub krónikája. Budapest
Rejtő László–Lukács László-Szepesi György 1977: Felejthetetlen 90 percek. Budapest
Rohr, Bernd–Simon Günter 1986: Lexikon Fussball. Lipcse
Rónay László 2008: Fradi-szívvel, hegyen, völgyben. Budapest
Rózsaligeti László 2014: A futball aranykora. Nagykanizsa
Rózsaligeti László 2013: A Nagy Honvéd – Az elfogott piros ulti. Nagykanizsa
Sándor Mihály 2010: A debreceni futball képes kalauza 1899–. Debrecen
Sándor Mihály 2007: Vasutasból aranybányász. Debrecen
Schidrowitz, Leo, 1951: Geschichte des Fussballsportes in Österreich. Bécs
Sebes Gusztáv 1955: A magyar labdarúgás I–II. Budapest
Sebes Gusztáv 1981: Örömök és csalódások. Budapest
Somos István 1971: Ezerarcú futball. Budapest
Somos István 1965: Síppal a világ körül. Budapest
Somos István–Peterdi Pál 1986: Lóri. Budapest
Sportvilág 65 1965. Budapest
Szegedi Péter 2014: Riválisok. Budapest
Szekeres József 1954: 7:1. Budapest
Szepesi György–Tabák Endre, 1962: Chiléből jelentjük. Budapest
Szoszkin, A. (szerk.) 1972: Vszjo a futbole. Moszkva
Szöllősi György 1997: Czibor – Dribli az égig. Budapest
Szöllősi György 2006: Puskás. Budapest
Takács Tibor 2014: Szoros emberfogás. Budapest
Terényi László (szerk.) 1961: A Vasas Sport Club ötven éve. Budapest
Thaly Zoltán szerkesztésében 2000: 100 éves a Magyar Labdarúgó Szövetség. Budapest
Thékes István 1994: Hetvenöt éves a Szegedi VSE. Szeged
Tóth-Szenesi Attila 2004: Baróti. Pécs
Vaněk, Karel 1984: Malá encyklopedie fotbalu. Prága
Varga Csaba és Varga Alexa szerkesztésében 2010: A Szolnoki MÁV Sportegyesület jubileumi

évkönyve. Szolnok
Varga Lajos 1996: Diósgyőri futballtörténet, 1910–1996. Miskolc
Varga Lajos 2000: Arany-, Acél-, Dunaújváros. Dunaújváros
Varga Lajos–Tóth István-Kálovits Géza, 1986: SBTC labdarúgó-krónika. Salgótarján
Versi, Anver 1986: Le football en Afrique
Wilson, Jonathan 2009: Inverting the Pyramid. The History of Football Tactics. Anglia

www.austriasoccer.at
www.iffhs.de
www.tempofradi.hu
www.magyarfutball.hu
www.samsungsport.hu/magyar-labdarugas
www.honvedelem.hu
www.ftcbaratikor.hu
www.eto.hu
www.vidi.hu
www.nyugat.hu
www.romaniasoccer.ro/players
www.austria-archiv.at/spieler
www.nemzetisport.hu
www.mla.hu/szemely
www.budafokteteny.hu

Egyéb írott vagy képi források, illetve fellelhetőségük

Dénes András–Dénes Tamás (Budapest) és **Sándor János–Sándor Mihály** (Debrecen) magánarchívuma
Labdarúgás, Népsport, Nemzeti Sport, Képes Sport, Képes Nemzeti Sport, Sportélet, 6:3 Futballmagazin, A Színes Sport, MLSZ Hivatalos Értesítője, Képes Sportlap, Miroir du Football, La Gazzetta dello Sport, Guerin Sportivo, Kicker, Don Balon, Onze-Mondial, France Football, IFFHS Fussball-Weltzeitschrift

Szilágyi Tibor (Mikepércs) magánarchívuma

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest
Nemzeti Sport, Népsport, Szabad Nép, Népszabadság

Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központ, Debrecen.
Bihari Ujság, Debreceni Hétfői Újság, Tiszántúli Népszava, Szabadság, Néplap, Napló, Népszava, Népszabadság, Tiszántúli Hírlap, Hajdú-bihari Napló

Bács Zoltán dr. magánarchívuma. Debrecen
Barczi Csaba magánarchívuma. Szombathely

Bögre Károly magánarchívuma. Debrecen
Buzánszky Jenő magánarchívuma. Dorog
Hegedűs Gábor magánarchívuma. Debrecen
Kárpáti Tamás magánarchívuma. Columbia (Egyesült Államok)
Komáromi Gábor magánarchívuma. Debrecen
Komlóssy Imre magánarchívuma. Debrecen
Kovács István magánarchívuma. Győr
Köstner Vilmos magánarchívuma. Debrecen
Lakat T. Károly magánarchívuma. Budapest
Lukoszjak, Jurij magánarchívuma. Szentpétervár
Markos, Imi magánarchívuma. Stockholm
Nagy Balázs magánarchívuma. Debrecen
Nagy János dr. magánarchívuma. Miskolc
Nagykaposi Elemér magánarchívuma. Debrecen
Rochy Zoltán magánarchívuma. Budapest
Sike Gábor magánarchívuma. Miskolc
Szegedi Péter dr. magánarchívuma. Debrecen
Thékes István dr. magánarchívuma. Szeged
Tóth Tamás magánarchívuma. Szeged
Török Péter magánarchívuma. Budapest
Újvárosi Endre magánarchívuma. Debrecen
Unger Richárd magánarchívuma. Szombathely
Zsengellér Zsolt magánarchívuma. Budapest